

Die
Bundesregierung

forum integration
Wir machen mit.

Ulusal Entegrasyon Planı

Yeni Yollar – Yeni Fırsatlar

Ulusal Entegrasyon Planı

Yeni Yollar – Yeni Fırsatlar

İçindekiler

Başbakan Angela Merkel'in Önsözü	7
Devlet Bakanı Maria Böhmer'in Giriş Yazısı	9
1. Federal Hükümetin Ulusal Entegrasyon Planı ile İlgili Açıklaması	12
2. Eyaletlerin Ulusal Entegrasyon Planı'na Katkıları	22
3. Yerel Yönetim Çatı Örgütleri Konfederasyonu'nun Katkıları	31
4. Çalışma Gruplarının Sonuçları	35
Giriş	35
4.1. Konu Alanı 1:	
«Entegrasyon Kurslarını İyileştirmek»	37
1. Durum Tespiti	37
2. Hedef Belirleme	39
3. Tedbirler ve Üstlenilen Yükümlülükler Üzerine Anlaşma	43
Üyeler	45
4.2. Konu Alanı 2:	
«Başdan Almanca Dilini Öğrenmeyi Teşvik Etmek»	47
1. Ebeveyn Vasıtasıyla Dil Öğrenim ve Dil Gelişimini Destekleme	48
2. Ana Okullarında ve Günlük Çocuk Yuvalarında Dil Öğrenmeyi Teşvik	52
3. Ana Okulundan İlköğretim Sürecine Geçiş Aşamasında Sürekli Dil Eğitimi	55
Üyeler	58
4.3. Konu Alanı 3:	
«İyi Bir Öğrenim ve Mesleki Eğitimi Garanti Etmek, İş Piyasasındaki Şansları Yükseltmek»	61
Görev	61
Sonuçlar	62
1. Entegrasyon ve Eğitim	62
2. Entegrasyon ve Mesleki Eğitim	69
3. Entegrasyon ve İş Piyasası	75
Üyeler	82
4.4. Konu Alanı 4:	
«Kadın ve Kızların Yaşam Koşullarını İyileştirmek, Eşitliği Gerçekleştirmek»	85
1. Ağırlıklı konu alanı: Hukuk Yoluyla Entegrasyon	86
2. Ağırlıklı konu alanı: Katılım	92
3. Ağırlıklı konu alanı: Sağlık, Cinsel Eğitim, İhtiyarlara Yardım	95
Birinci Alt Çalışma Grubunun Üyeleri	100
İkinci Alt Çalışma Grubunun Üyeleri	101

4.5. Konu Alanı 5:	
«Entegrasyonu Yerinde Desteklemek»	103
Ön Notlar	103
1. Konu Ağırlık Noktası 1: Yerel Yönetim Toplam Tasarılar	104
2. Konu Ağırlık Noktası 2: Mahallede Yaşam ve Yerleşim Çevresi	106
3. Konu Ağırlık Noktası 3: Mahallede Okul ve Eğitim	109
4. Konu Ağırlık Noktası 4: Yerel Ekonomi	111
5. Konu Ağırlık Noktası 5: Göstergeler, İzleme, Değerlendirme	114
Üyeler	116
4.6. Konu Alanı 6:	
«Kültür ve Entegrasyon»	119
1. Konu Ağırlık Noktası: Kültürel Eğitim	120
2. Konu Ağırlık Noktası: Kültürel Kurumlar	124
3. Konu Ağırlık Noktası: Kültür Politikası ve Kültür İdaresinin Kesişme Konusu Olarak Entegrasyon	125
Üyeler	128
4.7. Konu Alanı 7:	
«Spor Yolu ile Entegrasyon – Potansiyelleri Kullanmak, Olanakları Genişletmek, İletişimi Sağlamak»	131
1. «Entegrasyon Motoru» Olarak Sporun Kullanımı İçin Yapısal ve Personel Ön Koşullar	131
Ek 1	139
Ek 2	140
Üyeler	146
4.8. Konu Alanı 8:	
«Medyalar – Çeşitlilikten Faydalanmak»	149
1. Konu: Medyalar ve Entegrasyon	149
Üyeler	162
4.9. Konu Alanı 9:	
«Halkın Angajmanı ve Eşit Katılım Sayesinde Entegrasyonu Güçleştirmek»	165
1. Durum Tespiti	165
2. Hedef Belirleme	166
3. Gerçekleştirilebilmesi için Tedbirler ve Karşılıklı Gönüllü Sorumluluk Üstlenmesi	166
4. Entegrasyon Projeleri İçin Normlar	171
5. Değerlendirme	171
Üyeler	172
4.10. Konu Alanı 10:	
«İlim – Dünyaya Açık Olmak»	175
1. Görev	175
2. Tavsiyeler	176
3. Eğitim ve Bilim Ülkesi Almanya'nın Çekiciliği ve Enternasyonalitesinin Güçlendirilmesi	177
4. Entegrasyonu İlerletmek: Yurtiçinde Okul Eğitimi Almış olan Yabancılarının ve Çok Nitelikli Göçmen Uzmanların Potansiyellerini Tespit ve Teşvik Etmek	184
5. Göç ve Entegrasyon Araştırmalarını Güçlendirmek: Başarıyla Gerçekleştirilen Entegrasyonun Unsurlarını İncelemek ve Veri Esaslarını İyileştirmek	187
Üyeler	190

Başbakan Angela Merkel'in Önsözü

Sevgili Yurttaşlar,

Almanya dünyaya açık bir ülkedir. Burada göçmen kökene sahip tam 15 milyon insan yaşamaktadır. Bu kişilerin çoğu toplum içerisinde kendisine bir yer edinmiştir. Ancak, sayısı maalesef hâlâ çok fazla olan insanlarda belirgin entegrasyon eksikliklerinin mevcut olduğunu biliyoruz. Almanca bilgisi, genel eğitim ile mesleki eğitim alanındaki yetersizlikler bu kapsama giriyor. Bunlar oldukça bir işsizlik ve hatta toplumsal bir izolasyon şeklinde ifade edilen eksikliklerdir.

Entegrasyon kendiliğinden gelişen bir şey değildir ve «tepeden inme» bir biçimde de hükmedilemez. Entegrasyon politikasında geniş çaplı, sistematik bir yaklaşımla göçmen ailelerinin sahip olduğu beceri ve potansiyelleri sadece bilinçli bir şekilde teşvik edilebilir – bunlar toplumsal beraberlik ve ülkemizin ekonomik geleceği için önemli potansiyellerdir.

Önemli olan ortak bir entegrasyon anlayışı geliştirmektir. Elbette bu Alman hukuk düzeninin ve Alman Anayasası tarafından korunan değerlerin kabul edilmesini kapsamaktadır. Sürekli olarak bizimle birlikte yaşamak ve bu ülkedeki geniş imkanlardan yararlanmak isteyenler Alman dilini yeterince öğrenmekten kaçınmazlar.

Entegrasyon, demografik yapının değişmesi ile daha da önem kazanan, zamanımızın kilit görevlerinden birisidir. Bu nedenle Federal Alman Hükümeti bu konuyu, çalışmasının en büyük ağırlık noktalarından birisi haline getirmiştir. Ulusal Entegrasyon Planı ile tüm devlet kademeleriyle işbirliği içerisinde ve bu alanda gönüllü faaliyet gösteren kişiler ve kurumlarla diyaloga girerek, ülkemiz içindeki entegrasyonu adım adım geliştirmek istiyoruz.

Ortaklaşa yaşamımızda göstereceğimiz hoşgörü ve açıklık sayesinde toplumumuz giderek zenginleşecek ve daha da insani boyutlar kazanacaktır. Bu nedenle entegrasyon hepimizi – gerek göçmen aileleri ve gerekse uzun süreden beri burada yaşayan yurttaşlarımızı – ilgilendirmektedir. Entegrasyonu sadece birlikte, el ele başarabiliriz. Ortak evimiz Almanya'yı sevmeye ve yaşamaya değer bir vatan olarak anlamak ve hissetmek bize bağlıdır.

Angela Merkel
Federal Almanya Başbakanı

Devlet Bakanı'nın Giriş Yazısı

Maria Böhmer

Yabancı işçiler ülkemize çağrılmaya başlanıldığından beri elli sene geçti. Bu kişiler ülkemize «misafir işçi» olarak geldiler, önce tek başlarına, daha sonra aileleriyle birlikte. Kısa bir süre kalacaklardı ve kalmaları isteniliyordu, ancak daha sonra bir çoğu hayatlarını Almanya'da geçirmeye karar verdiler.

Bunların bir çoğu ülkemizde yeni bir vatan buldu. Bazıları ise yabancı olarak kaldı ve Almanya'daki yaşamlarını bir çok kez umutlarının ve fırsatlarının gerçekleşmediği seneler olarak gördü.

İlerleyen yıllarda göçün karakteri de değişim gösterdi. Artık insanlar Almanya'ya başka nedenlerden ötürü geliyorlardı – ve çoğunlukla da kalabildiler. Orta ve Doğu Avrupa'daki değişiklikler ile birlikte birçok Alman atalarının ülkesine geldi.

200 farklı devletten on beş milyon kişi bugün ülkemizde yaşamakta. Bu insanlarla beraber yaşayarak toplumumuz kültürel, iktisadi ve politik yönden büyük değişimlere uğradı. Bu yeni bir süreç değil: Almanya, Avrupa'da gelişen bir kültür ulusu olarak her zaman dışardan gelen, bugünlerde doğal olarak ülkemizin ve kültürümüzün bir parçası olarak gördüğümüz, etkileri kabul etmiştir. Ancak buna rağmen bu gelişim olduğu gibi anlaşılana kadar uzun sürmüştür: Birçok şans getiren, ama toplumsal gerginlik tehlikesini de içeren bir gerçektir. Geleceğe yön veren ve etkili bir entegrasyon politikasını gerektiren bir gerçektir.

Geçen yıl Federal Almanya Başbakanı Birinci Entegrasyon Zirvesi'ne davet etti. 2006 Temmuz'unda Federal Başbakanlıkta başlayan süreç, geçen aylarda kamuoyunda hararetle bir devinime yol açtı. Federal Almanya, entegrasyon politikası açısından yeni bir yola çıkma durumunda. Göçmenler, Federal Hükümet temsilcileri, eyalet ve yerel yönetim temsilcileri, kültür, spor, ilim, medya, halk, kilise temsilcileri, işveren ve sendikalarla birlikte Ulusal Entegrasyon Planı'nın hazırlanması konusunda anlaştık.

İki prensibi esas alarak, tamamen bilinçli olarak yeni yollara başvurmak istiyoruz:

1. Entegrasyon yaşanmalıdır. Entegrasyon ülkemizin ne çoğunluğuna ne de azınlığına hükmedilebilir. Birliktelik duygusu, ancak insanların kendilerini kabul edilmiş hissettikleri ve yabancılık çekmedikleri, hem iş hem de özel hayatlarında toplumumuza katıldıkları ve başarılarının takdir edildiği durumda oluşur. Ve birliktelik insanların birbirlerine saygı ile yaklaşmalarını gerektirir.

Bu nedenle entegrasyon politikamızın birinci prensibi şudur: Göçmen kökenli ailelerden gelen insanlarla doğrudan ve güven içinde beraber çalışmak ve ortak geleceği oluşturmak.

2. Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimler, entegrasyonun başarıya ulaşması için önemli temel koşulları sağlar. Devlet güvenliği garantiler, eğitime ulaşılmasını sağlar ve eğitim ve iş piyasasına yerleşmesini teşvik eder. Ancak devlet genel bir toplumsal görev olan entegrasyonu yeterince tek başına yerine getiremez. Bu sadece göçmen veya yerli olsun, herkezin pratik ve belirgin sorumluluk üstlenmesiyle başarılabilir: iş yerinde ve sporda, kültürde, medyada, ilimde ve mahalledeki komşulukta. Sadece bu şekilde uzun vadede göçmenlerin kendileri toplumumuzun doğal bir parçası olarak görmeye cesaret veren bir ortam oluşabilir.

Bu nedenle Entegrasyon politikamızın ikinci prensibi de şudur: Herkesten görevli olduğu bölgede kendi yükümlülüğünü üstlenmesini talep etmek; çünkü her insan Almanya'daki entegrasyonun başarılı olmasına katkıda bulunabilir.

Katkıda bulunan herkesin uzman bilgileri ve çabalarının desteğiyle artık şimdi Ulusal Entegrasyon Planı hazır, yeni şekillenmiş bir strateji. Konu ne kadar çok yönlü ise, her bölüm de o kadar farklı.

Birinci bölümde Federal Hükümet entegrasyon politikasının temel prensipler tanımlanmakta ve yetkili olduğu alandaki merkezi önlemleri vurgulanmaktadır. Federal Hükümetin birçok başka önlemleri münferit konu alanlarıyla ilgili hazırlanan raporlarda gösterilmektedir.

İkinci bölümde eyaletlerin ortak tutumu yansıtılmaktadır. Eyaletlerin eğitim ve dil teşviği, kültür ve medya konusundaki yetkileri, 16 eyalete önemli sorumluluklar yüklemektedir. Eyalet Başbakanlarının 14 Haziran 2007 tarihli ortak beyannameleri ile de artık bütün eyaletlerin Ulusal Entegrasyon Planı'na destekleyeceği katkı hazırdır.

Üçüncü bölümde beledi çatı organizasyonları Entegrasyona ne şekilde katkıda bulunacaklarını açıklamaktadır. Çatı organizasyonları bununla kendi üyelerini desteklemek, entegrasyon çabalarını sürdürmek ve ilerletmek istemektedir.

Federal Hükümet'in 12 Temmuz 2006 tarihli bakanlar kurulu kararına uygun olarak entegrasyon politikasının on farklı konu alanına yönelik olarak göçmen temsilcileri, federal hükümet, eyalet ve yerel yönetim temsilcileri ile birçok özel kişilerin katıldığı – ve her birinin entegrasyonun küçük bir konu zirvesinin oluşturduğu – çalışma grupları kuruldu. Bu gruplar, Ekim 2006 tarihinden itibaren toplantılar düzenleyerek Mart 2007 tarihinde sonuç raporlarını sundu. Bu çalışma gruplarının hazırladıkları raporların her biri, birçok müşterek görüşleri, ve de hedefler ve uygun yollar konusunda yapılan yoğun ve yapıcı tartışmaları yansıtmaktadır. Federal Hükümet bu çalışma gruplarının sunuculuğunu yapmıştır; ancak – başka katılımcılar gibi, kendisini yükümlülük altına sokan öneriler de getirmiştir. Sonuç: Analiz ve somut önlemler içeren, çok yönlü ve farklı açıdan ele alınan yaklaşık 170 sayfa. Çalışma gruplarının raporları dördüncü bölümde aynen aktarılmaktadır – bu da katkıda bulunan göçmenlere gösterilen özel saygı ve şükranın bir ifadesidir.

Altı ayrı çalışma grubunun on farklı konu alanı şunlardır:

1. Entegrasyon Kurslarını İyileştirmek
2. Okul Öncesi Eğitim: Baştan Almanca Dilini Öğrenmeyi Teşvik Etmek
3. İyi Bir Öğrenim ve Mesleki Eğitimi Garanti Etmek, İş Piyasasındaki Şansları Yükseltmek
4. Kadın ve Kızların Yaşam Koşullarını İyileştirmek, Eşitliği Gerçekleştirmek
5. Entegrasyonu Yerinde Desteklemek
6. Kamu Faliyeti ve Eşitli Katılım Sayesinde Entegrasyon
7. Kültürel Çeşitliliğin Yaşanması – Kültürler Arası Yetkinliğin Güçlendirilmesi
8. Spor Yolu ile Entegrasyon – Potansiyelleri Kullanmak, Olanakları Genişletmek, İletişimi Sağlamak
9. Medyalar – Çeşitlilikten Faydalanmak
10. İlim – Dünyaya Açık Olmak

Çalışma gruplarında tüm organizasyonlar, kuruluşlar ve kurumlar zamanında katkılarını koordine edip, sunamamıştır. Bize ek olarak sunulan kişilerin kendi yükümlülükleri uygun notlarla beraber çalışma gruplarının raporlarında mevcuttur.

Federal Hükümetin Entegrasyon Görevlisi olarak, hareketli bir 12 ay boyunca Ulusal Entegrasyon Planındaki çalışmalarını yönlendirdim ve koordine ettim.

Bu zaman esnasında şunlar tasdiklenmiştir: Entegrasyon politikası asla sadece teknik ve soyut değildir. Entegrasyon nesnel objektif bir yaklaşım gerektirir ve eksiklikleri tabulaştırmaması gerekir. Entegrasyon herşeyden önce bir konuyu önemsemelidir: Şunu unutmayalım, kendi ihtiyaçları, kendi görüşleri, kendi istekleri, kendi motivasyonu ve kendi ruhi durumu olan bireyler söz konusudur. Almanya’da sürekli yaşayan insanların tümünün ortak bir geleceğe sahip olduğunu kavrayan ve anlayan herkez, politik hedefi tanıır: O da geleceğin iyi olacağıdır.

Almanya’nın her kesiminden Ulusal Entegrasyon Planı’na gelen olumlu tepkiler şunu göstermektedir: Bu görüş benimsenmiştir. Yeniliklere başlayarak, beraberce yola çıkmaya hazırız.

Özellikle bu çalışma gruplarında katkısı bulunanlara – öncelikle de hazırladıkları uzman raporları, gönüllü çalışmaları için ve Ulusal Entegrasyon Planı’nın gerçekleştirilmesinde somut olarak katkıda bulunan göçmenlere teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Ayrıca Mayıs 2007 tarihinde Federal Şansölye’nin de iştirak ettiği Gençlik Entegrasyon Forumunun katılımcılarına da geleceğe yönelik görüşleri için teşekkür ederim.

Tüm katılımcılara da olumlu ve amaca uygun işbirliklerinden ötürü içten teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Maria Böhmer
Federal Hükümetin Göç, Sığınmacılar ve Entegrasyon Görevlisi
Federal Başbakanlık Devlet Bakanı

Federal Hükümet'in Ulusal Entegrasyon Planı ile İlgili Açıklaması

1. Göç ve Entegrasyon Tarihimizin Parçalarıdır

Ülkemiz çok sayıda başarılı entegrasyon örnekleri içeren, uzun ve etkileyici bir entegrasyon deneyimine sahiptir. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile birlikte, milyonlarca Alman göçmen ve savaş mağduru, toplumumuza yeniden kazandırılmıştır. Daha sonra da dört milyon göçmen, Alman toplumuna entegre edildi. Yabancı iş gücünün ülkemize davet edilmesinden bu yana tam 50 yıl geçti. Bunu, iş gücü veya çalışanların yakını olarak veya insani sebeplerden dolayı ülkemize gelen, kabul edilen ve çoğu zaman da buraya yerleşen milyonlarca insan izledi. Bu tarihi tecrübe zenginliğini, şu ana kadar olduğundan daha fazlası olarak, göç ve Entegrasyon adına olumlu ve pragmatik bir yaklaşım için kullanacağız.

Bugün Almanya'da göçmen kökenli onbeş milyon kişi yaşamaktadır. Bu sayı ülkemizde yaşayanların beşte biridir. 25 yaş altı grubunda ise bu sayı dörtte bir oranına ulaşmaktadır. Göçmen kökenli insanların yarısı Alman vatandaşlığına sahip. Bu kişilerin büyük bir bölümü ise Almanya'da doğmuştur.

Çok sayıda göçmen çoktandır toplumumuz içerisinde hak ettikleri yeri bulmuşlardır. Bu kişiler, becerileri ve başarıları ile refahımıza ve bunun yanı sıra ülkemizin toplumsal ve kültürel zenginliğine de katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle de haklı olarak saygı ve takdir görmektedirler.

Nüfus yapısındaki değişiklik ve beyin göçü konusundaki artan global rekabet konusunu, göç durumunu Almanya'nın ekonomik ve toplumsal çıkarları doğrultusunda gelecekte de değerlendirmek zorundayız. Bu açıdan da, acil olarak kalıcı bir entegrasyon politikası gerekmektedir.

2. Ulusal boyutta anlamlı bir görev

Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimler, entegrasyonun teşvik edilmesi için çok farklı yöntemlere başvurmuşlardır. Buna rağmen geçen yıllar içerisinde entegrasyon ile ilgili sorunlar kısmen artış göstermiştir. Eğitim alanında elde edilecek başarının sosyal ve göçmen köken ile bağlantısı, Almanya'da uluslararası kıyaslamalara oranla son derece çarpıcıdır. Buna göre göçmen kökenli kız ve erkek öğrencilere ülkenin yerel dilini öğretmek diğer ülkelerdeki öğrencilere oranla daha zor olmaktadır. Özellikle de göçmenlerin ikinci ve üçüncü kuşaklarında önemli bir entegrasyon eksikliği bulunmaktadır.

Göçmen kökenli grupların bazı kesimleri Almanca'ya yeterince hakim değildir, bu nedenle bunlar eğitim ve mesleki eğitim de daha kötü sonuçlar almakta ve bu yüzden işsiz kalmaktadır. Buna karşılık aynı gruplar, birlikte yaşamının bazı temel kurallarını kabul etmek istememektedir; aynı olgu kadınların sahip olduğu haklar için de geçerlidir. Mesleki başarı şansı ve toplumsal kabulün çok sayıda göçmen çocuğu tarafından hissedilmesi ve bunun toplumsal bir çıkmaza yol açmasını engellememiz gerekmektedir. «Kayıp bir neslin» oluşmasına izin veremeyiz. Ülkemizde yaşayan tüm insanların geleceği için herkezin bu zorlukları gidermeye hazır ve istekli olması gerekir. Aksi takdirde bir arada yaşamak yerine, yan yana yaşayan paralel toplumlar oluşacaktır.

Bu nedenle entegrasyon konusu, ulusal öneme sahip bir görevdir. Temeli, kendi değer yargılarımızın yanı sıra, özgür ve demokratik düzenle ilgili kültürel algılamalarımızdır ve bu değerler Alman ve Avrupa tarihi içerisinde gelişmiş olup anayasamızda, anayasa hukuku açısından ifadesini bulmuştur.

Entegrasyon emirle gerçekleştirilemez. Aksine devlet ve devletin yanı sıra, göçmen kökenli olsun olmasın herkesin aktif çabasını gerektirir. Bu noktada belirleyici olan, bu kişilerin bizim toplumumuzda yaşamaya kendini hazırlamaları, hukuk düzenimizi hiçbir ön koşul olmaksızın kabullenmeleri ve özellikle de Alman dilini öğrenmeyi, Almanya'ya ait olmanın görünür bir işareti olarak kabullenmeleridir. Bu durum ise özgür girişim, gayret ve bireysel sorumluluk gerektirir. Buna karşılık göçmenleri kabul eden toplum tarafında ise kabullenme, hoşgörü, sivil toplum sorumluluğu ve yasal olarak ülkemizde yaşayan insanları toplum içerisine kabul etme gayretine ihtiyaç duymaktayız. Bu anlamda tüm kesimlerden değişime ve sorumluluk üstlenmeye yönelik çabalar beklemekteyiz.

3. Daha Nitelikli bir Entegrasyon Yolunda

Farklı kültürlerden gelen insanların kalıcı olarak barış içerisinde bir arada yaşayabilmeleri için, büyük çabalar gerekmektedir. Aktif ve kalıcı bir entegrasyon politikası yönünde yeni kanallar açmaya karar veren Federal Hükümet, göçmenlerin sahip oldukları potansiyeli hesaba katmaya, güçlendirmeye ve yalnızca bu konudaki açıkları vurgulamamalı. Entegrasyona sürekli olarak ayak direyen kadın ve erkek göçmenlerin, bunun bazı yaptırımlar doğurabileceğini de göz önünde bulundurmaları gerekir. Bizim entegrasyon politikamız, modern bir göç hukuku ve özellikle Ulusal Entegrasyon Planı ve Alman İslam Konferansı çerçevesinde, göçmenlerle birlikte yürütülen kurumsallaştırılmış diyaloga büyük önem vermektedir.

12 Temmuz 2006 tarihli «İyi bir Ortak Yaşam – Belirgin Kurallar» isimli değerlendirme raporunda, Federal Hükümet Ulusal Entegrasyon Planı çerçevesinde, entegrasyon politikası yolunda diyaloga yönelik bir platform oluşturmuştur. Bu temel bazında entegrasyon politikası için aşağıdaki prensipler belirlenmiştir:

Başarılı bir entegrasyon politikası, diyalog ve yakın işbirliği anlamına gelmektedir.

Ulusal Entegrasyon Planı, göçmenlerle yakın ve yapıcı bir işbirliğinin sonucudur. Temel prensibimiz her zaman şu olmuştur ve şöyle kalacaktır: Biz kadın ve erkek göçmenler hakkında değil, göçmenlerin kendileriyle görüşüyoruz. Çalışma gruplarının katıldığı Entegrasyon Zirvesi ve buna eşlik eden Entegrasyon Forumu'nun toplantılarına, göçmenler aktif birer partner olarak iştirak etmişlerdir.

Göçmen organizasyonları, göçmen kökenli kadın, erkek ve çocuk veya aileler ile yerli halk arasında köprüler oluşturmaktadırlar. Bu tür organizasyonlar birer kültür taşıyıcısı olarak göçmenlere entegrasyon çabalarının gerekliliğini aktaracaklardır. Aynı olgu, dil yetilerinin edinimi, toplumsal faaliyet, çocuk eğitimine yönelik kurumlara devam ve ebeveynlerin okul yönetimine katılımı için de geçerlidir. Aynı kurumlar, yerli halka ve siyasi dünyasına göçmenlerin maruz kaldıkları sorunları aktarma imkânına da sahiptirler. Bu anlamda Federal Hükümet, Eyaletler, Yerel Yönetimler ve göçmenlerin kurduğu derneklerin sivil kuruluşlar ile organizasyonların daha büyük ölçüde entegrasyona yönelik önlemlerin planlamasına ve tasarlanmasına katkıda bulunmaları en doğru yoldur.

Başarılı bir entegrasyon politikası yeni potansiyeller doğurur ve bunları kullanır.

Başarılı bir entegrasyon politikası, kadın ve erkek göçmenlerin çok yönlü yeteneklerine, sağladıkları verim ve gönüllü faaliyetlerine önem vermek zorundadır. Bu tür bir politika, klişeler kullanmaktan kaçınır ve sorunları politika ve toplumun gelişimi için bir şans ve fırsat olarak görür. Kadın ve erkek göçmenlerin kendi yetkinliklerini ortaya koyabilmeleri karşılaştıkları sosyal koşul ve engellere bağlıdır.

Göçmen kökenli çocuk ve gençlerin sahip olduğu potansiyelden yararlanabilmek için, bu çocukların en mükemmel eğitimi alabilme imkânına sahip olmaları gerekmektedir. Anaokulu ve okulda belirli bir hedefe yönelik dil eğitimi, en başından itibaren okulda başarı şansını, mesleki eğitim, meslek hayatına giriş ve sonuç itibarı ile toplumsal takdir potansiyelini arttırmaktadır. Bu süreci teşvik etmek için göçmenlik kökenli çalışanların, kamu yönetimi ve hizmetleri alanındaki oranını arttırmak gerektirir. Bu konuyla ilgili örneğin çocuk bakım evleri, okullar, resmi makamlar, aile ve gençlik kurumları veya polis örgütü değerlendirilebilir.

Başarılı bir entegrasyon politikası, göçmen kökenli kadınların önemli bir role sahip olduğunun farkındadır.

Gerek meslek hayatı ve gerekse aile içindeki konumları itibarıyla, hem sosyal, toplumsal ve politik faaliyetleri hem de bir sonraki kuşağın entegrasyonunu belirleyen kadınlardır.

Bu nedenle kadın ve kızların sahip olduğu potansiyeli geliştirmek zorundayız. Onların sosyal, toplumsal ve politik katılım imkânlarını arttırmak mecburiyetindeyiz. Ve bunun mümkün olduğu kadar erken, okul ve meslek eğitim alanında başlaması şarttır.

Entegrasyon politikasına yönelik önlemlerin özellikle, göçmen kökenli kadın ve kızların ihtiyaçlarına yönelik olarak belirlenmeleri şarttır. Aynı olgu şu ana kadar fazla ilgili görmeyen sağlık koruma, cinsel eğitim ve yaşlılara yönelik yardım gibi alanlar için de geçerlidir.

Böylece Anayasanın en merkezi yerine yerleşmiş olan insanların eşit haklara sahip olmaları prensibi güçlendirilmiş ve hayata geçirilmiş olacaktır.

Aile ortamında şiddet ve hatta cinsel şiddet veya zorla evlendirme gibi şiddetin özel biçimleri de göçmen kökenli kadınları özel olarak etkilemektedir. Bu nedenle bu tür şiddetin önlenmesi ve daha güvenli bir koruma kaçınılmazdır.

Başarılı bir entegrasyon politikası aktif bir sosyal katılımı esas alır.

Entegrasyon sadece devletin yerine getirmesi gereken bir görev değildir. Aksine çok sayıda insanın sorumluluk üstlendiği ve inisiyatif geliştirdiği bir sivil toplum örgütlenmesini gerektirir. Bu nedenle Ulusal Entegrasyon Planı'nın hazırlanmasına toplumun geniş bir grubunun katılımı gerekmiştir: kadın ve erkek göçmenler, sosyal partnerler, ekonomi dünyası, kilise ve dini cemaatler, sosyal refah örgütleri, spor kulüpleri, medya ve kültür dünyası, vakıflar, ülke çapında faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar ile bilim dünyasının temsilcileri. Önemli kuruluş temsilcilerinin yanı sıra özel kişiler de sahip oldukları bilgi ve becerilerini ortaya koymuşlardır.

Başarılı bir Entegrasyon politikası, tüm ilgililerin taşıdığı sorumluluk ve gönüllü katılımından güç kazanır.

Ulusal Entegrasyon Planı, tüm aktörlerin ellerinden gelen gayreti göstermeleri sayesinde kalıcı, etkin ve somut hale gelmiştir. Bu plan asıl katılımcıların kendi sorumluluk alanları dahilinde verdikleri kendilerini bağlayıcı yaklaşık 400 yükümlülük sayesinde, geçerlilik kazanmıştır (bakınız Bölüm 2, yerel yönetimdeki çatı örgütler, Bölüm 3, sivil toplum örgütlerinin üstlendikleri yükümlülükler ile Federal Hükümetin üstlendiği yükümlülükler Bölüm 4'te yer almaktadır).

Başarılı bir entegrasyon politikası tüm düzeylerde ele alınması gereken çapraz bir görevdir.

Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimler aktif ve kalıcı bir entegrasyon politikası yönünde sorumluluk üstlenmişlerdir. Şu an bile federal hükümetin bazı yetkilileri, entegrasyon politikası ile ilgili sorunlarla uğraşmaktadır. Bunun dışında eyaletler ve çok sayıda yerel yönetim, çeşitli şekillerde Entegrasyona yönelik konsept ve prensipler geliştirmişlerdir. Ancak alınan bireysel çözümlerin çok daha etkin biçimde birbirlerine Entegrasyonlu hale getirilmesi ve çok farklı faali-

yetlerin aynı hedefe odaklandırılması gerekmektedir. Ulusal Entegrasyon Planı, Entegrasyon politikası alanındaki kapsamlı bir bütüncülüğü hedeflemektedir.

Gerek yönetim katmanları ve gerekse Entegrasyon önlemleri alanında sorumluluk üstlenen kurumlar, Entegrasyona yönelik önlemlerin daha uyumlu hale getirilmesini ve bütünselleştirilmesini onaylamaktadır. Bu anlamda ilçe, kent ve yerel yönetimlerde kültür, eğitim ve öğretim kurumları, gençlik ve çocuklara yönelik yardım kuruluşları, dil kursları ve iş piyasası kurumları tarafından yürütülecek ortak projeler teşvik edilmeli ve bunlar daha da geliştirilmelidir.

Çeşitli kurumları etkileyen çapraz bir görev olarak devlet kademesinde her zaman için çok katmanlı bir politika olmuştur: Federal Hükümet, Ulusal Entegrasyon Planı'nın hazırlanmasında sorumluluk üstlenmiştir. Bu bağlamda eyalet ve yerel yönetimleri yakın bir işbirliğine dahil etmek önemli bir ilgi noktası olmuştur.

Bu anlamda okul eğitimi, çocuk yuvası kurumlarında dil eğitimi, kültür politikası ve yerinde yürütülen somut Entegrasyon önlemleri gibi konular, kilit konular olarak ele alınmıştır.

Federal Hükümet, dil eğitimi ile ilgili faaliyet alanı kapsamında Federal Hükümet, eyaletler, yerel yönetimler ve özel şahıslar tarafından federal boyuttaki Entegrasyon Planı kapsamında İkamet Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca sunulan mevcut Entegrasyon programları ile ilgili olarak yapılan saptamayı diğer faaliyet alanlarında da sürdürecektir ve Entegrasyon programları ile ilgili tavsiyelerde bulunmaya devam edecektir. Entegrasyon programı ile ilgili çalışmada Ulusal Entegrasyon Planı'nın öngörülerini hayata geçirilecektir.

Başarılı bir entegrasyon politikası hedefe yönelik olmalıdır.

Toplumumuz fırsat eşitliği anlamında hedefe yönelik bir entegrasyon politikasına ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle göçmenlere ulaşabilmek için teşvik programları, program ve alt yapıların sistematik olarak geliştirilmesi sağlanmalıdır. Bu anlamda, ana okullarından yetişkinlerin dünyasına kadar uzanan bir süreci kapsayan ve hepsi birbiriyle Entegrasyonlu genel konseptlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Almanya'da yaşayan göçmenler homojen bir grup yapısına sahip değildirler. Bu nedenle teşvik projeleri bilinçli olarak bireye, bireyin yetenek ve becerilerine ve entegrasyon ihtiyacına yönelik olmalıdır. Ortaklık söz konusu olduğunda, başarılı bir entegrasyon politikası, özellikle kolay erişilebilen bilgi ve danışmanlık programlarına önem verir.

Başarılı bir entegrasyon politikası kesin delilleri esas alır.

Bu nedenle araştırma, istatistik ve başarılı bir Entegrasyon ile ilgili çerçeve koşullarla bilginimizin geliştirilmesi gerekmektedir. Göçmen kökenli insanların yarısından fazlası Alman vatandaşlığına sahip. Vatandaşlık konusunun ayırt edilmesinin yanı sıra, göçmen köken olgusunun, Entegrasyon politikası ile ilgili planlama ve denetiminde, temel kriter olarak değerlendirilmesi gerekir.

Başarılı bir entegrasyon politikasının, belirgin göstergelerle ölçülebilmesi gerekir.

Bu göstergelerin sürekli olarak geliştirilip, düzenli bir raporlama ile değerlendirimin temeli olarak alınmaları gerekir.

Başarılı bir entegrasyon politikası, finansmanı sağlam olan bir temelde gelişir.

Finansman planlama döneminde Federal Hükümet, doğrudan entegrasyon teşvikine, daha doğrusu öncelikli amacı olan Entegrasyon teşvik projelerine, her yıl federal kaynaklardan 750 milyon Euro para aktaracaktır.

Bunun yanı sıra, Federal Hükümet eskiden olduğu gibi, entegrasyonu dolaylı olarak teşvik eden çok sayıdaki projeyi finanse etmeye devam edecektir. Aile, eğitim ve iş piyasası ile ilgili genel teşvik programları özellikle göçmen ailelerinin işine yaramaktadır. Buna örnek olarak «Eğitim ve Bakımın Geleceği» isimli yatırım programı kapsamında, eyaletlerin tam gün eğitim veren okullar kurmasının finanse edilmesi, tam gün bakımın geliştirilmesi yasası kapsamında sağlanan finansal destek ve üç yaşın altındaki çocuklara yönelik bakım hizmetlerinin artırılması ile farklı iş geliştirme projeleri gösterilebilir. Federal Hükümet, mevcut teşvik programlarını yeniden gözden geçirecek ve gerekli görmesi durumunda, bunları göçmenlerin yer aldığı gruplara daha fazla ulaşılabilecek hale getirecek.

Daha sonraki aşamalar

2008 yılı sonuna kadar Federal Hükümet, Ulusal Entegrasyon Planı'nın hayata geçirilmesi ile ilgili olarak bir ara bilançosu çıkartacaktır. Federal Hükümet bünyesindeki Entegrasyon Forumu da çalışmalarını sürdürecektir.

4. Federal Hükümetin alacağı önlemler

Kendi yetkileri çerçevesinde Federal Hükümet Ulusal Entegrasyon Planı'na aşağıdaki katkıları sağlayacaktır.

Eğitim yolu ile Entegrasyon

Eğitim, sosyal, kültürel ve iktisadi entegrasyon alanında önemli bir araçtır. Bu noktada ülkemizin geleceğini belirleyen ve yetki tartışmaları yerine, sonuçları esas alan bir meydan okuma yatmaktadır. Burada Eyalet Hükümetleri eğitimden, Federal Hükümet ve Eyalet Hükümetleri ortaklaşa eğitim sisteminin uluslararası arenadaki verimliliğinin saptanmasından sorumludurlar. Ülkemiz, göçmen ailelerden gelen çocuklarının ve gençlerin potansiyeline ihtiyaç duymaktadır. Bu gençlerin eğitim konusundaki başarıları ülkemizin geleceğine yapılan bir yatırımdır, çünkü Almanya'da yaşayan insanlar bizim en önemli zenginliğimizdir.

Alman dilinin öğrenilmesi ve Alman diline yeterince hakim olabilmek, okul ve meslek hayatında elde edilecek başarı ve dolayısıyla toplumsal entegrasyon için en önemli temel koşullardan birisidir. Kişiyi özel dil eğitiminin teşvik edilmesi, anne ve babalarla el ele yürütülmelidir. Bu tür bir eğitimin en erken yaşta, çocuk yuvalarından başlaması ve tüm eğitim kariyeri boyunca devam etmesi sağlanmalıdır.

Bu tür bir teşvik, kişinin önüne imkânlar açan, mevcut potansiyelini geliştiren ve eğitimde elde edilen başarıyı sosyal kökenden bağımsız hale getiren bir eğitim sistemini gerektirir. Tüm çocuk, genç ve yetişkinlerin mevcut potansiyellerini geliştirebilmeleri gerekir. Herkesin eşit eğitim şansına sahip olması ve toplumsal, kültürel ve iktisadi hayata katılabilmesi gerekir. Bu amaçla, Federal Hükümet kendi yetkisi kapsamında, eyaletlerin göçmenlerin eğitimdeki başarılarını artırma konusunda gösterdikleri çabaları destekleyecektir, özellikle de aşağıdaki önlemler bu bağlamda değerlendirilmelidir:

- Ana okullarını entegrasyon ortamı ve dil öğrenimini teşvik etmenin gerçekleştiği yer olarak mümkün olduğunca erken dönemde devreye sokabilmek için, Almanya genelinde ihtiyaca yönelik ve kaliteyi hedef alan bir paket gereklidir. Federal Hükümet eyaletler ve belde yönetimleri ile birlikte, üç yaşının altındaki çocuklara yönelik bakılan çocuk oranını 2013 yılı itibarı ile ortalama yüzde 35 oranına çıkartmayı amaçlamaktadır. Federal Hükümet büyük oranda bu paketin giderlerini karşılayacaktır.
- Bu paket daha çok göçmen kökenli çocuklara yönelik olup, erken yaşta dil öğreniminin teşvik edilmesi anlamında olumlu etkiler gösterecektir.

Federal Hükümet «Eğitim ve Bakımın Geleceği» isimli yatırım programı kapsamında, eyaletlere 2009 yılına kadar toplam hacmi 4 milyar Euro'ya varan bir finansman sağlayacaktır. Tam gün eğitim veren okullar, eğitimde fırsat eşitliğine ve göçmen ailelerinden gelen çocuk ve gençlerin eğitiminde sağlayacakları başarıya önemli katkılarda bulunmaktadır.

- Federal Hükümet, nüfus yapısındaki gelişim ve eğitim katılımcılarının sayısındaki azalmadan dolayı, harcanmayan bütçe imkânlarının, eğitimin kalitesinin artırılması yönünde kullanılması tarafında görüş bildirmiştir.
- Federal Hükümet, günlük bakım yerlerinde, genel dil eğitimine yönelik, göçmen kökenli çocukların Alman dilini öğrenmelerini teşvik amaçlı bir konsept geliştirecektir.
- Çocukluk döneminden başlayarak, meslek eğitimine uzanan bir süreçte, kalıcı ve bireysel bir dil eğitimini teşvik etmeyi sağlayabilmek amacıyla, Federal Hükümet, dil becerisini tespite yönelik, yöntemlerin geliştirilmesine destek vermektedir. Bu tür testler, öğrencilerin bireysel gelişimini teşvik etmeli ve öğretmenlere ise dil eğitimi alanında mesleki eğitim konseptlerini geliştirme fırsatı vermelidir.
- Federal Hükümet on ayrı eyalet ile birlikte, FörMiG adlı program çerçevesinde, göçmen kökenli çocuk ve gençlerin dil eğitimi ve bu eğitimin desteklenmesine yönelik genel bir konseptin geliştirilmesine destek sağlamaktadır.
- Okulu yarıda bırakanların sayısını azaltmak amacıyla, Federal Hükümet yerel partnerleri ile birlikte «Okuldan kaçış – 2. şans» isimli model bir program yürütmektedir. Bu program öncelikle Hauptschule'de (düz lise) okuyan çocuklara yöneliktir. Programın hedefi, eğitimlerini yarım bırakmış olan çocukları yeniden okul yaşamına kazandırmak ve onlara okulu bitirmeleri için fırsat tanımadır.

Federal Hükümet, eyalet yönetimlerinin eğitim araştırmalarına ve bu alanda konsept ve araç geliştirip, özellikle entegrasyonun geliştirilmesine ilişkin yapılanlara destek vermektedir (örneğin dil seviye tespiti ve kültürler arası eğitimleri). Uluslararası karşılaştırmalı araştırmaların ve düzenli olarak ulusal anlamda yürütülen eğitim raporlarının sonuçları, göçmen kökenli gençlerin, entegrasyonunda gösterilen başarıları değerlendirmeye fırsat vermektedirler. Almanya'nın bilim toplumu olarak uzun vadeli bir başarıyı elde etmesi için, Alman eğitim sisteminden geçen genç göçmenlerin sahip oldukları potansiyeli daha güçlü kullanma fırsatı ve aktif olarak daha iyi

bir eğitim almaları için, (yerli eğitim) onlara katkıda bulunmak, kaçınılmaz bir olgudur.

Dil yolu ile Entegrasyon – Federal Hükümetin sunduğu entegrasyon kursları

Dil, entegrasyon için bir ön koşuldur. Entegrasyon, ancak göçmen yurttaşların Almanya'daki yaşamlarını bir üçüncü şahsın yardımı veya aracılığı olmaksızın, günlük yaşamın getirdiği meselelerin tek başına üstesinden gelebilmesi halinde başarıya ulaşabilir. Bu amaçla Federal Hükümet, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren yasal olarak zorunlu hale getirilen dil kursları ile birlikte, göçmenler için standart niteliklere sahip, dil ve oryantasyon kursları başlatmıştır. Bu kurslar, kapsam itibarı ile federal hükümetin entegrasyon politikası açısından başvurduğu en önemli projedir. Bu kurslar aynı zamanda, entegrasyon sürecine bireysel destek görevli, en büyük federal nitelikli sistemdir. Belirtilen kurslara gösterilen ilgi son derece yoğundur. İlk iki yıl, 250.000 kişi entegrasyon kursuna devam etmiştir ve bunların yarısından fazlası, uzun süredir Almanya'da yaşıyor. 2006 yılı Aralık ayı itibarı ile hazırlanan entegrasyon kursları ile ilgili bir değerlendirme raporu bu kursların nitelik açısından geliştirilmesine yönelik bazı öneriler içermektedir. Yapılan bu değerlendirme ile dil konusunda esas alınan Ortak Avrupa Referans Kriteri'nin öngördüğü biçimde B1 dil düzeyi, başarılı bir entegrasyon süreci için ön koşul olarak benimsenmiş bulunmaktadır. Ulaşılması gereken hedef, çok daha fazla katılımcının bu seviyeye ulaşmalarını sağlamak olmalıdır.

Bu kursların etkisini yükseltmek için önemli bir koşul, entegrasyon kurslarının daha fazla oranda katılımcıların başarısına odaklanmasıdır. Tüm katılımcıların, kursu başarı ile bitirebilmeleri için öğrenci kontenjanlarının ihtiyaca uygun olarak genişletilmesi ve kursların kalite standardının artırılması gereklidir. Entegrasyon kursları kapsamında, nitelikli çocuk bakımının artırılması, özellikle yetişkin ve kadınlara yönelik kurslar açısından önem taşımaktadır.

- Federal Hükümet, entegrasyon kurslarını zamanın şartlarına uyarlamayı ve tüm Almanya'yı kapsayacak biçimde genişletmeyi taahhüt eder. Hükümet özellikle kurslarda elde edilen başarının artırılması, öğretici elemanların niteliklerinin yükseltilmesi, kurs yönetimlerinin mükemmelleştirilmesi, hedefe yönelik bir finansman sisteminin kurulması ve entegrasyon kurslarının dil kursları sistemine kalıcı olarak aktarılması gibi ana prensipleri gözden geçirecektir.
- Federal Hükümet, konsepsiyona bağlı olarak, göçmenlere özgün danışmanlık hizmetlerinde, ilk göçmen danışmanlığı, daha doğrusu göçmen gençlik hizmetleri ile dil kursu düzenleyenlerin arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi taahhüt eder.

- Federal Hükümet, entegrasyon kurslarının etkinliğini ve etkisini ölçümlemeyi planlamaktadır.

Meslek Eğitimi ve Meslek Yaşamı bağlamında Entegrasyon

Federal Hükümet, iş piyasası politikası kapsamında entegrasyona teşvik sağlayan projelere özel bir önem veriyor.

Eğitim ve de özellikle mesleki eğitim, göçmenlerin sosyal entegrasyonlarında merkezi niteliğe sahip unsurlardır. Bu unsurlar politik, kültürel ve iktisadi hayata eşit şartlarla katılım, iş bulma fırsatı ve gelirin miktarı üzerinde belirleyici niteliğe sahiptirler. Göçmen kökenli genç insanların eğitim ve meslek hayatına ulaşma imkânlarını arttırmak için, Federal Hükümet gösterdiği faaliyetleri tek bir çatı altında toplayacaktır. Federal Hükümet, meslek seçimi imkânlarını mümkün olduğunca çeşitlendirmeyi, kamunun sağladığı destek paketini en verimli şekilde kullanmayı ve belirli bir amaca yönelik biçimde daha da geliştirmeyi benimsemektedir. Hükümet, göçmen kökenli gençlerin meslek eğitimine yönelik eğitim imkânlarını mümkün olduğunca arttırmayı sağlayacaktır. Bu anlamda Federal Hükümet

- eğitim alanında birlikte çalıştığı ortakları ile göçmen kökenli, eğitim almaya ve meslek öğrenme konusunda istekli olan genç insanların entegrasyonuna odaklanacak,
- ve «Gençlerin Meslek Hayatına Girişi için Özel Program (EQJ Programı)» kapsamında eğitim birliğinde bulunan partnerlerinin gösterdiği çabaları bir araya getirecek ve büyük bir başarı elde etmiş olan bu programı, 40.000 iş yerini kapsayacak biçimde destekleyip süresini uzatacaktır. Özellikle göçmen kökenli genç insanlar için EQJ programı, mesleki eğitim alanında bir köprü görevi görmüştür.
- Federal Hükümetin amacı, Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği (DIHK) ve Alman-Yabancı İşletme Dernekleri ile birlikte, 2010 yılına kadar, sahiplerinin de yabancı kökenli olan işletmelerde, 10.000 yeni iş imkânı sağlamaya yönelik «İşyerleri için Aktif» isimli programı düzenleyecektir.
- Federal Hükümet, «Yabancı İşletmelerdeki Mesleki Eğitimin Koordinasyonu» (KAUSA) da dahil olmak üzere JOBSTARTER isimli mesleki eğitim ve özellikle göçmen kökenli gençlerin yararlanacağı yapısal programı ile birlikte bölgesel mesleki eğitim ve mesleki eğitimin desteklenmesine destek verecektir.
- Federal Hükümet kendi yetki alanında kalan kamu kuruluşları ve işletmelerinde, göçmen kökenli

meslek yapan gençlerin sayısının artırılması için çaba gösterecektir.

- Federal Hükümet, özellikle oturma hakkı bulunan ve ülkede kalması muhtemel gençler için mesleki eğitim desteği ve BafÖG bursunu (üniversite öğrencilerine verilen devlet bursu) arttıracak ve
- çoğu zaman meslek hayatı için örnek alacakları bir model bulunmayan göçmen kökenli genç kızlar için «network.21» gibi eğitici programlarla, iş piyasası ve mesleki oryantasyon imkânları sunacaktır.

Federal Hükümet genel hatları ile iş piyasasındaki entegrasyon alanında karar verecektir. Entegrasyon en başarılı şekilde göçmen ailelerinden gelen bireylerin mesleki hayata dahil oldukları durumlarda başarıya ulaşmaktadır. Gerek ekonomik hayat ve gerekse yönetim birimleri, gelecekte özellikle göçmen kökenli bireylerin özel dil ve kültürler üstü bilgi ve becerilerine ihtiyaç duyacaktır. Bu nedenle çalışma piyasasındaki entegrasyonun geliştirilmesi, gerek sosyal ve toplumsal politikalar açısından, gerekse iktisadi nedenlerle zorunlu olarak artacaktır. Bu açıdan, göçmenlerin istihdam imkânlarının artırılması, çalışma hayatına yönelik önlemler ile danışmanlık, bilgilendirme ve iletişim imkânlarının ihtiyaçlara uygun hale getirilmesi ve işletme bünyesindeki entegrasyonun geliştirilmesi önem taşımaktadır.

- «Kalifikasyon yolu ile Entegrasyon» (IQ) isimli danışmanlık ve bilgilendirme ağı, Federal Hükümet adına, Federal İş Acentesi ve sivil toplum örgütleriyle birlikte göçmenlerle ve Almanya'ya geri dönenler ile, statüsü kabul edilmiş mültecilerin çalışma hayatındaki konumlarının düzeltilmesine yönelik stratejiler geliştirmektedir. Sürmekte olan değerlendirmenin sona ermesiyle birlikte Federal Hükümet, başarılı eylem öneri ve gereçlerinin mevcut çalışma piyasası ile ilgili önlemlere nasıl aktarılabilirliğini ve uygulanacağını gözden geçirecektir.
- Federal Hükümet, gelecekte de her çeşit halk grubundan gelen insanlara geniş çaplı bir fırsat eşitliği sağlamak amacı ile mesleki eğitim, entegrasyon ve teşvik konularına destek verecektir.
- Federal Hükümet, işveren olarak taşıdığı sorumluluğun bilincindedir. Bu anlamda hükümet, mesleki nitelik, verimlilik ve becerileri doğrultusunda göçmen kökenli personelin oranını, elindeki imkânlar dahilinde arttıracaktır. Bu bağlamda hükümet, dil ve kültürler arası yetilerin gereği gibi dikkate alınmasını çabasına göstermektedir.

- Federal Hükümet, Alman ekonomi dünyası tarafından geliştirilen «Bir fırsat olarak Farklılık – Almanya’daki İşletmelerin Çeşitliliği Bildirgesi» isimli girişime destek vermektedir. Hükümet bu anlamda «İşyerindeki Çeşitlilik/İstihdam Kaynağı olarak Çeşitlilik» isimli bir reklam kampanyası gerçekleştirecektir. Bu kampanya, göçmenlerin çalışma piyasasına ve mesleki eğitimi entegre olmalarını amaçlamakta ve bu niteliklerin işletmelerde ve kamu yönetiminde istihdam ve personel politikasına aktarılmasını amaçlamaktadır.
- Federal Hükümet 2007 ile 2013 arası teşvik döneminde, ESF-Federal programının hayata geçirilmesi anlamında, konunun göç politikası ile ilgili olan kısımlarına büyük bir önem verecek ve Ulusal Entegrasyon Planı’nı bir dizi ek projeler ile destekleyecektir.
- ESF-programı kapsamında meslek bağlantılı Alman dilinin teşvik edilmesi, 2007 yılının ortalarından itibaren genişletilecektir. Bu teşvik, Federal Hükümet’in sağladığı entegrasyon kurslarını çalışma piyasasıyla bütünleyecek ve gelecekte, göçmen kökenli tüm bireylerin yararlanmasını sağlayacaktır.

Bilim dünyasında Entegrasyon

Alman bilim sistemi – yüksek okullar ve araştırma organizasyonları – çok farklı alanlarda başarılı bir entegrasyon örneği sunmaktadırlar. Bilim dünyası, geniş dünya görüşlü ve yapıcı bir işbirliğinden beslenir. Almanya’da bulunan 180.000’den fazla yabancı öğrenci ve nitelikli bilim adamı hoşgelmiştir.

- Federal Hükümet, bilim dünyası alanındaki Entegrasyona destek vermekte olup, bu anlamda dünyanın en iyi bilim adamlarının ülkeye kazandırılmasına ve Almanya’nın yüksek öğretim alanında ve farklı fikirlerin hayata geçirildiği bir ülke olarak konumlandırılmasına destek vermektedir.
- Federal Hükümet Almanya’da eğitim almış ve bu anlamda yerli nitelikli ve yetenekli bilim adamlarının, gerek eğitim ve gerek bilim alanında – özellikle de göçmenlere özgü mesleki eğitim ve yetenek teşviklerinin geliştirilmesine büyük önem vermektedir.
- Federal Hükümet göç ve Entegrasyon konusunda yürütülecek araştırmalara destek vermektedir.
- Federal Hükümet, eyaletlerin yabancı öğrencilerin eğitim başarılarının arttırılması ve bu öğrencilerin seçimi, desteklenmesi, eğitim başarılarının takibi ve yüksek okullarda danışmanlık almaları konusunda yürüttükleri anlamlı çabaları destek-

lemektedir: hükümet aracı organizasyonların bu çerçevede yürüttükleri faaliyetlere de destek sunmaktadır.

- Federal Hükümet, ülkeye göç eden yüksek okul mezunlarına çalışma hayatında nitelik kazandırma amaçlı projelerin teşvik edilmesine devam edecek ve bu projelerin, hedef gruplarına özgün biçimde geliştirecektir.

Kadın ve genç kızlar

Almanya’da yaşayan ve göçmen kökenli bireylerin neredeyse yarısı kadın ve kızlardan oluşmaktadır. Bu nedenle Entegrasyon politikası, özellikle kadınları hedef almalıdır. Kadınlar aynı zamanda aktif bir Entegrasyon politikasında merkezi bir konumdadırlar. Göçmen kadınlar, anne sıfatı ile bir sonraki kuşağın Entegrasyonunda anahtar bir konuma sahiptirler. Göçmen kökenli genç kızlar, okulda iyi sonuçlar alıp, Alman diline hakimler. Fakat aynı genç kızların, bu potansiyeli etkin şekilde kullanma imkânları yok. Federal Hükümet bu anlamda göçmen kadınların sahip oldukları potansiyeli farklı hayat tasarımları doğrultusunda pekiştirmeyi, kadın ve genç kızların toplumsal ve siyasal hayata katılma imkânlarını desteklemeyi sürdürecektir.

- Kadınların Entegrasyonuna yönelik önemli katkıları: yetişkinlere ve kadınlara yönelik Entegrasyon kurs saatlerinin arttırılması, kurs düzenleyicileri tarafından yaratılan, nitelikli çocuk bakım imkânı, yabancı kökenli insanların meslek öğrenimini, üniversite öğrencilerinin mesleğe atılma konusunda sunulan desteği ve BAfÖG gibi teşviklerin arttırılması ile mesleğini icra etme yetisinin verilmesiyle birlikte, mesleğe atılma imkânını veren sınavlarda gösterilen kolaylıklardır.
- Federal Hükümet, diyalog içerisinde bulunduğu kadın göçmenlerin desteklenmesi adına sunulan programlara desteğini sürdürecektir ve onların organizasyonlarını ve kuruluşlarını kendi plan ve programları dahiline katacaklardır.

Zoraki evlendirmeler, kişilerin sahip olduğu yaşam perspektiflerini yok etmekte ve bundan etkilenenlerin insan haklarını önemli ölçüde zedelemektedir. Federal Hükümet, bu bağlamda zoraki evlendirmelerle olan mücadelesini sürdürecektir ve bu kişilere yardım elini uzatacaktır. Bu amaçla ilgili kişilerin, insan ve kadın hakları ve de zoraki evlendirme konusunda olduğu gibi, sığınabilecekleri yerler konusunda, genişçe bilgilendirilmesi ve aydınlatılması mecburidir.

- Federal Hükümet bu çerçevede, kendi yetki alanı bünyesinde, internet üzerinden, bu konudan etkilenen bireylerle profesyonel uzmanları bir araya

getirerek, küçük ölçekli bir danışmanlık projesini deneyecektir.

- Federal Hükümet, yakın zamanda, zoraki evlendirmelerin kapsamı ve boyutuyla ilgili olan ve tecrübelerle dayanan bu anlayışı düzeltecektir.
- Federal Hükümet, yeterli sayıda kadın sığınma evlerinin kurulması, hükümet ve eyalet yönetimlerine bağlı danışmanlık birimleri arasında güvenilir bir koordinasyonun sağlanması ve bu yerlerin sağlam bir finansmana kavuşturulması yönünde gereken katkıyı sağlayacaktır.

Entegrasyon olduğu yerdedir

Entegrasyon ancak yerinde olur. Bireyin yaşadığı ortam, Entegrasyon sürecinde merkezi bir fonksiyona sahiptir. Bu ortam, kişinin yaşamının odak noktasını oluşturur ve göçmenler ile yerli halkın temas noktasıdır. Bu nedenle sosyal birliktelik ve entegrasyon imkânları açısından kişinin yaşam koşulları, yaşadığı alanın tasarımı ve gerek kamu, gerekse de özel alt yapı unsurları, önemli çerçeve koşullarıdır.

Federal Hükümet özel olarak yerel yönetimlerin sağladığı entegrasyon hizmetlerine önem vermektedir. Bu birimler, entegrasyonu geleceğe yönelik bir görev olarak benimsemişler ve çok geniş çapta yerel yönetimler çapında, faaliyet konseptleri geliştirmişlerdir.

Belediyelere ait çatı organizasyonlarının Ulusal Entegrasyon Planı'na sağladıkları katkı, kent, vilayet ve belde yönetimlerinin kendi gelişim alanlarını gereği gibi algıladıklarını ve göçmen ailelerinden gelen bireylerin sahip oldukları entegrasyon potansiyelini kullanmaya hazır olduklarını göstermektedir. Bu anlamda entegrasyonun tüm beldenin ortak bir sorunu olduğu ve bu açıdan uzmanlık alanlarının ötesinde genel bir konsept gerektirdiği konusunda mutabakat bulunmaktadır.

Özel olarak ilgi gerektiren yerler, çoğunlukla göçmenlerin yaşadığı geri kalmış ve ihmale uğramış semtlerdir. Bu konuda başvurulacak en önemli enstrümanlardan birisi de, bu tür yaşam birimlerindeki ikamet ve yaşam koşullarının geliştirilmesine yönelik «Özel gelişim gereksinimi olan semtler – sosyal kent» isimli Federal Devlet programıdır. Federal boyutta 300 farklı beldenin 450 semtinde yürütülen bu teşvik kampanyası, inşaat yatırımları ile bu ortamda oturan kadın ve erkek bireylerin sosyal yaşam koşullarının düzeltilmesine yönelik tamamlayıcı projeleri bir araya getirmektedir.

- Federal Hükümet «Sosyal Kent» isimli program adına, yıllık belirlenen finansal yardım

sunmaktadır. Federal Hükümet, programın üçte bir giderlerini karşılarken, eyalet ve yerel yönetimler geri kalan üçte ikilik kısmını üstlenmektedir. Bu programla kadın ve erkek göçmenlerin entegrasyonu da desteklenmektedir. Bu kaynaklardan ek olarak, sosyal entegrasyona destek veren model projeler de finanse edilmektedir. Bu destek sürdürülecek ve gelecekte de, bugünün seviyesinde sürdürülecektir.

- «Sosyal Kent» isimli programın sosyal sorumluluk alanı, bu konuda uzmanlık ötesi politika ve projelerin birbirine bağlantılı olmasını gerektirmektedir. İlgililerin ortak girişimi, Federal düzlemde, programların koordinasyonu ile, var olan faaliyetlerin ve teşviklerin geniş çaplı bilgi aktarımı ile gerçekleştirilmektedir.
- Bunun da ötesinde Federal Hükümet, sosyal kent kapsamında yer alan bölgelerde «İstihdam, Eğitim ve Yerinde Katılım» isimli bir program yürütmekte, ve bu programa Avrupa Sosyal Fonu'ndan kaynak almaktadır. Böylece hedefe yönelik bir sosyal alan yükümlülüğü istihdam ve nitelik kazandırma projeleri ile pekiştirilmektedir. Bu açıdan, 2007 ile 2013 teşvik dönemi için daha yüksek bir finansman hacmi sağlanması söz konusudur.
- Gözleme ve değerlendirme, «Sosyal Kent» programı kapsamında entegrasyon projeleri açısından semt geliştirme konseptinin sabit bir ayağı olarak kabul edilmiştir. Görüş alışverişi ve «Sosyal Kent» isimli programın transfer birimi de aynı şekilde pekiştirilecektir.
- «Göç/Entegrasyon ve Semt Politikası» isimli model program Federal Hükümet'in Deneysel Konut ve Kent İnşa bölümü tarafından yürütülmekte olup, kadın ve erkek göçmenlerin entegrasyonuna yönelik kent imarı ile ilgili prensip ve stratejilerin geliştirilmesine uygulamada destek vermekte ve bunları deneylere tabi tutmaktadır.

Kültürel Entegrasyon

Kültür ortak yaşamımızın önemli bir temeli olup farklı kökene sahip insanları bir araya getirmektedir. Göç alan toplumların geleceğinin tasarlanması da kültürel anlamda bir meydan okumadır. Bu açıdan, kültürel çeşitliliği, gereği gibi ilgi gösterilmesi gereken ve bazıları tarafından da öğrenilmesi gereken bir yetkidir. Federal Hükümet, faaliyetlerini göçmenlerin kültürel Entegrasyonu üzerinde yoğunlaştırmış olup, ağırlık noktasını kültürel eğitime vermektedir. Kültürel Entegrasyonu desteklemek amacı ile Federal Hükümet diğer projelerin yanı sıra,

- konuları bakanlıklar arası değerlendirmek olan «Kültür ve Entegrasyon» isimli bir çalışma grubu oluşturacaktır.
- Entegrasyon fikrini teşvik prensipleri arasında alacak ve kendisinin kültürel projelerin taşıyıcısı olduğu projelerde bu hedeflere öncelik verecektir.
- International Council of Museums (ICOM)/Uluslararası Müzeler Birliği düzleminde «Müze – Göç – Kültür – Entegrasyon» isimli çalışma grubunun kurulmasını önerecektir.
- Altı ayda bir gerçekleşen Alman-Fransız Bakanlar Toplantısı ve «Kültürler arası Diyalog 2008 Avrupa Yılı» bilgi alışverişini Fransa ve Büyük Britanya ile kültür politikası alanında entegrasyon ve kültürel eğitime yönelik hükümetler arası işbirliğini yoğunlaştıracaktır.

Spor yolu ile Entegrasyon

Sportif faaliyetler, farklı kökene sahip insanların dostça ve sportmence bir araya gelmelerine önemli ölçüde katkı sağlar. Sportif faaliyet entegrasyon alanında motor görevi görür.

Spor kulüpleri ve federasyonları uzun yıllardan beri göçmenlerin entegrasyonuna doğal kabul edilen bir destek sağlamaktadırlar. Bu anlamda Federal Hükümet, spor aleminin göçmen kökenli ailelerden gelen bireylerin Entegrasyonuna yönelik olarak gösterdiği gönüllü faaliyeti desteklemektedir.

Göçmenlere yönelik sportif faaliyetler, tüm göçmenler için sosyal, kültürel, dil ve yerellik açısından ulaşılabilir ve cazip olmalıdır. Belirli hedef gruplarına yönelik faaliyetler, özellikle göçmen ailelerden gelen kız ve kadınlar için önemli bir rol oynamaktadır. Yerinde sunulan ve kamuya açık faaliyetler iyi bir başlangıç oluşturmaktadır.

- Federal Hükümet 1989 yılından beri «Spor ile entegrasyon» programına destek vermektedir. Bu program sayesinde geçen 18 yıl zarfında, sporun yapıcı entegrasyon potansiyeli ile ilgili geniş bilgi edinilmiştir. Federal Hükümet bu deneyimlerden, «Spor ile Entegrasyon» isimli programın etkinliğini gelecekte daha da arttırmak istemektedir. Hükümet bununla ilgili olarak programın elde ettiği sonuçların değerlendirilmesine yönelik, geniş kapsamlı bir araştırma yürütecektir.
- Bunun yanı sıra spor alanında çok fazla sayıda entegrasyon projesi bulunmaktadır. Farklı programlar arasındaki tecrübe alışverişini arttırmak ve projelerin birbirleri ile koordinasyonunu sağlamak amacı ile Federal Hükümet bölgeler üstü ve bölgesel projelerin belgelendirilmesi amacı ile bir bilgilendirme platformu oluşturacaktır.

- Federal Hükümet, spor dünyasının kültürler arası açılım yönünde gösterdiği çabaları «Entegrasyon Forumu. Biz de katılıyoruz.» isimli kamuoyu kampanyası ile desteklemektedir.

Medya aracılığı ile Entegrasyon

Medya göçmenlerin algılama biçimini belirlemektedir ve entegrasyon konusunda görüşlerin oluşmasına etki etmektedir. Bu nedenle medyaya önemli bir sorumluluk düşer. Gerek kamuya gerekse özel girişimcilere ait medya grupları, göçmen kadın ve erkeklerin toplumsal entegrasyonları yönünde geniş çaplı çabalar göstermektedirler. Bu anlamda medya dünyasına da teşekkür borçluyuz. Haber verme ve program yapımındaki bağımsızlığı ile medya politikası açısından yetkilerini göz önünde bulundurarak Federal Hükümet medya birliğinin Entegrasyon politikası açısından sağladığı katkıya aşağıdaki projelerle destek vermektedir.

- Federal Hükümet prodüktör, bayan program planlamacısı ve geliştiricilerinin yer aldığı düşünce atölyeleri kapsamında, televizyon için hazırlanan yenilikçi program formatlarına destek sağlamaktadır. Hükümet ayrıca Grimme-Enstitüsü, Civis Medya Vakfı, Deutsche Welle ve Entegrasyon ve Televizyon isimli federal bazdaki girişimle işbirliği yapmaktadır.
- Federal Hükümet, Dışişleri Bakanlığı'nın hazırladığı Ernst-Reuter-Girişimi kapsamında, Alman ve Türk medyasının, bir workshop veya televizyon sorumlularının katıldığı Alman-Türk Televizyon Konferansı gibi işbirliği girişimlerine verilecek teşvikleri görüşmektedir.

Gönüllü sosyal işbirliği yolu ile Entegrasyon

Entegrasyon, sivil toplumun katkıları olmadan gerçekleşemez. Gönüllü sosyal faaliyet, sosyal dayanışma sağlar ve entegrasyon için başarılı bir katalizör görevini görür. Eşit haklara sahip şekilde, topluma katılma ve toplumu kendi elleri ile yoğurabilme yönündeki olumlu tecrübe, kimlik oluşumuna da olumlu etki eder ve işi arttırır. Göçmen ailelerden gelen bireylerin derneklerde, konfederasyonlarda kurumlarda ve kurdukları organizasyonlarda gösterdikleri gönüllü faaliyetler, giderek daha da renklenen toplumumuzu fazlasıyla zenginleştirmektedir.

Ancak gönüllü faaliyetin teşviki ve hedefe yönelik yönlendirmelere ihtiyacı vardır. Bu anlamda Federal Hükümet dikkatini giderek artan biçimde kadın ve erkek göçmenlerin eşit haklarla hayata katılmasına ve bu kişilere ait organizasyonlara yöneltecektir.

- Federal Hükümet kendisi tarafından hazırlanan programlarda, yine hükümet tarafından desteklenen alt yapı ve genel projeler ile ihalelerin yanı sıra,

kurul ve uzmanlık kurullarına yapılacak atamalarda, kadın ve erkek göçmenlerin veya onların kurduğu organizasyonların gereği gibi, temsil edilmelerini sağlayacaktır.

- Federal Hükümet, altyapı projelerinde farklı kültürler arası açılımı ve bağlantıyı bir destek kriterine dönüştürecek ve bunları teşvik anlaşmalarına yönlendirecektir. Kurumsal olarak teşvik edilen kurumların, personel geliştirme konseptleri ile projelerde, kadın ve erkek göçmenlerin eşit haklara sahip şekilde katılımı sağlanma çalışmaları gerçekleştirilecek.
- Eşit katılım, destekle ve göçmenlerin kurduğu derneklerin zaman içerisinde nitelik kazanmasıyla hızlanacak bir süreçtir. Federal Hükümet, proje geliştiren göçmen organizasyonlarına nitelikli yardım sunacak ve bu anlamda göçmen organizasyonlarının kuracağı çatı örgütlerine destek verecektir.

Eyalet yönetimlerinin Ulusal Entegrasyon Planı'na katkıları

Hep birlikte entegrasyon'a doğru

Entegrasyonun toplumumuzun birlikteliği ve gelecekte var olabilmesi açısından öneminin bilincine varan eyalet yönetimleri, Ulusal Entegrasyon Planı'na kendileri katkıda bulunmaktadır. Bu anlamda, eyalet yöntemleri geçen yıllar içerisinde çok farklı önlemleri bir araya getiren ve eşgüdüm sağlayan entegrasyon politikasına yönelik genel konsept ve prensipler geliştirmişlerdir. Eyalet yönetimleri, gerek eyalet ve gerekse yerel yönetimler bazında, tartışma süreçleri başlatmış ve bunlara erkek ve kadın göçmenlerin yanı sıra farklı toplumsal grup ve organizasyonların katılmalarını sağlamışlardır.

Eyalet yönetimleri, Ulusal Entegrasyon Planı kapsamında üstlendikleri girişimlerden dolayı teşekkürü hak ediyorlar. 14 Temmuz 2006 tarihli Entegrasyon Zirvesi'ne yapılan davetle, tüm devlet kademeleri ile sivil toplum tarafından yürütülen ve hem yoğunluğu hem de yaygınlığı açısından Almanya'da o ana kadar ulaşılamamış bir tartışma süreci başlatılmıştı.

Bu diyalog ile entegrasyon politikasının hedefi ve temel içeriği hakkında genel bir mutabakata ulaşılmıştır. Bu noktada göçmenlerin ve onların kurduğu organizasyonların çalışma gruplarının işleyişine dahil edilmeleri ve onların aktif katılımı önemli bir rol oynamaktadır. Bu kişilerin gönüllü faaliyetleri Ulusal Entegrasyon Planı üzerindeki çalışmalarda önemli ölçüde belirleyici olmuştur.

Bu bağlamda eyalet yönetimleri çalışma gruplarında görev alan tüm kadın ve erkek katılımcılara teşekkürlerini ve ifa ettikleri çalışmalarını için takdirlerini sunarlar. Eyaletler çalışma gruplarının hazırladıkları kapanış raporlarını ilerideki Entegrasyon politikalarının tasarlanmasında kullanacaklar ve başlatılan diyalog sürecini canlı tutacaklardır.

Federal Hükümet, eyalet ve belde yönetimleri kendi Entegrasyon politikalarının sorumluluklarını taşı-maktadırlar. Öte yandan ne Federal Hükümet'in, ne de eyalet ve belde yönetimlerinin tak başına başarılı

bir Entegrasyon politikası sürdürmeleri mümkün değildir. Ancak ve ancak Federal Hükümet, eyalet ve belde yönetimleri ile sivil toplumun işbirliği ve organize çabaları etkin, pratik ve yurttaş esaslı bir Entegrasyon politikasının yürütülmesini sağlayabilir.

Eyalet yönetimleri, Federal Hükümet, belde yönetimleri ve sivil toplum ile birlikte yürütecekleri işbirliğinin başarıya ulaşması yönünde üstlenecekleri yükümlülüğünün farkındadırlar. Tüm eyaletlerde Entegrasyon politikası Federal Almanya için en temel sosyal sorumluluk alanı olarak görülmektedir.

Entegrasyon ancak yerinde başarıya ulaşabilir. Göçmen kökenli insanların topluma entegrasyonlarının başarıya ulaşabilmesi, belde, kent ve semtlerdeki çabalara bağlıdır. Burada şanslar ve problemler ortaya çıkar. Yerel yönetimlerde tüm bireylerin, eşit haklara sahip ve barışçıl biçimde bir araya gelmelerini sağlayan bir zemin mevcuttur. Eyalet yönetimleri, yerel yönetimlerin sağladıkları çeşitli katkıları önemsemekte olup, bu yerel yönetimlerle birlikte hayata geçirilen yöntemlerin geliştirilmesine de destek vereceklerdir. Yerel yönetimlerin çatı örgütü olan konfederasyonun Ulusal Entegrasyon Planı'na yaptıkları katkı, yerel yönetimlerin üstlendikleri sorumluluğun farkında ve göçmen kökenli bireylerin Entegrasyonuna yönelik geliştirme potansiyelleri için çalışmaya hazır olduklarını göstermektedir. Bu bağlamda eyalet yönetimleri, yerel yönetimlerin çatı örgütü olan konfederasyonun sağladığı katkının Ulusal Entegrasyon Planı'nın bir parçası haline getirilmesini talep etmektedirler.

Eyaletler görüş birliği içinde, entegrasyon politikasının kararlılıkla toplumun tüm katmanlarını ilgilendiren bir görev olarak algılanması, buna uygun olarak organize ve koordine edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Entegrasyon politikası, alınan politik önlemlerin genel toplamından çok daha ötesidir. Başarılı bir Entegrasyon, ülke politikasının tüm katmanlarını ilgilendirir ve tüm birimler tarafından gerektiği gibi algılanmalıdır.

Eyalet yönetimleri geçen dönemde entegrasyonun artan önemine yönetim yapılarını uygun hale getirerek yanıt vermeyi bilmiştir.

Eyalet yönetimleri, görüş birliği içinde genel kapsamlı bir Entegrasyon politikasının gerekliliğine inanmaktadırlar.

Eyaletler aynı şekilde Entegrasyon ile ilgili farklı önlemleri daha organize biçimde birbirine entegrasyonlu hale getirme, bunları genel konseptlere oturtma ve kendi sorumluluklarını kesin olarak belirleme yönündeki faaliyetlerini sürdürecektir. Bu anlamda tüm eyaletler için «Hedef Birliği – Yöntem Çeşitliliği» genel prensibi geçerlidir.

16 ayrı eyalette göç ve göçün, entegrasyona yönelik doğurduğu taleplere ilişkin farklı politik, sosyal ve alt-yapısal beklentileri olan, bu talepler doğrultusunda bir dizi Entegrasyon politikası prensibi geliştirilmiştir.

Entegrasyon politikası iki ayrı farklı görev içermektedir. Eyalet yönetimlerinin karşılaştığı görevlerden birisi, Almanya'nın dünyaya açıklığı, tolerans ve barış içerisinde bir arada yaşamayı pekiştirmektir. Diğer sorun ise özellikle Batı Almanya eyaletlerinin entegrasyon açığıdır. Göçmen kökenli bireylerin ve bu arada eğitim imkânlarına yeterince ulaşamayan katmanlara dahil olan «misafir işçi aile» lerinin büyük bir kısmı bu eyaletlerde yaşamaktadır. Bu kişilerin gelecek perspektifi ve elbette bu kişilerin çocukları ve dolayısı ile ülkemizin gelecek perspektifi açısından eğitim, çalışma hayatı ve sosyal politikalar için önemli çabalar gösterilmesi gerekmektedir.

Değişik eyaletler arasında, göçmen kökenli insanların sayısı, bu insanların özellikleri, entegrasyon altyapısı ve entegrasyon politikası açısından alınacak önlemlere ilişkin, büyük farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılık ve çeşitlilik, Federal Almanya'nın sahip olduğu federal yapının bir sonucu ve tabii ki gücüdür. Aynı zamanda, eyaletler entegrasyon politikası ile ilgili olarak belirli prensipler doğrultusunda anlaşmaya varmış ve bununla ilgili olarak 7 Temmuz 2006 tarihinde Eyalet Meclis'inde karar alınmıştır. Ancak eyaletler arasında kullanılan kavramlar arasında da belirli farklılıklar bulunmaktadır. Tüm eyaletler çok katmanlı bir durum olan göç gerçeğinin dilimize de yansımaları gerektiğini ve sadece yabancı ve Alman arasında ayırım yapılmasının yetersiz kaldığı yönünde çaba sarf etmektedirler.

Tüm eyaletler, gerek kişilerin kökenleri ile ilgili niteliklerini ve gerekse aidiyetini göz önünde bulunduran bir tanımlama çabası içerisindedir. Eyaletle bağlı olarak «kadın göçmen/erkek göçmen», «göçmen kökenli bireyler» veya «geçmiş göçmenliğe dayanan bireyler» gibi tanımlar tercih edilmektedir.

Elinizdeki bu durum tespit raporunda sözü geçen kavramlar, eşanlamlı olarak kullanılmaktadır.

Eyalet yönetimleri, Federal Hükümet ve sivil toplum örgütleri ile birlikte yürüttükleri diyaloga süreklilik kazandırılmasının yanı sıra, eyaletlerin kendi aralarında yürütecekleri diyalogu da şart olarak görmektedirler. Burada amaç, olumlu veya olumsuz, her türlü sonuçlara varan deneyimleri paylaşmak ve bunun için mümkün olduğu kadar anlamlı, ortak stratejiler geliştirmektedir.

Bu nedenle, eyaletler Ulusal Entegrasyon Planı üzerindeki işbirliklerini geliştirmeyi ve Entegrasyon politikası ile ilgili olarak «olumlu uygulama» anlamında program ve önlemler konusunda düzenli bir bilgi alışverişi gerçekleştirmeyi zorunlu görmektedirler.

Eyaletlerin entegrasyondan sorumlu kadın ve erkek bakanları/kadın ve erkek senatörleri, Ulusal Entegrasyon Planı'nın hayata geçirilmesi aşamasında ve Entegrasyon politikası ile ilgili güncel soruların ele alınmasında bir araya gelecektirler. Adı geçen yetkililer, Kuzey-Ren Vestfalya eyaleti ile Schleswig-Holstein eyaletlerine, 16 ayrı eyalette elde edilen olumlu uygulama ile gelecekteki işbirliğinin biçim ve yöntemini belirlemek amacı ile bir araya gelecekleri 2008 yılının ilk üç ayında toplanmak üzere, bir konferans düzenlemekle görevlendirmişlerdir.

Entegrasyon ile ilgili sorumluluk, farklı eyaletlerde farklı birimlere dağıtılmıştır. Bundan bağımsız olarak Entegrasyon politikasının yönetim organizasyonu açısından farklı eyaletler arasında bağlantılar bulunmaktadır. Bir dizi eyalette işin koordinasyonu (Kabine Kurulu, Devlet Sekreterleri Kurulu, Bakanlar arası Entegrasyon Çalışma Grubu) özel komitelere bırakılmış olup, bu komiteler ilgili birimlerin gösterdikleri faaliyetlerin koordinasyonu ve yönetimini sağlamaktadır.

Bakanlar arasında kurulan koordinasyonun yanı sıra, çok sayıda eyalette farklı yapılara sahip kurullar olup, bu kurullarda eyalet hükümetlerinin temsilcileri ile sivil toplum örgütü temsilcileri – örneğin iktisat ve bilim dünyası, sosyal refah ile ilgili kuruluşlar, kilise ve dini cemaatler, göçmenlerin kurdukları organizasyonlar vb. – yapılandırılmış bir diyalog içerisinde bir araya toplanmış bulunmaktadır.

Bunun da ötesinde, bazı eyaletlerde yabancılar ve Alman asıllı göçmenler Entegrasyon sorumlusu olarak çalışmaktadır. Kısmen, yerel çaptaki yerel yönetimlere ait yabancılar ve entegrasyon sorumlularının eyalet çapında örgütlenmiş çatı örgütleri, mali açıdan desteklenmekte, kısmen de katılımı teşvik etmek ve belde boyutundaki yapılara daha kolay ulaşmalarını sağlamak amacı ile kadın ve erkek göçmenlerin yabancılar ve yurda dönenlere ait kurullara ulaşım imkânının artırılması çalışılmaktadır.

Yürütülen çok sayıdaki Entegrasyon politikasına yönelik program ve önlem ile ilgili saptama ve öneriler İkamet Yasası'nın 45. maddesi doğrultusunda eyaletlerin de aktif rol aldığı federal bazdaki Entegrasyon programı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Entegrasyon, eyaletlerin görüşüne göre tek yanlı bir Entegrasyon süreci olmayıp aksine bir yandan kadın ve erkek göçmenlerin, öte yandan da onları kabul edecek toplumun dürüst bir diyaloga açık olmasını gerektirir. Eyaletler, Entegrasyondan insanların dostça, yan yana yaşamalarından çok daha fazlasını anlamaktadırlar. Entegrasyon, karşılıklı bir saygı kültürünü şartını doğurur.

Bu noktada teşvik ve talep etme prensibi geçerlidir. Bu prensip bir yandan göçmenler ve ailelerinin kendi aralarında yetenek ve potansiyellerini ortaya koymalarını ve bunun için de entegrasyon önerilerinden faydalanmalarını anlatır. Göçmenler, kendi güçleri ile bir noktaya ulaşamadıkları anda, kendilerini kabul eden toplumdan dayanışma ve destek elde edeceklerdir.

Eyaletler Alman dilinin yeterince bilinmemesi, sosyal alanların birbirinden görülür biçimde ayrılması ve göçmenlerin kendi etnik gruplarına özgün ortamlara geri çekilmelerini, başarılı bir entegrasyona engel olarak görmektedirler. Bunun sonucunda doğan sıkıntılar, okulda, meslek eğitiminde görülen zorluklar ve yüksek orandaki işsizliktir. Bunlar kimi zaman ise dini sebepten ve entegrasyon aleyhtarı akımlardan kaynaklanır.

Eyaletler, Entegrasyon politikasının sadece devlete düşen bir görev olmaktan çok, sivil toplum örgütlerinin aktif katılımı ile göçmenler düzeyinde entegrasyona hazır olmayı gerektirdiği yönünde görüş birliği içerisindedirler.

Eyaletler bu ülkede yaşayan herkezin bu ülkenin Anayasası ile eyaletlerin temel yasalarını tanımasını ve ülkemizde geçerli olan temel hak ve değerlere, özellikle de demokrasi, hukuk devleti, insan haklarının korunması, kendi geleceğini seçme hakkı ile kadın ile erkek arasındaki eşitlik gibi değerlere saygı göstermesini beklemektedirler.

Entegrasyon ancak devlet ve topluma ait kurumların göçmenlere de açık olması ve göç gerçeğini gerektirdiği gibi kavramaları durumunda başarıya ulaşabilir. Bu anlamda eyaletler, yönetim birimlerini kültürler arası diyaloga açmayı hedeflemektedir. Bu alanda resmi çalışanlara nitelik kazandırma yönünde gösterilen çabalar ve göçmen kökenli insanların oranının artırılması, bu bağlamda değerlendirilmektedir (bakınız S. 27, «İşveren olarak Eyaletler»).

Eyaletler görüş birliği içerisinde eğitime ve Alman dilinin okul öncesi çağda öğrenimine büyük önem vermektedirler.

Eyaletler içerik yönünden entegrasyona destek veren dil eğitimi teşvik konseptleri geliştireceklerdir. Tüm çocuklar için dil beceri durumunun mümkün olduğunca erken dönemde tespiti de bu açıdan değerlendirilmelidir.

Özellikle son yıllarda tüm eyaletlerde kamuoyunun bilinci, halk içerisindeki dini çeşitliliğin artmasına paralel olarak gelişen entegrasyon politikası ile ilgili zorluk konusuna odaklanmış haldedir. Eyaletler bu konudaki sorumluluklarının bilincinde olup, bu bağlamda özellikle Müslümanların kurdukları örgütlerle yapısal ve kalıcı bir diyalog arayışı içerisine girmişlerdir.

Eyaletler büyük bir maddi yatırımda bulunarak, önemli çabalar sarf etmekte ve çok farklı genel ve özel entegrasyon teşvikleri sunmaktadırlar. Eyaletlerin ortak görüşüne göre mevcut altyapı, yeterince güçlü olup önemli ölçüde göçmenlik öyküsü bulunan insanların entegrasyon potansiyelinin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Aşağıdaki metinde eyaletler, Ulusal Entegrasyon Planı için geçerli olan entegrasyon politikası bağlamında harekete geçilmesi gereken noktalarla ilgili olarak, ortak konularını ortaya sermektedirler. Burada belirtilen politik görüş ve önlemlerin çapı ve gerçekleştirme zamanı, eyalet parlamentoları tarafından serbest bırakılan bütçe imkânlarının izin vermesi koşulu ile ifade edilmişlerdir.

Entegrasyon olduğu yerededir

Entegrasyon, var olduğu yerde gerçekleşir! Göçmen kökenli olan veya olmayan kişilerle karşılaşma, kent ve beldelerde, semt ve yerleşim birimlerindeki komşuluk ortamlarında gerçekleşir. Entegrasyonun başarılı olup olmadığı beldelerde görülebilir. Entegrasyon başarıları ve tabii ki sorunlar da en belirgin şekilde buralarda hissediliyor. Bu nedenle entegrasyon, kişinin yaşadığı yerde, kamu yönetimlerinde, çalışma yerinde, okullarda, çocuk yuvalarında, kadın ve erkek göçmenlerin katkıları ile amacına ulaşır.

Sosyal alanda gelişim

Eyaletler merkezi entegrasyon politikası unsurları olarak beldelere büyük önem vermektedirler. Bağlı bulunduğu ilçeleri olmayan kentler, ilçe ve beldeler, büyük personel ve finansal giderler üstlenerek entegrasyon vazifesi ile boğuşmaktadırlar. Bu noktada eyaletler farklı beldelerdeki entegrasyonu gereksinimlerinin mevcut sosyal yapı ve göç eden halkın sayısı ve bileşimi doğrultusunda önemli farklılıklar gösterdiğini saptamışlardır. Entegrasyonun başarıya ulaşabilmesi için göç eden insanların oluşturduğu sosyal konsantrasyonun doğurduğu sorunların da üstesinden gelinmesi gerekmektedir. Sosyal konsantrasyon

doğurduğu gelişme açısından Avrupa Birliği, Federal Hükümet ve eyaletlerin entegre kent gelişimi ile ilgili programları son derece önemlidir. Bu anlamda eyaletler artırılan teşvik imkânlarının çok daha güçlü biçimde entegrasyon yönünde kullanılması için çaba gösterecektir.

Eğitim yolu ile Entegrasyon

Eğitim, entegrasyonun başarılı olmasında en önemli kaynaktır. Devletin üstlendiği eğitim ve öğrenimin en temel alanlarından birisi de yetişen nesil için genel ve mesleki eğitim hakkını teminat altına almak, kişiliğini serbestçe gelişimini teşvik etmek, çocuk ve gençleri geniş çaplı biçimde toplum ve meslek hayatında üstlenecekleri görevlere hazırlamaktır. Eyaletler arasında anayasanın yüklediği bu görevin özellikle göçmen kökenli kız ve erkek öğrencilere karşı da tutulması gerektiği yönünde derin bir mutabakat vardır. Gençlik ve Kültür Bakanları Konferansın şu ana kadar aldığı kararlar temelinde eyaletler aşağıdaki fikirleri temsil etmektedirler.

Anaokullarında erken dönemde teşvik

Eyaletler anayasanın kendilerine yüklediği eğitim görevinin uygulamaya geçirilmesi kapsamında okul öncesi eğitim kapsamında çocuk yuvalarında ortak bir çerçeve oluşturulması ve uygulanması yönünde uzlaşmışlardır. Bu çerçeve tüm eyaletlerde mevcut eğitim ve oryantasyon planları ile eyalet bazında somutlaştırılacak, içi doldurulacak ve genişletilecektir. Bu ortak çerçeve kapsamında eyaletler yorumlama ve uygulama anlamında kendilerine en uygun yolu izleyeceklerdir. Uygulama çabaları ön planında temel yetkinliklerin aktarılması ve kişisel kaynakların geliştirilmesi ve pekiştirilmesidir.

Dil eğitimi, çocuk yuvalarına verilen eğitim görevinin yerine getirilmesinin önemli bir unsurudur. Dil eğitiminin teşvik edilmesi, bu nedenle bütünsel ve çocuğun bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak değerlendirilmelidir. Bu teşvik başarılı olabilmesi için çocuğun çevre ile ilişkisine yansıtılmalıdır. Bu nedenle de mümkün olduğunca erken ve düzenli olarak başlamalı ve sistematik bir yapıya sahip olmalıdır.

Çocuk yuvalarının mümkün olduğunca erken dönemde teşvik edilmesi, gerek nitelik ve gerekse nicelik yönünden ihtiyaca uygun bir bakım imkânını gerektirmektedir. Dil eğitiminin teşvik edilmesi bağlamında eyaletler dil eğitimi konusunu verilen eğitim hizmetleri kapsamında çapraz bir görev olarak çocuk yuvaları konseptinin bünyesine aktarmayı amaçlamaktadırlar. Çocuk yuvaları ve ilk okullar için ortak ve yakın bir ilişki ile birbirine bağlı eğitim ve öğretim planları tüm eyaletlerde hazırlanmıştır veya hazırlanmak üzeredir. Çocuk yuvalarının dil eğitiminin teşvik imkânlarının ile ilk okula giriş aşamasındaki beklentileri arasındaki uyumun sağlanması son yıllarda

önemli ölçüde artış göstermiştir. Dil becerilerinin tespitine yönelik yöntemler ve dil yeteneği ile ilgili okul öncesi gözlemler ve buna bağlı olarak ihtiyaç halinde verilecek teşvikler aradan geçen dönem içerisinde tüm eyaletlerde bitirilmiş veya bitirilmek üzeredir. Bu anlamda eyaletler nerede ise tamamı veya önemli bir kısmı göçmen kökenli çocuklar tarafından devam edilen kurumlarda etkin bir telafi edici özelliğe sahip dil eğitimi sağlamak için ek teşvik önlemleri alınmasını amaçlamaktadırlar.

Bundan da uygun uygulama örnekleri ile ilgili bilgiler edinmek amacı ile eyaletler bu önlemlerin başarısını sürekli olarak denetlemeyi ve ulusal raporlama çerçevesinde eyaletlere yönelik raporlar temelinde bilgi alışverişine girmeyi amaçlamakta. Dil eğitimine yönelik teşvik önlemlerinin uygulamaya geçirilmesi için erkek ve kadın eğitimcilere nitelik kazandırılması kaçınılmazdır. Eyaletler şu an itibarı ile bu nitelik kazandırma önlemini hayata geçirmeye yönelik farklı önlemleri gözden geçirmektedir. Eyaletler, bu konularda alacakları kararları kendi aralarında düzenli bir şekilde yaptıkları bilgi alışverişine dahil etmeyi taahhüt ederler.

Dil Eğitiminin Teşviki/Okullarda Çok-Dillilik

Alman dilinin eğitim ve iletişim dili olarak mutlak önemi üzerinde mutabakat bulunmaktadır. Aynı şekilde Alman dili konusunda eksiklik gösteren tüm çocuklara kendilerine ders ve eğitime eşit haklarla katılma imkânı veren bir ek eğitim verilmesi yönünde de mutabakat bulunmaktadır. Tüm eyaletler bunu tüm erkek ve kadın öğretmenlere verilmiş bir görev olarak kabul etmekte olup kendi yetki alanlarında tüm okul formlarında ve tüm okul kademelerinde ihtiyaç duyulması halinde destekleyici dil eğitimi verilmesi için çaba göstermeyi amaçlamaktadırlar. Aynı şekilde öğretmenler de önümüzdeki beş yıl içerisinde dersteki dil eğitimi görevlerini yerine getirmelerine imkân veren ek eğitim önlemleri sunmayı taahhüt etmektedirler.

Alman dilinin öğrenilmesinin yanı sıra tüm eyaletler çocuklar ve gençler için çok dilli olarak büyümenin önemini tanımaktadırlar. Bu tanıma göçmen kökenli çocuk ve gençlerin kökenlerine veya ailelerine ait dili de kapsamaktadır. Bu anlamda günlük okul hayatında çok dilliliği uygun biçimde dikkate alan uygun önlemler saptanmalıdır. Eyaletler eğitim konusunda ulusal raporlama bazında çok dilliliğin teşvik edilmesi konusunda sürekli bir görüş alışverişine girmeyi taahhüt etmektedirler.

Ebeveyn çalışmaları

Eyaletler, okullarda teşvik çalışmalarının ebeveynlerin gösterdiği çabalarıyla desteklenmesi konusunu, entegrasyon adına çok ümit verici buluyorlar. Özel-

likle geçmişi göçmen kökenlere dayanan ebeveynlerle çalışmaların güçlendirilmesine ilgi göstermektedirler.

Eyaletler öncelikle, ebeveynlere yönelik çalışma kapsamında, göçmen dernekleri ile birlikte ortak bir açıklama yapma niyetindedir. Eyaletler, göçmen kökenli aileler, çocuk yuvaları ve diğer kurumlar arasında dil ve kültür köprüsü oluşturacak olan çok dilli, gönüllü erkek ve kadın ebeveyn destek uzmanlarının istihdam imkânı ile bu tür kişilerin yetiştirilmesi ihtimalini değerlendirmektedir. Eyaletler, erken yaşta eğitim, erken yaşta yuvaya devam ve dil gelişimi gibi alanları kapsayan ebeveynlere yönelik, sistematik ve hedefe yönelik, broşür ve bilgilendirme kitapçıklarının devreye sokulmasından yanadır.

Tüm gün okullar

Tüm gün öğrenim veren okullar öğrenme, eğitim ve yetiştirme için daha fazla zaman sunmaktadırlar. Tüm gün süren okullarda özellikle sosyal yönden geri kalmış ve eğitimden uzak anne ve babalar için dil, kültür ve sosyal açıklarını kapatma imkânı yaratmaktadır. Tüm gün süren okullar, özellikle sosyal yönden geri kalmış veya eğitimsiz ailelerden gelen çocuklar için, dilsel, kültürel ve sosyal açıklarını kapatmakta büyük fırsatlar sunar. Eyaletler düzenli aralıklarla, tüm gün süren eğitim şekliyle, genel eğitim veren okulların gelişimi ile ilgili istatistiksel raporlar hazırlamaktadırlar.

Eyaletler, Federal Hükümet tarafından da finansal olarak desteklenen tüm gün süren eğitim programını, 2009 yılına kadar belirlenen kapsamda sürdürecektir ve tüm gün süren okulların oranını sürekli olarak arttıracaklardır. Bunun da ötesinde eyaletler, düzenli olarak eğitim raporlarında tüm gün eğitim ile ilgili gelişmelere yer vermeyi taahhüt ediyorlar.

İşbirliği

Eyaletler çocukların dil eğitiminin teşvik edilmesi açısından yuva ve okullar arasında daha iyi bir işbirliğinden yanadırlar. Bu işbirliği gençlere yönelik yardım kurumlarının konseptine ve okul çalışmalarına, örneğin okul programlarına dahil edilmelidir.

Okul başarısının artırılması okul sisteminin geçirgenliği

Eyaletler arasındaki farklılıklardan bağımsız olarak sınıfını tekrar eden, okulu yarım bırakan ve herhangi bir diploma almadan okuldan ayrılan öğrencilerin sayısı, Alman okullarında çok yüksektir. Bundan ise en çok göçmen kökenli çocuk ve gençler ve yine bu grup içerisinde de genç erkekler ve genç çocuklar etkilenebilir. Eyaletler PISA araştırmasının ilk sonuç-

larının açıklandığı günden itibaren bu durumun farkındadırlar ve bu durumun düzelmesi için belirli önceliklere sahip faaliyet alanları geliştirmişlerdir. Elbette bu noktada kısa süreli başarılar beklemek mümkün olmayabilir, çünkü bunun için sadece başarıyı esas alan bir desteği öngören okul kültüründen, bireyi esas alan okul kültürüne geçişte, zihni değişiklik gerekmektedir.

Eyaletler, kendi yönetimleri altındaki okullarda başarı oranlarının artırılmasına yönelik alınan iyileştirme önlemlerini, etkinlikleri açısından denetleyecekler ve bunun ötesinde ulusal raporlama çerçevesinde düzenli olarak bu konuda rapor hazırlayacaklardır. Eyaletler ortak şekilde, önümüzdeki beş yıl içerisinde okulu yarım bırakan ve sınıfını tekrar eden öğrencilerin sayısını azaltmak ve göçmen kökenli çocuk ve gençlerin ortalamasını diğer kız ve erkek öğrencilerin genel ortalamasına indirme hedefini gütmektedirler. Bazı eyaletler kendi yönetimleri altındaki okullarla hedef mutabakatları belirleyecek, diğerleri ise farklı projeleri deneyeceklerdir. Aynı zamanda hepsinin ortak hedefi okul sisteminin kendi içerisinde geçişkenliğini etkin şekilde teşvik etmektir. Burada da, gelecekte göçmen kökenli çocukların ve gençlerin geçiş oranları sistematik olarak saptanacak ve sayılarının diğer tüm çocuk ve gençlerin oranına düşürülmesi hedeflenecektir.

Entegrasyonun teşvik edildiği bir yer olarak okul

Çocuk yuvaları, okul ve yüksekokullar entegrasyonun en başarılı şekilde uygulandığı yerlerdir. Buna rağmen entegrasyon kendiliğinden gerçekleşmez. Entegrasyon yüksek oranda istek, zaman, çaba ve bütün taraflardan açıklık gerektirir. Bu anlamda eyalet hükümetleri yüksek oranda göçmen kökenli çocukların ve gençlerin devam ettiği okullarda entegrasyon çalışmasını gerektiği ölçüde yürütmek için daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğinin bilincindedirler. Bu açıdan bu okullar için ister frekansların azaltılması, öğretim personelinin artırılması veya ister öğretim elemanlarının sosyo-pedagojik uzmanlarca desteklenmesi biçiminde olsun, özel imkanlara ihtiyaç duydukları yönünde mutabakat bulunmaktadır. Bu okulların özel donanımlı personele ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu ihtiyaca ancak özel kültürler arası yetkinliklere sahip personel (örneğin entegrasyon rehberlerin) veya öte yandan göçmen kökenli öğretim elemanları, kadın ve erkek eğitimcilerle kadın ve erkek sosyal hizmet uzmanlarının sayısının artırılması ve tabii ki bu kişilerin tutarlı biçimde meslek içi eğitime tabi tutulmaları ile yanıt verilebilir. Kültürler arası yetkinliklerin edinilmesine yönelik modüller, öğretim elemanlarının eğitimi için belirlenen yeni standartlara dahil edilmişlerdir. Eyaletler burada belirlenen önlemleri hızla uygulamaya koyacaklardır.

Mesleki Eğitim ve Mesleki Eğitim veren Okullar

Göçmen kökenli gençler ikili meslek edindirme sistemine geçişte büyük zorluklar yaşamaktadır. Genel eğitim veren okullardaki mesleki oryantasyonun amacı, bilhassa katı ve cinsiyete bağlı meslek tercihlerinin aksine geleceğe yönelik meslek alternatiflerini sunmaktır. Mesleki eğitim veren okullarda eğitim için kullanılan mesleki uzmanlık diline büyük bir önem atfedilmektedir. Eyaletler mesleki kullanıma yönelik dil eğitiminin bu yönüne büyük ağırlık vermektedirler. Yönetimler şu ana kadar alınan önlemlerin kapsam ve niteliğini denetleyecekleri gibi personele nitelik kazandırılmasında göçmen kökenli gençlerin yoğunlukta olduğu sınıflardaki özel koşulları da dikkate alacaklardır.

Eyaletler yüksek oranda göçmen kökenli genç öğrencileri bulunan meslek okullarının da gereken çapta entegrasyon çalışması yapabilmek için desteğe ihtiyaçları olduğunun bilincindedir. Bu okulların da özel bir takım ihtiyaçlarının sağlanması konusunda mutabakat vardır, ister frekansların düşürülmesi, göçmen kökenli öğretim elemanlarının sayısının arttırılması, ister öğretim elemanlarının okullarda verilecek sosyal destekle desteklenmesi veya kültürler arası yetkinliğe sahip elemanlarla, örneğin entegrasyon uzmanlarının devreye sokulması gibi. Dil eğitiminin teşvik edilmesine yönelik önlemler ihtiyaç olması halinde mesleki eğitimi veren okullarda sunulacaktır. Gençlerin çok dilli olmaları özellikle mesleki eğitim aşamasında büyük bir önem kazanmaktadır. Bu özellik, mümkün olduğu ölçüde mesleki bazda geliştirilmeli ve meslek yapanların ilerideki çalışma alanlarında işlerine yarayabilecek biçimde geliştirilmelidir.

Bilim üreten yeni neslin tespit edilmesi

Almanya «iyi düşünen» beyinlerin kazanılmasına yönelik bir rekabet içerisindedir. Almanya'nın bilim merkezi olarak korunması ve daha da geliştirilmesi ve bunun nüfus yapısındaki değişiklik ile olan ilintisi açısından, burada büyüyen ve göçmen kökenli veya buraya göç eden yüksek nitelikli elemanların daha iyi tespit edilmeleri ve bu kişilerin teşvik edilmeleri gerekmektedir. Bu noktada önemli olan üstün yeteneklerin sahip olduğu potansiyeli sonuna kadar kullanabilmektir; kağıt üzerinde vatandaş olmasalar bile, yurt içinde eğitim görerek yerleşen bireylerin lise bitirme düzeyine erişmelerine ve yüksek öğretime yöreklendirilmelerine ihtiyaç vardır.

Bu anlamda eyaletler, yurt dışından yüksek öğrenim için gelenlerin başarı oranlarını arttırabilecek şekilde desteğin verilmesini gerekli görmektedir. Bu durum sadece Alman dilini öğrenmede ve bu dilin pratiğini geliştirmede destek verilmesini değil, aynı zamanda

danışmanlık, destek ve rehberlik programlarına destek verilmesini de kapsamaktadır.

Kültürel eğitim

Kültürel eğitim entegrasyon sürecini desteklemektedir. Eyaletler giderek daha açık hale gelen bir dünyada kendi bölgelerindeki farklı kültürlerin bir arada yaşamasını önemli bir fırsat olarak görmektedir. Farklı kültürlerin eserlerine gösterilen samimiyet karşılıklı anlayış ve saygıya hizmet eder. Bu düşüncenin kültürel eğitimin tüm alanlarında kabul görmesi gerekmektedir. Eyaletler bu görüşü özellikle kamuya ait eğitim ve öğretim kurumlarında dikkate alacaklardır.

Meslek yaşamında Entegrasyon

Toplumsal Entegrasyon açısından çalışma dünyası merkezi bir öneme sahiptir. Her ne kadar iş dünyasına yönelik politika, federal hükümetin yetki alanında olsa da, eyaletler de bu politikaya çeşitli biçimlerde önemli katkılarda bulunmaktadır.

Çalışma piyasasına yönelik programlar

Kişi ve işletme esaslı bir istihdam teşviki ve göçmen kökenli kişilerin mesleki nitelik kazandırılmasının hedefi, bu kişilerin eğitim ve çalışma hayatlarında etkin ve uygun işlere aktarılmalarını sağlamaktır. Eyaletler, Avrupa Sosyal Fonları'nın açtığı imkanları son derece yararlı bulmaktadırlar. Eyaletler, özellikle eyaletlere özel ve çalışma hayatına yönelik programlar çerçevesinde, çalışma piyasasına yönelik entegrasyonu desteklemektedirler.

İşveren olarak Eyaletler

Eyaletler, işveren olarak da üstlendikleri görevin bilincindedir. Kendi imkanları çerçevesinde göçmen kökenli personelin oranını nitelik, yetenek ve verimliliği göze alarak arttırma gayreti içerisindedir. Bu yönetimler dil ve kültürler arası becerilerin yeterince dikkate alınmasını hedeflemektedir.

Mesleki eğitim fırsatları

Eyaletler «Mesleki Eğitim ve Nitelikli Eleman Yetiştirmeye yönelik Ulusal Pakt» kapsamında okuldan meslek hayatına geçişin daha iyi yönetilmesi, mesleki eğitim düzeyi ile meslek seçimine yönelik olarak genel eğitim veren okullarda daha iyi hazırlık yapılması ve bu bağlamda özellikle göçmen kökenli gençlerin bir mesleki eğitim alanı aramada desteklenmesi yönünde taahhütte bulunmuşlardır. Uygulamanın günlük okul hayatına daha yaygın biçimde aktarılması ve uygulama veya işbirliği sınıflarının oluşturulması ve böylece yeterince verim

sağlayamayan öğrencilerin teşvik edilmesi de bu kapsamdadır.

Gençlere pratik, mesleki eğitim ve çalışma hayatına erişim sağlanması ve nitelik kazandırılması yönünde yapılan çalışmalar yönetim birimleri, okullar, gençlik kurumları, yerel esnaf, çalışma ajansları, ortak çalışma grupları/tercihe bağlı beldeler ve diğer katılımcılar (örneğin göçmenlerin kendi kurdukları göçmen organizasyonları, işveren dernekleri ve medya gibi) arasında işbirliği ve şebekeler oluşturulmuş ve bunlara destek verilmiştir.

Yabancı diplomaların tanınması

Eyaletler, göçmenler tarafından yurt dışında edinilen okul, eğitim ve mesleki eğitim diplomalarının iktisadi açıdan daha iyi değerlendirilmesi gerektiği görüşünü taşımaktadır. Bu yaklaşım duruma göre bu diplomaların kısmen tanınmasını veya ek nitelik kazandırma önlemlerini de kapsayabilir.

İş kurma ve mesleki eğitim verme potansiyeli

Eyaletler göçmen kökenli insanların kendi başarılarına serbest çalışma ve işyeri açmaları konusunda büyük bir potansiyele sahip olduklarını görmektedir. Yönetim kademeleri – şu ana kadar gerçekleştirilemediği noktalarda – bilgilendirme ve danışmanlık imkanlarını daha kuvvetli oranda bu hedef grubuna yöneltmelidirler. Eyaletler çok daha fazla sayıda göçmenlik öyküsüne sahip erkek ve kadın işletmeci tarafından yürütülen işletmelerin mesleki eğitim adına kazanılmaları için çaba sarf edeceklerdir.

Entegrasyon kursları

Eyaletler kendi yetki alanları ve imkanları dahilinde entegrasyon kurslarının başarı düzeylerinin artırılması için katkıda bulunacaklardır. Yönetimler, entegrasyon kurslarının başarısını sağlamak için Yabancılar Dairesi, çalışma grupları/tercihe bağlı beldeler, kurs düzenleyicileri, Göç ve Mültecilerden Sorumlu Federal Daire'nin Yerel Koordinatörü ve göç olgusuna özel danışmanlık hizmetleri arasındaki koordinasyonu arttıracaklardır.

Erken dönemde Entegrasyon kurslarına katılım

Entegrasyon kurslarının belirlenmiş amacı, entegrasyona ihtiyaç duyan göçmenleri mümkün olduğunca erken dönemde bu kurslara yönlendirmektir. Oluşturulan ağa çocuk yuvaları, okullar, gençlik örgütleri ve sosyal alanda faaliyet gösteren kurumlar (örneğin konut işletmeleri) da dahil edilerek daha önceden Almanya'ya gelmiş göçmenlerin entegrasyon kurslarına daha kolay ulaşmaları sağlanmalıdır.

Entegrasyon kurslarının kalıcılığı

Eyaletler Entegrasyon kurslarına ek destek veren önlemlerin dil eğitiminin kalıcılığı ve bu bilgileri çalışma hayatına aktarmada zorunlu olduğu görüşünü paylaşmaktadır. Bu kurslar kendi imkanları dahilinde bu tür bütünsel ve yan projelerde belirlenen önlemlere destek olmaktadır.

Kadın ve genç kızlar

Hakların pekiştirilmesi

Eyaletler çok sayıdaki göçmen kadının aile, meslek, komşuluk ortamı ve toplum içerisindeki Entegrasyona yönelik katkılarını takdirle karşılamaktadır. Yönetimler özellikle göçmen kökenli genç kızların okul hayatı, mesleki eğitim alanı ve meslek yaşamında gösterdikleri katkıyı da önemsemektedirler. Eyaletler genç kızların kendileri ve toplum için bu konuda fırsatlar oluşturduklarını görmektedir. Bu nedenle yönetim birimleri kendileri açısından genç kız ve kadınların sahip oldukları hak ve fırsatları eşitlikçi bir katılımı pekiştirmeyi bir görev bilmektedirler. Eyaletler genç kız ve kadınların kendi kaderlerini tayin hakkını desteklemekte ve bu potansiyeli güçlendirmeyi gerekli görmektedirler.

Hakların korunması

Genç kız ve kadınların kendi hak ve potansiyellerini geliştirme imkanlarının, özellikle de serbestçe meslek ve eş seçimi haklarının kısıtlanması durumunda, eyaletler bu tür haksızlıkları engelleme, kriz yönetim ve destek temini gibi uygun önlemler almayı bir sorumluluk kabul etmektedirler.

Sağlık

Sağlık her insanın kişisel ilgisinin odak noktasını oluşturur. Sağlık sistemi kökeni ne olursa olsun bağımsız olarak her bir halk grubuna açıktır. Ancak eğitimden uzak kalmış ve sosyal yönden zayıf sayılabilecek, göçmen kökenli bireyler sağlık koruması ve sağlık bakımı ile ilgili programları diğer bireylerden daha az kullanmaktadırlar.

Kültürler arası açılım

Eyaletler göçmen kökenli bireylerin sağlık sisteminin aldıkları payı, sistemin kültürler arası açılımının genişlemesiyle, daha da iyileştirmeyi savunmaktadır. Özellikle bu kişilerin sağlık programlarına erişimi, sağlık konusundaki bilgileri ve yetkinlikleri arttırılmalıdır. Eyaletler bu tür erişim bariyerlerinin kaldırılmasına yönelik proje ve girişimleri destekleyecek ve

işbirliği yaptığı partnerleri ile hedef gruplarına yönelik projeler geliştirerek bunları hayata geçirecektir.

Aynı olgu engeli bulunan göçmen nitelikli bireyler için de geçerlidir.

Göçmen kökenli yaşlı bireyler

Erişim bariyerlerinin kaldırılması

Göçmen kökenli yaşlı bireylerin halk içerisindeki oranı ve mutlak sayıları gelecekte giderek artacaktır. Aynı zamanda bu kişilerin önemli bir kısmı, bu imkanlar kendilerine açık olmasına rağmen yaşlı erkek ve kadınlara yönelik hizmetlere, bakım hizmeti ve kurumlarına erişememektedirler.

Eyaletler göçmen kökenlilerin bu tür hizmetlere ulaşımını kolaylaştırmak için gösterdikleri çabaları arttıracak ve örneğin hedefe yönelik bilgilendirmeler yaparak yaşlılara yönelik çalışmalarda ve bakım hizmetlerinde belirli kültürlerin getirdiği hassasiyetlere gereken saygının gösterilmesini sağlayacaklardır.

Gönüllü sosyal faaliyet ve eşit haklara sahip katılım

Modern toplumların sosyal dayanışması bir yandan piyasalardaki ekonomik davranışlar, öte yandan da politik davranışlar ve devlet yönetimi tarafından tek başına sağlanamaz. Sosyal dayanışmanın gönüllü sosyal faaliyetin sunduğu geniş palete ihtiyacı bulunmaktadır. Farklı sivil toplum kuruluşları ve organizasyonlarının çalışmaları eyalet ve beldelerde sosyal yapı açısından belirleyici olup, başarılı bir Entegrasyonun ön koşulunu oluşturmaktadır.

Göçmen kökenli olsun veya olmasın farklı kişilerin gönüllü sosyal faaliyetleri, karşılıklı kabullenmeyi ve toplumsal dayanışmayı artırır. Gönüllü sosyal faaliyet kişinin kendi adına sorumluluk üstlenmesi, kamu adına sorumluluk alması ve bir bütünlük oluşturması esasına dayanır. Kimlik oluşturucu bir etkisi vardır ve iş görme yetkinliğini artırır.

Eyaletler her yaş grubunda göçmenler tarafından ve göçmenler adına klasik dernek, dernek konfederasyonu, kilise ve dini cemaatler ile göçmenlerin kendi adlarına kurdukları derneklere gösterilen gönüllü sosyal faaliyetin sosyal dengeye önemli katkılar sağladığının bilincindedirler. Göçmen kökenli olan veya olmayan bireylerin ortaklaşa yürüttükleri gönüllü sosyal faaliyet bu bireyleri bünyesine kabul eden toplumun artan çeşitliliklerle baş etmesi ve değişikliklerin üstesinden gelebilme yeteneğini de artırır.

Takdir kültürü

Eyaletler bir takdir kültürü talep etmektedirler. Bu kültür bireylerin olağanüstü faaliyetlerin takdir edilmesi ile gerçekleştirilebileceği gibi aynı şekilde başarıya ulaşan Entegrasyon projelerine ödül verilmesi biçiminde de tezahür edebilir. Bunun dışında eyaletler gönüllü faaliyet gösteren vatandaşların görüşlerinin uygun birimlere, örneğin eyalet Entegrasyon danışmanlığı veya komisyonu gibi birimlere seçilmeleri ile yansıtılmasına önem vermektedir.

Eyaletler dernek, konfederasyon, kilise, dini cemaatler ve göçmenlerin kendi kurdukları organizasyonların kültürler arası diyaloga açılmalarını gerekli görmektedir.

Spor ile entegrasyon

Eyaletler sporun çok önemli bir Entegrasyon gücüne sahip olduğu konusunda görüş birliği içerisindeyler. Bu anlamda yönetim birimleri Entegrasyon konsept ve prensiplerinde sporun önemini altını çizmektedirler. Spor bireylere takım ruhu, adalet duygusu ve kabul edilmişlik hissi vermekte, önyargıların yıkılmasına olanak verirken öte yandan farklı sosyal ve kültürel kökenden gelen insanlar arasında köprüler oluşturmaktadır. Sportif faaliyet insanlara sosyal takdir ve çok çeşitli başarı hisleri vermektedir. Bu açıdan sportif faaliyetin teşvik edilmesi şiddet ve aşırı sağ görüş ile mücadelede etkin bir katkı sağlamaktadır.

Sporun teşvik edilmesi

Eyaletler özellikle kitle sporları alanında spor merkezlerinin inşa, yenileme ve modernizasyon giderlerini finanse etmektedirler. Bunun ötesinde eyaletler sportif faaliyetleri çok farklı yöntemlerle, örneğin «Spor yolu ile Entegrasyon» gibi programlara katkıda bulunarak destek olmaktadır. Entegrasyonun teşvik edilmesi ile ilgili mevcut yapıların spor kulüpleri ile daha sağlam bağlar kurmalarıyla önemli faydalar elde edebilirler. Aradaki bu ilişkilerin daha da geliştirilmesi eyaletlerin hedefleri arasındadır.

Medya

Medya toplumsal Entegrasyon süreci konusunda çok büyük bir sorumluluk taşımaktadır. Medya göç ve Entegrasyon konusunda bireylerin görüş oluşturmasında belirleyici bir özelliğe sahiptir. Medya organları toplumsal gruplara bir platform sunmakta ve bu platform aracılığı ile mevcut ön yargıların daha da derinleşmesini sağlayabileceği gibi bu konuda aydınlatıcı da olabilmektedir.

Program ve yapılar

Eyaletler medya organlarına, özellikle kamu kontrolü altındaki medya organlarına Entegrasyon konusunda merkezi bir rol düştüğü görüşünü paylaşmaktadırlar. Eyalet başbakanları bu nedenle 2006 yılının Ekim ayında ARD ve ZDF kanallarına 2007 Haziran ayına kadar program ve program formatlarının Entegrasyon sürecine ek bir katkıda bulunmalarını sağlayacak biçimde nasıl geliştirebilecekleri yönünde öneriler getirmeleri için ricada bulunmuşlardır. Eyaletler sunulan bu önerileri uygulanabilirlik açısından gözden geçireceklerdir.

Entegrasyonun gözlemlenmesi

Veri kalitesi

Entegrasyonun göç ve Entegrasyon süreçleri ile alınan teşvik önlemlerinin etkinliğinin değerlendirilmesine izin veren göstergelere ihtiyacı vardır. Mevcut istatistiklerde kullanılan Alman ve yabancı ayrımı Entegrasyon sürecinin değerlendirilmesinde çok kısıtlı olarak işe yaramaktadır. 2005 yılından beri yürütölen mikro nüfus sayımında mevcut durumun istatistik açısından tespitine yönelik farklı imkanlar kullanılmaktadır. Bu sayede bireyin vatandaşlığının yanı sıra göçmen kökenini de saptamak mümkün olacaktır. Eyaletler bu yeni veri niteliğini (geçerli sonuçlar çıkarmaya izin verdiği ölçüde) kendi Entegrasyon yönetimlerine aktarmayı amaçlamaktadırlar. Eyaletler Entegrasyon gözleme konusuna, federal bazdaki entegrasyon programının hazırlanmasına özel bir önem göstereceklerdir.

Nihai notlar

Entegrasyon, toplumun birlikteliğı ve gelecekte de var olabilmesi açısından merkezi bir öneme sahiptir. Eyaletler Ulusal Entegrasyon Planı'na yaptıkları katkı ile bu talebe tam bir görüş birliğı ve gönülden katıldıklarını göstermişlerdir.

Federal Yerel Çatı Örgütleri Konfederasyonu'nun Katkıları

Önsöz

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu, Ulusal Entegrasyon Zirvesi ile başlatılan diyalogu memnuniyetle karşılamakta ve göçmen kökenli bireylerin Entegrasyonunu daha iyi uygulama ve mevcut entegrasyon eksikliklerinin giderilmesi yönünde çaba sarf etmeye hazır olduğunu beyan etmektedir.

Kent, ilçe ve belediyeler Entegrasyon alanında taşıdıkları büyük sorumluluğun bilincindedirler. Bu anlamda yerel yönetimler göçmen kökenli bireylerin Entegrasyona yönelik geliştirme potansiyellerini hayata geçirmeleri için hazır bulunmaktadır. Bazı beldelerde halkın yaklaşık %30'u göçmen kökenlidir. Bu gelişme – demografinin gidişatı açısından da – gelecek yıllarda da devam edecek ve Entegrasyon çabalarını sürdürme ve geliştirme yönünde bir vesile oluşturmaktadır.

Entegrasyonun başarılı olabilmesi için sadece entegrasyona ilgi gösteren ve göçmenleri kabul eden toplumun buna hazır olmasını değil, aynı zamanda göçmen kökenli insanların da aynı şekilde entegrasyona hazır olmalarını gerektirmektedir.

Entegrasyon Zirvesi ile Entegrasyon konusuna ülke çapında gereken önemi verme imkanı doğmuştur. Beldeler, yıllardan beri entegrasyon konusunda görevler üstlenmiş ve entegrasyon ve toplumsal barış alanında önemli katkılar sağlamıştır. Çok sayıda olumlu örnek yerinde gerçekleştirilmiş Entegrasyon önlemlerinin başarısını ortaya koymaktadır. Bu çeşitlilik gelecekte de büyük önem taşıyacak olan belde bazındaki özerkliğin taşıdığı potansiyelin bir belgesidir.

Belediyeler Çatı Örgütleri'nin üstlendiği yükümlülükler

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu beldeler bazında yürütülen Entegrasyon süreçlerinin devamı ve güçlendirilmesi için üstlendiği yükümlülükler:

- Tecrübe alışverişi ve iyi örnekler sayesinde üyeleri teşvik etmeyi ve onlara bilgi sunmayı,
- bu suretle üyelerinin Entegrasyon çabalarına eşlik etmeyi,
- önerilerle üyeleri desteklemeyi,
- belde bazındaki değişiklik ihtiyaçlarını federal hükümet ve eyaletlere tercüme ederek sunmayı,

ve böylece Entegrasyon çabalarının kalıcılığına katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

1. Genel bakış açısından Entegrasyon

Belediyeler, Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şunları önerir:

- Entegrasyona belediye politikaları açısından büyük önem verilmesi,
- Entegrasyonun yerel yönetimlerde departmanlar ötesi bir görev olarak görülmesi ve gereken önemin yerine oturtulması,
- Yerel ihtiyaçlara uygun genel nitelikli yerel yönetim stratejilerinin geliştirilmesi ve bunların sürdürülmesi.

2. Yerel ağların desteklenmesi

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şunları önerir:

- toplumsal, politik ve iktisadi aktörlerin daha fazla oranda gruplar oluşturmaları ve bu anlamda gereken federasyonlar kurulmasının başlatılması,
- bunun yanısıra imkanlar dahilinde farklı entegrasyon çabalarını koordine etmek ve oylamak üzere merkezi aktör rolüne geçmek.

3. Yönetimin kültürler arası açılımı

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Göçmen kökenli bireylerin yönetimdeki iştirak oranını arttırmaları,
- Çalışanlarını müşteri memnuniyetini ve yönetim kademesindeki kültürlerarası açılım ihtiyacına daha etkin biçimde önem verecek biçimde yetiştirmeleri,

4. Katılım ve gönüllü sosyal faaliyet yolu ile toplumsal Entegrasyon

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Göçmenler için göçmenler adına ve onlarla birlikte yürütülecek sosyal faaliyetlerin desteklenmesi ve teşvik edilmesi,
- Göçmen kökenli bireylerin daha güçlü biçimde sosyal ve politik hayatın farklı alanlarında karar ve uygulama süreçlerine katkıda bulunmaya ve
- Böylece kadın göçmen halkın hayata katılımını arttırmaları,
- Göçmenleri sahip oldukları bilgileri aktaran ve farklı görüşleri bildiren moderatörler olarak daha fazla dikkate almaları.

5. Dil ve eğitim

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Federal hükümet ve eyaletler arasında bir kılavuz olarak göçmenlere eğitim paketleri konusunda öncülük etmeleri (örneğin mevcut programlar hakkında bilgilendirme) ve buna destek vermeleri,
- Belde bazında alacakları önlemlerle eğitim programlarının eksiklerini gidermeleri,
- Ve bu programları federal hükümet ve eyaletlerin programı ile uyumlu hale getirmeleri.

6. Mesleki Entegrasyon

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- (Alman Sosyal Kanunu II) SGB II uyarınca yerine getirdiği yükümlülükler itibarı ile göçmen kökenli bireyleri ek önlemler ile desteklemek,
- İşveren olarak da mesleki Entegrasyona doğrudan katkıda bulunmak.

7. Sosyal alan itibarı ile Entegrasyon

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Entegrasyon açığı bulunan sosyal alanlarda konut yönetimi ve koordinasyon önlemleri ile farklı halk grupları arasındaki ortak yaşamaya teşvik etmeleri,
- düşük eşikli sosyal ve kültürel programlarla konut ve semtle bütünleşmeyi ve buradaki yaşama kalitesini arttırmaları,
- sosyal açıdan geri kalmış semtlerin desteklenmesine yönelik teşvik enstrümanlarından yararlanmaları, örneğin Federal Hükümet ve Eyaletler tarafından yürütülen «Sosyal Kent» programı ile Avrupa Sosyal Fonlarından (ESF) yararlanmaları.

8. Yerel etnik esaslı ekonominin teşvik edilmesi

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Belde bazındaki ekonomik teşvik konsepti kapsamında etnik ekonomilere daha fazla değerler vermeleri,
- Halk ve yönetim bazında etnik esaslı ekonominin sahip olduğu potansiyel hakkında bilinç uyandırmaları ve yerel ekonomik birimlerin doğurduğu potansiyeli kullanmaları.

9. Yabancı düşmanlığına yönelik gönüllü faaliyetin pekiştirilmesi

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Şimdiye kadar olduğu gibi ileride de aşırı ve yabancı düşmanı akımlarla mücadele etmeleri ve yabancı düşmanlığına hangi nitelikte olursa olsun karşı gelmeleri,
- Aşırı akımlara karşı ve hoşgörü yanlısı olarak kurulan derneklere destek vermeleri.

10. Bilgilendirme ve değerlendirme

Belediyeler Çatı Örgütleri Konfederasyonu üyeleri ve üye federasyonlara şu noktaları önerir:

- Bireyleri yerinde sunulan Entegrasyon programları hakkında gereğince bilgilendirilmeleri,
- Yerel Entegrasyon politikaları ve etkili bir kaynak kullanımı anlamında Entegrasyon çabalarını belgelere geçirmeleri, değerlendirmeleri ve gerekmesi halinde düzeltmeleri.

Almanya'da bulunan yaklaşık 12.000'den fazla belediyenin çok farklı özelliklere sahip olmalarından ötürü Belediyelerin, sadece Çatı Örgütleri Konfederasyonu – özellikle her bir beldenin yapısal niteliği doğrultusunda belirlenecek olan – ve yerel koşullara uygulanması gereken bir çerçeve sunabilmektedir.

Çalışma Gruplarının Sonuçları – Giriş

Ulusal Entegrasyon Planı'nın hazırlanması için Federal Hükümet on ilgi alanında – her bir farklı bir bakanlık tarafından koordine edilen – altı ayrı çalışma grubu oluşturmuştur. Bu noktada tüm katılımcılar ve açıkça belirtmek gerekirse tüm göçmenler eşit haklara sahip şekilde çalışmaya dahil edilmişlerdir. Çünkü burada önemli olan daha nitelikli bir Entegrasyon yönetim sürecini başlatmak olmuştur. Yürütülen yoğun görüşmelerde çalışma grupları durum tespiti, hedef belirleme ve Entegrasyonu teşvik eden önlemler oluşturmuş ve bunları bir kapanış raporunda bir araya getirmişlerdir. Kamu ile sivil toplum örgütlerinden gelen 376 temsilci objektif biçimde ve canla başla çalışmıştır, ki bu çalışma grupları göçmenler, eyalet yönetimi temsilcileri, yerel yönetim ve önemli sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinden oluşmuştur.

Federal Hükümet başından itibaren tüm katılımcıların bağlayıcı yükümlülüklerde bulunmalarına özen göstermiştir. Bu hedefe kısmen çalışma gruplarında, kısmen de daha sonraki aşamalarda ulaşılmıştır. Hazırlanan raporlar çok sayıda düzeltme önerisi ile birlikte çalışma gruplarının hazırladığı proje önerileri yaklaşık 400 adet üstlenilen yükümlülüğü de içermektedir, bu yükümlülükler özellikle çalışma grupları kapsamında sivil toplu temsilcileri tarafından verilen yükümlülüklerdir. Doğaları gereği çalışma grubunda üstlenilen yükümlülüklerin kapsam ve önemi de çok farklılıklar göstermektedir. Bunların her biri gerek nitelik ve gerekse somut katkı anlamında Entegrasyon açısından kabul görmüştür. Bu nedenle söz konusu yükümlülükleri metinlerinin hiçbir yerine dokunmadan aktarılmasında fayda görülmüştür.

Çalışma gruplarının raporlarında düzeltme önerileri ile üstlenilen yükümlülükler birbirlerinden ayrı tutulmuşlardır.

Federal Hükümet kendi katkılarını çalışma gruplarının raporlarında dile getirmiş ve Federal Kabine'nin 11 Temmuz 2007 tarihli kararında Ulusal Entegrasyon Planı ile ilgili açıklamasında yer verdiği önlemlerin ağırlık noktalarını bir araya getirmiştir (Bölüm 1).

16 farklı eyalet yönetimi çalışma gruplarının elde ettiği sonuçları değerlendirmeye tabi tutmuş ve böylece Ulusal Entegrasyon Planı kapsamındaki kendi katkılarını bir araya toplamış ve bunu 14 Temmuz 2007 tarihinde Başbakanlar Konferansı'nda karara bağlamışlardır. Bu katkıya çalışma gruplarının yanı sıra eyalet yönetimlerinin üstlendikleri yükümlülükler de dahil edilmiş olup bu yükümlülükler Entegrasyon politikası ile ilgili işbirliği ve Entegrasyon politikası açısından gerekli yapıları da içermektedir (Bölüm 2).

Yerel üst birlikler ise çalışma grubu raporlarında yer alan öneri ve istekleri Ulusal Entegrasyon Planı kapsamında açıkladığı beyannamede dikkate almıştır (Bölüm 3).

Kamu tarafından alınacak önlemlerin farklı bölümler halinde sunumu Federal Hükümet ve eyaletler arasında anayasadan kaynaklanan yetki dağılımına uygun düşmektedir. Ulusal Entegrasyon Planı bu görev dağılımına uygun olarak sürekli olarak Almanya'da yaşayan göçmen ailelerinden gelen bireylerin Entegrasyonu yönünde Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimlerin daha iyi biçimde organize olmalarını öngörmektedir.

4.1.

Konu Alanı 1:

«Entegrasyon Kurslarını İyileştirmek»

1. Durum Tespiti

1.1. Entegrasyon Kurslarının Almanya'nın Entegrasyon Politikasına Dahil Edilmesi

1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren Göç Yasası ile ilk kez devletin göçmenlere (yabancılar, Alman asıllı göçmenler ve Avrupa Birliği vatandaşları) sunduğu entegrasyon programları devletçe standart biçimde düzenlenmiştir. Entegrasyonun teşvik edilmesine yönelik çabaların temel noktasını ise o zamandan beri entegrasyon kursları oluşturmaktadır. Bu kurslar, yasal olarak sürekli Federal Almanya sınırları dahilinde yaşayan yabancıların entegrasyonu için temel olanaklar teşkil eder. Bu kursların amacı, Almanya'ya göç eden bireylerin Almanya'daki yaşama koşulları ile tanışarak üçüncü bir şahsın yardım ve aracılığı olmadan günlük hayatı ilgilendiren meselelerde kendi başlarına hareket edebilmeleridir. Bu nedenle entegrasyon kursu, yeterli Almanca bilgilerinin öğretilmesi için düzeyi Diller için Ortak Avrupa Çerçeve Anlaşması (GER) kapsamında B1 düzeyine denk gelen, aynı süreli bir temel kursundan ve bir geliştirme kursundan ibaret olan 600 saatlik bir dil kursunu, bir de 30 saatlik bir oryantasyon kursunu da kapsamaktadır. Bu kurs, Almanya'nın hukuk düzeni, kültürü ve tarihi ile ilgili temel bilgilerin aktarılmasına hizmet etmektedir.

Entegrasyon kursları, aynı anda hedef grupları ile teşvik programları birleşmek üzere ilk kez kursların içeriği ve yönetimi açısından standartlar belirlenmiştir. Bunun kapsamına kursu düzenleyen birimlerin belirli kalite standartlara uygun seçilmesi ve özellikle de kurs içeriklerinin standart haline getirilmesi için dil didaktiği açısından belirli ölçütlerin hazırlanması girmiştir. Bunda ilk kez ara ve mezuniyet dönemi için amaçlanan eğitim hedefleri tespit edildi ve bu hedefe ulaşım ulaşılmadığını denetlemeye ve hedeflerin ulaşılmasını kolaylaştırmaya yarayan, Avrupa standartlarını esas alan, düzey belirleme, ara ve bitirme testleri de kurs pratiğinde uygulanmaya başlandı.

Bunun ötesinde entegrasyon kursları ile ilgili hazırlanan konsept, katılımcıların arasında tahsil durumu ve ihtiyaçlarına göre fark gözetilmesini, entegrasyon kurslarında ders veren öğretmenlerin kalifikasyonu hususunda bir talip profilinin hazırlanması ve pedagojik personelin kalifikasyonu için olanakların sunulmasını öngörmektedir.

Dil teşviğinde yeni bir nitelik kuran bu sürecin yanında aynı zamanda Göç ve Mülteciler Federal Dairesinin (bundan sonra Federal Daire olarak geçecektir) yerel koordinatörlerin faaliyete geçmesiyle ifadesini ve baştan kursları düzenleyen kurumların büyük onayını bulan bir yardım, danışmanlık ve kontrol sistemi kuruldu.

4.1.

1.2. Şu Ana Kadar Elde Edilen Sonuçların Sayılarla İfadesi

Kurs düzenleyicileri sayesinde tüm bölgelerin kapsanması	Yaklaşık 1.800 kayıtlı kurs düzenleyicisi
Yüksek katılım oranı	360.000 kişi için düzenlenen katılım sertifikası, 16.850 kursta 250.000 katılımcı
Yüksek oranda kadın katılımı	Katılanların % 65'i kadındır
Kurs hedeflerine ulaşım	Yakl. % 45'i Almanca (B1) sertifikalı Bitirme sınavını vermiştir.
IntV Yasanın 15. maddesinin 1. fıkrası uyarınca tescil edilen öğretim elemanı	Ek olarak kalifikasyon ihtiyacı olmayan yaklaşık 4.240 öğretim elemanı
IntV Yasanın 15. maddesinin 3. fıkrası uyarınca tescil edilen öğretim elemanı	İstisna izni olan yaklaşık 7.700 öğretim elemanı
Şimdiye kadar yetiştirilen öğretim elemanları	Yaklaşık 1.000 kişi (bunun 500'ü sonuç aşamasındadır)
Öğretim elemanlarının yetiştirilmesine izin verilen kurum	8 adet kabul edilen kurum, 8 adet kabul edilme aşmasında bulunan kurum

1.3. Sonuçların Değerlendirilmesi

Yabancıların ikamet, çalışması ve entegrasyonu hakkında Yasa uyarınca (İkamet Yasası-AufenthG) Federal Hükümet 1 Temmuz 2007 tarihinde Federal Parlamento'ya entegrasyon kurslarının yürütülmesi ve finansmanı ile ilgili edinilen tecrübeler hakkında bir rapor sunması lazımdı. Bu raporun temeli olarak İçişleri Bakanlığı tarafından (BMI) entegrasyon kurslarının Göç Yasası kapsamında değerlendirilmesi ve olası düzeltme önerileri ile ilgili bir bilirkişi raporunun hazırlanması için ihale yapmıştır. Bu raporlar 2006 yılının Aralık ayında tamamlanıp «www.bmi.bund.de/EvaluierungIntegrationskurse» adresi altında kamuya ulaştırılmıştır (Rambøll Management tarafından hazırlanan değerlendirme ve bilirkişi raporu). Değerlendirme raporunda gösterilen sonuçlar entegrasyon kursları sisteminin oturduğu ve Almanya çapında kabul gördüğünü göstermektedir. Bu sistem, tüm göçmenlere sistematik ve yüksek kaliteli, sadece dil entegrasyonuna değil, sosyal entegrasyona da önemli bir katkıda bulunan bir teşvik sağlamaktadır.

Entegrasyon kurslarının 2005 senesinden beri uygulamaya geçirilmesinin, Alman entegrasyon politikasının niteliksel iyileştirilmesine yol açtığı saptanabilir, (Rambøll Management, Değerlendirme Raporu 2007, S.i.), buna göre entegrasyon kursları o zamandan beri merkezi araç olmuştur.

Diğer Avrupa ülkelerinin entegrasyon çabalarına kıyasla Almanya uyguladığı entegrasyon kursları sistemi ile hem katılımcı başına verilen eğitim saati, hem de GER'in B1 düzeyindeki öğrenim hedefi açısından, öncü bir konuma sahiptir.

1.4. Entegrasyon Kursları ile İlgili Değerlendirmenin Sonuçları

Değerlendirme raporu dikkati buna rağmen henüz optimal olmayan süreçlere çekip düzeltme ihtiyacı mevcutu olduğunu göstermektedir.

Rambøll Management tarafından hazırlanan bilirkişi raporu, sistemin optimize edilmesi için mevcut olan olanakları yedi ayrı faaliyet alanında özetlemiştir.

Faaliyet Alanı 1 «Entegrasyon kurslarının başarısının kontrolü ve yönetimi»:

Rambøll Management, bağlayıcı mezuniyet testlerinin uygulanmasını ile amaca yönelik bir kontrol sisteminin kurulmasını önermektedir.

Faaliyet Alanı 2 «Kurs başarısının artırılması»:

Rambøll Management, diğer önerilerinin yanı sıra ders kontenjanlarının esnekleştirilmesini ile B1 dil düzeyine ulaşımın kolaylaştırılmasını ve kurs düzenleyicilerinin arasındaki kalite rekabetinin arttırılmasını önermektedir.

Faaliyet Alanı 3 «Oryantasyon kursunun Öneminin Arttırılması»:

Oryantasyon kursunun değerinin arttırılması amacı ile bir öğretim programının ve standart testlerin geliştirilmesi ve öğretim elemanlarının eğitimi önerilmektedir.

Faaliyet Alanı 4 «Kursların Gerçekleştirilmesi»:

Almanya'nın tamamını kapsayan ve ihtiyaçlara yanıt veren bir kurs programının temini, tüm Almanya'nın kapsamı açısından tamamlanmıştır. Bilirkişi raporuna göre belirli hedef gruplarının kurslara erişiminin ve katılımın optimize edilmesi ile ihtiyaçlara uygun bir katılım sağlanabilir.

Faaliyet Alanı 5 «Etkinlik»:

Rambøll Management kursların etkinliğinin, alınacak diğer önlemlerin yanı sıra kursların iş piyasasına yönelik teşvik önlemleriyle daha iyi bir şekilde iç içe gitmesinin ve amaca uygun bir şekilde yerel entegrasyon stratejilerinin kapsamına alınmasının sağlanması ve göçmenlere yönelik hizmetler veren servislerle işbirliğinin iyileştirilmesiyle daha arttırılmasını önermektedir.

Faaliyet alanı 6 «Yönetim Kapsamının Azaltılması»:

Entegrasyon kurslarının hayata geçirilmesi, beraberinde hem kurs düzenleyicileri, hem de Federal Daire

tarafından yerine getirilmesi gereken, hiç de küçümselemeyecek boyutlardaki yönetim işlemleri getiriyor. Bazı işlemler, Rambøll Management'ün görüşüne göre kursların gerçekleştirilmesi hiç de gerekli değildir. Bunun dışında sanal çözümlerin geliştirilmesi önerilmektedir.

Faaliyet Reform alanı 7 «Finansman yolları»:

Rambøll Management, bu bağlamda bir ödeme çekleri sistemi önermektedir, bu sistem yönetsel giderleri azaltacak ve sistemin daha fazla oranda başarıya odaklanmasını sağlayarak kurslarda kalite artışına neden olacaktır.

2. Hedef Belirleme

Entegrasyon kurslarının ilerideki yapısının iyileştirilmesine yönelik birçok düzeltme önerileri İkamet Yasasını, «Yabancılar ve Alman Asıllı Göçmenler için Entegrasyon Kurslarının Düzenlenmesi hakkında Yasayı» (Entegrasyon kursu kararname) veya federal bütçeyi ilgilendirmektedir. Avrupa Birliği'nin ikamet ve iltica ile ilgili yönergelerin uygulanması için hazırlanan yasa tasarısı (Yönerge Uygulama Yasası) kurs hedeflerinin belirlenmesinde daha esaslı biçimde başarının esas alınmasını, SGB II yasaasının anlamında iş arayanlara sosyal yardımda bulunan kuruluşlara doğrudan yükümlülük verilmesini, özel bir entegrasyon ihtiyacı bulunan Alman vatandaşlarının kurslara katılma olanağının sağlanmasını ve yaptırım imkanlarının somutlaştırılmasını önermektedir.

Entegrasyon kurslarının bütçe açısından düzenlenmesi ise bütçe işlemlerine tabidir.

Bu raporun amacı, aşağıda söz konusu olan tekliflerle entegrasyon kurslarının optimize edilmesidir. Bu anlamda aşağıdaki listeleme, nihai bir sıralama olmayıp önem verilmesi gereken noktalara konsantre etmektedir.

Tüm düzeltmelerin temel kriteri ise, her ihtimalde bir an önce Almanya'nın tamamına hitap eden bir entegrasyon kursları paketinin geliştirilmesi ve duruma göre genişletilmesi olması lazımdır. Entegrasyon kursu, Federal Almanya boyutlarında entegrasyon için standart koymalı ve mümkün olduğunca çok sayıda göçmene ulaşmalıdır.

Buna bağlı olarak çıkarılan sonuçları bilimsel yonden temellendirmek ve aynı zamanda uygulanabilir halde sunmak için Federal Hükümet bundan sonra kabul görmüş ve güvenilir bir danışmanlık ve iş görme enstrümanı olarak değerlendirme komisyonundan yararlanacaktır.

Değerlendirme komisyonu, IntV'nin 21. maddesi uyarınca «Ders planları, ders ve öğretim araçları ile testlerin içeriğinin değerlendirilmesi, kalite kontrolüne yönelik yöntemlerin geliştirilmesi ve Entegrasyon kursu konseptinin geliştirilmesi» içindir.

2.1. Kurs Başarısının Arttırılması

Entegrasyon kurslarının esas hedefi olan göçmenlere yeterince Almanca bilgisi verme hedefine şimdilik kursu bitirenlerin ancak yarısı tarafından ulaşıldı. B1 düzeyi GER' de serbest dil kullanımının ilk kademesi olarak belirtilmektedir. Fırsat eşitliği ve katılımcılık temeline dayanan entegrasyon taleplerine uyabilmek açısından B1 dil düzeyi, dahi ilerideki entegrasyon için en az mevcut olması gereken zorunlu bir şart oluşturmaktadır.

İleride yürütülecek çalışmanın hedefi ise B1 seviyesine ulaşanların oranının daha da arttırılmasıdır. Ancak göçmenler için, sadece genel iletişim dilinde yeterlilik kazanması ile «günlük hayatın tüm meselelerinde tek başına serbestçe hareket edebilmeleri» için gerektiren esas şart yine de uygun değildir. Alman tarihi, hukuk düzeni ve kültürü hakkında temel bilgileri vermeyi amaçlayan oryantasyon kursunun daha yeterli bir şekilde etkisini göstermeyen büyük bir önemi vardır.

Bağlayıcı Testlerin Devreye Sokulması

- Seviye tespit sınavı, katılımcının entegrasyon kursunun kendisine uygun modülüne başlatılması açısından önemli olduğundan çok daha detaylı biçimde düzenlenmeli ve tüm katılımcıların seviyelerine uygun bir şekilde sınıflara dağıtılması için kullanılmalıdır. Bunun için testin bir yandan büyük bir tutarlılıkla adayın dil becerisini saptamalı, öte yandan da hangi yolla daha iyi öğrenebileceği konusunda bir tahminde bulunmaya imkan vermelidir. Seviye tespit sınavında ise katılımcının gençlere veya kadınlara yönelik entegrasyon kurslarından birisine katılmasının uygun olup olmadığı konusunda bir tavsiyede bulunulmalı.

4.1.

- Katılımcıların kursa olan ilgilerini korumak ve hatta arttırmak açısından ve ayrıca entegrasyon kursunun amacına ulaşip ulaşmadığı yönünde iyi bir tablo çizebilmek için, mezuniyet testi tüm katılımcılar için bağlayıcı olacak biçimde gerçekleştirilmelidir. Bu noktada GER uyarınca A2 ile B1 arası kademe düzeylerinde kademeli dil beceri testleri yapılmalıdır.
- Sözü edilen kademeli dil testi hazırlanana veya 2009 yılında Almanya'nın tamamını kapsayacak biçimde devreye girene dek 2008 yılı için Değerlendirme Komisyonu tarafından A2 düzeyinin saptanmasına da izin veren bir düzenleme getirilmelidir. A2 düzeyi Alman sertifikası testinde alınan puanlarla saptanamayacağı için bir A2 testi uygulanarak geçici bir düzenleme bulunmalıdır.

Öğrenci Kontenjanlarının Esnek Hale Getirilmesi ve Katılımcı Sayısının Sınırlandırılması

Kursta elde edilen başarının artırılmasına, özellikle de öğretim hedefi olan B1 dil düzeyinin erişimine yönelik olarak ihtiyaca uygun ve en fazla 900 ders saatine kadar varan esnek ders saatleri öngörülebilir. Aynı şekilde katılımcıların sayısının kabul edilebilir bir sayı olan 25 katılımcı ile sınırlandırılması da amaçlanabilir.

- *Genel Entegrasyon Kursu (temel program)*
Usulüne uygun entegrasyon kursuna katılan, ancak devam etmelerine rağmen 600 ders saatinde B1 düzeyine erişemeyen katılımcılara 300 saate kadar varabilecek ek ders saati kontenjanı tanımlanabilir.
- *Özel hedef gruplarına yönelik entegrasyon kursları ve özel kurslar*
Özel hedef gruplarına (Madde 13 IntV) başvuran entegrasyon kursları veya özel kurslar, hedef gruplarının özel öğretim ihtiyacını hesaba katmak zorundadır. Ayrıca her bir hedef grubunun ihtiyaç duyduğu eğitimin çapı özel olarak saptanmalıdır.
- Gençlere yönelik entegrasyon kursları, amacına uygun olarak mesleki eğitim, yüksek öğrenim ve mesleki hayata hazırlayan 300 saatlik ek bir modül kapsamalı. Bu tür kursları düzenleyenler, staj ve kurs sonrasında meslek eğitim yerleri veya başka bilgi iletme önlemlerini sunmalı veya bu konuda aracılık yapmalıdır. Bu tür hizmetler iş acentası veya çalışanlar için temel bakım hizmetleri sunan kurumlar ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir.
- Ebeveyn ve kadınlara yönelik kurslar da gene aynı şekilde aile ve kadınlara yönelik konulara hitap edilebilmesi ve eğitim sorunlarının yanıtlanabilmesi için 300 saatlik ek bir modülü

kapsamalı. Ebeveyn ve kadınlara yönelik kurslar düzenlemek isteyen yerler, kalifiyeli bir çocuk bakımını sunduklarını ispatlamalıdır.

- Okuma ve yazması hiç ya da yeterli derecede olmayan katılımcılar, entegrasyon kursu öncesinde 300 saatlik bir okuma yazma kursuna gönderilmelidir. (özel kurs).
- Öte yandan B1 hedefine 600 ders saatinden daha kısa sürede erişebilecek katılımcılara buna uygun bir konsept sunulmalıdır (özel kurs-yoğun dil kursu). Katılımcıların yoğun dil kurslarına ilgi göstermeleri için özel cazibeler oluşturulmalıdır.

Öğretim Elemanlarının Ek Eğitimi

Öğretimin kalitesi, öğretim görevlilerinin de teşvik edilmesini gerektirir. Bu da bir yandan mesleki niteliğin sağlanmasını, diğer yandan ise uygun ücretlerin ödenmesini kapsar. Geçici düzenlemenin süresini kısaltabilmek ve 2010 senesinden önce kursları istisnasız olarak kalifiyeli öğretim elemanları ile yapabilmek için şu an için istisna bir düzenleme kapsamında çalışan (IntV Madde 15, Bölüm 3) öğretim elemanları daha hızlı biçimde ek bir eğitimden geçirilmelidir.

Bu anlamda entegrasyon kurslarında çalışan öğretim elemanlarının kendilerinin gerek yazı ve gerekse konuşma ortamında Alman dilinin kusursuz biçimde kullanımına izin veren becerilere sahip olmaları kaçınılmazdır. Bu açıdan kursları düzenleyenler, öğretim elemanlarını seçerken bu noktalara dikkat etmelidirler. Haklı şüpheler çıktığı durumunda, yetkili bölge koordinatörü bu becerilerin kanıtlanmasını talep edebilir (en azından C1 dil düzeyi).

Oryantasyon Kurslarının Değerinin Arttırılması

Oryantasyon kursu, Almanya'nın hukuk düzeni, kültür ve tarihi hakkında temel bilgileri aktardığından bu kursun entegrasyonun başarılı olmasında ve özellikle de oturma izninin verilmesi ile ilgili kararın verilmesinde büyük önemi vardır.

Bunun da ötesinde bilgi aktarımı ve içinde yaşanan dünyaya bir bağlantı kurulması ile göçmenlerin sosyal sorumlulukları arasında dengeli bir ilişki kurulmalıdır. Bu taleplere uyabilmek amacı ile bir an evvel standart bir kurs programı, standart bir mezuniyet testi ile öğretim elemanlarının bilgilerini iletmek için uygun olanaklar sağlanmalı ve pratikte uygulanmalıdır. Oryantasyon kurslarının ders saatinin arttırılması da amaçlanmalıdır.

Entegrasyon Kurslarına Eşlik

Entegrasyon kurslarının devreye girişi ile kurs düzenleyenlerin Alman Dil Derneğinin kurslarında ve eski Garanti Fonu'na düzenlenen kurslarda okul ve mes-

leki eğitim alanında entegre edilen unsur olarak mevcut olan sosyo-pedagojik eşlik yükümlülüğü devre dışı kalmıştır. İkamet Yasası'nın 45 maddesinin 1. fıkrası, öncelikle göçmenlere yönelik özel bir danışmanlık programı eklenebilmek (ve gelecekte eklenmesi zorunlu olmak) üzere genişletilmesini öngörmektedir.

Kurs düzenleyenlerin çoğunluğu göçmenlere yönelik İlk Kademeli Göçmenlik Danışmanlığı (MEB) ve/veya Genç Göçmenlere Yönelik Danışmanlık Hizmetleri (JMD) isimli kurumlarla işbirliği içerisinde çalışmaktadırlar. Rambøll Management tarafından hazırlanan kapanış raporu ve bilirkişi raporunun gösterdiği gibi, entegrasyon kurslarına katılanların sosyo-pedagojik eşliği MEB ve JMD tarafından daha eksiksiz ve Almanya'nın geniş çapında sağlanamadığından, daha çok sayıda entegrasyon kurslarında görevini yapan öğretim elemanları tarafından üstlenilmektedir.

Gelecekte daha üst düzey bir işbirliğinin amacı, sosyo-pedagojik eşliği daha çok danışmanlık hizmetlerine aktarmak olmalıdır. İşbirliği anlaşmalarına dayanılarak danışmanların kurslarda daha çok hazır bulunması ve danışmanlar için kurs düzenleyicilerin kendi mekanında görüşme saatlerinin ayarlanması sağlanmalıdır. Bu durum entegrasyon kurslarındaki öğretim elemanlarının üzerindeki yükün önemli ölçüde azaltılmasına yol açacaktır ve sosyo-pedagojik danışmanlık hizmetinin MEB ve JMD'nin eğitimli personeli tarafından üstlenilmesi, danışmanlık hizmetlerinin kalitesinin artmasına bir katkıyı teşkil edecektir.

Kursları düzenleyenlerin katılımcılarla yakın işbirliği içerisinde olmalarından ötürü, bundan sonra da kurs düzenleyenlerin sosyo-pedagojik becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Kursların daha iyi donatılması ile kurs düzenleyenlerin verdikleri hizmetlerin burada esasen kötüleşmemeleri için uğraşılmalıdır.

2.2. Kurs Yönetiminin Optimize Edilmesi

Yoğunlaştırılmış Kontroling ve Kalite Temini

Entegrasyon kursları ile ilgili kontrol işlemleri Federal Daire'nin daha üst düzeydeki erişim imkânlarının arttırılması ile daha da nitelikli hale getirilmelidir.

Süreçlerin yönetimine yönelik karali bir kontrolün ve bunların nitelik yönünden değerlendirilebilirliğinin yanı sıra entegrasyon kurslarının kalite temin aracı kurs düzenleyicileri daha çok tamamlanmış nitelik kriterlerine dayanılarak seçilmelidir. tanımlanmış nitelik kriterleri de getirilmelidir. Bu bağlamda başvurulacak bir imkân, kurs açma izninin verilmesinin ilgili eyaletin kurs düzenleyenlerle ilgili kriterlerine veya kabul görmüş bir kalite güvenlik sistemine bağlanmasıdır. Ancak kurs düzenleyenlerin çokluğunu bundan sonra da sağlamak için yeni bir düzenleme, küçük girişimciler için de kurs açmak, cazip kalmasını

temin etmelidir. Bu konudaki nihai tavsiye, değerlendirme komisyonu tarafından hazırlanacaktır.

Kurs düzenleyenlere izin verilmesi ile uygulanacak başka kriterler, işe alınan öğretim elemanları için uygun bir ücretin belirlenmesi, entegrasyon kurslarının meslek ve toplum alanındaki eğitim olanakları ile koordine edilmesi, iş ve işçi bulma acentaları ve iş arayanlara sosyal yardımda bulunan kurumlar, MEB ve JMD ile diğer yerele kurumlarla işbirliği yapılması, gereksiz bekleme sürelerinin azaltılması için diğer kurs düzenleyicileri ile iletişimin sağlanması ve entegrasyon kurslarında izin verilen maksimum katılımcı sayısına uyulması olabilir.

Kalite temini alanında kullanılacak araçlardan birisi de, kuralların ihlali edildiği durumunda daha önceden verilmiş olan iznin iptal edilebilmesidir.

Federal Hükümetin alacağı somut niteliksel taarruz önlemlerinden birisi de Federal Daire'nin bölge koordinatörünün bu görevini ifa edebilmesi için alanında daha iyi bir eğitim alması sağlanmalıdır. Bir an önce meslek içi eğitim tavsiye edilebilir.

Kurs düzenleyicileri arasındaki kalite rekabeti

Her bir kurs düzenleyicisinin niteliği belirlenmeli ve bu nitelik dışarıdan gelenlere de açık olmalıdır. Bölge koordinatörlerinin yerinde yapacakları daha yoğun kontrolleri, yaptırım uygulama imkânlarını ve kurs düzenleme izni için üç yıllık bir müddet tayini içeren bir kalite rekabet sistemi kurulmalı. Bir yıldan daha uzun süredir hiçbir entegrasyon kursu düzenlemeyen girişimcilerinin izinleri iptal edilebilir. Ayrıca azamî katılımcı sayısı, B1 kurs hedefine erişim, diğer yerel kurs düzenleyicileri ile koordinasyon ve işbirliği, iş piyasasına yakınlık gibi kaliteyi belirleyen önemli unsurlar kurs düzenleyicileri arasındaki rekabette daha fazla göz önünde bulundurulmalıdır.

Yönetim masraflarının sınırlandırılması

Veri koruma ile ilgili hükümler göz önünde bulundurularak, daha kolay dikkatini entegrasyon ihtiyacı olan yabancılara çekebilmek için, bu alanda faaliyet gösteren birimler arasında veri alışverişi mümkün olup olmadığını incelenmelidir. Yönetim işlemlerinin kapsamı elektronik veri transferi yolu ile kolaylaştırılmalı ve esasen azaltılmalıdır. Bildiriler, merkez olarak Federal Daire'ye aktarılıp yabancılar dairelerine iletilmelidir: bu özellikle devamsızlık ile katılımcıların kursu yarıda kesmelerine dair bildiriler için geçerlidir.

Ayrıca gereksiz yere yönetim işlemlerine yol açan yükümlülükler kesin olarak azaltılmalıdır. Bunun için izlenebilecek bir yol ise katılımcının kursa devam etmediği süreler için kendisinin ödediği payın geri ödeme işleminin iptalidir. Bunun haricinde katılımcıların kursa devamsızlığı ve kursu yarıda bırakmaları durumları ile ilgili saptamalar yeniden düzenlenmelidir.

4.1.

Yeni düzenlemelerin uygulamaya geçirilmesinde hangi alternatif yöntemlerin ilgili birimlere (Federal Daire, kurs düzenleyicisi) hissedilir bir rahatlama getirebileceği incelenmelidir. Bu konuda uygun bir yöntem olarak planlama oyunu tavsiye edilir.

Entegrasyon Kurslarına Erişim

Göçmelerin entegrasyon kurslarına katılma hakları, İkamet Yasası, Sürgünler Yasası ve Intv yasasında farklı biçimlerde düzenlenmiştir. Bu farklılık katılımcının hangi tarihe kadar kursu bitirmiş olmasını düzenleyen standart bir sürenin tespiti ile giderilmelidir.

Çocuk Bakımının Yoğunlaştırılması

Kursa eşlik edecek biçimde çocuk bakımı özellikle annelerin kursa katılmalarını sağlamak ve kursları yarıda bırakmalarını önlemek için önemli bir şarttır. Entegrasyon kurslarının, özellikle ebeveyn ve kadın entegrasyon kurslarının çerçevesinde sunulan kalifiye çocuk bakımı ve gözetiminde uzman elemanların çalıştırılması ile çocukların sosyal entegrasyonuna da bir katkı yapılmalıdır. Öte yandan yarım gün kurslarda uzman personelden faydalanmadan esnek çözümlere başvurulabilir.

Entegrasyon programlarından veya buna paralel olarak sunulan çocuk bakımından faydalanması için yerel altyapıdan da yararlanması gerekli olmak üzere çocuk yuvaları, gençlere yönelik yardım kurumları, kurs düzenleyicileri, MEB ve JMD ile Federal Daire'nin bölge koordinatörü daha yoğun bir şekilde işbirliği yapmalıdırlar.

2.3. Amaca Uygun Bir Finansman Sistemi

Yeterli Finansman

Her bir katılımcı başına ödenecek ders ücretinin (saat ücreti) miktarı amaca uygun bir finansman sisteminin en temel sorunudur, dolayısı ile büyük ölçüde dersin kalitesi de buna bağlıdır. Bunda pedagojik personele yönelik talep profili, ödenen asgarî ders ücreti ile öğretim elemanlarının performans verme isteğinin arasındaki bağlantı göz önünde bulundurulmalıdır. 2,05 Euro düzeyindeki saat ücreti Rambøll Management tarafından yapılan değerlendirmeye göre yetersiz olarak görülmektedir. Özellikle öğretim elemanlarına ödenen ücret düzeyi entegrasyon kurslarının başlamasından sonra önemli ölçüde azaldı. Bu nedenle yeni ders saati ücretlerinin tespiti kalite düşüncesi göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.

Özel organizasyon gereksinimleri, maksimum katılımcı sayısı ve öğrenim elemanlarının nitelikleri gibi özel talepler kursların finansmanında dikkate alınmalıdır (örneğin okuma-yazma kursları, gençlere yönelik kurslar, yoğun kurslar ile çocuk bakımı yapılan kadınlara yönelik kurslar gibi).

Finansman Yöntemleri

Yeterli bir finansmanın yanı sıra, minimum yönetim işlemlerini gerektiren ve aynı zamanda kurs düzenleyiciler için iyi bir planlama temelini teşkil eden etkin ve şeffaf bir finansman yöntemi kullanılmalıdır. Bunun için kredi finansmanı, kursların bölgesel olarak Federal Daire tarafından ihale edilmesi, esnek ders saati kontenjanlarını içeren kupon sistemi, yada hesaplaşmalarda ve sıvalardaki kimlik kontrolünde kullanılabilen, kişi adına çıkarılan hakkeş kartı yöntemi gibi farklı yöntemler düşünülebilir. Ancak öncelikli nokta ise mevcut hesaplaşma sisteminin en uygun hale getirilmesidir.

Her ne kadar Rambøll Management hazırladığı bilirkişi raporunda kupon sisteminden yana bir tavır olsa da, bilirkişi raporu ile ilgili tüm görüşler doğrultusunda hangi sistemin daha fazla yarar getireceği bir kez daha gözden geçirilmelidir. Bu analiz kısa bir sürede bitirilmelidir.

2.4. Entegrasyon Kursların Etkinliliğinin Sağlanması

Koordineli Projeler Sayesinde İş Piyasasına Entegrasyon

Entegrasyon kursları ile başlayan entegrasyon sürecini derinleştirmek amacı ile bunu geliştirecek önlemler sistematik olarak entegrasyon kursunu izlemeli ve özellikle iş piyasasına entegrasyonu teşvik etmelidir (koordineli projeler). Düzenleyicilere izin verilmesi için kullanılacak yeni kriterler bu anlamda düzenleyicinin ne ölçüde düzenlediği entegrasyon kursunun meslek ve sosyal hayattaki programlar ile iş ajansları ile sosyal yardım kurumları ile iç içe getirilmesi için işbirliği yapıp yapmadığını göz önünde bulundurulmalıdır. (Bakınız Federal Daire tarafından yapılacak Kontrol başlıklı 2.2. noktalı madde).

Alınacak önlemlerin amacı, koordineli projeler ve koordinasyon ağları sayesinde entegrasyon kurslarının meslek eğitimi ve iş piyasa teşviği arasındaki bağlantının kuvvetlendirilmesi ve iş ajansları ile iş arayanlar için sosyal yardımda bulunan kurumlarla yapılan işbirliğin yoğunlaştırılmasıdır.

Göçmen kökenli gençler grubunun bir an evvel iş piyasasına entegre edilmesi için bu amaç özellikle gençlere yönelik entegrasyon kursları için geçerlidir. O yüzden gençlere yönelik entegrasyon kursları öncelikle mesleki hayata katılımı amaçlayan stajlarla birlikte yapılmalıdır.

Yerinde Koordinasyon Çalışması

Entegrasyonun temel unsuru olan entegrasyon kursu kalıcı biçimde entegrasyon programı ile mahalinde yürütülen entegrasyon çabalarına dahil edilmelidir. Bu da sürece katılan tüm kurumların daha yoğun koordineli bir işbirliğini gerektirir.

Daha güçlü bir işbirliği ve mahalindeki koordinasyon çabaları doğrultusunda Federal Daire'nin yerel koordinatörleri mevcut konumları itibarı ile merkezi bir rol oynamalıdır. Entegrasyon sürecinin genel koordinasyonu belde düzeyinde yapılmalıdır. Örneğin Stuttgart gibi birçok belde ve belediyede sağlanan örnekler, genelleştirilmelidir.

Göçmenlere yönelik ilk kademeli danışmanlığı (MEB) ve Gençlik Entegrasyon Hizmetleri (JMD) entegrasyonun temel direği olarak daha yoğun olarak katılmasını sağlamak

Entegrasyon kurslarının yanı sıra yeniden organize edilen MEB ve JMD, Federal Hükümetin yeni entegrasyon politikasının temel direklerini oluşturur. Bu kurumlar beraberce entegrasyon politikasının, dil teşviği ve entegrasyon sürecinin amaca uygun bir şekilde eşliğinden ibaret eden temel olanakları teşkil ederler. Entegrasyonun temel olanağının potansiyelinden tamamen faydalanabilmek için yerinde devamlı koordinasyon ve işbirliği gerektirir. Bu açıdan MEB veya JMD ile kurs düzenleyicileri arasındaki işbirliği yoğunlaştırılmalıdır ve hem sistematik, hem de konseptte yönelik bir karakter taşınmalıdır.

Ektili Entegrasyon Başarısının Ölçülmesi

Entegrasyon kursunun amacı, tüm katılımcıların Alman toplumuna başarılı bir biçimde entegre edilmesi için temel atmadır. Bunun için dil edinimine yönelik olanaklar ve hukuk düzeni, tarih ve kültür alanlarında bilgi edinmeye yönelik programlar sunulmakta olup bu programlarda elde edilen başarı mezuniyet testi ile kontrol edilmektedir. Entegrasyon kurslarının niteliğini uzun vadede en üst düzeye çıkartabilmek açısından kurs hedefinin mezuniyet testinin yardımı kararlı bir şekilde tespit edilmesinin yanı sıra kursun katılımcının ilerideki yaşamında kalıcı etkisinin de ölçülmelidir. Bunun için Federal Daire tarafından entegrasyon kurslarının etkinliği ve kalıcılığının temsili bazda araştırılması planlanır. (entegrasyon paneli).

3. Tedbirler ve Üstlenilen Yükümlülükler konusunda Anlaşma

3.1. Federal Hükümetin Tedbirleri ve Üstlendiği Yükümlülükleri

İkamet Kanununun 43. maddesi 3. paragrafı 3. fıkrasında belirtildiği üzere, «Entegrasyon kursları Göç ve Sığınmacılardan Sorumlu Federal Daire Başkanlığı tarafından koordine ve icra edilir» ve bunda özel ve kamusal kurumların hizmetlerinden faydalanabilir. İkamet Kanununun 43. maddesi 4. paragrafında ise Federal Hükümetin, «Kanun Hükmünde Düzenlemelerle Entegrasyon kurslarının ayrıntılarını belirleme» yetkisi olduğu belirtilmektedir.

Böylelikle entegrasyon kursları için hem mali hem de ayrıntıları düzenleme konusundaki yetki Federal Hükümete aittir. Buna göre, 2. numaralı başlık altında zikredilen önerilerin uygulanabilirliğini incelemek ve uygulamak da Federal Hükümetin görevidir.

Eyaletler, yerel yönetimler ve kursları gerçekleştirecek olan kurumların ve uzmanların bilgi birikimleri Değerlendirme Komisyonunun vasıtası ile dikkate alınacaktır.

- Federal Hükümet, entegrasyon kurslarının sürekliliğini ve kısa zamanda bütün Almanya'yı kapsayan entegrasyon kurslarını sağlamayı taahhüt eder. Özellikle kursların başarısını arttırma, öğretmenlerin eğitilmesi, kurs yönetiminin optimize edilmesi, amaca uygun bir finansal sistemin gerçekleştirilmesi ve kursların etkililiğinin sağlanması konularında yapılan önerilerin hangi ölçüde entegrasyon kurs sisteminin içine yerleştirilebildiğini inceleyecektir.
- Masraflara ilişkin öneriler, finanse edilebilirlik açısından 2008 bütçe hazırlanma sürecinde dile getirilecektir.
- İntV yönetmeliğinin 21. maddesine göre oluşturulan Değerlendirme Komisyonu, entegrasyon kurslarının iyileştirilmesine ve daha da mükemmelleştirilmesini sağlayan sürece uzmanca ve pratiğe yönelik bir şekilde eşlik edecektir.
- Federal Hükümet, göç konusunda uzman olan danışmanlık hizmetlerinin tasarımlarına göre MEB veya JMD ile entegrasyon kursları düzenleyen kurumlar arasında daha yoğun bir koordinasyonun sağlanmasına katkıda bulunmayı taahhüt eder.
- Federal Hükümet, Entegrasyon kurslarının etkinlik ve kalıcılıklarını temsili bazda ölçümlemeyi planlamaktadır.

3.2. Eyalet Hükümetlerinin ve Yerel Yönetimlerin Tedbirleri ve Üstlendikleri Yükümlülükleri Hususunda Öneriler.

- Eyaletler ittifak içinde yetki ve olanakları çerçevesinde entegrasyon kurslarının başarısını artırmak için katkıda bulunacaklarını beyan etmektedirler.
- Çalışma grubu, yabancılar dairelerinin İkamet Kanunu ile kendilerine verilen görevleri daha güçlü bir şekilde yerine getirmelerini önermektedir.
- Eyaletler, entegrasyon kurslarının etkinleştirilmesini, yabancılar daireleri, iş ve işçi bulma kurumlarının yada iş arayanlara sosyal yardımda bulunan kurumların ve Federal Daire, MEB ve JMD koordinatörlerinin daha iyi bir şekilde beraber çalışmalarını sağlayarak destekleyecektir (ağ oluşturma). Eyaletlerin açıklanmış amacı, entegrasyon ihtiyacı olan göçmenleri erkenden entegrasyon kursları kapsamına almak ve entegrasyon esnasında kendilerine eşlik etmektir.
- Çalışma grubu, sorumluluk üstlenen yerlerin dikkatini entegrasyon ihtiyacı yüksek olan yaşlı göçmenlere çekebilmek için ağ oluşumuna çocuk yuvalarını, okulları, gençlik yardım kurumlarını ve sosyal alanda faaliyet gösteren kurumları (konut işletmeleri) da dahil etmeyi ve iş birliğini yoğunlaştırmayı önermektedir. Aynı zamanda böylece kurs katılımcılarının daha çok dil uygulama imkânlarına sahip olmaları sağlanabilir.
- Eyalet hükümetleri, dil teşviğinin kalıcılığı ve özellikle de ilgili kişileri iş piyasasına girmesi için entegrasyon kurslarını tamlayıcı önlemlerin gerekli olduğu konusunda aynı görüşü paylaşmaktadır. Onlar birlik ve refakatçi projeler olarak da adlandırılan bu tür tedbirleri destekleyip bu amaçla kendi imkânları çerçevesinde kendi finansal kaynaklarını ve Avrupa Birliği Sosyal Fonunun sağladığı kaynaklarını kullanmaktadır.
- Yerel yönetimler de, entegrasyon kurslarının etkinliği için bunları bundan sonra da göçmenlerin ihtiyaçlarına uygun olarak destekleyici kurslarla destekleyeceklerini beyan etmişlerdir.
- Entegrasyon kurslarının pratiğe geçirilmesindeki başarı özellikle yerel yönetimlerin aktif rol üstlendiği zaman daha da artmaktadır. Bu sebepten entegrasyon teşviklerinin yönetim ve kontrolünün mahalinde takibi mümkün olduğu kadar belediyeler tarafından yapılmalıdır.

3.3. Gayrîresmi Kurum ve Organizasyonların Tedbirleri ve Üstlendikleri Yükümlülükleri Hususunda Öneriler

- Gayrîresmi kurum ve organizasyonlar, tüm kurs düzenleyen kuruluşların bir kalite yarışmasına katılmalarını ve uzun zamandır Almanya'da yaşayan, fakat henüz yeterli derecede Almanca dil bilgisine sahip olmayan göçmen kökenli kişilerin motive ve mobilize edilmeleri için bir kampanya düzenlenmesini tavsiye etmektedirler.
- Özgür Sosyal Yardım Destekleme Federal İş Birliği Teşkilatı (BAGFW) üyesi olan federasyonlar uzun süren etkisi olan entegrasyon kursları sunmaktadırlar.
- BAGFW üyesi federasyonlar, entegrasyon kurs katılımcılarına danışmanlık ve sosyo pedagojik alanlarda sunulan hizmetlerle destek vererek eşlik edecektir.
- BAGFW üyesi federasyonlar, entegrasyon kurslarına katılanların MEB ve JMD tarafından sunulan hizmetlere erişebilmesini ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanabilmelerini sağlama amacıyla, entegrasyon kursu düzenleyen kurumlar ile İlk Göç Danışmanlık Hizmetleri (MEB) ve Gençlik Göç Hizmetleri (JMD) arasında sıkı bir iş birliği vaadinde bulunmuşlardır.
- BAGFW üyesi federasyonlar, entegrasyon kurslarının ve danışmanlık hizmetlerinin yanında katılımcıların Almanca dilini öğrenmelerini kolaylaştırmak ve Almancayı günlük hayatlarında kullanabilir duruma getirmelerini sağlamak amacıyla alınan tüm tedbirleri teşvik edeceklerdir.
- BAGFW üyesi federasyonlar, entegrasyon kurslarını düzenleyen kurumlar olarak, kursların ve hizmete sunulan tüm entegrasyon tedbirlerinin, Avrupa Birliğinin 2004 yılında Göçlerin Entegrasyon Politikası için tanımladığı «Ortak Temel Prensiplerin» de öngörüldüğü gibi geniş kapsamlı bir entegrasyon anlayışına dayanılarak uzun süren etkisi olan bir şekilde geliştirilmesini önermektedirler.

Üyeler

İdare: Federal İçişleri Bakanlığı	
Peter Altmaier, Federal Parlamento Milletvekili	Federal İç İşleri Bakanlığı Parlamenter Müsteşarı
Fateme Attarbashi	Göçmenler Temsilcisi
Martha Aykut	Eyalet Başşehri Stuttgart
Prof. Dr. Hans Barkowski	Jena Friedrich-Schiller Üniversitesi
Dr. Alois Becker	Klausenhof Akademisi Katolik Bürosu
Klaus-Jürgen Budweg	Federal Maliye Bakanlığı
Veronika Dicke	Schleswig Holstein Eyaleti İç İşleri Bakanlığı
Dr. Doris Dickel	Federal Hükümete Bağlı Göç, Mülteciler ve Entegrasyon Sorumlusunun Çalışma Grubu
Christa Dieckmann	Sachsen-Anhalt Eyaleti İç İşleri Bakanlığı
Prof. Dr. Konrad Ehlich	Ludwig-Maximilians Üniversitesi
Gerhard Gleichmann	Almanya Özel Okullar Federasyonu VPD
Reinhard Grindel, Federal Milletvekili	Alman Federal Meclisi
Dr. Christoph Hauschild	Federal İç İşleri Bakanlığı (koordinasyon)
Angelika von Heinz	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Amadeus Hempel	Hamburg Kültürlerarası Eğitim Derneği (IBH)
Irina Holzmann	Alman Asıllı Göçmenlerin Temsilcisi
Helmut Huber	Bavyera Eyaleti Çalışma ve Sosyal Düzen, Aile ve Kadın Bakanlığı
Prof. Barbara John	Berlin Eyaleti Okul Senatörlüğü
Franz Kiefer	Federal Politik Eğitim Merkezi
Jürgen Kockmann	Steinfurt Yerel İş Teşvik Cemiyeti (STARK)
Dr. Gerold Lehnguth	Federal İçişleri Bakanlığı
Beate Mohammad	Müslüman Kadınlar Buluşma ve Eğitim Merkezi
Ulrich Mohn	Alman Şehir ve Beldeler Birliği
Monika van Ooyen	Federal Almanya Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı
Dr. Klaus Ritgen	Alman Belediyeler Meclisi
Dr. Katharina von Ruckteschell	Goethe Enstitüsü Kayıtlı Dernek
Erwin Schindler	Federal Göç ve Sığınmacılar Dairesi
Dr. Bernd Schlüter	Diakonisches Werk Yönetim Kurulu Üyesi – BAGFW Temsilcisi
Dr. Matthias Schmidt	Federal Başbakanlık
Jürgen Schröder	Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı
Rüdiger Veit, Federal Parlamento Milletvekili	Alman Federal Meclisi
Mareike Bartels	Alman Belediye Meclisleri
Dr. Erich Zehnder	Rheinland-Pfalz Halk Eğitim Merkezleri Federasyonu

4.2.

Konu Alanı 2:

«En Başından İtibaren Almanca Dilini Öğrenmeyi Teşvik Etmek»

Almanya’da yaşayan insanların aşağı yukarı beşte biri ve her üç çocuktan biri göçmen kökenli insanlardan oluşmaktadır. Almanya batı eyaletlerinin birçok büyük şehirlerde yaşayan çocuk ve gençler arasında bu oran yüzde 40'lara varmaktadır. Göçmen kökenli çocuk ve gençlerin üçte ikisi ise Almanya’da doğmuştur.

Göçmen kökenli bu çocuk ve gençlerin birçoğu okul, meslek, topluma ve Almanya’ya başarılı bir şekilde entegrasyonunu sağlayabilmiştir. Ancak fazla bir oranda bu süreçte zorluklar yaşamaktadır.

Bu durumun en önemli nedenlerinden birisi, yeterli seviyede Almanca dil bilgisine sahip olmamalarıdır, dil sahipliği okulda ve mesleki hayatta başarılı olmanın ve entegrasyonun en önemli şartlarından birisidir.

Dil gelişimi kişilik gelişiminin en önemli temel taşlardan birisidir. Dil teşviki ise erken eğitimin merkezi bir alanıdır. Dil teşviki ile, özellikle ana okullarından ilköğretim sürecine geçişte fırsat eşitliğini sağlayıcı önemli temeller atılmaktadır. Pisa raporu ve Almanya’nın küçük yaştakiler için bakım, eğitim ve öğretim politikaları hakkında OECD’nin hazırladığı rapor, dil yeteneklerinin çocukların eğitim ve gelişim süreçleri için ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Göçmen kökenli çocuklar ise hayatlarının henüz ilk yıllarında Almanca öğrenme konusunda genellikle daha az olanağa sahipler.

Bu sebepten entegrasyon politikalarına ilişkin beklentiler ve talepler öncelikle Almanca dilinin sürekli

ve sistematik bir şekilde teşvik edilmesine konsantre etmektedir. Dil eğitimi, eğitim ve öğretime katılan tüm kişi ve kuruluşların istisnasız ortak görevidir. Dil eğitimi aile içinde başlar ve anaokullarında ve bunu takip eden diğer eğitim kurumlarında devam eder. Ebeveynin konumu, çocuğun dil eğitiminin her safhasında önemlidir ve en başından itibaren ebeveyn olarak bu sorumluluklarını yerine getirmeleri beklenmektedir. Çocukların çok dilli olması dil eğitim ve gelişim süreci içinde bir şans olarak değerlendirilmeli ve bundan faydalanılmamalıdır.

Alınan tüm bu önlemlerin amacı, göçmen kökenli çocukların entegrasyon ve eğitim koşullarının iyileştirilmesi ve özellikle en başından itibaren dil gelişimini destekleyerek, teşvik ederek ve onlara yeterince fırsat vererek mümkün olduğu kadar erkenden Almanca öğrenmelerinin sağlanmasıdır.

Federal Hükümet, Eyalet Hükümetleri, Yerel Yönetimler ve gayriresmi kurum ve kuruluşların da aynı ölçüde göçmen kökenli çocukların eğitim şansları ve entegrasyonlarının iyileştirilmesi için sorumluluk almaları ve bu esnada dikkatlerini erken dil teşviğine çekmeleri gerekmektedir. Bu süreç bütün ilgili ve katılımcılar tarafından ortak sorumluluk bilinciyle geliştirilmeli ve yürütülmelidir.

Dil öğrenim sürecinin en erken aşamalarında, çocuğun özel bağı olan kişiler ve özellikle ana ve baba, çocuğun dil gelişiminde belirleyici bir rol oynamaktadırlar. Çocukla konuşmayı teşvik eden yoğun bir

4.2.

etkileşim kurarak onun doğal dil gelişimini destekler ve dili insanlar arasında kullanılan bir iletişim aracı olarak öğrenmesine yardımcı olurlar.

Ana dilini, yani çocuğun anne, baba ve özel bağ kurduğu kişiler tarafından kendisiyle konuşmak için kullandıkları dili iyice öğrenmek, dil hakimiyetinin gelişimi için ve ayrıca göç edilen ülkenin dilini, yani burada Almanca'yı öğrenebilmek için gereken temel bir şarttır. Çocuklar, kendilerine yeterince olanak sağlanırsa daha en başından itibaren sorunsuz bir şekilde birden fazla ana dil ile büyüyebilirler.

Evinde Almanca konuşma ve öğrenme olanağı olmayan çocuklar için, onlar henüz küçük yaşta iken Almanca dili ile karşılaşmalarını sağlayıcı yapıların oluşturulması çok önemli ve anlamlıdır. Alman çocuk ve yetişkinlerle erken yaşta karşılaşmaları ve iletişim kurmaları, ilerde Almanca dilini başarılı bir şekilde kullanabilmeleri için oldukça önemlidir.

Bu tür karşılaşmalar için anaokulları çok iyi bir ortam oluşturmaktadır, çocukların erken yaşlarda bu okullara gitmesi onlara çok özel fırsatlar sunacaktır. Anaokullarında hedefe yönelik alınacak önlemler ile erken kalifiye eğitimciler tarafından sistematik bir biçimde güvenilir dil teşviki ve gelişim desteği sağlanarak Almanca'yı doğal bir şekilde öğrenme etkisi olumlu bir şekilde hızlandırılabilir.

1. Ebeveyn Vasıtasıyla Dil Öğrenim ve Dil Gelişimini Destekleme

Dil öğrenimi doğumun hemen ardından başlar. Çocuklar genellikle aile içinde konuşulan dilin temel yapısını «farkında olmadan» yani bilinçaltında örtük bir süreç içinde öğrenirler. Böylece ilerde öğrenecekleri diller için belirtik öğrenmenin temel kurallarını da edinmiş olurlar.

Ebeveynler, genellikle erken çocukluk dönemlerinde çocuklar için duygusal bağ ile bağlı oldukları en önemli kişilerdir ve onların dil, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimi açısından merkezi bir rol oynamaktadırlar. Ebeveynlerin ilk yıllarda, dil gelişimi için kendi hakim oldukları dilde sık sık ve çeşitli şekillerde çocuklarıyla konuşmaları önem arz etmektedir.

Göçmen kökenli ebeveynlerin büyük kısmı çocuklarının eğitim başarısını istemekte, sorumluluklarını etkin bir biçimde üstlenmektedirler. Bir çocuğun ne kadar doğru destek ve teşvik gördüğü ebeveynlerin davranış ve eğitim becerisine bağlıdır, o da önemli ölçüde ebeveynlerin sosyal statüsü ve eğitim bilin-

Anaokulunda geçirilen son yıl, köprü vazifesi görerek ilköğretim okuluna hazırlamakta ve özellikle göçmen kökenli çocuklar için zamanında, daha okula başlamadan önce Almanca dil bilgilerini derinleştirme şansını sağlamaktadır. Bu sebepten anaokulundan ilköğretime geçiş dönemi öyle yapılandırılmalıdır ki sürekli teşvik ve destek garanti edilebilsin ve böylelikle okuldaki başarılarına iyi bir temel oluştursun.

Kreşlerin görevi de çocukların eğitim, öğretim ve bakımlarını sağlamaktır. Bu sebepten bakıcı anneler de çocuğun erken dil teşvikinde önemli bir rol üstlenebilir, tabii ki Almanca diline kendilerinin de iyi hakim olmaları kaydıyla.

Bir çocuğun biyografisi boyunca bir değerlendirmede bulunursak, bu arka planda karşımıza erken dil eğitimi ve dil teşviki konusunda ayrıcalıklı öneme sahip üç eylem alanı çıkmaktadır:

1. *Ebeveyn vasıtasıyla dil öğrenim ve dil gelişimini destekleme*
2. *Ana okullarında dil öğrenmeyi teşvik*
3. *Anaokulundan ilköğretim sürecine geçiş aşamasında sürekli dil eğitimi*

cinin etkisi altındadır. Bunun yanında ebeveynler çoğunlukla dil öğrenimi konusunda yeterince bilgi sahibi değildirler. Örneğin, çok dilli yetişen çocukların belirli gelişim dönemlerinde dil karmaşı yapararak konuştuklarını, bunun gelişimleri için bir sorun teşkil etmediğini ve hatta onların gelişim sürecinin tamamen normal bir parçası olduğunu bilmezler. Ve sık sık ta, dil öğrenimi ve gelişimi esnasında çocuklarını hedef eksenli olarak nasıl destekleyebileceklerini de bilmezler. Genellikle Alman ebeveynler de göçmen kökenli ebeveynler gibi çocuklarının dil eğitimindeki rollerinin tam manasıyla bilincinde değildirler.

Göçmen ebeveynler, kendi dil sorunları nedeniyle sosyal çevrelerinde anlaşamama sorunu, buna bağlı bir güvensizlik ve içinde buldukları toplumun eğitim sistemi, anaokullarına erken yaşlarda gitmenin ve okullarda başarılı olmak için iyi bir Almanca dil bilgisine sahibi olmanın anlamı hakkında bilgi eksikliği nedeniyle çocuklarının eğitim ve refakatinde sık sık güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Ayrıca sık sık karşılaşılan bir durum da ebeveynler, ana okulları ve okullarda kültürel sebeplere dayanan eğitim ve öğretim vazifeleri ile ilgili farklı tasavvurların hakim

olmasıdır. Sunulan destek ve yönlendirici programlar, üç yaşından küçük çocuk sahibi ebeveynlere ve anaokuluna gitmeyen çocuk sahiplerine çoğunlukla istenilen ölçüde ulaşmamaktadır.

En başından itibaren, aile içinde iyi bir dil öğrenimi ve onun sürekli geliştirilmesi önemli bir hedeftir. Ebeveynlerin eğitsel kapasiteleri yoğun karşılıklı görüşmelerle dile getirilmelidir. Çocukların gelişim potansiyellerinin daha iyi algılanabilmesi ve desteklenebilmesi için en başından itibaren ebeveynlerin eğitimi için programlar hizmete sunmak zorunludur. Bu amaçla aile eğitimi, anaokulu hizmetleri ve sağlık gibi alanlarda çeşitlilik arz eden yapıların korunması ve yenilerinin oluşturulması gerekmektedir. Çocuk doktorları ve terapi hizmetleri veren uzmanların çok dilli büyüyen çocuklarda hastalık tanısı yapabilmeleri için özel kalifikasyonlara gereksinimleri vardır. Onların, çocukların çok dilliliğin geliştirilmesi için gerekli olan ve dil öğrenim araştırmalarına uygun davranış biçimlerini ebeveynlere önerme yetkisine sahip olmaları gerekmektedir. Ebeveynlerin üst düzeyde desteklenmeleri ve çocuklarında gelişimlerine uygun teşvik görmelerini sağlamak açısından ana okullarının hem nicelik hem de nitelik olarak genişletilmesi gerekmektedir.

1.1. Federal Hükümetin üstlendiği yükümlülükler

Mağdur edilmiş çocukları destekleme ve entegrasyonlarını sağlama amacıyla, göçmen kökenli veya göçmen kökene sahip olmayan sosyal alanda mağdur aileler için ESF programı:

Bu tür programlara örnek olarak «Ostapje» verilebilir. «Ostapje» bir ev ziyaret programıdır ve sosyal alanda mağdur olan ailelerin ve göçmen ailelerin de ebeveynlik bilinçlerini kuvvetlendirerek çocuklarını erken yaşlarda teşvik ve desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu programların ev ziyaretleriyle aradaki mesafeyi azaltıcı samimi bir hava içersinde yapılabilme özelliği, programa katılımın sürekliliğini sağlama ve ailelere kolay ulaşabilme açısından kilit faktör olma özelliği taşımaktadır. Bu program çerçevesinde ebeveynlik bilinci, anne ve babaların çocukların gelişme potansiyellerinin farkına varmalarını sağlamak ve desteklemek için güçlendirilmeli, iyi bir dil gelişiminin önemine dikkat çekilmeli ve çocukların anaokullarına gönderilmesi sağlanmalıdır. Bu programın 2008 yılında başlaması ön görülmüştür.

(Son durum: başvuru yapıldı)

«Ebeveyn ve çocuklar için erken yardım ve erken uyarı sistemi» eylem programı:

Bu eylem programının amacı, çocukları anne ve babaların ebeveynlik bilincini güçlendirerek etkili bir şekilde tehlikelerden korumaktır. Sağlık yardım hizmetleri ile çocuk ve gençlik yardım hizmetlerinin daha iyi kenetlenmesini sağlayarak, çocuk gelişiminin

önündeki rizikolar ve ebeveynlerin çocuklarını desteklerken yaşadıkları eksiklikler erken teşhis edilmeli ve gereken yardımlar zamanında yapılmalıdır. Bu programla üç yaşına kadar olan çocukların fizyolojik ve psikolojik gelişimlerine ve ailelerinin sosyal entegrasyonuna katkıda bulunulması ön görülmektedir. Böylece bu programla göçmen kökenli çocukların da başarılı bir dil öğrenimi almaları için gereken önemli bir temel güvence altına alınmıştır.

Göçmen kökenli çocukların dil öğrenimini teşvik ve entegrasyon konusunun daha güçlü bir şekilde Yerel Aile Birlikleri İnisiyatifi içine monte edilmesi:

Federal Hükümet tarafından 2004 yılının başlarında başlatılan Yerel Aile Birlikleri İnisiyatifi, yerel yönetimler içindeki belirleyici figürleri kendilerine politik, bürokratik, müteşebbis, meslek odaları, sendika, kilise, federasyon, kurum ve kuruluş çevrelerinde yandaş bulmaları ve böylece el ele somut projelerle ailelerin yaşam ve çalışma şartlarını iyileştirmek için teşvik etmek istemektedir. Yerel birliklerin alt yapısı, göçmen kökenli olan ebeveynlere ulaşmak, esas bir konu olarak Almanca dilinin erken teşvik edilmesini yaygınlaştırmak ve çocukların anaokullarına erken yaşlarda gönderilmesini temin etmek için çalışmalar yapmak amacıyla şimdikinden daha güçlü bir şekilde kullanılmalıdır. Federal Almanya'nın bütününde bulunan 370'e yakın yerel birliğin yalnız az bir kısmı entegrasyon konusunu kendileri için önemli bir faaliyet alanı olarak görmektedir. 2007 yılının sonuna kadar yerel birliklerin sayısının 455'e çıkarılması ve birliklerde entegrasyon konusunun önem kazanması beklenmektedir. Birlik inisiyatifi tarafından sürekli yayınlanan newsletter ve birliğin web sitesinde göçmen kökenli çocukların ve ebeveynlerin dil öğrenmesini teşvik edici konular gibi entegrasyon konusuna ilişkin eylem alanlarının daha güçlü bir şekilde işlenmesi planlanmıştır.

Göçmen kökenli çocukların entegrasyon konusunun ve dil öğrenmelerini teşvik edilmesinin ağırlıklı faaliyet alanı olarak Çok Nesil Evleri adlı eylem programı içine monte edilmesi:

Her yaş grubuna ait insanlar için kurulmuş olan, etkin ve etkinleştirici yeni bir merkez türü olarak Çok Nesil Evleri, aile örgüt potansiyellerinin korunması, güçlendirilmesi ve çağdaş bir biçimde desteklenmesini istemektedir. Çok Nesil Evleri, kendilerini tüm nesilleri bilgilendirme ve hizmet platformu olarak görmekte ve ebeveyn ve çocuklar için programlar sunmaktadır. Çok Nesil Evleri, göçmen kökenli ebeveynlere ulaşmak, ebeveyn bilincinin güçlendirilmesine katkıda bulunmak ve çocukların anaokullarına erken yaşlarda gönderilmesini temin etmek için çalışmalar yapmak amacıyla şimdikinden daha güçlü bir şekilde kullanılmalıdır. Çok Nesil Evlerinin bizzat kendileri, göçmen kökenli çocuk ve ebeveynlerin Almanca dilini öğrenebilmeleri için semt ve mahallelerde programlar sunacaklardır. 2007 yılının sonuna kadar her kent ve vilayet sınırları içinde yerel yönetimlerce en az

4.2.

bir adet çok nesil evi desteklenmelidir. 2008 yılının sonuna kadar bu evlerin yüzde 25'inde entegrasyon konusu, ağırlıklı konu olarak tanımlanmış olmalıdır.

Federal Hükümetin entegrasyon kursları çerçevesinde çocuk bakımı ve gözetimi:

Entegrasyon kursları çerçevesinde ve özellikle ebeveyn ve kadın entegrasyon kursları esnasında kalifiye çocuk bakımı ve gözetiminde kalifiye elemanların kullanılmasıyla sosyal entegrasyona da bir katkı yapılmalıdır. Böylelikle bakım ve gözetim süresi faydalı ve teşvik edici bir şekilde yapılandırılmış ve çocukların dil öğrenimi de desteklenmiş ve kolaylaştırılmış olacaktır. Sunulan entegrasyon kurs programlarına katılımın ve bunun yanında destekleyici çocuk bakım ve gözetiminden faydalanmanın artırılması amacıyla ana okulları, gençlik yardım kurumları ve yabancılar dairesinin daha güçlü ortak çalışmaları gerekmektedir. Federal Hükümet de entegrasyon kursları çerçevesinde çocuk bakımı ve gözetimi sağlanabilmesi için gelecekte ek ödenek ayıracaktır.

Göçmen kökenli çocukların dil öğrenimini teşvik ve entegrasyon konusunun tüm Federal Almanya çapında «okuma startı – en başından itibaren!» adlı bir proje içine dahil edilmesi:

Federal Hükümet tarafından ek olarak mali destek verilen ve halen Saksonya Eyaleti tarafından yürütülen ve bilimsel olarak refakat edilen «okuma startı – en başından itibaren!» adlı pilot projenin, başarıya ulaştıktan sonra Eyaletler ile sıkı bir işbirliği içinde tüm Almanya'da yaygınlaştırılması ve bu esnada ağırlık noktasının göç kökenli çocuk ve aileler üzerinde yoğunlaştırılması ön görülmektedir. Okumanın aile içinde sosyalleştirilmesi yetişmekte olan çocukların kişisel kitap okuma yaşamları için nihai önem taşımaktadır. Bugün klasik «kitap okuma yaşında» olan çocuklu tüm hanelerin sadece üçte birinde kitap okunmaktadır. Bu ifadeyi tersinden ele alırsak: bu tüm ailelerin üçte ikisi çocuklarına yapabilecekleri en temel erken gelişim desteğinden feragat ediyor anlamına gelmektedir. Yoğun bir biçimde teşvik edilen aile içinde konuşulan dilde okuma alışkanlığının, eksik bilgileri tamamladığı varsayımından yola çıkarak, yukarıda söz konusu edilen proje ile göçmen kökenli çocukların başarılı dil öğrenimine katkı yapılması ön görülmektedir.

1.2. Eyalet Hükümetlerinin ve yerel yönetimlerin üstlenilen yükümlülükleri hakkında öneriler

Eyalet ve Yerel Yönetimleri tarafından son yıllarda, ailelerin desteklenmesi amacıyla sunulan hizmetlerin artırılması ve iyileştirilmesine yönelik birçok tedbir alınmıştır.

Dil öğrenmeyi teşvik babında eyalet hükümetleri ve yerel yönetimler şu konularda yükümlülük üstlenmektedirler:

- Göçmen kökenli çocuklar için dil teşvikini, eyalet hükümetleri ve yerel yönetimlerin entegrasyon tasarıları içine ağırlık noktası olarak entegre etmek;
- Fahri olarak hizmet veren çok dilli ebeveyn refakatçilerinin kullanılma olanağı ve kalifikasyonunu, bunları anaokulları ve göçmen aileler arasında dil ve kültürel bağlamda köprü olarak görmek ve desteklemek. Fahri olarak hizmet veren çok dilli ebeveyn refakatçileri için mevcut yapılar içinde sabit başvuru merkezlerin yaratılması hedeflenmektedir.
- Çocukların doğumunun hemen ardından onların dil gelişim ve desteklenmelerini kapsayan konularda ebeveynlerle sistematik ve amaçlara eksensiz olarak – ana dilde de – konuşmak ve bilgi vermek gibi yöntemleri artırarak yerleştirmek;
- Çocuk ve aileleri için mesafesiz, samimi bir hava içersinde sunulan, Almanca dili ile yoğun ve hedef eksensiz ilişki içinde olmayı sağlayan programları desteklemek. Bu esnada eylem tasarımları geliştirmek amacıyla kurumlaştırılmış kooperasyonların – yani anaokulları, ilköğretim kurumları, mahalli gençlik yardım örgütleri, aile eğitim ve yardım kurumları, göçmen organizasyonları ve yerel şartları göz önünde bulunduran diğer sorumlu aktörler arasındaki kooperasyonlar gibi – teşvik edilmesi gerekmektedir;
- Çocukların anaokullarına erken yaşta gönderilmesini destekleyici tedbirleri teşvik etmek;
- SGB VIII 78 maddesine göre göçmen organizasyonlarını çalışma komisyonlarına dahil etmek.

1.3. Gayrîresmi kurum ve organizasyonların yükümlülükleri

- Sosyal danışmanlık hizmetleri veren serbest kurumlar
 - kendi kurumlarında yaptıkları çalışmalarını ve tasarımlarını, daha güçlü ve yoğun bir biçimde çok dilliliği, ikinci dil olarak Almancayı ve kültürlerarası pedagojii göz önünde bulundurarak dil gelişimi ve dil öğrenmeyi teşvik gibi konulara yöneltmektedirler;
 - göç hizmetleri veren kurumların (ilk kademe göç danışmanlığı, göç hizmetleri, entegrasyon acentası, gençlik göç hizmetleri gibi) yaptığı danışmanlık görüşmelerinde dil gelişimi, dil öğrenimi ve ebeveynlerin rol ve

ödevleri gibi konuları ele alma sorumluluğunu üstlenmektedirler,

- samimi bir hava içerisinde kadın ve genç aileler için sunulan grup programlarında çocuğun dil öğreniminde ebeveynlerin rol ve ödevlerini ağırlık noktası olarak belirleyeceklerini kabul etmektedirler,
- sosyal hizmetlerin kültürlerarası açılım çerçevesinde serbest kurumların aile eğitici ve destekleyici hizmetlerinin de hedef kitle göçmen ebeveynler için geliştirileceğini garanti etmektedir: serbest kurumlar, buna örnek olarak HIPPY, Opstapje, Griffbereit, Rucksack ve «Mama lernt Deutsch» gibi aileleri destekleyen tedbirleri dahil etmektedir.
- Göçmen organizasyonları, kendi örgütlerini buldukları mahalde hedef eksenli ve daha güçlü olarak ebeveynleri çocukların dil gelişim ihtiyaçları hakkında bilgilendirmek ve ebeveynlik bilincini güçlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bunu resmi ve gayrresmi ortaklarla birlikte yaparlar.
- Yerel örgütler, federasyonlar, birlikler, dernekler ve kurumlar, göçmen ailelerini çalışmalarına bilinçli olarak dahil ederler ve göçmen kökenli veya olmayan çocukları günlük konuşma ve kontaklarında, örneğin mahalli dernekler, spor dernekleri, müzik okulları ve kültürel buluşmalarda destekler.
- Çocuk hekimleri, sosyopediyatrik merkezler ve logopedler düzenli ve sürekli olarak çocukların dil gelişimi, çok dillilik ve ikinci dil olarak Almanca'ya yönelik danışmanlık yapmaktadırlar. Onların meslek örgütleri de, üst kurullarda ebeveyn danışmanlığı ve ebeveyn katılımına destek verirler.
- Neue Erziehung e.V. derneği çalışma gurubunun Türk-Alman Ebeveyn Mektubu (ANE) konusal olarak bir çocuğun gelişim safhalarına yoğunlaşmıştır ve dil gelişimi ve öğrenmeyi teşvik konusuyla da meşgul olmaktadır. Ebeveyn Mektupları bütün Almanya çapında dağıtılmaktadır. Ebeveyn Mektuplarının dağıtımının genişletilmesi ve sistleştirilmesi gerekmektedir. Buna ilaveten başka göçmen gruplar için dil gelişimi ve dil öğrenmeyi teşvik konusunda çok dilli Ebeveyn Mektupları yazılması ön görülmektedir.
- Almanya Türk Cemaati (TGD), Almanya Türk Aile Dernekleri Federasyonu'yla iş birliği içinde Türk kökenli ebeveynler için eğitim seferberliği düzenlemektedir. Kendi çerçevesi içinde medya inisiyatifi ve eğitim elçisi de içerecek olan bu kampanyanın amacı, – çocuklarının eğitiminde daha güçlü bir şekilde angaje olmaları ve eğitim kurumlarında aktif katılımında bulunabilmeleri için – bu ebeveynlerin motivasyonu, kalifikasyonu ve aktifleştirilmesidir. Bu esnada dil öğrenmeyi teşvik konusu önemli bir rol oynayacaktır. Eğitim seferberliği okul çocuklarının ebeveynlerine hitap etmekte ve altı yaş altındaki çocuklar için de genişletilmesi ön görülmektedir.
- İtalyan göçmen dernekleri çocuk ve gençleri tamamlayıcı ana dil dersleri ve genel teşvik programları ile desteklemektedirler. Bu teşviklerin bir kısmı erkenden dil öğrenmeyi teşvik eden anaokullarına yönelmiştir. Ebeveynlerle iş birliği, anaokullarına ve diğer eğitim kurumlarına erken gitmenin anlamı hakkında bilgi vermek amacıyla teşvik edilmektedir.
- Weinheim'daki Freudenberg Vakfı tarafından desteklenen ve onunla iş birliği içinde olan Kuyez Ren Vestfalya Eyaletindeki RAA (göçmen ailelerin çocuk ve gençler için yerel teşvik çalışma grupları) bütün Almanya çapında metodik kılavuzlar, çok dilli materyaller ve uzman eğitim kursları «Griffbereit» (iki dilli ebeveyn ve çocuk grupları, örneğin anaokullarına veya aile eğitim kurumlarına bağlı 1 ile 3 yaşlarındaki çocuk sahibi ebeveynler) için talimatnameler hazırlamaktadır.

Almanya İspanyol Ebeveyn Dernekleri Birliği bu raporun hazırlama çalışmaları bittikten sonra ilaveten şu yükümlülükleri üstleneceklerini bildirmiştir:

- Almanya İspanyol Ebeveyn Dernekleri Birliği, önümüzdeki yıllarda da göçmen ebeveynler için dil teşvik eğitim programları düzenlemeyi taahhüt eder.

4.2.

2. Anaokullarında ve günlük çocuk yuvalarında dil öğrenmeyi teşvik

Çocuklar her zaman, doğduklarından itibaren veya öğrendikleri ilk dil temeli üzerinde ikinci ya da üçüncü bir dil öğrenebilirler. Daha üç yaşına gelmeden ilk dil olarak çok farklı diller konuşan çocuklar ikinci bir dilin temellerini rahatlıkla kavrayabilirler. İlk dil olarak Almanca'dan farklı bir dil öğrenen çocuklarda, özellikle eğer evdeki örtük dil öğrenim yöntemi, erken öğrenim aşamasında anaokullarında belirtik öğrenmeye dönüşür ve etkin bir şekilde desteklenirse genellikle çok başarılı olunmaktadır.

Eğer dil öğreniminin ait olduğu bütünlük, çocuğun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişim süreci ile ilintili olarak değerlendirilir ve farklı teşvik öğeleri entegre bir dil teşvik konseptini takip ederse işte o zaman erken dil öğrenme teşviki başarılı olmuş olur. Bunun yanında duruma bağlı dil teşvik konsepti ve yapılandırılmış sistematik ve sürekli teşvik konseptleri birbirlerini tamamlarlar.

Ancak dil edinim araştırmalarının ulaştığı bilimsel verilere dayanan, pedagojik, dilin o anki durumu hakkında geçerli değerlendirme olanağı sunan, çocuğun gelişim sürecini ve çok dilliliğini göz ardı etmeyen bir bakış açısı ile uygulanan, yorumlanan ve yazıya dökümü yapılmış bir dil tanısı kişisel somut teşvik ihtiyacının tespitini mümkün kılar. Aile içindeki çok dillilik, mevcut dil ve iletişim becerileri ve farklı kültürel tecrübeler göçmen kökenli çocukların dil gelişimini belirler ve aynı zamanda başka şeyler öğrenirken temel oluştururlar.

Göçmen kökenli ailelerin üç ve dört yaş arasındaki çocuklarının Almanya ortalaması olarak yarısı anaokuluna gitmektedir, dört ve beş yaş arasındaki çocuklarda bu ortalama yüzde sekseni biraz aşmaktadır. Aynı Alman ailelerinde olduğu gibi, eğitim seviyesi düşük göçmen ailelerin çocukları da daha nadir bakım kurumlarına gitmektedirler. Birçok anaokulunda ve bazı yoğun nüfuslu bölgelerde geçmişlerinde göç yaşamış çocuklar, en büyük grubu oluşturmaktadırlar, ancak bu çocukların kişisel durumları ait oldukları ulusa, kültürel altyapıya ve dil durumuna göre çok çeşitlilik arz etmektedir. Çocuklar yeterince Almanca duymak ve Almanca kendilerini ifade etmek fırsatı bulamazlarsa dil öğrenimi gerçekleşmeyecektir. Yani, bu şartlar altında «kendi kendine» bir Almanca bilgisinin sağlıklı gelişmesi mümkün olmayacak, sadece etkin bir biçimde teşvik ile amaçlanan ilerlemeler mümkün olacaktır.

Göçmen kökenli çocukların sayısının gittikçe arttığını göz önünde bulundurursak, eğitim ve öğretim kurumu olarak anaokullarının, fakat günlük bakım kurumlarının da önünde, çözülmesi gereken büyük bir sorun durmaktadır. Anaokulları erken dil öğrenmeyi teşvik konusunda merkezi konumda bulunmak-

tadırlar. Burada anaokullarındaki özellikle grupların büyüklüğü, eğitici çocuk ilişkisi, yüksek gürültü ve dil açısından uygunsuz grup oluşturmak gibi, özel teşvik gereksinimi duyan çocukların uygun bir biçimde teşvik edilmesini zorlaştıran koşulların göz önünde bulundurulması gerekir. Eğitimcilerin aldığı eğitim de her yerde yeterli seviyede konuya çözüm getirememektedir.

Anaokullarının hepsinde göçmen kökenli ebeveynlerle başarılı bir ilişki kurmak ve iş birliği sağlamak olağan bir şey değildir. Ebeveynlik becerisini güçlendirici önlemler, ebeveynlerin dil teşvik sürecine entegrasyonu ve çocukların tüm eğitim ve öğretim sürecine katılan aktörlerin kurumlar üstü kooperasyon yapıları çoğunlukla mevcut değildir.

Güncel durumda kurumlardaki eğitimciler yüksek taleplerle karşı karşıyadır. Kapsamlı bir dil eğitim ve öğretimin, çerçevesi çocuk ve ebeveynlerin kapasitelerine saygı ile biçimlenmiş, ebeveynler ile eğitim ve öğretim ortaklıklarının ve kültürel çeşitliliğin bir kaynak olarak gerekliliği tüm eğitimci tarafından kavranmış değildir. Uzman elemanlar çocukların dil öğrenirken örnek aldıkları kişiler ve ebeveynlerle ortak çalışmaların baş rol oyuncularındır. Onların dil gelişimi, hedef dil Almanca, dil kuralları hakkındaki bilgileri ve dil, algılama ve sosyal yetkinlik arasındaki ilişkiler üzerine bilgileri profesyonelce bir dil teşvikinin temel koşullardandır.

Birçok eyalette göçmen kökenli çocukların Almanca öğrenmelerini amaca uygun olarak teşvik üzerine düşünülmektedir ya da bu konudaki düşüncelerin bir kısmı uygulamaya geçirilmiştir. Ancak tedbirlerin genel olarak bir kaç yıl önce alındığından, henüz elimizde bu konuda başarı oranlarını gösteren yeterince veri mevcut değildir.

Anaokullarındaki erken dil öğrenmeyi teşvikinin en büyük amaçlarından biri, bütün çocukların okula başlamadan önce iyi Almanca bilgisine sahip olmasıdır. Çocuklar için anaokullarında yeteri sayıda yer hazır bulundurulması ve yeterli dil programları sunulması mutlaka yerine getirilmesi gereken koşullardandır. İyi ve güvenilir pedagojik dil tanısına, teşvikin temeli olarak çocukların dil ve davranış biçimlerini gözleme ve dokümantasyon tekniklerine, anaokullarında ve kreşlerde dil ve gelişim teşvik tedbirlerine ihtiyaç vardır.

Bu aynı zamanda pedagojik personelin mesleki ve hizmet içi eğitiminde ağırlık noktasının, ihtiyaçlara uygun olarak yerleştirilmesi anlamına geliyor. İyi pedagojik tanı ve dil teşvik yetisi, uzman elemanlarda mutlaka bulunması gereken özelliklerdir. Potansiyel algılamaları bağlamında ebeveynlerin kapasite ve inisiyatifi ve çocukların teşvikinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Anaokullarına erken gitmek, bilhassa göçmen kökenli çocuklar için bir fırsat olarak

desteklenmelidir. Kurumların kültürlerarası açılımı sağlanmalıdır.

Anaokullarını entegrasyon ve dil öğrenmeyi teşvik ortamları olarak olabildiğince erken kullanabilmek için öncelikle tüm Almanya çapında ihtiyaçlara göre kurumsal programların sunulması gerekmektedir. Eski Almanya eyaletlerinde özellikle üç yaşından küçük çocuklar için karşılanması gereken bir ihtiyaç mevcuttur. Bu eksiklik yoğun nüfuslu bölge yaşayan göçmen kökenli ailelerin büyük kısmını ilgilendirmektedir. Federal Hükümet ve Eyalet Hükümetleri tarafından ilan edilen üç yaş altı çocuklar için sunulan bakım yerlerin oranının ihtiyaçlara uygun ve kalite eksenli olarak sayısının 2013 yılına kadar aşağı yukarı yüzde 35 artırılması, federal, eyalet ve belde bağlamında çocukların mutluluğunu eksen alan ve göçmen kökenli çocukların erken yaşlarda dil teşviki içinde oldukça olumlu sonuçlar getirecek ortak politik çabaların temelini oluşturmaktadır. Anne bakıcıların da bu tür çabalara önemli katkılarda bulunması ön görülmektedir.

2.1. Federal Hükümetin üstlendiği yükümlülükler

Üç yaş altı çocuklar için verilen bakım hizmetlerinin nitelik ve nicelik bağlamında artırılması:

- Federal Hükümet, üç yaş altı çocuklar için henüz sadece Almanya'nın yeni eyaletlerinde sunulan gereksinimlere uygun ve kalite eksenli bakım hizmetleri hedeflemektedir. Amaç 2013 yılına kadar bu hizmetlerin oranını aşağı yukarı yüzde 35'lere çıkarmaktır. Bu sayede göçmen kökenli çocuklar için de dil eğitimi alanında yeni teşvik olanakları oluşacaktır. Hedeflenen genişletme planı yalnızca federal, eyalet ve yerel yönetimlerin ortak çabalarıyla mümkün olabilir.

Anaokullarındaki üç yaş altı çocuklar için pedagojik teşvik konseptlerinin geliştirilmesi:

- Üç yaş altı çocuklar için sunulan bakım hizmetleri halen büyük çapta genişletilmektedir. Anaokullarındaki personelin kalifiye ve profesyonel bir biçimde çalışmasının desteklenebilmesi için Federal Hükümet, eyalet hükümetleri ile iş birliği içinde üç yaş altı çocuklar için anne bakıcıların tarafından da kullanılacak teşvik tasarımlarını uygulamaya geçirecektir. Dil gelişmesi ve kültürlerarası ilişkilerde yeti geliştirilmesi bu tasarımın ortak paydalarını oluşturacaktır. Bu proje halen geliştirilme aşamasındadır.

«Anaokullarında dil teşviki» projesinin ilerletilerek geliştirilmesi:

- «Anaokullarında dil teşviki» projesi anaokulu yaşındaki tüm çocukları hedef kitle olarak görmektedir. Amaç sunulan dil ve eğitim programlarını birbirle-

rine sistematik olarak kenetleyerek projenin içeriğini belirleyen didaktik materyaller geliştirmektir. Bu tasarı planlı olarak çok dilli yetişen çocukların dil teşvikini destekleyici imkânlar ile genişletilecektir. Federal Hükümet, halen yürütülmekte olan ve sonuçlarını 2008'de görebileceğimiz bu proje için özellikle bu amaca hizmet eden mali destekler sağlamaktadır.

«Ana okullarında kalifikasyon» adlı eğitim planının ilerletilerek geliştirilmesi:

- «Ana okullarında kalifikasyon» adlı eğitim planının küçük çocuklara ve özellikle göçmen kökenli çocuklara verilen dil desteği açısından ilerletilerek geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu eğitim planı, anaokullarındaki personelin kalifikasyonunu sağlayan, 2007'nin sonunda başlayan ve Federal Hükümet tarafından desteklenen ESF programının yönlendirici çerçevesinin ana hatlarını oluşturacaktır.

Anaokulu çağındaki çocukların dil öğrenmesini teşvik için medya seferberliği:

- Federal Hükümet ve bir medya kurumunun iş birliği ile göçmen kökenli çocuklar için yeni ve yaratıcı televizyon programları düzenlenmesi ön görülmektedir. Eğitimcilerin hizmet içi eğitim programları ve ebeveynler için buna eşlik eden materyaller geliştirilecektir.

Göçmen kökenli çocuklara yapılan dil öğrenmeyi teşvik programlarının incelenmesi ve değerlendirilmesini destekleme

- Federal Hükümet, eyaletlerle birlikte, eyaletlerde göçmenlere verilen dil teşvik tedbirlerinin başarı oranı hakkında ulaşılan sonuçları gösteren örneğin FörMig gibi araştırma planlarını destekleyecektir.

2.2. Eyalet Hükümetlerinin ve yerel yönetimlerin üstlenilen yükümlülükleri hakkında öneriler

2004 yılında yapılan Gençlik Bakanları Konferansı (JMK) ve Eğitim Bakanları Konferansı (KMK) tarafından kararlaştırılan eyaletlerin anaokullarında erken eğitim ortak çerçeve içinde eyalet hükümetleri anaokullarındaki eğitim görevinin biçimlendirilmesi ve uygulamaya konulması hakkında temel konularda uzlaştılar. Bu çerçeve eyaletlerde mevcut bulunan eğitim planları vasıtasıyla eyalet düzleminde somutlaştırılarak icra edilecek ve genişletilecek. Eyalet hükümetleri, bu ortak çerçeveye bağlı kalarak kendilerine has durumları göz ardı etmeden uygun bir şekilde kendilerine özel ayırıştırma ve uygulamaya geçirme yoluna gidebilirler. Temel konuları uygulamaya geçirme çabalarının ön planında temel becerilerin kazandırılması, kişisel kaynakların geliştirilme ve güçlendirilmesi önem arz etmektedir.

4.2.

Dil eğitimi, esas itibarıyla anaokullarında ifa edilmesi gereken eğitim ödevinin bir parçasıdır. Dil eğitiminin teşvik edilmesi bu nedenle bütünsel ve çocuğun bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak değerlendirilmelidir. Bu teşvik başarılı olabilmesi için çocuğun çevre ile ilişkisine yansıtılmalıdır. Dil öğrenmeyi teşvik sürekliliği hedeflemektedir. Bu sebepten erken ve düzenli olarak başlamalı ve sistematik bir biçimde yapılandırılmaktadır. Ancak: hiç bir şey için geç değildir prensibi dil teşviki için de geçerlidir.

Dil öğrenmeyi teşvik bakış açısıyla eyalet hükümetleri ve yerel yönetimler şu konularda yükümlülük üstlenmektedirler:

- üç yaş altı çocuklar için gereksinimlere uygun ve kalite eksikli bakımlarının artırılması;
- dil eğitim konusunu anaokullarında eğitim çalışmaları çerçevesinde yapılan konseptin içine entegre etmek;
- çocukların sürekli gözetlenmesini ve her çocuk için somut teşvik önerileri yapılmasını sağlayan, bağlayıcı, pedagojik ve bilimsel refakat altında yapılan dil veri elde etme ve dökümantasyon yöntemleri geniş alana yaygın bir şekilde yerleştirmek; bu esnada çok dilli çocukların durumları göz önünde bulundurulmalıdır;
- dil veri tespiti sonunda elde edilen sonuçlardan yola çıkarak ve bunun üzerine inşa ederek teşvik programlarının geniş alana yayılması;
- enstrümanların geliştirilmesi ve kullanımını desteklemek, sorumlu aktörlere kıyaslama ölçütleri vermek ve böylece kalite iyileştirmesine katkıda bulunmak, örneğin dışardan inceleme ve değerlendirme veya standartlaştırılmış veri elde etme ve gözetleme yöntemlerini kullanmak, burada söz konusu olan özellikle bütün çocuklar için bağlayıcı olan ve en geç okula başlamadan bir yıl önce yada dört yaşlarında yapılan dil beceri testidir;
- anaokullarında çocukların kişisel ve yaşına uygun dil öğrenmeyi teşvik amacını destekleyen çerçeve şartlarını temin etmek (örneğin küçük gruplar, dil açısından doğru harmanlanmış çocuk grupları, kültürlerarası açılma, göçmen kökenli çocuk sayısı çoksı personel artırımı);
- eğitimcilerin «ikinci dil edinimi hakkında bilgileri», «pedagojik dil tanı ve dil teşvik yetkinlikleri» gibi alanlarda onlar için geniş bir alanda mesleki eğitim ve ek eğitim hizmetleri bir an evvel iyileştirmek ve sunmak;
- eğitimciler için verilen mesleki eğitimi pratiğe uygun modüllere dayalı bir sisteminin çerçevesinde iyileştirmek; Avrupa Harmonikleştirme

Planı çerçevesinde, – öncelikle yönetici kadrolar için – Bakelorya seviyesinde bir mesleki eğitim hedeflemek;

- anaokullarında verilen eğitimin eyaletlere özgü çerçeve planlarını üç yaş altı çocukları kapsayacak biçimde genişletmek ve dil gelişimi ve teşviki açısından somutlaştırmak;
- etkin ve dengeleyici bir biçimde dil teşvikini mümkün kılmak için, göçmen kökenli çok sayıda çocuğun gittiği kurumlarda alınacak ek teşvik tedbirleri.

2.3. Kurum ve organizasyonların kesin vaatleri

- Sosyal danışmanlık hizmetleri veren serbest kurumların federasyonları
 - tüm çocukların için dil eğitim ödevini, ana okullarının konseptleri içinde daha çok geliştirmeyi ve göçmen çocukların dil edinim süreçlerini göz önünde bulundurarak daha da somutlaştırmayı kabul etmektedirler;
 - dil teşvikini eğitim görevi olarak kurumların ilgili kalite konseptlerine dahil etmeyi vaat etmektedirler,
 - eğitimcilerin uygun kalifikasyonuna önem vermektedirler ve – olanaklar el verdikçe – göçmen kökenli eğitimcilere iş vereceklerdir,
 - mesleki eğitim kurumları varsa göçmen kökenli iş gücünü mesleki eğitim yaptırarak kazanmak amacıyla çabalarını artırmaktadırlar.
 - kendi anaokullarında göçmen kökenli çocukların gereksinimlerine uygun olarak dikkate alınmasına çaba göstermektedirler,
 - kültürlerarası açılma sürecini kendi anaokullarında da desteklemeyi vaat etmektedirler.
- Anaokulları işleten serbest kurumlar, çocukların eğitim ve öğretimine katılan tüm aktörlerle iş birliğine aktif ve teşvik edici bir biçimde katılmaktadırlar. Kurumların çalışmalarına anadil konuşanların dahil edilmesi bir çok durumda anlamlı ve önemlidir. Böylelikle eğitimcileri ilgilendiren esas konular ile geçmişte göç yaşamış ailelerin kültürel bağlantıları arasında daha iyi ilgi kurulabilir.
- Göçmen organizasyonları entegrasyon sürecini, olabildiğince erken Almanca öğrenme gerekliliğine karşı temsil ettikleri topluluklarda olumlu bir yaklaşımı teşvik ederek, çocukların ana okullarına erken yaşta gitmelerini sağlayarak ve ebeveynlerin

eğitimlerini ilgili tasarımı ve programları destekleyerek ve önererek desteklemektedirler.

- Göçmen organizasyonları aileler ve kurumlar arasında aktif bir köprü olarak görev yapmaktadırlar.
- Alman vakıfları, göçmen kökenli çocukların teşvik sürecinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Vakıflar, yaratıcı, örnek ve işlek projeler yaparak ve örnek gösterilen programları finanse ederek politik ve uzmansal süreçler içinde yeniliklere ilişkin önemli öneriler getirebilmektedirler.
- Weinheim'daki Freudenberg Vakfı tarafından desteklenen ve onunla iş birliği içinde olan Kuzey Ren Vestfalya Eyaletindeki RAA (göçmen ailelerin çocuk ve gençleri için yerel teşvik çalışma grupları) bütün Almanya çapında metodik kılavuzlar, çok dilli materyaller ve Rucksack Kita konseptinin uygulamaya konulması için gereken uzman eğitim

kursları üzerine talimatnameler hazırlamaktadır, Rucksack Kita; anaokullarına bağlı olarak ailelerle birlikte eğitim kurumu içinde dil teşvikini birleştiren dört ile altı yaş arasındaki çocuklar için hazırlanmış bir ebeveyn eğitim ve dil teşvik programıdır.

- Türk Alman Sağlık Vakfı, göçmen kökenli çocuk ve ebeveynleri özellikle erken pedagoji ve ilköğretim alanlarında desteklemeyi kendisine hedef olarak belirlemiştir. Bu vakıf, göçmen kökenli çocuk ve ebeveynleri teşvik alanında çeşitli projelerde faaliyet göstermekte ve iş birliği içinde olduğu diğer ortaklarla birlikte frühstart adlı dil teşvik projesini planlamaktadır. Ayrıca kuvvet kullanımı ve kötü alışkanlıklardan korunma alanlarına ilişkin – özellikle kendileri için göçe özgü bakış açılarının ve dil teşvikinin önem taşıdığı, anaokuluna giden ve ilköğretim yaşında olan çocuk ve ebeveynler için – yeni projeler planlanmaktadır.

3. Anaokulundan ilköğretim sürecine geçiş aşamasında sürekli dil eğitimi

Bir çocuğun kendisine özgü gelişme ve öğrenme süreci, anaokulunda ve okullardaki dil eğitim sürecinde de eğitim ve öğretim amaçlarına uygun olarak desteklenmekte ve teşvik edilmektedir. Anaokulu, okul ve ebeveyn hep birlikte çocuklarının gelişim ve öğrenim sürecinin sürekliliğini sağlama konusunda beraberce sorumluluk taşımaktadırlar. Bu sebepten bu kişi ve kurumların «birbirlerine eşit mesafede» nazikane iş birliği yapmaları bir gerekliliktir. Gerçekten de pratik uygulamalarda, özellikle göçmen kökenli ailelerin çocukları için rizikolar oluşturan, sürdürümlere bağlı oldukça yüksek enerji kayıpları ve optime edilebilen noktalar bulunmaktadır.

Anaokulundan ilköğretime geçiş dönemi tüm çocukların hayatında önemli bir aşamadır, çünkü bu dönemde yoğun gelişme taleplerinin kısa zamanda üstesinden gelmek zorundadırlar. Dil gelişimi ve teşviki okuldaki fırsat adaleti açısından çok anlamlı olduğundan anaokullarının kendi dil teşvik olanaklarını olabildiğince seferber etmeleri ve dil teşvikinde çocuğa özgü gelişim noktasından başlamaları gerekmektedir. Anaokulları ve ilköğretim kurumlarındaki personel kişiye özgü dil gelişim durumunu tespit etme, dil teşviki alanında konuya uygun ve Entegrasyonlu ortak çalışma noktasında sık sık yeterli derecede kalifiye değildirler. Onların etkin bir iş birliği için güvenilir iletişim ve dökümantasyon biçimlerine gereksinimi vardır. Anaokulları ve okullardaki dil teşviki eğitimi bir kesit ödevidir. Bu kurumlardaki

personel kalifikasyonu, çocukların dil bilgi durumları ve açıkları konusunda personelin birbirlerini bilgilendirmelerini ve iş birliği yapmalarını hedef almalıdır.

Anaokullarını, dil teşviki açısından evdekinin yanında, ebeveyn tarafından verilen eğitimi tamamlayıcı olma özelliğinden dolayı çok önemli olan çocukları okula hazırlama görevi beklemektedir. Çocukların geçiş dönemini beş yaşından itibaren ücretsiz olması gereken eğitim arzının bütünlüğüne uygun olarak sağlamak için, tüm olanaklar kullanılmalıdır. Burada en önemli olan eğitim, öğretim ve bakım kalitesinin korunmasıdır.

Geçiş dönemini anaokulu, okul ve ebeveyn ortaklığında şekillendirme, ortak bir pedagojik anlayış üzerinde uzlaşmayı, metod, dil teşvik tasarımlarına ve ebeveynlerle ortak çalışmalara Entegrasyonu içermektedir. Bu ortak şekillendirme çocuğa özgü dil teşvikini sürekli bir eğitim biyografisi anlamında garanti altına alır. Anaokulu ve ilköğretim kurumu, çocuğun ileriye dönük dil gelişimi için ortak bir görev olarak onun motivasyon ve içtenliğini temin etmek zorundadırlar.

Esas ulaşılması gereken hedef ise ilköğretimdeki teşviki çocuğa özgü gelişim durumuyla irtibatlandırmaktır. Anaokulundaki son yılın okul sistemine yaptığı köprü görevi güçlendirilmeli, geçiş dönemleri en üst düzeye ulaştırılmalıdır. Burada özellikle göçmen kökenli çocukların dil teşvik ihtiyaçları göz önünde durmalıdır. Anaokulu, ilköğretim kurumu ve ebeveynlerin eğitim ve öğretim ortakları olarak bağlayıcı ve sürecen bir biçimde ortak çalışmaları şarttır ve düzenlemelerin ve programların daimi öğeleri

4.2.

olmaları gerekmektedir. Mahalli okul eğitim ve okul dışı eğitim kurumlar ile aktörlerinin kooperasyon ve örgüt yapılarının, sürecin dil teşviki anlamında anaokulundan ilköğretim kurumuna geçiş döneminde sağlam temeller üzerine oturtulması gerekmektedir.

3.1. Federal Hükümetin üstlendiği yükümlülüğü

Ortak çalışma/Ömür boyu öğrenmek

■ Çocukların başarılı öğrenmesi, başarılı dil edinişini ve çocuğun eğitim sürecinin şekillendirilmesinde sorumluluk alan ebeveyn, eğitimci ve öğretmenlerin şimdiye kadar olandan daha yoğun bir şekilde ortak çalışmalarını gerektirir. Çerçeve şartlarının oluşturulması zorlu bir görev olarak karşımızda durmaktadır. Bu sebepten Federal Hükümet ağırlık noktası olarak «Erken çocuklukta eğitim» adlı bir araştırma projesi planlanmaktadır. Bu çerçevede, Eyalet Hükümetleri ile sıkı bir diyalog halinde üç ile on yaş grubu içindeki çocuklar için – anaokulu ve ilköğretim kurumlarını içeriksel olarak kaynaştırmak amacıyla – kurulan eğitim evleri için tasarım ve enstrüman geliştirilmesi planlanmaktadır.

Bu çerçevede, Eyalet Hükümetleri ile sıkı bir diyalog halinde üç ile on yaş grubu içindeki çocuklar için – anaokulu ve ilköğretim kurumlarını içeriksel olarak kaynaştırmak amacıyla – kurulan eğitim evleri için tasarım ve enstrüman geliştirilmesi planlanmaktadır.

Dil durum tespiti araştırma projesi

■ Federal Hükümet, yaşa özgü dil öğrenimini esas alan bir referans çerçevesine dayanarak hem mevcut olan dil durum tespiti yöntemlerine ilişkin araştırma projelerinin daha çok geliştirilmesini hem de dil durum tespiti yöntemlerine ilişkin yeni araştırma projelerini – öğrenciler için kişiye özgü teşvik planları ve öğretmenler için olgunlaşma eğitimleri dahil – temel olarak ana okullarından meslek eğitimine kadar kişiye özgü, yoğun ve sürekli dil teşvikini sağlamak amacıyla desteklemektedir.

Eğitim Danışma Öğretim

■ Federal Hükümet, İnternet portalı BIBER'in vasıtasıyla ilköğretim kurumu ve ana okullarının pedagojik personeli için 2010 yılına kadar medya dayalı kalifikasyon arzını, örneğin yeni medya kullanımı ile dil ve okuma teşvik süreçlerinin desteklenmesi halinde gereken uzman bilgi ve danışmanlık becerilerinin kazandırılması için desteklemektedir. BIBER, anaokullarını ve okulları sanal bir çalışma platformu ile tüm Almanya çapında örgütlenmeleri ve iş birliği yapabilmeleri için desteklemektedir. Hedef, özellikle eğitici ve öğreticiler ve tabii ki ebeveynler arasında pedagojik tecrübe alışverişini desteklemek ve bununla temel alanda ve öğretimin ilk basamağında yeni bir eğitim anlayışının gelişmesini ve yerleşmesini sağlamaktır.

«Öğrenen bölgeler – Birliklerin desteklenmesi»/ Essen uzlaşmasında Essen öğrenme dünyası/ Çocukların öğrenme dünyası – Kita ve ilköğretim çocukları güçlendiriyor – 3 ile 10 yaşlarındaki çocuklar için ortak eğitim sorumluluğunu geliştirmek ve daimileştirmek:

■ Program, okula geçiş için en iyi şartları oluşturma amacıyla göçmen kökenli çocuklar ve Alman çocuklar için erken başlayan en uygun dil teşvikini takip etmektedir. İlk öğretim kurumlarıyla iletişim ve iş birliği yaparak çocukların teşvik programları esnasında kesinti olmaması için erken başlayan teşvik devam ettirilmelidir. Ebeveynler çocuklarının gelişimleri üzerine yapılan sürekli görüşmelerle bilgilendirilmekte ve teşvike dahil edilmektedirler. Bu programın hedef kitlesi Almanya'da uzun zamandır yaşayan yabancı uyruklu ve yerli çocuklardır ve teşvik programı «Öğrenen bölgeler» çerçevesinde finansal kaynak sağlamaktadır.

3.2. Eyalet Hükümetlerinin ve yerel yönetimlerin üstlenilen yükümlülükleri hakkında öneriler

Gençlik Bakanları Konferansı (JMK) ve Eğitim Bakanları Konferansı (KMK) 2004 yılında aldıkları «Eğitim, öğretim ve bakımın bir bütünlük olarak güçlendirilmesi ve geliştirilmesi» kararıyla eyalet hükümetleri okullar ve gençlik yardım kuruluşları arasında iş birliği konusunda anlaşmışlardır. Eyalet hükümetleri ve yerel yönetimler, dikkatlerini dil öğrenmeyi teşvik etmeye yönelterek şunları vaat etmektedirler:

■ Göçmen kökenli ebeveynlerin çocuklarını anaokullarına gönderme motivasyonlarını güçlendirmek, iki eğitim kurumu arasındaki yani anaokulu ve ilköğretim kurumu arasındaki geçişi iyileştirmek ve çocuğun erken eğitiminin ilköğretimle «eşit şartlar altında» gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak; böyle geniş çaplı eğitim sürecinde 5 yaşından itibaren ebeveynlerden katılıp payı ücreti almama destekleyici olabilir;

■ dil durum tespit yöntemlerini, şayet okula başlamak isteyenler varsa, ana okullarının yöntemlerini temel alarak belirlemek;

■ çocukları bir eğitim kurumundan öbürüne veri koruma göz önünde bulundurularak biyografik olarak takip eden bilimsel koruma altındaki materyalleri dil gelişiminin dökümantasyonu için kullanmak;

■ anaokullarının ilköğretim kurumlarının ve kreşlerin aralarında yapısal ve bağlayıcı bir iş birliği için çaba göstermek. Anaokullarının ve ilköğretim kurumlarının aralarındaki yapısal ve bağlayıcı iş birliği, gençlik yardım kuruluşlarının ve okul

çalışmalarının tasarımlarında, örneğin eğitim programlarında yer almalıdır.

- pedagojik personelin kendilerine verilen anaokullarından ilköğretim kurumuna geçişi sağlamak gibi özel ödevleri yerine getirebilmeleri için gereken finansal kaynakları sağlamak, Yerel Yönetimler talimatların yerine getirilmesini temin ederler.
- ana okullarında çocuk dil teşviki ve anaokulundan ilköğretime geçişin kesintisiz oluşturulması açısından eğitimci ve ilköğretim kurumlarındaki öğretmenlerin müştereken olgunluk eğitimi görmeleri için alınan tedbirleri uygulamaya geçirmek;
- eğitimci ve ilköğretim kurumlarındaki öğretmenleri «İkinci dil olarak Almanca» ve çok dillilik programlarını göz önünde bulundurarak dil teşviki alanındaki ortak görevleri bakımından müştereken olgunluk eğitimlerine tabi tutmak.

3.3. Kurum ve organizasyonların kesin vaatleri

- Serbest yardım ve danışmanlık kurumu birlikleri de ilköğretim kurumları gibi anaokulundan ilköğretime geçişin planlı ve entegrasyonlu bir biçimde şekillendirilmesini kendi dil teşvik tasarımlarına ve pedagojik metodik çalışmalarına entegre etmektedirler.
- Serbest yardım ve danışmanlık kurumu birlikleri de ilköğretim kurumları gibi anaokulu, ilköğretim kurumu, kreşler, ebeveynler, okul dışı programlar yapan kurumlar ve diğer aktörler arasında bağlayıcı iş birliği yapacaklarını garanti etmektedirler.
- Göçmen organizasyonları ebeveynleri anaokullarından ilköğretime geçiş dönemi konusunda ve okula hazırlayan son anaokulu yılı ile ilgili bilgilendirmektedirler. Göçmen kökenli ebeveynleri ebeveyn ortak çalışmasına motive etmekte ve onları aktif olarak geçiş döneminin şekillendirilmesinde desteklemektedirler.

Üyeler

Koordinasyon: Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı	
Berin Alpbek	Almanya Türk Ebeveyn Dernekleri Federasyonu
Monika Baumgarten	Pestalozzi Froebel Haus, Berlin Sozialpädagogi Meslek Okulu
Dr. Doris Bollinger	Bremen Eyaleti Çalışma, Kadın, Sağlık, Gençlik ve Sosyal İşler Senatörlüğü
Bernt-Michael Breuksch	Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Nesiller, Aile, Kadın ve Entegrasyon Bakanlığı
Rainer Brückers	İşçi Danışmanlık Dernekleri Federasyonu -Kayıtlı Dernek
Silvia Burrini	Caritaswerk Ludwigshafen
Wolfgang Dichans	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Kirsten Dick	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Dr. Christof Eichert	Kamuya Yararlı Hertie Vakfı
Dr. Hans Eirich	Bavyera Eyaleti Çalışma ve Sosyal Düzen, Aile ve Kadın Bakanlığı
Dr. Havva Engin	Karlsruhe Pedagoji Yüksek Okulu
Prof. Dr. Lilian Fried	Yetişkin Sosyal Pedagojisi ve Erken Çocukluk Pedagojisi Enstitüsü
Dr. Edgardis Garlin	Çok Dilli Çocuklar Merkezi – Kayıtlı Dernek
Friedlinde Hasenkrug	Almanya Eyalet Hükümetleri Eğitim Bakanları Daimi Konferansı
Gundel Hessemer	Yeni Eğitim Derneği Çalışma Grubu
Dr. Hans Rudolf Leu	Alman Gençlik Enstitüsü
Prof. Dr. Gudula List	Köln Üniversitesi Sağlık Pedagojisi Fakültesi
Uwe Lübking	Alman Şehirler ve Belediyeler Birliği
Dr. Michael Maier-Borst	Göçmen, Sığınmacı ve Entegrasyon Federal Sorumlusunun iş grubu
Gabriele Meier-Darimont	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Heike Pape	Alman belediye meclisleri
Maria Ringler	İki Uluslu Aile ve Eşler Derneği – Kayıtlı Dernek
Mehtap Şanlı	«Anaokulunda Almanca ve Kültürlerarası Eğitim» Erken Start Projesi
Katharina Schäfer-Olejnik	Federal İçişleri Bakanlığı
Antje Scharsich	Federal Almanya Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı
Thomas Schmidt	Federal Başbakanlık
Dr. Guiseppe Scigliano	Comitato degli Italiani all'Estero, Hannover
Dr. Monika Springer-Geldmacher	Kuzey Ren Vestfalya Eyaletinde Yaşayan Göçmen Ailelerin Çocukları için Yerel Teşvik Çalışma Grupları Genel Merkezi
Marie-Luise Tigges	Paderborn Başpiskoposluk Caritas Birliği
Prof. Dr. Rosemarie Tracy	Mannheim Üniversitesi
Ilse Wehrmann	Çocuklar için Protestan Ana Okulları Eyalet Federasyonu
Eva Maria Welskop-Deffaa	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Manfred Willhöft	Eyalet ilçeleri Genel Kurulu

4.2.

4.3.

Konu Alanı 3:

«İyi Bir Öğrenim ve Mesleki Eğitimi Garanti Etmek, İş Piyasasındaki Şansı Yükseltmek»

Görev

Göçmenlerin Entegrasyonu Almanya'nın karşında duran büyük politik ve toplumsal ödevlerden birisidir. 14 Temmuz 2006 tarihinde göçmenlerin ve tüm politik katmanların ve toplumsal grup temsilcilerinin katıldığı Entegrasyon Zirvesi ile Federal Hükümet halen sürmekte olan bir diyalogun başlangıcını yapmış oldu, bu zirvenin sonucu olarak hedefleri açık ve net, somut tedbirleri, kesin vaatleri içeren ve sürekli bir entegrasyon politikasının temellerini oluşturacak olan bir Ulusal Entegrasyon Planı yapılması öngörülmüştür.

Ulusal Entegrasyon Planına hazırlık yapmak amacıyla Eylül 2006' da Çalışma ve Sosyal İşler Bakanının başkanlığında «İyi bir öğrenim ve mesleki eğitimi garanti etmek, iş piyasasındaki şansı yükseltmek» (3. konu alanı) adlı bir çalışma grubu oluşturuldu ve ona entegrasyon ve eylem alanlarının şartlarının iyileştirilmesi konusunda somut öneriler hazırlaması görevi verildi. Bu görevle çalışma grubu, göçmen kökenli insanların ve ailelerinin sosyal entegrasyonunun başarılı olması için işlenmesi şart olan alanlardan birisiyle meşgul oldu.

Eylül 2006 ve Mart 2007 tarihleri arasında çalışma grubunun altı oturumu gerçekleştirildi. Çalışma grubu 45 üyeden oluşmaktadır, bu üyeler toplumsal, iktisadi, kültürel ve bilimsel hayatta geniş kitlelerin temsilciliğini yapmaktadırlar. Göçmenlerin ve onların ailelerinin entegrasyonlarının iyileştirilmesi

için konulan sosyopolitik hedef ve bunun temelini oluşturacak bir ulusal entegrasyon planı hazırlanması, ancak bu konu ile ilgili tüm aktörlerin kazanılması ve çalışmalara dahil edilmeleriyle başarıya ulaşabilir. Bunlar

- göçmen kökenli insanların bizzat kendileri ve aileleri,
- eğitim, bilim, mesleki eğitim organizasyonları, dual mesleki eğitim veren kurum ve işletmeler,
- kanunun verdiği yetkiyle finans kaynakları sağlayabilen, çeşitli tabakalarda plan, program ve projeleri yapan ve yaptıran ve entegrasyonun şartlarını iyileştirebilecek olan politika ve devlet, ve
- faaliyetleri ve etkinlik kabiliyetleri ile göçmenleri, okullarda, mesleki eğitimde ve işte entegrasyon süreçlerini teşvik etme ve engelleri aşma gücüne sahip olan göçmenler tarafından kurulmuş gayrîresmi toplumsal organizasyonlar, serbest kurumlar, sendikalar ve işveren federasyonları vs.

Çalışma grubunun terkihi ve ajandası çıkış noktasındaki düşüncelere uygundu.

Çalışma grubunun görüşmeleri olağanüstü yapıcı ve iş birlikçi bir atmosferde geçiyordu ve üyelerin ortak amaçları oturumlara damgasını vuruyordu: Göçmen kökenli insanların yoğun çabalar sarf edilerek öğretim, mesleki eğitim ve iş piyasası gibi alanlarda

4.3.

entegrasyonlarının sağlanması gerekmektedir, hiç bir çocuk ve genç ikamet statüsü nedeniyle eğitim haklarından mahrum edilemez. Kapsamlı bir entegrasyon politikasının hukuki ve örgütsel bağlamda bir çerçeve ihtiyacı vardır, Ulusal Entegrasyon Planının ön gördüğü tedbirlerin uygulanması önündeki yabancılar hukuku ve sosyal hukukun oluşturduğu engellerin değerlendirmeye tabi tutulması gerekecektir. Göçün kazandırdığı ekonomik ve kültürel potansiyeller ve göçmenlerin farklı beceri ve hizmetleri kabul edilmek zorundadır.

Öğretim, mesleki eğitim ve iş ile ilgili alanlar sistematik olarak analiz edildi. Entegrasyonun şu anki durum tespiti yapıldıktan sonra sorunlu alanlar teşhis edildi, hedefler belirlendi ve gereken değişiklikler ve ted-

birler derlendi. Sadece katılanların gösterdiği büyük disiplin sayesinde bu kadar kısa bir zaman içinde çalışma grubuna verilen bu iddialı program görevinin üstesinden gelindi.

Çalışma grubu işbu doküman ile raporunu sunar. Bu rapor çok sayıda konseptiyonel öneriler ve öğretim, mesleki eğitim ve iş piyasası alanlarıyla ilgili aktörleri bağlayıcı tedbirler içermektedir. Rapor, 23 Mart 2007 tarihinde üyeleri arasında varılan büyük bir uzlaşma ile kabul edildi.

Çalışma grubu bu rapora paralel olarak katılımcıların tartışmalara yazılı katkılarını ayrı bir kitap halinde belgelemiştir.

Sonuçlar

1. Entegrasyon ve eğitim

1.1. Durum tespiti

Göçmenlerin ortak bir toplumsal Entegrasyonları için mesleki eğitim, öğretim, çalışma ve aile alanları önemli rol oynamaktadır. Bu çekirdek alanlarda elde edilen entegrasyon başarısı veya başarısızlığı, göçmen kökenlilerin genel entegrasyon şansını ve genel olarak da yaşam kalitesini etkilemektedir.

2006 Ulusal Eğitim Raporuna göre; Almanya'da yaşayan ve 25 yaşına kadar olan eğitim çağındaki çocuk ve gençlerin dörtte biri (yüzde 27,2) göçmen kökenlidir. Altı yaş altındaki grupta ise bu oran neredeyse üçte birdir. Bu kesimin göç yapılan zaman ve göçün konumu ve ayrıca etnik köken ve bölgesel yoğunluk itibarıyla – geniş heterojen yapısı, yaklaşık altı milyon çocuk ve gencin eğitim sistemine Entegrasyonu için üstesinden gelinmesi gereken ağır bir görev anlamına gelmektedir.

Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimler entegrasyonun teşvik edilmesi için çok farklı yöntemlere başvurmuşlardır: Federal Hükümet, Eyaletler ve Yerel Yönetimler Entegrasyonu teşvik etmek amacıyla, anaokullarında erken dil teşviki, dil tanısının genişletilmesi, Almanca için teşvik edici kursların düzenlenmesi ve kurs dışı Entegrasyon tedbirlerinden genişletilmiş teşvik programları sunan tam gün okulların sayısının artırılmasına kadar çok yönlü çalışmalar yürütmüşlerdir. Federal Devlet, «Gelecek Eğitim ve Bakım» adlı yatırım programı çerçevesinde 2003-2009 yılları arasında tam gün okulların kurulması ve yapılandırılması için eyaletlere toplam dört

milyar Euro tahsis etmektedir. 2005 yılında yürürlüğe giren Günlük Bakımı Genişletme Kanunu ile bağlantılı olarak Federal Devlet, yerel yönetimlere 3 yaş altı çocuklar için ek olarak 230.000 kalifiye bakım yeri açılması için yıllık 1,5 milyar Euro'luk bir hareket alanı kazandırmıştır.

Bununla birlikte eğitim başarısının Almanya'daki sosyal köken ve göçmen kökenlerine olan bağımlılığı diğer ülkelerden daha fazla belirgindir. Bunun yanında öğrencilerin göçmenlik sebebiyle sistematik ve tutarlı olarak konuşulan dili öğrenmelerine katkıda bulunma konusunda burada diğer ülkelerden daha az başarılı olduğu söylenmelidir. Yapılan araştırmalara göre, Almanca diline hakim olmanın okulda başarılarının sağlanması ve bunun üzerine kurulan tüm mesleki ve toplumsal alandaki katılımı için öncelik taşıdığını göstermektedir.

Temel alanda göçmen çocukların günlük çocuk bakım evlerini kullanma oranı 4 yaş üzeri yaş gruplarında Alman çocuklarının oranına neredeyse yaklaşmış durumdadır. Buna karşılık daha küçük yaş gruplarında halen aradaki fark çok belirgindir. Göçmen kökenli iki yaş grubu çocukların sadece beşte biri günlük çocuk bakım evine gitmektedir. Özellikle göçmen kökenli ailelerin çocuklarının mümkün oldukça erken yaşta günlük çocuk bakım evlerince teşvik edilmeleri, ilerdeki eğitim imkânlarını önemli oranda arttırmaktadır.

Henüz ilk eğitim kademesinin sonundan itibaren göçmen kökenli öğrenciler diğer öğrencilere göre başarı açısından önemli oranda geride kalmaktadır, bu husus uluslararası karşılaştırmalarda oldukça belirgindir. Çocukların erkenden okul şekillerine ayrılmaları, bunu takip eden dönemde entegrasyonu ve sosyal mağdur ve göçmen kökenli ailelerden gelen çocukların başarı imkânlarını zorlaştırmaktadır.

Göçmen kökenli çocuklara ilkokulda çok nadiren orta okul (Realschule) ve liseye (Gymnasium) devam etmeleri için tavsiye verilmektedir. İlkokulda aynı başarı durumunda ortalama olarak biraz daha düşük not almaktadırlar. İkincil kademe I'de ise başarı değerlendirilmesinde herhangi bir dezavantaj görülmemektedir.

Göçmen ailelerinden gelen öğrencilerin ikincil kademe I'de eğitime katılımları göçmen biyografisi olmayanlara göre çok daha elverişsizdir. 2000 yılında göçmen kökenli olmayan 15 yaşındakilerin yüzde 17'si temel okula (Hauptschule) ve yaklaşık yüzde 33'ü liseye (Gymnasium) devam etmişlerdir, göçmen kökenli aynı yaş grubunda ise yüzde 32 oranında temel okula ve yüzde 25 oranında liseye devam etmişlerdir. Göçmen kökenli çocuklar için ikincil kademe I'ye geçmeleri için Almanca dil hakimiyeti çok önemli bir engel oluşturmaktadır: Aynı kitap okuma başarisında bu grubun dezavantajları önemli oranda azalmaktadır. Bununla birlikte fırsatlarda eşitsizlik mevcuttur.

Yüksek oranda göçmen kökenlilerin bulunduğu okullar genellikle, izole edilmiş ve dışlanmış sosyal ve etnik grupların çoğunlukta olduğu sosyal çevrelerde bulunmaktadır. Sürekli bir toplumsal ayırım ise öğrenme davranışı ve eğitim başarısı üzerinde etki bırakmaktadır. Toplumsal ayırımın oldukça büyük bir boyuta ulaştığına dair bilgiler bulunmaktadır: PISA 2000'e göre Federal Ülke çapında yaklaşık her beş temel okuldan bir tanesi çok ağır şartlar altında çalışmaktadır. İkincil kademe I'de her dört göçmen kökenli gençten bir tanesi göçmen kökenli öğrenci sayısının çoğunlukta olduğu bir okulda okumaktadır.

Toplumsal ayırım okul mezuniyetlerine de etki etmektedir. Göçmen kökenli gençlerin başarı açısından eğitimin sonuna doğru geride kalmaları hiçbir PISA üye devletinde Almanya'daki kadar yüksek görülmemektedir. Göçmen kökenli gençler Alman öğrencilerinden sayı bakımından iki kat daha fazla okuldan mezun olmadan ayrılmaktadırlar. Yabancı erkek çocuklarında ise aynı yaş grubu için yüzde 20 ile bu oran çok yüksektir.

Göçmen kökenli çocuk ve gençlerin dersleri ve amaçlanan teşvik konularında hangi tedbirlerin özellikle çok etkili olduğu konusunda şu ana kadar kesin bilimsel veri bulunmamaktadır. Çeşitli dil teşvik çalışmalarının etkisi hususunda ek araştırmaların yapılması gerekmektedir. Ayrıca, okul dönemi için toplumsal teşviklere yönelik başarılı metotların örnek alınması ve göçmen gençlerin kültürler arası yeterliliklerinin ders düzenlemelerine nasıl olumlu şekilde aktarılacağı sorusu üzerine araştırma yapmak gerekir. Bu eğitim planının geliştirilmesini de kapsamaktadır. Ayrıca tüm öğretmenlerin ve diğer pedagojik personelin geliştirilmesinde kalifikasyon gereksinimi bulunmaktadır. Ancak bu şekilde bütün okul süresi boyunca ve mesleki eğitimlerde de dil teşviki ve

yazı ile konuşma dilinin tutarlı biçimde öğretilmesi sağlanabilir.

Çocukların ve gençlerin eğitim durumlarının düzeltilmesi, çevresel ve aile içi eğitim engellerinin aşılması için önemli bağlantı noktalarını ise, öğrencilerin ve ebeveynlerin ortalamanın üzerinde bir öğrenme motivasyonu ve okula karşı pozitif görüşleri oluşturmaktadır. Çok dilliliklerinde de da yüksek bir potansiyel yatmaktadır.

1.2. Hedef belirleme

Bu çıkış pozisyonu uyarınca, Ulusal Entegrasyon Planında önlemler tespit edilirken aşağıdaki amaçlar esas alınmaktadır:

Almanya, eğitim başarılarını sosyal kökene bağlamayan, potansiyelleri geliştiren ve şans tanıyan bir eğitim sistemine ihtiyaç duymaktadır.

Genel eğitim veren okullardaki eğitimin ardından mesleki eğitimler (işletme, okul yüksek okul) için gerekli araç ve gereçleri sağlamalıdır. Buna özellikle de kültür teknikleri (okuma, yazma, hesap yapma), sosyal yeterlilik ve derinlemesine meslek oryantasyonları dahildir.

Devletin eğitim ve öğretimde temel görevleri arasında, Almanya'da yetişen kişilerin genel ve mesleki eğitim haklarını garanti altına almak, öğrencilerin kişiliklerini serbest geliştirmeleri konusunda teşvikte bulunmak ve çocuklar ile gençleri toplumsal ve mesleki yaşamlarına hazırlarken fırsat eşitliğini sağlamak öncelikli olmalıdır. Bu anayasal görevin özellikle de mağdur yaşam koşulları içerisinde bulunan öğrencilere karşı yerine getirilmesi gerekir.

Eğitim, değişen eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için, başarıya ulaşan bir entegrasyon için önemli bir anahtar olarak, yeterli kaynaklara sahip olmalıdır. Demografik gelişim ve buna bağlı olarak da gerileyen öğrenci sayısı dolayısıyla mevcut olacak orta ve uzun vadeli kaynaklar okul ve mesleki eğitimin iyileştirilmesi için kullanılmalıdır.

Almanya'da eğitim en önemli kaynaktır. Bu nedenle de tüm bireylerin potansiyelleri ve yeterlilikleri kullanılmalı ve geliştirilmelidir. Sosyal, dilsel ve etnik kökene dayalı özellikler ile halen mevcut olan eğitim şanslarının ve seyirlerinin birleştirilmesi kararlı bir bireysel teşvike yönelik eğitim sistemi ile aşılanmalıdır.

Eğitim, entegrasyon sağlama şansının etkili bir şekilde iyileştirilmesi için erken çocukluk yıllarında başlamalıdır. Sistemik ve erken yaşta teşvik açısından, özel sosyal pedagojik gereksinimleri ihmal etmeden, günlük çocuk bakım evlerinin özel eğitim yerleri olarak geliştirilmesi ve genel eğitim ile Entegrasyonu yoğunlaştırılması gerekir. Göçmen kökenli çocukların

4.3.

kreş ve günlük çocuk bakım evlerine katılma oranını artırmak için, özellikle dört yaşa kadar, okul öncesi eğitim ve bakım imkânlarının nicel ve nitel olarak genişletilmelidir. Genel olarak üç yaşını doldurduktan sonra okul öncesi bir kuruluşa katılma zorunluluğu esasen hedeflenmelidir.

Okulda ve çoğu zaman mesleki yaşamda başarı için Almanca diline hakim olmak çok önemli bir koşuldur. Bu nedenle Almanca dilinin konuşulması ve yazılması devamlı, sistematik ve detaylı olarak bütün okul yılları süresince ve meslek derslerinde de teşvik edilmelidir. Burada bütün eğitim kademeleri ve derslerdeki eğitim personelinin dil bilgisi öğretimine ilişkin yeterlilik kazanmaları ve mesleki eğitimlerini geliştirmeleri çok acil bir görevdir.

İnsanın kendi ana dilinin de dahil edilmesi sonucunda çok dil bilme özelliği hem birey hem de toplum için teşvik edilmesi gereken önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Günlük okul hayatında çok dil bilme özelliğinin uygun şekilde göz önünde bulundurulması için uygun önlemlerin denemesi örneğin çift dilli okul türleri ile gereklidir.

Öncelikli olarak da göçmen kökenli öğrencilerin yüksek öğrenme motivasyonlarından faydalanılmalıdır, başarısızlık oranı belirgin şekilde düşürülmelidir ve göçmen kökenli çocuk ve gençlerin daha üst eğitim programlarına katılma oranları artırılmalıdır. Sosyal köken ve eğitim başarısı arasındaki bağlantının aşılması ile özellikle de göçmenlerin eğitim başarısı yükseltilecektir. Amaç burada onların erkenden okulu terk etmelerini engellemek ve onlarla uzun süre birlikte eğitimi devam ettirmektir, aynı zamanda eğitim sistemi içerisindeki geçiş de aktif şekilde arttırılmalıdır.

Okulları iyileştirmek – Mağduriyete ve toplumsal ayrıma karşı aktif şekilde karşı çıkmak

Toplumsal ayrımın ve mağduriyetin çeşitli şekillerinin biriktiği okul durumlarının gelişmesi kesinlikle engellenmelidir. Özellikle de temel okul (Hauptschule) dediğimiz okullar problemlidir, bunlardaki geçiş oranları düşük ve öğrenciler çok çeşitli türde mağdur durumdadır. Eğer kısa sürede bu genel şartlar değişmez ise, bu durumdan etkilenen okulların ciddi kaynak ve desteklere ihtiyacı olacaktır. Belediyelerin yerel eğitim yönetimi ve sürekli refakat ve destek sistemleri burada kalitenin iyileştirilmesine katkı sağlayabilirler.

Erken bireysel teşvik ve de yüksek pedagojik kaliteye sahip tam gün okullarının geliştirilmesi ile hedeflenen teşvike ve eğitim ve entegrasyon başarısının iyileştirilmesine yönelik eğitim programları için yeni imkanlar yaratılmaktadır. Özellikle sosyal mağdur olan ya da eğitimden uzak ailelerden gelen çocuklar için tam gün okulları eksiklerini giderme ve dilsel, kültürel ve sosyal yeterliliklerini geliştirmeleri bakımından büyük bir şanstır.

İş dünyasına dayalı içeriklerin de dahil edilmesi ile çalışma hayatına daha iyi bir eğitime dayalı hazırlık çalışması sekizinci sınıftan sonra kaçınılmazdır. Bunun hayata geçirilmesinde işletmeler, şirketler ve meslek kuruluşları işbirliği yaparak katkı sağlayabilirler. Mesleki yönlendirme ve danışmanlık hizmetinin iyileştirilmesi için sivil toplumun kuruluş ve organizasyonlarının daha yoğun olarak okul sürecine katılmalarını sağlamak büyük önem taşımaktadır. Eğitim, Entegrasyon ve mesleki perspektifler için bölgesel ağ sistemlerinde okullar merkezi aktörler olmalıdır.

Gençlerin potansiyellerini teşvik etmek – Ailelerin katılımını artırmak ve öz sorumluluğu güçlendirmek

Göçmen kökenli çocuk ve gençlerin teşviki, onların kültürel ve dilsel deneyimlerine dayanmaktadır. Gelecekte onların daha da fazla gücüne ve potansiyellerine, örneğin yüksek öğrenme motivasyonları ve dil öğrenme yeterliliklerine bağlantı kurulması önem kazanacaktır. Çocukların kurumsal teşvikleri sürekli kılınmalıdır.

Okuldaki entegrasyon çalışmalarına destek olarak anne-babaların işbirliği büyük bir öneme sahiptir. Özellikle göçmen kökenli anne-babaların işbirliğini daha iyi eğitim imkânları ve eğitimdeki süreçlere aktif olarak katılmalarını sağlayarak güçlendirmek gerekir. Böylece gerekli olan öz sorumluluk güçlendirilir ve geri çekilme eğilimlerine karşı da etki sağlanmış olur.

Göçmen kökenli anne-babaların çoğu çocuklarının eğitimlerine yüksek oranda yatırım yapmaya hazırlar. Bu isteklilikten yoğun şekilde faydalanmalı ve olmadığı yerde de teşvik edilmelidir, bu şekilde onları eğitim ve öğretim için ortak olarak kazanmak ve kalifiye etmek mümkün olacaktır. Uygun bilgi, danışma ve eğitim imkânları genişletilmeli ve örneğin okullar tarafından anne-babalar için de dil eğitim imkânları sağlanmalıdır. Bunun dışında ailesel eğitim engellerini aşmak için göçmenlik organizasyonlarının da köprü vazifesi ile, eğitim ve diyalog ortakları olarak daha fazla katılmalarını sağlamak gerekir.

Dersi iyileştirmek – Eğitim araştırmalarını yoğunlaştırmak

Göçmen kökenli çocuk ve gençler için devamlı dil teşviki günlük çocuk bakım evlerinde başlamalıdır ve bütün okul süresince sunulmalıdır. Almanca dilinin teşvik edilmesi sistematik olarak uzmanlık derslerinde de devam etmelidir, bunun için de öğretmenlerin yeterli nitelikleri kazanmaları için uygun imkânlar ile geliştirilmesi ve eğitilmesi gerekmektedir. Mevcut dil teşvik çalışmaları sistematik olarak etkililiği bakımından kontrol edilmeli ve başarılı olanlar ise bilimsel olarak geliştirilmeli, yaygınlaştırılmalı ve uygulanmalıdır.

Göçmen kökenli kişilerin eğitim başarısını teşvik etme konusundaki soruların şimdiye kadarından daha fazla başarılı bir entegrasyonun emin bilgilerine dayanarak yönlendirebilmek için ayrıca destekleyici araştırmalar gereklidir, örneğin (yazma) konuşmanın öğrenilmesi ve kültürler arası eğitim alanında.

Personel alımlarında uygun reklam ve istihdam tedbirleri ile göçmen kökenli kişilerin pedagojik meslekler için kazanılması, yeterlilik kazanmaları ve istihdam edilmesi için çalışılmalıdır.

Dilsel, kültürel ve heterojen gruptaki çocukların ve gençlerin teşvik edilme görevinin yerine getirilmesi için günlük çocuk bakım evlerinde ve okullardaki pedagojik personelin kalifikasyonu sistematik olarak gerçekleştirilmelidir ve hizmet içi eğitiminin entegre unsuru olmalıdır.

Özellikle teşvik tanısı, dil teşviki, kişiye özel teşvik ve yetenek ve başarının değerlendirilmesine ilişkin alanlardaki eğitimi ve hizmet içi eğitimi yoğunlaştırmak ve kültürler arası yeterliliği pedagojik personelin temel yeterliliği olarak korumak gerekir. Göçmen kökenli çocukların ne kadar başarılı oldukları sadece dil bilgilerine bağlı değildir. Eğitim başarıları için eğitim koşullarının takdir edilmesi ve öğretmenlerin bu öğrencilerin yeterliliklerine güven duymaları da önemlidir. Eğitim başarısı için stigmatik ön yargıların ve ayrımcılığın giderilmesi de büyük bir önem taşımaktadır.

1.3. Önlemlerin ve öz sorumlulukların kararlaştırılması

Bu kararlaştırılan amaçların takibi için «İyi eğitim ve mesleki eğitimi sağlamak, iş piyasasındaki fırsatları arttırmak» çalışma grubunun bundan sonra sözü geçen aktörleri kendi sorumlulukları çerçevesinde aşağıdaki önlemleri ilk adımda gerçekleştirmeyi veya desteklemeyi taahhüt etmektedir.

Federal Almanya Hükümetinin önlemleri ve öz sorumlulukları (veya Federal Hükümetin düzenleme yetkisi altında)

- Bütün çocuklara, gençlere ve yetişkinlere potansiyellerini geliştirme imkânını vermek, eşit eğitim şansları ve kapsamlı toplumsal ve kültürel katılımları sağlamak, gelecekteki uzman personel ihtiyacını karşılayabilmek ve uluslararası rekabette yarışabilir durumda kalabilmek için Federal Almanya Hükümeti demografik gelişme ve eğitim katılımcılarının azalmasından dolayı mevcut olacak bütçe kaynaklarının eğitimin iyileştirilmesi için kullanılmasını öngörmektedir.

- Federal Almanya Hükümeti, tam gün okullarının kurulmasını entegrasyon alanında etkili bir önlem olarak desteklemektedir ve bu önlemin sürekli ve geniş çapta yerine getirilmesini desteklemek için «Gelecek Eğitim ve Bakım» yatırım programını 2009 yılına kadar kararlaştırılan kapsamda sürdürecektir.
- Okulu yarıda bırakanların sayısını azaltmak için Federal Almanya Hükümeti, ESF teşviki ve yerel proje ortakları ile beraber yerine getirilen, sürekli okulu reddedenleri okullara entegre etmek ve bunların okul mezuniyeti için imkanlarını iyileştirmek için dikkatini temel okullardaki öğrencilere yönlendiren «Okulu reddetme – İkinci şans» model programı yürütmektedir.
- Federal Almanya Hükümeti okul dışı alanlarda «Okullar Nete» ile «LIFT – öğrenmek, entegrasyon sağlamak, teşvik etmek, egzersiz yapmak» isimli portalı ile destek verecektir. Buna göre medya ve kişisel öğrenme yeterliliğini geliştirmek için gençlere imkânlar sunulacak ve kültürler arası eğitim ve dil teşviki sağlanacaktır. Amaç, gençlerin çalışma yeteneği ve entegrasyonu için esas önem taşıyan temel yeterliliklerinin teşvik edilmesidir. Buradaki hedef grup özellikle göçmen kökenli gençlerdir.
- Alman Anayasası'nın 91 b maddesinin 2. fıkrası gereğince Federal Hükümet ve Eyaletlerdeki yeni müşterek görevin tasarımı çerçevesinde Federal Almanya Hükümeti, eyaletleri bu arada entegrasyonun iyileştirilmesi ve kültürler arası eğitim sorunları ile ilgili tasarı ve enstrüman gelişimi ve eğitim araştırmaları alanında eyaletleri desteklemektedir.

- Eğitim raporları çerçevesinde göçmen kökenli gençlerin eğitim sistemindeki entegrasyonunun gelişmeleri hakkında düzenli aralıklarla rapor düzenlenecektir.

Eyaletler ve komünlerin önlemleri ve öz sorumlulukları (veya eyalet ve komünlerin düzenleme yetkileri)

Eyaletler

- Yüksek toplumsal sermaye olan başarılı bir entegrasyonun önemli anahtarı olarak, büyüyen ihtiyaçları karşılayabilmesi için yeterli finansal kaynaklara sahip olabilmelidir. Kültür bakanları kendi eyaletlerindeki bütçe görüşmelerinde demografiye bağlı olarak mevcut bulunacak kaynakları eğitimin iyileştirilmesi için kullanılmasını için etkili biçimde çaba göstereceklerdir.
- Çocukların günlük bakım evlerinde bakım imkânlarının nitelik ve nicelik bakımından güçlendirilmesi için Kültür Bakanlığı Konferansı her

4.3.

türlü girişimi desteklemektedir. Bütün eyaletlerde kreş ve ilkokullar için eğitim ve öğretim planları kurumlar arası beraber hazırlanmış veya hazırlanmaktadır. Bu arada tüm Federal Eyaletlerde okuldan önce dil testi uygulanmaya ve bunların sonucunda gerekli hallerde ek bir teşvik önlemleri alınmaya başlanacaktır.

- Kültür Bakanlığı Konferansı, bu tedbirlerin başarısını sürekli kontrol etmeyi ve düzenli olarak bilgi ve en iyi uygulamalar hakkında bilgi alışverişini gerçekleştirmeyi taahhüt ederler. Dilsel teşvik önlemlerinin uygulanması konusunda eyaletler halihazırda öğretmenlerin kalifikasyonu için önlemleri kontrol etmektedirler. Düzenli bilgi alışverişlerinde kararları hakkında da bilgi vermeyi taahhüt ederler.
- Almanca dilinde eksiklikleri olan bütün çocuklara eşit haklara sahip olarak derse ve eğitime katılmalarını mümkün kılan teşvik verilmesi konusunda bir görüş birliği mevcuttur. Bu da bütün derslerin öğretmenlerini ilgilendiren bir görevdir. Kültür bakanları, gerekli hallerde bütün okul türlerinde ve okul kademelerinde dil destekli önlemleri almayı taahhüt ederler. Aynı zamanda gelecek beş yılda bütün öğretim elemanlarını kendi dersindeki dil öğretim görevini yerine getirecek duruma getiren, gerekli eğitim ve hizmet içi önlemlerini öngörmeyi taahhüt ederler.
- Almanca dilinin öğrenilmesinin yanı sıra, Kültür Bakanlığı Konferansı çok dilli olmanın bütün çocuk ve gençler için önemli olduğunu du kabul etmektedir. Bu da göçmen kökenli çocuk ve gençlerin köken veya aile dillerini kapsamaktadır. Okul günlüğünde çok dilli olma prensibini uygun biçimde gerçekleştirecek uygun önlemler belirlenmelidir. «Göçmen kökenli çocukların ve gençlerin teşviki (FörMig)» isimli model programının sürekli yapılan değerlendirmesinin tamamlanmasından sonra bütün eyaletler başarılı olduğu tespit edilen yöntemlerin ve enstrümanların genel sistemde ne dereceye kadar uygulanabileceğini inceleyecektir. Kültür Bakanlığı Konferansı, ulusal eğitim raporlarına dayanılarak çok dilliliğin teşvik edilmesi için düzenli görüş alışverişinde bulunmayı taahhüt eder.
- Kültür Bakanlığı Konferansı göçmen kökenli ailelerle yapılan işbirliğinin yoğunlaştırılmasına ilgi duymaktadır. Bu işbirliğinin desteklenmesi için de bakanlar kendi sorumlulukları çerçevesinde ebeveyn kurslarının gerçekleştirilmesini ve göçmen dernekleri ile beraber ebeveyn inisiyatifleri konusunda mali ve personel esasları yaratmak için çaba göstereceklerdir. Kültür Bakanlığı Konferansı ebeveynler ile işbirliği konusunda göçmen dernekleri ile ortak bir açıklama düzenlemeyi amaçlamaktadır.
- Kültür bakanları Federal Almanya Hükümeti tarafından mali olarak desteklenen tam gün okul programını kararlaştırılan kapsamda 2009 yılına kadar devam ettirecekler ve tam gün okul oranını artıracaklardır. Tam gün okul biçimindeki genel eğitim veren okulların gelişimi konusunda kültür bakanlığı konferansı belirli aralıklarla istatistik raporları hazırlayacaklardır. Bundan tam gün eğitim şeklindeki okulların oranlarının başta ilkokulları olmak üzere tüm okul türlerinde artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Bunun dışında bakanlar, tam günlük imkânlardaki istenilen pedagojik başarılar konusunda da düzenli olarak rapor vermeyi taahhüt ederler.
- Federal Eyaletler arasındaki farklardan bağımsız olarak okulu tekrarlayan, okulu yarıda bırakan ve tasdiklenme ile okuldan ayrılanlar Alman okullarında toplam olarak oldukça fazladır. Bu alanda özellikle de göçmen kökenli çocuk ve gençler ön planda yer almaktadır ve bu grup içerisinde de özellikle erkek çocuklar ve genç erkekler çoğunluktadır. Kültür bakanlığı konferansı PISA araştırmasının ilk sonuçlarından beri bu sorununun bilincindedir ve bu durumun giderilmesi için müşterek öncelikli uygulama alanlarını geliştirmiştir. Sadece başarıya dayalı olan bir okul kültürünün daha fazla endividüel teşvik ve destek unsurunu de göz önünde bulunduran bir okul kültürüne dönüşmesi zihinsel değişiklikler gerektirdiğinden bu noktada kısa vadeli başarılar beklenmemelidir.
- Kültür bakanları kendi okullarındaki başarısızlık oranlarını düşürme konusunda alınan tedbirleri etkinliği açısından düzenli olarak kontrol etme ve bunlarla ilgili düzenli olarak rapor verme konusunda mutabık kalmışlardır. Onlar, beş yıl içerisinde okulu yarıda bırakan ve tekrar edenlerin sayısını önemli oranda düşürmeyi ve göçmen kökenli çocuk ve gençlerin oranlarını bütün öğrencilerin ortalama başarı oranı ile aynı seviyeye getirmeyi hedef almaktadır. Bazı eyaletler okulları ile hedef anlaşmaları akdedecekler, bazıları ise başka önlemler deneyeceklerdir. Bu alınan önlemlerin etkisi konusunda da eyaletler düzenli aralıklarla bilgi alışverişinde bulunacaklar. Kültür bakanlarının bir hedefi de, mevcut okul sistemlerine erişim imkânlarını aktif bir şekilde teşvik etmektir. Burada da yine oranları bütün gençlerin ortalama oranı ile aynı seviyeye getirmek amacı ile göçmen kökenli çocuk ve gençlerin orta öğretim okullarına geçiş oranları sistematik olarak kayıt altına alınacak.
- Kültür bakanları, göçmen kökenli çocuk ve genç sayısının yüksek olduğu okulların entegrasyon çalışmalarının gerekli olduğu derecede gerçekleştirmek için daha büyük çabalar sarf etmek zorunda olduklarının bilincindedirler. Ancak bu tür okullar için frekansların düşürülmesi, öğretmen sayısının

artırılması veya öğretmenlerin sosyal çalışanlar tarafından desteklenmesi gibi önlemler alınması için özel kaynakların hazır bulundurulması gerektiği konusunda da görüş birliğine varmışlardır. Bu okulların özel yetiştirilmiş pedagojik personele ihtiyacı bulunmaktadır. Bir yandan bu daha fazla öğretmenin, göçmen kökenli eğitimcilerin veya sosyal çalışanların işe alınması ile diğer yandan da karalı bir şekilde hizmet içi eğitim olanaklarının hazır bulunması ile sağlanacaktır. Öğretmenlerin eğitimi için hazırlanan yeni standartlar kültürler arası yeterliliğin kazanılması için modüller öngörülmüştür. Kültür bakanlığı konferansı, orada öngörülen önlemlerin en kısa zamanda uygulanması için devreye girecektir.

Belediyeler:

Belediye teşkilatları halihazırda üyeleri ile yoğun bilgi alışverişinde bulunmaktalar ve katkısını bundan sonraki süreçte sunacaklardır.

İş grubundaki danışmalara uygun olarak aşağıdaki konuların da dikkate alınması gerekir:

- Çocukların tam gün bakımlarının nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesi – çocuklar için erken teşvik
- Yerel okul yönetimi/toplumsal ayrımın önlenmesi
- Tam gün okulunun geliştirilmesi
- Gençlere yönelik sosyal çalışmanın geliştirilmesi
- Eğitim, entegrasyon ve mesleki perspektifler için yerel iletişim ağıları

Özel kurum ve organizasyonların önlem ve öz yükümlülükleri

Göçmen kökenli insanların organizasyonları:

- Ebeveyn birlikleri ve göçmen organizasyonları eğitim ve kalifikasyonun değerini yükseltme ve göçmen ailelerindeki eğitim görme isteğini güçlendirme çalışmalarına yoğun olarak katılmaktadır. Amaç, çocukların ve gençlerin Almanya'daki tam olarak mesleki entegrasyonunu mümkün kılmak için ebeveynlerin gençlere bilinçli ve bilgilendirilmiş şekilde refakat etmelerini sağlamaktır.
- Göçmen organizasyonları, yerinde uygun güvenilir kişiler ile diyalog ortakları veya eğitim destekçisi olarak yerinde aktif sorumluluk üstlenmeye ve aracılık yapmaya hazırlar.
- Almanya'daki Türk Cemaati, Türk kökenli ebeveyn ve öğrenci temsilcilerinin okullardaki katılımlarını artırmak, diploma almadan okuldan ayrılanların sayısını yarıya düşürmek ve ortaokul ve lise diploması ile mezun olan Türk kökenli öğrencilerin

sayısını önemli oranda artırmak amacıyla geniş bir eğitim kampanyası yürütmektedir.

- Türk kökenli nüfusun arasından daha fazla katılımı ve eğitim başarısı için yapılan bu kampanyanın çerçevesinde, eğitim bilincinin Türk dilinde yayın yapan medyalar ile beraber çalışılarak artırılması, bütün eyaletlerde ebeveyn akademilerinin kurulması ve eyaletlerde Almanya'daki Türk Cemaatinden 100 eğitim elçisinin multiplikatör ve aracı tayin edilip eğitilmesi planlanmaktadır.
- İspanyol Ebeveyn Dernekleri Birliği çok dilliliğin teşviki ile göçmen kökenli çocuklarının okul başarısı ile ilgili deneyimleri ve çalışma yöntemlerini başka ülkelerden gelenlere göçmenlere ve organizasyonlarına sunmaktadır. Alman – Helenik Ekonomi Birliği aynı şekilde Almanya'daki iki ve çok dilli eğitimin bakımı ve teşviki için çalışmaktadır.
- CGIL-Eğitim Kurumu e. V. «JUMINA – Mesleki Eğitimdeki Genç Göçmenler» projesi ile okuldaki başarılı entegrasyon çalışmalarının sonucunda elde ettiği deneyimlerini başka yerlerde de gerçekleştirilmesi için başka okul idarelerine ve belediyelere sunacaktır. Koordinasyon dairesinin kurulması okulların, okul dairelerinin, yerel kuruluşların, işletmelerin, iş acentalarının, göçmen organizasyonlarının, göçmen kökenli öğrencilerin ve ebeveynlerin arasında bir iletişim ağıının kurulması için sabit bir proje unsurudur.
- İtalyan Devleti ise konsoloslukları ve göçmen dernekleri üzerinden çocuklara ve gençlere, öğrenim durumunu ve ihtiyaca göre tamamlayıcı ana dil eğitimleri ve genel teşvik kursları sağlamaktadır. Gelecekte ise buna ek olarak, İtalyan öğrencilerinin (en az oniki) yüksek oranda bulunduğu tam gün okullar ile işbirliği çerçevesinde teşvik ve dil imkânları, aynı zamanda ilgi gösteren Alman öğrencileri veya başka dil konuşan çocuklar için de ek olarak sunulacaktır. İtalyanlar tarafından yeni bir enstrüman olarak okullarda «Tandem Dersi» deneme amaçlı uygulanmaktadır. Burada sınıf öğretmenlerinin verdikleri düzenli derslerine kısmi olarak ana dilli öğretmenler tarafından İtalyanca refakat edilecektir.

Ekonomi:

- Ekonomi, kısa vadeli olarak çocuklar için günlük bakım evlerinde yapılan, dil teşvikli, ücretsiz zorunlu bir okul öncesi yılını ve orta ve uzun vadeli olarak 3 yaşından itibaren çocukların günlük bakım evlerine verilme zorunluğunu talep etmektedir. Münferit şirket ve birlikler bu konuda pratikte başarılı olan örnekleri teşvik etmektedir.
- 450 yerel çalışma grupları çerçevesinde okul ve işletmeleri bir araya getiren bütün almanya'yı kapsayan OKUL EKONOMİSİ ağı, her ilgi gösteren okul

4.3.

için bir komşu şirket konusunda arabuluculuk yapmaktadır. Buradaki amaç, özellikle göçmen kökenli öğrencilerde de iyileştirilmiş bir mesleki eğitim olgunluğu, özellikle de meslek oryantasyonu geliştirmektir. Bu arada öğrenci ve eğitim stajları, işletme gezintileri ve ortak projeler organize edilmektedir. Ekonomi, geniş çapta endividüel bir şekilde başarı oranı zayıf öğrencileri teşvik eden ve işletme stajları sayesinde bir eğitime yönlendiren pratik sınıfların açılmasını desteklemektedir.

- İşletmeler, doğrudan göçmen kökenli öğrenci ve ailelerini etkinlik ve işletme gezintileri ile işletmeye dayalı mesleki eğitim imkanları ve iş koşulları konusunda bilgilendirmektedirler. İşletmeler, öğrencilere bilgi veren ve derslere katılan – göçmen olarak doğrudan örnek olan – danışmanları hazır bulunduruyorlar.

Sendikalar:

- DGB ve sendikalar kültürlerarası eğitimi ve aynı zamanda bütün eğitim kuruluşlarında tolerans ve insan hakları konusunda daha yoğun bir şekilde eğitim verilmesini desteklemektedir. Bu şekilde önyargılar yıkılabilir, azınlıklara karşı olan hassasiyet oluşturulabilir ve entegrasyon imkanları da iyileştirilebilir. Gençlik dernekleri ile birlikte öğretmenler için bazı Federal Eyaletlerde mevcut olan demokrasi ve cesaret ağlarının aracılığı ile öğretim elemanları proje günleri ve hizmet içi eğitim etkinlikleri gerçekleştirmektedir.
- DGB ve sendikalar iş dünyasına dayalı konuların derslere dahil edilmesini talep etmektedir. Onlar, okul ve iş dünyası arasındaki işbirliğini teşvik ediyorlar. Yeterlilikleri ile – çalışma grubundan önerilen – eğitim, entegrasyon ve mesleki perspektifler için yerel ağların çalışmalarına katkıda bulunacaklardır.
- DGB ve sendikalar bütün çocuklar ve gençlere – oturma hakkı statüsünden bağımsız olarak – sınırsız olarak eğitim kuruluşlarına giriş hakkı sağlama konusunda çalışma grubunun görüşünü paylaşıyorlar. Onlar da eğitim kuruluşlarında çalışan kişilerin, ikametgah statüsünü sormak veya bu konudaki bilgileri yabancı dairelerine bildirip ilgili kişiyi eğitim kuruluşuna kabul etmemekle yükümlü olmamaları için çaba göstermektedir.
- DGB ve sendikalar erken çocukluk döneminden başlayan daha ileri yaşlardaki çalışanların mesleki geliştirilmesine kadar sürdürülen bütünsel bir eğitim tasarımını desteklemektedirler. Bunun için tasarımlar geliştirip, kampanyalar yürütmektedirler (örneğin IG BCE'nin Girişimli Eğitim)
- Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW) entegrasyon ile ilgili politik konuları ve hedefleri yayınlarında da desteklemekte ve kültürlerarası ile dilsel yeter-

lilikleri açısından öğretmenlerin, sosyal pedagoji uzmanlarının ve öğretmenlerin geliştirilmesinin hızlı ve kapsamlı yapılmasında ısrarcı davranacaktır. Bu dersleri veren öğretmenlerin ücretlendirme açısından mağdur duruma gelmemeleri ve kendinin ya da öğrencilerinin uyuşuğu ile ilgili herhangi bir ayırım yapılmaması için Çaba göstereceklerdir.

- GEW Federal sınırlar içerisindeki gelişim programlarının kültürler arası konularda geliştirmek için multiplikator işlevi gören uzman yetiştirecek ve vakıflarının aracılığı ile göçmenlik araştırmalarını destekleyecek, kazanılan bilgileri kendi yayınları üzerinden yayınlayacak ve bu bilgilerin pedagojik meslekler için verilen eğitim, bilgi iletme eğitim ve hizmet içi eğitiminde kullanılması için çaba gösterecektir.

Vakıflar:

- Mercator Vakfı bir dizi ortakla beraber Almanya' çapında 35 yerde ikincil kademe I+II öğrencilerine hem de öğretmenlik eğitimi gören üniversitelilere ve teşvik dersi veren öğretmenlere başvuran «Göçmen Kökenli Çocuk ve Gençler için Teşvik Eğitimi» konulu bir proje yürütmektedir. Projenin amacı, hem göçmen kökenli gençlerin dilsel ve mesleki teşviki hem de dil didaktiği açısından gelecekteki öğretim elemanlarının yetiştirilmesidir. Göçmen kökenli gençler için ücretsiz olan bu özel teşvik edici eğitim haftada iki ila dört saati kapsayıp dil ve meslek konularını birleştirir. Mercator Vakfı bu proje için 10 milyon Euro tahsis etmektedir.
- Ekonomiye yakın vakıflar göçmen kökenli öğrenciler için özellikle de dil yeterliliği açısından teşviklerde bulunmaktadır. Eğitim için Alman İşveren Ödülü her sene okullara, yüksek okullara, meslek okullarına ve işletmelere üstün eğitim başarılarından dolayı ödüllendirerek, bunları iyi örnek olarak tanıtmaktadır. 2006'da ise ağırlık noktası ise uluslararası yeterliliğin teşviki idi.

Gençlere yönelik sosyal hizmet kurumları:

- Gençlere yönelik sosyal hizmet kurumları, öğretmenler ile birlikte göçmen kökenli gençlerin özel ve sosyal anlamda her türlü önlemlerde daha iyi teşvik edilebilmek için, göçmen kökenli çalışanların okulda sosyal işleri yerine getirenlerin arasındaki payının yükseltilmesi için çaba göstermektedir. 12 yerde gerçekleştirilen model projeleri ile Genç Göçmenlik Daireleri, ailelerin de gençlerin okul hayatına daha iyi entegre edilebilmesi yönünde giriş yolları ve yöntemleri araştırmaktalar.

Serbest Sosyal Yardım:

- Serbest sosyal yardım kurumu BAGFW, federal çalışma birliğinin üye dernekleri göçmen kökenli çocukların mümkün olan en erken dönemde teşvik edilmesi için Çaba göstermektedir. Burada sadece dil yeterliliğinin teşvik edilmesi söz konusu

değildir. BAGFW üye dernekleri çocukların 2 yaşlarından itibaren eğitim, öğretim ve bakımı için imkanların niteliksel ve nicel olarak geliştirilmesi için destekte bulunmaktalar.

- BAGFW'nin üye dernekleri gençliğe yönelik sosyal çalışma grupları çerçevesinde Genç Göçmenler Hizmetlerini, okuldaki sosyal hizmetleri ve bakımlı ikamet önlemlerini ve genç göçmenlerin okuldan mesleki eğitime/meslek hayatına geçişlerindeki himaye projelerini desteklemektedirler.

- BAGFW'nin üye dernekleri, gençliğe yönelik meslek yardımlarıyla ve gençliğe yönelik sosyal çalışma gruplarında, derneklerde göçmen kökenli gençlerin eğitim çabalarını desteklemeye devam etmeyi taahhüt ediyorlar.

- Göçmen kökenli gençlerin eğitim süreçlerini güçlendirmek ve de sosyal katılımlarını desteklemek için BAGFW'nin üye dernekleri, yoğun olarak bu gençlerin gençliğe yönelik çalışma kollarına ve gençliğe yönelik alanlardaki faaliyetlere dahil edimesi için çaba gösterecekler.

2. Entegrasyon ve Mesleki Eğitim

2.1. Durum tespiti

Meslek eğitimi, sosyal ve ekonomik olarak meslek sistemi ile iş dünyası arasında anahtardır. Çalışma hayatındaki başarılı entegrasyonun ve göçmen kökenli insanların tüm potansiyellerinden ekonomik olarak faydalanmanın en önemli esasıdır.

Göçmen kökenli okuldan ayrılanlar, entegrasyonunu bu noktada zorlaştıran iki problemlili alanlarla karşı karşıya gelmektedir: Entegrasyon ve eğitim bölümünde tanımlanan eksikliklerin sonucunda, göçmen kökenli gençlerin mesleki eğitime geçmek için sahip oldukları çıkış pozisyonu göçmen kökenli olmayan gençlere göre çok daha kötüdür. Diğer yandan eğitim piyasasında yıllardan beri devam eden imkan yetersizliği de adaylar arasındaki rekabeti kızıştırmaktadır. Sonucunda daha düşük seviyeli mezuniyetlerin dezavantajı artmaktadır ve istihdam kararındaki olası çekincelerin etkisi de dengeli bir piyasa durumundakinden daha ağırdır. Farklı araştırmalar dikkatini, göçmen kökenli gençlerin aynı okul mezuniyetine veya matematikteki eşdeğer başarılarına sahip olmasına rağmen eğitime kabul edilme şanslarının daha az olduğuna çekmektedirler. Mezuniyet derecesi arttıkça şanslardaki farklılık da o oranda büyümektedir.

Göçmen kökenli gençlerde temel okuldan mezun olan her iki tanesinden biri ve ortaokuldan mezun olan her dört kişiden biri ilkönce ya bir okul önlemine ya da bir mesleğe hazırlık programına katılmaktadır. Her hangi bir meslek mezuniyetine yol açmayan geçiş sisteminin önlemlerine katılanların sayısı geçen on yılda yaklaşık yüzde 44'e, hemen hemen yarım milyona ulaşmıştır. Yabancı gençler geçiş sisteminde çoğunluktadır. Okuldan mezunların sayının eski Federal Eyaletlerde daha 2011'e kadar devam eden artışı ve daha önceki yıllarda iş ararken başarısız kalan gençlerin sayısı dikkate alındığında mesleki eğitim piyasasındaki durumun kısa vadede rahatlaması beklenmemektedir.

Yabancı gençlerin eğitim piyasasındaki durumları geçmiş yıllarda zorlaşmıştır: 2005 yılında sadece 67.600 öğrenci Alman uyruklu değildi, 1994 yılında bu rakam daha 126.000 idi. Gerçi aynı zaman diliminde yabancı gençlerin sayısı da gerilemişti, 16,3 yüzdelik bir oran ile mesleki eğitim açısından önemli olan grupta bu gerileme açık bir şekilde daha düşüktü. 1994 senesinde yüzde 9,8 ve 2005 yılında (eski eyaletler) 9,8 olmak üzere meslek eğitimi yapan öğrencilerin arasındaki payı onbir yılda yarıya düşmüştür. 1994 yılında meslek eğitim çağındaki yabancı uyruklu gençlerin daha yüzde 34'ü ikili sistemde bir eğitim yeri bulabilirken, bu oran 2005 yılında yüzde 23,7'ye düşmüştür. Alman gençlerin meslek eğitimine katılma oranı ise aynı yılda yüzde 57,5 idi. Endişe verici olan bir husus ise, herhangi meslek mezuniyeti olmayanların oranının 25-35 yaş arası göçmen kökenli grupta yüzde 41 olmasıdır (göçmen kökenli olmayan kişilerde bu oran yüzde 15'tir). Bu mesleki entegrasyonda görülen dezavantaj, politikacıların stratejik önlemler almalarını gerektirmektedir.

Eğitim teşvikinde geçtiğimiz son on yılda çoğunlukla ancak uzmanlardan anlaşılabilen meslek eğitim geçişinin resmi elden finanse edilmesi için farklı yardım yollarından oluşan kompleks bir sistem gelişmiştir. Mesleki hazırlığa ilişkin eğitim programları kısazaman önce daha anlaşılır duruma getirilip gecikmelerden ve içerik bakımından çakışmalardan arındırılarak eğitim yeri pazarındaki gerginlik okul ve eğitim arasındaki geçiş noktasında yeni program türlerinin yaratılmasına yol açtı. Burada acilen geçici yardım sistemini özetleyen, önlemlerin gerçekleştirilmesinde sürtüşme kaybını önleyen, anlaşılabilirliği artıran ve uzun vadeli olarak mesleki entegrasyon teşvikinin genel eğitim ve mesleki eğitim sistemi ile birleştirmeyi amaçlayan bir toplam konsept hazırlanmalıdır.

Özellikle işyerlerindeki imkânlar, gerçeğe yakın ve ihtiyaca uygun donanımları ile mesleki eğitime veya iş hayatına geçişte oldukça ikna edicidir. Özellikle de işyerindeki başlangıç kalifikasyonları, bunu ortalamanın meslek eğitimi alanındaki olağanüstü geçiş oranları ile (göçmen kökenli gençlerde de) ve

4.3.

katılan işletmelerdeki eğitim başarılarının artışı ile kanıtlamaktadır. Bu sebepten bu tür programlar güçlendirilmelidir.

Henüz erken dönemde okullarda alınan önlemlerin de okuldan mesleki eğitime geçişte başarılı olduğu anlaşılmıştır. Buna özellikle başarısız öğrencilerin özel teşviki ve işyerindeki staj aşamaları ile bir okul mezuniyetini sağlayan ve de eğitim yerlerine erişme şansını açıkça artıran uygulama ve kooperasyon sınıfları modelleri örnek verilebilir.

2.2. Hedef belirleme

Bu çıkış pozisyonu uyarınca, Ulusal Entegrasyon Planında aşağıdaki amaçları izleyen önlemler husunda anlaşmaya varıldı:

Göçmen kökenli adayları için mesleki eğitim olanaklarının sayısını artırmak

Mesleki eğitim yerlerinin yetersizliği birçok çabalara ve sunulan mesleki eğitim yerlerinin sayısının artmasına yol açmıştır. Genel imkânların artırılması yönünde alınan önlemler göçmen kökenli gençlerin şanslarını da artırmaktadır, çünkü rekabet baskısının azaltılması ile yukarıda sözü geçen dezavantajlar azalmaktadır. Bütün genel imkânların artırılmasına yönelik önlemler önümüzdeki yıllarda aynen ve mümkünse de daha yoğun bir şekilde devam ettirilmelidir. Eğitim anlaşmasından elde edilen deneyimler dikkate alınmaktadır. Eğitim yerlerin açısından göçmen kökenli adaylar için imkânların genişletilmesi için iki yaklaşım yolu vardır:

Göçmen kökenli gençlere hiç ya da çok az oranda mesleki eğitim yapmaya şans veren mesleki eğitim işletmelerinin verdikleri imkânları genişletmeleri için çaba gösterilmelidir. Bunda şimdiye kadar mesleki eğitim yapmayan, kendileri de göçmen kökenli olan işletme sahiblerine, bir de başta büyük şirketler olmak üzere şimdiye kadar fazla sayıda göçmen kökenli çırak işe almayan şirketlere başvurulmalıdır.

Diğer yandan kamu hizmetlerinde bununla ilgili telafi etme ihtiyacı vardır. Nüfustaki çeşitliliğinin git-tikçe artması, piyasaların uluslararası hale gelmesi ile işletmelerden talep edilenlerin değişmesi ile kültür-lerarası yeterliliğe ve çok dilliliğe sahip personelin işe alınması bir şans teşkil eder. Bu da bütün özel ve resmi mesleki eğitim işletmeleri için geçerlidir. Bu nedenle de mesleki eğitim ve gelişim düzenlemelerinde kültürlerarası yeterliliğe yol açan önlemlerin öngörülmesi gerekmektedir.

İkinci bir yaklaşım olanağı ise, güvensizlik açısından göçmen kökenli gençleri işe almaktan vazgeçen potansiyel mesleki eğitim işletmelerinde görülmektedir. İşyerindeki istihdam stratejilerinde ve seçim yöntemlerinde göçmen kökenli gençlerden oluşacak

kaynak çok az dikkate alınmaktadır. Buna göre bu kişiler ile ilişkide bulunacak eğitim personelinin yeterliliği iyileştirilmelidir. Bunun için de özellikle işletmelerdeki meslek eğitim ilişkilerinin sağlamlaştırılması ve eğitim başarılarının güvence altına alınması için resmi imkanlardan daha yoğun olarak faydalanması gerekir.

Göçmen kökenli gençlerin, mesleki eğitim ve eğitim katılımları konusundaki ufuklarını genişletmek

Okuldan alınan sertifikalar mesleki eğitim aşamasında sadece tali olarak düzeltilbilir, özellikle biçimsel bir okul mezuniyeti tamamen eksik ise. Eğitim adayları okul diploması sorunun dışında da bir takım sınırlamalar ortaya çıkıyor. Burada önemli olan bu kişilerin meslek seçim yelpazeleri için görüş açısının genişletilmesi ve özellikle göçmen kökenli genç bayanlar için geçerli olmak üzere onların erken dönemde kendi meslek ve çalışma hayatına yönlendirilmesidir. Bu konuda hedeflerin belirlenmesindeki önemli çıkış noktaları okul, meslek danışmanlığı, göçmen danışmanlığı ve ailenin arasında işbirliğinin sonucunda ortaya çıkar. İlgili kişilere bilinçli ve erkenden başvuran yoğun bir meslek oryantasyonu cesaret verici ve ufukları genişleten danışmanlık görüşmesinin zeminini de hazırlamaktadır.

Meslek seçiminde mümkün olduğu kadar geniş seçeneklerin hazırlanmasında ebeveynlerin aktif katılımı, özellikle de göçmen kökenli ailelerinde pozitif etkilere yol açabilir. Etnik medyaları ve iletişim yolları dahil edilerek Almanya'daki karmaşık mesleki eğitim sistemi hakkında uygun iletişim ve bilgi şekillerinin bulunması ve mesleki entegrasyon açısından kendi imkanları hususunda sıkça oluşan kuşkuların azaltılması gerekir. Burada önlemleri gerçekleştiren kuruluşların göçmen kökenli gençler ile ilişkileri konusundaki yeterlilikleri geliştirilmeli ve göçmen organizasyonları ile işbirliği optimize edilmelidir. Yeni ve mevcut olan mesleklerin geliştirilmesinde göçmen kökenli insanların yeterlilikleri de potansiyel olarak dahil edilmelidir.

Kamusal Entegrasyon yardımlarının layıkıyla uygulanması ve hedef gruplara uygun olarak geliştirilmesi

Resmi olarak finanse edilen eğitim teşvik önlemleri, hem gençler hem aileleri hem de eğiten ve mesleki eğitime önem veren işletmeler için de şeffaf olmalıdır. Onlar her iki tarafın arabuluculuğunu yaparak, özellikle de adayların zayıf olan yönleri konusunda ve eğitim veren işletmeler açısından da başarı olasılıkları üzerine güvensizliklerin telafi edilmesi gereken durumlarda destek sağlamalıdır. Burada kuruluşların göçmen kökenli gençler ile ilişkileri konusundaki yeterlilikleri de geliştirilmeli ve göçmen organizasyonları ile işbirliği yoğunlaştırılmalıdır. Almanya, bütün gençlerin potansiyellerini ve mevcut olanakları da bu amaçla etkin ve geçerli olarak kullanılmalıdır.

Başarıları zayıf olan gençler için daha geniş çapta kalifikasyon imkanları yaratabilmek için daha fazla işletme içindeki mesleki hazırlanma ve eğitimi destekleyen olanaklar yaratılmalıdır. Aynı zamanda erkenden okulun yarıda bırakılmasını önlemek ve eğitime geçme şansını iyileştirmek için erkenden teşvik edici araçlardan faydalanmalıdır. Başarıları zayıf olan düşük olan öğrencilerin teşviki açısından geniş kapsamlı pratik ve kooperasyon sınıflarının açılması olup olmadığı incelenmelidir.

2.3. Önlemlerin ve öz sorumlulukların kararlaştırılması

Bu kararlaştırılan amaçların takibi için «İyi eğitim ve mesleki eğitimi sağlamak, iş piyasasındaki fırsatları arttırmak» çalışma grubunun aktörleri kendi sorumlulukları çerçevesinde aşağıdaki önlemleri ilk adımda gerçekleştirmeyi veya desteklemeyi taahhüt ederler.

Federal Almanya Hükümeti'nin (veya Federal Devletin düzenleme yetkisinde) ve Federal İş Acentasının (BA) önlemleri ve öz sorumlulukları

Federal Almanya Hükümeti:

- Federal Almanya Hükümeti, ekonomi ile beraber «Mesleki eğitim ve uzman personelin geliştirilmesi ulusal anlaşması» çerçevesinde ağırlıklı olarak gençler için mesleki eğitim yerleri konusundaki durumunun iyileştirilmesi için çaba gösterecektir. İş dünyasından vaat edilen 60.000 yeni eğitim yeri ve giriş kalifikasyonu için hazırlanan özel program çerçevesinde öngörülen 40.000 eğitim yerinden özellikle göçmen kökenli gençler faydalanacaklardır.
- Federal Almanya Hükümeti, Alman Sanayi ve Ticaret Odası (DIHK) ve de Alman-Yabancı Girişimci Dernekleri ile birlikte «Mesleki eğitim alanları için aktif» konulu bir proje yürütmektedir. Buradaki hedef 2010 yılına kadar yabancı uyruklu şirket sahipleri ile birlikte 10.000 yeni eğitim yeri yaratmaktır. Girişime başlatmak için de 2007 ilkbaharından itibaren sekiz büyük şehirde bölgesel konferanslar gerçekleştirilecektir.
- Federal Almanya Hükümeti yeni ESF tarafından teşvik edilen «Jobstarter (iş başlayan)» programında işletmeye bağlı eğitim yerleri kazanmaya ve aynı zamanda bölgesel eğitim yapılarını iyileştirmeye çalışmaktadır. Bunun için de özellikle küçük ve orta ölçekli şirketler dahil edilmektedir. Bugüne kadar çok az ya da hiç eğitim vermeyen ve sahipleri yabancı uyruklu olan şirketlerin kazanılması, «Yabancı Şirketlerde Eğitim Koordinasyon Merkezi» (KAUSA) ile öz bir program alanı olarak yeni teşvik programına entegre edilecektir. Bu program için bütçe tekrar artırılabilecektir.
- Federal Almanya Hükümeti, göçmen kökenli gençler için göçmen kökenli işyerlerinde meslek yerlerinin sayısının artırılması için göçmen kökenli insanlarla (işletme sahipleri, gençler, ebeveynler, göçmen grupların temsilcileri) kamuda etki gösteren toplumsal etkinlikleri organize edecektir. Aynı zamanda özellikle göçmen kökenli insanlardan tercih edilen medyalarda uygun eşlik ve yayınlama ile bir çarpma etkisi hedeflenmektedir.
- Federal Almanya Hükümeti kendi sorumluluk alanında (Federal Hükümetin yetkili olduğu alanlar ve bağlı idareler) göçmen kökenli öğrencilerin sayısının sistematik olarak artırılması için çaba gösterecek ve Federal Hükümetin zorunlu sosyal sigortaya tabi olan çalışanlara göre mesleki eğitim yerlerinin oranı yüzde yedi olarak belirlemeyi hedeflemektedir.
- Federal Almanya Hükümeti teşvik politikasının sonucunda mesleki kalifikasyon alanında özel teşvik gerektiren (BQF programı) hedef gruplara yönelik iki aktivite planlamaktadır. Burada özellikle göçmenlik konusu ile ilgilenen iki ağırlık noktası belirlenecektir: Bir yandan, bölgesel bağlamda bütün aktörlerin işbirliği ile okuldan mesleki eğitime geçişi geliştirmek için uygun önlemlerin alınması ve ikincisi de genç hiç eğitim almış ya da yüzeysel eğitim almış yetişkinlerin kalifiye edilmesi.
- ESF tarafından teşvik edilen, bölgesel yaklaşımı olan «göçmenler için (BQN) mesleki uzmanlık ağları» konulu projenin, ağırlığı odaklı ve erken okul – meslek geçiş yönetimi olmak üzere diğer bölgelere aktarılabilir.
- Federal Almanya Hükümeti, göçmen kökenli gençlerden bütün nüfustaki payına göre olağanüstü bir şekilde kullanılan giriş kalifikasyonuna yönelik ve başarılı olan özel programının çerçevesinde genişleterek 40.000 eğitim yeri daha yaratarak bu rakamın önümüzdeki üç yıl içerisinde de teşvik edilmesini garanti etmektedir.
- «Yeterlilik Acentaları» isimli ESF model programı, okuldan sonra iş ararken çok büyük sorunları olan ve mevcut yardım sisteminden ulaşamayan gençlere hitap etmektedir. Program yöneticileri, gencin veya gençlerin bireysel yaşam durumuna uygun çeşitli alanlardan gelen yardımlardan uygun bir teklif hazırlıyorlar. 2006 yılında seçilen yeterlilik acentaları 2007 yılında toplam 200'e çıkarılacaktır.
- Federal Almanya Hükümeti, ESF' den teşvik edilen «Öğrenen bölgeler – şebekelerin teşviki» isimli programın çerçevesinde, özellikle okuldan eğitime ve mesleğe geçişin iyileştirilmesi ve göçmen kökenli insanların odaklı teşvik edilmesi için bölgesel seviyede eğitim alanlarını ve eğitim

4.3.

kuruluşlarını kapsayan iletişim ağlarının kurup genişletmektedir.

- Federal Almanya Hükümeti, kültürlerarası yeterliliğe yönelik kalifikasyonu ilk eğitim ve bilgi iletme programları ile ilgili yapılan düzenlemelerde zorunlu kılacaktır.
- Federal Almanya Hükümeti, ekonomi ve BA beraberce iki uyruklu programların çalışma teşvik hukuku içerisine alınmasının uygunluğunu inceleyeceklerdir.
- Federal Hükümet, ihmal edilen gençler için işletmelerde mesleğe hazırlık ve meslek eğitiminin organizasyonuna katkının Çalışma Destek Yasası'na alınmasını tavsiye edecek.
- Federal Almanya Hükümeti ESF araçlarından teşvik edilen, üç yıllık mesleki eğitim vermeye istekli «küçük ve orta ölçekli firmalara uygun öğrencileri yerleştirme» programı gerçekleştirmektedir. Buradaki amaç, işletme sahiplerinin eğitime katılmasını teşvik ve de göçmen gençlerin eğitim şanslarını artırmaktır.
- Federal Almanya Hükümeti, mali mesleki eğitim yardımı ve BAföG vasıtasıyla – başta oturma müsaadesi olan ve burada kalmayı amaçlayan gençler için olmak üzere yabancı öğrencilerin teşvik edilmesini genişletecektir.
- Mesleki yönlendirme önlemlerinin genişletilmesi ile bağlantılı olarak rehberler, gençlere Hauptschule'nin sekizinci sınıfından itibaren kesin bir eğitim sürecine kadar eşlik edeceklerdir.
- Mesleki yönlendirme konusunda genelde bir örneği olmayan genç göçmen bayanlar için «network 21» projesi ile bireysel çalışma piyasası – kariyer oryantasyonunun için bir rehberlik programı sunulmaktadır. Burada kültürler arası yeterliliklerin çalışma piyasasına girmek için özel kaynak olarak kullanılması öngörülmektedir.
- 2007 ve 2008 yıllarında 12 yerde ebeveynler ile eğitime yönelik işbirliği gerçekleştirilecektir, burada genç göçmenlere yönelik yeni bir hizmet denenecektir. Modelin amacı, o ana kadar ebeveynler ile gerçekleştirilen işbirliğinin ötesinde, bir «mesleki eğitim odaklı ebeveyn çalışması»nın ebeveynlerin eğitime yeterliliğini ne kadar etkin olarak desteklediği ve çocukların ve gençlerin okula ve mesleğe entegrasyonunun ne kadar teşvik ettiği konusunda bilgi elde etmektir.
- Yıllık meslek raporları çerçevesinde, göçmen kökenli çocukların mesleki eğitimde gösterdikleri entegrasyon ve gelişmeler konusunda düzenli aralıklarla rapor hazırlanmaktadır. «2007–2010

Almanya'da ulusal eğitim ve uzman elemanları hakkında Ulusal Anlaşmasının» ortakların önlemleri bilançoların çerçevesinde iş acenataları ve odalar tarafından gözlem altında tutulmaktadır.

Federal İş Acentası:

- Federal İş Acentası eğitim piyasasına ait seçilmiş araçların uygulanma planlarına dayanılarak «Kalifikasyon yardımı ile entegrasyon» göçmen kökenli insanlar için öngörülen önlemleri hususundaki spesifik kalite ihtiyaçlarını tartışacaktır. Bunda kalite güvence meselesi de dile getirilecektir. Buna paralel olarak da EQUAL toplumsal girişimin deneyim alt yapısından da faydalanılacaktır. Geliştirici çalışmaların tamamlanması için yüksek oranda göçmen bulunan bölgelerdeki acentaların uzmanları katılacaklardır.
- BA şebeke içerisinde göçmen organizasyonları, Genç Göçmenler Hizmetleri (JMD), Göçmenlik İlk Kademeli Danışma Dairesi (MEB), IQ Şebekesi, Bölge Koordinatörleri (ReKos), Göçmen ve Mülteciler Federal Dairesi ve Gençlik Daireleri ve yerel hizmetler ile işbirliğini yoğunlaştırmaktadır.
- ARGE/Çalışma Acentalarının şirket yönetimlerinin iki ayrı koldan Entegrasyon kurslarına yönlendirme sürecini sürekli olarak takip etmeleri ve tamamlayıcı dil teşvikleri ile yetenekleri uygulamaya dayalı dersler veya meslek odaklı stajlar olarak yapı taşları ile birleştirmeleri konusunda BA düzenleme getirmektedir.
- BA ayrıma uğrayanların işletme dışı mesleki eğitimlerini en az 2006 yılındaki sayıya taşıyacaktır ve mesleğe hazırlık için eğitim önlemlerini en yüksek seviyede sürdürecektir.
- BA 2007 sonbaharında mesleki eğitim piyasasını desteklemek ve göçmen gençlerin durumunu düzeltmek için bir defalık ek olarak 7.500 işletme dışı eğitim yerini bu kişiler için eğitim sonuna kadar finanse edecektir.
- BA mesleki eğitime refakat edecek yardımları genişletecektir, özellikle de göçmen kökenli gençlerin lehine.
- BA gerektiğinde iş yerlerindeki giriş kalifikasyonlarına öğrenme sorunları olan ve sosyal anlamda mağdur olan gençlerde sosyal pedagojik olarak eşlik edecektir.
- BA ana dildeki bilgi malzeme arzını güçlendirecek ve bunları çapraz işlevi gören uzmanlar vasıtasıyla göç danışma merkezlerine tanıtacaktır.
- Okulu bırakanların mesleki olarak yönlendirilmesi ve mesleki eğitim olgunluğunun iyileştirilmesi için BA, mevcut ortak finansman ile erken dönemde ve

güçlendirilmiş biçimde meslek oryantasyonunu genişletecektir.

Eyaletler ve belediyelerin önlemleri ve öz sorumlulukları (veya eyalet ve komünlerin düzenleme yetkileri)

Eyaletler:

- Mesleki okullarda mesleki eğitim için özellikle uzmanlık ve meslek dili konusuna değinilmelidir. Kültür Bakanları Konferansında (KMK) mesleğe dayalı dil teşviki ile ilgili daha fazla ilgi gösterileceği konusunda mutabakata varılmıştır. O nedenle şu ana kadar uygulanan önlemlerin kapsam ve etkisi ve personel kalitesi yüksek oranda göçmen bulunan sınıflardaki özel şartlar açısından denetlenecektir.
- Kültür bakanları, meslek eğitimi veren ve yüksek oranda göçmen genç ve çocuk bulunan okulların da, entegrasyon çalışmalarını gereken kapsamda yürütebilmek için desteğe ihtiyacı olduğunun bilincindedirler. Bu okullar için de frekansların azaltılması, öğretmenlerin sayısının artırılması, okuldaki sosyal çalışmalar ile öğretmenlerin desteklenmesi gibi konularda özel araçların sunulacağı konusunda mutabakat sağlanmıştır. Bu okulların özel yetiştirilmiş pedagojik personele ihtiyacı bulunmaktadır. Bu bir yandan öğretmenlerin daha fazla sayıda istihdam edilmesi ve göçmen kökenli sosyal çalışanların dahil edilmesi ile sağlanacaktır, ayrıca personele sürekli olarak bilgi iletme eğitimi verilmeye devam edilecektir.
- Gerekirse dil teşvik önlemleri meslek okullarında da alınmaktadır. Aynı zamanda genel eğitim veren okullarla beraber öğretmenler için dil eğitimi görevi ve kültür bakanları için de ilgili geliştirme eğitim olanaklarını sunma yükümlülüğü söz konusudur. FÖRMİG model programının okuldan mesleğe geçiş sırasında dil teşviki ile ilgili deneyimleri dikkate alınacaktır.
- Gençlerin çok dilli olması ise meslek eğitim aşamasında özel bir önem kazanmaktadır ve mümkün olduğu kadar meslek ile ilişkili olarak geliştirilmeli ve öğrencilerin ileride çalışacakları iş alanlarındaki durumunun güçlendirilmesine yol açmalıdır.
- Kültür Bakanlarının Konferansı «Meslek Eğitimi ve Uzman Elemanlar hakkında Ulusal Anlaşması» nda okuldan mesleğe geçiş yönetimi için, meslek eğitimi olgunluğunu ve meslek oryantasyonunun bütün genel eğitim veren okullarda uygun olarak hazırlamayı ve bu şekilde özellikle de göçmen kökenli gençlerin meslek eğitim yerini ararken desteklemeyi taahhüt etmektedirler. Burada pratiğin daha yoğun bir şekilde okul hayatına dahil edilmesi ve başarıları düşük olan öğrencilerin erken-

den teşvik edilmesi için pratik veya kooperasyon sınıflarının açılması de gerekir.

Çalışma grubundaki görüşmelerine uygun olarak aşağıdaki hususlar da dikkate alınmalıdır:

- İşveren olarak eyaletler: Göçmen kökenli öğrenci sayısının artırılması

Belediyeler:

Belediye teşkilatları halihazırda üyeleri ile yoğun bilgi alışverişinde bulunmaktalar ve bundan sonraki süreçte bulunacakları katkılarını sunacaklardır.

Çalışma grubundaki görüşmelerine uygun olarak aşağıdaki hususlar da ayrıca dikkate alınmalıdır:

- İşveren olarak belediyeler: Göçmen öğrenci sayısının artırılması

Gayri resmi kurum ve organizasyonların önlem ve öz yükümlülükleri

Göçmenlere ait organizasyonlar:

- Alman-Helenik Ekonomi Birliği (DHW) bir kamu ve basın çalışması ile Yunanlı girişimcileri mesleki eğitime katılmaları yönünde motive etmektedir. NEOXEKINIMA çalışma projesinin aktiviteleri ve deneyimleri üzerinden eş zamanlı olarak da Yunanlı girişimlerin mesleki eğitime katılımları artırılmaktadır. DHW projenin başarılı biçimde uygulanması için kalıcılığı ve ülke sınırları içerisinde yaygınlaştırılması için çalışacaktır.
 - Bütün bu aktörlerin ortak hedefi daha nitelikli okulların teşviki ve göçmen gençlerin mesleki eğitime daha fazla katılımını sağlamaktır.
- Ekonomi:**
- «2007-2011 Almanya'da ulusal eğitim ve uzman gücü yetiştirme anlaşması» ile iş çevrelerinden de anlaşma süresince destek gelecektir
 - ortalama olarak yılda 60.000 mesleki eğitim alanları yaratmak,
 - yıllık olarak 30.000 mesleki eğitim alanları yaratmak ve
 - yıllık 40.000 iş yeri işletme tarafından yürütülen giriş kalifikasyonları için hazır bulundurmamak ve işyerindeki eğitime kabul oranını yükseltmeye çalışmak. Bundan özellikle de göçmen gençler istifade etmelidir.
 - Sanayi ve Ticaret Odaları yabancı şirketlere özel olarak mesleki eğitim danışma hizmetleri vermekte ve yabancı gençler için de mesleki eğitim konusunda bilgilendirme etkinlikleri düzenlemektedirler.

4.3.

- Esnaf odaları mesleki eğitim danışmanlarını, ihtiyaca uygun bir danışmanlık hizmetini göçmen gençlere ve şirketlere verebilmeleri için eğitiyorlar.
- Sanayi ve Ticaret Odaları ile Esnaf Odaları Meslek Eğitim Yasası'nın (BBIG) yeni olanaklarına göre, yurtdışında mesleki eğitim için, kısmi bir mezuniyet için başvuruyor ve ilgili sorular için şirketlere destek sağlıyorlar.
- Sanayi ve Ticaret Odaları, birleşik meslek eğitiminin uygulanması için yeni AB-meslek eğitimi programının olanaklarından faydalanıyorlar.
- İşveren birlikleri işletmelere dayalı önlemlerin daha yoğun kullanılması ve mesleğe hazırlık için gençlerin (EQJ) giriş kalifikasyon önemleri üzerinde çalışıyorlar, bu çalışma kapsamında şu ana kadar ortalamanın üzerinde bir göçmen gençlik katılımı söz konusudur.
- BDA işletmelerde göçmen gençlerin kabiliyetlerinin daha fazla dikkate alınması için çaba göstermektedir, gelecekte öğrencilerin seçiminde örneğin kültürler arası yeterlilikler ve çok dilliliğin daha çok dikkate alınması gibi.
- BDA işletmelerde refakat edici teşvik olanaklarının daha yoğun olarak kullanılmasını sağlamak için (dil teşviki, sosyal pedagojik refakat, destekleyici eğitim) gençlerin mesleki eğitime hazırlanması için ve mesleki eğitim konusunda rehberler kazanmaya çalışmaktadır.
- BDA işletmelerde «Tandem» desteğe ihtiyaç duyan göçmen öğrenciler ve başarıları yüksek öğrenciler tarafından daha fazla kullanılması için rehberler kazanmaya çalışmaktadır. Bu aynı zamanda kültürler arası yeterliliklerin buluşturulması yönünde teşvik sağlamaktadır.
- BDA işletmelerin amaçlı olarak ek mesleki eğitimler sunması için çaba sarf etmektedir, özellikle de mesleğe dayalı dil teşviki, yabancı ülke stajları veya sınır ötesi, eğitimler, böylece öğrencilerin kültürler arası yeterlilikleri teşvik edilmiş olacaktır. Ek mesleki eğitimler kayıt altına alınacaktır. Yabancı ülkelerden de okul mezuniyeti ve sertifikalar elde edilip, edilemeyeceği kontrol edilecektir.
- İşveren ve işçi sendikaları BA'nın idare kurulunda danışmanlık, temsilcilik ve teşvik konusunda bütün projeleri destekliyorlar, amaç göçmenleri meslek eğitim piyasasına daha yoğun entegre edebilmektir. Aynı zamanda BA idare kuruluna birlikte öneriler de getirilmektedir. Bunlar BA'nın teşvik bürosunun yeniden düzenlenmesi ve göçmenler için çalışma teşvik hukukuna ulusal olmayan meslek eğitimlerinin de alınmasından ibarettir.

Sendikalar:

- Eski adaylar da dahil edilerek okuldan ayrılanların sayısına göre DGB ve sendikalar kalifiye meslek eğitim alanları için yeterli imkan getirilmesi için destekte bulunuyorlar. Hayata geçirilmesi için de inşaat ekonomisi çalışma dernekleri ile toplu iş sözleşmesine dayalı bir finansman sağladılar. Mesleki eğitim kapasitelerinin artırılması için örneğin, perakende ve demir-çelik sanayisinde de toplu iş sözleşmeleri mevcuttur. Kimya sektöründe toplu iş sözleşmesi için de 2003 yılında akdedilmiş olan sözleşme «meslek eğitimi ile gelecek» 2010'a kadar devam ettirilebilir ve 2007 ve 2008 için meslek eğitim alanlarının sayısı daha da artırılabilir.
- Toplu iş sözleşmesi taraflarının işletme bazlı işbirliği ve anlaşmalarına sendikalar da destek vermektedir, amaç kötü bir başlangıç ihtimali olan gençlere kalifiye meslek eğitimi mezuniyeti kazandırmaktır. Meslek eğitimi anlaşmasının hükümlerinden farklı olarak sendikalar tarafından desteklenen programlar okul mezuniyeti olmayan gençlerin desteklenmesidir. IG Metall ve Südwestmetall tarafından ortak yürütülen PIA projesi (ilk çalışma piyasasında Entegrasyon projesi) öğrenme gücünü çeken gençler ve sosyal açıdan sorunlu olan gençlerin ticari-teknik mesleklerde meslek eğitimi almaları imkanı sağlanmaktadır, ayrıca yoğun bir sosyal pedagojik refakat söz konusudur.
- Kimya sanayiinde sosyal ortaklar toplu iş sözleşmesi ile teşvik ve Entegrasyon programı «mesleğe başlama» konusunda anlaşma yapmışlardır, burada gençler işyerlerindeki mesleki eğitime yönlendirilmektedir. Şu ana kadar gençlerin yüzde 80'i bir meslek eğitimine alınmıştır. Program önümüzdeki yıllarda devam ettirilecektir.
- İşçi temsilcileri desteği ile büyük işletmelerin inisiyatiflerine de devam edilecektir (Otomobil endüstrisi, FRAPORT), buna göre okul diploması olmayan gençler de meslek hayatına giriş yapma fırsatı bulacaklardır.
- DGB ve sendikalar mesleğe hazırlık kalitesinin ve önlemlerinin iyileştirilmesi yönünde destek veriyorlar. DGB «göçmenler için mesleki kalifikasyon ağları (BQN)» adlı başarılı çalışmayı desteklemektedir, ve bu modelin diğer bölgelere de yayılması için çaba sarf etmektedir.
- DGB ve sendikalar, toplumdan dışlanmanın ve yapısal olarak toplumdan ayrılmanın gençlerin seçiminde mevcut olmaması için gayret gösteriyorlar. Gençlerin işe alınırken toplumsal ayrımın gözetilmemesi için mesela eşit muamele anlaşmalarının akdedilmesi için çaba göstermeleri için şirket ve işçi temsilcilerini destek ediyorlar. DGB eğitim kurumu, IG Metall, Verdi ve IG BCE bununla

ilgili seminer ve danışmanlık hizmeti düzenleyerek, personelden sorumlu kişilerin ve şirket-ve işçi temsilcilerinin dikkatlerini çekmeye çalışıyorlar.

- DGB ve sendikalar, yabancı gençlerin ikametgah statüsünden bağımsız olarak eşdeğer bir mesleki eğitim sistemine giriş hakkı elde etmeleri için destek veriyorlar. Bunun için de personelden sorumlu ve şirket ve-işçi temsilcilerine ikili sistemde meslek eğitimine kabul ile ilgili yasal çerçeve şartları konusunda danışma hizmeti ve bilgiler veriyorlar.
- DGB ve sendikalar Federal Çalışma Acentasının idaresi çerçevesinde, ek meslek eğitimi alanlarının, özellikle göçmen gençleri için yaratılması gerektiğini savunuyorlar. Bunun dışında katılımın artırılması için yasal çerçeve şartların ve meslek eğitimine refakat eden yardımların güçlendirilerek dikkate alınması için destek veriyorlar.
- DGB ve sendikalar, meslek eğitimi görmemiş genç yetişkinlerin de tam bir mesleki eğitimden geçmeleri için ikinci bir şans elde etmelerini sağlamaya çalışıyorlar.
- GEW meslek okullarında tam kalifiye meslek eğitimi aşamalarından dolayı meslek eğitim imkanlarının iyileştirilmesini ve meslek okullarındaki meslek eğitim sürelerinin ikili sistemdeki meslek eğitimleri için kabul edilmesi için çaba gösteriyor.

Gençlere yönelik sosyal hizmet kurumları:

- Gençliğe yönelik sosyal hizmet kurumları göçmen organizasyonları ile işbirliklerini güçlendirmeye çalışıyorlar. Genç Göçmenler Dairesi kültürler arası açılımlarını destekliyor.

- Gençliğe yönelik sosyal hizmet kurumları göçmen personel oranının artması ve göçmen gençlerin her fırsattan yararlandırılmaları için çaba gösteriyorlar.

Serbest Sosyal Yardım Kurumu:

- Serbest Sosyal Yardım Kurulununun Federal İş Birliğinin – Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege – BAGFW üye birliklerinin Federal Çalışma Birliği şans eşitliğinin sağlanması ve dışlama mekanizmalarının ve ön yargıların giderilmesi için destek vermekteler. Onlar göçmen kökenli genç insanlarda yanlış düşüncelerin giderilmesi için katkıda bulunmaktadırlar.
- BAGFW üye birlikleri göçmen gençlerin meslek eğitimi alanlarındaki istihdamı için sosyal hizmet ve birimlerinde ve meslek eğitimlerinde göçmen çalışanları daha fazla dikkate alınması için göçmen gençleri motive etmeye çalışıyor ve istihdam politikasını kontrol ediyorlar.
- BAGFW üye birlikleri göçmen gençlerin mesleki entegrasyonunu teşvik etmek için ağ içerisinde daha aktif olmaya çalışıyorlar. Burada göçmen organizasyonlarının da ağıdaki çalışmaya dahil edilmesi konusuna önem verilmektedir.
- BAGFW'nin üye birlikleri göçmenlerin eğitimlerinde ilgili olanakları sunmak için çaba gösteriyorlar, özellikle de mesleğe yönelik dil öğrenimi alanında (Equal, ESF-BA-Programı).
- BAGFW üye birlikleri göçmenlerin kendi hizmet ve birimlerinde SGBI II uyarınca çalışma olanaklarına sahip olmaları için ve dil bakımından da eğitimin teşvik edilmesi yönünde destek sağlıyorlar.

3. Entegrasyon ve İş Piyasası

3.1. Durum tespiti

Entegrasyonun önemli alanlarına iş piyasasında karar verilmektedir. Elde edilen deneyimlere göre de göçmenlerin en aktif şekliyle iş hayatındayken Entegrasyon gösterdikleri anlaşılmaktadır. Mesleki faaliyet ve konum ile kazancın yüksekliği bağımsız bir hayat planı olanağı için önemli bir rol oynamaktadır. Sağlam bir meslek ve kazanç olanağı üzerine bir perspektif, aile ve toplum içerisindeki çevrenin değer vermesi ve işletmedeki süreç ve iş arkadaşlarının ekibine dahil olmak önemli Entegrasyon faktörleridir ve icra edilen meslekle de bağlantılıdır. Tarihte ise çalışma piyasası odaklı göçlerde iş ve toplumdaki Entegrasyon milyon kez başarılıdır. Ancak göçmenlerin yine de çoğu zaman daha önemli engelleri aşmaları gere-

kiyor. Bu göçmen olarak az formel kalite beklentisi olan işlerde çalıştırıldıklarından ve göç hikayesi olan ailelerin çocukları olarak Almanya'nın eğitim ve meslek eğitim sisteminin yolunda kısmen iş piyasasında olumsuz başlangıç pozisyonlarda bulunmuş olmaları eğitim ve meslek eğitimle ilgili önceki iki maddede izah edilmiştir.

Göçmenlerin çalışma piyasasındaki durum analizi için henüz yeteri kadar veri bulunmamaktadır. İlgili veriler, işsizlik, kazanca bağlı davranış, çalışma piyasası önlemlerine katılım ve buradaki başarıları gibi konulardan oluşmaktadır. Çoğunlukla da Alman uyruklu olmayanlar özelliğine değinilmek zorunludur, bununla göçmen kökenli insanların tümünü kapsamadığı gibi, ayırıştırma da yapılmamaktadır.

Geçmiş son onbeş yılda istihdam durumu göçmen kökenli insanlar için oldukça kötüleşmiştir. Yabancı

4.3.

uyruklu kişilerin kazanca katılımları düşmüştür ve işsizlik oranı da Almanlar'a göre iki kat daha fazladır. Yabancı personel yapısal değişimlerden Almanlar'a göre daha çok etkilenmektedir. Genelde iş alanlarının daraltıldığı sektör ve mesleklerde daha yoğun olarak temsil edilmektedirler ve kamu hizmeti veren kurumlarda da daha az istihdam edilmektedirler. Hizmet sektörünün gelişme gösteren kollarında daha çok basit iş alanlarında istihdam edilmektedirler. Çalışma piyasasındaki sorunlar daha çok göçmen kökenli kadınlar, yaşlılar ve gençler ile ilgilidir.

Bunun ana sebebi ise, ortalama eğitim seviyelerinin düşük ve herhangi bir meslek eğitimini tamamlamamış kişi sayısının çok yüksek olmasıdır. Buna karşılık ise çalışanların yeni işe alınmaları aşamasında önlerine gittikçe büyüyen uzmanlık talepleri çıkmaktadır. Göçmen kökenli insanların mesleki Entegrasyonu çok acil bir sorundur. Göçmen kökenli insanların mesleki ilerleme tedbirlerine az sayıda katılımı, burada daha fazla bir şeyler yapılmasını göstermektedir.

Çalışma piyasası durumuna ait bulgular ışığında kalifiye göçmen kökenli insanların sorununda, eğitimdeki eksiklerin bunu açıklayan tek husus olması ise yeterli değildir. Devam eden yüksek istihdam yetersizliği ışığında sadece kişisel özellikler değil, muhtemelen seçim sürecinde toplumsal algının da büyük rolü bulunmaktadır ve entegrasyona dayalı politik tedbirlerin hazırlanmasında dikkate alınmalıdır.

Göçmenler için çalışma piyasasındaki entegrasyonun sosyal, toplumsal politik ve toplum ekonomisine dayalı nedenlerden dolayı derhal geliştirilmesi gerekir. Ekonomi ve yönetimde gelecek dönemde göçmenler daha yoğun olarak yer alacaktır. İş gücü sorgulamasında uygun uzman personel yetersizliği görülmektedir. Çok sayıda şirket, eyaletin özel diline vakıf ve kültürler arası deneyimlere sahip uzman personele artan oranda ihtiyaç duymaktadır. Aynı koşul kamu hizmetlerinde de geçerlidir. Demografik gelişim ve piyasaların enternasyonal hale gelmesi ile bu ihtiyaç daha da artacaktır; çözümü de sadece yönlendirilen bir göçmen politikası ile sağlanamayacaktır. Bu nedenden dolayı da yerli personel potansiyelinin artması ve kendilerinden daha iyi faydalanılması gerekmektedir, buna Almanya'da yaşayan göçmen kökenli insanlarda de dahil edilmektedir.

3.2. Hedef belirleme

Bu çıkış pozisyonu uyarınca, Ulusal Entegrasyon Planında önlemler tespit edilirken aşağıdaki amaçlar esas alınmaktadır:

Göçmen kökenli insanların istihdam şanslarını artırma

Göçmen kökenli insanların kalifikasyon profili çeşitli nedenlere bağlı olarak onların istihdam şanslarını

olumsuz olarak etkileyebilir. Onların genel ve genel olmayan kalifikasyonları eksik olabilir, bunlar genel eğitim veya mesleki eğitimleri ile ilgili olabilir. Bu sorunlar çalışma piyasasındaki eğitim ve mesleki eğitimi temel alanları dahilinde çözümlenmelidir. Mesleki gelişim olanakları için sorumluluk çalışma piyasasına aittir.

Mesleki gelişim için kamusal ve özel işyerleri tarafından finanse edilen olanaklar sunulurken amaç, o ana kadar yetersiz biçimde teşvik edilmiş olan göçmen kökenli insanların bundan sonra özellikle eğitim alt yapısı düşük olan kişiler için daha fazla teşvik edilmelerini sağlamaktır. Mesleki gelişim sayesinde çalışanların vasıflarına dayalı profilleri değişen şartlara göre entegrasyon gösterecek ve birçok ekonomik alanda yenilik hızının artışı ile daha uzun süreli çalışma süreleri ile artarak anlam kazanacaktır. Göçmen kökenli çalışan ve iş arayanlar için Almanca dil bilgisinin güçlendirilmesi çok önemlidir. Mesleki gelişimde hedef gruplar için koşul ve ihtiyaçların örtüşmesi ve kullanılan metodların uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Mesleki bir eğitimi olmayıp, çalışan genç yetişkin göçmen kökenli insanlar için modüler ve mesleğe eşlik eden sonradan eğitim alma konusunda ikinci bir şans verilmelidir.

Mesleki entegrasyona uygun bir teşvik için çıkış noktası, kişiye özel bir aday profili düzenlemektir, bu noktada özel kültürel ve dilsel bölümler de kapsama dahil edilmelidir veya iş arayan göçmen kökenli insanların formal bir kabulden bağımsız olarak meslek eğitimleri için informal bilgi ve kabiliyetleri dikkate alınmalıdır, ancak o zaman göçmen potansiyeli adaylık uygulamasında şeffaf hale gelir. Bu yetenek analizini ayrıca danışmanlık olanakları, sonradan eğitim olanakları ve sınava hazırlık için formal tanıma süreci desteklemelidir.

Göçmen kökenli insanların ihtiyacına göre danışma, enformasyon ve iletişim olanakları

Detaylı bir danışma ve enformasyon olanakları Almanya'daki gelişen eğitim ve meslek eğitim sistemine ve çalışma piyasasına yeni adapte olacak insanlara göre belirlenmelidir. Bundan etkilenen gruplar, Almanya'ya yeni gelmiş, Almanya'da doğmuş ve daha önce göçmüş ailelerin çocukları olabilir, çünkü bu ailelerde meslek eğitim yolları ve meslek bilgileri çok geniş değildir, buna karşılık birkaç kuşak Almanya'da yaşayan ve çeşitli iş alanlarında çalışmış ailelerin deneyimleri bizzat kendileri tarafından elde edilmiş olabileceği gibi sosyal ağlarından öğrenilmiş bilgiler olabilir.

Enformasyon ve danışmanlık anlamında politikanın, kamu yönetimi ve ekonominin sunduğu olanaklar özel koşullar ile genişletilmelidir, bu unsurlar göçmen kökenli insanların ihtiyaçlarını özellikle içermelidir.

Model şeklinde çalışmaların yapıldığı yerlerde, etkinlik kontrolüne göre olanaklar kalıcı mı diye kontrol edilmelidir. Medyaların kullanılmasında ise göçmen kökenli insanlara ulaşıp, ulaşılmadığı kontrol edilmelidir ve bu tür bilgilere de erişim sağlanması gerekir. Çok dilli yayın ve ilanlar ile de göçmenler doğrudan bilgilendirilebilir ve aydınlatılabilir.

Göçmen kökenli çalışanlarının işyerindeki entegrasyonu odaklı olarak teşvik etmek

Ekonomi ve yönetimin göçmen kökenli insanların potansiyellerinden faydalanmak için büyük ilgileri mevcuttur. Bu nedenle de personel kazanma ve geliştirme ile ilgili enstrümanlar uygulamaya girerken, Entegrasyonun işletmelerde ve yönetimde de iyileşmeye neden olmasına, çeşitli deneyim ve kültürlere sahip kişilerden gerçekten de istifa edilip, edilmediğine dikkat edilmelidir. Çalışanların değişik yetenekleri yenilikçi ve yaratıcı çözümler için bir fırsattır, örneğin «Charta der Vielfalt (Çeşitlilik şartı)» tanımlanmaktadır. Çeşitlilik yönetimi açısından buradaki amaç, daha fazla göçmen kökenli personel kazanabilmek ve onları mesleki gelişiminde odaklı olarak teşvik etmektir. Özellikle her eğitim seviyesindeki gelişmeler için olanaklar sağlanmalıdır. İşyerindeki eğitim personeli de bu şartlara karşı hassasiyet göstermeli ve hazırlıklı olmalıdır. İşyerindeki anlaşmalar iletişim araçları ve prosesler de bu çalışmayı odaklı olarak desteklemelidir.

Göçmen kökenli insanların ihtiyaçlarına göre çalışma piyasası politikası bazında sağlanacak odakların uygun hale getirilmesi

Göçmen kökenli insanların yaşadıkları zorluklara dair belirtilen bulgular ışığında, onların çalışma piyasasına entegrasyonlarında kamu finansmanlı çalışma piyasasının politik olanakları özel bir anlama sahiptir. Federal İş Acentesinin ve iş arayanların temel güvenmesini sağlayan kurumun en son çabaları, kişiye özel bir koruma geliştirmek ve iş arayan göçmen kökenli insanlar için spesifik bir destek sağlamaktır. Kişiyeye özel durum yönetiminin enstrümanı, etkinlik açısından öneri arayışı içerisinde olan göçmen kökenli insanlara göre kontrol edilmeli ve gerekli hallerde entegrasyonlu hale getirilmelidir. Yetersiz göçmen kökenli insanların katılımına dair bulgular, özellikle de eğitim olanakları daha etkin bir şirket proses ve enstrüman uygulama yönetimi gerektirmektedir. Kamusal çalışma teşviki göçmen kökenli çalışanların ve işverenlerin çabalarını ekonomi ve idari alanda etkin biçimde desteklemelidir.

Durum analizi ve politik danışmanlığına ait veri durumunun iyileştirilmesi

«Alman uyruklu olmama» istatistiki özelliği göçmen kökenli grupların tümünü kapsamamaktadır, özellikle sonradan göç eden Alman asıllı göçmenleri içermez. Göçmen kökenli tüm insanların çalışma ve işsizlik hususunda davranışları hakkında veri durumu, ayrıca çalışma piyasası politik tedbirleri hakkında

veriler ve bu tedbirlerin başarıları iyileştirilmelidir. Bunun için de göçmen kökenliliğin mümkün olduğu kadar farklılıklar gözetilerek kayıt altına alınması gerekir.

3.3. Önlemlerin ve öz sorumlulukların kararlaştırılması

Bu kararlaştırılan amaçların takibi için «İyi eğitim ve mesleki eğitimi sağlamak, iş piyasasındaki fırsatları arttırmak» çalışma grubunun aktörleri aşağıdaki gibi ve kendi sorumlulukları çerçevesinde aşağıdaki önlemleri ilk adımda gerçekleştirme veya destekleme konusunda yükümlüdürler:

Federal Hükümetin (veya Federal Hükümetin kendi düzenleme yetkisi dahilinde) ve Federal İş Acentesinin (BA) tedbirleri ve üstlendikleri yükümlülükler

Federal Hükümeti:

- «Kalifikasyon ile Entegrasyon» (IQ) danışmanlık ve enformasyon ağı Federal Hükümetin emri ile Federal İş Acentesi ve sivil kurumlar ile işbirliği içerisinde göçmenlerin, kabul edilen sığınmacıların çalışma piyasası koşulları için yeni stratejiler geliştirmektedir. Devam eden değerlendirmenin sonunda Federal Hükümet yapılan çalışmaların ne kadar başarılı olduğunu ve enstrümanların çalışma piyasası politik önlemlerinin düzenleme sistemi içerisinde ne kadar aktarılabildiğini, çalışma grubunun ek tedbirlerinin ne kadar devam edeceğini kontrol edecektir.
- Federal Hükümet «Şans yerine farklılık – Almanya'daki şirketlerin çeşitlilik şartı (Charta der Vielfalt)» konulu girişimci inisiyatifini desteklemektedir. Bu koşula katılıp, altına imza atanlar toplumsal çeşitliliği kendi personel yapısına da yansıtmayı taahhüt etmektedirler. Bu şekilde özel şirketler ve kamu birimleri kendi menfaatlerine özel bir sosyal sorumluluk almış oluyorlar.
- Federal Hükümet çeşitlilik şartının büyük şirketlerin birimlerine, küçük ve orta ölçekli işletmelere ve kamu birimlerine yayılması için aktif bir katılım sağlayacak ve bununla ilgili 2007 ile 2008 yıllarında ESF – finansmanlı bir kampanya ile «işyerinde çeşitlilik/istihdam kaynağı olarak çeşitlilik» konulu yarışma dizisi düzenleyecektir. Bunun amacı, göçmen kökenli insanların çalışma piyasası ve meslek eğitimi entegrasyonunu, iş alanlarında ve kamudaki istihdam ve personel politikasında onların daha fazla dikkate alınmasını sağlamaktır. Federal Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Federal İş Acentesi ve Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi çeşitlilik ilkesine katılarak yükümlülük altına girmişlerdir, çeşitliliği tanıyacaklar ve takdir

4.3.

ederek, ön yargılardan uzak bir çalışma ortamı oluşturacaklar.

- Federal hükümet ESF-programını hayata geçirecek, 2007–2013 teşvik dönemi için ulusal Entegrasyon planını bir dizi ek tedbir ile özel olarak destekleyecektir.
- ESF programı çerçevesinde Almanca dilinin mesleğe bağlı olarak teşvik edilmesi 2007 ortalarından itibaren genişletilecektir. Bu çalışma Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi'nin (BAMF) entegrasyon kurslarını tamamlayacak ve gelecekte bütün göçmen kökenli insanlar bu çalışmadan faydalanacaklardır. Federal İş Acentesi ARGEN/İş acentelerinin yönetimlerinin Entegrasyon kursuna yönlendirme sürecini devamlı olarak takip etmelerini, meslek oryantasyonuna ve gelişime yönelik kabiliyetler ile tamamlayıcı dil teşviklerini gerçekleştirmeleri için destek sağlayacaktır.
- Planlanan XENOS – takip programı içerisindeki bir ağırlık noktası odaklı göçmen kökenli insanlara doğru yönlendirilecektir (2008'den itibaren).
- Federal Hükümet Sosyal Güvenlik Yasası II'nin etkilerini çalışabilir göçmen kökenli insanların durumuna göre değerlendirmektedir. Sosyal Güvenlik Yasası II – düzenlemelerinin etkileri ve sonuçları göçmen kökenli insanların istihdam, meslek eğitimi kabiliyeti ve sosyal istikrar açısından bir çalışma çerçevesinde araştırılacaktır.
- Etnik ekonominin çalışma piyasası politikası bakımından hiç de ihmal edilmeyecek kadar önemi vardır. Federal Hükümet ESF teşvikli koçluk olanaklarını bu alanda KfW'de yoğunlaştıracaktır, bu kurum yeni iş kuranlara yönelik bölgesel çalışma büroları ile birlikte çalışmaktadır.
- Göçmen kökenli insanlar için özel kuruluş danışmanlığı önem kazanmıştır ve bu arzulara artan oranda dahil edilecektir. Göçmen kökenli kişiler çoğunlukla şehirdeki problemlilerde yaşıyorlar. Bölgesel ekonominin canlandırılması için ESF Federal Hükümet programı çerçevesinde istihdam odaklı «sosyal şehir» projeleri gerçekleştirmektedir.
- Federal Hükümet işveren olarak rolünün bilincindedir. İmkanlar dahilinde göçmen kökenli personel payını uygunluk, başarı ve kabiliyet çerçevesinde artıracaktır. Dilsel ve kültürler arası kabiliyetlerin uygun biçimde dikkate alınması için çaba gösterecektir.

Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi:

- Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi (BAMF) göç kökenli akademisyenler için mesleki entegrasyon konsepti geliştirecektir. Ağırlıklı olarak eğitim ve mesleki eğitimi tanıma yöntemini (kültür bakan-

ları işbirliği ile), dil ve mesleki alanlarda sonradan eğitim görme imkanlarını içermektedir.

- Bunun dışında BAMF hedef gruba dayalı eski Sovyetler Birliği'nden göç eden doktorlar için bir mesleki entegrasyon konsepti hazırlayacaktır. Gerekli hallerde uygulamalar model bazında denenecek ve entegrasyon teşvikinin şartı bağlı olanakları içerisinde aktarılacaktır.
- BAMF'ın kendi bölgesel koordinatörleri ve federal devlet tarafından teşvik edilen göç danışma merkezlerinin yapısına da müdahale ederek, göç ile ilgili danışma hizmetinin etkin olarak verilmesi istenmektedir, buna göre bütün katılan kurum/organizasyonlar ilgili bölgede sürekli olarak entegrasyon teşviki alanında koordinasyon ve işbirliği oluşturulması ve bir ağ sisteminde çalışması planlanmaktadır. Göç ile ilgili danışma hizmeti veren kurum bu bağlamda aktif olarak Çalışma/ARGEN/Seçimli yerel idareler için devamlı, sistematik bir işbirliği yürütülmesini sağlamak istiyor.

Federal İş Acentesi:

- Federal İş Acentesi, federal sınırlar içerisinde bir enformasyon platformu düzenlemektedir (BA-MediaNet), bunda en başarılı uygulama örnekleri model biçiminde BA'nın bütün hizmet noktalarına sunulacaktır. Yerinde verilecek imkanlar böylece daha şeffaf olacak, çalışma acenteleri ve çalışma birlikleri mevcut olanakların kullanılıp, kullanılmadığına daha kolay karar vereceklerdir.
- «Kurumlardaki düşük eğitim seviyeli kişi ve yaşlıların geliştirilmesi» (WeGebAU) programına göre BA teşvik sağlarken, özellikle de göçmen kökenli çevreyi dikkate alacaktır.
- BA yabancı dillerdeki bilgilendirme materyallerini artıracak ve göstergeli işlevi gören uzmanlar üzerinden göç ile ilgili danışma merkezlerine tanıtacaktır. Bu olanak aynı zamanda iş arayanlar için temel güvence sağlayıcılarına da sunulacaktır.
- BA personel politikası çerçevesinde personelin uzmanlaştırması ve personel alımında fırsat eşitliği prensibini getirecektir. Kişiyi özel, çeşitli kabiliyetler ve kişilerin potansiyelleri (örneğin yabancı dil, özel meslek deneyimi, kültürler arası yetenekler) personel gelişimi çerçevesinde teşhis, teşvik edilerek, amaçlı olarak kullanılacaktır. Bununla ilgili konseptler personel bölümü ve BA yüksek okulu tarafından hazırlanacaktır.
- 2007 yılında BA çeşitli iletişim araçları işbirlikleri çerçevesinde «Göçmen kökenli insanların Entegrasyonu» konusunu ele alacaktır.
- BA birleşim ile ilgili bilançoları ortaya koyacak, buna göre çalışma piyasasında ve çalışma piyasası

politikasında göçmenler açısından daha iyi bir analiz ortaya çıkacaktır.

Eyaletler ve komünlerin önlemleri ve öz sorumlulukları (veya eyalet ve komünlerin düzenleme yetkileri)

Eyaletler:

Şu ana kadar bununla ilgili eyaletlerde üstlenilmiş yükümlülükler yer almamaktadır. Çalışma grubundaki danışma hizmetine uygun olarak aşağıdaki konuların dikkate alınması gerekir:

- İşveren olarak eyaletler: Kamu hizmetleri alanında işe alma uygulamalarının kontrolü – göçmen kökenli personel gruplarının personel alımlarında değişen koşullara göre kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi ve uzman personel ihtiyacının demografik gelişmelere uygun olması.

Yerel Yönetimler:

Beledi çatı organizasyonları halihazırda üyeleri ile yoğun bilgi alışverişinde bulunmaktalar ve bundan sonraki uygulamalarda da katkı sağlayacaklardır.

Çalışma grubundaki danışmanlık hizmetlerine uygun olarak aşağıdaki konular dikkate alınmalıdır:

- İşveren olarak komünler: Kamu hizmetleri alanında işe alma uygulamalarının kontrolü – göçmen kökenli personel gruplarının personel alımlarında değişen koşullara göre kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi ve uzman personel ihtiyacının demografik gelişmelere uygun olması
- Komünlerde ekonomik teşvik ve yeni iş kurma konusunda göçmenlere danışmanlık hizmeti veren kurumlar birbiriyle koordine haline gelmelidir.

Özel kurum ve organizasyonların önlem ve öz yükümlülükleri

Göçmenlere ait organizasyonlar:

- Alman-Helenik Ekonomi birliği (DHW) 2007 yılı için Köln ve Dusseldorf bölgelerinde bir «eğitim ve meslek eğitimi için IG-menfaat ortaklığı» planlanmaktadır. Ortaklığın amacı Yunanlı girişimcilerin şirket yönetimindeki her türlü ihtiyaçlarını desteklemek. «IG» Yunanlı firmalar için lobi ortaklığıdır ve bölgenin ekonomi ortakları, Alman ve Yunanlı idareler ile Yunan-Alman Basını ile işbirliği içerisinde bulunmaktadır.
- CGIL-eğitim kurumu e. V. göçmenler için işsizliği önlemeye yönelik iki ayrı ülkeye ve iki ayrı dile ait kalifiyeleştirme önlemlerini Alman eğitim kurumları ile birlikte diğer federal eyaletlere yayacaktır (örneğin ihracat-ithalat Asistanlığı Almanya/İtalya ve Almanya/Türkiye). Bu projelerde kendi göç deneyimleri ile uzman personel Alman uzman personel

ile birlikte çalışacak ve göçmen kökenli insanların işsizliğini gidermek için mevcut insan kaynaklarının pozitif yönde geliştirilmesini sağlayacaklar.

Ekonomi:

- Sanayi ve ticaret odaları yurtdışından elde edilen uzmanlıkların tanınması için kendi hizmetlerini geliştiriyorlar. Buna özellikle de uzman görüşü gerektiren yabancı diplomalar dahildir.
- Sanayi ve ticaret odaları ile esnaf odaları şirketlerde, göçmen kökenli insanların işe yerleştirilmesi ile ortaya çıkan fırsatları özellikle de yabancı piyasalar ve kültürlerden dolayı ve önemli dil bilgisi nedeniyle istifade edecekler ve yabancı personelin istihdam edilmesine yardımcı bulunup bilgi verecekler.
- Alman İşverenler Birlikleri (BDA) Federal Birliği kendi üyelerini, çeşitliliğin şirketlerde teşvik edilmesi için desteklemektedir, buna göre şirketlerde yönetimlerde çeşitliliğin «Çeşitlilik anlaşması» teşvikiyle yerleşmesi ile Diversity Managementin personel ekonomik girişimi yerleştirerek göçmen kökenli insanların özel kabiliyetleri ve potansiyelleri işyerindeki süreçlere daha yoğun olarak dahil edilecektir.
- Alman ekonomisinin çatı organizasyonları ile Federal Hükümet arasındaki anlaşmaya göre, özel sektörde erkek ve kadınların fırsat eşitliğini teşvik etmek için ekonominin çatı organizasyonları kendi üyelerine işyerlerindeki önlemlerin artırılması ile erkek – kadın arasındaki fırsat eşitliğini ve aile memnuniyetini sağlama konusunda tavsiyelerde bulunacak. Bu teşvike göçmen kökenli kadınlar da dahil edilmiştir.
- Sanayi ve ticaret odaları ile esnaf zanaatkar odaları göçmen kökenli, yetişkinleri meslek eğitimi alma konusunda rehberlik yaparak, onlara talep edilmesi durumunda yabancı dilde enformasyon malzemeleri sunuyorlar.
- Sanayi ve ticaret odaları eğitim geliştirme ve sınav olanaklarını daha yoğun olarak sunuyorlar, buna göre göçmen kökenli gruplar kendi çalışma kabiliyetlerini çalışma piyasasında güçlendirebilirler, örneğin Gastronomi dersleri veya IHK yabancı dil muhabiri gibi.
- Esnaf odaları göçmen gruplarının da kendi çalışma kabiliyetlerini çalışma piyasasında güçlendirebilmeleri için tamamlayıcı eğitim geliştirme sınav olanakları sunuyorlar
- Sanayi ve ticaret odaları eskisinden daha çok IHK – hizmet olanaklarını göçmen kökenli insanların iş kurmaları için sunacaklar ve özel hizmetler geliştirecekler, örneğin Türk dilinde etkinlikler düzen-

4.3.

lenecektir. Dış ekonomi sorunları ile ilgili şirketlere destek vermeyi amaçlıyorlar.

- Esnaf odaları ise kendi olanakları çerçevesinde göçmen kökenli insanlara rehberlik ediyorlar ve KAUSA işbirliği ile kişilerin ana dillerinde bilgilendirme malzemesi sunuyorlar.
- BDA Federal İş Acentesinin idari kurulunda odaklı olarak, etkisi ve ekonomikliğine yönelik danışmanlık, aracılık ve teşvik niyetlerini desteklemektedir, bunların amacı ise göçmen kökenli insanların çalışma piyasasına daha iyi Entegrasyonunu sağlamaktır.

Sendikalar:

- DGB ve sendikalar işletmelerde ve idarelerde göçmen kökenli insanların katılımlarını teşvik ediyorlar ve çalışanları, uyruk, kökenden bağımsız olarak menfaatlerini korumaları konusunda destekliyorlar. Başarılı önlemler (örneğin IG Metall'e ait yabancıları teşvik programı, işçi temsilcileri seçimleri için seçim belgelerinin en önemli dillerde hazırlanması) yabancı çalışanların işçi temsilcilerinde temsil edilmesi devam ettirilecektir. Sendikalar işçi ve personel temsilcilerinin mesleki eğitimlerini ve eğitimlerini geliştirmeleri için seminerler sunmaktadır. Burada yabancı çalışanların entegrasyonu ve onların eşitliği ise bütüncü bir unsurdur, ayrıca seminerler işletmedeki göç işleri ile özel olarak örtüşmektedir. Göçmenler ise kendi yapıları ile sendikal çalışmalara entegre edilmişlerdir; çeşitli düzenlerde komiteler mevcuttur, aynı zamanda sendikaların kapsamlı eğitim ve rehberlik önlemleri söz konusudur.
- DGB ve sendikalar, göçmen kökenli personelin entegrasyonu için önemli koşulları olan fırsat eşitliği ve eşit muamele yaratılması konusunda çaba gösteriyorlar. Eşit muamele ve toplumdan dışlanmaya karşı koruma sağlama konusunda sendikalar işletmelerin sözleşme akdetmelerini teşvik ediyorlar. Genel eşit muamele yasasının hayata geçirilmesi çerçevesinde işçi ve personel temsilcileri işe alım yöntemlerinin ve personel kararlarının denetiminde destekleyecekler.

- İstihdamın güvencesi olarak çalışanların yüksek bir uzmanlık derecesine sahip olması işsiz kalma riskini azaltmaktadır. Bu nedenle sendikalar eğitimin geliştirilmesi için geçmiş yıllarda toplu iş sözleşmeleri akdetmişlerdir. Ancak mesleki eğitim seviyesi düşük göçmen kökenli insanlar şu ana kadar düşük oranda katılım sağlamışlardır, bu nedenle sendikalar bu gruplar için önlemlerin yapılandırılması konusunda çaba gösteriyorlar.
- DGB ve sendikalar Federal İş Acentesinin öz idaresi çerçevesinde, düşük eğitim seviyeli göçmen kökenli insanların daha yoğun olarak Federal Çalışma Acentesinin uzmanlaştırma önlemlerine dahil edilmeleri için çalışıyorlar. Şu ana kadar göçmen kökenli insanların kabiliyet ve deneyimleri çok fazla dikkate alınmazken, topluma entegrasyon süreçlerinde çok daha fazla dikkate alınacaklardır.
- DGB tarafından desteklenen EQUAL projeleri açıkça göstermiştir ki, sığınmacı ve üçüncü dünya devleti vatandaşlarının, eğer ki oturma hakkı bakımından engeller giderilebilirse, çalışma piyasasına entegrasyon sağlamaları mümkündür. DGB ve sendikalar kapsamlı bir oturma hakkı düzenlemesi için çalışıyorlar, buna göre ise geçim güvencesinden bağımsız olarak güvenli bir ikamet ve çalışma piyasasına eşit şartlarda giriş sağlanmaktadır.

Serbest Sosyal Yardım:

- Serbest sosyal yardım BAGFW ile Federal Çalışma birliğinin üye birlikleri göçmenlere yönelik danışma hizmeti ve uzmanlaştırma olanakları ile göçmen kökenli insanlar için mesleki yönlendirmeyi, mesleki eğitimi, uzmanlaşmayı, iş aramayı destekliyorlar. Buna göre gençler meslek eğitim kurumları çerçevesinde uzmanlık meslek eğitimi alma imkanı elde ederler.
- BAGFW'nin üye birlikleri kültürlerarası açılımın devam etmesi için hizmet ve düzenlemelerini sürdürüyorlar. Bunu personel politikalarında dikkate alıyorlar, ve bu süreci meslek eğitimleri ile destekliyorlar. Göçmen kökenli insanlar kendileri için doğru ve önemli olan sosyal hizmetleri bizim kurumlarımızdan alabilecekleri konusunda güven duyabilirler.

Üyeler

İdare: Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	
Franz Müntefering	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Heinrich Tiemann	Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı
Birlikler/Kurumlar	
Heinrich Alt	Federal İş Acentesi Yönetim kurulu üyesi
Irina Bernstein	Federal Alman – Rus Girişimciler Derneği
Ludwig Georg Braun Dr. Günter Lambertz (temsil)	Alman Ticaret ve Sanayi Odası Kurulunun Başkanı
Annelie Buntenbach	Federal Sendikalar Konfederasyonu yönetici üyesi
Phedon Codjambopoulo Christina Alexoglou-Patelkos (temsil)	Alman – Helenik Ekonomi Birliği başkan yardımcısı
Marianne Demmer	Eğitim ve bilim sendikası genel yönetim kurulu başkan yardımcısı
Ilse Falk, MdB	CDU/CSU Federal meclis fraksiyonu başkan vekili
Wolfgang Fehl	Esnaf gelişim merkezi «Uzmanlaştırma ile Entegrasyon» ağı
Dr. Reinhard Göhner Peter Clever (temsil)	Alman İşveren Birlikleri Konfederasyonu Genel Müdürü
Barbara Graf	Federal Çalışma Birliği, Gençliğe Yönelik Sosyal Çalışmalar, Göç uzmanlık alanı
Dr. Hans-Carsten Hansen Dr. Linda von dem Bussche (temsil)	BASF AG. İnsan kaynakları ve kabiliyet merkezi müdürü
Hilburg Kagerer	Ferdinand-Freiligrath-Yüksek Okulu Berlin-Kreuzberg Okul Müdürü
Cüneyt Kandemir	Avrupa'daki Türk Girişimcileri ve Sanayicileri Derneği ATIAD/Prof. Recep Keskin
Otto Kentzler Prof. Dr. Friedrich Esser (temsil)	Alman Esnaf ve Zanaatkarlar Birliği Başkanı
Annabel von Klencck	Mercator Vakfı Genel Müdürü
Burhan Kocaslan	Berliner Landesbestenehrung – IHK-Berufen birincisi
Kenan Kolat	Almanya Türk Toplumu Başkanı
Phuong Kollath	«Diên Hông» Derneği Aynı çatı altında hep birlikte, Rostock
Franco Marincola	CGIL – Eğitim Kurumu Başkanı
Dr. Peter Neher Roberto Alborino (temsil)	Deutscher Caritasverband Başkanı, Serbest Sosyal Yardım Federal Çalışma Birliği Başkanı
Wolfgang Rhode	IG Metall Yönetim Kurulu Yönetici Üyesi
Vicente Riesgo Alonso	İspanyol Aile Dernekleri Birliği
Kemal Şahin	Türk-Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Başkanı
Michael Vassiliadis	IG Maden, Kimya, Enerji yönetim kurulu yönetici üyesi

Bilim	
Prof. Dr. Michael Bommers	Osnabrück Üniversitesi Göç Araştırmaları ve Kültürler Arası İncelemeler IMIS Direktörü
Prof. Dr. Ingrid Gogolin	Hamburg Üniversitesi, Uluslar Arası ve Kültürler Arası Karşılaştırmalı Eğitim Bilimi
Prof. Dr. Klaus Klemm	Duisburg-Essen Üniversitesi, Eğitim Araştırmaları/Eğitim Planlaması Çalışma Grubu Başkanı
Prof. Petra Stanat	Ph.D., Erlangen-Nürnberg Üniversitesi, Ampirik Eğitim Araştırmaları, Öğrenme-Öğretme Araştırmaları Merkezi Başkanı
Eyaletler	
Prof. Dr. Ulrich Goll Christian Storr (temsil)	Adalet Bakanı ve Baden-Württemberg Eyalet Hükümetinin Entegrasyon Sorumlusu
Günter Piening	Berlin Senatosu – Göç ve Entegrasyon Senato Görevlisi
Maria Weber	Rheinland-Pfalz Çalışma, Sosyal Güvenlik, Sağlık, Aile ve Kadınlardan sorumlu Bakanlık'ta göç ve Entegrasyon Konusunda Eyalet Hükümeti Görevlisi
Gabriele Weber	Saksonya Eyaleti Kültürden Sorumlu Devlet Bakanı
Ute Erdsiek-Rave Dr. Angelika Hüfner (temsil)	Kültür Bakanlığı Konferansı Başkanı (31 Aralık 2006'ye kadar)
Prof. Dr. E. Jürgen Zöllner	Kültür Bakanlığı Konferansı Başkanı (1 Ocak 2007'den itibaren)
Belediyeler	
Klaus Hebborn Bettina Heinrich (temsil)	Alman Şehirler Kurumu
Uwe Lübking	Alman Şehirler ve Belediyeler Birliği
Dr. Irene Vorholz	Federal Alman Belediyeler Kurumu
Danışman olarak katılanlar	
Heinz Ackermann	Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığı
Dr. Dagmar Beer-Kern	Göçmen, Kaçak ve Entegrasyon Federal Hükümeti İdari Çalışmalar Görevlileri
Dr. Christoph Hauschild	Federal İçişleri Bakanlığı
Elmar Hönekopp	Çalışma Piyasası ve Meslek Araştırma Enstitüsü
Prof. Dr. Eckhard Klieme	Alman Enternasyonal Pedagojik Araştırmalar Enstitüsü DIPF Direktörü
Başkan Manfred Kremer Bent Paulsen (temsil)	Meslek eğitimi Federal Enstitüsü Başkanı BiBB
Peter Munk	Federal Almanya Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı
Dr. Karsten Roesler	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Sabine Schulte-Beckhausen	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Çalışma grubu Dieter Hanz, Karl-Heinz Kohn ve BMAS sosyal güvenlik ve göç proje grubundan Cornelia Petrowsky, çalışma grubunu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın I, II, V ve VI numaralı bölümlerin katkıları ile desteklemiştir.	
Jörg Trautner	BMAS, Redaksiyon

4.4.

Konu Alanı 4:

«Kadın ve Kızların Yaşam Koşullarını İyileştirmek, Eşitliği Gerçekleştirmek»

Almanya'da yaşayan 15,3 milyon göçmen kökenli insanın yarısından fazlası genç kız ve kadındır. Birçoğu çok iyi Entegrasyon sağlamış durumda, çoğu – göçmen kökenli ikinci ve üçüncü kuşak kadın ve genç kızlar – geleneksel pederşahiden ziyade modern, ortaklık üzerine kurulu modelleri örnek alıyorlar. Çoğu ebeveyn sorumluluğu taşıyor; çoğunlukla da onlar bir sonraki neslin Entegrasyonuna etki ediyor.

Göçmen bayanların potansiyelleri kullanılmalıdır. Kadınların ve genç kızların rolleri dikkate alınmadığı zaman, Entegrasyon sürecinde de, sorunları ve özel ihtiyaçları dikkate alınmaz ise, onların topluma Entegrasyon sağlaması mümkün değildir. Bu ulusal entegrasyon planı üzerine birlikte çalışan çalışma grupları, kendi görevleri çerçevesinde göçmen bayanların ihtiyaçlarına ışık tutmayı başarmışlardır. Çalışma grubu 4'e ilaveten «kadın ve genç kızların yaşam şartlarını iyileştirme ve eşit hakların hayata geçirilmesi» konusunda görüşleri müzakere etme görevi verilmiştir.

Çalışma grubu 4 Adalet Bakanlığı tarafından koordine edilerek, Aileden, Yaşlılardan, Kadınlardan ve Gençlerden Sorumlu Bakanlık işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesinden ve diğer Federal yetki alanlarından da temsilciler, Federal Almanya parlamentosundan milletvekilleri ve eyalet ile yerel çatı kurumların temsilcileri, hukuki meslek birliklerinden, yasal hastalık sigortaları ve sosyal yardım dernekleri, göçmenlerin organizasyonları, göç ile ilgili danışma merkezleri temsilcileri ile göçmen olan/olmayan uzmanlar da yer almıştır.

Ayrıca Adalet Bakanlığı Konferansı için eyalet hukuk daireleri ilgili yetkili eyaletlerden kadından sorumlu bakanlar, senatörler de konuya dahil edilmiştir.

Verilen görev çerçevesindeki çeşitli konulardan o dönemde tahsis edilen sürede sadece birkaçı örnek nitelikte ele alınabilmiştir. Soru tablosu esasına göre, göçmenler için bugün önemli olan, ve danışma esnasında ortaya konulan konu bazlı ağırlık noktaları ortaya çıkmıştır. Çalışma grubu bilinçli olarak da bu konu alanlarını işlemiştir, bu konular o ana kadar çok geniş anlamda tartışılmamıştır, ve başlayan çalışma ile ancak geniş kapsamlı önlemler içerisine girebilmiştir.

Çalışma grubu 4 içerisinde özellikle göçmenler açısından, ve katılan danışma büroları ve birlikler açısından da eylem ihtiyacı grup tarafından belirlenen konu alanının ötesinde geçerli kılınmıştır. Göçmenler, günlük hayatta her alanda ön yargılar ile yüzleştiklerini düşünüyorlar, o nedenle de Almanya'daki toplum hayatına eşit haklara sahip olarak katılmadıklarını ve eğitim, meslek, sağlık ve sosyal hizmetler alanında cinsiyet, köken ve belki de din nedeniyle haklarını alamama gibi zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Gerçek bir eşitlik ise sağlanmalıdır, toplumdaki dışlanmaya karşı düzenlemelerin kabul görmesi gerekir. Hayatın her alanında göçmenlerin ihtiyaçlarına dair bilgilerin düzeltilmesi gerekiyor. Özellikle de entegrasyon sürecindeki özel rolleri ve özel ihtiyaç ve sorunlarına dair. Kültür hassasiyetinin geliştirilmesi ve eğitim bütün alanlarda ayrı bir önem kazanıyor.

Çalışma grubu içerisinde Ulusal Entegrasyon Planına ait çalışmalardan yabancılar hukuku ile ilgili soruların geniş anlamda konu dışı bırakılması ise gayriresmi katılımcılar tarafından tekrarlanarak eleştirilmiştir. Onların bakış açısına göre de özellikle derinlemesine açıklamalar ve değerlendirmeler yapılmalıydı, hem de «yönergelerin hayata geçirilmesi ile yasa» çalışmalarında yabancılar hukukundaki değişiklikler tartışılmalıydı. Bazı kişilerce de ulusal entegrasyon konseptinde özellikle yasal olmayan şekilde Almanya'da bulunan göçmenler üzerinde durulmalıydı.

Çalışma grubu 4 bitiminden sonra da başlanılan yapıcı görüşme sürecine devam edilmesi konusunda katılımcıların isteği olmuştur.

1. Ağırlıklı konu alanı: Hukuk Yoluyla Entegrasyon

Kişisel çevrede şiddete karşı koruma, zorla evlendirme, enformasyon ve danışmanlık

konuları ele alınmış, grup içerisinde ise konu alanlarında kişisel çevrede şiddete karşı korunma ve genel olarak da zorla evlendirme özellikle ön plana çıkmıştır; Diğer konuları da derinlemesine görüşmek, zaman yetersizliği nedeniyle mümkün olmamıştır. Ancak katılımcılar yine de görüşmenin tetikleyici olmasını ümit ediyorlar. Belki buna göre geçerli hukuk ve ulusal entegrasyon planı dışında da entegrasyon başarısını güçlendirecek olanaklar üzerine benzer açık ve yapıcı tartışmalar gerçekleştirilir.

1.1. Durum tespiti

Geçmiş yıllarda, çeşitli görüş açılarıyla, geçerli hukukun acaba göçmenlerin toplumdaki özel durumunu ve özel problemlerini yeteri kadar hesaba katıp, katmadığı tartışılmıştır. Genelde de çıkış noktası iletişim araçlarının trajik şiddet raporları idi. Kamuya geniş anlamda şu bilinç yerleştirilmiştir; göçmen kadınlar genel toplumsal problem içerisinde aile içi şiddete ve özellikle de şiddet ve zorlamaya maruz kalmaktadırlar. Ancak bunlar bizim hukuk düzenimize aykırı durumlardır. Bu konuda sadece tanınmış ve uygulanabilir olan yasalar etkili olabilir. Temel koşul ise göçmen kadınların kendi yasal olanakları ve hakları konusunda bilgilendirilmesi ve mevcut danışma, yardım olanaklarıdır.

Aile içi şiddet, özel şiddet şekilleri de dahil olmak üzere (örneğin jenital yaralama) zorla evlendirmeler göçmen kadınların değişik şekillerde çokça karşılaştıkları durumlardır. Özellikle de entegrasyon sürecinin başında bulunan genç kız ve kadınlar bundan çok etkilenmektedir. Ama bunun yanında anne-babaların

Alt çalışma grubu 1 «Hukuk Yoluyla Entegrasyon; Katılım»

Alt çalışma grubu 1'in esaslı Alman hukuk düzeninde entegrasyonla ilgili önlemlere yaklaşım ve hukuki açıdan toplumsal düzenlemede göçmenlerin etkisidir. «Hukuk Yoluyla Entegrasyon» başlığı altında belirli konular tartışmaya açılmış ve özellikle de Alman Medeni Hukuku ve Ceza Hukukunun bazı bölümlerine ve mümkün olabilecek uygulama olanaklarına göre entegrasyon engelleri ile ilgili sorunlar ve bu engellerin aşılması ile ilgili seçenekler ortaya atılmıştır. «Katılım» alanında göçmenlerin toplumsal ve politik süreçlere katılımını iyileştirme konusu tartışılmıştır, onlara göre norm ve değerleri önemli ölçüde birlikte oluşturuyorlar.

anavatanlarındaki örf ve adetlerden, kültüründen uzaklaşan ve ailenin ve sosyal çevrenin beklentilerine uygun olmayan hayat görüşüne sahip göçmen kadınlar da bundan etkilenmektedir. Yetiştirme tarzı olarak zorla evlendirmeleri benimseyen ailelerin erkek çocukları da mağdurlar arasında yer almaktadır. Ayrıca homoseksüel kadınlar ve erkekler için de aileleri genelde çocuklarının heteroseksüel bir yaşam tarzı sürmeleri için zorla evlendirmeyi dayatmaktadır.

Aile içi şiddete ve zorla evlendirmelere karşı göçmen kadınları korumak için oturum hakkı fayda sağlayabilir. Bu bağlamda sonradan eşinin yanına gelen kadının tek başına oturum hakkı, oturma izninin Federal Almanya Cumhuriyeti'nden ayrıldıktan altı ay sonra iptal edilmesi ve yasaya göre kesin dönüşte alacakları konu edilmiştir. Şüpheli oturma statüsüne bağlı olarak kadınlar için tehdit edici durum ve onların isteğine göre reel ve mümkün olan sürekli kalma perspektifi üzerine dikkat çekilmiştir. Gayrihükümet organizasyonları cevaplarında «yönergelerin hayata geçirilmesi ile ilgili yasa» çalışmaları çerçevesinde tartışılan önlemler örneğin zorla evlendirmeler nedeniyle eşlerin sonradan ülkeye göç etmesi, eşin sonradan göç etmesine dair ek koşullar, örneğin alt yaş sınırı ve dil bilgisinin belgelenmesi konuları da kritize edilerek sorgulanmıştır. Oturma hakkına dayalı yorumlar içeren derin tartışmalar ne yazık ki grup içerisindeki temsilcilerin eksik olmasından dolayı gerçekleştirilememiştir, ancak katılımcılar çok faydalı olabileceğini düşünmüşlerdir.

Zorla evlendirmeler artık geçerli hukuka göre bir suçtur. 2005 yılından beri zorla evlendirmeler kesinlikle ağır bir zorlama durumu sayılmaktadır (altı aydan beş yıla kadar hapis cezası). Zorla evlendirmelerin yeni ve ayrı bir suç unsuru olarak anlamı üzerine göçmen kadınlar arasında karşılıklı bir tartışma gerçekleşmiştir. Buna katılanlar beklenen bir sinyal ve hassasiyet etkisi ve özellikle de resmi makam ve hukuk ilişkisi

üzerinde durmuşlardır. Karşı çıkanlar ve eleştirel gözle bakanlar ise ceza hukuku konusunun sabit tartışıldığı bir tarafta stigmatizm gösteren potansiyele işaret ederek, yabancılar hukuku açısından problemin gözden kaçabileceğini ve kaçamak önlemler alınması yönündeki bir tehlikeye işaret etmişlerdir. Öncelikle son ceza hukuku değişikliklerinin değerlendirilmesi gerekirmiş (mağdurların sayısı ve ceza davalarının sonuçları). Tek başına bir suç unsuru görülerek sorunun çözülemeyeceğini ve gerekli kriz müdahale olanaklarının yerine geçemeyeceği konusunda bir uzlaşma sağlanmıştır.

Bir takım endişeler dile getirilmiştir, buna göre kamudaki zorla evlendirmeler üzerine gerçekleştirilen tartışmalar özellikle de müslüman kökenli göçmen kadınlar için ters etki yaratabilir, çünkü onlar olağanüstü enformasyon eksikliğinden dolayı toplumun büyük bir bölümü Müslümanlar arasındaki evliliklere karşı «genel bir şüphyle» yaklaşıyor. Tam da bu konuda bir duyarlılık gerektiği konusunda ortak bir kanaat oluşmuştur. Geleneksel ataerkil aile yapıları genel olarak dünya görüşü açısından din ve özellikle de İslam ile bağdaştırılmaktadır. Zorla evlendirmeler ise sadece Müslüman ailelerde görülmüyor.

Federal devlet düzleminde «göçmen kadınlara karşı şiddet» konusu ile ilgili şu ana kadar sayısal verilere dayanan tek bir araştırma yer almaktadır. Federal Hükümetin Kasım 2006 ikinci dönemsel güvenlik raporunda da – yabancı nüfusun artan mağduriyet riskine bağlı olarak – ikinci bir araştırma işaret edilmektedir. Özellikle Türk kadınlarının öncelikli olarak eşleri tarafından bedensel ve cinsel şiddete maruz kaldıkları açıkça ortaya konulmuştur. Ancak şiddete daha fazla maruz kalanlar ise mülteci kadınlardır. Şüpheli oturma statüsüne sahip kadınlar muhtemelen ek olarak fiziksel ve yapısal şiddete maruz kalmış olmalı. Daha önceki bulgular ise özel destek ve yardım ihtiyacına işaret ediyordu.

Almanya sınırları içerisindeki zorla evlendirmeler sayısı ile ilgili güvenli bilgiler bulunmamaktadır. Ampirik esasın geliştirilmesi zorunlu evliliğe karşı etkili bir mücadele ve ihtiyaç duyulan araçlar dahil, danışma olanakları ve koruyucu düzenlemeler belde ve eyalet düzleminde yardımcı olur. Kamunun çarpıtılmış algısına aksi etki yapabilir, çünkü bu sorunun sadece İslama dayalı olduğu ve Müslüman kadınların çoğunlukla zorla evlendirildiği düşünülmektedir.

Burada enformasyon ve aydınlatmalar kaçınılmazdır. Resmi olarak desteklenen enformasyon kampanyaları dışında kendi organizasyonları tarafından da göçmenler aydınlatılmalıdır. Özellikle de göçmen kökenli erkeklere resmi aydınlatmaların yerine bu şekilde daha iyi ulaşılabilir. Her ne kadar göçmen erkek ve genç erkeklerin özel durumları ve sorunları dikkate alınsa da, göçmen kadınlara karşı şiddetin kalıcı bir biçimde azalması söz konusu olabilir.

Daha fazla koruma ihtiyacı olan ve şiddete maruz kalan göçmen kadınlar için çeşitli federal eyaletlerde uygun ve koruyucu düzenlemeler ve büroların eksikliği bir sorundur. Bu kadınlar için bakım ve güvenlik standartları kadın sığınma evlerinde yeterli değil, bölgeler arası sığınma evleri ve mevcut düzenlemelerin finansmanı da yetersizdir. Genç erkekler içinse bu tür imkanlar şimdiye kadar hiç yoktur. Yaygınlaşmış kişi başı finansman yöntemi (olay bazında günlük oranlar) genelde çok zaman alan başvuru işlemlerinden dolayı ve idarelerin aydınlanmamış yerel ve nesnel yetkileri nedeniyle ve kabul edilemeyen genç reşitlerde, eğer gençlikten sorumlu daire masrafları üstlenmeyi reddettiyse, problemlere yol açar. Çocukların ve gençlerin bakımı sorun olarak kendini gösterir, çünkü yarıdımının neredeyse tümü ebeveynlerin başvurularına bağlıdır. Tek vaka bazlı finansman ve gerektiğinde zorunlu ikamet yükümlülüğü şüpheli oturma statüsü veya oturma statüsü olmayan göçmen kadınlar için özel zorluklara neden olur.

1.2. Hedef belirleme

Amaç göçmen kadınların temel hakları ve özellikle de yakın çevresi ile ilgili hakları konusunda bilgilendirilmesidir. Bu şekilde göçmen kadınlar, rehberlik hizmetleri ve destekleyici önlemler ile, kendi kaderini belirleme hakkını gerçekten kullanacak hale gelirler. Kendi aile çevresinde belirli kural ve normlar, aslında yaşadığı ülkenin yasal düzenlemelerindeki temel beklentilerine uymadığı zaman, kendisinin zorlamalardan ve şiddet içeren ilişkilerden kurtararak, kendi partnerini seçme hakkını kabul ettirecek bilince sahip olmalıdır. Uygun önlemler ile de kişisel çevredeki şiddet ve zorla evlendirmelere karşı konulmalıdır.

Problemleri sadece deneysel kapsamda değerlendirilen gözlemlenmiş bilgiler değil, aksine hangi nüfus gruplarının, hangi nedenlerden etkilendiğini de ortaya koyan geliştirilmiş bilgiler gereklidir. Burada devamlı olarak sosyal ilişkiler, dini anlayış, ataerkil aile yapısı, göç durumunun güvensizliği sonucunda ve küçük dini veya etnik azınlıklara aidiyet sonucunda ataerkil aile beklentilerine karşı basit itirazlar ele alınmaktadır.

Bunun yanında (potansiyel) mağdur ve failer (haksız olma bilincinin gelişmesi için) ve halkla ilişkiler konusunda bilgilere ihtiyaç vardır, örneğin enformasyon kampanyaları ile bunlar sağlanabilir. Kapsamlı bir aydınlatma kampanyası ile problemleri ve tek odaklı ithamlar konusuna tek taraflı konsantrasyon engellenmelidir ve kadınların kendi kaderlerini kendileri belirleme hakkı ve serbestçe eş seçim hakkı için merkezine taşınmalıdır.

Bunun yanında danışmanlık ile ilgili olanaklar nitelik ve nicelik bakımından özellikle de düşük gelirli için, örneğin tercüman destekli danışmanlık strate-

jileri gereklidir. Kurallaşmış danışma olanakları ve kadın yardım kuruluşlarının işbirliği ile, göç danışma merkezleri ile kurallaşmış hizmetler, kültürler arası açılımın yanında spesifik olarak kültüre duyarlı danışmanlık olanakları sağlanmalıdır.

Göçmen kadınlar için kadınlara özel olanaklar göçün başlangıç zamanında sunulduğunda, hedef odaklı kadınlar, kadın hakları konusunda bilgilendirilmiş olur. Örneğin kızlar toplantısı devam ettirilmeli veya gerçekleştirilmeli, düşük eşikli önleyici ve açık gençlik çalışmaları açısından sosyal çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Katılanların çevresinden yabancılar idaresi tarafından entegrasyon görevleri daha çok dikkate alınmıştır.

Eğer, göçmen kadınlar mağdur haline gelmişlerse, o zaman etkin koruma sağlayan temel önlemler yer almalıdır.

Etkin bir korumanın önemli koşulu, bütün profesyonel olan ve bu işle ilgilenen makamların, emniyetin ve adaletin özel güvenlik ve problem konularında bilinçli olmaları ve önlemlerinde bunları dikkate almalarıdır. Sunulan geliştirme eğitimi duyarlılık bağlamında hakim ve savcılarının da eyaletler ile ilgili yerel önlemlerine özellikle dikkat çekilmelidir.

Bir sığınma evine alınan ve burada saklanan («legal olarak görünmez hale getirilmiş») şiddet görmüş mağdurlar etkin olarak korunabilmek için (örneğin hastalık kasaları, çalışma ve nüfus idarelerinde) özellikle aileleri ile ilişkilerinde veri koruması çok sıkı biçimde takip etmelidirler. Yasaların uygulanması ile ilgili meslek grupları yeterli bilgilere sahip ve göçmen kadınların özel sorunları ile nasıl ilgilenileceği konusunda yeterli donanıma sahip olmalıdır. Emniyet yardımıyla aile içi şiddete karşı tarafsız bir tercüman gereklidir. Bu durumlarda erkeği evden uzaklaştırmak anlamlı değildir, aksine kurbanın bir sığınma evine yerleştirilmesi daha iyi sonuç getirmektedir.

Çünkü şiddet ve zorla evlendirmelere karşı kurbanın sığınacak yere ihtiyacı vardır. O nedenle – kadınların genelde olayların cereyan ettiği bölgenin dışında saklanması gerektiğinden – kriz masaları tarafından bölgeler arası bir organizasyon düzenlenmesi tavsiye edilmektedir. Günlük belirli bir oran üzerinden finansman sağlamak yerine, kadın sığınma evlerinin ve uygun koruma evlerinin bu tür şiddet ve zorla evlendirme gibi sorunlarla karşılaşanlar için genel bir kurumsal teşvik ile güvence altına alınması gerekir. Burada tabi ki tüm federal devlet çapında bir işbirliği ve finansman olanağı tercih edilir.

Koruma evlerindeki kalma süresi ve kabul edilme konusundaki kararlar finansör veya kasa durumuna göre değil, aksine doğrudan koruma ve destek ihtiyacına göre verilmelidir. Sosyal Kanun VIII'in olanakları da mümkünse hedefe uygun olarak kullanılmalıdır.

Bu noktada mevcut yapıların kültürler arası açılımı, tüm aktörlerin birbirleriyle bağlantılı ve işbirliği içerisinde olması ve ek tedbir ile teşvik araçları çok faydalı olur.

1.3. Tedbirler ve üstlenilen yükümlülükler

Konularla ilgili alttaki tedbirler ve yükümlülükler tespit edilmiştir:

Federal Hükümetin tedbirleri ve üstlendiği yükümlülükler (veya Federal Hükümetin düzenleme yetkisinde)

- Federal Hükümetin «kadınlara karşı şiddet ile mücadele» konusundaki ağırlık noktasını göçmen uyruklu kadın ve genç kızlara uygulanan şiddete karşı mücadelenin oluşturduğu 2. Eylem Planı Aileden, Yaşlılardan, Kadınlardan ve Gençlerden Sorumlu Bakanlık yönetiminde gerçekleştirilecektir. Bu çerçevede zorla evlendirmelere önlemler alınmalı. Göçmen kadınlara karşı şiddet konusunun veri durumunu güvence altına almak için toplam olarak merkezi bir önem gösterilmektedir.
- Konuyla ilgili veri durumunu ve şu ana kadar eksik olan bilimsel çalışmaları geliştirebilmek için, Aileden, Yaşlılardan, Kadınlardan ve Gençlerden Sorumlu Bakanlık emri ile 2007 Mayıs dönemine kadar zorunlu evlilik alanında, ülke sınırları içerisinde uygulamalı çalışmaların değerlendirilmesi için bir araştırma yapılacaktır. Bunun yanında Mayıs 2007 sonuna kadar Alman İnsan Hakları Enstitüsü işbirliği ile zorla evlendirmeler konusunda bilimsel bir rapor hazırlanacaktır. Bu raporda uygulamaların değerlendirmelerine ait ara sonuçlar sunulacaktır, ayrıca daha önce zorla evlendirme alanında çalışma yapmış kişiler tarafından da makaleler yer alacaktır. Bu makalelerde zorunlu evliliğin yol açtığı sorunlar, olgular, cinsiyet boyutları, yasal ana şartlar, önleme ve müdahale imkanları gibi konular işlenecektir. Bu çalışmalardan elde edilen tanım ve sorular ile daha büyük, nitelikli ve nicel bir araştırma geliştirilecektir.
- Aileden, Yaşlılardan, Kadınlardan ve Gençlerden Sorumlu Bakanlık teşviki ile 2007 yılında acil yardım konusunda bir broşür hazırlanacaktır, broşürün konusu ise, zorla evlendirme ile tehdit edilen göçmen kadınlar, hakları ve mevcut yardımlar olacaktır. Düşük eşikli bir enformasyon enstrümanı olduğu için kesin tehdit durumlarında yapılması gerekenlerle ilgili pratik yardım ve talimatlar içerecektir.
- Göç ile ilgili ilk danışmanlığın görevlilerinin ve kadın kurslarının yöneticilerinin zorla evlendirme ve ailede şiddet konuları için duyarlı hale getiril-

meleri: Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi göç ile ilgili ilk danışmanlığın görevlilerinin ve çekinmeden gidilen kadın kurslarının yöneticilerinin bilgi iletme etkinliklerinde konu haline getirerek ve uygun makamlarla bağlantı kurarak, zorla evlendirme ve şiddet konularında danışmanlık arayışları kalifiye danışmanlık makamlarına yönlendirmenin ne şekilde olduğunu kontrol edecektir. Başlama tarihi: 2007 Temmuz – Eylül aylarında

- Göç, Sığınmacılar ve Entegrasyon Federal Dairesi'nin görevlisi, Federal Hükümetin hangi şekilde halkla ilişkiler üzerinden, bir imaj kampanyası çerçevesinde, göçmenler ile ilgili çoğunluk toplumdaki basma kalıpları ve önyargıları giderme konusunda katkı sağlayabileceğini denetleyecektir. Buna uygun bir imaj kampanyası göçmen derneklerinin de dahil edilmesi ile geliştirilmelidir. Başlama tarihi: 2007 Temmuz – Eylül aylarında
- Göçmen ve entegrasyon konusunda faaliyet gösteren resmi ve gayriresmi alanların tümünde aktörlerin desteklenmesi için, Göç, Sığınmacılar ve Entegrasyon Federal Dairesi görevlisi «entegrasyon» konulu bir web sayfası hazırlatacak ve bunu destekleyecektir, bu sayfada entegrasyon siyasetinin her alanından mevcut önlem ve en iyi uygulama örnekleri hakkında bilgi verilecektir. Zamanlama: 2007 Temmuz – Eylül aylarında

Eyalet ve yerel yönetimlerin tedbir ve üstlenilmiş yükümlülükleri ile ilgili öneriler (eyaletlerin ve yerel yönetimlerin kendi düzenleme yetkileri dahilinde)

Eyaletlerin Ulusal Entegrasyon Programına katkısı üzerinde henüz çalışılıyor. Yerel Yönetim Çatı Örgütleri ve üyeleri bu konuda henüz hararetli görüşme aşamalarında ve katkılarını bundan sonraki süreçte sunacaklar.

- Burada uygun sığınma evlerinin ortak finansmanı ve federal eyaletler arası işbirliği önerilmiştir. Aile içi şiddet/zorla evlendirme sorunlarına maruz kalan, tehdit edilen ve de bu tehlikeyi yaşayan, aynı zamanda daha fazla güvenlik ihtiyacı olan göçmen kadınlar için, kadın sığınma evlerinin bakım ve güvenlik standardı ile koruyucu ekipmanlar ne yazık ki yetersizdir.
- Sosyal Kanun VIII'in uygulanmasından doğabilecek problemleri önleme çerçevesinde, zorla evlendirme sorunu ile karşı karşıya kalan ve tehdit edilenlerin desteklenmesi için, ortak çalışma birliğinde herhangi bir açık olup olmadığı, var ise bunun nasıl giderilebileceği tespit edilecektir. Çalışma grubu gerektiğinde yerel yönetime öneriler sunacaktır. Çalışma grubunda Almanya Belediyeler Birliği temsilcileri, Aileden, Yaşlılardan,

Kadınlardan ve Gençlerden Sorumlu Bakanlık temsilcileri, Papatya – genç göçmen kadınlar için kriz kurumu temsilcileri yer alıyor. Katılımcı grubunu genişletmek mümkündür. Eyaletlerden de birer temsilci olması da arzu edilmektedir.

Özel kurum ve organizasyonların önlem ve öz yükümlülükleri

- Alman İnsan Hakları Enstitüsü başvuru üzerine uzmanlarla hedef grubuna yönelik zorunlu evlilik ve insan hakları konusunda kurslar düzenlenmektedir. Kurslar daha önce gerçekleştirilen iki etkinliğe dayanmaktadır. Sunumlar aile içi şiddet gören ve tehdit edilenler ile zorla evlendirme mağdurları ile temas etmiş meslek gruplarına yöneliktir. Örneğin:
 - Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi ve Yabancılar Dairesi
 - Okul, Gençlik ve Sosyal Güvenlik Daireleri
 - Adliye ve Polis

Zamanlama: daimi

- TERRES DES FEMMES e. V. Derneği muhtemelen Ağustos 2008'den itibaren, kadınların mesleki eğitimleri ve entegrasyonu ve kadınlar/insan hakları konularında eğitim kurumları ve Alman İnsan Hakları Enstitüsü ile işbirliği içerisinde, bilgi iletme olanakları sunacaktır.
- Der Bundesverband der Migrantinnen in Deutschland e.V geniş kapsamlı «Kadınların'da hakları var» konulu bir enformasyon kampanyası düzenleyip ve geliştirip, göçmen kadınları hakları konusunda aydınlatmayı düşünüyor. Bunun yanında bir de bölgesel dernek gruplarında da Almanca ve Türkçe olarak enformasyon etkinlikleri gerçekleştirilecektir. Amaç hukuki olanak ve haklar üzerine yetersiz bilgilerin tamamlanması için, hedef odaklı enformasyon etkinlikleri düzenlemektir. Zamanlama: 2008–2009
- «Kadının özgürlüğü – Erkeğin şerefi» Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti göçmen organizasyonları ve Kuşaklar, Kadın, Entegrasyon'dan sorumlu Bakanlığa ait bir etkinliktir, amaç şeref adına şiddete karşı çıkmaktır. Kampanyanın merkezinde bir kart postal aksiyonu yer almaktadır, bu göçmen organizasyonları ve Entegrasyon Bakanlığı ile birlikte geliştirilmiştir. Der Bundesverband der Migrantinnen in Deutschland e.V. bu aksiyon birliğine bağlanmıştır, ayrıca da kampanya çerçevesinde diğer aksiyonlara da katılacaktır.
- Der Zentralrat der Muslime in Deutschland e.V. kendisine bağlı camilerin cemaatlerine zorla evlendirme ve aile içi şiddet konusunda iki dilde

enformasyon broşürleri – bilgilendirici e-postalar hazırlayacaktır, bu anlamda iki konu dikkate alınacaktır

a) Federal Almanya Cumhuriyetinde yasal şartlar ve mevcut danışmanlık – destek olanakları, bu konuyla ilgili etkinlikler ile ilgili enformasyonlar (sunumlar, tartışma grupları)

b) konuyla ilgili dini ifadeler (zorla evlendirme yasağı, evlilikte içinde ortaklık davranış talebi, adaletsiz olmadan adaletsizliği karşı sabır, yaşlı insanlara yaklaşım ve destekleme, Allah'a karşı sorumluluk veya kişisel sağlık). Bu konuların Cuma namazları sırasında vaazlarda işlenmesi teşvik edilecektir.

- Der Zentralrat der Muslime in Deutschland e.V. resmi makam ve adli mercilerle görüşerek, makamlar ve adliye için önemli olabilecek dini ifadelere ait bilgilerin bu makamlara ve adliyeye iletebilme imkanını kontrol edip araştırmaya çalışacaktır.¹⁾
- Papatya – Berlin'deki genç göçmen kadınlar için kriz kurumu rehberlik hizmeti verdikleri aile şiddetine uğramış kız grubunun bundan sonra sözcüsü olarak çalışmalarına devam edecektir. Geçiş engelleri üzerine uygulamalardan elde edilen deneyimler de yardım sistemlerine aktarılacak ve bu şekilde değiştirilebilen sorunlar kurumlar tarafından kendi yaşam perspektiflerini geliştirme alanında kamuoyuna getirilecektir. Burada Papatya bir çalışma grubuna katılarak, birlikte uygulama yönergelerinin geliştirilmesi konusunda çalışacak.
- Papatya – Genç göçmen kadınlar için kriz kurumu, şiddete maruz kalmış genç kadınlar için üç seneden beri denenmiş olan kültürler arası online danışma hizmetinin devam etmesini ve bu alanda gerekli olan personel alımındaki finansmanın devamını sağlamak için elinden gelen tüm çabayı gösterecektir. Masraf: yaklaşık. 50.000 Euro/yıl bazında
- Papatya – Genç göçmen kadınlar için kriz kurumu, ayrıca Avrupa çapındaki mevcut temaslarını da genç göçmen kadınların güvenliği için koruyacak ve geliştirecektir, bunun yanında diğer Avrupalı göç ülkelerin deneyimlerini Almanya'daki ihtisas alanına tartışılmak üzere taşıyacaktır.
- Papatya – Genç göçmen kadınlar için kriz kurumu, şiddet karşıtı diğer organizasyonlar ile federal sınırlar içerisinde işbirliği ve bağlantıları kurmakla yükümlüdür.
- Frauenhauskoordinierung e.V., Frankfurt/Main devam eden etkinlik ve önlemleri çerçevesinde göçmen kadınların yaşam durumlarına özellikle

hassasiyet göstermeye devam edecektir. Göçmen kadınlara yönelik görüşler hem enformasyon malzemeleri çerçevesinde hem de uzman toplantıları ve etkinlikler çerçevesinde dikkate alınacaktır.

- Frauenhauskoordinierung e.V. tarafından yayınlanan «kadın sığınma evlerindeki kadınlar için Sosyal Kanun II'ye göre işsizlik parası II talebi ile hukuki bilgiler» dergisi bir sonraki sayıda özellikle göçmen kadınların ücret talepleri ile ilgili sorunlarını ele alacaktır. Yayın 2007 sonbaharında hazırlanacaktır.
- Frauenhauskoordinierung e.V. 1999 yılına ait «Hukuki Bilgi: Göçmen kadınlar – güç/sıkıntılı durumlarda oturma hakkı, Yabancılar Yasası Madde 19 uyarınca» konuyu kadın sığınma evi çalışanları için tekrar ele alacak ve tamamen üzerinden geçerek, yeni hali ile 2008 yılında yayınlayacaktır.
- Frauenhauskoordinierung e.V. ayrıca 2008/09 için «kadın sığınma evleri için bir medya paketi» planlıyor. Aile içi şiddete karşı halen bilgi, koruma ve yardım olanakları yeteri kadar yayılmamıştır, bu nedenle de kadın sığınma evlerine çeşitli platformlarda kullanılmak üzere enformasyon materyalleri verilecektir. Bu materyaller ilgili kişilere, sosyal çevrelerine ve işbirliği ortaklarına yönlendirilecektir. Biçimsel ve dilsel tasarım olarak bu materyaller şu ana kadar kadın sığınma evlerine geçiş hakkı bulunmayan kadınlara da koruyucu ve yardım sağlayıcı olanakları hakkında yakından bilgi verecektir. Göçmenlere de ulaşabilmek için en azından temel bilgiler çeşitli dillere çevrilecektir.
- «Aile içi şiddetin önlenmesi» çapraz görevidir. Das Begegnungs und Fortbildungszentrum muslimischer Frauen e.V. in Köln – BFmF e.V. – kursları, danışmaları ve diğer etkinlikleri çerçevesinde kendi mekanlarında şiddet problemini konu alacaktır ve BFmF e.V. böylece kültür hassasiyetine bağlı danışma hizmetleri ile göçmen kadınlar için acil durum halinde başvuru merkezi olarak tanıtılacaktır.
- Das Begegnungs und Fortbildungszentrum muslimischer Frauen e.V. in Köln – BFmF e.V. – kendi imkanları çerçevesinde emniyet müdürlüklerine ve sosyal dairelere kültür elçisi olarak aile içi şiddet durumlarında destek verecektir. Finansal teşvik durumunda BFmF e.V. derneğin desteği, ki çoğunlukla resmi makamlar tarafından başvurulmaktadır, daha iyi şartlarda verilebilir.
- Ayrıca da Begegnungs- und Fortbildungszentrum muslimischer Frauen e.V. imkanları çerçevesinde aile içinde şiddet durumlarında kültür aracısı olarak polis makamlarına ve sosyal kuruluşlarına destek verecektir. Maddi destek durumunda BFmF e.V.

1 Bu tür diyalogların olanakları Alman-İslam konferansı çerçevesindeki danışma hizmetinin de konusu olacaktır. 2006 Eylül ayından beri İçişleri Bakanı Dr. Wolfgang Schäuble'nin daveti üzerine toplantılar devam etmektedir.

devletsel yerlerden talep edilen bu yardım daha iyi sağlayabilir.

- Türk medya kuruluşları, örneğin özel kanallar (Türk – show, Samanyolu TV, TGRT, Kanal Avrupa, ATV), radyo, yazılı basın ve İnternet üzerinden Das Begegnungs und Fortbildungszentrum muslimischer Frauen e.V. in Köln – BFmF e.V. Almanya’da yaşayan çok sayıdaki Türk göçmen ailelerini ev içi şiddet sorunu karşısında duyarlı olmaya çağıracaktır. Uygun bir finansman sağlanması durumunda da devamlı aydınlatıcı girişimler Türk medyası üzerinden gerçekleştirilebilir. Bu şekilde Almanya’daki göçmen kadınlara daha fazla bilgi ulaştırılmış olacaktır. Yayın esnasında ekrana yansıtılacak bir danışma hattı ile sürekli bir aydınlatma çalışması da desteklenebilir.
- Das Begegnungs und Fortbildungszentrum muslimischer Frauen e.V. in Köln – BFmF e.V. Aydınlatma çalışmalarını cami cemaatlerinde de geliştirecektir. Camilerin cemaatleri ile ilişkilerini geliştirecektir. Amaç oralarda da şiddet konusunda etkinlikler ve kurumu aile içi sorunlar ve şiddet durumları karşısında danışma merkezi olarak sunabilmektir. Müslüman çevrelerde potansiyel kurban ve fail konusundaki aydınlatma çalışması da böyle bir işbirliği çerçevesinde gerçekleşecektir. Bir yandan erkeklerde haksızlık bilincinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır, diğer yandan da kadınlar kendi hakları ve olanakları, ayrıca başvuru merkezleri konusunda bilgilendirilecektir.
- Almanya’daki Müslüman Akademisi, şu anda imamlar için bilgi iletme kurslarının modüllerini hazırlamaktadır. Ruhsal yardım uygulayanların bilgi iletme kursları ve İslam cemaatlerin diğer multiplikatörlerin çerçevesi altında akademi, duyarlılık önlemlerini ve eğitiminde aile içi sorun ve evdeki şiddet konularını ele almakla ve geliştirmekle taahhüt eder.
Zamanlama: Sonbahar 2007’den itibaren
- *Serbest yardım kuruluşları federal çalışma birliği üye dernekleri kayıtlı derneği – (Die Mitgliedsverbände der Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege e.V.) BAGFW*
 - Göçmen kadınlar, aile hukuku, sosyal ve oturma hakları konusundaki sorunlar hakkında aydınlatılacaklar, problem oluşması durumunda kendi yasal imkanlarını kullanarak, kendi çalışanlarını uzmanlaştırmaya çalışacaklar.
 - Aile ve evlilik konusundaki temel hakların göçmen kadınlar için de kullanılması konusunda çaba sarf edecekler. Göçmen kadınların Almanya’da aileleri ile birlikte yaşayabilmeleri konusunda destek verecekler ve bunun aile

hayatı hakkına ne kadar ters düştüğünü yasal düzenlemeler açısından kontrol edecekler.

- Amaçları şiddete maruz kalmış, veya tehdit edilen göçmen kadınlara destek ve danışma imkanları genişletmektir. Zorla evlendirme/veya şiddet tehdidi altında olan veya maruz kalan kadınlar için oturma ve sosyal haklar açısından konularının acilen düzeltilmesini talep ediyorlar. Göç hizmetlerini ve de diğer danışmanlık hizmetlerini geliştirecekler, ki şiddete maruz kalan/tehdit edilen kadınlar kalifiyeli olarak desteklenebilsin.
- Göçmen kadınların da kullandığı şiddete maruz kalan kadınlar için koruma kurumlarının (kadın koruma evleri, v.s.) destek sağlayıcısı olarak görev yapıyorlar. BAGFW dernekleri bu kurumların ağ sistemini ve güçlendirilmiş işbirliğini göç hizmetleri ile teşvik edecekler, amaç mağdur kadınlara uygun önlemler ile yardım edebilmek (örneğin aile danışmanlığı, meditasyon, sorun önleme, dil kursları) ve şiddet içeren çevreden bir çıkış yolu yaratabilmek içindir.
- Alman Hukukçular birliği (djb) bu rapor üzerindeki çalışmaların sonunda aşağıdaki kesin vaatleri de sonradan ilave etmiştir:
 - Alman Hukukçular Derneği’nin (djb) uzman komisyon üyeleri, özellikle de çocuk ve kadınlara karşı şiddet komisyonu üyeleri, maliyetlerin karşılanması ile, bölgesel ve bölgeler arası enformasyon etkinlikleri çerçevesinde bilgi iletme görevleri üstleniyorlar, özellikle de şiddete maruz kalmış göçmen kadınlar ve çocuklar ve/veya bu bağlamda göç dernekleri ile çalışan profesyoneller için.
Süre: şimdilik üç yıl
Masraf: yaklaşık 20.000 Euro, yıl bazında, talep yoğunluğuna göre
 - Alman Hukukçular derneği üyeleri adalet sektöründeki göçmen kadınlar, avukatlık, ekonomi bilimi alanlarında meslektaşları için bir yıllık sponsorluk ve danışmanlık görevi üstleniyorlar. Sponsorluk süresi için bu meslektaşlardan üyelik ücreti alınmayacaktır.
Süre: üç yıl
Masraf: yaklaşık 10.000 Euro yıl bazında

2. Ağırıklı konu alanı: Katılım

2.1 Durum tespiti

Göçmen kadın ve genç kızların yaşam şartları ve göç ile entegrasyon konusundaki eşitliklerini sağlamak, iki kat daha fazla çaba gerektirmektedir ve bunlar ancak göçmenlerin ekonomi, politika ve toplumdaki eşit katılımlı olarak Entegrasyon Planının çerçevesinde ele alınırsa aşılabilir. Burada hayata geçirilmesi gereken konu tam bir mozaikten ibarettir, içerisinde birçok konu ve proje yer almaktadır, ayrıca toplumun bilinçli olması gerekmektedir. Göçmen kadınların meslek eğitimine geçişlerini düzeltmek için, göçmen kadınların ve ilgili kuruluşların organizasyonu ve temsilcilikleri gereklidir. Çoğu kez ters içerikli olan kendi ailelerinin ve kendi çevrelerinin beklentileri ve kabul eden Alman toplumunun beklentileri arasında göçmen kadınlar, toplumsal katılımının türü ve kapsamında yollar aramaları gerekir ve bu noktada kadın organizasyonlarının çeşitli destekleri de çok önemli görülmektedir.

Göçmen kadınlar çok farklı ve kısmen yapıları farklı toplumlardan, – genç kız olarak aile birliği çerçevesinde yada genç kadınlar olarak, Yüksek Okulda okumak, çalışmak veya Almanya’da yaşayan bir eş ile evlenmek için – Almanya’ya geliyorlar. Bazı kadınlar iradeleri dışında ve yanlış beklentiler ile Almanya’ya geldiler. Bazıları günlük yaşamda – mesela farklı ten renklerinden dolayı – göçmen olarak göze batıyorlar, diğerlerinin ise göçmen kökenli oldukları anlaşılıyor. Bazı kadınlar Almanya’da uzun süreli kalmayı düşünüyor, bazıları ise sınırlı bir ufukla geliyor. Tüm bu çeşitliliklerin potansiyelini algılamak, entegrasyon amaçlı tüm etkinlik ve programların başarısı için büyük önem taşımaktadır.

Çok etnisel toplumlarda kabul edilebilmek ve karşılıklı anlayışın sağlanabilmesi için hem göçmenlerin hem de ev sahibi toplumun hissi açılım sergileme zorunluluğunun yanı sıra, bazı alanlarda projelerin ve kurumların hedefe yönelik desteklenmesi göçmen kadınların katılımını yoğunlaştırabilir. Sosyalizasyon veya yapısal nedenli eşitsizliklerin böylece başarı ile dengelenmesi mümkün olabilir. Danışmanlık ve eğitim hizmetleri sağlanan göçmen kadınlar özgüvenle hem aile içinde hem de toplumsal alanda ayrımcılıkla başa çıkabilirler.

Tek başına çocuk büyüten göçmen kadınların zor durumu ise bugüne kadar fazla dikkat çekmedi. Kısmen kendilerini şiddet ve baskıcı ortamdan kurtarmış ve çoğu zaman aile ve kurumsal destek olmaksızın çocuklarını büyütmek zorundadırlar. Göçmen kadınların entegrasyonunda babalarının, eşlerinin ve kardeşlerinin beklentilerinin de etkileri indirgenemez. Göçmen kadınların katılımlarının artırılması için önlemlerde bir çok durumlarda erkeklerin rol davra-

nışlarının değişmesi, göçmen kadınlarının entegrasyonunun ve katılımının başarılması için şarttır.

2.2. Hedef belirleme

Başlatılacak tüm programların hedefi göçmen kadınların toplumsal ve siyasi katılımının artmasıdır. Bunun için çok sayıda siyasi ve toplumsal adımlar gerekir.

Katılım ve eğitim karşılıklı olarak birbirini etkiler. Sağlam dil bilgisi, vatandaşlık eğitimi ve kendi emeği ile gelişen özgüven, göçmen kadınların eşit katılımı ve kendi haklarını savunabilmeleri için vazgeçilemez ön koşullardır.

Eksik olan hem okul hem meslek eğitiminin sağlanması entegrasyon süreci için en büyük katmandır. İhtiyaç duyanların yapılarına göre imkanlar sağlanmalıdır. Eşzamanlı olarak eğitim esnasında göçmen kadınların özel yetenek ve kabiliyetleri işverenlere bir zenginlik olarak sunulmalıdır.

Göçmen kadınlar toplumsal ve siyasal katılımındaki eksikliklerini ve atılacak adımlardan beklentilerini en iyi kendileri anlatabilirler. Bundan dolayı onları ve örgütlenmelerini şimdikinden daha fazla entegrasyon sürecine dahil etmek önemlidir. Kendini kanıtlanmış Alman Kadın Örgütlenmelerinden danışmanlar belki bu konuda yardımcı olabilirler. Teklifler ve programlar, onlar için değil onlarla müşterek geliştirilmeli. Göçmen kadınların özel yetenek ve kabiliyetlerini kavramış olan programlara özel destek verilmelidir.

Çalışma grubu katılımcılarının özel isteği Vardiyalı Kültürlerarası Hizmetlerin açılmasıdır – anladığımız kadar bunlar şimdiye kadar göçmenlere etkin ulaşamamışlar ve yaşam şartlarını yeterince bilmiyorlar. Buradaki noksan müşterek çalışma ile giderilmeli.

2.3. Tedbirler ve üstlenilen yükümlülükler

Konularla ilgili alttaki tedbirler ve yükümlülükler tespit edilmiştir:

2.3.1. Federal Hükümetin tedbirleri ve yükümlülükleri (veya federal sorumluluk alanı içindeki)

- Federal Hükümet 2005 yılında başlatılan Müslüman Kadınlar ile Diyalog Forumunu devam ettirecek. Federal Aile, Yaşlılar, Kadın ve Gençlik Bakanlığı ile Federal Hükümetin Göçmen, Mülteci ve Entegrasyon Sorumlusu ile Almanya Müslüman Akademisi e.V. müşterek yapacakları bu bilgi ve karşılama çerçevesinde konu ağırlığı şunlardır:

- ▶ Bütün katılanların eşit siyasi işlerini belirtmek ve görünür hale getirmek,
 - ▶ Müslüman kadınların topluma katılımını iyileştirmek,
 - ▶ Eğitim ve aile politikasındaki önemli sorular tartışılacak,
 - ▶ Müslüman kadınlar hakkındaki araştırmaların durumu analiz edilerek ve buna dayanılarak,
 - ▶ farklı dini ve kültürel kökleri olan kadınlar hakkındaki eşitleyici siyasi konuları anlamak kolaylaşacak.
- Okul/Yüksek Okuldan mesleğe geçiş dönemi genç göçmen kökenli kadınlar için çoğu zaman ağır yük teşkil eder. Genelde kendi ailelerinde ve toplumsal çevrelerinde örnek alacakları kimseler olmadıktan kendilerini ispatlama baskısı ile karşılaşılıyorlar. Bu göz önünde bulundurularak «Network.21 – transkültürel toplumda yaşam ve çalışma» adı altında, kendi kariyerleri için destek ağı yapılması içinde bir danışma programı sunulmaktadır. Amaç eski ve yeni kültürlerindeki cinsiyet rollerini tartışmak, siyasi bilincin desteklenmesi ve gönüllü sosyal faaliyetlere hazır hale getirmektir. Bir erkek kontrol grubunun dahil edilmesi ile, kendi farklı davranış ve görüş yapılarına bağlı olan genç göçmenlere hitap edilecek, katılımları sağlanacak ve yeni fırsatlar ortaya çıkarılacaktır.
Zamanlama: Eylül 2006 – Ekim 2009
 - Küreselleşme ve bölgeler arası yatırımlar, iş ve işgücü için kızışan rekabet akımı ile beraber göçmen kökenli erkek ve kadınların şimdiye kadar büyük bölümü atıl bırakılan potansiyelleri ön plana çıkmakta ve ilgi çekmektedir.
Model proje olan «büyüme ve gelişme için itici güç olarak Kültürel Zenginlik» programının amacı, seçili öğretim – ve iş sürelerine katılan kişileri ve kurumları ve mensup olan göçmen kökenli genç erkek/kadınların çok dilliliklerini, iki kültür arasında müzakerelerini, esnekliklerini, empati v.b. konuların çok boyutluluğu ve çok katmanlılığını muhtemel potansiyel ve kaynak olarak, kendi pratik yaşamaları için büyüme ve değişim dürtüsü olarak algulamalarını, kültürel zenginliği pozitif değerlendirerek bu bağlamda yeni davranış planları geliştirmektir.
Kendilerini yöneten öğrenim – ve çalışma gruplarından ve ekonomi/danışma/kendine Organizasyon dallarından oluşan aktörler ile beraber aynı mekanda ve müşterek olarak, yerel ilgisi olan göçmen kökenli kalifiye genç kadınlara iş ve çalışma yerleri oluşturmak ve sunmaktır. Proje Köln ve Dresden’de başlamıştır.
Zamanlama: Ekim 2006 – Mart 2008
 - Model proje olan «Transkültürel ve Dinler arası Kadın Öğrenim Evi» farklı kültürlere ve dinlere ait kadınlar arasında bağları ve fikir alışverişini sağlamak ve iki yıllık bir kalifikasyon programı sunmaktadır. Frankfurt, Köln ve Berlin’de göçmen kökenli olan ve olmayan kadınlar kültür arabulucuları olarak yetiştiriliyor.
Kadın Öğrenim Evi, kadınların entegrasyon evresinde merkezi rolleri olduklarını varsayıyor. Burada dini farklılıklar, dünya görüşleri ve hayat tarzları müşterek öğrenme süresinin başlangıcı olacaktır. «Transkültürel ve Dinlerarası Kadın Öğrenim Evi» gönüllü, angajmanlı, istekli ve meslek perspektifi arayan kadınlara hitap ediyor. Farklı kültürlerden, dinlerden ve dünya görüşünden oluşan kadınların kendilerine özel yeteneklerine dayanmaktadır.
Başarıda verilecek sertifika Avrupa Kalifikasyon kurallarına, Avrupa Parlamentosu ve Ömür boyu Öğrenimde Anahtar katmanlar tavsiyelerine uygun olacaktır. Katılımcıların edinecekleri kalifikasyonlarını ve bilgilerini hem sivil toplum sürecinde hem de kendileri için kullanmaları öngörülmektedir, böylece kendilerine mesleki alanlarda fırsatlar da yaratabilecekler.
Zamanlama: Ekim 2006 – Mart 2008
 - Fransız-Alman Konferansı Çerçevesinde: Entegrasyon sürecindeki rol anlayışlarının değişimi, «Schloss Genshagen’de» göç sürecine Gender perspektifinden bakılacak. Özellikle ikinci ve üçüncü nesil kadınlar çoğunlukla Alman kadın emsallerinin rollerini benimsediklerini, kalifiye iş eğitimi ve aile ile mesleği birleştirmeye çalışmalarına rağmen, göçmen kökenli erkeklerin geldikleri ülkelerdeki rollere sarıldıkları düşünülüyor. Entegrasyon sürecinde bu zaman farklılıkları, yani «cinsiyetlerin temposu» konferansta analiz edilecektir.
Zamanlama: 9–10 Ekim 2007
 - Göç Ve Sığınmacılardan Sorumlu Federal Dairesi kadın göçmen organizasyonlarının entegrasyon destekleme programlarına nasıl dahil edilebileceklerini denetleyecektir. Gerekli görülürse kadın göçmen kuruluşlarının proje planlaması ve başvuruları konusunda ehliklik geliştirebilme imkanları yoğunlaştırılacak.
Zamanlama: 2007 senesinin üçüncü üç aylığı başlangıçtır.
 - Göç Ve Sığınmacılardan Sorumlu Federal Daire göçmen kadın örgütlerini federal çaptaki entegrasyon programlarına dahil edecek ve göçmen kadınların entegrasyon programı dahilindeki spesifik yaşam durumlarının hareket alanlarını dikkate alacak.
Zamanlama: 2007 senesinin üçüncü üç aylığı başlangıçtır.

■ **Eyaletler ve komünlerin önlemleri ve kendi yükümlülükleri (veya eyalet ve komünlerin düzenleme yetkileri)**

Eyaletlerin Ulusal Entegrasyon Programına katkısı üzerinde henüz çalışılıyor. Yerel çatı organizasyon ve üyeleri bu konuda henüz hararetli görüşme aşamalarında ve katkılarını bundan sonraki prosedürde sunacaklar.

Sivil Toplum Kuruluşları ve Organizasyonların tedbirleri ve kendi yükümlülükleri

- Alman Kadınlar Meclisi göçmen kadınların veya kuruluşlarının katılımını ve işbirliğini tartışacak. Zamanlama: Ekim 2007 – Aralık 2008
- Alman Kadınlar Meclisi tavsiyelerinde m.s. Federal Hükümete yönelik olarak, göçmen kökenli kadınların gereksinimlerini göz önünde tutacak.
- Göçmenlerin günlük hayatın tüm alanlarına eşit olarak katılımlarının sağlanması, Yaşam-Eğitim, İş ve Mesleki Eğitim, toplumsal siyaset çalışmalarının merkezinde olacaktır. Federal Hükümet tarafından atanacak Entegrasyon Zirvesi ve sonraki gayreti (Milli Entegrasyon Planı, Entegrasyon Master Planı, Entegrasyon Forumu) burada yaşayan göçmenlerin yaşam durumlarının düzeltilmesinin, maddi ve müşterek iyileştirme çabalarının önemiyetinin altını çizmektedir. Almanya'daki Kadın Göçmenler Federasyonu (Kayıtlı dernek) bu gelişmeler çerçevesinde özellikle Türk asıllı kadın göçmenleri güncel prosedüre ve özellikle Entegrasyon ve Cinsiyet Eşitliği konularındaki tartışmalara yaklaştıracak. «Göçmen Kadınlara Fırsat Eşitliği – Avrupa ve Almanya'da kadın entegrasyonu için Davranış Master Planları» adlı konferans cinsel özellikli entegrasyon tartışmasına odaklanacak ve göçmen kadınları aktör olarak ön plana çıkaracak. Konferansın içerikli neticeleri günlük kitabında zapta geçirilecek.
Zamanlama: 01 Haziran 2007 – 03 Haziran 2007
Masraf: 48.000 Euro
- «Kültür aracılığı ile Entegrasyon» adlı bir program planlıyor ve böylece göçmen kadınlarının kültür aracılığı ile entegrasyonunu hedefliyor. Programın amacı göçmen kadınların, mevzu bahis program ve sunuşlarla kültürel ve sosyal entegrasyonunun desteklenmesidir. Program kapsamında şehir turları, kültür ve kabul eden toplum konulu enformasyon etkinlikleri, çalıştaylar, tiyatro ve müze turları, açık oturum grupları ve kültürlerarası diğer etkinlikleri yer alacaklar.
Ön planda olması arzu edilen:
 - Kültürel önyargıların ortadan kaldırılması

- Yerlilerin ve göçmen kadınların karşılıklı kabul lenmelerinin artışı sağlamak
- Göçmen kadınların sosyal ve kültürel angajmanının güçlendirilmesi ve teşvik edilmesi
- Kabul eden toplumu ve kültürünü tanımak ve anlamak
- Göçmen kadınların arasındaki bağlılık hissinin teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi.

Zamanlama: 2007 sonu – 2010

Masraf: Tahmini mümkün değil

- Almanya'daki Göçmen Kadınlar Dernekleri Federasyonu farklı kökenli kadınların yaşam durumlarını düzeltebilecek teşvik faaliyetlerini devam ettirecek ve sıklaştıracak. Federasyon faaliyetleri bilgi, danışma ve eğitim seviyesini yükseltme faaliyetleri ile siyasi, sosyal ve kültürel katılımı güçlendirecek arzılardan oluşmaktadır.
- Müslüman Kadınlar Tanışma ve Eğitim İlerletme Merkezi – BFmF e.V. – Köln, çalıştay, forumlar ve etkinliklere katılacak, aracı olarak göçmen kadınların haklarını ve görüşlerini sunacak ve farklı alanlarda kültürel hassasiyetin sağlanmasına yardım edecek. Bunun yanı sıra BFmF e.V. kendi havuzundan ehli göçmen kökenli kadınları eğitici olarak görevlendirecek ve göçmen kadınların şahsi ve mesleki gelişmelerini teşvik edecek.
- Almanya Müslümanlar Merkez Kurulu Federal Hükümetin kanun tasarılarına tavır belirleyecek ve özellikle başörtüsü taşıyan kızların ve kadınların durumunu gözeterek, kanun tasarılarında onların topluma katılımına etkilerini gözetecek.
- Almanya Müslüman Akademisi, Entegrasyon Sorumlusu ve Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı ile beraber «Kadın Kuruluşları, İslami çatı kuruluşları ve Almanya'daki Müslümanların bölgeler üstü konfederasyonları Diyalog Forumu» nu hayata geçirecekler. Çalışmanın amacı İslami Kuruluşların kadınlara öz çalışmalarını profesyonelleştirmek ve görülebilir vaziyete getirmek, kadın hareketi içinde çalışan kadınların arasında ağ kurmak ve katılım amaçlı inisiyatifleri ve sivil toplum girişimlerini teşvik etmektir. Mevcut olan kadınlar için İslami danışma inisiyatif kuruluşları, acil durumlarda yardım ve danışma kurumları ile irtibat olmamasından şikayetçiler, m.s. kamusal refah kuruluşları ile. Buna dayanarak Müslüman Akademisi Almanya'da Müslüman Kadın inisiyatiflerinin mevcut olan kadınlar için acil yardım ve danışma kuruluşları ile ağ kurulmasının teşvik edilmesinden sorumlu olacak.
Zamanlama: Sonbahar 2007'den itibaren

Alt çalışma grubu 2 «Kadın göçmenlerin aile içi ve sosyal çevrede güçlendirilmesi, cinsel eğitim, sağlık ve ihtiyaçlara yardım»

Göçmen kökenli kadın ve kızların çok çeşitliliği, farklı yaşam durumları ve hayata bakış açılarının çokluluğu kamuoyunda gereği gibi algılanmıyor. Bugüne kadar kadınların göç nedenlerine ve cinsel kategorilerine özen gösterilmemiştir. Bundan dolayı «Göçmen Kadınlar» konusu eksik temsil ediliyor, göçmen kadınların topluma sunabilecekleri kaynaklar ve potansiyeller fark edilmiyor ve faaliyete geçirilemiyor.

Bu bilinçsizlik ve netice itibarı ile taraflarla iletişimsizlik, kadın göçmenler için tasarlanmış programların başarısız olmasına yol açıyor. Onların da hepsi tam uygun değil ve hedef kitleye ulaşamıyorlar. Bundan dolayı sürekli olarak siyasi ve toplumsal aktörlerin dikkati göçmen kökenli kadın ve erkeklerin, erkek ve kız çocukların çeşitliliğine çekilmelidir.

3. Ağırlıklı konu alanı: Sağlık, Cinsel Eğitim, İhtiyaçlara Yardım

3.1. Durum tespiti

Sağlık ve cinsel eğitimin göçmen kadınların hayatında özel bir yeri vardır, onların hem ailelerine hem de kendilerine karşı sağlık ile ilgili sorumlulukları ve kilit rolleri vardır. Entegrasyon programı düzenleyenlerin ve mağdurların raporlarında, özellikle kadınlar için tasarlanmış programların kabul bulduğunu gösteriyorlar. Bunun arkasında göçmen kadınların, doktor vizitelerinde ve hastanede, ailelerinden bağımsız karar alma çabaları yatmaktadır. Pratikte ise bu konuların cinsiyet farklı gruplara zor iletilebildiğini gösteriyor. Bu özellikle cinsi bilgilendirme ve aile planlaması için geçerlidir. Genelde cinsellik, aşk ve koruyucu konuların kültürel engellerden dolayı işlenmesi zor oluyor. Pek çok kadın göçmen gruplarında aile içinde cinsellik konuları üstü örtülü bir konu, özellikle yaşlı akrabalarına ve annelerine karşı mahrem sayılıyor.

Kamu Hastalık Kasalarının güncel koruyucu ücretsiz arzları, göçmenlerde sosyal durumları aynı olan halk gruplarındaki kadar da rağbet görmüyorlar. Bunu özellikle önleyici metotlarda görebiliriz. Ashında Kamusal Hastalık Kasalarının önleyici programları herkese açık olmasına rağmen (mesela bu mülteci adayları için geçerli değildir), göçmen kökenli kadınlar, sosyal alt sınıflarda riskin artmasına rağmen m.s. özellikle dış sağlığı ile ilgili koruyucu programlarda

Göçmen kadınlara hitap ediliş şekli de değişmeli, çünkü bu işe çoğunlukla çok az empati dahil ediliyor. Katılımcılar özellikler ikinci ve üçüncü kuşak göçmenlerin Almanya'da doğmalarından ve Alman pasaportlarının olduğundan dolayı sadece Alman olmadıklarını, aynı zamanda kendilerini Alman olarak hissettiklerini vurguladılar. Karşılıklı normal ve birbirleri ile özgüvenli ve her türlü ayrımcılıktan arındırılmış ilişki, toplumumuzda eşit ve müşterek yaşam için vazgeçilmezdir.

Bilimsel araştırmalar göçmen kökenli kadın ve kızların gerçek ve çağdaş resmini gösteriyorlar.

Açıkçası bu araştırma neticeleri ne kabul eden toplum ne de göçmen toplulukları tarafından yeterince algılanamıyor ve sonucular da ise geleneksel görüşler daha ağır basıyor ve böylece göçmen kadınların gerçek resmi gözüküyor. Entegrasyon politikası çok farklı hayat gerçeklerini algılayıp göçmen kadınların toplumda steryotip görüntüsüne engel olmalıdır.

açık farkla çok az temsil ediyorlar ve aynı zamanda ise düşük sosyal statüyle sağlık riskleri artmaktadır. Hamilelik esnasında da koruyucu muayeneler ya daha ender ya da geç yaptırılıyor; erken çocuk ölüm oranı ise Alman annelerinkinden daha yüksek. Bu örnekler koruyucu tedbir programlarının başarı oranı itibarıyla mevcut engellerin göstergeleridir ve aslında faydalanma hakları ve imkanlarında eşitliğin, faydalanmayı aynı oranda garantilemediğini ispatlıyorlar.

Mağdurlara bakılırsa içeriklerin sunulmuş terminolojisi ve şekli çok zor ve buna özen gösterilmelidir. İletişim kaynaklı kültürel ve iletişim sorunları sağlığı teşvik edici ve koruyucu arzları engelliyorlar. Uygun dil kullanılması burada çok büyük önem taşımaktadır.

Aynı kültürel hassasiyet için de geçerli. Almanya'da bol mevcut olan danışma arzlarının ve Doktor ile Sağlık Personelinin eğitim ve uzmanlaşmasında bu konu kalite kriteri olarak önem taşıyor. Bugün itibarı ile sadece çok az alanlarda göçmen kadınlar, özellikle Afrikalı kadınlar kültürel ve cinsiyet özelliklerini göz önünde bulunduran hitap tarzına güvenebilmektedir.

Sağlık mesleklerindeki yetkinlik izni kesin olarak Alman Vatandaşlığına bağlıdır. Bunun yanı sıra yetkinlik izni eşdeğer kişilere de verilebilir (Avrupa Birliği ve Avrupa Ekonomik Bölgesi mensuplarına), buna rağmen üçüncü ülke mensuplarına mesela mesleki entegrasyon süresi sonunda yetkinlik izni veriliyor. Kültürlerarası sağlık açılımı ve yaşlılara bakım ile ilgili olarak, Almanya'da büyümüş ve eğitim

4.4.

almış olan göçmenlerin durumu gözetilerek bu konuda kolaylık sağlanabilme imkanı olup olmadığı değerlendirilecektir.

Uygun danışma arzları için hedef kitlelerin hakkında geniş bilgi gerekir. Pratikte göçmen kuruluşlarının kendi örgütlerinin sunduğu hizmetlerin veya onların işbirliği ile sunulanların, başarılı olduğu ve rağbet edildiği tespit edilmiştir.

Yaşlı kadın göçmenlerin entegrasyon konusu, özellikle mevcut yaşlılara yardım arzlarının ve bazı göçmenlere özel kitleler için yaratılması, kültürlerarası açılım açısından tartışılmıştır.

Yaşlı kadın göçmenlerin hayat şartları sadece Almanya'da olmamakla beraber tüm dünyada oldukça zordur. Zor olmalarının sebebi ise üç ayrımcılık faktörüne dayanmaktadır: Cinsiyet, yaş ve etnisite. Bunun için onların hayat şartlarına özel dikkat edilmelidir.

Onlarca yıl siyaset ve toplum aksini tahmin ettiyse bile, bugün için yaşlı göçmen kadınların geldikleri ülkelere dönmelerini düşünmek gerçekçi değildir. Anket yapılan çoğunluk, hayatlarının son dönemini Almanya'da geçirecektir. İkamet yerinden uzakta çalışan yaşlılar içinde geçerlidir. Esas nedenleri Almanya'da yaşayan çocukları ve torunları, geldikleri ülkelere daha iyi tıbbi hizmetler ve hayat risklerin sosyal sistem içinde daha iyi karşılanmasıdır.

Bunlara kendini sübjektif olarak iyi hissetme ve daha fazla kendi kararlarını kendi verme özgürlüğü eklenebilir.

Kültürel hassasiyet içeren yaşlılara yardım konusu ile ilgili olarak Federal Hükümetin göç, mülteci ve entegrasyon sorumlusu ve tüm serbest refah sağlama kuruluşları arasında bir Memorandum geliştirilmiş ve 160 Birlik tarafından imzalanmıştır, bu doğru istikamete atılan adımdır. Yaşlı göçmen kadınların ihtiyaçları burada özellikle gözetilmelidir.

Özellikle sorunlu konu olarak bunama ve göç görünmektedir. Göçmen kadınların bunama hakkında düşünceleri yanlış bilgilere dayanmakta ve genellikle tabu sayılmaktadır. Bu alanda özellikle bakımı üstlenmiş olan akrabalara kültürel hassasiyetleri de değerlendiren bilgi ve danışma eksiktir. Bunayan göçmenlerin bilirdişilerce muayenesi de sorunlar içeriyor, hastalığın ilerlemesi ile tabiatı ile zaten az olan dil bilgileri tamamen dejenere olabiliyor. Şu anki raporlama sistemi göçmenler için rapor hazırlamaya kısmen uygun değildir.

Kadın göçmenlerin hayat şartlarının belirtileri, az gelir ve nispi yaşlılık sefaletidir. Genellemek gerekirse yaşlı göçmen kadınlar kesinlikle muhtaç ihtiyaç klişesine uymuyorlar. Çocuklarından aldıkları onlara verdiklerinden çok daha azdır.

Birinci göçmen kuşağının mensubu olan göçmen kadınlar yeni yeni emeklilik yaşına giriyorlar, işte bu sebepten hayat şartları ve ihtiyaçları da yavaş yavaş algılanılmaktadır. Yine bu nedenle mevcut programların bir çoğu cinsler arasındaki farkları göz önünde bulundurmuyor. Ayrıca onların hayat durumları hakkında çok az araştırma ve onlara özgü sunulan spor ve boş zamanları değerlendirme programları var. Genel olarak gereksinimleri yaşlılara yardım sisteminde daha daha yoğun şekilde dikkate alınmalıdır.

3.2. Hedef belirleme

Sağlık arzları, psikososyal danışma hizmetleri, cinsel aydınlanma ve aile planlaması alanlarında göçmen kadınlara yönelik programların iyileştirilmesi güvence altına alınmalıdır. Onlarla yapılan görüşmelerde hedef kitleye uygun ve kültür hassasiyeti içeren bir dil kullanımı kalite standardı olarak belirgin bir şekilde yerleştirilmeli ve şeffaflaştırılmalıdır. Sağlık sektörünün kültürlerarası açılımı ve yaşlılara yardım açısından, Almanya'da devamlı yaşayan ve yerleşme hakkı olan yabancılara, tıbbi yetkinlik izni verilmesinde esneklik gösterilmesi düşünülmelidir.

Mevcut potansiyelleri teşvik ve sorunlu yapıları azaltmak göç ve entegrasyon hassası önleyici tedbirlerin ağırlıklı üst hedefi olmalıdır: Çoğu zaman sağlık ve koruyucu tıp hizmetlerine serbest ulaşımının tabiatı ile normal varsayılması, farklılıkların analizini engelliyor ve fırsat eşitsizliğini teşvik ediyor.

Göçmen kökenli insanların sağlığını teşvik, siyasete ve hayat alanlarının biçimlendirilmesine ait ana kriterlerin yanı sıra, entegrasyon ve kültürlerarası açılım hedefini, kendi sağlığına ilişkin kararları kendisinin almasına yönelik bütünsel kaynak teşvikini ve özel risk gruplarının risk faktörlerine karşı korunmasını içermelidir. Göçmen kökenli insanlar için alınan sağlık teşvik tedbirlerinin sürekli başarı anahtarı, onların sürece bizzat kendi katılımlarıdır

Göçmen kadınlara sağlık hizmetlerinin ulaşmasını iyileştirmek için gerekli olanlar

- ihtiyaca yönelik arzlar,
- kültürlerarası genel sağlık hizmetleri,
- disiplinlerarası örgütlenme,
- sağlık hizmetlerine uygun ulaşım yollarının yaratılması,
- veri tabanının güvence altına alınması.

Entegrasyon politikasının çabaları, yaşlı göçmenlerin özellikle yaşlı kadın göçmenlerin ihtiyaçlarını ciddiye almalıdır, sebeplerden biri büyükanne/baba nesli aile

içi rolleri itibarları ile torun neslinin entegrasyonunu olumlu etkileyebilmesi, diğeri ise Almanya'ya yaptıkları hizmetlerinin asıl şimdi ihtiyaç duydukları anda karşılığını alabilmeleridir.

Burada yeni uyarıcı itkiler vermek Entegrasyon Zirvesi sonrası sürecin büyük fırsatıdır.

3.3. Tedbirler ve üstlenilen yükümlülükler

Konularla ilgili alttaki tedbirler ve yükümlülükler tespit edilmiştir:

Federal Hükümetin tedbirleri ve yükümlülükleri (veya federal sorumluluk alanı içindeki)

- Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı «Cinsiyet ve Göç 2005 yılında mikro sayımın özel değerlendirmesi» adlı projeyi başlatmıştır. Planın amacı Almanya'daki göçmen kökenli kadın ve erkeklerin sosyodemografik ve sosyoekonomik durumunu tespit etmektir. 2005 yılında Mikro Sayım Kanununda yapılan bir değişiklikten sonra ilk olarak kadın ve erkeklerin göçmen kökenlilikleri saptanmıştır. Bu kesim ile ilgili cinsiyet farklarına özgü veri bulunmadığından, özel bir değerlendirme ile kadın göçmenlerin Almanya'daki yaşam durumu da saptanacaktır. Özel değerlendirmenin 2007 Aralıkta hazır olması bekleniyor.
- Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı'nın «Göçmenlerin Hayat Dünyaları» ile adlı projenin amacı göçmenlerin hayatı ile ilgili planları hakkında bilgi edinmektir. Araştırmanın hedefi ortamlarının ve ortam tipinin tespitidir. Bunun yanı sıra göçmenlerin farklı hayat dünyaları ve alt-kültürleri tespit edilecek ve araştırılacak. Eşitlendirici siyaset açısından özel ilgi alanı, göçmenlere yoğun olan rollerdir. Özel değerlendirmenin 2007 Temmuz hazır olması bekleniyor.
- Federal Sağlık Bilgilendirme Merkezinin «Göçmenlik ve kamusal sağlık» adlı bilgi hizmeti devam edecektir. Teslim alınan makaleler devamlı internet de yayınlanmakta ve henüz üç ayda bir basılmaktadır. Makaleler kadın göçmen konularını işliyorlar.
- 2001 yılında Federal Sağlık Bilgilendirme Merkezince başlatılan «Federal alanda sosyal eşitsizlikten menfii etkilenenler için işbirliği ittifakı» kampanyası, bunların içinde Kamu Hastalık Kasaları, Federal ve eyalet zirve örgütleri, refah birlikleri, hekim örgütleri ve eyaletler bulunuyor, devam edecektir. Esas hedef, pratikte sosyal durumları iyi olmayanlara sunulan sağlık teşvik ve koruyucu tıp programlarını yaygınlaştırmak ve güçlendirmektir. Göçmenlere özel tedbirler önemli bir unsurdur. «Sosyal Dengesizliği ortadan kaldırma» adlı platformda örnek projeler içeren geniş bir veri bankası ve bilgiler ve her yıl yapılan «Fakirlik ve Sağlık» platformu üzerinden sosyal durumları iyi olmayanlarla ilgili sağlık teşviki ilgili randevular, malzemeler, bilimsel araştırmalar ve neticeleri kamuoyuna açılacaktır.
- Federal Sağlık Bilgilendirme Merkez'inin «Kadın Sağlığı ve Sağlık Teşviki» adlı çevrimiçi veri bankası, kadın sağlığı ile ilgili kaynaklar için bir rehberdir ve Göçmenlik ve Sağlık konularını farklı bakış açılarından işlemektedir.
- Federal Sağlık Raporlaması çerçevesinde Robert-Koch-Institutü (RKI) Federal Sağlık Bakanlığı'nın emri ile «Göçmenlik ve Sağlık» adlı bir broşür hazırlayacaktır. Raporun odak noktasında göçmenlere özgün sağlık sorunları değerlendirilecektir. Bunun yanı sıra Almanya'daki göçmenlerin sosyal yapılarının ve demografik yapılarının gelişmesini de içerecektir. Rapor yaş-ve cinsiyete özel sorulara da cevap arayacaktır. Zamanlama: yayın II/2007
- Federal Sağlık Bilgilendirme Merkezi göçmen kadınlar için cinsel bilgilendirilme ve aile danışma hizmetlerini daha fazla gözetecektir. Kültürel hassasiyetlerin iyileştirilmesi için göçmen hakları temsilcilikleri ile olan işbirliği devam edecektir.
- Federal Mülteci ve Göçmen Dairesi imkanı dahilinde, Federal Daire'nin federal çaptaki üniter entegrasyon kursları çerçevesinde, cinselliğe uygun ve kültür hassasiyeti içeren hizmetler sunacaktır. Bunun için m.s. Kadın Entegrasyonu ve Ebeveyn Entegrasyon Kursları dahilindeki planlarda, mekanda tespitler yapılacak ve Entegrasyon Yönetmeliği'nin 11. maddesine göre dersleri uzmanlar ziyaret edecekler. 4 entegrasyon kursu talimatı gerçekleştirilecektir ve bilirkişilerin dersleri ziyaret etmeleri öngörülmüştür. Gençler için entegrasyon kurslarında koruyucu sağlık daha ağırlıklı olacaktır. Zamanlama: 2007 senesinin üçüncü üç ayında başlayacak
- Federal Göçmen ve Mülteci Dairesi proje teşviki çerçevesinde kadınlara özgü arzlarda Sağlık – ve Cinsel Bilgilendirme konularına daha fazla ağırlık verecektir.
- Federal Göçmen ve Mülteci Dairesi 2006 yılında başlatılan alt düzeyli kadın kurslarının masraflarını göçmen kuruluşlarına ödeyecektir. Zamanlama: 2007 senesinin üçüncü üç ayında başlayacak
- Federal Göçmen ve Mülteci Dairesi bugüne kadar olduğu gibi yaşlılara yardım ve ağ bağlantıları kurulması ile ilgili projeleri teşvik edecek ve kadınlara özel arzlarını çoğaltacak. Zamanlama: 2007 3. çeyreğinde başlayacak

- Federal Göçmen ve Mülteci Dairesi «Başarılı kadın göçmenler biyografisi» adlı projeyi başlatacak. Amaç başarılı entegrasyonu teşvik edici faktörleri tespit etmektir. Bunun için Federal Göçmen ve Mülteci Dairesinin özenle seçilen göçmen kitleleri ile yapacağı temsili değerdeki anketlerin neticeleri analiz edilerek göçmen kadınların başarı öyküleri tespit edilecek. Bu entegrasyon süresini etkileyici tipik karakteristikleri ortaya çıkarmak için kullanılacaktır. Projenin ikinci adımında ise kalite bazında seçilmiş göçmen kadınlarla yapılacak bir ankette onların başarı biyografileri ve özgün şartları irdelenecek. Best-Practice-örneklerinin entegrasyon teşviğine hizmet etmeliler. Zamanlama: 2008

Eyaletler ve komünlerin önlemleri ve öz sorumlulukları (veya eyalet ve komünlerin düzenleme yetkileri)

Eyaletlerin Ulusal Entegrasyon Programına katkısı üzerinde henüz çalışılıyor. Yerel zirve örgütleri ve üyeleri bu konuda henüz hararetli görüşme aşamasındalar ve katkılarını bundan sonraki prosedürde sunacaklar.

Özel kurum ve organizasyonların önlem ve öz yükümlülükleri

- Federal Göçmen, Mülteci ve Entegrasyon Sorumlusunun tarafından koordine edilen göç ve kamusal sağlık çalışma gurubu başarılı çalışmasına devam etmektedir ve özel olarak göçmenlerin konularını göz önüne alarak şunları taahüt eder:
 - Koruyucu sağlık programlar (Bilgilendirme, cinsel bilgilendirme, kadın – ve çocuk sağlığı) geliştirecek ve güçlendirecek,
 - muayenehanelerde ve hastanelerdeki kültürlerarası etkinliliği (diversity managment) bazında teşvik edecek,
 - kültür hassasiyeti olan bakım ve yaşlılara özgün mesleki eğitim ve bilgi iletmeyi iletilecek ve kültürel özellikli arzları destekleyecek,
 - Almanya’da yaşayan tüm insanları kapsayacak kaliteli raporlama yapılmasında ilerleme sağlayacaklar.
- AWO Federal Teşkilatı ve Paritätischer Wohlfahrtsverband – Gesamtverband/Verein für Internationale Jugendarbeit VİJ/Internationaler Bund İB kurs yöneticileri ve kurs asistanları için, masrafları çatı altında kapsanan, «Göçmen kadınlar için entegrasyon ve göçmen kadınlara entegrasyon kursları» adı altında uzmanlaşma imkanları arz edilecek, geliştirilecek ve denenecek. Arz günlük etkinlikler

şeklinde olacak ve programdan tüm kuruluşların çalışanları istifade edebilecekler.

Zamanlama: 2007

- Türk Alman Sağlık Vakfı tüm kurum ve kuruluşları göçmen hassasiyeti içeren çalışmalarında, istişarede, planlama ve projelerin icraatında uzmanca ve imkanları dahilinde mümkün olduğu kadar iyi şekilde destekleyecek.
- Bunun yanı sıra Türk Alman Sağlık Vakfı, Vaaz-Projesini federal alanda tanıtacağına ve işleme sokacağına dair teminat vermiş ve imkanları dahilinde mümkün oldukça en iyi şekilde destekleyecektir. Vaaz Projesi çerçevesinde bölgelerinde otorite olarak tanınan vaazlar sağlık konularında eğitilecek ve edindikleri bilgileri halka iletilecekler.

- Almanya Müslümanlar Merkez Kurulu kendilerine bağlı olan cami cemaatına iki dilde broşürler/bilgilendirme elektronik postalarını alttaki konuları içerek şekilde

- Başörtülü Müslüman kadınların durumu
- Yaşlı göçmenlerin durumu
- Cinsellik ve koruyucu sağlık

hazırlayacaklar, bu burada iki alan işlenecek

a) Federal Cumhuriyet’deki hukuki çerçeve ve mevcut danışma – ve destek imkanları, bu konularla ilgili etkinlikler hakkında bilgiler (Paneller ve açık oturum grupları),

b) konuyla ilgili dini ifadeler (zorla evlendirme yasağı, evlilikte ortaklık ilişkisinden doğan alacaklar, adaletsiz olmadan adaletsizliği karşı sabır, yaşlı insanları destekleme, Allah’a karşı sorumluluk veya kişisel sağlığa).

Bu konuların Cuma Hutbelerinde işlenmesi tavsiye edilir.

- Almanya Müslümanlar Merkez Kurulu kendilerine bağlı olan cami cemaatına iki dilde önemli toplumsal politikalar hakkında broşürler/bilgilendirme e – postalar hazırlayacak (göçmenler üzerine yapılan araştırmaların neticeleri hakkında ve toplumda mevcut olan basma kalıplara karşı nasıl mücadele edilebileceği – mesela şahsi temas, cami projeleri, siyasi angajman vb.).
- Almanya Müslümanlar Merkez Kurulu Federal Hükümetin başlatacağı projelerde aktif olarak çalışacak, basma kalıplarla ile mücadele edecek (mesela İmaj Kampanyası). Neticeleri üye cemaatlere aktarılacak.

- Serbest yardım kuruluşları federal çalışma birliği üye dernekleri – BAGFW
 - Federal Serbest Refah Koruma Birliklerinin Almanya Çalışma Grubu Üyeleri Hizmetlerini ve mekanlarını kültürlerarası açılım süresine uydu-racaklar. Bunu organizasyon gelişmelerinde ve personel politikalarında göz önünde tutacaklar ve süreyi uzmanlaşma çalışmaları ile destek-leyecekler. Amaç, göçmen kadınlar için sağlık hizmetlerindeki ulaşım engellerini ortadan kaldırmak – özellikle koruyucu tıp alanında – ve göçmen kadınlara özgün arzların şekillendiril-mesini daha fazla göz önünde bulundurulması ve göçmen kuruluşları ile daha güçlü işbirliğidir.
 - Bu göçmen kadınların mevcut danışma arzla-rından daha iyi haberdar edilmelerine yar-dımcı olabilir, katılım engellerini kaldırabilir ve hatta arzların göçmen kadınların ihtiyaç ve ilgi alanlarına daha uygun hale getirilmelerini sağlayabilir.
 - Daha yoğun göçmen organizasyonlarla ortak çalışmalara gayret gösterecekler. Böylelikle göçmenlere mevcut olan danışmanlık imkan-larının sunulması ve giriş engellerin ortadan kaldırılması elde edilir ve hatta bu arzların daha çok göçmenlerin ihtiyaç ve ilgi alanlarına göre dayanabilir.
 - Göçmen kadınlar için alt seviyeli arzların yoğunlaştırılması için gayret gösterecekler. Buna federal destekli kadın kurslarının yanı sıra, kişilere özel göçmen kadınlara göre biçilmiş yerel programlarda dahildir.
 - Kültürlere hassas ihtiyaçlara yardım Memorand-umunu, Federal Göçmen, Mülteci ve Enteg-rasyon Sorumlusu ve diğer ihtiyaçlara yardım kuruluşları ile beraber imzalayıp, göçmen çalış-malarını esas işleri olarak gördüklerini ve bunu öz sorumlulukları olarak kabul etmişlerdir. BAGW birlikleri bu Memorandumu ihtiyaçlara yardım sağlayan hizmet ve kuruluşlarına daha fazla tanıtacaklarına; ihtiyaçlara bakımda, ihtiyaçlara yönelik sosyal çalışmalarda ve yaşlı göçmenlerin bakımında yapacakları çalışmalarının, esası olarak daha fazla gözetileceklerine dair teminat vermişlerdir.
 - ihtiyaçlara yardım kuruluşlarının, hizmetleri-nin ve göçmen hizmetlerinin de masraflarını karşılarlar. BAGW birlikleri kültürlerarası açılımı seyyar ve sabit mekanlarındaki, danışma arzlarında, sohbet mekanlarında seyyar ve sabit hizmetlerinde, bakımlı yurtlarda ve dışarıdaki yaşlı çalışmalarında göz önünde bulunduracak-larını ve ağırlıklı olarak göçmen kadınların ihtiya-çlarına yöneleceklerine dair teminat vermiş-lerdir. Burada göçmen hizmetleri ve de göçmen organizasyonları dahil edilmelidirler.
 - bakıcılık mesleklerinin ve yaşlılar bakıcı okulla-rının eğitim, uzmanlaşma ve bilgi iletme mas-raflarını karşılarlar. İhtiyaç olan kültürlerarası kalifiye ve göçmen kökenli işgücünün sağlan-masında BAGW birlikleri özellikle genç göçmen-lerin bakıcı mesleklerine kazanılmalarını ve meslek eğitim, uzmanlaşma ve bilgi iletme arzlarının hedef kitleye uygun şekillendirilece-ğini temin ederler.
 - kadın göçmenlerin entegrasyon sürecinde daha güçlü hissedilmeleri için daha fazla çaba sarf ederler. Kamuya açık çalışmaları esnasında kadın göçmenlerin hizmetlerinin özellikle resmi algılamada daha ölçülü takdir edilmelerine katkı sağlarlar.
- Maisha e.V. Almanya'daki Afrikalı bayanlar e.V. Jenital yaralama konusunda Almanya çapında bilinçlendirme ve korunma hizmeti veriyor. Jenital yaralama tehdidi altında bulunan veya mağduru olan bayan göçmenlere Almanya çapında danış-manlık, sağlık yönlendirmesi, hukuki yardım ve hastalıklardan korunma hizmeti vermek amacıyla bir seyyar sağlık hizmeti planlanmıştır. Seyyar danışmanlık ve aydınlatma sağlık daireleriyle, Almanya'daki Afrikalı İnsanlar Federasyonu, diğer Afrika organizasyonları ve danışmanlıkları ve gençlik daireleri, okullar, spor kulüpleri, belediye-ler, eyalet yönetimleri, ve federal yönetimle işbirliği içinde, Almanya'daki siyah Afrika toplumu için mağdurların hakları ve yükümlülükleri konusunda da sağlığa yönelik danışmanlık ve enformasyon olanağı olacaktır.
Zamanlama: 2007 – 2009
Masraf: 200.000 Euro

Genel yönetim: Federal Adalet Bakanlığı

Brigitte Zypries, MdB	Federal Adalet Bakanlığı
-----------------------	--------------------------

Alt çalışma grubu 1 üyeleri

İdare: Federal Adalet Bakanlığı	
Christiane Abel	Adalet Senato İdaresi Berlin – JuMiKo
Nele Allenberg	Almanya'da protestan kilisesi
Veronika Arendt-Rojahn	Alman avukatlar birliği
Seyran Ates	Hukukcu, yazar
Anja Bell	Hessen Adalet Bakanlığı – JuMiKo
Dr. Heiner Bielefeldt	Alman insan hakları kurumu
Eva-Maria Bordt	kadınlar evi koordinasyonu e.V.
Katharina Breitzkreutz	Federal İçişleri Bakanlığı
Sidar Demirdögen	Almanya'daki Göçmenler Federal Birliği e.V.
Sabine Drees	Alman şehirler kurulu
Dagmar Freudenberg	Alman kadın hukukcular birliği
Sonka Gerdes	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Karin Goldmann	Alman Yargıçlar birliği
Angelika Graf, MdB	Alman Federal Meclisi
Ute Granold, MdB	Alman Federal Meclisi
Andreas Hauk	Brandenburg Eyaleti Çalışma, Sosyal İşler, Sağlık ve Aile Bakanlığı
Birgit Hufeld	Federal Adalet Bakanlığı
Dr. Angela Icken	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Vera Jungewelter	Federal Adalet Bakanlığı
Regina Kalthegener	Terre des Femmes/bayan avukat
Ursula Krickl	Alman şehirler ve belediyeler birliği
Hamideh Mohagheghi	Müslüman kadınlar networku HUDA
Behshid Najafi	Agisra e.V. Köln, göçmen ve sığınmacı kadınların danışma merkezi
Rafet Öztürk	DITIB Din kurumu, Türk-İslam birliği e.V.
Cornelia Pust	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Renate Heike Rampf	Almanya'da kadın ve erkek eşcinseller (LSVD) birliği e.V
Dr. Klaus Ritgen	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Sybille Röseler	Göçmen, kaçak ve entegrasyon federal hükümeti idari çalışmalar görevlileri
Regine Rosner	IN VIA – Alman birliği
Bosiljka Schedlich	Kuzeydoğu Avrupa kültürü e.V.
Prof. Dr. Angelika Schmidt-Koddenberg	Nordrhein-Westfalen Katolik meslek yüksek okulu
Riem Spielhaus	Almanya İslam Akademisi
Cornelia Spohn	Farklı uyruklu aileler ve beraberlikler birliği, iaf e. V.
Corinna Ter-Nedden	Papatya
Erika Theißen	Müslüman kadınlar buluşma ve bilgi iletme merkezi e. V.
Eren Ünsal	Berlin-Brandenburg Türk Birliği (TBB) ve Almanya Türk Birliği (TGD))
Dr. Irene Vorholz	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Julia von Seltmann	Federal avukatlar barosu

Alt çalışma grubu 2 üyeleri

İdare: Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı	
Celal Altun	Berlin Türk birliği genel sekreteri e.V.
Maristella Angioni	Köln şehri Caritas birliği Stolzestraße uluslar arası merkezi
Hayrettin Aydın	Almanya İslam Akademisi e.V.
Dragica Baric-Büdel	Çalışma sosyal yardımı federal birliği
Stéphanie Berrut	pro familia Bonn danışma merkezi
Stephan Blümel	Federal Sağlık Aydınlatması Merkezi
Tatjana Böhm	Brandenburg eyaleti çalışma, sosyal işler, sağlık ve aile bakanlığı
Gabriele Boos-Niazy	Almanya Müslümanlar merkezi kurulu e.V.
Gisela Chudziak	Eyalet Eşitlik ve Kadın Bakanları ve Senatörleri Konferansı
Angelika Diggins-Rösner	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Sabine Drees	Alman şehirler kurulu
Rosa Emich	Almanya'da Rus Hemşerileri
Dr. Justina Engelbrecht	Federal Tabib Odası, Alman Tabib Odaları Çalışma Birliği
Anke Erath	Federal Sağlık Aydınlatması Merkezi
Christel Gripenburg	Uluslararası Birlik
Dr. Sonja Haug	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Dr. Angela Icken	Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Federal Bakanlığı
Vera Jungewelter	Federal Adalet Bakanlığı
Prof. Dr. Yasemin Karakaşoğlu	Bremen Üniversitesi, kültürlerarası pedagoji Kürsüsü, Bilim dalı 12
Dr. Haydar Karatepe	Türk Alman Sağlık Vakfı
Heinz Knoche	Alman Kızıl Haç – Genel Sekreterlik; «Göç ve Entegrasyon» ekibi şefi
Ursula Krickl	Alman şehirler ve belediyeler birliği
Harald Löhlein	Eşitlikçi Sosyal Yardım Birliği – Tüm Federasyon
Aras Marouf	Saarland Eyaleti İçişleri, Aile, Kadın ve Spor Bakanlığı
Elke Metz	Federal Sağlık Bakanlığı
Sigrid Pettrup	BKK Federal Birliği
Dr. Susanne Plücker	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Brunhilde Raiser	Alman kadınlar kurulu
Dr. Klaus Ritgen	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Sybille Röseler	Federal Göç, Sığınmacı ve Entegrasyon Sorumluları Bürosu
Ulrike Szegeda	Federal İçişleri Bakanlığı
Dr. Irene Vorholz	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Virginia Wangare-Greiner	Maisha e.V. Almanya, Afrikalı kadınlar kendi kendine yardım grubu

4.5.

Konu Alanı 5:

«Entegrasyonu yerinde desteklemek»

Ön notlar

«Entegrasyonu yerinde desteklemek» konusunun merkezinde, göçmen ve yerli halkın bir arada yaşamasının sosyal mekansal boyutu ve yerel entegrasyon politikasının organizasyonları sorunları bulunuyor. Göçün etkileri beldelerde ve mahallelerde en belirgin şekilde hissedilmektedir. Entegrasyon süreçlerinin seyri ve başarısı için (iş ve eğitim faktörlerinin yanı sıra) doğrudan ikamet ve yaşam çevresinin merkezi bir anlamı vardır.

Göçmenlerin Almanya'daki mekansal dağılımı federal eyaletlere ve bölgelere göre ve elbette şehirlerde de farklıdır. Yabancı göçmenler Doğu ve Batı Almanya'ya eşit şekilde dağılmamışlardır: yeni eyaletlerdeki (Berlin dahil) yabancıların oranı yaklaşık yüzde beş seviyesinde, buna karşılık eski eyaletlerde yüzde on seviyesindedir. Bu orantısızlık küçük çapta devam ediyor: Yabancılar batıda yoğun nüfuslu bölgelere, Ruhr bölgesi ve Rhein hattı, Rhein-Main-bölgesi ve Stuttgart büyük sahası ve Münih sahasında yoğunlaşıyorlar; Batı Almanya'da yabancı oranı bu alan kategorisinde yüzde 12,3, Doğu Almanya'da ise yüzde 7,4. Batı Almanya büyükşehirlerinde yabancılar 1980'li yıllardan beri çoğunlukla şehir içi yerleşim yerlerinde yaşıyorlar. Yabancılar doğuda da şehir merkezlerine yoğunlaşıyorlar.

Ancak yabancı oranı ile ilgili rakamlar, haklarında resmi bir istatistik bulunmayan göçmen kökenli vatandaşların oranını yansıtmıyorlar. Vatandaşlığa geçme, çifte vatandaşlık ve son zaman göçmenleri

ile ilgili rakamlar diğer kaynaklardan hesaplanacak olursa, göçmen kökenli insanlar oranı yaklaşık yüzde 20'ye veya 15 milyona yükseliyor (Mikro sayım 2005). Eski eyaletlerin büyük şehirlerinde nüfus oranı kısmen yüzde 30'a ulaşıyor. Semtler olarak ele alındığında belirgin bir şekilde daha yüksek, örneğin Berlin Soldiner Straße yerleşim yerinde yüzde 41,5 ve Duisburg-Marxloh yerleşim yerinde yüzde 50 üzerinde. Göçmen oranı çocuklar ve gençler arasında daha da yüksek: Stuttgart'da yedi okul bölgesinde üç ila altı yaş arası çocukların oranı yüzde 66,7 ile 84,1 seviyesinde; sonuç olarak bu bölgelerde bütün birinci sınıfların üçte ikisinden fazlası göçmen çocukları olacak. Bazı okullarda, örneğin Berlin-Neukölln'de daha şimdiden öğrencilerin yüzde 80'den fazlası Alman uyruklu değil.

Kırsal alanda da yüksek göçmen oranlı kasabalar, beldeler ve hatta köyler bulunuyor.

Özellikle son dönem de gelen göçmenler (üç milyondan fazla oldukça büyük bir göçmen grubu) kırsal bölgelere yerleştiler. Osnabrück kenar mahallesi olarak Belm beldesi buna bir örnektir. Orada 1990 ile 1995 yılları arasında nüfus sayısı göç sebebiyle 11.150'ten 14.359'e belirgin bir şekilde arttı. Göçmen oranı yüzde 20 üzerinde, Belm'in büyük mesken tesislerinde ise yüzde 70 üzerinde.

4.5.

Alman uyruklu göçmenlerin birçoğu – diğer göçmenler gibi – dil ve kültür itibarıyla yeni vatanlarına pek fazla yakın olmamalarına rağmen Alman olarak istatistiklerde ayrı olarak gösterilmiyorlar.

Entegrasyonun başarıya ulaşip ulaşmayacağı, göçmen ve yerli nüfusun birlikte yaşamasında sorunların çıkıp çıkmayacağı birçok faktöre bağlı. Bu arada subjektif yaklaşımlarda bu konuda bir rol oynamaktadır.

1. Konu ağırlık noktası 1: Belediye genel tasarıları

1.1. Durum tespiti

Göç ve neticeleri özellikle belediyeler ve yerleşim yerlerinde etkilerini gösteriyor. Entegrasyon başarıları ve tabii sorunlar da en belirgin şekilde buralarda hissediliyor. Yerel düzeyde sosyal dayanışma için göçmenlerin entegrasyonu merkezi bir anlama sahip.

Federal ve Eyalet Hükümetlerinin siyasi kararları ve yasal düzenlemeler yerel politikanın çerçevesini oluşturuyor. Bu kararlar elbette erkek ve kadın göçmenlerin yaşamlarını ve uyum başarılarını etkiliyor. Birçok şehir, ilçe ve belde göçmen entegrasyonunun taleplerine büyük bir angajmanla yaklaşıyor. Entegrasyon çalışması, özellikle kadın ve erkek göçmenleri farklı potansiyelleriyle bir kazanç ve toplumun geneli için bir şans olarak gören yerel yönetimlerde başarıya ulaşıyor. Özellikle demografik değişim ve iyi eğitilmiş kalifiye eleman eksikliği sebebiyle göçmen kökenli genç insanların potansiyellerinin yönlendirilmesi, geliştirilmesi ve bundan yararlanılması başarıya ulaşmak zorundadır. Başarıya ulaşmış uyum ekonomik unsur olarak da vazgeçilmezdir.

Göçmenlerin entegrasyonu geçmiş yıllarda öncelikle bir alan politikasının ağırlık noktasıydı, özellikle iş piyasası, sosyal ve düzen politikası için, böylece geçen süre zarfında alanlar üstü genel tasarımın gerekliliği fark ediliyor. Demografik, sosyal ve ekonomik gelişmelerin değişken etkileri yerel yönetim düzeyinde yetki sınırları üzerinde bir demet tedbiri içeren tümelşik stratejiler gerektiriyor.

Bununla birlikte, sosyal barış ve vatandaş olarak birlikte yaşam büyük ölçüde, geniş çaplı bir yerel politik uzlaşmaya ve tüm toplum katmanlarının ortak kararlarda ve mutabık kalınan eylem stratejilerinin uygulanmasında kendilerine tanınan katılım fırsatlarına bağlıdır.

Rol: «Yabancılara» karşı savunma hali davranışı genellikle göçmenlerin az olduğu ve bu sebeple çok az ilişkinin bulunduğu yerlerde daha fazladır. Tam aksine çeşitli halk gruplarıyla birliklilik tecrübesinin bulunduğu yerlerde ise entegrasyona hazır olma durumu büyümektedir.

Çalışma grubu bu konumdan yola çıkarak aşağıdaki konu ağırlık noktalarını ele aldı ve tedbirler/kişisel yükümlülükler/denetim görevleri için tavsiye/hedef belirleme önerilerinde bulundu.

Örneğin, kırsal alandaki veya yoğun nüfuslu kentsel bölgelerdeki çeşitli göçmen entegrasyonu talepleri yerel düzeyde farklı tepki şekilleri gerektiriyor. Belediye genel tasarıları sadece Büyükşehirler için anlamlı ve gerekli olmakla kalmıyor, aynı zamanda göçmen oranı yüksek küçük beldeler için de anlamlı ve gereklidir.

1.2. Hedef belirleme

- «herkezle ve herkez için entegrasyon»: Entegrasyon genel bir belediye meselesi olmalıdır ve bütün belediye faaliyetlerini ve bütün aktörleri içine alan ve birbirine bağlayan toplumsal tasarı olarak geliştirilmelidir. Yönetimde ve siyasi karar kurullarında mutabakat, esaslı bir belediye siyaseti için zorunludur.
- Entegrasyon tasarıları ve entegrasyon stratejileri, göç ederek gelen vatandaşlara sosyal, ekonomik ve toplumsal yaşama eşit haklarla katılımı mümkün kılmalıdır ve şans eşitliği çabasıyla – kültürel çeşitliliğin kabulü ve yönlendirilmesinde – sosyal dayanışmayı güçlendirmelidir («herkez eşit hak ve yükümlülükler sahiptir»). Bunun için iki taraflı (hem göç eden hem de kabul eden toplum tarafından) açıklık ve yakınlık gerekmektedir.
- «Kesit görev olarak entegrasyon»: Entegrasyon çalışmaları alanlar üstüdür ve bu sebeple de tek bir birime veya görevlilere bırakılamaz. Bu, bütün önemli hareket alanlarında hayata geçirilmesi gereken bir ilkedir, özellikle eğitim ve dil, sosyal altyapı, çalışma, katılım ve danışmanlık alanlarında. Bununla birlikte bütün tedbirler, projeler, yönlendirmeler ve katılımlar kadın ve erkek eşitliğine uygun olmak zorundadırlar.
- «Şef meselesi olarak entegrasyon»: Entegrasyon görevleri kesit görev olarak yönetimin zirvesinde bulunmalıdırlar ve ortak koordine edilmelidir.

- Entegrasyon tedbirleri kalıcı ve sürekli olmalıdırlar, kısa vadeli «saman alevi projelerden» kaçınılmalıdır. Geniş bir tedbir olanağı bulunmalıdır, başarılı projeler mevcut genel hizmet yapılarına aktarılmalıdır («kalifiye genel sağlık hizmetleri»).
- Yönetimin ve kurumların kültürler arası şeffaflığıyla – göçmenlerin işe alınması ve herkes için kültürlerarası ilerleme ile – vede engellerin kaldırılmasıyla bütün kesimler ölçülü şekilde temsil edilmeli ve çıkarları hayata geçirilirken yetkililerce desteklenmelidir.
- Hedefe ulaşmanın denetiminde bir başarı kontrolü gereklidir (bakınız Konu Ağırlık Noktası 5).

1.3. Tedbirler için öneriler (planlanmış ve onaylanmış)/Kendi kendini yükümlü kılmalar/Kontrol görevleri

Federal Hükümetin (ya da federal devletin düzenleme yetkisinde)

- Ulaşım, İnşaat ve Şehir planlama Federal Bakanlığı'nın deneyimsel mesken ve şehir inşası çerçevesinde belediye entegrasyon tasarıları model hedefleri yürütülmelidir.
- Yenilik, model ve itki projelerinin kalıcılığa bağlı yönlendirilmeleri (hedef gruplarına ve sorunlara yönelik).

Eyalet ve yerel yönetimlerin (ya da eyalet ve belediyelerin düzenleme yetkisinde)

- Eyaletler, yetki sahaları içinde göçmenlerin uyumunu sağlamak için tanımlanmış hedefler belirliyorlar. Yenilik, model ve itki projelerini yeni göçmenlerin kabulüne (ve burada yaşayan göçmenlerin entegrasyonuna) yönelik organizasyon süreçlerini yapıların ve süreçlerin desteğiyle belediyelerde ve belediyeler aracılığıyla iyileştirmek, bunları yeniliklerle kalıcı bir şekilde etkin ve geçerli kılmak hedefiyle yönlendiriyorlar.
- Yerel politika ve yönetim (göçmenlerin ve yerli nüfusun dahil edildiği katılımcı bir süreçte) bütün önemli aktörlerin katılımı ile entegrasyon politikası için örnek olacak kapsamlı bir hedef katalogu geliştiriyor ve belediye meclisinin bu konuda karar vermesini bekliyorlar. Böylece açık bir siyasi bağlılık ve sorumluluk sağlıyorlar.
- Entegrasyon, belediye ve şubeler üstü bir görev olarak yerel politikaya yerleştiriliyor, hem de siyasi kurulun ve yönetimin işbirliğiyle (göçmen temsilcilerinin de dahil edilmesiyle belediyeye ve belediye idaresine tavır verilmesi); koordinasyon merkezi güven altına alınmaktadır.

- Yerel politika ile meşru kılınan genel tasarılar (yerel koşullara ve sosyal mekan taleplerine bağlı olarak) kısa, orta ve uzun vadeli hedef belirlemelelerini ve uygun kaynak donanımıyla hayata geçirmek için bir strateji tasarısı içeriyor. Entegrasyona yönelik tedbirler bütün önemli hareket alanlarında yürütülüyor.
- Entegrasyon tasarıları, bir durum analizini/durum tespitini, entegrasyon hedeflerinin ve ana hatların belirlenmesini ve tanımlanmasını, bunun için gerekli enstrümanları ve başarı kontrolüne yönelik tedbirleri içermelidir. Belediye entegrasyon tasarılarının düzenlenmesi yerinde koordine edilen bir durum tespitine hizmet etmeli ve böylece ilgili entegrasyon politikasının durumu hakkında bir genel izlenimi mümkün kılmalıdır. Tasarılar, stratejiler ve tedbirler yerel koşulları gözetmektedirler.

- Şehir sakinlerinin angajmanı göçmenlerin entegrasyonu için büyük bir anlam taşımaktadır. Erkek ve kadın göçmenlerin ve yerli sakinlerin temsilcilerinin tedbirlerin ve entegrasyon tasarılarının uygulanmasına daha fazla katılmaları hedefiyle desteklenmektedir.
- Bütün önemli aktörler (yönetim, politika, göçmenler v.s.) yerel örgüt çalışmasına dahil edilirler; örgütlenme, örneğin, kurumların başvuru merkezleri, danışma yerleri, entegrasyon konferansları vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir.
- Göçmen oranının artırılması yönetimin kültürlerarası ehliyetini güçlendirir. Aynı zamanda belediye politikası ve idare, işveren olarak iş piyasasında göçmen entegrasyonunu doğrudan destekler ve yerel ekonomi için bir işaret koyar vede göçmenlerin entegrasyona hazır olmaları için olumlu bir sinyal verir.
- Personelin kültürlerarası eğitiminin geliştirilmesiyle göçmenler için idarede vede sunulan hizmet ve olanaklardan yararlanmadaki engeller ortadan kaldırılır.

Resmi olmayan kuruluşların ve organizasyonların ve özel sektörün

- Şehir sakinlerinin kendilerini özel göçmen sorunları konusunda hassaslaştırmaya ve kültürel çeşitliliği kabul etmeye hazır olmaları.
- Özel sektörün, göçmen organizasyonlarının, dini toplulukların, derneklerin, sosyal yardım birliklerinin, göçmenlerin ve yerli şehir sakinlerinin entegrasyon tasarısının ve entegrasyon önlemlerinin uygulanmasına katılımı.
- Girişimler, dernekler, birlikler ve diğer kurumlar artan bir şekilde göçmenleri işe alıyorlar ve perso-

4.5.

nellerini kültürlerarası eğitmek suretiyle hizmetlerini ve sundukları olanakları kalifiyeleştiriyorlar.

Serbest Sosyal Yardım Bakımı Federal Çalışma Birliği (BAGFW), bu alandaki işleri tamamladıktan sonra özellikle aşağıdaki kendi kendini yükümlü kılmayı kalıcı olarak yerleştirdi:

- ▶ BAGFW birlikleri, çeşitli aktörlerin yerinde daha güçlü iş birliğine ve ağ oluşturmalarına birlik, yuvarlak masa ve belediye kurullarında koordinasyonda ve katkıda bulunmak suretiyle aktif olarak katılıyorlar.
- ▶ BAGFW birlikleri, kendi bünyelerindeki kuruluşlarını ve hizmetlerini kültürlerarası amaca uygun açmak suretiyle programlarını göçmenlerin ihtiyaçlarına yöneltmeye çalışıyorlar.
- ▶ BAGFW birlikleri kamuya yönelik prensip ve tedbirleriyle entegrasyonu yerinde destekliyorlar.

- ▶ BAGFW birlikleri kamuyu göçmenlere özgü sorunlar konusunda duyarlı kılma ve kültürel çeşitliliği zenginlik olarak aktarmada aktif olarak katkı sağlıyorlar.
- ▶ BAGFW birlikleri kültürlerarası açılım süreçlerinin yapılandırılmasında tecrübelerini belediye idarelerinin ve diğer kurum ve organizasyonların hizmetlerine sunuyorlar. BAGFW birlikleri belediye entegrasyon tasarımlarında aktif işbirliğini taahhüt ediyorlar ve belediye entegrasyon örneklerinin geliştirilmesine aktif olarak katılıyorlar.

Entegrasyon tedbirlerinin kalıcılığı, özellikle kurumsallaştırma ve yönlendirilen entegrasyon projelerinin artırılmasıyla garantiye alınıyor; projelerde güvenilirliklerini ispatlamış olan tedbirler yapılar aktarılıyorlar. Çeşitli katmanlardaki katılımcılar arasında dikey örgütlenme ve kenetlenme için daha fazla çaba gösterilmesi gerekiyor.

2. Konu ağırlık noktası 2: Mahallede ikamet ve yerleşim çevresi

2.1. Durum tespiti

Entegrasyon sürecinde yerleşim çevresinin merkezi bir fonksiyonu vardır. Bu göçmenler ve yerli halk için hayati merkez noktası ve önemli bir bağlantı sahasıdır. Özellikle çocuklar ve gençler ve tabii ki işsiz yetişkinler zamanlarının büyük bir kısmını yerleşim bölgesinde geçiriyorlar. Bu sebeple yerleşim çevresinin ve kamu alanının yapılandırılması, resmi ve özel altyapı olanakları birlikte yaşamının ve yerinde entegrasyon şansının önemli çerçeve koşullarıdır.

Sosyal ve etnik olarak karma yerleşim yerleri oluşturulması ve korunması semt ve yerleşim yeri gelişiminde önemlidir. Ancak şehir ve belediyelerin gerçeğinde birçok yere sınırlı olarak etki eden ve değişikliğe sebep olacak sosyal alanda getolaşma da vardır; sosyal alanda getolaşma etnik ve sosyal faktörlerden kaynaklanmaktadır; bu noktada «Entegrasyon, getolaşmaya rağmen» hayata geçirilmelidir. Sosyal alanda getolaşma etnik ve sosyal faktörlerden kaynaklanmaktadır. Böylece düşük gelirli göçmenler belirli yerleşim yerlerinde bulunan düşük fiyatlı meskenlerde – örneğin şehir merkezlerinde eski yapılardan oluşan bölgelerde ve 1960'lı ve 1970'li yılların fazlasıyla kalabalık sosyal meskenlerinde – yoğunlaşmaya mahkumdurlar. Aynı zamanda göçmenlerin bir kısmında, mevcut ilişkilerinden ve uzun zamandır

orada yaşayan göçmenlerin yardımlarından yararlanmak için alışkın olduğu etnik bir çevrede yaşama isteği bulunmaktadır. Bu gönüllü getolaşma entegrasyon sürecinin başlangıcını kolaylaştırabilir ve çeşitli kültürler ve yaşam şekilleri arasındaki çatışmaları engelleyebilir. Şayet kabul eden topluma karşı paralel yapıların gelişimini ve menşei ülke kaynaklı – örneğin kadının ve kızın rolü itibarıyla – davranış şekillerinin devamını sağlayan ve böylece entegrasyonu zorlaştıracak izolasyon eğilimleri varsa, bunun reddedilmesi gerekmektedir.

İşsizlik, düşük gelir, düşük eğitim durumu – örneğin gençlerin okul ve eğitim diplomasının olmaması gibi sosyoekonomik açıdan dezavantajlı olan ve dolayısı ile birçok yerleşim yeri sakininin işsiz olduğu, çeşitli farklı grupların birlikte yaşadığı sorunlu semtlerde özellikle harekete geçilmesi gerekmektedir. Toplumsal ve ekonomik yapısal değişimi, mesken ve dükkanların boş kalması, yapılarıdaki eksiklikler ve vandalizm sorunları izliyor. Daha iyi konumda olanlar ve entegre olmuş sakinlerin taşınıp gitmesiyle kalan sakinler için olumsuz gelişmeler daha da artıyor. Yerleşim çevresinin kötü bir görünüm arz etmesi içte ve dışta olumsuz bir imaja yol açıyor. Bu durum, sakinlerin yerleşim ve yaşam çevreleriyle özdeşleşmelerini ve kişisel sorumluluk geliştirmelerini ve dolayısı ile yerinde entegrasyonu zorlaştırıyor.

2.2. Hedef belirleme

- Şehir ve semt planlama tasarımları yapılırken, sürerken ve hayata geçirilirken göçmenlerin entegrasyonu yüksek bir öneme sahip olmalıdır.
- Entegre edilmiş alanlar üstü girişim tasarımları bütün aktörlerin ortak etkisini gerektiriyor. Toplumla ve yerleşim çevresiyle bir özdeşliğe ulaşmak ve sorumluluğun üstlenilmesini teşvik etmek için şehir yapılandırma ve şehir tadilatı sürecine göçmenlerin katılımına yönelik çalışmaların yoğunlaştırılması gereklidir.
- Yerleşim yerindeki sakinlerin sosyal ve etnik açıdan yalıtılmaları önlenmeli; çeşitli etnik gruplar arasındaki izolasyon ve fakir ile göçmen sakinlerin bir sosyal alanda yoğunlaşmalarına karşı mücadele edilmelidir.
- Mevcut binalarında, altyapı donanımlarında eksikleri olan dezavantajlı yerleşim yerleri ikamet ve yerleşim çevresi koşullarının iyileştirilmesi için hedefli tedbirlerle sağlamlaştırılmalı ve daha cazip hale getirilmelidir, sosyo ekonomik açıdan daha iyi durumda olan sakinleri yerleşim yerinde tutmak ve diğer semtlerin sakinleri içinde bu yerleşim yerlerini cazibe merkezi haline getirmek gerekir. Ancak bir yerleşim yerinin değerinin yükseltilmesi sosyal değişikliğe yol açmamalıdır.
- Yerleşim yerinde kendini emniyette hissetmek birlikte yaşamın önemli bir faktördür. Bunun zedelenmesi yerleşim yeri sakinlerinde «yabancılar» yansıyan ve entegrasyona duraklatıcı etkide bulunan korkular uyandırabilir. Bu sebeple yerleşim yerindeki güvenin yükseltilmesi ve sakinlerin güvenlik hissini güçlendirilmesi gerekmektedir.
- Entegrasyon çabaları, bütün sakinlerin eşit hakla katılımını gerektirmektedir. Yerleşim yeri gelişimi ve bunun sürekli devam ettirilmesi için önemli olan koşul, bütün katılımcıların yerleşim yerinin maddi ve insani potansiyelinin ortak hedefler için aktive edilmesi ve bütünleştirilmesine yönelik ortak etkileridir. Tedbirler yerleşim yeri sakinlerinin katılımıyla ve onların ihtiyaçlarına uygun olarak planlanmalı ve hayata geçirilmelidirler.
- Komşuluk ilişkileri, toplumsal aktivite ve inisiyatifler, pozitif bir semt gelişimi ve sakinlerin toplum hissini temeli olarak sosyal bağlantıların yaratılması ve kalıcı olarak sabitlenmesi için koşuldur. Göçmenler ve yerli sakinler komşuluk ve toplumsal angajman için aynı şekilde teşvik edilmektedirler.

2.3. Tedbirler için öneriler (planlanmış ve onaylanmış)/kendi kendini yükümlü kılmalar/kontrol görevleri

Federal Hükümetin (ya da federal devletin düzenleme yetkisinde)

- Önemli bir hareket enstrümanı federal devlet çapında yaklaşık 300 belediyede 450 yerleşim yerinde teşvik edilen, «özel gelişime ihtiyacı olan semtler – sosyal şehir» programıdır. Entegre edilmiş bir hareket hamlesinde çeşitli politik alanlardan önlemler, özellikle yerleşim, ekonomi, altyapı, iş piyasası eğitim ve sosyal politikalar yerel bir düzeyde bütünleştirilmektedir. Bu süreç aktif bir yerleşim yeri yönetimi tarafından koordine edilmektedir. Program için federal mali yardımlar şu anki seviyede devam ettirilmelidir. Diğer alan politikaları ve diğer alan programlarıyla bütünleştirme federal düzeyde de güçlendirilmelidir

Eyalet ve yerel yönetimlerin (ya da eyalet ve belediyelerin düzenleme yetkisinde)

- Semtlerin yerleşim, ekonomik ve yaşam alanları olarak entegre edilmiş gelişimi için, uzman alanlar üstü hareket tasarımları bütün aktörlerin – göçmenlerin eşit hak ile katılımında – birlikte etkisiyle oluşturulur ve hayata geçirilir.
- Dezavantajlı şehir semtlerinde «sosyal şehir» programının hareket olasılığında göçmenlerin entegrasyonu için yararlanılır. Aktif ve aktif hale getirici bir yerleşim yeri yönetimi entegrasyonu süreçlerini destekliyor. Federal ödeneklerin bütünleştirilmesi için AB, eyaletler ve yerel yönetimlerin kaynakları devreye sokulmaktadır.
- Bütün sakinlere uygun bir ikamet alanı temini için, belediye ikamet alanı temini tasarımları geliştirilmektedir. Bu temelde yerel yönetimler ve konut piyasası işbirliği ile yerleştirme yönetimi gerçekleştirilebilir; bunun için koşul belediye mesken mevcudunun ve yerleşim ruhsatlı sosyal mesken alanının hizmete hazır olmasıdır. Sosyal etnik karışımaya yönelik yerleştirme stratejileri etnik gruplara farklı muamelede bulunulmasına yol açmamalıdır.
- Yerleşim yerlerinin yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik değer artırımı aşağıdaki tedbirlerle sağlanabilir:
 - İhtiyaca uygun – kaliteli ve ucuz – ikamet alanlarının yaratılması ve emniyete alınması,
 - Yapısal ve sosyal alt yapının iyileştirilmesi,
 - Yerleşim çevresinde bütün nesiller için boş zaman değerlendirilmesi olanakları ve komşu-

4.5.

luk iletişimi geliştirmeye yönelik yeşil alanların ve sosyal mekanların hazır edilmesi,

- Yerel yönetimler tarafından küçük bahçeler için yeşil alanların hazır edilmesi,
- Çocuklar ve gençler için yerleşim yerine yakın oyun ve spor tesislerinin ve yaş ve cinsiyete uygun kendilerinin yapılandırmalarına yönelik mekanlarda arz eden boş zaman tesislerinin sunulması,
- Buluşmalar için ilave yerler yaratma amacıyla, ortak aktiviteler ve organizasyonlar için mekanların hazır edilmesi; refakat ve danışmanlık olanağı sunan kültürlerarası buluşma tesisleri semt evlerinde, belediye binalarında veya semt okullarında eğitim ve boş zaman olanağı sunan çok fonksiyonlu toplanma, buluşma mekanları olarak bütün yerleşim yeri sakinlerinin – nesiller etnik kökenler üstü – yararlanmasına açık olmalıdır; bu arada her grup için ayrı organizasyonlar, örneğin kadınlar ve kızlar için özel kurs olanakları mümkün kılınmalıdır,
- Yerleşim yerinde kalifiyeleştirilmiş eğitim ve boş zaman olanağı için yeterli ve sürekli personel donanımı.
- Güvenlik ve güvenlik hissi yapısal tedbirlerle, örneğin aydınlatmanın iyileştirilmesi ve görme engellerinin giderilmesiyle ve özel, yarı özel ve kamuya açık mekanların yapısal sınırlandırmalarıyla yükseltilir; buna yerleşim yerinde polisin belirgin varlığı, sokak çalışanları veya sosyal çalışanlar ve yerel görüşme partneri («semt başvuru yeri») olarak önlem danışmanlıklarının kurulması hizmet eder. Bu arada bir etnik grubun ön plana çıkarılmasından kaçınılmalıdır.
- Göçmenler siyasi kurullara (örneğin yerel kurullar) daha fazla kabul edilmelidirler.
- Şehir gönüllü sosyal faaliyeti ve fahri görevler için motivasyon, örneğin özel resmi kabul görmeye güçlendirilmektedir.
- Yerleşim yerlerinin imajlarının içe ve dışa doğru iyileştirilmesi için hedefli bir kamu çalışması yapılmaktadır.

Resmi olmayan kuruluşların ve organizasyonların ve özel sektörün

- Yerinde faaliyet gösteren birlikler (örneğin spor kulüpleri, küçük bahçe dernekleri, itfaiye) yerleşim yerinde sosyal birlikte yaşamı, yerli sakinlerin ve göçmenlerin ortak aktiviteleriyle desteklemektedirler. Bunların katkıları özellikle şunlardır:

- Yerleşim yerine yakın oyun ve spor tesislerinin, küçük bahçelerin ve boş zamanların değerlendirilmesi için diğer serbest mekanların hazır edilmesi,
- Toplanma ve buluşma mekanlarının ve başka mekanların, örneğin eğitim ve boş zaman olanağı için ve mahalle sakinlerinin organizasyonları için hazır edilmesi,
- Dernek ve yerleşim yerinde ortak aktiviteler organizasyonu.
- Bunun haricinde göçmen organizasyonları ve dernekleri yerleşim yeri çalışmasında muhatap kişi ve moderatör olarak önemli bir fonksiyon üstlenmektedirler. Aynı şey kilise ve dini cemaatler için de geçerlidir,
- Bu esnada göçmen çalışması için altyapı (örneğin mekanlar) sunabilecek olan kilise cemaatleri, Alman ve yabancı kültür dernekleri entegrasyon çalışmalarında belediye merkezleriyle planlama ve yürütmede desteklenmelidirler,
- Yerleşim yeri çevresinin değerli hale getirilmesine ve sakinlerin yerleşim yerleriyle özdeşleştirilmelerine, aynı zamanda örneğin boş zamanlarında çocuklara ve gençlere refakat edilmesine yönelik tedbirlerin de profesyonel elemanların çalışmalarını tamamlayan fahri faaliyetler, partnerlikler ve vasilikler çerçevesinde yerleşim yeri sakinlerinin desteğine ihtiyacı vardır,
- «Entegrasyon kılavuzları» aracı ve güçlendirici olarak sorunların çözümü ve sorunların önlenmesi alanında da etki gösteriyorlar; birçok komşuluk sorunu arabuluculukla çözülebilir. Burada özellikle göçmenlere de önemli bir rol düşmektedir. Bu süreçte kadınların genellikle aile birliklerinin korunmasını sağlamaştıran ve çocukların eğitimini önemli ölçüde etkileyen potansiyelleri daha fazla dahil edilmelidir (örneğin «Semt Anneleri» projesi).
- Mesken ekonomisi göçmenlerin entegrasyonunu
 - Mevcut meskenlerin onarımı ve modernleştirilmesi,
 - Boş mekanların yeşillendirilmesi, boş alanların yapılandırılması ve sakinler için bahçelerin hazırlanması,
 - Sosyal mekanların hazır edilmesi,
 - Güvenliğin iyileştirilmesi ve sakinlerin emniyet hissini güçlendirilmesi, örneğin kapıcıların/Ev refakatçilerinin devreye sokulması,

- ▶ Sakinlerin meskenlerine ve yaşadıkları çevreye ilgilerini artırmak için onlar tarafından kooperatif hissesi ve mesken mülkiyeti edinme olanaklarının genişletilmesine yönelik çalışmaları ile desteklemektedir. Medya, birlikler, dernekler ve özel sektör, hedefli halkla ilişkiler çalışmasıyla, (yerleşim yerinin potansiyelini ortaya koymak örneğin restoran veya sanat rehberleri) yerleşim yeri imajının içe ve dışa doğru iyileştirilmesine katkı sağlıyorlar.
- Bütün organizasyonlar kültürlerarası açılıma hazır olmalıdırlar ve çeşitli etnik kökenli kişileri daha fazla üye olarak kabul etmeli ve onlara daha yüksek görevler vermelidirler.

Serbest Sosyal Yardım Bakımı Federal Çalışma Birliği (BAGFW), çalışmaların tamamlanmasından sonra bu raporla aşağıdaki yükümlülükleri üstlenmektedir:

- ▶ BAGFW birlikleri, sosyal mekansal (proje) çalışmalarıyla ve vasılık projeleriyle yerleşim yeri çalışmasında görüşme partneri ve moderatör olarak görev yapıyorlar.

- ▶ BAGFW birlikleri, hizmetleri ve kuruluşlarıyla fırsat eşitliği sağlamak ve engellerin kaldırılması için devreye giriyorlar.
- ▶ BAGFW birlikleri, göçmenler için, görüşme partneri olarak göçmen hizmetlerinin ve kuruluşlarının göreve hazır olduğunu garanti ediyor. Birlikler esas itibarıyla gerekli arabuluculuk görevleri (orta yol) organize ediyorlar.
- ▶ BAGFW birlikleri, hizmetlerinin ve tedbirlerinin sosyal mekansal bağlantılılıklarına çaba gösteriyor ve kültürlerarası açılımları çerçevesinde göçmenlere ihtiyaçlarına uygun olanaklar sunulmasını temin ediyorlar. Bu durum birlikler tarafından yerinde işletilen ve organize edilen bütün sosyal hizmetler yelpazesi için geçerlidir.
- ▶ BAGFW birlikleri sivil toplum yapılarının yerinde geliştirilmesine katılımlarını garanti ediyorlar. Bu esnada göçmenlerin ve göçmenler için yerleşim yeri sakinleri angajmanını daha fazla destekleyeceklerdir.

3. Konu ağırlık noktası 3: Yerleşim yerinde okul ve eğitim

3.1. Durum tespiti

Eğitim göçmenlerin entegrasyonu için önemli bir kriterdir. Yüksek oranda düşük sosyal statü bütçeli, genellikle de yüksek göçmen oranlı semtlerde çocukların ve gençlerin okul ve eğitim başarıları çoğunlukla şehrin genel ortalamasının altında bulunmaktadır. Bunun sebepleri – sosyal sorun durumunun yanı sıra – sıkça dil bilgisi eksikliği, yetersiz konutlar ve ebeveynler tarafından okul ile ilgili ihtiyaçlarının desteklenmesinin söz konusu olmamasıdır. Oysa düşük eğitim, sosyal ve kültürel entegrasyon ve gelecekteki meslek ve iş şansı itibarıyla dezavantaj anlamına gelmektedir. Düşük eğitim başarıları ve yetersiz okullar sosyal ekonomi açısından nispeten iyi durumda olan ailelerin, daha iyi okul ve meslek için bu tür semtlerden taşınıp gitmelerine yol açıyor. Bunun bir sonucu ise, dezavantajlı şehir yerleşim yerlerindeki kreş ve okullarda sosyal açıdan güçsüz ailelerin çocuklarının oranının ve göçmen oranının artmaya devam etmesidir.

Sosyal mekanlar çocukların ve gençlerin yetişmesi için büyük bir öneme sahiptir. Dolayısı ile semtlerin sosyal açıdan karma yapısı aynı zamanda yerinde iyi bir eğitim şansı da sıkı bağlantı içindedir. Böylece kreşler ve okullara esaslı bir entegrasyon görevi düşü-

yor. Özellikle yerleşim yerlerindeki eğitim kurumlarının kalitesi, semtteki çocuk ve gençlerin gelecekteki başarı ve katılım şansları konusunda belirleyici oluyor. Resmi ve özel üstlenicilerinin diğer yerel kuruluşlarının ve standart yapılarının yanı sıra, özellikle okullar, kültürlerarası diyalog için potansiyel iletişim olanağı sunuyorlar. Diğer kuruluşlardan daha iyi bir şekilde çocuklara, gençlere ve ebeveynlerine ulaşabilirler, hem de ailenin etnik ve sosyal kökeninden, dini veya mezhepsel yöneliminden bağımsız olarak.

3.2. Hedef belirleme

- Eğitim olanakları dezavantajlı semtlerde hedefli olarak iyileştirilmelidir, özellikle de erken çocuk yönlendirmesiyle kreş ve anaokullarında. Bu durum, malzeme ve personel donanımı ve ders kalitesi ile ilgilidir.
- Gerek öğrencilerin bireysel yönlendirilmeleri gerekse ebeveynlerin daha fazla dahil edilmesi ve daha iyi bir ebeveyn eğitimi gerekmektedir.
- Okullar ve kreşler öğrenim yerin olmaktan çıkıp yaşam yeri haline almaları gerekmektedir ve çevreyle, yani semtle ve semtin kurum ve kuruluşlarıyla bağlantılı olmalıdırlar.
- Semtlerde okul ve kreş kurumlarının («semt okulu» ve «semt kreşi») açılmasıyla aynı zamanda boş

4.5.

zaman değerlendirme ve kültürlerarası buluşma yerleri olarak entegrasyonu yönlendirebilecek yeni eğitim yerleri oluşuyor.

- Yerleşim yerlerinde farklı türde okullar bulunmalı ve okulların kapatılmasından mümkün olduğunca kaçınılmalıdır.
- Okulların ve diğer eğitim kurumlarının kültürlerarası yönelimi iyileştirilmelidir. Buralar özellikle menşei ülkelere ve kültürlere karşı saygıyı aşılamalıdır. Bu ise göçmenlerin daha fazla işe alınmasını ve çalışanların kültürlerarası eğitimlerini gerektirmektedir.
- Örneğin Halk Yüksek Okul gibi meslek içi eğitim üstlenicileri de semtte eğitim olanağının güçlendirilmesine önemli katkıda bulunabilirler.
- Eyalet ile yerel yönetimler arasındaki dikey bir ağ, göçmenlerin okul başarısının iyileştirilmesi için üst seviyeye çıkarılmalıdır.

3.3. Tedbirler için öneriler (planlanmış ve onaylanmış)/kendi kendini yükümlü kılmalar/Kontrol görevleri

Federal Hükümetin (ya da federal devletin ülkenin düzenleme yetkisinde)

- «Özel gelişim ihtiyacı olan semtler – sosyal şehir» programı, yerleşim bölgelerinde okul ve eğitim alanındaki tedbirleri de içermektedir. Eğitim kuruluşlarına yapısal yatırım tedbirlerinin yanı sıra, tamamlayıcı olarak örneğin yüksek göçmen oranlı okullarda kültürlerarası çatışmalar durumunda kültürlerarası yönetim süreçleri de desteklenebilir. Bu arada yerel yönetimler önemli bir fonksiyona sahiptir. Bu programa yönelik federal mali yardımlar devam ettirilmeli ve bugünkü seviyede tutulmalıdır. 2006 yılından beri mevcut bulunan model çerçevesindeki olanağın, özellikle diğer alan politikalarıyla güçlendirilmiş bir bütünlüğe ulaşması için gençlik ve eğitim politikası tedbirlerinin de (örneğin okul ve eğitim mezuniyetlerinin iyileştirilmesi veya gençliğe boş zamanlarında refakat edilmesi için) devreye sokulması sağlanmalıdır
- Federal Hükümet, eyaletlerle ve yerel yönetimlerle birlikte özellikle şehrin sorunu durumundaki okulların ve kreşlerin semt okulları ve yerleşim yeri kreşlerine dönüştürülmesine yardımcı olacak bir yatırım anlaşması planlamaktadır.

Eyalet ve yerel yönetimlerin (ya da eyalet ve belediyelerin düzenleme yetkisinde)

- Dezavantajlı yerleşim yerlerinde «sosyal şehir» programının hareket olanaklarından, özellikle de göçmenlerin entegrasyonu için model hedefi çerçevesinde geliştirilmiş yönlendirme olasılıklarından yararlanılacaktır. Federal Hükümet imkanlarının bütünleştirilmesi için AB, eyalet ve yerel yönetim imkanları devreye sokulmaktadır.
- Göçmen ailesi çocuk ve gençleri oranının ortalamının üstünde olduğu eğitim kuruluşlarının malzeme ve personel donanımı hedefli olarak iyileştirilmektedir.
- Yeterli bir dil desteği – göçmen kökenli olan ve olmayan – bütün çocuklara daha kreş çağından itibaren sağlanmaktadır. Yeterli talep olması halinde anadilin 2. yabancı dil olarak öğrenilmesi imkanı sunulmaktadır. Çok dilli okul olanakları ve kültürlerarası okullar desteklenmektedir.
- Gerek okulla ilgili konularda destek (örneğin hedefli yönlendirme dersi ve ev ödevi yardımı ile) gerekse boş zaman yapılandırma olanaklarını kapsayan tam gün eğitim (tam gün okullar/ öğleden sonrası imkanları) için genel projeler geliştirilmektedir.
- Çocukların bireysel yönlendirilmeleri de fahri yardımcıları (örneğin ilköğretim okulunda okuma yardımcısı, alana yönelik öğrenme yardımcıları, örneğin üniversite öğrencileri vasıtasıyla, okuldan mesleğe geçişte rehberler) aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.
- Güçlendirilmiş ebeveyn eğitimi özellikle dil yönlendirme projeleri (örneğin «Annem Almanca öğreniyor» dil kursları gibi) ve düşük ölçekli ebeveyn çalışması (örneğin ebeveyn Cafe) vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Danışmanlıkla, hareket olasılıkları ve mesleki perspektifler hakkında bilgiler aktarılmaktadır. Ebeveynlerin eğitime uzaklığı komşulukta aile ve ebeveyn eğitimi vasıtasıyla ve moderatörlerin özellikle de göçmenleri hedefli olarak devreye sokmasıyla aşılabılır. Yerleşim yerine yakın ve hedef gruba yönelik danışmanlık olanakları (örneğin okula eşlik eden yardımlar, mobil sosyal çalışma) genişletilmektedir.
- Okullar ve kreşler semtlerde daha fazla açılıyorlar: Alt yapılarını hizmete sunuyorlar ve (yerleşim yerindeki diğer aktörlerle, örneğin gençlik kuruluşları veya spor kulüpleri ile işbirliği içinde) olanak ve kuruluşlar üstü buluşma yerleri için mekansal tercih noktalarına dönüşüyorlar. Buraları semtlerde (örneğin aile merkezi olarak) sosyal kuruluşların fonksiyonlarını devralabilmeleri için eğitim kuruluşu rollerinin ötesinde kapsamlı yerel uyum

tasarılarına dahil edilmelidirler ve «semt okulları» ve «semt kreşlerine» dönüştürülmeleri gerekmektedir (Örn. Aile merkezleri olarak).

- Okulların böylesi bir açılımı, aynı zamanda okulların, okul yönetiminin ve öğretmenlerin zaman, strateji danışmanlığı ve mali imkan gibi ilgili kaynaklara gerek duyan görev ve yetki profillerinin ilerletilmesi anlamına gelmektedir.
- Okul ile yerel yönetim arasındaki iş birliği yoğunlaştırılmaktadır: Okul, işbirliği partneri olarak yerleşim yeri yönetimi için özellikle bir çoğaltıcı işleve sahiptir (örneğin ebeveynlerin, mahalle sakinlerinin, öğrencilerin kazanılmasında, komşuluk projelerinin ve aksiyonlarının desteklenmesinde, semt kültürüne katılım ve gelişiminde). Yerleşim yeri yönetimi, okulları semtle işbirliklerinde ve dolayısı ile semte yönelik açılım çabalarında destekleyebilir, özellikle okul dışı öğrenim yerlerinin dahil edilmesiyle, okul dışı uzman ve ehil kişilerden yararlanılmasında, semtte işbirliği partnerleriyle (dairelerle, sosyal, çocuk ve gençlik yardım kuruluşlarıyla, işletmelerle ve diğer kuruluşlarla) projelerin geliştirilmesinde.
- Kültürlerarası yetkinlik ve dolayısı ile yüksek göçmen oranlı okullarda ders kalitesi çok sayıda göçmenlerin öğretmenlikte yer almasıyla ve güçlendirilmiş bir ilerletme eğitimi ve eğitmen ve öğretmenlerin kültürlerarası eğitilmeleriyle iyileştirilmektedir. Kültürlerarası kalite gelişimi okul profilinde ve müfredatta kurumsal olarak yer alacaktır.
- Bu hedeflerin hayata geçirilmesi için, mevcut mali kaynakların ve personel kaynaklarının bütünleştirilmesi ve bunlardan yararlanılması gerekmektedir. Bunun için çocuk ve aile ile ilgili çeşitli politik alanların, özellikle sosyal, aile, eğitim ve entegrasyon politikasının birbirleriyle daha güçlü bir şekilde bağlantılı olması gerekmektedir.
- Her bir semtteki sosyal mekan durumu ve eğitim başarısının gelişmesi, belediyelerdeki eğitim

muhabirliğinin ve değerlendirmenin konusu olmaktadır.

Resmi olmayan kuruluşların ve organizasyonların vede özel sektörün

- Göçmenler ve onların organizasyonları, kilise ve dini cemaatler de zenginleştirici bir fonksiyon üstleniyorlar ve yerleşim yerindeki eğitim kuruluşlarının, çocuklar ve gençlerin ve onların ebeveynlerinin işbirliğini destekliyorlar. Onlar «entegrasyon kılavuzu» ve moderatör olarak etkiye bulunuyorlar ve çocukların gelecek şansı için eğitimin önemini vurgulamada aracılık ediyorlar.
- Göçmen organizasyonları ve dini cemaatler ana dillerinde dil dersi sunuyorlar.
- Göçmenler ebeveyn temsilciliklerine daha fazla etki ediyorlar.
- Bütün yerleşim yeri sakinleri fahri desteğe (örneğin okuma vasisi olarak) davet ediliyorlar.

Serbest Sosyal Yardım Bakımı Federal Çalışma birliği (BAGFW), çalışmaların tamamlanmasından sonra bu raporla aşağıdaki yükümlülükleri üstlenmektedir:

- BAGFW dernekleri, kreşleri yönlendirerek ve aileleri destekleyici programlarıyla göçmen kökenli çocukların eğitimi ve eğitim şansları için seferber oluyorlar.
- BAGFW dernekleri, kendi kuruluşlarında ve hizmetlerinde bütün çocuklara daha okul çağından önce iyi bir dil temeli ve çok dilliliğin desteklenmesinin garanti edilmesi üzerinde çalışıyor.
- BAGFW birlikleri, çalışanlarının kültürlerarası yetkinliklerini ve hizmet ve kuruluşlarının kültürlerarası açılımını yönlendiriyorlar.
- BAGFW birlikleri, göçmen hizmetlerinin yeni göç edenlerin eğitimine aktif bir şekilde katılmalarını garanti ediyor.

4. Konu ağırlık noktası 4: Yerel ekonomi

4.1. Durum tespiti

«Yerel ekonomi» kavramı bir yerel yönetime veya bir semte yönelik ekonomik aktivitelerin gelişiminin sınırlarını belirliyor ve giderek büyüyen bir anlam kazanıyor. İşsizlik ve kalifiyelik eksiklikleri, yerel

ekonomi ve tedarik yapılarının gerilemesi ve yerleşim yerine yakın eğitim ve iş yeri olanağı sunulmasının kısıtlı hale gelmesi, dezavantajlı semtlerde en büyük sorunlardan sayılmaktadır. Bu bölgelerdeki yüksek işsizliğin neticesi bir bakıma semtteki işletme ve girişimlerin ekonomik gelişimini riske sokan yerleşim yeri sakinlerinin gelir ve alım gücü kayıplarıdır. Bu durum aynı zamanda yerleşim yerinin cazibesine olumsuz etki yapıyor ve bir sosyal düşüş trendini güçlendiriyor.

4.5.

Bu sebeple yerel ekonomi yapıları yerleşim yerinin sağlanlaştırılması değerinin artırılması için önemli bir potansiyeldir.

Özellikle etnik girişimler yerel gelişime sadece «tamamlayıcı ve Nisch ekonomi» katkı sağlamakla kalmıyor; aynı zamanda yerleşim yerinde iş bulunmasına ve sosyal entegrasyona hissedilir bir katkı sağlıyorlar. 2003 yılında Almanya'da yaklaşık 280.000 yabancı serbest girişimci bulunuyordu, bu yabancı girişimlerde bir milyon üzerinde insan çalışıyordu. Dükkanlar ve el sanatı küçük işletmeleri bilgilenme borsalarıdır; müşterilerle kurulan ilişki (Alman olanlar dahil) kültürlerarası teması sağlıyor. Göçmen işletmelerin potansiyelleri özellikle yerel esnaf ve yakın ikmal yapısında yatıyor, iş ve çıraklık eğitimi yeri temini, yerel ikmal olanağının geliştirilmesi ve diğer yönden boş duran sanayi mekanlarının kullanılması. Ancak sorunlar da yok değil: G göçmenlerin serbest girişimde bulunmaya yüksek oranda hazır olmaları kısmen işsizlikten kaynaklanmaktadır. Birçok küçük işletme ancak düşük gelirlerle yüksek kişisel ve ailevi destekle ayakta tutulabiliyor. Bu girişimlerin öz sermaye donanımları eksik, bağımsız danışmanlık, ekonomik gelişim perspektifi, ilerleme ve çıraklık eğitimi kabiliyeti zayıftır. Bu sorunlar sebebiyle göçmenlerin küçük işletmelerinde yüksek dalgalanmalar ve genellikle iflas söz konusu oluyor.

4.2. Hedef belirleme

- Ekonomi yönlendirmesinin örneğin dezavantajlı semtlerde yerel iş ve sanayi yapılarının – etnik ekonomi dahil – teşvik edilmesi ve sağlanlaştırılmaları suretiyle daha fazla sosyal mekansal yapılması gerekmektedir. Yerel/etnik ekonomi aynı zamanda yerel ekonomi için önemli bir faktördür ve bu sebeple ekonomi yönlendirmesinin önemli bir görevidir.
- Yerleşim yerinde ilave iş ve kazanç olasılığının yaratılması için iş kurma girişimlerinin desteklenmesi ve mevcut işletmelerin güçlendirilmesi gerekmektedir. Buna daha iyi bir risk emniyeti, sağlam bir ticaret planının oluşturulmasında yardım sunulması ve yerel küçük işletmeler için küçük kredilerin hazır edilmesi de dahildir.
- Çalışma politikası tedbirlerinin, eğitim ve çıraklık eğitimi teşvikinin ve mesleki kalifiyeleşmenin yerel taleplere uygun olarak devreye sokulması gerekmektedir.
- Yerleşim yerinde küçük girişimlerin çıraklık eğitime hazır olmalarının teşviki ve çıraklık eğitimi izni için özel (hedef gruplara da özgü) danışmanlık olanağı ve destekleme tedbirleri gerekmektedir. Çıraklık eğitimi birlikleri ve harici çıraklık eğitimi yönetimi ve çıraklık eğitimi vasisi modeli tecrü-

beli çıraklık eğitimi veren göçmen kökenli işletme sahiplerini ilk çıraklık eğitimi verişe geçişlerinde danışmanlık yaparak ve destek vererek yanlarında bulunmaları suretiyle değerlerini kanıtladılar.

- Bütün ekonomi aktörleri yerleşim yerinin gelişimine dahil edilmelidirler, örneğin yerel girişimlerin, İş Acentesinin ve Odaların yerleşim yerindeki okullar ve gençlik kuruluşlarıyla işbirliğiyle.
- «Sosyal ekonomi» işletmeleri hedefli olarak güçlendirilmelidirler; bunlar özellikle yerel olarak talep edilen piyasa ve kamu eliyle hazır edilemeyen hizmetleri sunan işletmelerdir (örneğin ev ekonomisi hizmet acenteleri, okul mutfakları, semt ve kültür kafeleri). Bunlar sosyal ve kültürel altyapıyı ve mal arzını ve bölgede kişilere, bütçeye, genele ve sisteme yönelik hizmetleri tamamlayabilirler. Yerel çıraklık eğitimi ve işyeri arzında bunlarda önemli bir faktör olabilirler.
- Yerel ekonomi atılımlarının başarıyla hayata geçirilmesi için yerleşim yerine yönelik gelişim tasarımları genel belediye ve bölge ekonomi stratejilerine yerleştirilmelidirler.

4.3. Tedbirler için öneriler (planlanmış ve onaylanmış)/kendi kendini yükümlü kılmalar/kontrol görevleri

Federal Hükümetin (ya da federal devletin düzenleme yetkisinde)

- «Yerel ekonomi» «özel gelişime ihtiyaç duyan semtler, – sosyal şehir» federal eyaletler programının hareket alanlarından birisidir. Önemli program hedefleri entegre edilmiş yerleşim yerine yönelik hareket tasarımları çerçevesinde yerel girişimlerin emniyete alınması ve güçlendirilmesi, yeni girişimlerin teşvik edilmesi, yerel iş, çalışma ve çıraklık eğitimi olanağı arazlarının genişletilmesi, iş arayanların kalifiyeleştirilmeleri ve iş piyasasına giriş şanslarının iyileştirilmesi ve çıraklık eğitimi de dahil olmak üzere uygun danışmanlık ve aracılık hizmetlerinin sunulmasıdır. Bu arada nitelik itibarıyla hizmet ve olanakları mekansal olarak farklı şekilde sunan ve ihtiyaçları yerinde düzenleyen yeni ekonomi teşvikleri söz konusudur. Bu sebeple program sürdürülmelidir ve bugünkü seviyede sabit kılınmalıdır.
- Çalışma ve kalifiyeleştirme programlarıyla bütünleştirme güçlendirilmelidir, özellikle ek olarak Avrupa sosyal fonunun yeni AB yapı fonu dönemi 2007–2013'ün devreye sokulmasıyla (bitmekte olan dönemde bir bütünleştirme zaten mevcut, özellikle sosyal şehir program alanlarında «sosyal amaçlar için yerel sermaye – LOS» BMFSFJ programı ve

«çalışma, eğitim ve yerinde katılım» BMVBS özel programı ile).

- Yeniden Yapılandırma Kredi Kurumu (KfW), yerel girişimcileri ve iş kurmak isteyenleri teşvik ve küçük girişimcileri risk açısından güvenceye almak için küçük kredi dağıtımını güçlendirecektir (göçmen kökenli bay ve bayan mal sahipleri de dahil)

Eyalet ve yerel yönetimlerin (ya da eyalet ve belediyelerin düzenleme yetkisinde)

- Dezavantajlı yerleşim yerlerinde «sosyal şehir» programının hareket olanaklarından, özellikle de göçmenlerin entegrasyonu için model hedefi çerçevesinde geliştirilmiş yönlendirme olasılıklarından yararlanılacaktır. Federal Hükümet imkanlarının bütünleştirilmesi için AB, eyaletler ve yerel yönetimlerin imkanları devreye sokulacaktır.
- Yerel ekonominin güçlendirilmiş teşviki yerel girişimlerin desteklenmesine yönelik mali imkanların ve personel kaynaklarının (kültürlerarası eğitilmiş personel de dahil) hazır edilmesiyle, yeni kuruluşların yerinde teşvikiyle, ihtiyaca uygun danışmanlık olanağıyla (iş kurma ve teşvik imkanlarının talep edilmesi de dahil), bilgi aktarılmasıyla (diğer dillerde de), ekonomik açıdan önemli kuruluşlar (ekonomik teşvik, sanayi ve ticaret odaları, zanaatkarlar odaları, iş ve işçi bulma kurumu) dahil edilerek yerel girişimler arasında network oluşturulmasının desteklenmesiyle ve kredi kefaletinin üstlenilmesiyle gerçekleşmektedir.
- Tamamlayıcı tedbirler, göçmenlerin, özellikle etnik kültürlerini koruyarak uzmanlaştırılmaları, danışmanlık ve ilerleme olanakları hakkında hedefli enformasyonlardır.
- Kişilere ve girişimlere yönelik çalışma yönlendirmesinin göçmenlerin kalifiyeleştirilmelerinin hedefi, iş piyasasına etkin ve tam uygun olarak geçişi mümkün kılmaktır.
- Kültürlerarası ehliyet ve dolayısı ile belediye ekonomi yönlendirmesinde danışmanlık kalitesi, SGB II (ARGEN) gereğince iş ve işçi bulma acentelerinin ve çalışma birliklerinin görevleri dikkate almaları iyileştirilecektir.
- Yerel ekonominin desteklenmesi çıraklık eğitimi yerlerinin oluşturulması itibariyle çıraklık eğitimi vermeye hazır oluşlarının yükseltilmesi amacıyla girişimlere danışmanlık verilmesi ve kalifiyeleştirilmeleriyle ve küçük girişimlerin yerel çıraklık eğitimi bütünlüklerinin yapılandırılmasına öncülük edilmesi ve desteklenmesiyle ve harici çıraklık eğitimi yönetimi kurulmasıyla da gerçekleşiyor.

- İlgili yerde yerleşik girişimlerin bir araya geldiği yerel ağ ve işbirliklerinden (girişimcilerin toplantıları, rekabet birliği v.s.) yararlanılmaktadır.
- Gençlerin staj, çıraklık eğitimi ve iş piyasası için kalifiyeleştirilmeleri ve onlara aracılık edilmesi amacıyla yönetim, okul, gençlik kuruluşları, yerel işletme sahipleri, iş acenteleri, ARGEN ve diğer aktörler (örneğin göçmen organizasyonları, yabancı girişim birlikleri ve göçmen medyası) arasındaki ağlara ve işbirliklerine öncülük edilmekte ve destek verilmektedir.
- Kamu çalışmaları, yerleşim yerinin ekonomi merkezi olarak imaj iyileştirmesine hizmet etmektedir.
- Semtteki yerel ve etnik ekonomiye yönelik bir veri bankasının oluşturulması enformasyon dayanaklarını iyileştirecektir.
- Etnik ekonominin yönlendirilmesi yerel uyum politikasına bağlanacaktır. Hareket atılımlarının oylanması ve önemli yerel idare birimleri, odalar ve birlikler arasında bir tecrübe alışverişi gerçekleşmektedir.

Resmi olmayan kuruluşların ve organizasyonların vede özel sektörün

- Kredi kurumları ve vakıflar: Yerel işletmelere küçük kredilerin verilmesi, çalışanların etnik ekonominin potansiyeli konusunda hassaslaştırılmaları.
- Yerleşim yerindeki (yabancı ve Alman) girişimler vasıtasıyla çıraklık eğitimi olanakları.
- Yerel girişimciler: Networklara ve işbirliklerine katılım.
- Mesken girişimleri: Ucuz koşullarda sanayi mekanlarının hazır edilmesi, örneğin hedefli olarak girişim kurucuları için.
- Odalar: İhtiyaca uygun, kültürlere karşı hassas danışmanlık olanakları (örneğin iş kurma seminerleri, teşvik parası talebinde danışmanlık, ilerleme olanakları).
- Entegrasyon değişken taraflı bir süreçtir, yani göçmenlerin entegrasyona hazır olmaları ve kabul eden tarafın entegrasyon desteği birbirlerinin karşılıklı koşullarıdır. Bu sebeple göçmenlerin çıraklık eğitimi ve kalifiyelik olanaklarını kabul etmeye ve entegrasyon tedbirlerine katılmaya hazır olmaları da gerekmektedir.

5 Konu ağırlık noktası 5: Göstergeler, Gözetleme, Değerlendirme

5.1. Durum tespiti

Entegrasyon, nesiller boyu uzanan bireysel subjektif bir süreçtir. Bununla birlikte, yerel yönetim entegrasyon politikası başarıları tespit edilebilmekte ve değerlendirilebilmektedir. Bir entegrasyon yönetimi için göçmenlerin bir toplumdaki entegrasyon derecesinin ölçülebileceği subjektif zemin üzerinde kriterler gereklidir. Bilimsel araştırma yaparak sonuçlarını rapor etme ve gözetleme, kalite yönetimi ve siyasi idarenin önemli unsurlarıdır. Bunlarla örneğin kompleks etki bağlantıları üzerinde ve entegrasyon tedbirlerinin maliyetleri ve yararları üzerinde şeffaflık ve açıklık oluşturulabilir. Bunlar stratejilerin, tasarıların ve projelerin kalifiyeleştirilmelerine katkı sağlarlar, bilimsel araştırma sonuçlarından rapor etme süreçlerinde tespit edilen gelişmelerden yön değiştirme amacıyla yararlanılabilir. Geçmiş yılların daha çok sebep ve tedbir hedefli yaklaşım şekillerine kıyasla kesit görev tasarıların ve tedbirlerin düzenli bilimsel olarak araştırılmaları ve istatistiklerinin tutulması yoluyla, özellikle katılan aktörlerin sayısal çokluğuna ve bir etkinlik çabası içinde olan yönelimlere bakarak entegrasyonun üstesinden daha iyi gelenebilir. Bu sebeple bilimsel araştırma yaparak sonuçlarını rapor etme ve gözetleme entegrasyon tasarılarının bütünlüğü ve aktif bir unsuru olarak yerini almalıdır.

Entegrasyon çalışmasının yönetilmesi, gösterge ve rakamların haricinde nitelikli verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Belediye istatistikleri ve resmi istatistiklerde 2005 yılından önce sadece Alman ve yabancılar arasında ayırım yapılmıştır. Ancak sadece uyruğa göre bir ayırım yapmak Alman vatandaşlığına sahip olan veya olmayan kişilerin sürekli artan farklılıklarına uymamaktadır. Bu bağlamda birçok Alman, yurtdışında doğmuştur ve göçmen (son zaman göçmeni) olarak Almanya'ya göç etmiştir. Giderek artan sayıda kişi yurtdışında doğmuştur ve vatandaşlığa kabul hakkından yararlanmıştır. Diğer yandan burada doğmuş olan ve şahsen göç tecrübesi olmayan birçok kişi yabancı olarak Almanya'da yaşıyor. Federal İstatistik Dairesi ancak 2005 mikro nüfus sayımı ile birlikte göçmen kökenli kişiler hakkında veri tutmaya başladı; yabancılar, göçmenler, vatandaşlığa alınanlar ve onların çocukları bunlardan sayılıyor.

5.2. Hedef belirleme

- Entegrasyon tasarıları çerçevesinde belediyelerde devam eden gözleme (Monitoring) yönelik bir sistem geliştirilmeli ve devamlı kılınmalıdır: Gözetleme sisteminin konusu tanımlanmış sektörlerde (örneğin eğitim, iş, ikamet) kabul eden toplum ile göçmen arasındaki yaşam ilişkileri fırsatların denkleştirilmesiyle entegrasyon durumunun ölçülmesidir.
- Gözetleme, ilgili kabul ya da şehir toplumuna entegrasyonun durumu hakkında bilgi veren birimsel olarak tanımlanmış istatistik rakamlarının yardımıyla gerçekleştirilmektedir. Gözetlemeden, bunun haricinde entegrasyon politikası hedeflerine ulaşılmasının ölçülmesi, mevcut bulunan ve yeni entegrasyon tedbirleri kalitesinin iyileştirmesi ve kaynakların etkin bir şekilde devreye sokulması için yararlanılabilir.
- Göçmen kökenli insan gruplarıyla ilgili veriler, alan kaplayıcı olarak alınmalıdır ve hazır edilmelidirler. Göstergelerin veri esaslarının karşılanabilir ilave bir masrafla oluşturulabileceği şekilde seçilmesi gerekmektedir.
- Entegrasyon çalışmasının stratejik bir yöneltiminin başlangıcında, çıkış durumunun ya da geçmiş gelişiminin analizi bulunmaktadır. Bu hedeflerin formüle edilmesi için de anlam taşıyan aynı göstergelerin veya rakamların kullanılmasıyla edinilmelidir.
- Edinilen verilerin değerlendirilmesinde belirlenimlerden kaçınılmalıdır; örneğin sosyal sorun durumları ille de göçmenlere has görülmemelidir. Bununla birlikte göçmen kökenli olunması peşinen bir destek hizmetine ihtiyaç duyulduğu sinyali veren bir özellik değildir. Bu sebeple göçmen oranları sadece diğer göstergelerle (örneğin eğitim başarıları) birlikte anlamlıdır.

5.3. Tedbirler için öneriler (planlanmış ve onaylanmış)/Kendi kendini yükümlü kılmalar/Kontrol görevleri

Federal Hükümetin (ya da federal devletin düzenleme yetkisinde)

- Göçmen kökenli insan grupları hakkında veri toplanması (Nüfus sayımı 2010).
- «Sosyal şehir» programı çerçevesinde gözetleme ve bilimsel analiz entegrasyon tedbirleri açısından da yönlendirilebilir semt gelişimi tasarısının bir parçası olarak yerleştirilebilir. Gözetleme ve bilimsel analiz hakkında tecrübe alışverişi (özellikle transfer yeri üzerinde) güçlendirilecektir.

Eyalet ve belediyelerin (ya da eyalet ve belediyelerin düzenleme yetkisinde)

- Bölgedeki gelişmeler, çeşitli alanlarda gelişimlerin karşılaştırılması ve her bir bölgenin, belediyenin karşılaştırılması alanlarında çıkarımlara varılmasını sağlayan tüm şehir istatistiği enformasyon sistemi temelinde devamlı bir rapor sistemi kurulacaktır.
- Belediye politikası ve idaresi bütün şehrin gözetilmesi çerçevesinde yürütülen bir araştırmada uygulanan entegrasyon stratejisinin ve ilgili tedbirlerin etkisini başarı ve başarısızlığa tabi tutuyorlar (örneğin göçmenlerin dil yetkinliği artırılmasına yönelik programlarda).
- İdare etme (controlling) entegrasyon yönetimini ihtiyaçlar, hizmetler, etkiler ve kaynak kullanımı hakkındaki güncel bilgileri sürekli düzenleyerek destekliyor.
- Göstergeler sosyal bir gerçeğin objektif bir düzeyde tanımlanması için yardımcı unsur olarak aktarılmaktadır
 - (Sosyal) gerçeğin (örneğin çeşitli nüfus gruplarının okul mezuniyeti oranlarının) tanımlanmasına yönelik (nitelikli) yardımcı unsur olarak toplum politikası hedeflerinin (örneğin sosyal güvenlik, şans eşitliği, sosyal yardım, kalıcılık, uyum gibi) ölçülebilirliği için,

- göçmenlerin kültürel, ekonomik ve sosyal potansiyellerinin öğrenilmesi için.
- Nitelikli verilerin ve rakamların elde edilmesi aşağıdakiler aracılığıyla gerçekleşiyor
 - Göçmen kökenli insan grupları ile verilerin edinilmesi özellikle ikamet kayıt daireleri vasıtasıyla gerçekleşiyor,
 - İstatistiklerin 2005 mikro nüfus sayımına uygun olarak göçmen kökenli insanlar ile ilgili sosyal mekanların (küçük kazalara bağlı beldeler de dahil) öğrenilmesi itibarıyla geliştirilmesi,
 - Veri dayanaklarının ankete tabi tutulanların göçmen kökeninin öğrenildiği belediye halk anketi vasıtasıyla geliştirilmesi; ayrıca entegrasyon politikasının düzenlenmesi için önemli bilgiler (örneğin kendi durumundan memnuniyet, yerleşim durumu, iş piyasasındaki durum, belediyedeki sosyal ortamın değerlendirilmesi, kabul eden toplum ile göçmen grupları arasındaki ilişkiler, belediye entegrasyon politikasının kabul edilmesi ve hayata geçirilmesi) aktaran ilave nicelik verileri elde edilebilir.

- Belediye düzeyinde bilimsel değerlendirme/gözetleme alanında ilerleme olanakları hazır edilmektedir.

Resmi olmayan kuruluşların ve organizasyonların vede özel sektörün

- Bilimsel kurum ve birliklerde bilimsel değerlendirme/gözetleme alanında ilerleme olanakları
- Çeşitli kuruluşlar (örneğin odalar) aracılığıyla verilerin hazır edilmesi

Serbest Sosyal Yardım Bakımı Federal Çalışma birliği (BAGFW) çalışmaların tamamlanmasından sonra aşağıdaki kendi kendini sorumlu kılmayı bu rapora kalıcı olarak yerleştirmiştir:

- BAGFW dernekleri entegrasyonun hedefe ulaşımını kontrol etmek için gözetlemeye katılıyorlar.

Mitglieder

Kordinasyon: Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı	
Angelika Baestlein	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı
Benjamin Bloch	Almanya Yahudiler Birliği.
Detlef Bröker	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Ergun Can	Türkiye Kökenli devlet kurumlarındaki halk temsilcileri ağı
Hubert Deittert, MdB	Alman Federal Meclisi
Jean Claude Diallo	Frankfurt am Main Protestan Din Birliği
Izabela Ebertowska	Polonya Sosyal Kurulu Derneği
Erzbischof Feofan Galinskij	Almanya'daki Rus Ortodoks Kilisesi
Thomas Hartmann	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı
Dr. Christoph Hauschild	Federal İçişleri Bakanlığı
Erhard Heintze	Bremen İş, Kadın, Sağlık Gençlik ve Sosyal İşlerden sorumlu Senatör
Angelika von Heinz	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Manfred Hugo	Osnabrück Kaza Dairesi Kaymakamı
Dr. Andreas Kapphan	Göçmen, kaçak ve entegrasyon federal hükümeti idari çalışmalar görevlileri
Tayfun Keltek	Kuzey Ren Vestfalya Belediye göçmen temsilciliği eyalet çalışma birliği
Kristin Keßler	Baden-Württemberg Eyaleti Ekonomi Bakanlığı
Dr. Walter Kindermann	Hessen Eyaleti Sosyal İşler Bakanlığı
Roxana Kolenda	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı
Gesine Kort-Weiher	Alman Belediye Meclisleri
Christine Krieg	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı
Christoph Kulenkampff	Schader-Vakfı
Michael Löher	Alman Kamu ve Özel Yardım Derneği

Dr. Engelbert Lütke Daldrup	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığında Devlet Sekreteri
Erzpriester Apostolos Malamoussis	Almanya Yunan-Ortodoks Metropoliti
Ulrich Mohn	Alman Şehirler ve Belediyeler Birliği
Nurten Özcelik	Herne Belediyesi Entegrasyon Komisyonu
Rafet Öztürk	Diyanet İşleri Türk İslam Birliği
Gari Pavkovic	Stuttgart Belediyesi Entegrasyon Görevlisi
Dr. Franz-Georg Rips	Alman Kiracılar Birliği
Dr. Klaus Ritgen	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Dr. Peter Runkel	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı
Anton Rütten	Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Nesiller, Aile, Kadın ve Uyum Bakanlığı
Giacomo Santalucia	Comitato degli Italiani all'Estero, Saarbrücken, ve Aman-İtalyan Eğitim ve Kültür Kurumu
Ulla-Kristina Schuleri-Hartje	Alman Şehir Planlama Kurumu
Wolf Schulgen	Berlin Şehir Planlama Senato İdaresi
Frank Schulze	Thüringen İçişleri Bakanlığı
Prof. Dr. Wendelin Strubelt	İnşaatçılık ve Mekan Düzeni Federal Dairesi
Susanne Tatje	Bielefeld Belediyesi Demografik Gelişim Planı
Claudia Walther	Bertelsmann Vakfı
Petra Weis, MdB	Alman Federal Meclisi
Bernhard Wellmann	Belm Beldesi Belediye Başkanı
Theresia Wunderlich	Alman Hayırseverler Birliği Derneği
Kemal Yıldırım	Baden-Württemberg Demokratik Girişimciler Birliği
Oliver Zander	Alman İnşaat Endüstrisi Genel Birliği

4.6.

Konu Alanı 6:

«Kültür ve Entegrasyon»

Kültür ve entegrasyon çalışma grubu 23 Ekim 2006 tarihinde kuruldu ve beş oturumdan sonra 14 Mart 2007 tarihinde danışmanlıklarına son verdi. Ağırlıklı olarak kültürel eğitim, kültür kuruluşları, kültür politikası ve idaresi konularını ele aldı. Aşağıdaki kapanış raporu ulusal entegrasyon planını ibraz etti.

Konu: «Kültürel çoğulculuğu yaşama – kültürlerarası yetkinliği güçlendirme»

Kültür, birlikte yaşamımızın önemli bir unsurudur ve çeşitli kökenden insanları birbirine bağlar. Almanya, Avrupa kültürü temelinde yetişmiş ve yüzyıllarca göçmenlerle yoğrulmuş bir kültür ulusudur. Devlet sınırlarını aşmış yüzyıllarca süren kültürel değişken etkiler ve yabancı esaslı kültürel etkilerin sürekli entegrasyonu olmasaydı, Avrupa çok yönlülüğü ve ortak değerleri itibarıyla düşünülemezdi.

Alman toplumu kültürü kapsayan bir entegrasyon görevinin başındadır. Göç topluluğu gerçeği de kültürel bir meydan okumadır – diyalog anlaymayı mümkün kılar. Bu sebeple kültürel çeşitliliğe ölçülü yaklaşım toplumun bütün kesimleri için gerekli bir yetkinliktir. Entegrasyon, kültürel çeşitliliğin onaylanmasını içermektedir. Başarılı entegrasyon, Almanların ve göçmenlerin anayasal değerlerimiz temelinde birbirlerine yaklaştıkları hoşgörü ve birliktelik kültürünü şart koşmaktadır. Entegrasyon, kişinin

kendi kültürel kimliğinden vazgeçmeksizin kabul eden ülkenin toplumsal, ekonomik, ruhsal-kültürel ve hukuksal yapısına bağlanma anlamına gelmektedir.

Göçmenlerin kültürel entegrasyonunda değişken taraflı bir süreç söz konusudur. Toplumun bütün kesimleri kültürel açıklığa fazlasıyla hazır olunmasını geliştirmeye çağrılmaktadırlar. Bunun için gerekli koşul, entegrasyona hazır olunmasını, kendi kültürel kimliğinden emin olunmasını ve aynı zamanda kültürel çeşitliliğe saygı gösterilmesini içeren açık toplumsal bir örnektir. Cumhuriyetçi-demokratik hukuk devletinde entegrasyon anayasanın değerler düzeniyle özdeşleşmeyi şart koşmaktadır.

Üç ağırlık noktası merkez önemde bulunmaktadır:

1. Devlet eğitim kurumlarının dahilinde ve haricindeki kültürel eğitim esas itibarıyla göçmenlerin kültürel entegrasyonuna katkı sağlamaktadır.
2. Kültür kuruluşları, artan bir şekilde yeni toplumsal taleplerin yanında olunmasının ve kültürel entegrasyona katkılarının sağlanmasının gerekliliğini fark ediyorlar.
3. Siyaset, kültürel entegrasyonu bütün düzeylerde her şeyi kapsayan kesit görevi olarak görmelidir.

4.6.

1. Ağırlıklı konu alanı: Kültürel eğitim

1.1. Durum tespiti

Kültürel eğitime aracılık edilmesi – eğitim, gençlik veya kültür kuruluşlarında olması fark etmez – kültürel entegrasyonun dönüm noktasını ve esasını oluşturur ve dolayısı ile yeni bir ağırlık noktası oluşturmaktadır. Kültürel eğitim entegrasyonunun kilit unsurudur, sanat ve kültürün giriş kapısını ve toplumsal yaşama giden yolu kesinlikle açar. Bu arada Alman dilinin iyi bilinmesi her türlü katılım şekli için temel koşuldur. Araştırmalar kültürel eğitimin, öğrenme davranışını genel anlamda iyileştirdiğini belgeliyor. Ayrıca kişiliği de şekillendiriyor, sosyal bilinci aynı ahlak bilinci gibi öğretiyor ve dolayısı ile gelecek şansını da güçlendiriyor.

Sanat ve kültürden yararlanma çok daha fazla mümkün kılınmalıdır: Güncel olarak tartışılan fakirlikle ilgili raporlarda ülkemizde fakirliğin öncelikle maddi bir sorun oluşturmayıp, aksine genellikle sosyal ve kültürel sınırlamaların bir ürünü olduğuna ve eğitim şansının eksikliğine dayandığına dikkat çekilmektedir. Bunun bir sonucu ise toplumsal uyumsuzluk ve azalan sosyal bağ gücüdür. Bu gelişim yerli halkı aynı göçmenleri kapsadığı şekilde kapsamaktadır. Bu ne etnik ne de kültürel bir sorundur, aksine sosyal bir sorundur. Ailevi köken bugün bile hala ağırlıklı olarak eğitime giriş hakkında karar verici durumdadır.

Çocuklar ve gençler için kültürel eğitim şansının iyileştirilmesi kültürel entegrasyon çabasının merkez noktasında bulunmaktadır. Demografik gelişim burada geleceğe yönelik belirleyici bir meydan okumanın söz konusu olduğunu belgeliyor: Almanya’da yaşayan insanların yaklaşık beşte biri vede altı yaş altındaki her üç çocuktan biri göçmen kökene sahiptir. Bu durum çok nüfuslu kentsel bölgelerde çocuklar ve gençlerin yüzde 40’tan fazlası için geçerlidir.

Böylece imtiyazlı kültürel eğitim yerleri eğitim kurumlarıdır. Büyük şanslar burada yatmaktadır. Gündüz çocuk bakım kuruluşlarında erken çocuk eğitimi entegrasyonu erkenden mümkün kılıyor ve böylece ekonomi politikası itibarıyla de uygun bir yatırım oluşturuyor. Ancak bu kuruluşlar sosyal ve mali engeller ve alan kaplayıcı olmayan bir çocuk eğitimi sebebiyle bütün çocukları kapsayamıyor. Gündüz çocuk bakım kuruluşlarının ve kreşlerin katkıda bulunma serbestliği engellerin yıkılmasına ve böylece eğitime uzak kesimlerden gelen çocuklar için kültürel eğitime giriş yollarının açılmasına katkıda bulunabilir.

Çıracılık ve uzmanlık eğitiminde eğitimciler kültürel eğitim olanağına daha güçlü bir şekilde yönlendirilmelidirler ve staj benzeri bir usulde eğitilmelidirler.

Okullar halkın tüm kesiminden genç insanlara açıktır. Tam gün okul ilave şanslar yaratabilir. Bununla birlikte öğrenciler üzerinden ebeveynlere hitap etme olanağı bulunuyor. Kültürel eğitim hedeflenen eğitim planına yerleştirilmiştir ve okulların standart zorunlu programına dahil olmuştur. Ancak gerçekler sevinçleri gölgelemektedir. Güncel değerlendirmelere göre ilköğretim okullarında öngörülen müzik derslerinin yüzde 70 ila 80’i ya uzman olmayan öğretmenler tarafından veriliyor veya hiç verilmiyor. (Kaynak: Prof. Dr. Ortwin Nimczik, Genel eğitim okullarında müzik dersi, Alman Müzik Enformasyon Merkezi, Bonn). Bununla birlikte müzik alanındaki en büyük eksiklik öğretmenlerin yetiştirilmesidir. Oysaki müzik hiçbir medyanın yapamayacağı ölçüde kültürel, siyasi ve dil engellerini aşabilir.

Kamu eğitim kuruluşlarının dahilinde ve haricinde kültürel eğitim ve entegrasyon ilgili çok sayıda mükemmel projeler bulunmaktadır. Örneğin gençlik kuruluşları ve birlikleri burada değerli çalışmalar yapmaktadır. Çocuk ve Gençlere Yardım Yasasında (Sosyal Güvenlik Yasası VIII) kültürel eğitimin gençlik çalışmasının ağırlık noktasını oluşturduğu tespit edilmiştir. Çok sayıda inisiyatifler model karakterine sahip olup, yenilikçi gelişmeleri harekete geçirmektedirler. Buradan eylem planları için ülkenin her bölgesinde uygulanabilecek deneyimler geliştirilmelidir.

Burada kültür kuruluşlarına büyük görevler düşmektedir. Bunların stratejik çıkarları ve sosyal sorumlulukları yarının toplumunu daha bugünden kazanmak için geçiş noktalarını gerekli kılıyor. Kültür kuruluşları artan bir şekilde kültürel eğitime yöneliyorlar. Aracılık ve kitlesel çalışmalar bağlamında kültür pedagojisi anlam kazanıyor. Ancak burada yine de güvenilir, bütün bölgeleri kaplayan olanaklar mevcut değildir. Burada özdeşleştirme ve gereken yerde hedefli olarak yardım sağlama ya da katılımcılar için engelleri kaldırma ve telafi ihtiyacı geçerlidir. Kültür kuruluşlarının kültür pedagojisi çalışmasının, göçmen kökenli çocuk, genç ve yetişkinleri özel hitap gerektiren hedef gruplar olarak göz önünde bulundurması gerekmektedir.

1.2. Hedef belirleme

Kültürel eğitim, mevcut bulunan bütün eğitim ve kültür sistemi yapılarının görevi olmalıdır.

Birlikte yaşamak, birlikte hareket etmek göçmenler ile yerliler arasında bütünlük oluşturulmasına hizmet eder, sosyal ve duygusal bağ güçlendirilir. Kültürel eğitim projelerinin entegrasyonu teşvik edici etkide bulunabilmeleri için yerinde, amaca uygun ve hedefe yönelik olarak türdeş olmayan gruplara ulaşması gerekir.

Esas itibariyle bütün nesiller söz konusudur. Ancak ağırlık noktası çocuklarda – belirleyici olan anaokulu çağı, öncesi ve erken çocukluk eğitimidir – ve gençlerde olmalıdır. İyi bir harekete geçiş de ebeveyn çalışmasıdır. Gündüz çocuk bakım kuruluşları ve okullardaki proje çalışması genellikle ebeveyn evlerine yansımaktadır. Bu olumlu etkiden daha fazla yararlanılması gerekir.

Okullar kültürel eğitim için imtiyazlı yerlerdir ve çocukların ve gençlerin eğitim biyografileri için bütünleyicidirler. Bu sebeple eyaletler kültürel eğitimi hedeflenen eğitim planlarına dahil etmeli ve hayata geçirmelidirler. Okul zorunluluğu özellikle en fazla muhtaç olana ulaşılmasını da garantiye alıyor, çünkü bilhassa eğitime en fazla ihtiyacı olan kesimler gönüllülüğe dayanan katılımı genellikle kabul etmiyorlar. Tam gün okul olanakları kültürel eğitim ve entegrasyon için daha fazla zaman, mekan ve yeni olanaklar sunabilir.

Kültürel eğitimin merkez noktasında aktif sanatsal faaliyet bulunmak zorundadır. Bu özdeşliği, kişiliği, sosyal bağı ve zekayı güçlendirir, sevince aracılık eder. Öz sanatsal çalışmanın sosyal pedagojik manası özellikle çocuklar ve gençler için anlamlıdır. Başarıyı tatmayı, kabul görmeyi temin eder ve eksiklik ve başarısızlık deneyimini unutturur. Burada iyi bir ekip çalışması halinde örnek başarı deneyimleri oluşuyor. Aktif katılım aynı zamanda kültür ve sanatla meşgul olunması halinde önemli şanslar sunuyor. Sanat eserleriyle meşgul olan ya da şahsen ilgilenen çocuk ve gençler resimleri anlamayı öğreniyorlar, duyularını eğitiyorlar, okuma yeteneği kazanıyorlar.

Bugün genellikle fahri temelde gerçekleşen kültürel eğitimin profesyonelleştirilmesi başarılı bir çalışmanın esasını oluşturmaktadır. Eyaletler, eğitimcileri ve öğretmenleri kültürel eğitim alanlarında eğitmeye ve geliştirmeye daha fazla çaba harcamalıdır. Bütün gündüz çocuk bakım kuruluşlarında ve diğer eğitim kuruluşlarında branş uzmanlıklarının yanı sıra eğitim ve gelişim pedagojileri sayesinde göçmenlerin kültürel arka planına ulaşabilecek ve onları dil öğrenimine teşvik edebilecek profesyonel elemanlar da devreye sokulmalıdır.

Dil teşviki kültürel eğitimin dahili hedefidir. Kültürel eğitimin bütün üstlenicileri, burada faaliyet gösteren bütün öğretim elemanları bunu da entegrasyonu yönlendirici önemli bir görev olarak algılamalıdır.

Yerel yönetimler, pedagoglar, sanatçılar, kültürel eğitim kuruluşları ve kültür kuruluşları arasında buluşma ve iletişim olanağı yaratmalıdır. Hedef, bilgi transferi, ağ oluşturma, çok yönlü teşvik ve işbirliğidir.

Kültürel eğitim kültür, eğitim ve gençlik politikasına yöneliktir. Çeşitli alanların siyasi sorumluları bütün

federal düzeylerde yetkiler üzerinde ağ oluşturma ve işbirliğini güçlendirmelidirler.

Federal Hükümet, eyaletler ve yerel yönetimler nezdinde analizler, veri edinimleri ve bilimsel araştırmayla bağdaştırıcı kalite standartlarına göre bir durum tespiti gereklidir. Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimler ayrı ayrı projeler ve model projelerinden yararlanarak üst seviye kültür eğitimi politikası genel stratejisi geliştirmelidir. Hedef, eğitim sistemi ve kültür işletmesinde mümkün olduğunca geniş etkili, kalıcı ve güvenilir yapısal yerleşim sağlamak için kültürel eğitimin sistematikleştirilmesidir. Yenilikçi münferit projelerin transferi, nicelik ve nitelik itibariyle anlamlı sonuçlara götürmelidir.

Kültürel eğitim ve entegrasyon süreklilik gerektirmektedir. Proje çalışması genellikle iyi sonuçlar elde eder, şayet başarı görülebiliyor ve bir güven kurulmuş ise proje çalışması çoğu kez kesintiye uğrar. Federal Hükümet, eyalet ve yerel yönetimler kalıcılık ve kalite bağlamında kültürel eğitimin maddi dayanağını garantiye almalıdır.

1.3. Projeler

Katılımcılar hedef belirleme arka planında kendilerine aşağıdaki projeleri, sorumluluk yüklenmeyi ve kontrol görevlerini taahhüt ederler:

Federal Hükümet

Federal Hükümet, yetkinliği çerçevesinde gelecekte göçmen kökenli çocuk ve gençlerin entegrasyon sorunlarını kendi kültürel eğitim yönlendirmesine sürekli olarak dahil edecektir. Bu arada aşağıdaki hedeflere dikkat edecektir:

- Kültürel eğitime yönelik bütün uygun hedeflerde entegrasyon unsurlarının dahil edilmesi;
- Kültürel eğitimin belirli alanlarında göçmen kökenli çocuk ve gençlerin entegrasyonuna yönelik durum tespitleri ve deneysel araştırmalar (örneğin tanımlayıcı oyun, dans, güzel sanat);
- Çocuk, genç ve yetişkinlerin entegrasyonu için özgün kültürel ve sanatsal çalışma şekillerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi (örneğin gençlik sanat okullarında, müzik okullarında, bilgisayar kulüplerinin geliştirilmesinde);
- Tam gün okul olanaklarının gelişimiyle bağlantılı olarak kültürel eğitimin güçlendirilmesi;
- Kültürel eğitim model projelerinin ödüllendirilmesi, projelerin devam ettirilmesine yönelik ödüller ve mali destekler.

4.6.

- Federal Hükümet, eyaletlerle ve belediyelerle işbirliği içinde geniş kapsamlı bir «kültürel eğitim ve entegrasyon ağı» yapısını federal devlet, eyaletler ve belediyelerin eğitim, gençlik ve kültür kuruluşları arasında iyileştirilmiş işbirliği için denetler. Burada hedef, bir Know-how transferi ve ilgili kuruluşlarda stratejiler, tasarılar ve çalışma atılımları hakkında değişken taraflı enformasyonu iyileştirmek için kültür, eğitim ve gençlik politikası siyasi alanlarının da bağlantılı hale getirilmesidir.
- Federal Hükümet bugünden itibaren 2009 yılına kadar tamgün okul olanaklarının geliştirilmesiyle bağlantılı olarak «gelecek eğitimi ve refakati yatırım programı» ve Alman Çocukları ve Gençleri Vakfı tarafından yürütülen refakat programı çerçevesinde kültürel eğitimi güçlendirecektir.
- Federal Hükümet, sanat ve kültür için yetkinliği çerçevesinde göçmenlerin kültürel entegrasyonunu özellikle dikkate alarak kültürel eğitime yönelik aktivitelerini yoğunlaştırmaya, lüzumu halinde henüz yapılmamış yerlerde bu hedefe yönelik yeni projelerin geliştirilmesine etki edecektir. Bunu özellikle 2008 Kültürlerarası Avrupa Diyalog Yılı çerçevesinde projelere dikkat ederek yapacaktır.
- Federal Hükümet tarafından yönlendirilen Federal Devlet Kültür Vakfı, kültürel eğitimde çeşitli projelerin (örneğin 2010 yılından itibaren Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti ve özel teşvikçiler ile birlikte yönlendirilen «JEKI – Her çocuğa bir enstrüman» projesi) gelecekte de entegrasyon fikrine hizmet etmesiyle yeni bir ağırlık noktası oluşturdu. Bu proje örnek oluşturan bir model karakterdir ve örnek alınması tavsiye edilir.
- Federal hükümet, federal kaynaklarla yönlendirilen Prusya Kültür Varlıkları Vakfı Müze Araştırması Kurumunu, Almanya'daki 6.000'in üzerinde müzenin hepsinde sonuçları 2007 yılı Kasım ayında ibraz edilecek olan kültürel eğitim hakkında özellikle de entegrasyon konusunda bir anket yürütmesi için teşvik etti.
- Bir dizi sergi ve müze insanların Avrupa'dan ve Avrupa'ya göç sürecini canlandırdı, bunlar Federal Almanya Cumhuriyeti Tarih Evi (Bonn), Alman Tarih Müzesi (Berlin), Dünya Kültürleri Evi (Berlin) ve Alman Göçmenler Evi (Bremerhaven). Benzeri projeler örneğin Rhein Bölgesi Sanayi Müzesi (Oberhausen) tarafından hazırlanmaktadır. Dünya Kültürleri Evi uluslararası kültür ve sanat projeleriyle burada yaşayan göçmenlerin köken kültürleri, onların kendi toplumları ve Alman çok kültürlülüğü arasındaki üçlü diyalogu mümkün kılıyor. Prusya Kültür Varlıkları (SPK) Vakfı Devlet Müzesi göçün esas kaynak bölgeleri ile ilgileniyor. Bu sebeple BKM, inisiyatifi ele alacaktır ve Uluslararası Müzeler Kurulu'ndan (ICOM) bir çalışma birliğinin

«Müzeler-Göç-Kültür-Entegrasyon» kurulmasını isteyecektir. Bu çalışma birliğinin hedefi, değiştirme, birlikte sergiler planlama veya aracılık etme ve müze pedagojisi itibarıyla Almanya'da yaşayan göçmenlere daha doğru yaklaşım mümkün olacaktır.

- Federal Hükümet, gençlik sanat okulları ve kültür pedagojisi kuruluşlarındaki kültürlerarası çalışma modellerinin gelişim, deneyim ve değerlendirilmesine hizmet eden «sanat-kodu» projesini teşvik edecektir.
- Federal Hükümet 2008 yılına kadar «Come-in – Okullarda göçmen kökenli çocuk ve yetişkinlere özel ihtimam göstererek bilgisayar destekli kültürlerarası öğrenme proje çalışması» projesini destekleyecektir.
- Federal Hükümet, tüm ülke çapında çocuklarla ve gençlerle (Ağırlık noktası: Göçmen kökenli çocuklar ve gençler) tiyatro çalışması konusunda durum tespitine öncülük edecektir.

Eyaletler ve Belediyeler

Kültür bakanları eyaletlerinin bütçe görüşmelerinde, boşa kalan imkanlardan ağırlıklı olarak eğitimin ve dolayısı ile kültürel eğitimin iyileştirilmesi için yararlanılması konusunda açıkça devreye gireceklerdir.

Çalışma grubu eyaletlere, biçimsel ve biçimsel olmayan eğitimde insanlığa yönelik eğitimle, demokrasi ve kültürlerarası saygıyla birlikte sanatsal-kültürel eğitimi güçlendiren tasarılar üzerinde çalışmalarını ve desteklemelerini tavsiye eder. Eyaletler Kültür Bakanları Konferansı kültürel eğitimin yapılandırılmaya devam edilmesinde, kültür eğitimiyle ilgili kalite standardının ve hareket tavsiyelerinin yapılandırılmasını desteklemelidir.

Çalışma grubu, eyaletlere müzik-sanat alanı derslerinin kaldırılmasına karşı koymasını ve böylece hedeflenen eğitim planları çerçevesinde oturtulmuş olan kültürel eğitim standardının gerçekleşmesini sağlamak için bütün güçleri devreye sokmasını tavsiye eder.

Çalışma grubu, eyaletlere ve belediyelere, okullardan, müzeler ve sergiler gibi sanatsal-kültürel kuruluşların ve olanakların, tiyatro ve müzik kuruluşlarının okul programında daha fazla yer verilmesine özen göstermelerini talep etmelerini tavsiye eder. Eyaletler ve Belediyeler okulları kültürlerin çeşitliliği itibarıyla okul dışı öğrenim yerlerine değer verilmesi ve çocukların ve gençlerin kültürel ve sanatsal yetilerini insanlık ve demokrasi anlayışıyla yönlendirecek projeler yürütmeleri yönünde cesaretlendirmelidirler.

Çalışma grubu, eyalet ve belediyelere okul dışı gençlik çalışması kuruluşlarını ve de sanatçıları (göçmen

kökenliler dahil) bu bağlamda sanatsal-kültürel projelerle okullara yönelmeye ve onlarla birlikte hedefleri gerçekleştirmeye cesaretlendirmelerini tavsiye eder.

Çalışma grubu, eyaletlerden gençlik yardımı, kültür ve spor alanından öğretim elemanlarının ve uzman personelin eğitiminde ve geliştirilmesinde sanatsal-kültürel eğitimi aktarma ehliyetinin göçmen kökenli çocukların ve gençlerin sosyal entegrasyonu için temel oluşturucu olmasına dikkat etmesini rica ediyor.

Eyaletlerden göçmenlerin kültürel yaratılarına derste daha fazla yer vermeleri talep edilmektedir – gerek ders kitaplarında gerekse okullarda aracı ve örnek olarak yer verilmesiyle.

Eyaletlerden, kabul eden toplumda ve göçmenler arasında başarılı tarihi uyum süreçlerinin kendi kültür mirasımızın bir parçası olarak güçlendirilmesi için Almanya'daki ve Avrupa'daki göçmenlerin tarihini hedeflenen eğitim planlarına dahil etmeleri talep edilmektedir.

Çalışma grubu, kültürel eğitime yönelen Eyaletler Kültür Vakfının aktivitelerini (örneğin «Çocuk Olimpiyatlarına») kutlayarak ve eyaletlerden bu vakıfları yapacakları diğer aktivitelerde desteklemelerini talep etmektedir. Kültürel eğitime yönelen Eyaletler Kültür Vakfı, bu bağlamda kültür ve okul arasındaki işbirliğiyle ilgili uygulama örnekli veri bankasına sahiptir. Bu veri bankası 2007 Eylül ayına kadar «kültürel eğitim vasıtasıyla entegrasyon» projeleri için bir veri bankası olarak genişletilecektir.

Resmi olmayan kuruluşlar ve organizasyonlar

- Okuma Vakfı, okumanın teşvikine yönelik projelerini isteklilere, özellikle öğretmenlere, öğretmenlere, ebeveynlere, büyükanne ve büyükbabalara yerinde ulaşmak için kilit ehliyet olarak genişletecektir ve yeni modeller deneyecektir (örneğin tüm ülke çapında bir öğretmen kulübü gibi iletişim ağları). Aynı şekilde çocuklar ve gençler tarafından yararlanılan medyayı okumayı teşvik için devreye sokacaktır, yeni proje örnekleri şunlardır:
 - Genç aileler için «Okuma startı»: Yabancı ebeveyn ve çocukların birlikte Almanca öğrenmeleri için okuma kitabı;
 - Kültürlerarası ehliyete sahip gönüllü okuma vasileri aracılığıyla dil teşviki ağırlık noktalı çocuk refakati ile çocuklar ve gençler için okuma ve medya kulübü;

➤ «Almanya – Bir kültürler evi»: Yabancılar Almanya'daki geçmişlerini anlatıyorlar.

- Herbert Quandt-Vakfı Berlin ve Hessen'deki okullar için «üçlü diyaloglu okullar» yarışması çerçevesinde teşvik angajmanını güçlendiriyor. Bu teşvik inisiyatifi, okulları ve öğretmen adaylarını teşvik etmeli ve «Avrupa özdeşliği ve kültürel çoğulculuk» sorularında kalıcı ehliyete refakat etmelidir. Örnek niteliğindeki yerinde okul gelişimi ve inanç sorularıyla ilgili uğraşı ana hedeflerdir.
- Rusyalı Alman Gençliği e. V. tescilli derneği müzelerle işbirliği içinde bir pratik göçmen gençlik çalışması ağına öncülük edecektir.
- Rusyalı Alman Gençliği e. V. tescilli derneği tüm ülke çapında mevcut kültür ve gençlik çalışması ağına Ukrayna, Kazakistan, Özbekistan'dan v.s. Rusyalı göçmenlerin kültür çalışması alanında öz inisiyatiflerinin bağlanmasıyla yönelik bir aksiyon planlıyor. Proje aşağıdaki hedeflere sahiptir:
 - Göçmen kökenli kültür yaratıcılarının Federal Cumhuriyet kültür yaşamına katılımları: Genç sanatçılardan sergiler, genç kabiliyetlerden konserler, genç yazarlardan okumalar v.s ;
 - Göçmen kültür yaratıcıların seminerleri, örneğin dans yöneticisi, koro yöneticisi gündemleri veya sanatçı grupları yöneticileri ile seminerler.
- Mannheim Pop Akademisi «Popzirkus» ve «School of Rock» isimli başarılı projelerini ve daha başka dünya müziği ve pop müzik projelerini okullarda – sosyal problemlerin yoğun olduğu yerlerde – yapılandırıyor. Amaç göçmen kökenli ailelerden gelen çocuk ve genç kabiliyetlerin teşvik edilmesidir.
- Mannheim Pop Akademisi siyasi eğitim federal merkeziyle işbirliği içinde eğitim çalışması zenginleştiricilerinin kültürel eğitim alanındaki ve özellikle pop müzik ve «dünya müziği» alanındaki eğitimini ve gelişimlerini ehliyet, teşvik ve yaratıcılık sayesinde gerçekleştirecektir.
- Stuttgart Türk-Alman Forumu 2008 yılından itibaren insanlara şahsen ulaşabilmek ve bir oryantasyon verebilmek için üniversite öğrencilerinin göçmen çocuklarına refakat ettiği başarılı «vasi modelini» büyütecektir. Stuttgart Forumu yerleşik klasik kültür kuruluşları ve yabancı kültür dernekleri arasındaki başarılı işbirliğini genişletecektir.

2. Ağırlıklı konu alanı: Kültürel Kurumlar

2.1. Durum tespiti

Bonn'daki Kültür Araştırma Merkezi'nin 2005 yılında yayınlanan 8. Kültür Barometre Araştırmasına göre, Kültür kurumlarının sunduğu olanaklarla artık gençlere ulaşamadığını göstermiştir (25 yaşın altındaki-lerin %94'ü geçtiğimiz yıl ne opera, ne de bale ve klasik konserlere gitmemişlerdir). (BKM)

Berlin Devlet Müzelerine bağlı Müze Araştırma Enstitüsü 2004 yılında bütün ülke çapındaki müzeler ile ilgili olarak yaptığı araştırmada, göçmenlerin daha çok ayrı bir hedef grup olarak dikkate alınması gerektiğini ortaya koymuştur (3154 müzede özel etkinlikler düzenlenmiş, bunlardan 308' i yabancı vatandaşları özel bir hedef grup olarak göstermiştir). (SPK)

Göçmen gençler yarının potansiyel izleyicileridir. Bu nedenle onları kazanmak gerekir, çünkü yeni ve gelişen taleplerin yaratılması klasik Kültür kurumları için bir gelecek görevidir. Bu bağlamda kurumlar, daha çok ve daha odaklı olarak kültürler arası açılımda bulunmalıdır. Çoktan beri uluslararası şirketlerde bir başarı faktörü haline gelen bu durum, birçok kurumlarda ve organizasyonlarda gerçekleşmek zorundadır: Kendini anlamada, kapsamlı programlarda, kurullarda ve personelde kültürler arası açılımın birçok kurum ve organizasyonda da gerçekleştirilmesi gerekir. Çok nadiren göçmenler kültür işletmelerinin bir parçasıdır. Kendileri kültür yaşamında yeterli derecede temsil edilmemektedir – hem seyirciler arasında hem de sahnedeki kendi sanatsal aktivitelerinde – Göçmenlikle ilgili kültür kurumları de kültürel yaşama uyum konusunda daha aktif çalışarak, kendilerini Alman toplumuna daha fazla açabilirler.

Kültürler arası kültür çalışması, daha çok müzik, sosyokültür ve kültürel eğitim alanlarında gerçekleştirilmektedir. Buna karşılık Edebiyat, Resim ve Film/ Videolar göçmenlerin faaliyet alanı olarak neredeyse hiç sayılmamaktadır. Kültür kurumları yerel yönetim kültür idareleri tarafından özellikle kültürler arası bir cazibe merkezi olarak görülmemektedir, bu derneklere halk yüksek okulları, kütüphane, sosyokültürel merkezler ve göçmen dernekleri hakimdir. Tiyatro, opera ve müzeler vede çoğu zaman müzik ve gençlik sanat okulu da yabancılara uzak kurumlar olarak görülmektedir.

2.2. Hedef belirleme

Kültür kurumları kültürler arası diyalogu öncelikli bir görev olarak algılamalıdır. Çoğunlukla kamusal kaynaklarla desteklenen bu kurumlar böylelikle kendi sosyal sorumluluklarına uygun hareket etmiş olurlar ki, klasik, kültür kurumlarının programlarına «göçmenlerin kültürleri»nin de dahil edilmesi bu çerçevede önemli bir rol oynamaktadır. Bu şekilde karşılıklı kültür alışverişi ve entegrasyon sağlanarak, engeller ortadan kaldırılabilir. Göçmen kültürlerinin kabulü güç kazandığında kültür kurumları da yeni, yaratıcı bir ivme kazanacaklardır.

Kültür kurumları sundukları programları, halkla ilişkileri ve personel politikaları ile buldukları yerin kültürler arası çeşitliliğini temsil ederler.

Kültür kurumları için entegrasyon ortak bir payda olmalıdır. Yeni şartların üstesinden gelebilmek için kültür kurumlarının her düzeyde kültürler arası yeterliliğe sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda özellikle de çalışanların kalifiyeleştirilmesi öncelik arz eder. Kültürler arası açılım, kültürel kuruluşların kurumsal gelişim sürecinin bir parçası olmalıdır.

Kültür kurumları için taleplerin etkinleştirilmesi çok önemlidir. Çocuklara ve gençlere hedef grup olarak özellikle ulaşılmalı ve onlarla kişisel olarak da görüşme yapılmalıdır. Bunun için eğitim kurumlarıyla işbirliği ve yeni iletişim araçlarının kullanımı gibi yeni işbirliği şekilleri geliştirilmelidir. Okullar ile işbirliği sağlamak, her kültür kuruluşu için tabii olmalıdır. Kültür kurumlarının ziyaretleri de müfredatın bir unsuru haline gelmelidir. Bunun dışında «gençlik müzede» gibi programlar anlamlı olur. Danışmanlık modelleri ile de oldukça iyi deneyimler elde edilmiştir (örneğin üniversite öğrencilerinin göçmen çocuklara yardımcı olması gibi).

Maddi, dilsel ve sosyal engelleri ortadan kaldırmak için kültür kurumlarına girişte yeni hedef gruplara kolaylık sağlanmalıdır. Örneğin çocuk ve gençlere ücretsiz giriş gibi uygulamalar ebeveynlerin de bu kurumları ziyaret etmelerini sağlayabilir. Örneğin Preussischer Kulturbesitz adlı vakıf 16 yaşın altındaki çocuk ve gençlere serbest giriş sağlarken, maddi kayıplara uğramamaktadır.

2.3. Projeler

Federal hükümetin, eyaletlerin ve yerel yönetimlerin projeleri

- Federal Hükümet, eyaletler ve yerel yönetimler kendilerine yönelen alıcıların örnekler, organizasyon hedefleri ve entegrasyon tasarımları ile kültürler arası açılımlarını geliştirmeleri ve gerekli personel gelişim önlemlerini almaları konusunda cesaretlendirecekler.
- Çalışma grubu Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'nin «güzel sanatların ve kültürlerin kültürler arası diyaloglarının yönetimi» konulu kalifiyeleştirme çalışmasını memnuniyetle karşılamaktadır: Nordrhein Westfalen'de ilgili eyalet yönetim biriminde yeni yapısal bir proje çerçevesinde «güzel sanatların ve kültürlerin kültürler arası diyaloglarının yönetimi» adlı bir vasıflandırma programı için tasarım geliştirilmiştir. Tasarım çerçevesinde kültür sponsorluğu, kültür pazarlaması, proje yönetimi gibi önemli konuların yanında farklı etnik kullanıcı ve üretim gruplarının kendilerine özgü halkla ilişki formları da ele alınmaktadır. 2007 Mayıs ayında başlayan program kültür başkenti bölgesinde gerçekleştirilen bütünleyici sanat projelerine dayanmakta ve oradaki belediyelerin ve serbest kültür yönetimleri aktörlerine ve sanatçılara hitap etmektedir.

3. Ağırlıklı konu alanı: Kültür politikası ve kültür idaresinin ortak paydası olarak entegrasyon

3.1. Durum tespiti

Kültürler arası kültür politikası ve çalışması öncelikle büyük şehirlerin meselesidir. Kültürler arası kültür politikasının program temelleri genelde tatmin edici değildir. «Kültürler arası yeterliliklerin öğrenme alanları olarak Kültür alanları» araştırması çerçevesinde sorgulanan belediyelerin beşte birinde bile uygun tasarıma dayalı esaslar bulunmamaktadır. Birleşme ve sorumlulukların kesin tanımları konusunda eksikler vardır. Genç göçmenlere yönelik kültürel hizmetlere ilişkin yetki ve sorumluluklar genelde zabıta müdürlüğü, sosyal yardım kurumu, konut idaresi kültür ve gençlik müdürlükleri arasında dağılmıştır. Gerçi son yıllarda kültürler arası gelişmelere karşı bir duyarlılık gelişmiştir. Ancak bununla politikada ve çalışma alanında bir büyüme meydana gelmemektedir.

Kültürler arası alana yönelik çalışmalar yapan kültür kurumlarının doğrudan teşviki öncelikle (> yüzde 80) büyük şehirlerde olmaktadır. Buna karşılık küçük

Sivil kurum ve organizasyonların projeleri

Çalışma grubu kültürel eğitim, entegrasyon, ve kültürler arası yeterliliğin geliştirilmesi alanlarında kültür enstitüleri, sorumluluklar ve kalite standartları önermektedir. Ancak kalıcılığın teminatı en önemli husus olacaktır. Özellikle de örnek kurumlar bir «yeterlilik birliği entegrasyonu» konusunda birleşmek ve en iyi uygulama örneklerini özellikle de kamuyu etkileyecek biçimde örnek alınmasını önermek istiyorlar.

- Rusyalı Alman Gençliği e. V. tescilli derneği göçmenler açısından kültür yönetiminde ve kâr amacı gütmeyen kurumların yönetiminde profesyonelleşme, yeterlilik gelişimi ve vasıflandırma ile mesleki eğitim olanakları konularında seminer sunacaktır.
- Robert Bosch Vakfı'nın girişimi ile Alman Vakıflar Federasyonu kültür alanı başta olmak üzere bu konuyu vakıfların ilgi alanına daha fazla taşımak amacıyla «göçmenlerin entegrasyonu» adlı bir çalışma grubu kurmuştur.

şehirlerin üçte birinden fazlasında da ilgili bütçe ayrılmıştır. Ancak belediyelerin bütçe tahkimi çerçevesinde bu tür kaynaklar her zaman karşılıksız olarak kaldırılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Buna karşı konulmalıdır.

Yerel yönetimlerin kültürler arası kültür çalışmaları özellikle de sosyal bütünlük içerisinde uygulamaya konulmuştur (Hoşgörü ve dil yeterliliğinin gelişimi). Ancak o zaman «başka kültürler tanıma» veya «kendi sanatsal ifade biçimlerinin geliştirilmesi» gibi daha güçlü olarak sanatsal/kültürel odaklı hedefler belirlenebilir.. Kurumsallaştırılmış bir yerel yönetim kalite güvencesi, kültürler arası kültür işleri ve politikası gibi konulardaki geliştirme eğitimleri henüz başlangıç aşamasında yer almaktadır. Burada da yine büyük şehirler örnek alınmaktadır. Kültürler arası uygulamalar kültür politikasına yönelik açıklamalardan ve yerel yönetimlerin kültür idaresi donanımlarından daha gelişmiştir. Bu esnada kültürler arası kültür çalışması temel görev olarak algılanmaktadır.

Arz talep arasındaki bilgi akışı, yeterlilik transferi, işbirliği, sinerji etkileri (örneğin okul ve müzeler arasında) iyileştirilmelidir. Sınırlı kaynakların etkin olarak kullanılabilmesi için ortak bağlantı noktaları ve ağı gereklidir.

3.2. Hedef belirleme

Entegrasyon kültür idaresinde yetki alanları üzerinde ortak bir ödev haline gelmelidir. Entegrasyon sadece finansman ve yönetim uygulamalarında yetki alanları üzerinde tasarlanıp uygulandığında işleyebilir. Kaynakların birleştirilmesi için etkili bir ağ sistemi ve açık bir sorumluluk yapısı – örneğin kültür dairelerinin yetki alanları kesişmelerindeki yönetimi ele alması gibi – gereklidir. Olanakların da daha iyi birleştirilmesi gerekir, ki teşvik programları arasındaki sinerji etkilerinden faydalanılabilsin.

En büyük başarılar entegrasyona açık politik inancın var olduğu görevin yönetimin en tepesine oturduğu durumlarda elde edilir. Kültürel entegrasyona dair önlemler için resmi ve özel teşvik yapılarının güvence altına alınması önemli bir konudur. Aksi halde kalıcılık ve kalite sağlanamaz.

Kültür idareleri, entegrasyon ve kültürler arası açılım için örnekler, organizasyon hedefleri ve tasarımlar geliştirmeli ve personel gelişimi için de uygun önlemler öngörmelidir. Kültürler arası diyalog için kalifiyeleştirme konusu kültür idarelerinin temel yeterlilik alanlarıdır. Ancak bu şekilde entegrasyonu aktif olarak hayata geçirebilirler.

Kültür kurumları ile kültür politikası işbirliği güçlendirilmek zorundadır. Kültür politikasına yönelik uygulama önerileri, entegrasyonun daha da geliştirilmesi için birlikte oluşturulmalıdır.

Göçmenlerin kendi organizasyonları ve kültür kurumları kültür politikası tarafından daha fazla dikkate alınmalıdır. Onlar kültür idarelerinin önemli işbirliği ortaklarıdır.

3.3. Projeler

Federal Hükümetin projeleri

- Federal Hükümet bu konuyu yetki alanları üstü ortak bir görev olarak ele almak üzere «Kültür ve entegrasyon» isimli bakanlıklar arası bir çalışma grubu oluşturacaktır. Bu amaçla kültür, eğitim, gençlik, entegrasyon ve dış kültür politikaları ile yetkili birimler çalışmalara dahil edilecektir.
- Federal Hükümet entegrasyon düşüncesini kendi teşvik prensipleri kapsamına alacak ve kendisinin kültürel projelerin üstlenicisi olduğu durumlarda bunu dikkate alacaktır (örneğin: «Müzik Girişimi»)
- Federal Hükümet altı ayda bir toplanan Alman-Fransız bakanlar kurulu ile Avrupa Kültürler arası Diyalog Yılı 2008 kapsamında özellikle Fransa ve İngiltere ile bilgi alışverişi ve hükümetler arası işbirliğine önem verecek ve entegrasyon ile kültür

politikası açısından gerekli önlemlerle, göçmenlerin sanat ve kültüre yapacakları katkının entegrasyona etkileri konusunda bilgi alacaktır. Alman-Fransız Bakanlar Kurulu 14 Mart 2006 tarihinde kalıcı niteliğe sahip bir «entegrasyon taarruz»una karar vermiş olup Federal hükümet kültür projeleri ile buna katkıda bulunmaktadır.

- Federal Hükümet elinde olan imkanlar dahilinde kendi yetki alanında kalan yönetici konumundaki elemanların atanmasında, personel istihdamında ve kurul, seçici kurul ve jürilerin atanmasında göçmen kökenli bireylerin yeterince temsil edilmesine özen gösterecektir.
- Federal Hükümet kültürel çeşitliliğin hayata geçirilmesi yönündeki mutabakat kapsamında gerekmesi halinde yasal koşulların değiştirilmesini gözden geçirecektir. Bu anlamda hükümet kültürler arası açılımı daha fazla dikkate alacaktır.

Eyalet ve yerel yönetimlerin projeleri

Eyaletler ve yerel yönetimlere geniş kapsamlı entegrasyon tasarımı geliştirmeleri ve kültürler arası entegrasyon projeleri başlatmaları tavsiye edilecektir. Bu noktada – halen bazı eyalet ve yerel yönetimlerde söz konusu olduğu biçimde – entegrasyon konusunda danışmanlık edecek göçmenlerden oluşan bir kurul oluşturmalarıdır. Göçmen kökenli bireyler yönetimde önemli bir aracılık rolü oynayabilirler.

Eyalet yönetimlerinden Kuzey Ren-Vestfalya örneğinde olduğu gibi «Entegrasyon» konusunda girişimci, yönlendirici ve yönetici bir rol üstlenmeleri talep edilecektir. Kuzey Ren-Vestfalya örneği entegrasyon konusunun politika ve yönetim alanındaki önemini göstermektedir. Bu örnek kendisini ana yapılar (Entegrasyon Bakanlığı, Kültürel Entegrasyon Şubesi, bakanlıklar arası entegrasyon çalışma grubu) teşvikli alanlarda ve örnek projelerde göstermektedir. Örneğin;

- www.nrw-kulturen.de internet portalı: kültür üreten bireyler ve kurumlar arasında koordinasyona yarayan kültürler arası diyalog forumu.
- «Yerel yönetimler düzeyindeki kültürler arası eylem tasarımı»: Kuzey Ren-Vestfalya Eyaletinde bulunan altı yerel yönetim (Arnsberg, Castrop-Rauxel, Dortmund, Essen, Hagen ve Hamm) pilot kent olarak göçmen kökenli bireylerin kalıcı sanat ve kültürel entegrasyonuna yönelik tasarım geliştirme çalışmasına katılmaktadırlar. Burada amaç kültürel katılımıdır. 2007 yılının ilkbaharında bununla ilgili bir yayın çıkartılacak, bu yayında kültürel aktarım işlemi başlatılacak ve bunun Avrupa ile ilgili kurulacaktır.

- «Yerel yönetimler düzeyindeki kültürler arası eylem tasarımı»: Göçmen kökenli bireylerle ilgili verilerin işlenmesi ve istatistikleri.
- «Göç rotası Kuzey Ren-Vestfalya».
- «Okul ve Kültür» isimli eyalet programı

Eyaletler kültürler arası kültür politikasının eyalet ve yerel yönetim politikalarının doğal bir parçası haline gelmesine özen göstermelidirler. Henüz yeterli verilerin bulunmadığı mahallerde yerel yönetimler göçmenlerin kültürel katkıları ile ilgili olarak yeterli veri malzemesinin toplanmasını sağlamalıdır (Örnek: 2007 yılının ilkbahar aylarında çıkacak olan «Yerel yönetimler düzeyindeki kültürler arası eylem tasarımı» Kuzey Ren-Vestfalya'da bulunan altı kente ilişkin karşılaştırmalı verileri kapsar).

Yerel öncü federasyonlar şu an danışma halinde olup üstlendikleri yükümlülükleri ileride açıklayacaktır.

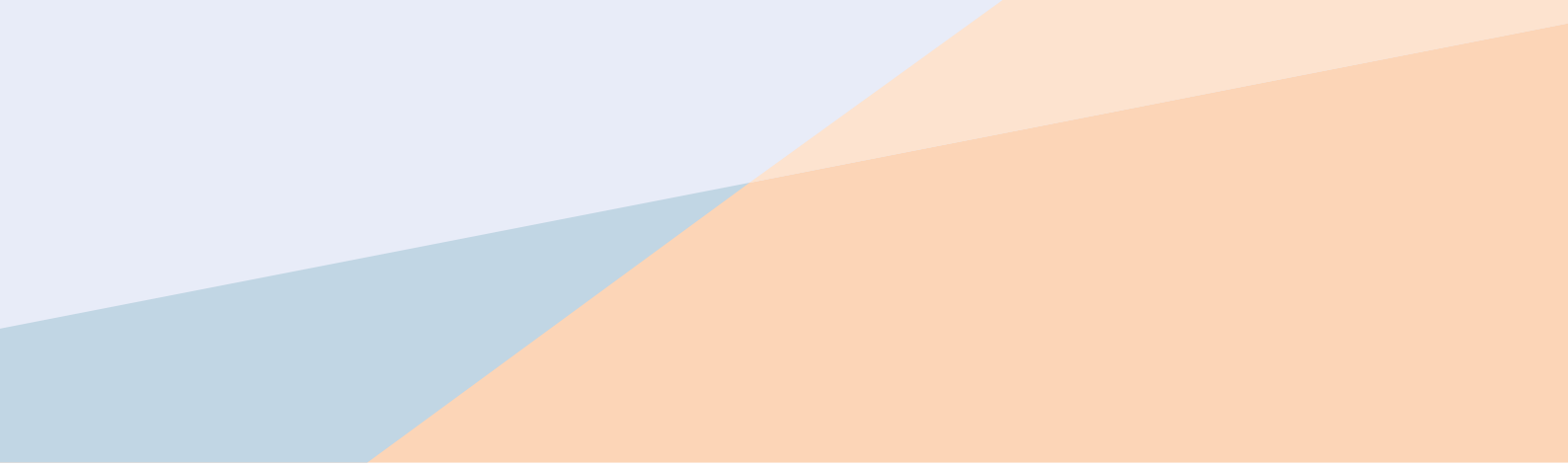
Çalışma grubu belediyeler düzeyindeki kültürel kuruluşlara durum tespiti yapmalarını ve entegrasyon ile bunun hayata geçirilmesi bağlamında göçmenlerin kalıcı olarak dikkate alınmalarını öngören tasarımlar geliştirmelerini önermektedir. Bu noktada aşağıdaki konular öncelikle dikkate alınmalıdır: Arz planlaması, katılım yapıları, kamu algılaması, teşvik, personel politikası, halkla ilişkiler ve entegrasyon. Bunun politik açıdan kalıcılığının sağlanması ve bağlayıcılığı yerel politikada alınacak kurul kararları ile sağlanacaktır. Bu önlemlerin düzenli olarak kontrolü durum tespitinde belirlenen açıkların hissedilir biçimde azalmasını sağlayacaktır.

Sivil toplum örgütleri ve kurumların projeleri

- Çalışma grubu büyük kültür derneklerini entegrasyon konusundaki çalışmalarını yoğunlaştırmaya ve böylece uzmanlık ve danışmanlık alanındaki bilgi akışını pekiştirmeye çağırılmaktadır.
- Alman Kültür Kurulu 2007 yılında kültürler arası eğitim ve bunun politika dünyasına (Federal Hükümet, eyalet yönetimi ve yerel yönetimler) yönelik somut talepleri ile ilgili bir görüş beyanında bulunacaktır. Bu konu federasyon görüşmelerinde ve görüş beyanlarında temel konu olarak tespit edilecektir.
- Kültürel ve politik toplum 2007 yılı için «kültürler arası teşvik programı»nı uygulamaya koymak istemektedir. Bu program kültürler arası kültürel çalışmalarda yenilikçi entegrasyon politikalarının desteklenmesi ve geliştirilmesini amaçlamaktadır.
- Kültürel ve politik toplum aynı biçimde «Kültürler arası vasıflandırma ve tasarım geliştirme» projesinde uygulamaya koymak niyetindedir ve bu proje ilgili uygulama alanlarında bilimsel vasıflandırma eğitimi vermeye ve politika hayatı ile sivil toplum temsilcilerinin sistematik biçimde eğitilmelerine yöneliktir. Hem gerek sivil, gerekse de yerel yönetime bağlı kültürel kuruluşların sunumlarını iyileştirmek, hem de şehir, eyalet ve ülke kültür politikasında yön belirleyici olmak üzere çalışma grupları, danışmanlıklar, seminerler ve toplantılar halinde düzenlenecek özel programlar ile «kültürler arası bir müfredatın yapı taşları» geliştirilmelidir.
- Kültürel ve politik toplum aynı şekilde «kültürler arası ağ» kurmayı planlamaktadır. Kültürler arası ortam çok çeşitli, fakat aynı biçimde zor anlaşılır bir haldedir. Çok çeşitli aktiviteleri bir araya getiren, anlaşılabilirliğini sağlayan ve geliştiren bir organizasyon ve geliştirme çekirdeği mevcut değildir. Bu anlamda «Kültürler arası Ağ»ın amacı, kültürler arası alanda faaliyet gösteren sivil toplum temsilcilerini araştırmak ve organizasyon bazında bir araya getirmektir.

Üyeler

İdare:	
Prof. Dr. Hermann Schäfer	Federal hükümetin kültür ve medyadan sorumlu çalışma grubu,bölüm müdürü
Hortensia Völckers	Federal Hükümet Kültür Vakfı, Sanat Müdiresi
Prof. Dr. Günther Schauerte	Prusya Kültür Hazine Vakfı/Berlin Devlet Müzeleri
Dr. Bernd M. Scherer	Dünya Kültürler Evi, Sanat Müdürü
Thomas Krüger	Politik Eğitim Federal Merkezi, Başkan
Prof. Dr. Max Fuchs	Alman Kültür Kurulu, Başkan
Isabel Pfeiffer-Poensgen	Eyaletler Kültür Vakfı, Genel Sekreter
Dr. Albert Graf von Kalnein	Herbert-Quandt-Vakfı
Thomas Kufen	Kuzey Ren-Vestfalya Entegrasyon Sorumlusu
Klaus Hebborn	Alman Kentleri Kurulu, Eğitim, Kültür ve Spor Bölümü
Manfred Willhöft	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Dr. Albert Schmid	Federal Göç ve Mülteciler Dairesi, Başkan
Katrin Hirsland	Federal Göç ve Mülteciler Dairesi, 310 numaralı daire – entegrasyon programı, entegrasyon teşvikleri temel prensipleri, danışman
Ernst Strohmaier	Rusyalı Alman Gençliği e. V. Derneği
Dr. Gisela Steffens	Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, 326 numaralı daire, Kültürel Eğitim
Katharina Schöllgen	Aile, Yaşlılar, Kadın ve Gençlerden sorumlu Bakanlık, 406 numaralı daire
Professor Udo Dahmen	Baden-Vürttemberg Pop Akademisi, Sanat Müdürü ve Murahhas Aza, Alman Müzik Kurulu Başkan Yardımcısı
Heidi Schumacher	Federal Almanya dahilinde Kültür Bakanları Kurulu Daimi Konferansı, Rheinland-Pfalz Eyaleti Eğitim, Bilim, Gençlik ve Kültür Bakanı, Genel Kültür Eserleri Yöneticisi
Dieter Berg	Robert Bosch Vakfı Ltd. Şti. Yönetim Kurulu başkanı
Rolf Pitsch M.A.	Lesen Vakfı, Yönetim Kurulu Başkanı
Karin Babbe	Erika-Mann – Berlin İlkokulu, Müdire
Jale Yoldas	Deutsch-Türkisches Forum Stuttgart Derneği, Yönetici
Ayşegül Arslanoğlu	Lernwerkstatt, Kindergarten-City Berlin
Dorothea Fohrbeck	Federal Hükümet Göç, Göçmenler ve Entegrasyon Sorumlusu, Daire Başkanı

Konu Alanı 7:

«Spor aracılığı ile Entegrasyon – Potansiyellerin kullanımı, Arzın genişletilmesi, iletişim ağının büyütülmesi»

1. «Entegrasyon motoru» olarak sporun kullanımı için yapısal ve personelle ilgili ön koşullar

1.1. Durum tespiti

Alman Olimpiyat Sporları Federasyonu (DOSB) çatısı altında yaklaşık 27 milyon üye örgütlenmiş durumdadır. Yaklaşık 90.000 derneği ile DOSB ülkemizde toplumsal çeşitliliği yansıtan en büyük topluluktur. Dernek çatısı altında düzenlenenlerin yanı sıra geçen yıllar içerisinde özel düzenlenen spor faaliyetleri de yoğun ilgi görmektedir. Park, cadde ve kamuya açık alanlar spor alanı olarak kullanım görmektedir. Bunun da ötesinde spor programları da genişletilmiş olup ticari anlamdaki spor faaliyetleri (örneğin spor stüdyoları) giderek artan sayıda kullanıcı tarafından ilgi görmektedir.

Spor çok sayıda program sunmakta ve tüm insanlara – kişisel, kültürel veya maddi durumlarından bağımsız olarak – açık bulunmaktadır. Adil oyun ve fırsat eşitliği her spor türünde dünya genelinde kabul gören standart kurallarca düzenlenmektedir. Spor insanca bir duygu olan eşitlenme ihtiyacını gidermekte ve kişiliğin beden esaslı gelişimine yaramaktadır. Özellikle takım sporlarının icrası takım ruhunu geliştirmektedir, ki günlük hayatta takım ruhu kendiliğinden oluşan bir şey değildir.

Sportif faaliyetin bu olumlu etkileri herkesçe bilinmektedir. Buna göre spor yıllardan beri Federal Hükümet, eyaletler ve yerel yönetimler tarafından önemli ölçüde teşvik görmektedir. Bu destek ilk aşamada öncelikli olarak dernekler bazındaki sportif faaliyete yöneliktir. Spor kulüpleri kişilere katkıda bulunma, kişilik geliştirme gibi roller üstlenmekte ve böylece toplumumuzun dengeye ulaşmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Eyaletler ve yerel yönetimler spor kulüplerine kullanıma sundukları spor alanları ve kamu yararına çalışan projeler aracılığı ile destek vermektedirler. Federal Hükümet 1989 yılından beri «Spor yolu ile entegrasyon» isimli programla sporun farklı kökenlerden gelen insanların bir araya gelmeleri için en ideal platform olduğu gerçeğini kabullenmektedir.

Aradan geçen süre içerisinde neredeyse ya göçmen üyesi bulunmayan veya en azından anne ve babaları veyahut büyük anne ve babaları yurt dışında doğmuş üyesi bulunmayan dernek kalmamıştır. Spor kulüpleri ve dernekleri bu anlamda yıllardan beri göçmen kökenli kişilerin entegrasyonuna önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu noktada tüm dernekler göç olgusundan aynı oranda etkilenmiş değildir. Spor Bilimleri Federal Enstitüsü tarafından hazırlanan 2005/2006 yılı Spor Gelişim Raporu'nda (Özeti bir numaralı ekte yer almaktadır) büyük derneklerin ancak yüzde 30'u göçün etkisini hissetmektedirler.

Buna karşılık daha az branşı bulunan küçük veya orta büyüklükteki derneklerde ise bu oran yüzde 10 ila 15 arasında kalmaktadır. Halk arasında göçmenlerin oranındaki sürekli artışı, kulüplerin yaklaşık yüzde 28'i (özellikle de az branşta faaliyet gösteren kulüpler) göz ardı etmektedirler. Bu derneklerin daha büyük oranda artan göç olgusunu temel bir toplumsal değişim şeklinde görece biçimde hazırlanmaları gerekir.

Spor programlarının göçmen geçmişine sahip bireyler tarafından kabulü onlara aşağıda sıralanan düzeylerde entegrasyon fırsatları sunmaktadır:

Sosyal entegrasyon farklı etnik kökenden gelen insanların birbirleri ile temas etmeleri sonucu sosyal ilişkiler ve sosyal bağlar kurmaları şeklinde gerçekleşmektedir.

Kültürel entegrasyon ise örneğin dil edinimi ve günlük yaşamdaki davranış kalıplarından kültürel çeşitlilik içeren sosyal kalıpların edinimi gibi kültür tekniklerinin aktarılması ile gerçekleşir. Spor kulüpleri sadece spor yapılan yerler değil, aynı zamanda karşılıklı kültürler arası etkileşime zemin hazırlayan, günlük iletişimin kurulduğu yerlerdir.

Günlük hayattaki entegrasyon sonuç olarak spor kulüplerinde üyelere görüş bildirme hakkı verilmesi ve serbest, kamu yararına yönelik ve gönüllü sosyal faaliyet gösterilmesi ile sağlanır. Bu bağlamda kulüpler, dernek politikasına katılım ve dernek yaşamının ötesine geçen demokratik deneyim ve değer aktarımı ile bir anlamda demokrasi okulu» etkisi göstermektedirler.

Bu entegrasyon fırsatlarının bazıları günlük işleyiş içerisinde doğal olarak uygulamayla oluşmakta, diğerlerinin ise ayrıca destek görmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir. Spor dernekleri son derece heterojendir. Bu açıdan başarılı bir entegrasyon çalışması için genel öneriler şeklinde bir pekiştirme son derece zordur. Buna karşılık derneklerin edindiği tecrübelerden bazı çerçeve koşullar geliştirmek mümkündür, ki bunların bazıları göçmenlerin entegrasyonu açısından önemli yararlar sağlamaktadır.

Hedef gruplarına yönelik programların geliştirilmesi

Spor kulüpleri ve dernekleri tarafından geliştirilen entegrasyon tasarımları belirli hedef gruplarına yönelik olmalıdır. Sona eren veya henüz devam eden projelerden elde edilen sonuçlar ışığında göçmenleri hesaba katan spor programları geliştirilmeli ve bu programların bu kişilerce benimsendiği ve spor yolu sosyalizasyona yardımcı olduğu unutulmamalıdır. Kulüplerin hedef grubunu buldukları sosyal, kültürel ortamlarda, kendi lisan ve yaşam alanlarında almaları gerekir.

Açık havaya yönelik spor programları son derece önemlidir; derhal ve doğrudan derneğe üye olmayı gerektirmeyen düşük eşikli programlar özellikle henüz Alman dernek sistemini tanımayan göçmenler için yardımcı olmaktadır.

Hedef gruplarına yönelik programların geliştirilmesi özellikle göçmen geçmişine sahip genç kız ve kadınlarda önemli bir rol oynamaktadır. Her ne kadar bu konuda yeterli istatistiksel veri olmasa da, mevcut güncel araştırmalar göçmen kökenli genç kızların aynı yaş grubundaki erkeklerle oranla çok daha düşük oranda (organize) spor yaptıklarını göstermektedir. Ancak bundan kız çocukların spora daha az ilgi gösterdikleri sonucu çıkartılamaz. Kızlar da sportif faaliyetlere aynen erkeklerde olduğu gibi ilgi göstermektedirler. Ancak edinilen tecrübeler genç kızların çoğunlukla ancak kişisel bir görüşme sonucu ulaşılabılır olduklarını ve sunulan programa ancak ailenin tamamına hitap ettiği takdirde ilgi gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Buna bir de İslami kültür ortamından gelen kadın ve kızların sportif faaliyetlere katılabilmeleri için özel bir takım ön koşullara sahip oldukları noktasını ilave etmek gerekir. Buna örnek olarak kadın ve erkek için ayrı spor alanları, farklı duş ve giyinme alanları, bayan eğitimciler ve dini vecibelere uygun giysi gibi unsurlar verilebilir.

Kalıcı programların hazırlanması

(Organize) spor faaliyeti ile ve bunun sayesinde gerçekleşen entegrasyon süreçlerinin uzun vadeli ve kalıcı oluşu da hesaba katılmalıdır.

Kültürler arası araçların pekiştirilmesi

Dernek bünyesinde gösterilen entegrasyon faaliyeti daima göçmenlerle birlikte yürütülmelidir. Bunun için her iki yapı (Alman dernek yapısı ile göçmenlerin mevcut yapıları) arasında aracılık yapabilecek ve her iki taraftan kabul gören kişilere ihtiyaç vardır. Göçmen dernekleri (örneğin kültür dernekleri, dini dernekler, vb.) ile yakın işbirliği göçmenlere ulaşmayı kolaylaştırmakta ve sporun önemi konusundaki bilinci arttırmaya yardımcı olmaktadır.

Entegrasyon karşılıklı bir süreçtir

Yerli (Alman) halkı için önemli olan ön yargıları ve yabancı düşmanlığını yıkmaktır. Aynı zamanda da göçmenlerin kendilerini topluma açmaya hazır olmaları gerekmektedir. Sadece yerli ve göçmen halk birbirlerini karşılıklı kazanım kaynağı olarak gördüklerinde sportif faaliyet ve yarışmalar ötesinde dernekçilik üzerinden entegrasyon gerçekleşebilir.

1.2. Hedef belirleme

Spor organizasyonları derneklerin farklı kültürlere açılımı yönündeki çabalarını daha da kuvvetlendirmek istemektedir. Dernekler düzeyinde ise daha büyük bir ilgi ve anlayış geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu durum, özellikle belli bir göçmen grubundan yüksek yoğunlukta üye kaydı bulunan dernekler için geçerlidir (belli bir etnik kesime ait dernekler). Alman Dernekler Kanunu'na uygun olarak bu derneklerin kendilerini bütün halk gruplarına açmaları sağlanmalıdır. Bunun da ötesinde göçmenlerin derneklerin yapılarına dahil olmaları ve bunun sonucunda da topluma katılımlarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Tüm hedefler belirlenirken cinsiyet olgusu özellikle göz önünde bulundurulmalıdır. Hedef gruplarına yönelik özel programların artırılarak geliştirilmesi gerekmektedir, bu programlar, göçmen kadın ve genç kızların spor alanındaki (henüz gerçekleşmemiş) sosyalleşmeleriyle irtibatlandırılmalı ve doğrudan sosyal ve kültürel çevrelerinde uygulamaya konulmalıdırlar.

Bu hedefe ulaşmak için, aşağıdaki amaçlar doğrultusunda belirlenen uygulamalar, ulusal entegrasyon planı içerisinde kayda geçirilmelidir:

Proje tecrübelerinin belgelendirilmesi ve değerlendirilmesi:

Spor alanında entegrasyona yönelik uygulamaların etkisi hakkında halihazırda pek çok bilgi bulunmaktadır. Başarılı projelerden elde edilen çok sayıda tecrübe ve girişimler, gelecekte artarak bir araya getirilmeli, belgelendirilmeli ve değerlendirilerek birbirleriyle bağlantılandırılmalıdır. Mahalli ve bölgesel «en iyi uygulama örnekleri» yüzeye aktarılabilirlikleri açısından incelenmeli ve gerektiği takdirde bu mealde tekrar gözden geçirilmeli ve uygulamaya uygun hale getirilmelidirler.

Yetki alanlarının genişletilmesi ve vasıflandırma

Proje rapor sonuçları alana uygulanmalıdır. Entegrasyon çalışmalarının başarıya ulaşması için tespit edilebilen faktörler tabana aktarılmalıdır. Düzenli bilgilendirme çalışmalarıyla sporcular, dernek ve spor birliklerinin her katmanındaki gönüllü çalışanları entegrasyon konusu için duyarlı hale getirilmelidirler. Eldeki bilgilere dayanarak yeni beceri ve yetki alanları oluşturulmalı ve bunların eğitim programlarına dahil edilebilecek şekilde hazırlanmasına gayret edilmelidir. Antrenörlerin ve rehberlik hizmeti veren elemanların uygulama yeterlilik ve becerileri de bu yolla genişletilmelidir.

Yerel ağlar arası işbirliği

Spor alanında entegrasyon potansiyelinin tam olarak kullanılabilmesi için yerel ağlarla bağlantı kurmak zaruridir. Ağlar, yerel yönetimler himayesinde spor

derneklerinin, okulların, anaokullarının ve sosyal kurum ve kuruluşların birbirleriyle iletişim kurmalarına olanak sunmaktadırlar. Göçmen organizasyonları da şu ana kadarkinden daha güçlü ve daha sistematik olarak ağ yapılarına dahil edilmelidirler. Örgüt Ağları, karşılıklı anlayış ve iletişimi teşvik etmelidirler ve bunun da ötesinde işbirliği projelerinin oluşumu için iyi bir platform sunmaktadırlar. 2005-2006 yılları arasında yayımlanan spor gelişim raporuna göre, şu an spor derneklerinin % 70'i birbirleriyle işbirliği kurmakta ve % 62'si okullarla, % 29'u anaokulları ile, % 21'i ekonomi kuruluşlarıyla ve % 15'i gençlik daireleriyle birlikte çalışmaktadırlar.

Entegrasyon çalışması için etkin genel şartların oluşturulması

Spora ilişkin genel şartlar sosyal entegrasyonun gerçekleştirilebilmesi için ideal bir çıkış noktası sunmaktadırlar. Ancak etkisinin tamamını ortaya koyabilmesi için spora tamamlayıcı uygulamaların eşlik etmesi gerekmektedir. Genellikle tek bir spor derneğinin bütüncül bir entegrasyon tasarımı geliştirmek için sıklıkla gerekli kaynağa ve bilgiye sahip olmaması nedeniyle yeterli uzman danışmanlık olanaklarının sunulması gerekmektedir. Dernek bünyesindeki gönüllü çalışanların desteklenmesi için entegrasyon projelerinin teşvikini sağlayan şartların oluşturulması zorunludur. Bunun için gerekli alt yapının, özellikle spor salonlarının sunulması gereklidir. Göçmen kökenli kız ve kadınların kültürel, sosyal ve dini zaruriyetlerine uygun şartların yaratılmasına özellikle dikkat edilmelidir.

Entegrasyon konusunun içten ve dıştan güçlendirilmesi

Entegrasyon, önemli bir ortak alan konusunu oluşturmaktadır. Yetkili devlet daireleri ve ilgili kurumların konuyla bağlantısı bu kurumlar tarafından hesaba katılmalıdır.

Bunun da dışında spor birliklerinin, Federal Hükümet, eyaletler ve yerel yönetimlerin entegrasyon çalışmalarını itina ile hazırlanmış, geniş tutulmuş kamusal çalışmalar eşliğinde yürütmeleri zorunludur. Bu çalışmalar eşit ölçüde hem yerel hem de göçmen halka ulaşmalı ve sporun başarıları olumlu anlamda ön plana çıkarılmalıdır. Göçmen kökenli entegrasyon elçilerinin ve entegrasyon sorumlularının atanması bunun için faydalıdır. Burada göçmen organizasyonlarının (belli bir etnik kesime ait spor dernekleri, kültürel ve dini dernekler vb.), belde cemaatlerindeki yönetici kişilerin, özellikle Almanya'ya yerleşmiş bulunan anavatan gazete ve televizyonlarının, şu ana kadarkinden daha güçlü ve sistematik olarak iletişim yapılarına dahil edilmeleri gerekmektedir.

1.3. Projeler/Üstlenilen yükümlülük/Denetim görevleri

Çalışma grubu üyeleri bu amaçlara ulaşmak için gerekli olan uygulamaları özetlediler:

Projeler ve Federal Hükümetin yükümlülüğünü üstlendiği konular

Projelerden elde edilen tecrübelerin belgelendirilmesi ve değerlendirilmesi:

- Federal Hükümet, Göç ve Sığınmacılardan Sorumlu Federal Daire içerisinde Almanya genelinde spor alanında entegrasyon önerileri hakkında bölgesel ve bölgeler üstü durum tespiti için temel oluşturacak bir bilgilendirme platformu kurmayı üstlenmiştir. Bu platform, sporla alakalı entegrasyona yönelik uygulamaların kültür dernekleri tarafından da aynı şekilde saptanmasının mümkün olup olmadığını denetleyecektir.
- Federal Hükümet kendisi tarafından teşvik edilen Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu'nun «Spor yoluyla entegrasyon» isimli programını araştırıp sonuçlarıyla birlikte rapor edecektir.

Yeteneklerin geliştirilmesi ve vasıflandırma:

- Federal Hükümet, göçmen kökenli üyelerin kendi etnik spor dernekleriyle ve Alman spor derneklerindeki oranları hakkında güvenilir istatistik bilgilerin toplanmasının mümkün olup olmadığını ve bunun yollarını kontrol edecektir.
- Federal Hükümet «Spor alanında ve spor yoluyla entegrasyon» konusunu Federal Spor Bilimleri Enstitüsünün ağırlıklı araştırma noktası olarak tayin edecektir.
- Federal Almanya Spor Bilimleri Enstitüsü kendisinin desteklediği «Spor derneğindeki gençlerin entegrasyonu» ve «Almanya'daki göçmen spor dernekleri» adlı araştırma projelerinin sonuçlarını, spor politikasındaki transfer aktiviteleri ve spor organizasyonları vasıtasıyla temin edecektir.

Yerel ağlar arası işbirliği:

Federal Hükümet, spor ve siyaset dünyasındaki ortaklarıyla birlikte yürüttüğü işbirliği çalışmasını, Ulusal Entegrasyon Planının sunumundan sonra da sürdürmeye devam edecektir.

Entegrasyon çalışması için etkin genel şartların oluşturulması:

- Federal Hükümet, iki veya daha fazla teşvikin önlenmesi amacıyla, «Spor yoluyla entegrasyon» alanında Federal Hükümet tarafından finanse edilen projeleri saptayıp kaydedecektir. Bu işe, federal yetkiler, Almanya İçişleri Bakanlığı, Federal Almanya Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı ve Federal Almanya Ulaştırma, İmar ve Şehir

Geliştirme Bakanlığı ile federal dairelerin de dahil olduğu bir çalışma grubu çerçevesinde gerçekleştirilebilir. Çalışmaların bu şekilde koordine edilmesi ve birbirleriyle birleştirilmesi, spor programları ile sosyal kültürel ve eğitim kurumları arasında bir ağ kurulmasını mümkün kılmaktadır.

- Federal Hükümet «Spor yoluyla entegrasyon» programını, bu temel arz teşvikinin sürekliliğini sağlamak ve bütün katılımcılara bir plan teminatı vermek amacıyla daha da geliştirecektir.
- Federal Hükümet «Taraftar Bölgesi» isimli projeyi, 2007'den 2009'a kadar sürecek olan sözleşme müdetince destekleyecektir. Bu proje, Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu tarafından geliştirilen ve Sayın Merkel tarafından 2006 yılının Haziran ayında toplanan entegrasyon zirvesi çerçevesinde takdim edilen «Spor!-Gençlik!-Harekete Geç!» tasarısının bir parçasını oluşturmaktadır.

Entegrasyon konu alanının içten ve dıştan desteklenmesi:

- Federal Hükümet, Uilli Entegrasyon Planı çerçevesinde «Entegrasyon Platformu. Biz de varız!» isimli kampanyayı kamuoyuna tanıtmıştır. Spor birliğiyle işbirliği yapılarak ve afişler kullanılarak gelecek aylarda derneklerde entegrasyon konusuna ağırlıklı olarak dikkat çekilmelidir.

Eyalet ve yerel yönetimlerin uygulama ve yükümlülükleri (Eyalet ve yerel yönetimlerin düzenleme yetki ve sorumlulukları)

Federal Eyaletler, Federal Hükümetle birlikte göçmen kökenli daha çok insanın spor vasıtasıyla varolan yapılara katılımlarını ve bu yolla farklı kültürlerdeki insanların birbirlerine karşı anlayışlarını iyileştirmek amacını gütmektedir. Bunlar, belediyeye ait idari kurumların yanında özellikle kitlesel spor alanında örneğin spor salonlarının inşası ve sağlamlaştırılması ile modernizasyonu için ana sponsorluk görevini yürütmektedirler. Eyaletler bunun da ötesinde model ve pilot projeleri, entegrasyon düşüncesinin yerinde ve daha güçlü olarak kavranmasını sağlamak amacıyla desteklemektedirler. Buna ek olarak «Spor yoluyla entegrasyon» projesini çeşitli şekillerde desteklemektedirler.

«Spor yoluyla entegrasyon – potansiyellerin kullanılması, arz ve tekliflerin büyütülüp geliştirilmesi ve ağ bağlantılarının genişletilmesi –» konu alanları için oluşturulan çalışma grubunda eyaletler (kısmen Hessen Eyaleti'nin koordinasyonu ve spor bakanları konferansına başkanlık etmesi sebebiyle Mecklenburg Vorpommern Eyaletinin oylamasıyla) halihazırda kendi yükümlülük alanlarıyla ilgili önerilerini ortaya koymuşlardır, ki bunların içeriğindeki önemli noktalar burada da ele alınmıştır.

Projelerden elde edilen tecrübelerin belgelendirilmesi ve değerlendirilmesi:

- Hessen Eyaleti, spor alanında entegrasyona yönelik projelerle ilgili konu analizinin de içinde yer alacağı bir durum tespit çalışmasını ilk olarak eyalet düzeyinde başlatacaktır. Bu noktada deneysel incelemeler hazırlanmalıdır. Başarılı çalışmaların uygulamaya geçirilmesinde bir ödül sistemi takip edilmelidir. 2007 yılı Ağustos ayında Kuzey Ren Vestfalya ve Hessen Eyaletleri'nin birlikte gerçekleştirecekleri «Entegrasyon Kongresi» de bu durum tespit çalışmasına katkı da bulunacaktır.

Entegrasyon çalışması için etkin genel şartların oluşturulması:

- Spor salonları için kaynak sunumu: Eyalet hükümetleri sürekli olarak spor teşvikine yüksek tutarda yatırımda bulunma yükümlülüğünü üstlenmişlerdir. Gelecekte yapılacak yatırımlarda büyük oranda göçmenler için spor faaliyetleri sunan özel bazı dernek ve mahallelere öncelik verilip verilmeyeceği henüz karara bağlanmamıştır. Eyalet hükümetleri bu alanda güçlü bir eylem planına ihtiyaç olduğu kanaatinde. Bazı eyaletler tarafından göçmenlere yönelik entegrasyon politikası alanında taleplerin açık biçimde kaynak dağılımına yansıtılması düşünülmektedir. Yukarıda bahsedilen şartlarla ilgili eyalet hükümetlerince yapılacak iyileştirmelerden bir kısmı halihazırda başlamış bulunmaktadır. Diğer iyileştirmeler ise 2007 yılında başlayacaktır ve bunların gerçekleşmesi için iki ya da beş yıllık bir zaman dilimi öngörülmektedir.

- Schleswig Holstein Eyaleti, Schleswig Holstein'daki spor faaliyetlerinin teşviki ile ilgili yönetmeliği 16.11.2005'te gözden geçirmiş ve kamuoyuna yeniden duyurmuştur (Spor teşvik yönetmeliği 1.3.2007, Schleswig Holstein Eyaleti'nin 10.4.2007 tarihli nüshası, sayfa 260). Yönetmeliğin ikinci maddesinde açık olarak belirtilen teşvik konularına ilaveten g maddesi) «Spor yoluyla entegrasyon için projeler» teşvik ağırlık noktası olarak kataloğa alınmıştır. Konuyla ilgili teklifler Schleswig Holstein'a bağlı yerel yönetimler, spor dernekleri ve spor dernek birlikleri tarafından sunulabilirler. Öngörülen projeler, eyaletin spor alanında sunduğu teşvik yardımları çerçevesinde kullanıma sunulmuşlardır. Projeler, eksik ihtiyaç finansmanı yoluyla proje teşviki kapsamında desteklenmektedirler. Sözü edilen teşvik tutarı, her önlem için 5.000 Euro'yu geçmemelidir.

- Berlin Eyaleti'nde farklı meskun grupların sosyal entegrasyonu ve yabancı uyruklu vatandaşların özel ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, Berlin Eyaleti'ndeki spor faaliyetlerini teşvik yasasının 1. paragrafı uyarınca, Berlin Senatosu'nun spor faaliyetlerini destekleme amaçları arasında yer almaktadır.

- Hamburg Hansestadt Senatosu 19 Aralık 2006'da göçmenlerin entegrasyonuna yönelik bir eylem tasarısını karara bağlamıştır. «Şehirde birlikte yaşam» konusu çerçevesinde, spor kendi başına bir eylem alanı olarak ortaya konulmuştur. Burada esas ağırlık noktasını çocuklar ve gençler oluşturmaktadır.

Entegrasyon konu alanının içten ve dıştan desteklenmesi:

- Eyalet hükümetleri bu yıl içerisinde göçmenlerin spor politikası yoluyla topluma kazandırılmalarına daha çok önem verilip verilmeyeceği noktasında ve bunun önemini arttırmaya yönelik organizasyona ilişkin adımlar atılmasının gerekliliği noktasında denetleme yükümlülüğünü üstlenmiş bulunmaktadır. Bunun uygulanması için 2007'den 2008'e kadar süren bir zaman dilimi belirlenmiştir. Başarılı ve uygun bir biçimde uygulanması halinde entegrasyon politikası uzun vadeli bir ortak görev alanı olarak anlaşılmaktadır.

Yerel ağlar arası işbirliği:

Yerel yönetimlerdeki kurum temsilcileri, üyeleri adına yükümlülük alacak yetki ve vekaletlerinin bulunmadığını belirtmektedirler. Üst düzey birliklerin kendi sorumlulukları da ancak yetkili kurulun karara bağlamasının ardından değerlendirilmektedir. Bu sebeple, çalışma grupları tarafından yalnızca uygulanacak projelere yönelik tavsiye kararları üzerinde çalışılmıştır.

- Çalışma grubu, tüm şehir genelinde entegrasyon konferanslarının toplanması ve akabinde «Spor ve Entegrasyon» konulu bir çalışma grubunun kurulması yönünde görüş beyan etmiştir. Çalışma grubu, entegrasyon sorununun ortak bir konu olduğu ve bu sebeple şehirlerde sadece bir kurul olarak değil, yönetim (sevk ve idare) düzeyinde ele alınması gerektiği yönünde tavır ortaya koymaktadır.
- Çalışma grubu, sivil toplum çabalarını özellikle spor alanındaki çabaları, yerinde düzenlenecek aktivitelerle birleştirme yönündeki çabaları desteklemektedir.

Sivil Toplum Örgütlerinin projeleri ve yükümlülükleri

Spor, derneklerin bir çoğu tarafından pek çok projede entegrasyon aracı olarak kullanılmaktadır. Projelerin çokluğu nedeniyle hepsini burada anlatmak mümkün değildir. Bu sebeple, onları temsilen spor faaliyetlerini çatısı altında toplayan bir organizasyon olarak Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu'nun ve onun en büyük üye birlikleri olan Alman Futbol Federasyonu ve Alman Spor Federasyonları'nın öngördükleri uygulamalara ve üstlendikleri yükümlülüklerle değinilmiştir.

Projelerden elde edilen tecrübelerin belgelendirilmesi ve değerlendirilmesi:

- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, «Spor yoluyla entegrasyon» programının araştırılması ve sonuçlarının raporlarla ortaya konulması yükümlülüğünü üstlenmektedir. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, pratik araştırma çalışmalarında ve değerlendirme safhasında birlikte çalışacak ve yapılan araştırmanın raporlarıyla ortaya konulması için gerekli tüm bilgi ve malzemeleri kullanıma sunacaktır. Sonuçlar incelendiğinde ortaya çıkan değerlendirmeler, yapılacak eylemlere yönelik tavsiyeler bazında program üzerinde yapılacak olan gözden geçirme faaliyetlerinde kullanılacaklardır.
- Alman Spor Federasyonu (DTB), Jimnastik ve Spor Dernekleri Atılım Ödülü çerçevesinde «kadın ve kızların entegrasyonu» kategorisinde en iyi uygulama projelerini tespit etmiş ve bunları ödüllendirmiştir. Bu ödül 2007 Kasım ayında düzenlenen Stuttgart Spor Kongresi çerçevesinde ilan edilmiştir. Bu ödülün, 2008 yılından itibaren Alman Spor Federasyonu Derneği yıllık ödülü olarak genişletilmesi planlanmaktadır.

Yeterliliklerin geliştirilmesi ve vasıflandırma:

- Söz sahibi kişilerin vasıflandırılması (Örneğin; göçmen kökenli kadınlar, antrenörler, hakemler vb.) büyük önem arz etmektedir (Özellikle kültürler arası öğrenme, uyumsuzluk yönetimi konularında). «Spor yoluyla entegrasyon» programı çerçevesinde desteklenen göçmenlerin vasıflandırılmasına yönelik bir proje olarak «Kültürler arası spor», şu anda Koblenz Landau Üniversitesi tarafından araştırılmaktadır. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, varolan göçmenlerin vasıflandırılmasına yönelik «Kültürler arası spor» projesini tüm eyaletlerde hayata geçirme ve bunu çeşitli spor dallarında yoğun olarak uygulama yükümlülüğünü üzerine almaktadır.
- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu ve Almanya Futbol Federasyonu birlikte bir eğitim modeli geliştireceklerdir. Bunun için Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu' nun sunduğu «Kültürler arası spor» eğitim kursu baz alınmaktadır. Almanya Futbol Federasyonu, bu modeli futbola özel bazı içerik ilaveleriyle tamamlayacaktır. Bu eğitim kursunun spor birlikleriyle derneklerin her düzeyinde ve «Spor yoluyla entegrasyon» programı koordinatörlerinin desteğiyle yürütülmesi gerekmektedir.
- Alman Spor Federasyonu, düzenlediği yıllık spor kongrelerinde raporlar, atölye çalışmaları ve tartışma platformları yoluyla dernek yöneticileri ve çalışanlar için «spor derneklerinde kadın ve kızların entegrasyonu» konusunu işlemektedir. Bir dahaki kongrelerin ilki 2007 yılının Kasım

ayında ve ikincisi de 2008 yılının Kasım ayında yapılacaktır.

Yerel ağlar arası işbirliği:

- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, «birleşik ağ» metodunu çalışma prensibi olarak güçlendirecektir. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, «Spor yoluyla entegrasyon» programının tüm katılımcılarını, yerel yönetimlerden ve eyaletlerden gelen tüm tekliflerin programın ağ çalışmasına dahil edilmesi doğrultusunda yönlendirme yükümlülüğünü üstlenmektedir. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu bunun da ötesinde tecrübe ve yeterliliklerinin yanı sıra milli ve uluslararası iletişim ağını güçlendirerek entegrasyon amacının hizmetine sunmayı teklif etmektedir. Federasyon eyaletler ve yerel yönetimler düzeyindeki proje koordinatörleri vasıtasıyla iletişim ağlarının tüm ülke düzeyinde oluşturulması ve genişletilmesi ile eyalet spor federasyonları kadrolu çalışanlarının desteklenmesi sorumluluğunu üstlenmektedir.
- Alman Futbol Federasyonu bir iletişim ağı olan «Entegrasyonu» kurmayı planlamaktadır. Bu ağ futbol alanında yerli ve bölgesel entegrasyon projeleri arasında iletişim oluşturacak ve gerektiğinde bunların koordinesini sağlayacaktır.

Entegrasyon çalışması için etkin genel şartların oluşturulması:

- «Spor yoluyla entegrasyon» programının bir süreç içerisinde kalite güvencesi sağlanmalıdır. Bunun için Federal Hükümetle ve eyalet spor birlikleriyle birlikte bu çalışmanın sevk ve idaresine kaynaklık teşkil edecek hedefler kararlaştırılmıştır. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, bu hedefleri Federal Hükümetle birlikte 2007 yılının ilk yarısında birlikte oylama ve bir test döneminden sonra 2008 yılında tüm Almanya genelinde uygulanmasını sağlama görevini üstlenmektedir.
- Eyalet spor federasyonları «Spor yoluyla entegrasyon» programıyla çok yakın bir ilişki içerisinde. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu'nun bakış açısına göre, bu programın kalıcı ve aynı zamanda etkili, nitelikli bir şekilde genişletilmesi diğer spor federasyonların da bu programa dahil edilmesi ile mümkündür ve arzu edilen de budur.
- Sporun entegrasyonla ilgili yüksek potansiyelini daha kuvvetli bir biçimde kullanmak için Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, «sosyal bir şehir» ve «spor yoluyla entegrasyon» programları arasındaki işbirliğini iyileştirme yönünde çaba gösterecektir. Buradaki amaç yerleşim yerlerine yakın yerlerde sunulan spor ve hareket faaliyetlerinin özellikle sosyal açıdan ihmal edilmiş, dezavantajlı mahallelerde desteklenmesi ve oluşumlarının tamamlanmasıdır. Almanya Olimpiyat Sporları

Federasyonu, bir işbirliği platformu kurulması ve «spor yoluyla entegrasyon» ve «sosyal bir şehir» programları arasındaki iletişimi yoğunlaştırmak konusunda yükümlülük altına girmektedir.

- «Top bizde»: Irkçılığa ve Ayrımcılığa Karşı Futbol» örnek projesinin teşviki (Bakınız 1.3.3; Önlem: «Taraftar Bölgesi» projesi). Bu projenin masrafları Almanya Futbol Federasyonu ve Federal Hükümet tarafından eşit oranda karşılanmaktadır.
- Almanya Futbol Federasyonu, 2007 yılı Mayıs ayında Berlin'deki okullarda Alman Fransız öğrencileri eyalet oyunları çerçevesinde «Şiddetin önceden önlenmesi ve entegrasyon» konulu bir proje haftası düzenlemektedir. Bu amaç doğrultusunda Almanya Futbol Federasyonu tarafından ders malzemeleri hazırlanmıştır. Bu malzemelerin, ileride buna müteakip yürütülecek projelerde kullanımı proje haftasından sonra karara bağlanacaktır.

Entegrasyon konu alanının içten ve dıştan desteklenmesi:

- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, «Spor yoluyla entegrasyon» programı kapsamında kamusal çalışmaları genişletmeyi taahhüt etmektedir.
- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu ve Almanya Futbol Federasyonu Federal Hükümetin «Entegrasyon platformu – Biz de varız» isimli afiş kampanyasını destekleme ve kendisine bağlı üye organizasyonlarını da bu konu da uyarma yükümlülüğünü üzerine almaktadır. Diğer spor federasyonları da bu çalışma için ikna edilmelidirler.
- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu Başkanlığı, 2006 yılının yazında entegrasyondan sorumlu üç elçi tayin etmiştir. Bunlar halihazırda pek çok etkinliklere katılmış ve Federal Almanya Hükümetinin «Entegrasyon platformu – Biz de varız» isimli kampanyasını desteklemiş bulunmaktadırlar. Federasyon, entegrasyondan sorumlu daha başka elçiler atama yükümlülüğünü üstlenmektedir ve buna ek olarak bir de görev profili geliştirmiştir.
- Almanya Futbol Federasyonu Başkanlığı 1 Aralık 2006 tarihinde ilk gönüllü entegrasyon sorumlusunu atamış bulunmaktadır. İhtiyaç dahilinde olmak üzere yakın zamanda göçmen kökenli yeni entegrasyon elçileri atanmalıdır.
- Almanya Futbol Federasyonu projelerin geliştirilmesi ve öngörülen projelerin uygulamaya geçirilebilmesi amacıyla yönelik olarak «şiddeti önleme» birimi ile sıkı bir ilişki ağı içerisinde bulunacak bir entegrasyon uzman komisyonu oluşturacaktır.
- Almanya Futbol Federasyon Meclisi 2007 yılının Ekim ayında ilk olarak geniş kapsamlı bir futbol gelişim planı çıkaracaktır. Bu plan hazırlanırken

Almanya Futbol Federasyonu'nun entegrasyon konusundaki hedefleri ve buna ilişkin projeleri çok önemli bir rol oynayacaklardır.

- Almanya Futbol Federasyonu ve Daimler-Chrysler arasındaki işbirliği çerçevesinde, Almanya Futbol Federasyonu içerisinde ve başka okullar ile dışardan proje yürüten kişi ve kurumaların bünyesinde, proje ve uygulamalar için yıllık bir entegrasyon ödülü duyurusunda bulunulması planlanmaktadır.
- Almanya Futbol Federasyonu, federasyonun ve bağlı derneklerin yönetici kadrolarına ve çalışanlarına yönelik olarak, spor derneklerinde kadın ve kızların entegrasyonunu sağlama konusunu, düzenli olarak 22.000 nüsha halinde yayımladığı ve üye derneklere ücretsiz dağıttığı «Alman Jimnastiği» isimli dernek magazininde ağırlıklı olarak işlemektedir. Almanya Futbol Federasyonu trampolinde Olimpiyat madalyası kazanan ve 2000 yılında Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu tarafından entegrasyondan sorumlu üç elçiden birisi olarak atanan Anna Dogonadze'yi de bu çalışmalara dahil etmeyi planlamaktadır.

Entegrasyona yönelik uygulamalarda cinsiyet bakış açısının güçlendirilmesi

- Çeşitli resmi ve sivil kurum ve kuruluşların yardımlarıyla tahminen 2000 yılının Mayıs ayından itibaren Kuzey Ren Vestfalya Eyaletine bağlı Eyalet Spor Federasyonu tarafından yürütülmekte olan «Spor entegrasyonu sağlıyor – spin.» isimli proje desteklenecektir. Bu proje, kadın göçmenlerin spor faaliyetlerine katılımını sağlamayı ve onları antrenör olarak yetiştirmeyi ve giderek artan bir biçimde Spor derneklerinde sorumlu pozisyonlarda çalışmaya ıstırdırmayı hedeflemektedir. Takip edilen projenin çıkış noktası olarak bu sadece spor faaliyetleriyle ilgili çalışmaları kapsamamakta; aynı zamanda özellikle Müslüman kökenli göçmen kadınlara yönelik dil ve kültür çalışmalarını da içermektedir. Eyalet Spor Federasyonu, Duisburg, Gelsenkirchen ve Essen şehirlerinde, bu projenin gerçekleştirilmesine yönelik çeşitli imkanların kullanılmasını model olarak test edecektir. Buradan elde edilecek sonuçlardan «Spor yoluyla entegrasyon» projesi de faydalanacaktır.
- Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Hükümetinin eylem planındaki ağırlık noktalarını hem halihazırda denenmiş projelerin yürütülmesi, hem de içerik olarak yeni plan ve programların geliştirilmesi oluşturmaktadır. Halihazırda uygulaması tamamlanmış projelerden «Göçmen kadınlarla spor» isimli Almanya genelinde model özelliği taşıyan programa (1995–1998) değinilmelidir ki, bu program yürütülürken ilk defa göçmen kökenli kadınlar için bir antrenörlük meslek geliştirme kursu faaliyete geçirilmiştir. Sporun kültürler arası açılıma ön ayak olması sürecinde, gelecekte yürütülecek tüm

4.7.

projelerin en önemli hedef grubunu göçmenler arasındaki kadınlar ve gençler oluşturacaktır. Bu noktada hem kültürel farklılıkların dikkate alınması, hem de dernekleşmiş spor organizasyonları ve projeyi yürüten diğer sorumlu sponsor kuruluşları arasındaki işbirliğini güçlendirecek programların geliştirilmesi gerekmektedir.

- Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu şu an «Ana konu cinsiyet» ve «Spor yoluyla entegrasyon» bölümleri için, üye organizasyonlar ve derneklerle birlikte kadın göçmenlerin spor konusundaki ihtiyaçlarını dikkate alacak öneriler ortaya koymak amacıyla bir proje geliştirmektedir. Bu proje «Spor yoluyla entegrasyon» programına bağlı olarak yürütülecek ve böylelikle birlikte çalışmadan doğacak olumlu etkilerden de faydalanılacaktır. Almanya Olimpiyat Sporları Federasyonu, Başkanlığın aktüel çalışma programına dayanarak, göçmen kökenli kadın ve genç kızlara yönelik olarak bir ağ oluşturma projesini uygulamaya geçirme yükümlülüğünü üstlenmektedir. «Ana konu cinsiyet» ve «Spor yoluyla entegrasyon» bölümleri, bu projenin üç yıllık bir sürede gerçekleştirilmesini öngörmektedirler. Burada takip edilen hedef, göçmen kadınlar tarafından tercih edilen spor dallarında (örneğin; Dövüş sporları, futbol, dans ve yüzme) kurslar sunmaktır. Bu Proje ağı on şehirde uygulamaya geçirilecektir. Spor dışındaki organizasyonların da projeye dahil edilmeleri neticesinde, projenin ağ olma özelliği de ortaya çıkmaktadır. Bunun dışında spor alanında arzlar diğer vasıf kazandırma kursları ile (örneğin dil öğrenim kursları) bağlantılı

hale getirilmelidir. Bu proje «Spor yoluyla entegrasyon» programına da sponsor olarak desteklemiş olan spor dernekleri tarafından yürütülmektedir.

- Alman Futbol Federasyonu kızların futbol yoluyla topluma entegrasyonunu sağlayacak bir model projeyi desteklemektedir. Bu yapılırken, sosyal seviyenin düşük olduğu bölgelerden seçilmiş kızların turnuva organizasyonları düzenlemek ve okul çalışma grupları kurmak gibi kendi girişimleri vasıtasıyla derneklere ulaşmaları kolaylaştırılmalı ve böylelikle topluma entegrasyonları desteklenmelidir.
- Almanya Futbol Konfederasyon Başkanlığı, «Göçmen kökenli kadın ve genç kızların Topluma entegrasyonu» konusunun koordinesi ve tetkiki için 2006 yılının Eylül ayında bir başkanlık komisyonunu toplantıya çağırmıştır. Bu çalışmanın sonuçları, Frankfurt Main şehrinde gerçekleştirilecek olan Uluslararası Alman Spor Şenlikleri çerçevesinde sunulacaktır.
- Alman Futbol Federasyonu, spor derneklerinin şu ana kadarki tecrübelerini de göz önünde bulundurarak, belli spor derneklerinde denenmek üzere, kadın ve genç kızların, jimnastik ve dans dallarına ağırlık veren derneklere katılımını sağlayacak bir tasarım üzerinde çalışmaktadır. Buradan elde edilecek olan sonuçların değerlendirmesi ise 2009 yılında Frankfurt Main şehrinde düzenlenecek olan Uluslararası Alman Spor Şenlikleri'nde yapılacaktır. Bunu, bu tasarımın diğer başka dernekleri de içine alacak şekilde de genişletilmesi izleyecektir.

Ek 1

Prof. Dr. Christoph Breuer, Prof. Dr. Heinz-Dieter Horch und Prof. Dr. Volker Rittner (Alman Spor Yüksek Okulu) tarafından yürütülen ve spor bilimlerinden sorumlu Federal Alman Enstitüsü, Alman Olimpiyat Sporları Federasyonu ve eyalet spor federasyonlarının birlikte finanse ettikleri «Spor Gelişim Raporu 2006/2007» isimli araştırma sonuçları.

Spor Dernekleri ve Demografik Değişim

Almanya'da bulunan spor derneklerinin (yaklaşık 40.000 dernek) yüzde 45'i demografik değişimden dolayı eylem ve hareket alanlarında etkilendiklerini düşünmektedirler. Çocuk ve gençlerin nüfus oranının düşüşü, nüfusun giderek yaşlanması ve küçülmesi gibi olgular yanında, demografik değişimin görülen yüzlerinden birisini de göç konusu oluşturmaktadır. Göçmen nüfusunun genel nüfusa oranının giderek artması beklenmektedir. Bu gelişme, bir yandan göçmen kökenli meskun gruplardaki doğum oranlarındaki olumlu artış, diğer yandansa göç olgusu ile açıklanmaktadır.

Demografik değişimden etkilenen tüm spor derneklerinin % 7 ila % 15'i, faaliyetlerinin göçmen hareketinden etkilendiği kanaatindedirler.

Bu noktada, Federal eyaletler arasında, çok ciddi farklılıklar gözlemlenmektedir ki bu durum göçten etkilenme konusunda, iki yönlü bir tespiti mümkün kılmaktadır: Eski eyaletlerdeki spor derneklerinin % 15'i göçten etkilendiklerini belirtirlerken, yeni eyaletlerdeki spor derneklerinde bu oran % 8'den bile daha az bir düzeydedir.

Çeşitli dernekler incelendiğinde bunların da göçten etkilenme hususunda kayda değer farklılıklar gösterdikleri ortaya çıkmaktadır. Göçmen yerleşiminin doğurduğu sonuçlardan büyük derneklerin % 30'u etkilenebilirler. Geriye kalan diğer dernek türlerinin (örneğin; az iştirakli küçük dernekler ve çok iştirakli orta büyüklükteki dernekler) yalnızca % 10 ila % 15'i için bu durum geçerlidir.

Genel olarak spor derneklerinin demografik değişimi olduğundan daha hafife mi aldıkları yoksa konuyu abartarak mı ele aldıkları sorgulanmalıdır. Bu sorunu hafife alma gibi bir tutum, spor derneklerinin merkezi öneme sahip bir toplumsal değişikliğe karşı hazırlıksız yakalanmalarına yol açabilir. Meskun nüfus içerisindeki giderek artan göçmen oranı söz konusu derneklerin % 28'i tarafından (özellikle az iştirakli küçük ölçekli dernekler) hafife alınırken, bu derneklerin % 4'ü de bu gerçeği olduğundan daha da büyütmektedirler. Bu noktada bölgesel farklılıkların söz konusu olmadığı görülmektedir.

Demografik değişimin yol açtığı sonuçlara bir tepki olarak, bilhassa orta ve büyük ölçekli dernekler artan bir şekilde yeni faaliyetler sunma yoluna gitmişlerdir. Diğer derneklerle güçlendirilmiş bir işbirliği çalışmasına girmek de en sık uygulamaya konan tedbirler arasında yer almaktadır.

Spor dernekleri arasındaki işbirliği ve bölgesel entegrasyon

Spor derneklerinin bölgesel bütünleşme çalışmalarına katkıları tarihi bağlamda ele alındığında, yerel yönetimler ve spor dernekleri arasındaki ilişkinin spor hareketi ortaya çıktığından beri canlı bir diyalog özelliği taşıdığı görülmektedir. Bölgesel işbirliği alanı, spor derneklerinin kamuya yönelik çalışmaları çerçevesinde özellikle şu an ve gelecekte de giderek artan bir oranda özel bir ilgiyi hak etmektedir; çünkü toplumsal gelişim alanında pek çok sorun hem geniş kapsamlı bölgesel konularda güçlü bir organizasyon faaliyetini, hem de yeni işbirliği modellerini zaruri hale getirmektedir. Özellikle sektörler arası oluşturulan, farklı organizasyonların ve çeşitli siyasi alanların da işbirliği içerisinde çalıştıkları iletişim ağları, sosyal entegrasyon için yerine getirilmesi gerekli görevler noktasında büyük başarılarla ulaşma şansını sağlamaktadırlar.

Spor derneklerinin çoğunun yaptığı çalışmalar, bölgesel ağ oluşumunun toplumsal ve siyasal zaruretini açıkça ortaya koymakta ve böylelikle sivil girişimin önemini, etkinlik ve potansiyelini de kanıtlamaktadırlar. Bu şekilde spor derneklerinin % 70'i diğer spor dernekleriyle ve % 62'si de okullarla işbirliğine gitmektedir. Bunun da dışında, derneklerin % 24'ü çocuk yuvalarıyla, % 21'i ise ekonomik kuruluşlarla, % 5'i gençlik ve çocuk esirgeme kurumlarıyla birlikte çalışmaktadırlar. Böylelikle de göçmenlerin topluma entegrasyonlarının başarıyla sağlanması için elverişli şartları da oluşturmuş bulunmaktadırlar. Çünkü bu şartların oluşumu, güçlü bir biçimde ağ bağlantılarının oluşturulmasına bağlıdır.

Ek 2

Eyaletlerin «Ulusal Entegrasyon Planı'na» İştirakleri

1. Temel görüş

Federal düzey ile bölgesel düzey arasında bir konumda bulunan Eyalet hükümetleri entegrasyonu spor yolu ile gerçekleştirme uygulamasını çok ciddiye alırken şu hedefleri takip etmektedirler:

- Spora yönelik bir siyaset izlemek,
- Yardımlaşma ilkesini temel almak,
- Sportif faaliyetlerde bulunan nüfusa bazı erdemler kazandırmak,

Federal hükümetler, geçmiş yıllar içerisinde göçmenlerin entegrasyonunun daha da önem kazandığı, geniş çaplı bir entegrasyon politikası izlemektedirler. Bu bakımdan şu anda bir sistem değişikliğine gidilmesi gerekli olmamakla birlikte entegrasyonun Federal Hükümet, yerel yönetimler ve eyalet spor konfederasyonları ile birlikte yürütecekleri ve çalışmalarının ağırlık noktasını oluşturacak bir konu olarak bir tanımının yapılması gerekmektedir. Şu ana kadar yapılan çalışmaların değerlendirilmesi bunların ancak tek tek ele alınmaları ile mümkündür ki, bilindiği gibi sırf bu sebeple bile araştırma ve incelemenin etkin hale getirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Ama yine de bu çalışmaların, uygulanmakta olan entegrasyon politikası çerçevesinde bir değerlendirilmesinin yapılmasına çalışılmalıdır.

2. Hedef belirleme

Eyalet hükümetleri, Federal Hükümet ile birlikte daha fazla göçmen kökenli insanın, spor yoluyla varolan yapılarla kaynaşması amacını gütmekte, ve bununla da farklı kültürden insanların birbirlerini daha da iyi anlamalarını sağlamayı hedeflemektedirler. Bununla varılmak istenen hedef ise, sivil toplumun temelinin güçlendirilmesidir. Entegrasyon anlayışı pratik ve teorik olarak karşılıklı kabul esasına dayanmalıdır.

3. Başarı faktörleri

Bu sebeple karşılıklılık esasına dayalı aktif bir entegrasyon politikasını başarıya ulaştıran faktörleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Kültürel kimliğin korunması,
- Diyalog esasına dayalı bir entegrasyon,

- Göçmen kökenli söz sahibi kişilerin aktif olarak yetiştirilmesi ve kazanımı,
- Entegrasyon alanında siyaset yapabilme kabiliyeti,
- Kaynakların kullanıma hazır bulundurulması ve
- Olay yerindeki zorlukların aşılması.

4. Konu: Genel şartların oluşturulması

4.1. Ağırlıklı konu alanı: Spor salonları için kaynak ve yardımın kullanıma hazır bulundurulması, sosyal yükümlülükler, gençlere yardımda bulunulması ve teşvik edilmeleri, kuralcı düzenlemeler.

Durum tespiti

Eyalet hükümetleri, yerel yönetimlerdeki kurum ve kuruluşlarla beraber spor lokallerinin – özellikle kitle sporları söz konusuysa – inşasının sağlanması ve modernizasyonu noktasında ana sponsorluk görevini üstlenmişlerdir. Kullanılan kaynağın en büyük kısmı, dolaylı yahut dolaysız olarak görevin yerine getirilmesi için kullanılmaktadır. Eyalet hükümetlerinin bu yöndeki güçlü yatırımları – en yenileri Rheinland Pfalz, Hessen ve Aşağı Saksonya eyaletlerince gerçekleştirilmiştir – genel nüfusun spor faaliyetleri açısından fayda sağlamaktadırlar. Göçmenler için uygulanan entegrasyon politikası alanında taleplerin kısmen kaynak ve yardım dağıtımına da açıkça yansıtılması düşünülmektedir.

Üstlenilen yükümlülükler

Eyalet hükümetleri daimi olarak milyon değerindeki tutarları, spor faaliyetlerinin ve bilhassa spor meskenlerinin desteklenmesi için tahsis etmeyi taahhüt etmektedirler. Gelecekte yapılacak yatırımlarda büyük oranda göçmenler için spor faaliyetleri sunan özel bazı dernek ve mahallelere öncelik verilip verilmeyeceği henüz karara bağlanmamıştır. Eyalet hükümetleri bu alanda güçlü bir eylem ihtiyacı olduğu kanaatinde dirler.

Örnek Eyalet; Schleswig Holstein

Kısa Tanıtım

Schleswig Holstein eyaleti spor faaliyetlerinin teşvikine yönelik yönetmeliği gözden geçirmiş ve yeniden kamuoyuna duyurmuştur (01.03.2007 tarihli Spor Teşvik Yönetmeliği, 10.04.2007 tarihli Sayfa 260'dan itibaren Schleswig Holstein Resmi Gazetesi). Yönetmeliğin 2 numaralı maddesinde açıkça belirtilen teşvik konularına ilaveten ağırlıklı teşvik konusu olarak «Spor yoluyla entegrasyonun sağlanması için uygulanacak projeleri» içeren 9 maddesi de kataloğa alınmış bulunmaktadır. Konuyla ilgili teklifler Schleswig

Holstein'a bağlı belediyeler, spor dernekleri ve spor dernek birlikleri tarafından sunulabilirler.

Zaman Dilimi

Abl. Schleswig-Holstein, büyük olasılıkla 2007 yılının Mayıs ayında yayınlanacaktır; yönetmelik ilk etepta 31.12.2009 tarihine kadar geçerliliğini koruyacaktır.

Mali Çerçeve

Tedbirler, eyalete ait spor teşvik yardımları çerçevesinde hizmete sunulmuşlardır. Konuyla ilgili projeler eksik ihtiyaç finansmanı yoluyla proje teşviki kapsamında desteklenmektedirler; sözü edilen teşvik tutarı proje başına 5.000 Euro'yu geçmemelidir. Bunlar dışında malumat verilmesi şu an mümkün olmakla birlikte, bunun ileride yapılıp yapılamayacağı, diğer teşvik ağırlık noktalarında yapılacak tekliflerin durumlarıyla yakından ilgilidir.

Örnek eyalet: Berlin

Berlin Eyaletinde farklı meskun grupların sosyal entegrasyonu ve yabancı uyruklu vatandaşların belli ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, Berlin Eyaletindeki spor faaliyetlerini teşvik yasasının 1. Paragrafı uyarınca Berlin Senatosunun spor faaliyetlerini destekleme amaçları arasında yer almaktadır.

Zamanlama

Yukarıda bahsedilen şartlarla ilgili eyalet hükümetlerince yapılacak iyileştirmelerden bir kısmı halihazırda başlamış bulunmaktadır, diğer iyileştirmeler ise 2007 yılında başlayacaktır ve bunların gerçekleşmesi için iki ya da beş yıllık bir zaman dilimi öngörülmektedir.

5. Konu: Bir tedbir alanı olarak entegrasyona değer kazandırılması

5.1. Ağırlıklı konu alanı: Entegrasyonun ortak görev alanı olarak benimsenmesi

Durum tesbiti

Eyalet hükümetlerinden birkaçı «Spor yoluyla Entegrasyon» projesini ortak bir görev konusu olarak değerlendirmek suretiyle bu projenin önemini artırmaya ve kısmen ek kaynaklarla desteklemeye başlamışlardır.

Tedbirler/Üstlenilen yükümlülükler

Eyalet hükümetleri bu yıl içerisinde göçmenlerin spor politikası yoluyla topluma kazandırılmalarına önem verilip verilmeyeceği konusunda ve entegrasyonun önemini artırmaya yönelik organizasyona ilişkin adımlar atılmasının zarurietini noktasında denetleme yükümlülüğünü üzerlerine almış bulunmaktadır. Bunun uygulanması için 2007 den 2008'e kadar süren bir zaman dilimi belirlenmiştir. Başarılı ve uygun bir biçimde uygulanma noktasında entegrasyon

politikası uzun vadeli bir ortak görev alanı olarak anlaşılmaktadır.

6. Konu: Tek tek projeler

6.1. Ağırlıklı konu alanı: Eyalet hükümetlerinin yürüttükleri projeler

Durum tespiti

Eyalet hükümetleri, entegrasyon düşüncesinin yerinden harekete geçirilmesini sağlayacak olan projeleri desteklemektedirler. Bu anlamda henüz daha başlamamış projeleri çoğunlukla pilot projeler şeklinde, başlamış projeleri ise en iyi uygulama örnekleri olarak desteklemektedirler, bu arada yeni programların ortaya çıkarılmasını teşvik etmektedirler.

Hessen örneği

Hessen Eyalet Hükümeti beş yıldır mesleki eğitimden geçirilmiş göçmen kökenli antrenörlerin söz sahibi kişiler olarak spor derneklerine girmelerini sağlayan «BAŞLANGIÇ» isimli projeyi desteklemektedir. Projenin 2007 yılında orta vadede sürdürülebilmesi için gerekli mali çerçeve garanti altına alınmıştır (bunun için bütçe hukuku açısından mümkün olduğu müddetçe yıllık 130.000 Euro'luk bir bütçe ayrılmıştır.)

Hessen Eyalet Hükümeti spor alanında göçmen kökenli kişilerin-bilhassa gençlerin – (Dernek menajeri ve Kurs antrenörü olarak), meslek alanında eğitim alma, bunu ilerletme ve geliştirmelerini güçlendirmeye yönelik girişimleri desteklemektedir.

Buna uygun girişimler 2007 yılında desteklenmiş bulunmaktadır. Tedbir başına 5000 ila 10.000 Euro'luk bir bütçe ayrılmıştır.

Hessen eyalet hükümeti gençlere yönelik spor çalışmaları yoluyla eğitim ve öğretimi özellikle desteklemektedir. Burada, ilk ağırlık noktasını futbol oluşturacaktır. Meslek eğitimi ve mesleki eğitim gelişimi, gençlerin alanları dışındaki yeti ve becerilerini güçlendirme yolunda kullanılmalı ve böylelikle gençlerin daha etkili bir şekilde iş hayatına atılmaları sağlanmalıdır. Bu arada gençler spor alanında da donanımlı olarak yetiştirilmelidirler. Tedbirler için üç yıllık bir zaman dilimi öngörülmektedir. Tedbirler ilk olarak 15.000 Euro ila 20.000 Euro'luk bir bütçeye desteklenmektedirler.

Eyalet hükümeti gönüllülük kurumunu, ana kaynakları bunun kullanımına sunmak suretiyle desteklemeyi ve bunu yaparken de göçmen kökenli kişileri bu işin içine dahil etmeyi özellikle istemektedir. Bu, 50 yaş üzerindeki işsizlerin ilk etapta iki yıllık zaman dilimi içerisinde spor alanında yönetici asistan olarak ise alındıkları (derneklerde, spor dairelerinde, Spor Dernekleri Birliklerinde) «Tacrübede Gelecek Var»

4.7.

isimli program için geçerlidir. Bunun devamı olarak – gönüllü sosyal yıl – teşviki çerçevesinde göçmen kökenli gençlerin işe yerleştirilmeleri özellikle desteklenmektedir.

Her iki program da 2007 yılında başlayacak olup ilk etapta 2009 yılına kadar sürdürülecektir. «Tecrübede Gelecek Var» isimli program çerçevesinde ilk etapta 30 kişi spor alanında işe yerleştirilecektir. – Gönüllü sosyal yıl – programı kapsamında ilk olarak göçmen kökenli 4 kişinin işe yerleştirilmesi planlanmaktadır.

Bunlara ek olarak göçmen kökenli gençlerin sorumluluk taşıyan konumlara (Antrenörlük ve Hakemlik gibi) getirilmeleri ne yönelik projelerin desteklenmesi gerekmektedir. Bu sayede kültürler arası anlayışın mahalli dernek düzeyinde desteklenmesi hedeflenmektedir.

Hessen eyalet hükümeti, taraftara yönelik projelerinden elde edilen tecrübeleri, Alman Ligi ve bölge ligleri düzeyinde kullanmayı ve bu yolla elde edilen bilgilerin amatör futbol alanı için de faydalı olmalarını sağlamayı istemektedir. Bu amaca yönelik olarak, taraftar projeleri ile bilgi aktarımı arasındaki koordinasyon pratik olarak uygulamaya geçirilmelidir.

Bu projeler için orta vadeli bir zaman dilimi baz alınmıştır ve yıllık 250.000 Euro'luk bir bütçeyle desteklenmektedirler.

Son olarak, eyalet hükümeti spor alanında Entegrasyon tedbirlerinin durum tesbitine ve analizine yönelik bir çalışmayla birlikte entegrasyon alanında araştırma çalışmalarına başlamayı istemektedir. Bu noktada deneysel incelemeler hazırlanmalıdır. Başarılı çalışmaların uygulamaya geçirilmesinde bir ödül sistemi takip edilmelidir.

Eyaletler düzeyindeki durum tespit çalışmasına Hessen ve Kuzey Ren Vestfalya eyaletlerinin birlikte düzenledikleri «Entegrasyon Kongresi» de katkıda bulunacaktır.

Diğer tedbirler ayrıntılı planlamada yer almaktadırlar.

Hessen Eyalet Hükümeti'nde diğer tüm eyalet hükümetleri gibi alınacak tedbirlerin planlanması ve uygulamaya geçirilmesi noktasında spor organizasyonlarının ortaklığına ihtiyaç duymaktadır. Bunların arasında özellikle spor organizasyonlarının kendi aldıkları önlemler haricinde, eyaletler tarafından alınan çok sayıdaki tedbiri de aktif olarak destekleyen eyalet spor federasyonları da bulunmaktadır, ama diğer spor dernekleri birliklerinden oluşan ortaklar da – örneğin Futbol dernekleri – ya da göçmen kökenli diğer kurum ve kuruluşlar da hükümetin organizasyon ortakları arasında bulunmaktadır. Bu şekilde şimdiden spora dayalı entegrasyon politikasına hakim

olan yönetim yapılanmasının hatlarını gözlemlemek mümkün olabilmektedir.

Berlin örneği

Berlin Senatosu yıllardır «Spor Alanında Yabancıların Entegrasyonunu Sağlamaya Yönelik Alınacak Tedbirler» isimli programı desteklemektedir, Berlin Gençlik Spor Dairesi, bu program yoluyla göçmen kökenli gençlerin katılımları ve bütünleşmeleri noktasında danışma ve organizasyon hizmeti sunmaktadır.

Gençlik Spor Dairesi bu çalışmalar için bu yıl 50.158 Euro tutarında bir teşvik yardımı almaktadır. Burada, spor alanında entegrasyona yönelik gençlik çalışmalarının desteklenmesi söz konusudur, bu noktada gençlerin spor derneklerine yönlendirilmeleri vasıtasıyla bilhassa sosyal davranışlar noktasında desteklenmeleri ve kişilik gelişimlerinin güçlendirilmesi önem taşımaktadır. Bununla, Alman asıllı olmayan gençlerin derneğin sosyal bünyesine girmeleri ve kaynaşmaları hedeflenmektedir. Bunun dışında boş zamanlarda yapılan spor aktiviteleri, kitlesel spor dallarında sunulan faaliyetler, spor derneklerinin gençlerin birbirleriyle tanışmasına yönelik düzenledikleri etkinlikler ve spor dışındaki pedagojik faaliyetler desteklenmektedir.

NRW örneği

Eyalet hükümetinin eylem noktalarını ağırlıklı olarak halihazırda denenmiş ve oturtulmuş projelerin sürdürülmesi ve yeni proje planlarının tasarlanıp geliştirilmesi oluşturmaktadır. Burada halihazırda tamamlanmış bulunan tedbirler içerisinde yalnızca Almanya çapında model özelliği taşıyan «Göçmenlerle Spor» isimli projeye (1995–1998) değinmek yeterli olacaktır. Bu proje yürütülürken ilk defa olarak göçmen kökenli kadınların antrenör olarak eğitilmeleri için mesleki gelişim kursu açılmıştır.

Sporun kültürler arası bir açılıma ön ayak olması sürecinde, gelecekteki tüm projelerin en önemli hedef grubunu göçmenler arasındaki kadınlar ve gençler oluşturacaktır. Bu noktada hem kültürel farklılıkları gözetecek hem spor organizasyonları ve projeyi yürüten diğer sponsorlar arasındaki işbirliğini güçlendirecek programların geliştirilmesi gerekmektedir.

Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti İçişleri Bakanlığı kuruluş yerinin amacının belirlenmesi maksadıyla 9 Aralık 2006 tarihinde Katolik Akademi «Wolfsburg» ile birlikte ve aynı zamanda Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Spor Federasyonu ve Türkiye Araştırmalar Merkezi ile işbirliği içerisinde, konuya yönelik özel bir sempozyum düzenlemiştir.

Hamburg örneği

Hamburg Hansestadt Senatosu 19 Aralık 2006'da göçmenlerin entegrasyonuna yönelik bir eylem konseptini karara bağlamıştır. «Şehirde Birlikte Yaşam» konu alanı arasında spor, kendi başına bağımsız bir

eylem alanı olarak tanımlanmıştır. Burada ağırlık noktasını çocuk ve gençlere yönelik spor faaliyetleri oluşturmaktadır.

Eylem taslağından şehir idaresinin ve spor alanında beraber çalışan ortakların atacakları ilk adımlar aşğıdaki şekliyle ortaya çıkmıştır.

- Hamburg'taki spor dernekleri ve spor federasyonlarının yürüttükleri entegrasyon çalışmalarına verilen desteğin sürdürülmesi,
- Dernekler arasında ortak spor çalışmalarının desteklenmesi,
- Göçmenlerin işlev sahibi kişiler ve spor alanında arabulucular olarak derneklere katılımlarının sağlanması,
- Spor faaliyetleri hakkındaki bilgilendirme çalışmalarının iyileştirilmesi,
- Göçmen kökenli antrenörlerin yetiştirilmesi ve uygulamanın yoğunlaştırılması,
- Göçmen kökenli yıldız sporcuların örnek olarak yetiştirilmesi,
- Göçmen kökenli kadın ve kızlara daha iyi olanakların sağlanması.

Mecklenburg Vorpommern örneği **Mecklenburg-Vorpommern Eyaletince alınan** **tedbirler ve üstelenilen yükümlülükler:**

Kısa Tanıtım

Mecklenburg-Vorpommern Eyaleti, spor alanında projelerin teşviki için hazırlanan yönetmelikler bazında, model denemelerini, yenilikçi projeleri ve göçmenlerin spor aktivitelerini desteklemektedir. Buradaki amaç, göçmenlerin toplumsal yaşama katılımlarının sağlanması ve kendilerini gerçekleştirme şanslarının iyileştirilmesidir. Mecklenburg Vorpommern Eyaletine bağlı bulunan Engelliler – ve Rehabilitasyon Sporları Birliği, TuS Maccabi Rostock Derneği, Rostock Yahudi Cemaati, Rostock'a bağlı üç okul, Yahudi Tiyatrosu Derneği M-V(Mechaje), Müzik ve Tiyatro Yüksek Okulu ile işbirliği içerisinde ve Yeni İletişim Araçları, Eyalet Spor Federasyonu, Hansestadt, Rostock ve Eyalet hükümetinin destekleriyle çeşitli kültürlerden gençlerle «farklı bir çok kültürlerin katıldığı «FARKLIYIZ AMA BUNA RAĞMEN EŞİT VE AYNIYIZ» isimli entegrasyon projesini uygulamaya koymuştur. Bu proje 7. ve 8. sınıflar içerisindeki yerli ve göçmen kökenli gençler ve mağdur durumdaki gençler ile bunların ailelerini, spor, sanat ve müzik dallarındaki projeler içerisinde ve düzenli olarak yürütülen boş zaman aktiviteleri çerçevesinde bir araya getirmektedir. Bu yapılırken Hansestadt Rostock'ta varolan ilişki ağları da göz önüne alınmaktadır.

Zamanlama

1.1 Ocak 2007'den 31 Aralık 2009'a kadar (Anlaşma vadesi üç yıl olarak belirlenmiştir)

Mali Çerçeve

Spor Federasyonunun kendi kaynakları dışında projelerin finansmanı için, Eyaletten (Gençlik yardımı ve spordan elde edilen gelirler kanalıyla), belediyelerden ve Alman Çocuk ve Gençlik Vakfı ile okullardan gelen mali yardımları kullanılmaktadır.

Brandenburg Eyaletinin üstlendiği yükümlülükler ve aldığı tedbirler

Brandenburg Eyaleti Brandenburg'a bağlı Gençlik Spor Dairesine ait olan ve gençlerin sporsal yeteneklerinin yanı sıra sosyal becerilerini de sokak futbolu vasıtasıyla desteklemeyi amaçlayan iki projeyi desteklemektedir. Brandenburg'da yaşayan insanlar arasında göçmen kökenli insanların azlığı (yakl. yüzde bir) spor aracılığı ile bilhassa genç insanlara daha çok ulaşma imkanını sağlamaktadır.

Spor alanında gençlere yönelik sosyal çalışmalar – Hoşgörü için Sokak Futbolu Kısa Tanıtım:

«Hoşgörü ve Entegrasyon için Sokak Futbolu» bir buluşma platformu oluşturmaktadır. Bu platform farklı sosyal ortamlardan gelen gençler arasındaki iletişimi ve çeşitli sosyal katılımcılardan meydana gelen bağlantı ağlarının oluşumunu desteklemektedir.

Futbol oyununun kuralları katılımcı gençler tarafından belirlenmekte ve çatışma yönetimi noktasında alıştırımlar yapılmaktadır.

Buradaki amaçlar arasında, sosyal yönden mağdur durumdaki gençlerin, kız erkek karışık kurulan takımlar yoluyla genç kızları, ve göçmen kökenli gençlerin katılımının sağlanması yer almaktadır.

Uluslararası sokak futbolu dünyası ağıyla ve Almanya'daki diğer sokak futbolu projeleriyle yapısal bağlantılar mevcuttur. Bu proje 1 Ocak 2007'de başlamış ve üç yıl için planlanmıştır. Eyalet bu projeyi 60.000 Euro ile desteklemektedir.

Okullar başkaldırmaktadır

Bu projenin amacı daha ziyade tam gün okullarda, 7. ve 9. sınıf düzeylerinde «Tolerans için Sokak Futbolu» isimli projeyle okul profillerinin pekiştirilmesi ya da geliştirilmesidir. Bu proje, 2006 yılında Almanya'da oynanan Dünya Futbol Şampiyonası ve okulların dünya ülkelerini temsil ettikleri çeşitli kıta futbol federasyonları vesilesiyle düzenlenen «WM-Okullar Hakça bir Yaşam İçin Centilmence Oynuyorlar» projesinden elde edilen tecrübelerle dayanarak bir profil oluşturulması için hareket noktaları sunmalıdır. Bu konsept, yabancı kültürlerin okul aile ve cemiyet hayatı içerisinde gündelik hayat içine dahil edilmelelerini desteklemeyi tasarlamaktadır. Bu projenin finansörü yine Brandenburg'a bağlı Gençlik Spor Dairesidir.

Bremen Eyaletince alınan tedbirler ve üstlenilen yükümlülükler

Kısa Tanıtım

Bremen Eyaleti «Gençlerin okul dışı eğitimini ve bilgilendirilmelerini ve aynı zamanda gençlik spor birliklerindeki» çalışmaların desteklenmesi için, delegasyonun spora yönelik kararlarını baz alarak, Bremen Eyaleti Spor Federasyonu öncülüğünde sürdürülen «Spor Yoluyla Entegrasyon» toplu projesini desteklemektedir. Projenin ana hedefini, göçmenlerin ve mağdur durumdaki yerli nüfusun, spor alanında geniş çaplı bireysel şans ve sosyal imkanların kullanılmasını sayesinde topluma uzun vadeli entegrasyonlarını sağlamaktır. Mekanların sosyal açıdan bir değerlendirilmeye tabii tutulmaları, bu proje çalışmasının çıkış noktası olarak ön plana çıkmaktadır. Bu da proje faaliyetlerinin, sosyal açıdan «odak noktalar» diye adlandırılan ve toplumla bütünleşme noktasında zorluk çeken çok sayıda göçmen ailenin yaşadığı yerlerde yoğunlaşması anlamına gelmektedir.

Yerleşim yerlerine yakın yerlerde sunulacak herkese açık idman grupları ya da turnuvalar gibi düşük yoğunluklu faaliyetlerin ve bedensel hareketlerin, özellikle çocuklarla ve gençlerle ilişki kurmak ve onları spora ısındırmak açısından ön araçlar oldukları ortaya çıkmıştır.

Entegrasyona yönelik çalışmalarda ağırlık noktasını spor dernekleri, Spor federasyonları ve projeye ait ya da klüplere bağlı olarak kurulan idman grupları ile işbirliği çalışmaları oluşturmaktadır. Projenin yerleşim yerlerindeki hedef grubunun, düzenli olarak sunulacak çalışmalarla halihazırda oluşmuş toplumsal yapılarla bütünleşmesini sağlamak ve böylelikle huzur içinde birlikte yaşamayı teşvik etmek, ancak işbirliği ortaklarından oluşan bir ağın kurulmasıyla mümkündür. Bu işbirliği ortakları arasında kendilerine proje yoluyla parasal destek ya da personel yardımı sağlanan spor dernekleri ve spor klüpleri, okullar, çocuk ve gençlik yardımını finanse eden kurum ve kuruluşlar ve sosyal yardım ve hayır kuruluşları yer almaktadır.

Zamanlama

2001'den beri sürekli devam eden bir Proje.

Mali Çerçeve

Projenin maliyetinin karşılanması için, Bremen'e bağlı Eyalet Spor Federasyonunun kendi parasal kaynakları dışında Eyaletten (Sosyal ve Gençlik Dairesi) ve Belediyeden gelen (Spor dairesi) mali yardımlar da kullanılmaktadır.

Rheinland-Pfalz Eyaletince alınan tedbirler

1. Proje: Denge 2006 – Entegrasyon için Futbol, Centilmence bir oyun ve Tolerans-Kısa tanıtım

Rheinland-Pfalz Eyaleti'ne bağlı İçişleri ve Spor Bakanlıklarının girişimleri doğrultusunda Almanya Futbol

Federasyonu ve diğer tanınmış kurum ve kuruluşlar ile Almanya Ligindeki kulüplerin de katılımıyla, çocukların ve gençlerin birbirleriyle daha hoşgörülü ve centilmence ilişki kurmalarını teşvik amacına yönelik olarak bir «Sokak Futbolu Projesi» kurulmuş bulunmaktadır.

Çalışmanın ağırlık noktası: Farklı yaş gruplarından ve özellikle farklı soydan genç insanlar erken dönemde birbirleriyle daha iyi ilişki kurmayı oyun yoluyla öğrenmeli ve farklılıkları kabul etmelidirler.

Gençler kurallarını kendilerinin koydukları ve bunların uyulmasına hep birlikte denetledikleri sokak futbolu turnelerini hazırlar ve düzenlerken kendilerini disipline etmeyi öğrenmekte, sorumluluk alma becerilerinin farkına varmakta ve grup çalışma ruhunu pozitif anlamda yaşamaktadırlar.

Burada çocuklara oyun yoluyla sosyal sorumluluk alma ve toleranslı olma bilinci verilmekte ve bunun yanı sıra bilhassa kızların oyun içine katılımının sağlanmasıyla, ayrımcılık ve şiddetin de önüne geçilmektedir.

Sunulan bu oyun çalışması, gençler için çalışmalar yapan ve onlara rehberlik hizmeti sunan kurum kuruluş, şahıs ve derneklere yönelik olarak hazırlanmıştır. Düzenleyici olarak onlara Spielcourts vede Organizasyon-Know-how ve gerekli yardım sunmaktadır.

Zamanlama

2004 yılından muhtemelen 2009'a kadar.

Mali Çerçeve

Yıllık yaklaşık 30.000 Euro. Bu para ağırlıklı olarak Rheinland-Pfalz Eyaletine bağlı İçişleri ve Spor Bakanlıkları ile bunların dışında oransal olarak diğer ortak katılımcılarca kullanıma sunulmuştur.

2. Proje: «Spor ve Dil DOSB» Avrupa Meclis Başkanlığı için düzenlenen Avrupa şampiyonası girişimi çerçevesinde düzenlenmiştir. Alman genç kız ve kadınlarla Müslüman genç kız ve kadınlar için ortak yüzme ve dil kursları.

Kısa tanıtım:

Dernekleşmiş spor organizasyonlarının genel olarak edindikleri deneyimlere göre, İslam inancına bağlı yabancı kadın ve genç kızlara istenilen ölçüde ulaşılmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Bunların erkeklerle bir arada spor yapmaları yasak olduğundan ve bunun dışında da spor yapmak için fazla fırsat sunulmadığından, bunlar spor derneklerimize ya hiç uğramamakta ya da ancak zorlukla ulaşabilmektedirler. Ancak sporun entegrasyonu sağlamada bir araç olarak kullanılması insanlarla ilişki kurmayı ve diyaloga geçme ön koşuluna bağlıdır.

Düzenlenen bu etkinlikle, Rheinland-Pfalz Eyaleti Spor Federasyonu bunun sağlanması için ilk adımda gerekli şartları oluşturmayı istemektedir. Mainz yüzme derneği 01 ile işbirliği içerisinde başarıyla test edilmiş olan Alman Fransız gençlik ağının «tandem metodu» model alınarak yüzme dersi dil kurslarıyla tamamlanmaktadır. Alman kadınlarla Müslüman kadınların birlikte katıldıkları spor ve yüzme öğrenme faaliyetleri Müslüman kadınların topluma entegrasyonları için bir başlangıç noktası olmalıdır. Burada katılımcıların birbirlerinin yaşadığı zorluklara ve her kültürün karşılaştığı sorunlara karşı duyarlılık kazanmaları sağlanmalıdır.

Zamanlama

Ocak ayından 2007 Haziranına kadar.

Mali Çerçeve

Yaklaşık olarak 6.000 Euro Rheinland-Pfalz Eyalet Spor Federasyonunca kullanıma sunulmuştur.

Schleswig Holstein Eyaletince alınan tedbirler:

Proje: şiddet, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığına karşı spor

Kısa tanım:

Schleswig Holstein'a bağlı Eyalet Spor Federasyonu tarafından Spor Gençlik Dairesi ve İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde yürütülen bu proje, spor yoluyla çocuklar ve yeni yetişmekte olan gençler için, boş vakitlerini değerlendirecekleri, eğlenecekleri, ve toplumsal değer yargılarını öğrenecekleri yararlı etkinlikler düzenlenmeyi hedeflemektedir. Kurum ve kuruluşlarda, özellikle bölge spor birliklerinde, gençlik organizasyonlarında, okullarda, sosyal yardım

derneklerinde ve gençlik dairelerinde, kiliseler ve sendikalarda çalışan pek çok girişimci yetkili ile birlikte birçok il ve bölgede «şiddete karşı yuvarlak masalar» adı altında mahalli çalışma grupları kurulmuştur.

Bunun da dışında, entegrasyona yönelik tatil dönemleri için programlar, spor turnuvaları, proje haftaları düzenlenmesi, farklı kültür kesimlerinin bir araya geldikleri spor buluşma günleri gibi özel etkinlikler desteklenmektedir. Ayrıca spor yoluyla; sosyal davranışları öğrenmeye yönelik alıştırımların yapılması, spor ile centilmenlik arasındaki bağlantının kurulması ve centilmenliğin gündelik hayata hakim olması, spor yoluyla daimi ilişkilerin kurulması, kişilik gelişimini sağlamak amacıyla çocukların vücutlarını algılamalarının ve kendilerine güvenlerinin sağlanması ve son olarak da «Spora Evet – Şiddete Hayır!» ya da «Spora Evet – Suç'a Hayır» anlayışının yerleştirilmesi, alınan tedbirlerin amaçları arasında yer almaktadır.

Tüm Schleswig Holstein genelinde 30'un üzerinde proje yardımcısı somut yardımlarla olay yerinde faaliyette bulunacaklardır. 70 Grup içerisinde 1.600 genç erkek ve genç kız sunulan etkinliklerden faydalanmaktadır. Bunun haricinde çok kültürlü buluşma imkanı sağlayan yıllık 100'un üzerinde özel organizasyon düzenlenmektedir.

Zamanlama

Proje 1994 yılından beri uygulanmaktadır.

Mali Çerçeve

Eyalet tarafından sunulan 230.000 Euro tutarında ki mali yardımla desteklenmektedir.

Üyeler

İdare: Federal İçişleri Bakanlığı	
Dr. Georg Anders	Alman Spor bilimleri Kurumu
Bülent Arslan	Kültürler Arası Yönetim ve Politik Danışmanlık Kurumu
Angelika Baestlein	Ulaşım, İnşaat ve Şehir Planlama Federal Bakanlığı
Prof. Dr. Jürgen Baur	Postdam Üniversitesi
Hans-Peter Bergner	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Gerhard Böhm	Federal Başbakanlık
Ernst Denneborg	Federal İçişleri Bakanlığı
Dieter Donnermeyer	Alman Spor Birliği (Konfederasyonu)
Dr. Karin Fehres	Alman Olimpiyat sporları Birliği (Konfederasyonu)
Karin Grübler	Mecklenburg Vorpommern Sosyal İşler Bakanlığı
Willi Hink	Alman Futbol Federasyonu (Konfederasyonu)
Wolfgang Isbarn	Mecklenburg-Vorpommern İç İşleri Bakanlığı
Viktor Jukkert	Saksonya-Anhalt Eyalet Spor Federasyonu
Dr. Andreas Kapphan	Federal Hükümetin Göçmen, Sığınması ve Entegrasyon Sorumlusunun Çalışma Grubu
Gül Keskinler	«Başlangıç» – Spor kültürel engelleri aşıyor – Hessen Eyalet Spor Federasyonu nezdinde
Pia Kremer	Federal İçişleri Bakanlığı
Jan Pommer	Alman Basketbol Ligi
Dr. Klaus Ritgen	Federal Alman Belediyeler Meclisi
Melanie Rothermel	Federal İçişleri Bakanlığı
Stefanie Schulte	Federal Hükümetin Göçmen, Sığınması ve Entegrasyon Sorumlusunun Çalışma Grubu
Ralph Sonnenschein	Alman Şehirler ve Belediyeler Birliği
Gunda Spennemann-Gräbert	Schleswig-Holstein Eyaleti İçişleri Bakanlığı
Dr. Hartwig Stock	Federal İçişleri Bakanlığı
Niclas Stucke	Alman Belediye Meclisleri
Joachim Waldenmeier	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Michael Weiß	Alman Spor Birliği (Konfederasyonu)
Prof. Dr. Heinz Joachim Zielinski	Hessen İçişleri ve Spor Bakanlığı

4.8.

Konu 8:

«Medya – çeşitlilikten faydalanmak»

1. Konu: Medya ve Entegrasyon

1.1. Durum tespiti

Aşağıda medyadan bahsedilirken öncelikle «Kitleleşme İletişim Araçları» olarak adlandırılan gazete, dergi ve radyo gibi medya organları söz konusu edilmektedir ki, bunların bireysel ve toplumsal düzeyde taşıdıkları öneme Anayasanın 5. Maddesinde de açıkça değinilmiştir. Ancak bunun yanı sıra yeni bilgilendirme (edinme) sistemleri de göz önünde bulundurulmuştur. Çünkü medya organlarının ilerleyen bir süreç içinde birbirlerine yaklaşmaları neticesinde, bireysel ve kitleleşme iletişim araçları arasındaki sınırların hem hizmet veren kuruluşların, hem de kullanıcı bakışı açısından bakıldığında giderek birbirine yaklaştığı görülmektedir. Medya organları, entegrasyon sürecinde dolaylı da olsa önemli bir rol oynamaktadırlar.

Bu kitle iletişim araçları, bağımsız ve eleştirel olarak yayına hazırladıkları haberler ve sohbet-eğlence programları çerçevesinde, çeşitli ırk ve kültür nüfus gruplarının imajlarının şekillenmesinde önemli bir paya sahiptirler. Diğer taraftan da, farklı sosyal grupların kamusal alanda birbirleriyle iletişim kurmalarına imkan sağlayan bir platform özelliği taşımaktadırlar. Toplumun giderek artan bir oranda çoğulcu bir yapı kazanmasıyla birlikte, medya organları da çok yönlü bir meydan okumayla karşı karşıya kalmışlardır.

Medya organları, toplumsal entegrasyonun sağlanması ve toplum varlığının korunmasına faydalı olmak

açısından, sosyal ve kültürel çeşitliliği konu etmeli ve bunlar arasındaki iletişimi sağlamalıdır. Bununla beraber göçmen nüfus muhatap grup olarak heterojen bir yapı arz etmediğinden, medya alanında bu gruba bir bütün olarak hitap etmek mümkün değildir. Göçmen meskun grupları, ekonomik açıdan da medya için giderek önem kazanmaktadır. Göçmenlerin medya kullanıcıları, tüketiciler, gazete ve dergi okuyucuları ile reklam yayınlarının hedef aldığı kitleler arasındaki oranı giderek artmaktadır. Bu arka planı göz önüne alan bu çalışma grubu, özellikle aşağıdaki konularda incelemelerde bulunmuştur:

- İçeriğinde kültürel çeşitliliği normal bir durum olarak ortaya koyan, göç alan bir toplumun sahip olduğu şansları gösteren ve çatışmaların arka planlarını ve çözüme yönelik yaklaşımları ortaya koyan haberlerin ve programların hazırlanması için mevcut olan imkanlar nelerdir ve bu noktada hangi zaruriyetler söz konusudur;
- Personel kazanımı ve bunların yetiştirilmesi konularında hangi bakış açıları mevcuttur? Burada, özellikle göçmenlerin gazetecilik mesleki eğitimi almalarına yönelik alınacak tedbirlerin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesinin yanında, genel olarak medya alanında mesleki eğitim ve gelişimine yönelik sunulan etkinliklerin kültürlerarası bir özelliğe kavuşturulması noktasında da iyileştirme ve güçlendirme çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır;

4.8.

- Medya araştırmalarındaki eksiklikler nelerdir ve göçmenlerin medya alanında yetenek ve becerilerinin desteklenmesine yönelik hangi imkanlar bulunmaktadır? Medya organlarında göçmen hedef grubuna yönelik özel programlar hazırlanmakta mıdır?
- Bilhassa çok dilli hazırlanmış programlar ve yabancı dilde yayın yapan «etnik medya» entegrasyonu sağlamada hangi potansiyele sahiptir?

Konu analizleri ortaya koymuştur ki, Alman kitle iletişim organları řu ana kadar Almanya'da yaşayan göçmenlerin durumlarını ve ekonomik, sosyal ve kültürel hayattaki önemlerini medyada ancak eksik bir şekilde yansıtabilmişlerdir. Göçmenlerin gündelik hayatlarına ve hayata bakış açlarına, haber-programlarında, kitap ve makalelerde, sinema filmlerinde çok az sayıda ve ancak tek tük yer verilmektedir. Göçmenlerden kaynaklanan problemler hakkında ölçüsüz oranda abartılı haber yapılmaktadır.

Buna rağmen konunun Alman medyası tarafından sürekli ve bilinçli bir biçimde ihmalinden söz edilemez. Gazete ve dergiler, seksenli yıllardan beri göç ve entegrasyon konuları hakkında haber yapmaktadırlar. Kamusal yayın yapan radyo ve televizyonlar göçmenlere yönelik yabancı dilde programların hazırlama geleneklerine dikkat çekmektedirler, ki bunlar ilgili konulara da programlarda düzenli olarak yer vermektedirler. Özel radyo ve televizyonlar ise, yıllardan beri bu konuyla ilgili tartışmalara yer vermektedir. Bunu ise, genellikle ilgili konuları program içeriğine dahil etmek, ilgili kişileri programlara çağırarak ve insanlarla daimi bir diyalog içinde bulunmak suretiyle gerçekleştirmektedirler. İnternet ortamında da göçmenlere hitap eden ve entegrasyonu destekleyen sayfa ve portallar bulunmaktadır. Son olarak Almanya'da yabancı dilde göçmenlere yönelik yayın yapan pek çok yayın organı ve program da, çeşitli dil kurslarından başlayarak sosyo politik danışmanlık hizmetlerine varıncaya dek göçmenlerin topluma sosyal ve kültürel bütünleşmelerini sağlamak amacıyla sürekli olarak katkıda bulunmuşlardır.

Buna rağmen yine de medya alanında başlangıçta tespit edilen eksiklikleri gözlemlenmek mümkündür ve bu durum da öncelikli olarak aşağıdaki sebeplerden kaynaklanmaktadır:

Başka ülkelerdeki tecrübelerden de anlaşılmaktadır ki, gündelik hayatın normalliğine gazeteci bakışı açısıyla bir yaklaşımda bulunulması, göç ve entegrasyon konularının medyada işlenmesi için, göçmen kökenli kişilerin gazeteci ve üretici olarak medya alanına kazandırılmaları gerekmektedir. Almanya'da řu ana kadar çok az sayıda göçmen kökenli gazeteci bulunmaktadır. Gazetecilik mesleğine götüren eğitim aşamalarındaki göçmen kökenli genç yeteneklerin

sayısı, dikkat çekici bir şekilde, olması gerekenin çok altında bulunmaktadır.

Göçmenlerin gazetecilik mesleğine entegrasyonları ve bu meslek alanına, ancak çok yetersiz düzeyde sağlanabilmiştir. Bu hayal dünyasına yönelik çalışan medya sektörleri için de (edebiyat ve sinema gibi) çalışan yazarlar ve oyuncular için de geçerlidir. Özellikle pazar güvenliğinden kaynaklanan sebeplerle, medya organlarında kamera önü ve arkasında, mikrofonda ya da redaksiyon masalarında ve medya alanında üretici olarak çalışacak göçmen kökenli gazetecilerin yetiştirilmesi konusundaki ilgi ve arzu giderek büyüyerek artmaktadır. Medya kuruluşları özellikle redaksiyon işinde yalnızca kısıtlı sayıda yetişmiş göçmen kökenli gazeteci personelin bulunduğunu kaydetmektedirler.

Bunun benzeri bir durum da, redaksiyon ve üretim alanlarında Alman çalışanların bilgi ve eğitim durumları için geçerlidir. Bunlar, çalıştıkları konular üzerine ve göçmenlerin kültürleri hakkında daha kapsamlı ve geniş bir bilgiye ihtiyaç duymaktadırlar. Mesleki eğitim planlarında ise, göç ve entegrasyon üzerine henüz standartlara uygun derinleşmiş bir bilgi aktarımı söz konusu değildir. Farklı kültürlerle tanışma ve kaynaşma noktasındaki kabiliyet ve yeteneklerin gelişimi için öğrenme alanlarının eksikliğinden de söz edilebilir,

Alman nüfusunun gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet gibi reklam alanı olan medya iletişim araçlarının kullanımı geniş kapsamlı olarak araştırılmıştır. Ticari medya organları ve reklam kuruluşları tarafından yaptırılan «medya araştırmaları» için kullanılan yöntemsel standartlar yüksek olup, bunlar için yüksek mali harcamalar yapılmaktadır. Çünkü bu araştırmalar reklam gelir ve giderleri için bir ölçü ortaya koymaktadırlar. Buna karşın göçmen kökenli insanların medya iletişim araçlarını kullanımlarına yönelik saptamalar tatmin edici seviyede değildir. Medya donanımı, kullanımı ve bunun sebepleri ile ilgili bir iki araştırma bulunmakla beraber, göçmen kökenli insanların medyayı kullanma biçimleri ve sebepleriyle ilgili kapsamlı bilgiler bulunmamaktadır. Yine aynı şekilde hedef gurubu olarak göçmenlerin, medya alanında yetenek ve kabiliyetlerini tespite yönelik araştırmalar mevcut değildir. İlgili grupların medya yetkinliği hakkında araştırmalar da eksiktir.

Entegrasyon meselesinde, medyanın rolü üzerine yapılmış araştırmalar sadece tek başına ele alındıklarında az gelişmiş oldukları gerçeği dışında, aynı zamanda řu ana kadar teorik ve empirik açıdan oluşumunu büyük ölçüde tamamlamış, dilin ve sosyal hayat şartlarının sosyal entegrasyonun sağlanması üzerindeki rolü konusunda yoğunlaşan araştırmaların ise, oldukça kopuk ve bağlantısız bir şekilde yürütüldükleri gözlemlenmektedir. Dil, medya konusundaki davranış biçimleri ve sosyal yapı içerisinde belirlenen

hayat şartları arasında bir ilişki olduğu tahmininin doğruluğu pratik olarak mümkündür ve bu işbirliği içerisinde yürütülen ilgili araştırmalar çerçevesinde ele alınmalıdır.

Bilgisayar, internet, cep telefonu gibi çok fonksiyonlu iletişim araç gereçleri, göçmen kökenli insanların toplumla entegrasyonları açısından olumlu anlamda ciddi bir potansiyel taşımaktadırlar. Ancak göçmen kökenli insanların bu iletişim araçlarına ulaşım biçimleri ve bunları kullanırken ne gibi davranış biçimleri geliştirdikleri ancak güvenilir bilimsel bilgiler elde edildiğinde ve bunlar baz alınarak medyaya alanında pedagojik tedbirler geliştirilip uygulamaya konulduğu takdirde, bu potansiyelin kullanılması mümkün olabilecektir.

Şu an, çok işlevli medya araçlarının göçmenler tarafından kullanılması konusundaki araştırmalarda bir eksiklik söz konusudur. Bir taraftan kullananların bu medya araçlarının var olan potansiyelini ortaya çıkarabilmeleri, bununla ilgili olarak şans eşitliğini yaratılabilmeleri gerekirken, diğer taraftan bu zamana kadar bu istek, ilgili hedef kitlelerine tam olarak aktarılamamış olan özel bir beceri gerekliliği olarak kalmıştır.

Yabancı dildeki medya araçları (etno-medya) entegrasyon sürecine vazgeçilmez bir katkı sağlamaktadır. Almanca medya yayınları entegrasyonla ilgili bazı özel problem ve soruları göçmenler için yeterince açıklayamamaktadır, zira kendi halkının büyük bir bölümüne hitap etmemektedir. Etno-medya, ağırlıklı olarak Alman medyasına ilaveten kullanılmaktadır. İktisadi bir rekabet oluşturmamasına karşın redaksiyonla ilgili tamamlamalar sağlamaktadır. Yabancı dildeki etno-medya özellikle Alman diline henüz yeterince hakim olmayan toplum kesimine yöneliktir. Bu şekilde entegrasyon politikasının problemleri kesimi ele alınmış oluyor. Pek çok durumda göçmenler için entegrasyon politikasıyla ilgili bütün faaliyet alanlarında çok inandırıcı bir iletişim platformu sunmaktadır. Ayrıca iki dilli yayınlarla pratik entegrasyon yardımı verme ve böylelikle entegrasyonla ilgili mevcut önlemleri destekleme ve tamamlama imkanı doğmaktadır.

Yabancı dildeki sayısız medya yayınlarının yanı sıra Alman radyolarında net bir şekilde çok dilli olarak hazırlanan, öncülük fonksiyonuna sahip programlar mevcuttur (Avrupa Radyo Evi ve Çok Kültürlü Radyo). Çok dilli programlar bir toplumdaki artan farklılığı resimlemektedir. Göç sürecinin tamamına eşlik ederek, ve göç etmiş olan toplumun alışkanlıkları hakkında bilgi vererek Almanca bilmeyen göçmenlere faydalanabilmeleri mahiyetinde el uzatan ilk araçlardır. Ancak ortak dili olan Almanca ile yalnızca yabancı bir dile sahip olan hedef kitlelerine yönelik değillerdir. Daha ziyade Alman toplumu dahil olmak üzere çeşitli etnik gruplar arasında bir köprü vazifesi görmek-

tedirler. Bunun anlamı: Çok dilli medya yayınları yalnızca göçmenlere sunulan bir olgu değildir, bilakis Almanya'daki çeşitlilik idareciliğinin bir parçasıdır.

1.2. Hedef belirleme

Gerek Almanca gerekse yabancı dildeki medya yayınları raportörlük ve program yapımı açısından bağımsızdır. Bu durum, göç ve entegrasyonla bağlantılı olay ve problemlerin haber olarak hazırlanması için de geçerlidir.

Medya araçları, göçmenlerin toplumsal entegrasyon sürecinde sorumlu olduklarını kabul eder. Göçmenlerin medya çalışmasına entegrasyonu sırasında yukarıda değinilen eksiklikleri medyada içerik bakımından dikkate alma ve medyadan ne denli yararlandıkları hususundaki araştırmaları etkili bir şekilde gerçekleştirme konusunda katkı sağlamak adına çalışma grubu aşağıdaki önlemleri gerekli görmektedir:

Göç ve entegrasyonu örnek konu olarak etkili bir biçimde ele almak

Medyayla sağlanan entegrasyon göç etmiş olan kesimle yerli halka ulaşmayı ve birbirleriyle iletişim kurmalarını amaçlamaktadır. Bunun için medyanın sunduğu unsurlar çoğunluğu kapsamı gerektiği gibi nispeten özel olan konuları ve tecrübeleri de kısmen ele alınmalıdır. Göç ve entegrasyon, medyanın sunduğu bütün unsurların örnek konusu olarak kabul edildiğinde medya yayınları, hedef kitlelerinin ve içeriğin karmaşık taleplerinin hakkından ancak gelebilir. Göç ve entegrasyon sorunu tek başına ve bir hamlede çözülemez. Temelde yatan çeşitliliği kabul ederken kültürel farklılıkların değiş-tokuşu daha ziyade tüm genişliğiyle medyanın doğal bir unsuru olmalıdır. Bu yolla medya farklı politik, sosyal ve etnik gruplar arasındaki anlayışı geliştirebilir ve önyargıların ortadan kalkmasını sağlayabilir. Çalışma grubunun üyeleri salt medyaya özgü sunumlarda entegrasyon vazifesinin «ertelenmesinin» ne hedef kitesine ne de ortadaki sorunların çözümüne yaramayacağını düşünmektedirler. Medya; gazete, dergi, program ve portallardaki göç ve entegrasyonla ilgili konuları etkili bir biçimde ele alınmalıdır ve konu etmelidir. Bu durum ve düzenli bilançolarla tanımlanmalıdır ve medyayla ilgili raportörlük için sürekli öneriler geliştirilmelidir.

Göçmenleri redaksiyon ve programlara dahil etmek

Medyadaki personel politikasının uzun vadeli hedefi bilhassa redaksiyonla uğraşan personelin uygun kişilerden oluşmasını sağlamak olmalıdır. Elektronik medya, mikrofon gerisindeki ve ekrandaki göçmenleri prodüksiyonlarına dahil etmek bunları sunucu yapmak ve de film ve dizilerde oyuncu olarak yer vermek için çabasını yoğunlaştırmalıdır.

4.8.

Göçmen kökenli olan gazeteci ve medya çalışanlarını eğitmek

Göç ve entegrasyon konularını yalnızca kulaktan dolma olarak değil, kendi biyografisinden tanıyan redaksiyon personeli entegrasyonla ilgili konuları yetkin, arka plan bilgisiyle ve hızlı bir şekilde ele alabilir. Bu nedenden ötürü çalışma grubu, göçmen kökenli olan gazeteci ve medya çalışanlarının eğitiminin düzeltilmesi ve güçlendirilmesine yönelik önlem ve metotları gerekli görmektedir. Medya şirketleri bunları, staj ve eğitim yerleriyle desteklemelidir. Göçmen kökenli olan insanlardaki mevcut kaynakları medya sektöründeki meslekler için geliştirmek ve kazanmak için alışılmış eğitim ve öğretim yapılarının haricinde farklı eğitim yolları da sağlanmalıdır.

Çalışanları ve yöneticileri kültürlerarası eğitmek ve geliştirmek

Medyadaki çalışan ve yöneticilerin dahili ve harici genel eğitim ve gelişimlerinde standart olarak göç ve entegrasyon ve bununla bağlantılı konular hakkında derin bilgiler ve de kültürlerarası yeterlilikler verilmelidir.

Medya araştırmasını yoğunlaştırmak ve genişletmek

Almanya'daki göçmenlerin medya kullanımına ilişkin araştırmaların yoğunlaştırılması gereklidir. Haneleri medyayla kaynaştırmak, medya tercihleri ve yararlanma kapsamını görsel motifler ve kullanım şekillerinin niteliksel araştırmalarıyla bağdaştırabilmek için yoğunlaştırılmış bir temel araştırma faydalı olurdu. Gerek Federal Hükümet ve eyaletler, gerekse Almanya'daki medya şirketleri bu tür araştırmaları mümkün kılmalı ve bunun için uygun kaynaklar sağlamalıdır. Bunun dışında medya şirketleri göçmenleri medyadan niteliksel olarak yararlanma konusunda düzenli araştırmalar ve ölçümler yaparak gözetmelidir ve de anket ve araştırma panellerinin katılımcı çevresini bu istikamete yöneltmeye çalışmalıdır. Bunun için araştırma enstitülerinin gerektiğinde Federal İstatistik Kurumu'yla işbirliği yaparak yabancı vatandaşların da dahil edildiği ve halkın düşüncelerini temsil eden kısmi istatistikler için uygun kılavuz çalışmaları yapmaları gerekmektedir.

Medya yetkinliğini teşvik etmek

Buna ilaveten göçmenlerin medya yetkinliğinin teşvik edilmesi amacını taşıyan araştırma ve projeler tasarlanmalıdır. Göçmenlerin, yeni medya yayınlarından yetkin ve doğru bir şekilde yararlanabilmesinin ve de entegrasyonu ilerleten arzın geliştirilebilmesinin koşulu bu meskûn grubun dijital entegrasyonudur. Federal Hükümet ve Eyaletlerin görevi gerekli önlemleri yapısal olarak tespit ve tayin etmek ve de uygun kaynakları temin etmektir. Almanya'daki medya şirketleri bunun için etkili bir katkı sağlamalıdır ve bu süreci desteklemelidir.

Potansiyelleri değerlendirmek

Almanca ve yabancı dildeki medya arasındaki işbirliğinin bu zamana kadar değerlendirilmeyen potansiyelleri medya şirketleri ve kuruluşları tarafından ortak projeler ve düzenli deneyim alış veriş vasıtasıyla işlenmelidir.

Diyalogu geliştirmek

Bilhassa Avrupa'daki kamusal yayın yapan radyolar program görevleri dolayısıyla kültürlerarası diyalogu ilerletmek ve toplumsal huzuru teşvik etmek durumundadır. Bu yolda uluslararası diyalog, uluslararası işbirliği ve bununla bağlantılı olan «komşularından öğrenme» unsurları yalnızca bir zenginlik değil, aynı zamanda da bir gerekliliktir.

Katılımı teşvik

Sonuç itibarıyla çalışma grubu, radyo ve televizyon kurullarında temsil edilen toplumsal grupların göçmenleri de dikkate almasını ve böylelikle medyayla bağlantılı karar süreçlerinde göçmenlerin katılım sağlamasını önermektedir.

1.3. Tedbirler/Üstlenilen yükümlülük/Denetim görevleri

Eyaletler ve Federal Hükümet

Korunmaya değer bir olgu olan basın ve radyo özgürlüğü, resmi tedbir olanaklarına bu alanda net sınırlar çizmektedir. Medya politikasıyla ilgili yetki eyaletlerindedir.

- Eyalet başbakanları (özellikle kamusal) medyaya yabancı vatandaşların entegrasyonu konusunda her zamankinden daha fazla olmak üzere merkezi bir (kesit) görevin düştüğü görüşündedir. Bu nedenle yabancı vatandaşların entegrasyonuna ilave bir katkı sağlamak adına Eylül 2006'da ARD ve ZDF kanallarından 2007 yılına kadar program arz ve yapılarının ne ölçüde geliştirilebileceği ve gerçeğe dönüştürülebileceği hususunda öneriler sunmalarını rica etmişlerdir.
- Federal Hükümet, Dış İşleri Bakanlığı'nın Ernst-Reuter-Girişimi çerçevesinde örneğin workshop'lar biçiminde veya kıdemli program yetkililerinden oluşan Almanca-Türkçe bir televizyon konferansı şeklinde Alman ve Türk medyasının işbirliğindeki teşvikini denetlemektedir (anahtar sözcükler: Program takası, ortak veya yeni yayın formatlarının geliştirilmesi, çalışan takası).
- Federal Hükümet, Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesinin model projesi olan «İletişim ve kalifiye yoluyla entegrasyon» isimli ana motif altında Türk göçmenlere günlük hayatlarında yardım sağlaması için Türk-Alman ortak bir televizyon kanalının

program dizisini teşvik etmektedir. Haber konuları göçmenlere yönelik ilk bilgi broşürüne dayanmaktadır ve «iş ve meslek», «okul ve üniversite eğitimi», «dil eğitimi» veya «çocuklar ve aile» gibi yaşamdaki önemli alanları ele almaktadır. İnteraktif medya arzıyla ayrıca göçmenlerin, Alman dilini öğrenmesi ve kendilerini geliştirmeleri için teşvik edilmesi istenmektedir. Bu tecrübelerin temelinde daha fazla işbirliği örnekleri denetlenmektedir. Bunlar gerek mali yardım gerekse uzmansal danışmanlık konularına uzanabilirler.

Sivil düzey

Program planlaması ve rapor vermede çoğunluk akımı (Mainstreaming)

- ARD'nin yayın kuruluşları entegrasyon ve kültürel çeşitlilik kesit görevinden bilhassa büyük kitleleri cezbeden arzlar olmak üzere bütün programlarında göç toplumuna ait gerçeklerin gösterilmesini anlamaktadır. ARD kanalı göçmen ailelerinden gelen insanların günlük hayatını toplumsal normalitenin bir parçası olarak resmetmeyi ve bu arada problem ve risklerini yadsımadan kültürel çeşitliliği olan bir toplumun sahip olduğu şansları inandırıcı bir biçimde aktarmayı kendisine hedef olarak belirlemiştir. Bütün önemli program türleri ve formatlarında göç ve entegrasyon konuları işlenmek istenmektedir ve göçmen kökenli insanlar – özellikle olağan klişeler dışında – birbirinden farklı durumlarda baş kahraman olarak sunulmak istenmektedir.

Bunun için, ARD'nin ana ve genel programları için göç ve entegrasyon ilişkisinin bulunduğu konu, format ve içeriklerin isabetli bir şekilde geliştirildiği fikir atölyeleri ve program tasarımı için «entegrasyon» konulu net ve kontrol edilebilir düşüncelerin ARD ilkelerine kabul edilmesi yararlı olmaktadır. İki bölümden oluşan «Arzuların zamanı» (WDR), ödüllü «Öfke» (WDR) ve «Yeni başlayanlar için Türkçe» (BR/NDR) programlarıyla «Birinci Kanalda» fiksiyon alanında önemli program vurguları yapılmıştır. NDR kanalı Mehmet Kurtuluş ile ilk Türk-Alman Tatort komiserini canlandırmaktadır. İlk vakası 2008 yılında ARD'de izlenebilir. İslam konusu yalnızca enformasyon dergilerinde değil, eğitim ve kültür programlarında da büyük bir rol oynamaktadır.

WDR kanalı 2007 yılı için Ramazan ayının sonuna doğru Köln Filarmonisi'nde iki gün sürecek olan bir organizasyon ve de Almanya'daki Müslümanların hayatını tanıtan ve gazetecilikle ilgili radyo, televizyon ve internet haberlerini derleyen bir internet sunumu planlamaktadır. SWR kanalı ise 20 Nisan 2007 tarihinden bu yana internette «İslam'la ilgili sözcükler» yayınlamaktadır.

- ZDF kanalı göç ve entegrasyonla ilgili programlarının temelinde yatan konsepti sürdürecektir ve kesit

konu olarak göç ve entegrasyonu ana programdan dijital ve kardeş kanallara kadar bütün programlarında devamlı olarak dikkate alacaktır. Buna özel olarak ilgi duyanlara olduğu gibi büyük seyirci kitlelerine de ulaşabilmek adına, haber bültenleri ve magazinlerden belgeseller ve dizilere kadar, filmlerden şovlara kadar bütün program türlerinde yapacaktır.

Göç ve entegrasyonla ilgili program çalışmalarının dikkat çekiciliğini ve algılanabilirliğini arttırmak ZDF'nin önümüzdeki yıllardaki programcılık çabalarının merkezini oluşturmaktadır. Farklı kültürlerin bir arada olma şansı – bununla ilgili problemleri de gizlemeden – bilhassa büyük kitlelere hitap eden programların doğal konusu haline gelmelidir. ZDF, kültürlerarası iletişimi yoğunlaştırma ve de yerli ve göç etmiş vatandaşların karşılıklı anlayışını düzeltme ve derinleştirme hedefini gütmektedir. Bu sayede bir taraftan bir arada yaşamaktan kaynaklanan ihtilaflar sağlam bir temel üzerinde işlenebilmektedir, diğer taraftan da bir arada yaşamının başarılı örnekleri büyük kitlelere aktarılabilir.

Bunun için ZDF önümüzdeki yıllarda aşağıdaki tedbirleri alacaktır:

- Göç ve entegrasyona ilişkin temel konuları ele alan prodüksiyonların sayısı artacaktır.
- ZDF bazı magazin programlarını ağırlıklı olarak göç ve entegrasyon konusuna odaklayacaktır.
- Program ve konuların ağırlık merkezleri birbirinden farklı program türlerini kapsayarak kamuyu etkileyecek bir biçimde bu konudan oluşacaktır.
- ZDF «Cuma günü forumu» ile ZDF'nin sorumlu olduğu ve gazetecilikle ilgili bir format çerçevesinde bilhassa İslam dininin ve kültürünün temsilcilerinin de hazır bulunduğu ve kültürlerarası anlayış için internette bir diyalog platformu organize edecektir.
- Göçmen kökenli insanların oynadığı, hayal dünyasına ilişkin prodüksiyonlardaki önemli rollerin sayısı arttırılacaktır.
- ZDF kanalı ana okul çocuklarına yönelik programları çerçevesinde yabancı çocukların dil öğrenimini ve dil yeterlilik gelişimini de dikkate almak hususunda çalışmalarda bulunmaktadır ve bunun için 2008 yılında yeni bir program formatı başlatacaktır.
- Televizyon programlarının yanı sıra internetteki yayınlarında ZDF, derin bilgiler ve hizmet referansları sunacaktır.

4.8.

- CIVIS-Medya Ödülüne katılarak ZDF televizyonda entegrasyonla ilgili resmi haberleri teşvik edecektir.
- Bundan 20 yıl önce ARD kanalını vekaleten Freudenberg Vakfı ve Federal Hükümetin Entegrasyondan Sorumlu Yetkilileriyle birlikte WDR kanalı tarafından hayata geçirilen CIVIS Medya Ödülü günümüzde Avrupa'da kültürel çeşitlilik ve entegrasyon dalında en önemli medya ödüllerinden bir tanesidir. Bu ödül her yıl, Avrupa'daki göçmen toplumundaki bir arada yaşama unsurunu teşvik etmeye uygun olan radyo ve televizyondaki üstün yayınlara verilmektedir. CIVIS Entegrasyon ve Kültürel Çeşitlilik Medya Vakfı mevcut faaliyetleri yanı sıra 2007 yılında Almanya ve Avrupa'da, göçmen ve yabancıların ekonomi ve sanayideki mesleki entegrasyonunu merkeze taşıyan yeni bir televizyon ödülünü hayata geçirecektir.
- Özel yayın şirketleri entegrasyon ve göç konularıyla ilgili toplumsal ve politik açıdan önem arz eden olayları ilgili radyo ve televizyon formatlarında –örneğin haber bültenleri ve bilgilendirici programlarda, danışmanlık hizmeti veren yayınlarda, magazin veya (talk) şovlarda – anlaşılır bir biçimde ve farklı varyasyonlarda düzenli olarak ele almaktadır ve söyleşiler, portreler, röportajlar veya haberler şeklinde gazetecilikle ilgili farklı bakış açılarıyla bu tip olaylara ışık tutmaktadır. Hayali alanda ise yabancı veya yabancı kökenli vatandaşları toplumsal normallüğün doğal bir unsuru olarak konu alan eğlenceli bir şekilde farklı bir tablo çizilmektedir. Buna örnek olarak sevilen sitcom «Herkes Jimmy'yi seviyor» veya 2007 Adolf-Grimme-Ödülünü almış olan komedi «Çılgın Türk Düğünü» gösterilebilir. İnsanların bilgilendirme ve gelişim konusundaki büyük ihtiyacını karşılayan ve pek çok başka konunun yanı sıra entegrasyon konularını da ele alan Spiegel, Stern ve Focus TV gibi formatlar veya bilimsel magazinler bu tabloyu tamamlamaktadır.
- Seyirci ve dinleyicilerin özel ilgisiyle karşılaşan formatlar ilgililerle kurulan diyalogda ve mevcut girişimlerde bundan sonra da teşvik edilmektedir. Bu sayede özel yayın şirketleri imkanları çerçevesinde yalnızca göçmenlerin Almanya'daki siyasi, ekonomik ve toplumsal günlük hayatla özdeşleşmesini değil, bilakis Almanlar ve göçmenler veya Almanya'da yaşayan farklı kültürler arasındaki karşılıklı anlayışı da geliştirmektedir. Bunun dışında Özel Yayın ve Telemedya Derneği (VPRT) yayın ve rapor verme özgürlüğüne dayanarak «çok çeşitlilik beyannamesine» katılacaktır ve mümkün olduğunca birçok başka özel yayın şirketinin daha buna katılması için çalışmalarda bulunacaktır.
- Editör Peter Kloeppe'l'in öğrencilerle birlikte medyadan yararlanma tutumunu tartıştığı, programla ilgili fikirleri kabul ettiği ve RTL rapor hazırlama

bölümü çerçevesinde sonuçlar aktardığı RTL kanalının devam eden girişimi, genç göçmenlerin izleme alışkanlıklarına, talep ve ihtiyaçlarına özel bir bakış sunmaktadır.

- Çalışma grubu bunun haricinde televizyon sektörü için örneğin Grimme Enstitüsü, Civi Medya Vakfı, Deutsche Welle Televizyonu ve Federal Entegrasyon ve Televizyon Girişimi ile işbirliğinde bulunarak prodüktörlerin, program planlayıcıları ve geliştiricilerinin (yazarlar, format geliştiricileri, editörler) diyalog ortamına sokuldukları ve özellikle fiksiyon alanında olmak üzere göç ve entegrasyon bağlantılı içerik, format ve konuların hedefe yönelik olarak geliştirildiği fikir atölyeleri önermektedir.
- Alman Dergi Yayımcılar Birliği eylem gerekliliği bilincini arttırmak için ve entegrasyonu teşvik eden uygun tedbirlerin alınması amacıyla propaganda yapmak için aktif bir şekilde dergi yayınevlerine eğilecektir.
- Bu tedbirler şu şekilde olabilir: Alman Dergi Yayımcıları Birliği'nin panellerinde bu konunun etkili bir şekilde üzerine gidilmesi ve de üye yayınevlerinin personelden sorumlu temsilcilerinin düzenli olarak tecrübelerini paylaşmalarının sağlanması. Entegrasyonu teşvik eden projeleri cesaretlendirmek adına örnek oluşturabilecek entegrasyon projeleri için her yıl verilecek olan bir ödül planlanmaktadır. Bunun dışında dernek, bir duyuru kampanyasının organize edilmesiyle bu konunun halkın bilincine daha sağlam oturtulup oturtulamayacağını düşünüp değerlendirecektir.
- Entegrasyon konusunu yeni nesil gazeteciler arasında Almanya çapında yaygın hale getirmek için Gençlik Basını Birliği bu konuyu gençler için «politikorange» isimli gençlik medya projesinde işleyecektir.
- İnternet bütün medya araçlarının yanında (televizyon, radyo ve basın) göç ve entegrasyon konularını aktarmak için uygun bir platformdur. Göçmen kökenli insanların entegrasyonu için medya araçlarının etkileşimi ve sinerjisinden istifade etmek amacıyla bu potansiyel program planlaması ve rapor hazırlama aşamasında uygun bir biçimde dikkate alınmalıdır.

Personel politikası ve gelişimi: Göçmenlerin gazetecilik eğitiminin düzeltilmesi ve güçlendirilmesine yönelik tedbirler

- ARD kanalı isabetli bir personel kazanımı ve gelişimi ile pozitif birer özdeşleştirme figürü olarak programlarda faydalanılabilecek bir pozisyonda yer alacak olan («Creating heroes-Kahramanlar yaratmak») yabancı kökenli editör, yazar, sunucu

ve oyuncularını daha fazla teşvik edecektir. Örneğin geçtiğimiz yıldan beri Türk kökenli WDR televizyonu editörü Birand Bingül ARD Tagesthemen programının yorumcu ekibinde görev almaktadır. Ingo Zamperoni (NDR) Mart 2007'den bu yana iki haftada bir ARD gece magazini programını sunmaktadır. Gerek WDR gerekse SWR kanalında televizyon magazinleri için göç biyografisine sahip faydalanılabilecek sunucular kazanılabilmektedir. İsa-betli castlar diğer ARD kuruluşlarında da gerçekleştirilmektedir.

WDR televizyonunda göçmen kökenli çalışanların kazanılması ve teşvik edilmesine büyük öncelik verilmektedir. Bunun için eğitim pozisyonu, konuk stajyerlik, cast, profesyonelleşme seminerleri ve açık pozisyonların doldurulması gibi personel kazanımı ve gelişiminin olağan araçlarından istifade edilmektedir. 2005 yılından beri bütün iş ilanlarında aşağıdaki metin yer almaktadır: «WDR kendi bünyesinde kültürel çeşitliliği teşvik etmektedir. Bu nedenle yabancı kökenli çalışanların iş başvurularını memnuniyetle karşılamaktayız.» Avrupa Radyo Evi (WDR ve Bremen Radyosu) ve Çok Kültürlü Radyo (RBB) gibi hedef kitleleri olan programlar ve SWR Uluslararası gibi uzman redaksiyonlar, daha sonra çoğunluk akımı (Mainstream) diye adlandırılan yayınlarda da kullanılabilecek olan çalışanlardan istifade edilebilmesi için yeterlilik merkezleri olarak hizmet vermektedir.

SWR kanalının gazetecilik öğrencilerinin şu anda ortalama üçte biri göçmen kökenine sahiptir. HR'de geçtiğimiz yıllarda her yaş grubuna ait yabancı kökenli ortalama bir gönüllü stajyer bulunmuştur. Gazetecilik eğitimi alan HR gönüllü stajyerleri için yapılan seminer programında «Portraying Politics/ Balanced Reporting» konulu bir seminer mevcuttur. Bu seminerde «göç/entegrasyon» konusundaki bilgi ve algı eksiklikleri giderilmektedir ve de klişelere yer vermeden bu konu hakkında nasıl haber oluşturulabileceğine ilişkin metotlar aktarılmaktadır ve böylelikle yabancı kökenli hedef kitlelerinin onayını alma durumu düzeltilmektedir. RBB şu aralar göçmen kökenli genç muhabir ve sunucuların teşvik edilmesi için bir konsept geliştirmektedir. RBB programı Çok Kültürlü Radyo henüz 2006 yılında gazetecilikle ilgili bir yetenek atölyesi olan ve özellikle yabancı kökenli genç gazetecilere yönelik olan «world wide voices» organizasyonunu yapmıştır. 2007 sonbaharında bu program sürdürülecektir.

«WDR sınırsız» gibi spesifik teşvik tedbirleri de başarı vaat eden tamamlayıcı araçlar olarak kendini ispat etmiştir – hem serbest işbirliğine giriş için hem de program gönüllü stajyerliğe geçiş için. «Sınırsız» isimli gazeteci yetenek atölyesiyle WDR 2005 yılında yabancı kökenli genç gazetecilere özgü bir projeyi hayata geçirmiştir. Her yıl göçmen ailelerinden gelen yaklaşık on genç gazeteci çeşitli

eğitimler ve editörlükle ilgili konuk stajyerlik yardımıyla teşvik edilmektedir. Bu arz sürdürülmektedir ve ayrıca medya içerisindeki teknik mesleklerle genişletilmektedir. Şu anda WDR televizyonunda medya meslekleri için yabancı kökenli başvuru sahiplerinde artan bir sayı gözlemlenmektedir. Çok Kültürlü Radyo (RBB) 2006 yılında yabancı kökenli genç gazetecilere özgü olan «world wide voices» isimli gazeteci yetenek atölyesini kurmuştur. 2007 sonbaharında bu program sürdürülecektir. WDR televizyonu 2007 yılında ilk kamusal yayın kuruluşu olarak «çok çeşitlilik beyannamesine» katılmıştır.

- ZDF televizyonu 2004 yılı mesleki eğitim girişimi çerçevesinde ve bazı personel işe alımlarında başlatılan, göçmen kökenli çalışanların dikkate alınması olgusunu sistematik olarak sürdürecektir. Göçmen kökenli kalifiye editörlük personelinin istihdam durumunun özellikle düzeltilebileceğini düşünmektedir ve önümüzdeki yıllarda bilhassa «Genel Eşit Muamele Yasası» na ait önemli yasal hükümleri de dikkate alarak hedefe yönelik tedbirler alacaktır; örneğin stajlarda, geçici stajlarda ve eğitim pozisyonlarında göçmen kökenli başvuru sahiplerinin dikkate alınması yoluyla. İsa-betli bir personel politikası üzerinden editörlük personelinin halkın düşüncelerini temsil eden bir oluşumuna göç açısından da yaklaşmak uzun vadeli bir hedefdir.

İlk acil tedbir olarak kuruluş 2007 yılı başında göç biyografisine sahip pek çok yeni nesil gazeteciye bir stajyerlik programında editörlük görevi alma fırsatını verecektir.

Kuruluşun iki kilise redaksiyonunun bulunduğu ZDF ana redaksiyonu, kültür ve bilim için Hıristiyanlık dışındaki dinler için bir editörlük pozisyonunun oluşturulma hazırlığı yapılmaktadır.

Programdaki algı yalnızca konusal yayınlarla değil, kişiler tarafından da oluşturulduğu için ZDF ekranda, meşhur göçmenlere de çok önceden yer vermeye başlamıştır. Ancak göçmen kökenli insanların genel toplumdaki oranı şimdiye kadar doğru bir şekilde ekran önüne yansımamıştır. Bu nedenle önümüzdeki yıllarda göçmen kökenli iki meslektaşımızın daha program sunması öngörülmüştür. Bunlardan bir tanesinin haber programı sunması düşünülmektedir.

- Gerek resmi ve özel televizyon kanalları, gerekse film endüstrisi, yönetmenler, cast ajansları ve prodüksiyon şirketleriyle beraber film ve dizilerdeki oyuncu kadrosu politikalarında göçmenlerin de dahil edildiği toplumun temsili bir kesitini dikkate alma konusunda etkili olmalıdırlar.
- Göçmen kökenli yeni nesil gazetecilerin mesleki eğitim ihtiyacı büyük olduğundan, Deutsche Welle

4.8.

televizyonu kendi mesleki eğitim profilini genişletmeye ve eksiklerini gidermeye çalışmaktadır ve de göçmen grubuna ait yeni nesil gazeteciler için bir arz yaratmaya çalışmaktadır. DW Akademisi ile bu yayıncı kuruluş bunun için gerekli olan uluslararası ve kültürlerarası alandaki tecrübeye sahiptir.

- Deutsche Welle televizyonu gazetecilik eğitimindeki ve de yerli ve yabancı medyaya ilişkin yeterliliğindeki bu zamana kadarki pratiğini derinleştirmek istemektedir. DW AKADEMİ'sinin mesleki eğitim profili bu açıdan denetlenecektir ve uygun hale getirilecektir.
- Özel yayın kuruluşlarında yabancı vatandaşlar veya birbirinden farklı uluslara sahip göçmen kökenli insanlar yıllardan beri esas itibarıyla ilgili kuruluşun bütün bölümlerinde çalışmaktadır – örneğin gazeteci, yazar, pazarlama ve event uzmanı, muhabir, oyuncu veya sunucu olarak. Almanya'da günümüzde içinde yaşadığımız çok kültürlü toplumu yansıtmaktadırlar. Gelecekte de bu durum değişmeyecektir. Nitelikleri aynı olduğunda Alman ve yabancı asıllılar ve de göçmenler için temelde aynı koşullar geçerlidir. Bunun dışında Özel Yayın ve Telemedya Birliğinin beyanına göre özel radyo ve televizyon kuruluşlarında, ister göçmen kökenli olsun ister olmasın, aynı vasıflara sahip olan bütün genç insanlar, içlerindeki potansiyeli dışarı çıkarmalarını mümkün kılan ve başarılı bir meslek hayatına giriş yapmalarını sağlayan çok kaliteli bir mesleki eğitim almaktadır.
- RTL televizyonu göçmen kökenli genç insanları kendi bünyesine daha fazla dahil edecektir ve RTL gazetecilik okulunun workshopları yardımıyla gelecekte öğretmenlere de derslerde olumlu bir şekilde aktarılabilir olan medya yeterliliğini ayrıca geliştirme imkanı verecektir. RTL'nin bütün yayın yerlerinde öğrenciler bir «göçmenlik öğrenci ödülü» çerçevesinde göç konusuyla birebir ilgilenecektir ve bu arada görsel ve işitsel medyadaki gazetecilik çalışmalarının temel bilgilerine ulaşacaklardır. Gerekli olan teknik ekipmanı ve uzmanlık bilgisini RTL çalışanları proje desteği çerçevesinde sağlamaktadır. Kazananlara ödüllerin ve redaksiyon bölümü ziyaretlerinin yanı sıra bazı durumlarda staj ve gazetecilik bursu da sağlanmaktadır.
- Doğan Yayın Grubu Almanya ve Avrupa'daki Türkçe ve Almanca konuşan 1000 gence 2010 yılına kadar şirketin kendi yayın kuruluşlarında birkaç ay süreli bir kalifiye eğitimi sunmaktadır.
- Almanya Gençlik Basını etkisi kanıtlanmış olan araçlarından iki tanesini genç medya yapımcılarının teşvik edilmesi amacıyla – okullardaki mobil akademiler ve genç gazeteciler için rehber programı – daha isabetli bir biçimde göçmenlere yöneltecektir ve böylelikle bunları gazetecilik yolunda

kazanacaktır. Almanya çapında doğrudan okullarda görev alan, mobil akademinin Teamerpool'u kültürlerarası olarak mesleki gelişime tabi tutulacaktır; öğrenci gazetesinin kurulması, medya yeterliliğinin oluşturulması ve Podcasting'e ilişkin sunulan kalifiye modülleri buna ilaveten göçmen oranı yüksek olan okullarda sağlanacaktır. Genç gazetecilere yönelik olan rehber programı tamamlayıcı olarak 16 yaşından büyük olan genç gazetecileri destekleme imkanı sağlamaktadır ve mesleğe girmelerinde yardımcı olmaktadır. İsaletli iş ilanlarıyla, göçmen kökenli rehberlerin kazanılmasıyla ve seçim aşamasında göçmen adayların özellikle dikkate alınmasıyla göçmen kökenli yeni nesil gazeteciler bundan sonra teşvik edilmek istenmektedir.

- Çalışma grubu bunun haricinde göçmen kökenli yeni nesil gazeteciler için özel eğitim ve mesleki gelişim programlarının ve kuruluşlarının oluşturulmasını gerekli görmektedir. Göçmen kökenli yeni nesil gazetecilerin teşviki için mesleki eğitim merkezlerinin, yayın kuruluşlarının ve yayınevlerinin de katıldığı bölgesel ağ ve kuruluşların oluşturulmasıyla göçmen kökenli yeni nesil gazetecilerin düzeyi düzeltilebilir. Stajlar sayesinde, göç etmiş olan yeni nesil gazetecilerin redaksiyon bölümleriyle temas kurmaları ve genişletilmiş bir editörlük anlayışının kabul görmesi için katkı sağlamaları istenmektedir. Deneyimli gazeteciler bu entegrasyon sürecinde «önder» ve «rehber» olarak görev aldıklarında bu teşvikin şekli daha özel olabilir. Buna uygun projeler Berlin'de (BQN projesi) ve Kuzey Ren Vestfalya Eyaletinde (Dortmund Üniversitesi, Medya Entegrasyonu Merkezi) başlatılmıştır. Benzer kuruluşlar başka bölgelerde de oluşturulmalı, geliştirilmeli ve teşvik edilmelidir.
- Göçmen kökenli gazetecilere yönelik ağlar arzu edilen bir unsurdur. Bunlar dayanışmayı güçlendirebilmektedir, bilgi alışverişini mümkün kılabilir, organizasyonlar v.b. ile bu soruna dikkat çekebilmektedirler ve lobi grupları olarak vazife görebilirler. Alman Gazeteciler Birliğindeki «Kültürlerarası Ağ» isimli dayanışma buna bir örnektir (Eyalet Birliği «Berlinli Gazeteciler Derneği»).
- Bunun haricinde, entegrasyonla ilgili soruların ana muhatabı olan ve program tasarımı ile personel gelişiminde de etkili olan entegrasyon veya çeşitlilik yetkililerinin yayın kuruluşlarında ve şirketlerde tayin edilmesi önerilmektedir. WDR ve SWR televizyonlarında idareyi aşan muhatap ve öncü olarak entegrasyon yetkililerinin çalışmaları etkisini kanıtlamıştır.

Entegrasyon ve göç konusuyula ilgili eğitim ve mesleki gelişim arzı

- ARD televizyonu kültürlerarası yeterliliği uygulamaya yakın mesleki gelişim eğitimleriyle teşvik etmektedir. Buna göre WDR televizyonu kültürlerarası yeterliliği kurum içi eğitime ve yöneticilik eğitimine dahil etmiştir. Uluslararası uzmanlarla yürütülen mesleki gelişim tedbirleri yardımıyla yöneticiler Avrupa'daki diğer yayın kuruluşlarının «best practices» olgusuna bir bakış atabilmektedirler. «Avrupa Radyo Evi» veya «Cosmo TV» deki mesleki eğitim bölümleri sayesinde kurum içi eğitim gören öğrenciler başka bir kültürel arka planı olan gazetecilerle birlikte uluslararası konuları nasıl ele alacaklarını uygulamada öğrenmektedirler. Aynı şekilde RBB'de de EMS (electronic media school) tarafından eğitilen kurum içi öğrenciler Çok Kültürlü Radyo'da sağlanan stajlar çerçevesinde kültürlerarası konularla haşır neşir olmaktadır.
- ZDF televizyonu, entegrasyon ve göç konusuyula ilgili kurum içi eğitim ve mesleki gelişim arzını genişletecektir. Buradaki hedef bütün gazetecilere bu zamana kadar olduğu gibi yalnızca dağınık bir tablo değil, onun yerine sistematik bir arz tablosu sunmaktır ve de göç ve entegrasyon konularının arka plan bilgisi ve bağlantılarıyla kendini geliştirmektedir. Kurumun eğitim ve mesleki gelişim bölümü bu amaçla şu anda görev alan redaksiyon bölümü personelinin mesleki gelişimi için bir program hazırlamaktadır.
- Medya sektöründe eğitim ve mesleki gelişim amacını taşıyan CIVIS akademisinin kurulmasıyla CIVIS Medya Vakfı, gerek radyo ve televizyon gazetecilerini gerekse film ve medya yüksek okullarında okuyanları ve mezunları entegrasyon ve kültürel çeşitlilik konularına duyarlı hale getirme hedefini gütmektedir. Avrupa'daki göçmen toplumunda yaşanan gelişmelerin yenilikçi ve profesyonel bir biçimde ele alınması teşvik edilmek istenmektedir.
- Deutsche Welle televizyonu onlarca yıla dayanan tecrübesini, yöntem bilgisini ve özel temaslarını dünyanın dört bir tarafından gelen gazetecilerin eğitim ve mesleki gelişiminde sahip olduğu akademisi yardımıyla Almanya'daki ilgili medya kuruluşlarına açmaktadır.
- Alman Dergi Yayımcıları Birliği (VDZ) eğitim ve mesleki gelişim alanında VDZ'nin dergi akademisinde hedefe yönelik bir seminer arzı ve de mesleki eğitim organizasyonlarının olduğu spesifik bir eğitim ve mesleki gelişim konsepti geliştirmeyi planlamaktadır.

Medya araştırması

- Göçmen kökenli insanların medya kullanımı ve medya yeterliliği daha derinden araştırılmalıdır. Zira entegrasyonu geliştiren medya arzının koşulları arasında hedef kitlelerin medya donanımı ve kullanımı hakkında bilgi sahibi olmak vardır. Yalnızca bu şekilde kültürlerarası başarılı iletişimin şartları ve çıkış noktaları uzun vadede net bir şekilde görülebilir. Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yaşayan göçmen kökenli insanların medya kullanımıyla ilgili araştırmaların yoğunlaştırılması bu nedenle çalışma grubunun görüşüne göre acilen gereklidir. Bu arada medya donanımı, tercih edilen medya araçları ve medyadan yararlanma kapsamı hakkındaki temel araştırmaları görsel motifler ve kullanım şekilleri hakkındaki niteliksel araştırmalarla bağdaştırmak söz konusu olmalıdır. Aşağıdaki ana kriterler bu araştırma girişiminde göz önünde bulundurulmalıdır:
- Entegrasyona dayalı medya konseptlerinin temel taşı olarak Almanya'da yaşayan göçmen kökenli toplumun medya kullanımına ilişkin devamlı, yani düzenli aralıklarda elde edilen temel veriler gereklidir. Bu veriler metodik açıdan ticari reklam taşıyıcılar araştırmasının Almanya'daki toplumun çoğunluğunun medya kullanımına ait tanımın sunduğu verilerle uyumlu olmalıdır.
- Medya rekabetinden dolayı medya kullanım verileri çok hassas bir konu olduğundan ve medya kullanım araştırmalarında menfaate dayalı olarak sonuçların saptırılabilceği tehlikesi büyük olduğundan reklam taşıyıcılar araştırmasının «ortak araştırmalar» prensibi devralınmalıdır. Medya pazarındaki rakiplerin müşterek hareket etmesi menfaat dengelenmesine ve veri toplama, veri çözümlene ve sonuç prezentasyonu düzeyinde metodik standartların geliştirilmesine hizmet etmektedir (medya erimi, pazar payı vs. gibi medya kullanımıyla ilgili üniter «geçerlilikler» belirlenmesi anlamında vs.).
- Ancak entegrasyon bağlamında medyanın veya medya tutumunun önemini ve yerini saptamak için yalnızca medya kullanım verileri toplamak yeterli değildir. Daha ziyade medya kullanım araştırmalarında «Single-Source prensibine» göre, entegrasyon statüsü, sosyal çevre ve medya kullanım tutumu arasındaki bağlantılarla ilgili analizleri mümkün kılan ilave bulgular elde edilmelidir.
- Geniş kapsamlı – yani bilimsel ve bütün medya araçlarını kapsayan, uzun vadeli ve devamlı olarak gerçekleştirilebilecek olan – bir araştırma konseptine dair önerilerin değerlendirilebilmesi için uzmanlardan oluşan bağımsız bir komisyon kurulacaktır. Bu komisyonda önemli medya tipleri ve medya şirketlerinin bulunduğu medya uygulaması

4.8.

olacağı gibi medyanın entegrasyon fonksiyonuyla ilgilenen bilim de temsil edilecektir. Bu grubun oluşumu ve çalışmasının temel kriterleri bağımsızlık, teoriden pratiğe transfer ve yöntem bilgisidir. Uygulamada gerçekleştirilebilecek olan araştırma konseptleri geliştirilmelidir – soru hazırlama şekli ve yöntemlerden bunun finansmanı ve organizasyonuna kadar (ki bunun için şüphesiz Public-Private-Partnership modelleri uygundur). Bu komisyon kendi açısından kurumsal bir bağlılığa ve resmi kaynaklardan temin edilmesi düşünülen bir temel finansmana ihtiyaç duymaktadır.

- Medya şirketleri basılı ve elektronik medyanın niteliksel kullanımının düzenli aralıklarla yapılan ölçümünde göçmenlerin dikkate alınabileceği konseptler geliştirecek ve gerçeğe dönüştüreceklerdir. Bunun için araştırma kuruluşlarında anket ve panel yönetimi için uygun kılavuzların hazırlanmasını isteyeceklerdir, böylelikle bu temel üzerinde yabancı vatandaşları anket ve araştırma panellerine dahil edebileceklerdir.
- Göçmenlerin medya kullanım tutumunu dijital bir medya dünyasında daha iyi anlayabilmek adına ARD ve ZDF birlikte 2007 başında Almanya çapında bir temsil anketi gerçekleştirmiştir. Buradaki amaç en önemli göçmen grupların medya bütçesinde Alman ve yabancı medyanın anlamını ve de her bir medya türüne olan beklenti tutumunu incelemektir. Bu araştırma çerçevesinde en büyük beş göçmen grubun temsilcileri (Türkler, İtalyanlar, Yunanlar, eski Yugoslavya vatandaşları ve Polonyalılar) ankete dahil edilmiştir, göçmen kökenli Almanlar olduğu gibi yukarıda sayılan uluslardan gelen yabancılar dahil. Bunun dışında Alman uyruklu göçmenler de bu ankete dahil edilmiştir. WDR televizyonu şimdiye kadar göçmenlerin temsiliyet durumu, medya tutumu ve medya kullanımıyla ilgili üç temsili araştırmayı televizyonda yayınlamıştır. Bazı program formatları ve türleriyle ilgili başka araştırmalar öngörülmektedir ve yayın konseptleri çalışmasına müteakip olarak bilhassa niteliksel araştırmalar olacaktır.

Çok fonksiyonlu medya/Göçmenlerin medya yeterliliğinin teşvik edilmesi

- Göçmenlerin çok fonksiyonlu medyadan ne denli yararlandıklarına ilişkin bir araştırma yapabilmek için çevreye özgü bir araştırma programı hazırlanmalıdır. Bu arada gerek düşük bir eğitim düzeyine sahip sosyo-kültürel çevrelerin, gerekse geldikleri kültüre ait değer tutumları yerlilerinkinden belirgin bir şekilde farklılık gösteren göçmen grupların incelenmesi çok önemlidir. İstatistiksel ve niteliksel yöntemleri birleştiren çoklu bir yöntem çıkış yolunun yanı sıra cinsiyete özgü, bağlama dayalı ve çok dilli hareket biçimleri sağlanmalıdır. Uygulama,

kültürler ve disiplinler arası bir araya getirilmiş olan bir araştırma ekibi tarafından yapılmalıdır

- Bunun dışında göçmen gruplarda «çok fonksiyonlu medyanın köprü vazifesi» ile ilgili kaliteli bir araştırma yapılması ihtiyacı mevcuttur. Bu araştırma entegrasyonun teşviki sorusunun yanı sıra öncelikli olarak geline kültürün medya bağlantısına ilişkin kimlik önemini açıklamalıdır ve geldikleri kültüre ait değer tutumları eşit olmayan bir cinsiyet oranını kapsayan göçmen gruplarda çok fonksiyonlu medyanın cinsiyete özgü ele alınıp biçimlerinin uygulamaya dayalı incelemesini yapmalıdır.
- Medya pedagojisiyle ilgili yapısal tedbirler bu araştırmalar sayesinde kazanılan bilgiler temelinde geliştirilmelidir ve aşağıdaki unsurları kapsamalıdır:
 - Cinsiyete özgü yaklaşım ve kullanım şekillerinin dikkate alınması, özellikle de farkların, geline kültürle ilgili değer tutumlarına dayandığı yerlerde
 - Çok fonksiyonlu medyanın kullanımı sırasında gerek yaş ve sosyalizasyona bağlı farkların, gerekse (gençlikteki) kültürel tarzların dikkate alınması
 - Bulunulan yerde pedagojik kuruluşlarla işbirliği
 - Göçmenlerle yapılan medyadaki uygulama çalışması için bu kuruluşlardaki çalışanlara nitelik kazandırılması

Medya pedagojisiyle ilgili yapısal tedbirler, ilgili hedef kitleleri için uygulamaya dayalı tecrübe ve öğrenme süreçlerinin başlatılmasıyla gerçekleştirilebilir. Nitekim genç göçmenler hedef kitleleri için kültürlerarası bir gençlik radyosu platformunun oluşturulması düşünülebilir örneğin. Göçmen kökenli daha yaşlı vatandaşlar gibi başka hedef kitleleri için bunların tecrübe ufku ve öğrenme sosyalizasyonuna uygun, medyadaki uygulama çalışmalarına ilişkin tedbirler geliştirilmelidir. Bunun dışında göçmenlerle yapılan sosyal işler çalışanlarını medya pedagojisiyle ilgili görevler için vasıflandırmak amacıyla rehber ve eğitici programlar yararlı olacaktır.

- Avrupa'da bilgi toplumu için ekonomi ve politika arasındaki en büyük ortaklık olan D21 Girişimi Derneği 2007 yılı için faaliyetlerinin ağırlık merkezlerinden bir tanesini dijital entegrasyona vermiştir. Bu sayede bilgi toplumu Almanya 2010 programını ve eInclusion isimli AB inisiyatifini aktif olarak destekleyecektir. Göçmen kökenli kişiler dijital entegrasyon için önemli bir hedef kitesidir. Federal Alman Hükümetinin Temmuz 2006 tarihli entegrasyon zirvesiyle ve bu amaçla oluşturulan

tematik çalışma gruplarıyla bağlantılı olarak D21 girişimi bir IT-stratejisi geliştirecektir. Bu strateji kapsamında IT yoluyla toplumsal entegrasyonla ilgili Best-Practice örnekleri gösterilecek ve eylem önerileri hakkında görüşülecektir. D21 girişimi göçmen kökenli vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojileri ilgisini arttırmak istemektedir ve böylelikle dildeki yeterliliklerini, mesleki şanslarını ve toplumsal entegrasyonlarını geniş kapsamlı olarak destekleyebilecektir. Bilgi ve iletişim teknolojileri medyası bunun için bütün düzeylerde önemli bir katkı sağlayabilir, ancak henüz yeterince istikrarlı bir şekilde kullanılmamaktadır.

- Klicksafe girişimi, Avrupa Birliği'nin «Safer internet programı» çerçevesinde Alman temas noktasıdır. Klicksafe internette güvenlik konuları hakkında bilgi vermektedir. Hedef kitlesini çocuklar ve gençler, ebeveynler, pedagoglar ve çarpanlar oluşturmaktadır. Kasım 2006 ila Ekim 2008 tarihleri arasında «klicksafe» in ağırlık merkezlerinden bir tanesi göçmen kökenli insanların internet yeterliliğinin geliştirilmesi olacaktır. Göçmen kökenli insanları internetteki riskler hakkında bilgilendirmek ve tehlikelere karşı duyarlı hale getirmek için bilim insanları ve profesyonellerden istifade edilerek bir çalışma konsepti geliştirilecektir. İlgili ana dillerde enformasyon ve bilgilendirme materyalleri temin etmek amaçlanmıştır. Ayrıca Almanya'da ilgili hedef kitlelerine yönelen medya kuruluşlarının, bilgiyi mümkün olduğunca geniş ve etkili bir şekilde yaymak adına duyarlılaştırma tedbirlerine katılmak konusunda gönüllü olup olmadıkları araştırılmaktadır. Ağ çalışması anlamında klicksafe göçmen dernekleri, ilgili vakıflar, örgütler, özerk organizasyonlar vs. gibi kuruluşlara yönelecektir ve ne tür destek ve işbirliği imkanlarının mevcut olduğunu araştıracaktır.
- Deutsche Telekom Kurumu entegrasyonu teşvik eden tedbirlerin veya eylemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında aktif olarak katılım sağlayacaktır. Bu durum bilhassa çeşitlilik, pazarlama ve teknoloji konularında şirket alanlarının danışmanlığı ve aktif yöntem bilgisi arzı için, örneğin internet sayfalarının linkini alma ve verme, «0800...» lü hatların hizmete sunulması ve konseptlerin geliştirilmesi gibi destek çalışmaları ve de «X ağa...» benzeri tedbirlerin gerçekleştirilmesindeki destek için geçerlidir.
- Eyalet başkenti Stuttgart, MUSS proje başlığı altında – Stuttgart Çok Dilli Girişim Hizmetleri – Alcatel SEL Vakfı'nın Electronic Government Stuttgart Yüksek Okul Koleji'nin desteğiyle ve Münih Teknik Üniversitesi'nin işbirliğiyle internette çok dilli bir enformasyon ve hizmet arzı bulunduracaktır. MUSS Projesi Alman kökenli olmayan insanlar için resmi ve diğer kamusal arz ve bilgilere erişimi bundan sonra daha kolay ve düzenli hale getirmeyi

kendisine hedef olarak belirlemiştir. MUSS girişiminin çıkış noktası ihtiyaç duyulan ve sorulan bilgilere erişim güçlüklerinin çoğu zaman yalnızca lisan zayıflığından değil, kültürel farklılıklardan da kaynaklandığı şeklindeki tespittir: Bilhassa idari yapılar yoğun bir şekilde ülkelere özgü idare kültürünün etkisi altındadır. Bunun dışında idari hizmetlere erişim sorusu misafir ülkeye varduktan sonra değil, henüz kişinin kendi vatanındaki hazırlık aşamasında doğmaktadır. İnternet burada Almanya'ya göç etmeden önce bilgiye ulaşmak için ve de olası bir göç için daha uygun şartlar yaratmak adına idari süreçleri hızlandırmak ve belge transferini yapmak için uygun bir araçtır.

Yabancı dildeki ve çok dilli medya arzı

- Çalışma grubunda göçmenlere yönelik Almanca ve yabancı dildeki medya temsilcileri birlikte hareket etmiştir, ki bu zamana kadar büyük ölçüde ayrı ayrı ve birbiriyle temas kurmadan çalışmışlardır. Alman ve etnik medyanın işbirliğinde, entegrasyonu teşvik eden medya yayınları üretmek şeklinde bu zamana kadar kullanılmayan bir potansiyel yatmaktadır. Alman medyası, kuruluşlar ve etnik medyanın işbirliğinden doğan bu potansiyelin ortak projeler ve düzenli tecrübe alış verişini yardımıyla ortaya çıkarılması gerekir. Dil kursundan sosyal bilgiye kadar bazı projelerin tanımı, ortak çalışma için uygun olan bir dizi konu alanı göstermektedir. Bunlara örnek olarak şunlar verilebilir:
- «Evimiz Almanya» derneğinin kurulmasıyla Werner Media Group, Berlin Yahudi Cemaati ve Berlin Türk Cemaati, Berlin'deki Rus, Yahudi ve Türk göçmenlere birlikte hukuki danışmanlık, dil kursu, bilgisayar eğitimleri veya diğerinin kültürünü tanıma imkanı tanıyacaktır. Bunun dışında yerel bir televizyon kanalıyla başkentteki göçmenlerin günlük hayatına dair Almanca-Rusça bir televizyon magazin programı hazırlanmaktadır.
- Hürriyet gazetesinin (Doğan Yayın Grubu) «Aile içi şiddete hayır» kampanyası Almanya'da çok başarılı bir şekilde yürütülmektedir. Öncelikli hedefi insanları bu konu hakkında bilinçlendirmek ve duyarlı hale getirmek ve de mağdurları desteklemektir. Bunun için farklı modüller kullanılmaktadır: Türkçe ve Almanca bilen uzmanlar haftada on bir saat bir yardım hattında görev almaktadır, Almanya çapında interaktif bilinçlendirme seminerleri organize edilmekte ve enformasyon materyalleri dağıtılmaktadır. Kampanya editörler tarafından ve Hürriyet'te çıkan duyurularla desteklenmekte, fahri çalışanlar Almanya genelinde çaprazlama görev almaktadır. Bu kampanya Mayıs 2005 tarihinden beri yürütülmektedir ve süresiz olarak sürdürülecektir.

4.8.

- İhlas Medya Grubu, Bavyera Yayın Kuruluşu'na ait «Almanca Sınıfı» isimli Almanca kursu dizisinin Türkçe alt yazıyla kendi programında yayınlanmasını planlamaktadır. İlgili yayın grubu yazılı medyasında da bir Almanca kursu oluşturmak ve tasarlamak niyetindedir.
- Sabah/ATV Grubu, özellikle bayan okurlara yönelik «Deutsche Welle» televizyonuyla beraber Almanca kursları alanında bir işbirliği planlamaktadır.

Bunun haricinde karşılıklı tecrübelerin takas edilebilmesi adına Frankfurter Rundschau ve Wiesbadener Kurier gazetelerinin editörlerinin takas edilmesi planlanmıştır. Yayın grubu, Almanya Türk Cemaati ve İş Kurumu'yla işbirliği yürüterek Türk kökenli gençlere mesleki eğitim yerlerinin sağlanmasına yönelik bir girişim planlamaktadır.

- Deutsche Welle televizyonu göçmenlerin kendi vatanlarındaki sunusunu, müstakbel göçmenlere yönelik Almanca kurslarıyla genişletmeyi hedeflemektedir.
- Değerli bir sinerji etkisi oluşturabilmek adına Avrupa Radyo Evi (WDR ve Bremen Radyosu) veya Çok Kültürlü Radyo (RBB) gibi hedef kitleleri olan programların, kendi program kuruluşunda yeterlilik merkezlerine dönüştürülmesi faydalı ve önemlidir. Edinilen tecrübelerle göre bu tür yayın formatları, ana programda geniş yer verilmeyen hedefe yönelik bilgileri hizmet anlayışıyla ve arka planını da araştırarak ele alma imkanını vermemektedir. Bunun ötesinde daha sonra ana programda da kullanılabilecek olan çalışanların kazanılması ve de program gelişimi için kristalizasyon noktaları olarak da hizmet etmektedirler.

Uluslararası diyalog

- WDR'in 23 ve 24 Kasım 2006'da ZDF, Deutsche Welle ve France Télévisions ile ve de UNESCO ve Avrupa Komisyonu'yla birlikte organize ettiği etkisi Kasım 2007 tarihinde Paris'te UNESCO'da gerçekleştirilen müteakip bir konferansla kanıtlanan, medyanın Avrupa'daki göçmen toplumu içerisindeki rolü konulu EBU konferansında gazeteciler için bir Avrupa diyalog projesi lanse edilmiştir. Planlanan bu projeye Avrupa ve Kuzey Afrika'daki genç gazetecilere yönelik hareket edilmesi ve de nitelikli ve seçkin seminer organizasyonlarıyla bu gençlere Avrupa ve Kuzey Afrika ülkelerindeki yayın kuruluşlarında konuk stajyerlik yerlerinin sağlanması ve de çoklu medya yayınlarının oluşturulabilmesi için profesyonel workshoplar yardımıyla ulusal sınırların ötesinde birlikte öğrenme, yansıtma ve çalışmayı gerçekleştirebilecekleri bir ortam sunulmak istenmektedir. WDR'nin yanı sıra diğer ortaklar UNESCO, Anna Lindh Foundation ve COPEAM'dir. Bu projenin somut planlamaları şu anda yapılmaktadır. 2008 Kültürlerarası Diyalog AB yılında gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Deutsche Welle bu proje için personel desteği ve lojistik yardım temin etmeyi düşünmektedir.

Üyeler

İdare: Federal Hükümetin göç, iltica ve entegrasyondan sorumlu yetkilileri	
Devlet Bakanı Prof. Maria Böhmer, Alman Parlamentosu Üyesi	Federal Hükümetin göç, iltica ve entegrasyondan sorumlu yetkilileri
Buket Alakus	Yönetmen
Minou Amir-Sehhi	Alman Gazeteciler Birliği
Ali Aslan	Federal İçişleri Bakanlığı
Martin Berthoud	İkinci Alman Televizyonu
Erik Bettermann	İkinci Alman Televizyonu
Bernd Burgemeister	Alman Televizyon Prodüktörleri Federal Birliği
Matthias Buth	Kültür ve Medya Kurumu
Günter Clobes	Adolf-Grimme-Enstitüsü
Jutta Croll	Dijital Şanslar Vakfı
Jürgen Doetz	Özel Yayın ve Telemedya Birliği Başkanı
Lutz Drüge	Alman Dergi Yayımcıları Birliği
Şeref Erkayhan	Almanya'daki Türk Cemaati Örgütü
Werner Felten	Radio Metropol FM
Evelyn Fischer	Deutsche Welle
Wolfgang Fürstner	Alman Dergi Yayımcıları Birliği Müdürü
Harald Geywitz	Alice – HanseNet Telekomünikasyon Limited Şirketi
Dr. Kerstin Goldbeck	Alman Gazete Yayımcıları Federal Birliği
Ernst Hans Hanten	Kültür ve Medya Kurumu
Marlene Kerpel	Entegrasyon ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Michael Konken	Alman Gazeteci Sendikaları Federasyon Başkanı
Kenan Kubilay	İhlas Medya Grubu
Inez Kühn	Ver.di
Ahmet Külahçı	Doğan Media International GmbH
Anke Lehmann	Özel Yayın ve Telemedya Birliği

Michael Mangold	Sanat ve Medya Teknolojisi Merkezi
Ilona Marenbach	Çok Kültürlü Radyo, RBB
Sebastian Olenyi	Almanya Gençlik Basını
Maud Pagel	Deutsche Telekom AG
Prof. Dr. Ulrich Pätzold	Dortmund Üniversitesi
Jan-Eric Peters	Axel Springer Akademisi Direktörü
Günter Piening	Berlin Senatosu'nun Entegrasyon Yetkilisi
Anne Pietrzak	RTL Television GmbH
Prof. Fritz Pleitgen	Westdeutscher Rundfunk Müdürü
Pierre Sanoussi-Bliss	Oyuncu
Prof. Dr. Markus Schächter	İkinci Alman Televizyonu Müdürü
Prof. Dr. Beate Schneider	Gazetecilik ve İletişim Araştırmaları Enstitüsü
Klaus Schrotthofer	WAZ Medya Grubu
Walter Schumacher	Basın Sözcüsü Rheinland-Pfalz Başbakanlık
Ekkehart Siering	Bremen Senato Dairesi
Willi Stächele	Avrupa Meselelerinden Sorumlu Devlet Bakanı Baden-Württemberg
Dr. Wilfried Ströhm	Federal Hükümetin Basın ve Enformasyon Kurumu
Prof. Dr. Helga Theunert	Araştırma ve Uygulamada Medya Pedagojisi JFF Enstitüsü
Renko Thiemann	Federal Dış İşleri Bakanlığı
Larissa Thyrong	Werner Medya Grubu
Kani Top	Merkez Sabah AtV GmbH
Canan Topcu	Frankfurter Rundschau
Prof. Dr. Hans-Jürgen Weiß	Hür Üniversitesi Berlin
Frank Werneke	Ver.di Sendikası Başkan Vekili
Nicholas Werner	Werner Medya Grubu
Dr. Gualtiero Zambonini	Westdeutscher Rundfunk
Renate Ziegler	Ziegler Film

Konu Alanı 9:

«Gönüllü sosyal faaliyet ve eşit katılım sayesinde entegrasyon»

1. Durum tespiti

Vatandaşların angajmanı ve entegrasyon

Entegrasyon, Almanya'daki herkesin katılımı ve iştirakine dayanan genel toplumsal bir süreçtir. Vatandaşların angajmanı eşit katılımı güçlendirmekte ve entegrasyonu desteklemektedir – ilk olarak ve her şeyden önce yerel düzeyde, göçmenlerin hemen çevresinde. «Sivil toplum» ana düşüncesini kendisine yüklemiş olan bir toplum, gönüllü sosyal faaliyetlere dayanır ve bunun çeşitliliğine saygı duyar. Aynı zamanda bağımsız girişimi, birlikte sekillendirmeyi ve katılımı olduğu gibi hayatın başka alanlarına da etki eden yeni bilgi, beceri ve yeterlilik kazanımını da mümkün kılan yapılar kurmaktadır. Zira angajman, kişiyi yetkin kılar ve de eğitim ve istihdam kabiliyetini temin eder.

Gönüllü sosyal faaliyet; gönüllü olarak kendi kendini yükümlü kılmaya, kamusal sorumluluk almaya ve ağ çalışmasına dayanmaktadır. Kimlik oluşturucu bir etkisi vardır ve iş görme yetkinliğini artırır. Bu nedenden ötürü vatandaşların angajmanı göçmen kökenli insanların entegrasyonu için de özel bir katalizör işlevi görmektedir.

Gönüllü angajman klasik örgüt, dernek, kilise ve dini cemaatlerde ve de göçmenlere yönelik organizasyonlarda toplumun oluşturulması aşamasında eşit ve bağımsız bir şekilde dahil edildiğinde entegrasyon başarılı bir biçimde gerçekleşecektir. Vatandaşların

ortak angajmanı aynı zamanda göçmenlere kucak açan toplumun, artan çeşitlilikle başa çıkmasını ve değişikliklerin üstesinden gelmesini olanaklı kılmaktadır.

Göçmenler genel topluluğa etkin bir şekilde katılmalarının tecrübesini ancak göçmen örgütlerinde, klasik örgütlerde ve toplumun diğer angajman alanlarında gösterdikleri faaliyetlerinin talep edilmesi ve kabul görmesi dolayısıyla yaşamaktadır. Bilimum kökenlerden gelen göçmenlerin gönüllü angajmanı önemli katkılar sağlamaktadır ve toplumu zenginleştirmektedir.

Genel toplumsal angajman katılım olmadan mümkün değildir. Geleneksel gönüllü sektör alanından kısmen farklı şekil ve bağlamlarda olsa da göçmenler faaldir. Farklı eğitim sistemleri ve kendi ülkelerindeki genel toplumsal angajmanına ilişkin gelenekler ve aynı şekilde Almanya'daki farklı oturum süreleri ve oturum durumu gibi dikkate alınması gereken unsurlardan yalnızca birkaç tanesidir.

Gönüllü faaliyetler toplumun genel huzuruna dayalı olarak gerçekleştirildiğinde, göçmenlere kucak açan topluma karşı tecrite yönlendirmediğinde ve de şeffaflık ve diyalog istekliliğini belli ettiğinde göçmenlerden gelen gönüllü angajman entegrasyonu geliştirir. Başarılı bir biçimde kişinin kendi kültürü, dili veya dininde köklenmiş olan gönüllü sosyal faaliyet aynı zamanda yabancılara kucak açan toplumla arada bir köprü oluşturmanın çıkış noktası olabilir.

4.9.

Vatandaş angajmanı ile entegrasyon ve eşit katılımın güçlendirilmesi, bilgi bazlı bir angajmanın iştirakine ve de geleneksel örgüt, dernek, kilise, dini cemaatler ve göçmenlere yönelik organizasyonların her kültüre açılmasına gereksinim duymaktadır.

2. Hedef belirleme

Vatandaş angajmanı ile entegrasyon bilhassa kabul görme ve eşit katılıma ve ayrıca eğitim ve ehliyet kazanımının desteklenmesine gereksinim duymaktadır.

Kısa ve orta vadeli hedefler bu yüzden şöyledir:

- Organizasyonların her kültüre açılması,

3. Hayata geçirilmesine yönelik tedbirler ve karşılıklı kendi kendini gönüllü olarak yükümlü kılma durumları

[Editörün notu: Federal Hükümet, eyaletler ve belediyelerin ortak tedbirleri ve de üstlenilen yükümlülükle ilgili bütün öneriler, ne sektörel ne de federal olarak oylanmıştır. Organizasyon ve kilise temsilcilerinin gönüllü kendi kendini yükümlü kılma durumları çalışma grubu temsilcilerinin somut kendi kendini yükümlü kılma durumlarıdır.]

Devlet, ekonomi ve toplum kamusal sorumluluk paylaşımı ve ağ çalışması içerisinde entegrasyonu ortak sivil toplumun reform süreci olarak algılamalıdır. Bu süreç göçmen organizasyonlarının yardımıyla oluşturulmaktadır ve bütün toplumsal ortakların eşit bir biçimde dahil edilmesini gerektirmektedir.

3.1. Devlet/kamunun tedbirleri ve üstlenilen yükümlülükleri

Federal Hükümetin, eyaletler ve yerel yönetimlerin ortak tedbirleri

Kurumsal düzeydeki tedbirler:

- Geleneksel örgüt, dernek, kilise, dini cemaatler ve göçmen organizasyonlarında kültürlerarası açıklık sürecinin desteklenmesi
- Yabancı düşmanlığına karşı toplumsal angajmanın geliştirilmesi

- Entegrasyon sürecinde kadın ve erkeklerin eşit katılımının ve eşit sorumluluğunun güçlendirilmesi,
- Gönüllü angajmanda yetki kazanımına ulaşma yollarının açılması,
- Karşılıklı saygı, tanıma ve hoşgörü temelinde Alman dernekleri ve göçmen organizasyonlarının ortaklaşa çalışması yoluyla kamusal sorumluluk paylaşımı,
- Yabancı düşmanlığına karşı angajmanın güçlendirilmesi,
- Organizasyonların kamusal çalışmalarının artırılması ve göçmen kökenli insanların faaliyetleri hakkındaki medya bilgilerinin genişletilmesi,
- Kabul kültürünün geliştirilmesi

- Göçmen organizasyonlarının entegrasyon çabalarının eşit muamele görmesi ve eşit kabul görmesi:
 - Göçmen organizasyonlarının, belediye ve eyalet düzeyindeki entegrasyon planlarının oluşturulması aşamasına dahil edilmesi,
 - Göçmen organizasyonlarının, mevcut ağlara entegre edilmesinin teşvik edilmesi,
 - Göçmen organizasyonları ve bunların entegrasyon projelerinin (mali) teşviki, danışmanlığı ve gelişimi.

Kişisel düzeydeki tedbirler:

- Göçmenlerin eşit katılımı:
 - Göçmenlerin, resmi oluşum ve karar meclislerine katılması,
 - Göçmenlerin, halkın entegrasyon kılavuzlarına dönüşmesi için teşvik edilmesi, eğitilmesi ve geliştirilmesi.

Federal Hükümetin üstlendiği yükümlülükler

Federal Hükümet,

- vatandaş angajmanı bağlamında sivil toplum entegrasyonunu teşvik politikasının program üstü bir odak noktası haline getirmeyi taahhüt etmektedir.

Kısa tanım:

Federal programlar, Federal Hükümet tarafından teşvik edilen ve vatandaş angajmanına ilişkin altyapı ve

ağ projeleri ve de duyurular çerçevesinde bütün federal yetkiler ve bunlara bağlı kuruluşlar aracılığıyla tedbirlerin taşıyıcısı olarak göçmenlerin veya göçmen organizasyonlarının uygun katılımı sağlanmaktadır. Artan kültürlerarası açıklık ve ağ çalışması altyapı projeleri için bir teşvik kriteri haline getirilecektir veya teşvik anlaşmalarına dahil edilecektir. Kurumsal olarak teşvik edilen kurumların personel geliştirme konseptleri ile proje önlemlerinde hanım ve erkek göçmenlerin eşit haklara sahip biçimde katılımına açılım sağlamaları temin edilecektir.

Zamanlama: sürekli

- Göçmenlerin vatandaş angajmanı alanındaki araştırma teşvikini güçlendirmek.

Kısa tanım:

Göçmenlerin gönüllü angajmanını isabetli bir şekilde teşvik edebilmek için bunun kapsamı ve doğası hakkında, ikinci ve üçüncü kusağa ait angajmanın özellikleri hakkında, gönüllü angajmanın teşvik edici ve kısıtlayıcı unsurları hakkında ve de gayri hükümet organizasyonu olmayan kuruluşların değişik kültür- lere açılmasındaki durum ve problemler hakkında daha fazla bilimsel veri gerekmektedir.

Zamanlama: Yasama periyodu

- Göçmenleri bilim ve danışma kurullarında uygun bir biçimde iştirak ettirmek.

Kısa tanım:

Federal yetkiler, idareciler meclisine ve danışma kurullarına yetkin göçmenleri – özellikle göçmen organizasyonlarının temsilcilerini – uzman olarak atamaktadır. Bunların atanması, yetkilerin entegrasyona özgü danışmanlık hizmeti almasını temin etmektedir ve Federal Hükümetin entegrasyon arzusu için bir sinyaldir. Atanmış olan göçmen kökenli uzmanlar aynı zamanda genç göçmen jenerasyonu için biyografik örneklerdir.

Zamanlama: Yasama periyodu

- Örgüt ve derneklerin kültürlerarası açıklığını vatandaş angajmanı kapsamında desteklemek.

Kısa tanım:

Entegrasyon Devlet Bakanı ve Yetkilisi vatandaş angajmanı kapsamındaki dernekler, birlikler, organizasyonlar ve girişimler için bir ekspertiz ve bir danışma metni hazırlamaktadır. Bu materyallerle resmi olmayan organizasyon ve göçmen organizasyonlarına göçmenlerin daha iyi katılım sağlamasına olanak tanıyan ve de organizasyon yapılarının birleştirilmesini sağlayan yolları göstermek için destek verilmek istenmektedir.

Zamanlama: 2007

- Göçmen toplumu için hedefe yönelik önlem ve eğitim çalışması.

Kısa tanım:

Yabancı düşmanlığı ve kültürlerarası yeterlilik eksikliği, farklı etnik ve kültürel kökenleri olan insanlar arasındaki eksik tecrübe paylaşımı ve iletişim nedeniyle ve de kendi koşul ve ön kabullerin yeterince yansıtılmaması nedeniyle büyümektedir.

Bu yüzden gerek kültürlerarası ve dinler arası öğrenme projeleri, gerekse göçmen toplumundaki etnik gruplar arasındaki ihtilaflarla başa çıkma konusunu içeren projeler hedefe yönelik olarak teşvik edilmektedir.

Kültürlerarası ve anti ırkçı öğrenme arzı, kültürelleşme ve önyargıların güçlenmesi önlenerek şekilde ve de kültürlerarası temasların motive edilmesi veya koşullarının yansıtılabilmesi şeklinde oluşturulmaktadır.

Bunun haricinde bu önlem ve eğitim arzını gerçekleştiren burada yaşayan göçmenlere ait demokratik dernek ve dini cemaatlerle işbirliği bağlantıları geliştirmek ve güçlendirmek istenmektedir.

Zamanlama: Projelerin azami üç yıl teşvik edilmesi

- AB üyesi olmayan ülkelerden gelen göçmenlere yerel bir seçim hakkı tanınmasının incelenmesi.¹⁾
- Vatandaşlığa kabul sürecinde bilhassa entegrasyonu teşvik eden faaliyetin ne derece dikkate alınabileceğinin incelenmesi.²⁾

1 AG çalışmasının tamamlanmasının ardından Federal Almanya Hükümeti, AB üyesi olmayan ülke vatandaşlarına yerel seçim hakkının tanınması şeklindeki kontrol görevin gerçekleştirilmesine ilişkin küçük soru önergesi çerçevesinde (Alman Parlamentosu matbuası 16/436) esas itibarıyla hukuki olarak beyanda bulunmuştur ve bir anayasa değişikliği için gerekli olan çoğunluğun şu anda mevcut olmadığına işaret etmiştir. Bu nedenle Alman Hükümeti «mevcut hukuki ve siyasi eylem yapılarını... herhangi bir zaman baskısı olmadan tartacaktır».

2 Federal Hükümet, Ulusal Entegrasyon Planı'nın çalışma gruplarına ait oylama süreci tekliflerinde gerek Alman Hükümeti'nin gerekse Federal Meclis'in vatandaşlık kanununun değiştirilmesine ilişkin güncel yasa tasarılarının, entegrasyonu teşvik eden angajmanın göz önünde bulundurulmasına ilişkin düzenleme teklifleri içerdiğini tespit etmiştir. Yasanın henüz bu yıl çıkarılması beklenmektedir. Vatandaşlığa kabul süreçleri bunun dışında eyaletlerin yetkisi altındadır.

4.9.

Federal Hükümet çalışmalar tamamlandıktan sonra aşağıdaki üstlenilen yükümlülük durumunu sonradan bu rapora eklemiştir:

Federal Hükümet henüz bu yıl içinde «göçmenler için eğitim ve mesleki eğitim destekçisi» ağının Almanya çapında kurulmasına başlayacaktır. Bu ağ, eğitim alanındaki vatandaş angajmanını güçlendirmektedir. Üç ağırlık merkezi koymaktadır:

- İlkokul çağının sonuna kadar çocukların, eğitim, terbiye ve okuma desteği alması
- Genç ve genç yetişkinlerin, okuldan mesleğe geçiş sürecinde desteklenmesi
- Göçmen ailelerinden gelen girişimci, zanaatkar ve serbest çalışanların mesleki eğitim verme istekliliğinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi

Bu ağ bölgesel yöneticiler tarafından koordine edilmektedir.

Eyaletlerin kendi kendini yükümlü kılma durumları için öneriler

Eyaletler, Federal Hükümetin kendini yükümlü kılmasıyla mutabık kalarak teşvik politikalarını göçmenlerin eşit katılımına yöneltmeyi taahhüt etmelidir.

Bunun anlamı:

- teşvik programları çerçevesinde bilhassa entegrasyon yönelimli göçmen organizasyonlarının projelerini destekler,
- eyalet programlarında teşvik kriterleri olarak göçmen organizasyonlarıyla diğer örgüt, dernek ve organizasyonların ağ çalışmasını ve de bunların değişik kültürlere açılmasını derinleştirmektedirler,
- konseptlerin hazırlanması ve iyi bir uygulamanın sunulmasıyla Alman dernekler ve göçmen organizasyonlarının değişik kültürlere açılmasını desteklemektedir,
- Gerek Alman birlikleri gerekse göçmen birlikleri göçmenlerin angajmanının teşvik edilmesi amacıyla programlar geliştirmektedirler,
- Yetkilerin entegrasyona özgü danışmanlık hizmeti almasını temin etmek adına idareciler meclislerine, danışma kurullarına ve diğer kurullarına mümkün olduğunca göçmenleri – özellikle göçmen organizasyonlarının temsilcilerini – uzman olarak atamaktadırlar,
- Göçmenlerin ve organizasyonlarının entegrasyonu teşvik eden angajmanının kamudaki

takdir ve algısını güçlendirmektedirler (örneğin yarışmalar, ödüller, başka ödüller yoluyla ve kamusal medyadaki daha isabetli bilgi sunumları aracılığıyla).

- Bu hususta eyaletler, yayın sözleşmeleri ve eyalet medya kanunları çerçevesinde göçmen organizasyonlarının, yayın kurullarında ve eyalet medya kurumlarında temsil edildiğine işaret etmektedir.

Belediyelerin üstlendiği yükümlülükler için öneriler

Yerel yönetimler şu yükümlülükleri üstlenmelidirler:

- Entegrasyon stratejilerinde/konseptlerinde göçmenlerin angajmanını ve göçmen organizasyonlarının şekillendirici dahil edilmesini büyük bir önemle derinleştirmek.
- Göçmenleri özerk organizasyonlarında desteklemek. Ancak burada özgürlükçü, demokratik hukuk devletinin ilkelerini benimseyen, yabancılara kucak açan topluma karşı tecrit edici bir biçimde hareket etmeyen ve buldukları yerdeki toplumsal yapıyla bütünleşmeye hazır olan organizasyonların söz konusu olması gerekir.
- Göçmen organizasyonlarına ait entegrasyonu teşvik eden projelerin iyi uygulamasını ve de Alman organizasyonlarla ortak entegrasyon planlarını geliştirmek. Göçmenlerin, yabancılara kucak açan toplumun aracısı olarak yerel entegrasyon kılavuzları olarak eğitilmesi entegrasyonu teşvik eden bu tür bir tedbirdir örneğin. Bunun haricinde Bertelsmann, Robert Bosch, Körber, Bürger für Bürger (Vatandaş Vatandaş İçin), Hertie, Polytechnische Gesellschaft (Politik Topluluk) ve Schader Vakıfları da başarı vaat eden projeleri teşvik etmektedir ve entegrasyon yarışmaları çerçevesinde çok başarılı olan projeleri kısmen tespit etmişlerdir.
- Göçmen organizasyonlarının mahalli ve yerel ağlara dahil edilmesini desteklemek, girişim ve derneklerin kültürlerarası açıklığını ve kültürlerarası kamusal diyalogu desteklemek ve de göçmenlerin entegrasyon kılavuzluğu faaliyetini etkili bir şekilde desteklemek.
- Angajman olanaklarıyla ilgili hedef kitlelerine özgü enformasyon arzını sağlamak (örneğin ilgili göçmen gruplarına yönelik organizasyonlar, herkese açık davetler, açılış konuşmasında verilen bilgiler, çok dilli bilgi broşürleri ve internet arzi).

- Özellikle göçmen organizasyonlarına mensup – göçmenleri resmi şekillendirme ve karar verme meclislerine iştirak ettirmek ve yerel süreçlere dahil etmek (örneğin muhit yönetimi, semt gelişimi vs.)
- Bunun ötesinde toplumsal işlevlere dahil edilişlerini (örneğin kiracılar ve ebeveynler heyeti, örgüt başkanlıkları vs.) teşvik etmektedirler.

Geleneksel örgüt, dernek, kilise, dini cemaatler ve göçmen organizasyonlarının kendi kendini yükümlü kılma durumları için öneriler

Kendi kendini yükümlü kılma durumları için genel öneriler

- Organizasyonların değişik kültürlere açılması: Yönetim yapılarındaki göçmenlerin de eşit katılımı, köprü görevinin güçlendirilmesi, sorumluluk paylaşımı ve ağ çalışması
- Göçmenlerin mesleki eğitim ve gelişiminin desteklenmesi
- Gayri resmi eğitim aracılığıyla yeterlilik kazanımının desteklenmesi
- Angajman arzının, angajmana istekli göçmenlerin kişisel motif ve ilgi durumlarına yönelik yapılması
- Göçmenlere mevcut angajman olanakları hakkında danışmanlık hizmeti vermek amacıyla organizasyonlarda hizmet bürolarının kurulması

Organizasyon ve kilise temsilcilerinin gönüllü kendi kendini yükümlü kılması

- **Gönüllü Sosyal Faaliyetler Federal Ağı.**
Gönüllü Sosyal Faaliyetler Federal Ağı kendisini, göçmen organizasyonlarının Alman örgüt ve dernekler ile, Federal Almanya düzeyinde devlet ve ekonomi ile bir iletişim ve uzlaşma platformu olarak tanıtmaktadır.
- **COMITES (Comitati degli Italiani all'Estero – yurt dışındaki İtalyanların komiteleri)**
COMITES Münih, kendi bölgesinde yaşayan İtalyanların giderek daha fazla gerçek vatandaşlaşma dönüşmesi için, yani buldukları yerdeki toplumsal, siyasi ve kültürel hayata iştirak etmeleri için çalışmaktadır.

Comites Münih'in şu anda gerçekleştirmeye çalıştığı en önemli hedefler şunlardır:

- İtalyan ailelerin Bavyera'daki okul sistemi hakkında bilgilendirilmesi, çocuklar ve gençlerin iyi bir eğitim almasının önemiyle ilgili olarak ailelerin duyarlı hale getirilmesi;
- Mart 2008'de Bavyera'da yapılacak olan yerel seçimler hakkında İtalyan vatandaşların bilgilendirilmesi ve seçimlere daha yüksek bir katılım sağlamak adına seçmenlerin duyarlı hale getirilmesi;
- İtalyan vatandaşların, vatandaşlığa kabul veya çifte vatandaşlık imkanı hakkında bilgilendirilmesi. Bununla bağlantılı önyarguların giderilmesi.

- **Deutscher PARITÄTISCHER Wohlfahrtsverband**
Deutscher PARITÄTISCHER Wohlfahrtsverband, göçmenlere ait bir forum oluşturmaktadır. Bu forum sayesinde entegrasyon sürecinde göçmenler bağımsız organizasyonların (GBO) anlamı değerlendirilmek istenmektedir.

PARITÄTISCHEN'de üye olan yaklaşık 100 GBO forumda çalışmak için davet edilmektedir. Burada somut olarak GBO çalışmalarının daha iyi algılanması, başarılı stratejilerin paylaşılması, projelerin aktarılması ve GBO'nun spesifik yöntem bilgisinin daha fazla dikkate alınması söz konusudur. Bunun dışında kültürlerarası açıklık ve eğitim, bilgilerletmeleri ve gelişimle ilgili sorular işlenmek istenmektedir. Forum buluşmalarında ayrıca göçmen politikasıyla ilgili güncel gelişmeler hakkında danışmanlık verilecektir ve böylelikle gerek PARITÄTISCHEN içerisinde istişare edilebilen, gerekse dışarıda temsil edilen ortak pozisyonlar geliştirilecektir.

Göçmenlere ait bu forum, GBO'yu teşvik etmek amacıyla PARITÄTISCHEN'nin başka somut faaliyetleriyle bağlantılıdır, örneğin Kuzey Ren Vestfalya göçmenler bağımsız organizasyonlarının danışma bürosu gibi.

- **Alman Kızıl Haçı**
Alman Kızıl Haçı Aralık 2004 tarihinde hedefini «AKH'da – Alman Kızıl Haçı – kültürlerarası açıklık yalnızca Almanlar için değil» olarak belirlemiştir.

AKH'da kültürlerarası açıklığa ilişkin esas ve ana tezler bu hedefin bir parçasıdır. 2005 yılından itibaren derneğin meclis ve çalışma grupları oluşturulmuştur. Gerçekleştirilecek bir basamak planı geçici bir sonuçtur.

AKH Başkanlığı tarafından tayin edilen çalışma grubu «göçmenlerin onursal/vatandaşlık angajmanı» şeklindeki ödev alanını «AKH partnerleri olarak göçmenler» olarak kabul etmiştir. Bu çalışma grubunun desteğiyle AKH'nın onursal

4.9.

yapılarında göçmen kökenli insanların katılımı için pilot projeler geliştirilmektedir şimdi.

Pilot projelerin gerçekleştirilmesine 8 Mayıs 2007 tarihinde – geleneksel «Dünya Kızıl Haç Günü» – başlanacaktır. Bu yıl o günde AKH 2007'nin: «Entegrasyon – Birlikte farklı olmak. Saygılı bir müşteri yaşam için» şeklindeki ağırlık noktası konu edilecektir. «Esaslar» anlamında AKH göçmenlerin onursal katılımını teşvik etmektedir.

■ Alman Federal Gençlik Halkası

AFGH'nın üye organizasyonları göçmen kökenli çocukları ve gençleri şimdiye kadar olduğundan daha fazla mevcut yapılara entegre etmek niyetindedir, bu ister mevcut sunumlara müstakil olarak olsun, ister himaye yapılarında göçmenler bağımsız organizasyonları olarak olsun. Buna göre kültür ve spor çalışmaları ve de okullarla işbirliği gençlik derneği ve halka içinde çocuklar ve gençlerle toplanma mekanları olarak kullanılacaktır. Bilhassa JULEICA eğitimi çerçevesinde olmak üzere hakiki ve onursal çalışanlarda kültürlerarası yeterliliği genişletmek adına pedagojik konseptler geliştirilmektedir ve paylaşılmaktadır. Amaçları farklı birçok organizasyonu çatısı altına alan mevcut federasyonların ve göçmenler bağımsız organizasyonlarının gençlik halkalarının açılması, danışmanlık hizmeti, destekler ve refakat yoluyla veya pratik işbirliğiyle geliştirilecektir. En iyi uygulama örnekleri Almanya çapında kamuya açılmaktadır.

■ Almanya'daki Protestan Kilisesi

Almanya'daki Protestan Kilisesi'ne ait sosyal hizmetler veren yardım kuruluşu Haziran 2006'da, kilise ve sosyal hizmete yönelik eylem önerilerinde, göçmen kökenli insanlar için kültürlerarası açıklığın, gönüllü angajman alanında da geçerli olması gerektiğinin altını çizmektedir. Gönüllü angajmanın mevcut şekilleri geliştirilmeli ve başka hedef kitlelerine açılmalıdır. APK'nin gönüllü hizmetin güçlendirilmesi için yapılan bir argümantasyon yardımında, gönüllü hizmet fikrini topluma daha net bir şekilde aktarmak adına kiliselerin, farklı toplumsal gruplardan oluşan mümkün olduğunca geniş bir birleşmenin avukatı olması gerektiği tespit edilmiştir.

■ Katolik Kilise

Vaftiz ve konfirmasyon yoluyla her Katolik dünya genelindeki Katolik Kilisenin ve böylelikle aynı zamanda ilgili yerel kilisenin bir mensubu olur. Bu nedenle Almanya'daki Katolik göçmenler (yaklaşık iki milyon) Almanya'daki Katolik Kilisenin misafirleri değildir, doğal olarak

- Eşit üyeliğe ve
- Alman Katolikler gibi bütün katılım olanaklarına sahiptirler.

Bunun ötesinde Caritas (Katolik kilisesinin bir yan kuruluşu olan Alman Hayırseverler Birliği), Alman Piskoposlar Konferansı'nın Göç Konseyi ile beraber hedef kitleye yönelik kültürlerarası bir açılım yapmak için plan hazırlamaktadır.

- Caritas böylelikle hem sunmuş olduğu bütün hizmetler paketini,
- hem de kendi çalışanları için sunmuş olduğu iş olanaklarını katolik olmayan kişilere de sunmayı hedeflemektedir.

Bağımsız Hayır Kurumları Ulusal Çalışma Birliği (Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege = BAGFW) bu rapora ilişkin çalışmanın sonuçlanmasından sonra ek olarak şu yükümlülükleri üstlenmiştir:

- BAGFW çatısı altında toplanan dernekler, göçmen kökenli insanların gönüllü yardım hizmetlerinde ve bu hizmetlerin yönetim kurullarında görev almalarını teşvik etme yükümlülüğünü üstlenmişlerdir. Söz konusu dernekler bu amaca yönelik temel ilkeler, stratejiler ve önlem planları hazırlamış ve bunları kararlı bir şekilde uygulamaya koyacaklardır.
- Bu dernekler göçmen kökenli kişilerin gönüllü yardım faaliyetlerinde yer almalarını sivil toplumumuzun şekillendirilmesi açısından vazgeçilmez olarak addetmekte olup bahsedilen kişilerin bu faaliyetlerde yer almalarını kuvvetli bir şekilde destekleyeceklerdir.
- Bu dernekler göçmen kökenli insanların derneklerin gönüllü yardım hizmetlerine katılım imkanlarını güvence altına alırlar. Buna şunlar dahildir:
 - göçmenler ve onların kendi organizasyonları ile aktif ve açık şekilde yapılacak konuşmalar;
 - gönüllü yardım faaliyetine ilgi duyan göçmenlerin başvuruda bulunabileceği, yine göçmen kökenli olan, kültürel farklılıklar konusunda duyarlı ve dil yeterliliğine sahip olan kişilere kadro sağlanması;
 - «Kültürlerarası açılımın» şartı olarak da gönüllü yardım kuruluşları için kültürlerarası organizasyon ve kişisel gelişim konusunda eğitim teklifleri.
- Bu dernekler gönüllü yardım faaliyetlerinde bulunan göçmenleri daha çok kendi kökeninden gelen insanların oluşturduğu toplulukların «yardımcı kişileri» olarak değil, bilakis derneklerin ve toplumun güncel hayatını beraberce şekillendiren kişiler olarak görür. Dernekler halka yardım edilmesine yönelik gönüllü hizmet türleri geliştirirler (örneğin, danışmanlık ve refakat hizmetleri, eğitim

hizmetleri, ebeveynlere yönelik programlar, ilk yardım, hastane yardım hizmetleri, afetten korunma hizmetleri gibi). Böylece toplumumuzun dil ve kültür bakımından sahip olduğu çeşitlilik dikkate alınarak, fiilen mevcut olan ihtiyaçlara cevap bulunabilir. Bu dernekler ayrıca kültürel açıdan çeşitlilik arz eden kadroları ile sunmuş oldukları hizmetlerin göçmenler açısından cazibesinin artmasını teşvik ederler.

- Bu dernekler göçmenlerin kendi kurdukları organizasyonlar çerçevesinde yapmış olduklarını takdir ve bu organizasyonlarla ortak faaliyetler yapmayı teklif eder.
- Gönüllü Sosyal Yıl düzenleyicisi kurumlar olarak bu dernekler, aracılık yaptıkları veya kendilerinin sundukları istihdam olanaklarından yararlanan göçmen kökenli gençlerin sayısını arttırmaktadırlar.
- Bu dernekler ayrıca göçmen organizasyonlarının yüklenici kurumlarında göçmenler için daha fazla istihdam olanaklarının oluşturulması için uğraşacakları yönünde güvence verir.

4. Entegrasyon projeleri için standartlar

Göçmen organizasyonlarının projelerinin ve bu organizasyonların göç ettikleri topluma ait olan organizasyonlarla beraber hazırladıkları projelerin aşağıdaki kalite şartlarını yerine getirmektir. Bu kriterler hem derneklere hem de yapmış oldukları projelere ilişkindir:

1. Hukuk devleti ilkesine uygun yapılanma:
Anayasaya uymak, demokratik ilkelere göre hareket etmek.
2. Kültürlerarası açılım ve diyaloga istekli olmak
3. Örgütlenme:
Göçmen organizasyonlarının ve göç edilen topluma ait organizasyonların yerel ve bölgesel yapılanmalara dahil edilmesi, sahip olunan kaynakların paylaşılması.
4. Yetkinlik:
Yetkinliklerin sinerji oluşturularak teşvik edilmesi ve aynı şekilde kalifikasyona yönelik önlemler, yetkinlik ve tecrübelerin paylaşılması.
5. Angaje olan herkesin eşit haklara sahip olmaları:
Kadın ve erkek eşitliği; Alman ve göçmen organizasyonlarının ortak projelerine Almanların ve

3.2. Ekonomi dünyasına tavsiyeler

Alman şirketlerinin ve aynı şekilde göçmenlerin kurmuş olduğu şirketlerin, göçmenleri vatandaşça gösterdikleri çabalardan ötürü özellikle şu şekillerde desteklemelidir:

1. Göçmen organizasyonlarının projelerinin ve bu organizasyonların Alman organizasyonları ile beraberce yapmakta oldukları projelerin öneri ve teşviklerle, sponsorluklarla desteklenmesi,
2. Şirketlerin sadece kâr amacıyla değil sosyal sorumluluğun gereklerini de dikkate alarak plan ve projeler yapması çerçevesinde ortak amaçların takip edilmesine yönelik Corporate Citizenship faaliyetlerinin icrası.
3. Göçmenlerin bahsedilen faaliyetler kapsamında kişisel gelişimlerinin desteklenmesi. Göçmenlerin şirketlerdeki angajmanlarının takdiri, desteklenmesi, bu angajmanlarından yararlanılması ve bu şahısların angajmanlarını destekleyici bir şirket kültürünün oluşturulması (örneğin «Çeşitlilik Beyannamesi» çerçevesinde).

göçmenlerin aktif katılımı; örneğin projelerin planlanması ve icra edilmesi kapsamında; kaynakları dikkate alan yaklaşım türü.

6. İlgi ve ihtiyaçların dikkate alınması:
Bu faaliyetlere angaje olanların ve bu faaliyetlerin hitap edeceği grupların ilgi ve ihtiyaç durumlarını dikkate alan bir yapılanma ve bu faaliyetlerin hedef aldığı kişilere uygun hitap şekli.
7. Etkinlik:
Göçmenlerin toplumsal hayata güçlü bir şekilde katılımı, entegrasyonlu davranma, göçmenlerin kendi aralarında ve yerli halkla birlikte daha iyi geçinmesi.
8. Devamlılık:
Bu çabaların sürekliliği ve örnek olma fonksiyonu.

5. Değerlendirme

Önlemlerin ve somut kişisel mükellefiyetlerin hayata geçirilmelerinin kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi için toplumsal ortakların bilanço etme stratejileri geliştirmeleri gerekir.

Üyeler

İdare: Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı	
Gerd Hoofe	Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı Müsteşarı
Dr. Michael Bürsch, MdB	Alman Federal Meclisi
Claudio Cumani	Comitato degli Italiani all'Estero, Münih
Sabine Drees	Alman Belediyeler Birliği (Deutscher Städtetag)
Nashaat Elfar	Almanya'daki Alman-Arap Dernekleri Birliği (Bundesverband Deutsch-Arabischer Vereine in Deutschland e. V.)
Susanne Ellinger	Göç ve Sığınmacılar Federal Dairesi
Gabriele Erpenbeck	Aşağı Saksonya Eyaleti İçişleri ve Spor Bakanlığı Yabancılar Sorumlusu.
Dr. Volker Faigle	Almanya Protestan Kilisesi
Adolf Fetsch	Rusya'dan Almanlar Hemşerilerin Derneği (Landsmannschaft der Deutschen aus Russland e.V.)
Uwe Franke	Hamburg Sosyal İşler, Aile, Sağlık ve Tüketicinin Korunması Dairesi
Abdelmalik Hibaoui	İmam ve İlahiyatçı
Andrea Hoffmeier	Alman Federal Gençlik Örgütleri Birliği
Dr. Konrad Hummel	Augsburg Şehri
Susanne Huth	INBAS Sosyal Araştırmalar Anonim Şirketi
Dr. Roland Kaehlbrandt	Politeknik Toplum Derneği Vakfı Frankfurt/a.M.
Dr. Ansgar Klein	Vatandaşlara Gönüllü Yardım Federal Ağı
Ursula Krickl	Alman Kentler ve Belediyeler Birliği
Dr. Claudia Martini	Federal Hükümetin Göçmenler, Mülteciler ve Entegrasyon Dairesi Sorumlusu, çalışma ekibi
Wolfgang Miehle	Alman Piskoposlar Konferansı
Thomas Niermann	Alman Eşitlikçi Sosyal Yardım Birliği Derneği
Dr. Olaf Obst	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Beate Oertel	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Henriette Reker	Gelsenkirchen Belediyesi
Hartmut Renken	Mecklenburg-Vorpommern Eyaleti Sosyal İşler Bakanlığı
Dr. Klaus Ritgen	Federal Alman İlçe Belediyeleri Birliği
Dr. Gabriele Rössler	Alman Kızılhaç Örgütü (Deutsches Rotes Kreuz e. V.)
Ramazan Salman	Hannover Ethno-Medizin Merkezi
Dr. Martina Sauer	Türkiye Araştırmaları Merkezi
Dr. Martin Schenkel	Federal Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı
Tassew Shimeles	Internationale Gärten e. V.
Prof. Dr. Rita Süßmuth	Eski Federal Meclis Başkanı

4.10.

Konu Alanı 10:

«Bilim – dünyaya açık»

1. Görev

Dünyaya açık olma ve uluslararası bilimsel mükemmelliğin şartı ve işaretidir. Bilim evrensellik ve kültürlerarası diyalog, dünya çapında işbirliği, hareketlilik ve rekabet ile kendini gösterir. Bu yüzden bilim, Federal Hükümetin ve Hükümet ile Ulusal Entegrasyon Planı'nı beraberce hazırlayan ve hayata geçiren partnerlerinin entegrasyon uğraşlarının temel hareket alanıdır.

Demografik değişim ve dünya çapında akıllı beyinleri tutma konusunda gittikçe artan rekabet dikkate alındığında, Almanya'nın buluşlar ve teknik yenilikler ülkesi olarak kalmaya devam etmesi için göçmen kökenli vatandaşların entegrasyon potansiyellerinin daha iyi kullanılması ve iyi eğitilmiş kişilerin Almanya'ya göçlerinden daha hedefe yönelik bir şekilde yararlanılması gerekir. Göç ve entegrasyon, bir madalyonun iki yüzü gibidir. Bilim ve araştırmanın iyi neticeler üretmesi kabiliyeti de şirketlerin yenilikler üretme, büyüme ve iş imkanları oluşturma potansiyeli gibi yukarıda bahsedilen önlemlerden fayda elde eder. Göçmenler, Almanya'nın düşünsel ve kültürel gücüne önemli ölçüde katkıda bulunurlar. Onlar toplumumuzu zenginleştirmektedirler.

«Bilim – dünyaya açık» çalışma grubu bu bahsedilen noktalar ışığında yabancı uyruklu bilim insanlarının

entegrasyonu, yabancı uyruklu öğrencilerin ve göç etmiş iyi eğitilmiş kişilerin durumu ve perspektifleri, Almanya'da eğitim görmüş kişilerin eğitime katılımlarının iyileştirilmesi sorunları ve göç ve entegrasyon araştırmaları gibi konuları incelemiştir. Yapılan dört oturumda bu çalışma grubu üyelerince oluşturulan tavsiyeler üzerinde etraflıca tartışılmıştır. Bunlar ulusal entegrasyon planına ilişkin elimizde olan raporun temelini oluştururlar.

Çalışmalarda elde edilen tavsiyeler resmi makamlara ve özel kurumlara yöneliktir ve bilim alanındaki entegrasyonun iyileştirilmesi bağlamında daha koordineli bir şekilde hareket edilmesini ve üniversiteye kadarki eğitimlerini Almanya'da yapmış olan kişilerin potansiyellerinin daha hedefe yönelik bir şekilde değerlendirilmesinin gerekliliğini vurgular.

Bu tavsiyeler bilimsel sistemin aktörlerine yapılmış teklifler ve beklentiler şeklinde ifade edilmiştir. Tavsiyelerle bu kişilerin şimdiye kadarki angajmanları ötesinde daha güçlü örgütlenmeleri, önlemler ve inisiyatifler hakkında daha yoğun bir işbirliğine gitmeleri önerilmiştir. Çalışma grubu bu konularda etkin bir rol almaya hazır olduğunu beyan eder.

Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı'nın (BMBF) koordinesindeki bu çalışma grubunu Müsteşar Michael Thielen yönetti.

2. Tavsiyeler

Siyaset, Ekonomi ve Bilim dünyası şu konuda aynı fikirdedir: Toplumumuz, küreselleşen dünyada kendini yüksek teknoloji ve buluşlar ülkesi olarak kanıtlaması gereklidir. Bu amaca ancak ülkemizin uluslararası genç bilim adamları için cazip bir ülke olması ve iyi yetişmiş kişileri ülkeye kazandırması, onların yetkinliklerini ve yaratıcılıklarını ülkemizin en önemli kaynağı olan bilginin geliştirilmesi için kullanmalarına ikna etmek ile ulaşılabilir.

Çıkış konumu son yıllarda iyileşmiştir:

- Almanya'daki yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sayısı 1980 yılında 50.000 iken şu anda 250.000'e, yani beş katına çıkmıştır. Almanya'daki üniversitelerde okuyan öğrencilerin %12,6'dan fazlası yabancı uyruklu veya göçmen kökenlidir. Üniversitelerdeki yabancı uyruklu öğrenci sayısı dikkate alındığında Almanya, Amerika ve İngiltere'nin ardından dünya çapında önde gelen ülkesi konumundadır.
- Her yıl 21.000'den fazla yabancı uyruklu bilim insanı Alman bilimsel kuruluşları tarafından teşvik edilmektedir. Sadece Max-Planck-Enstitüsü'ndeki çalışanların 13,1%'i yabancı uyrukludur. Diğer bilimsel kuruluşlarda da durum aynıdır.
- Federal Meclis ve Eyaletler Meclisi, federal sistemin reformu çalışmaları çerçevesinde, yetenekli kişilerin teşvikine ilişkin kuruluşların ve büyük çaptaki aracı organizasyonların faaliyetlerinin, üniversite eğitiminin, bilimin ve araştırmanın daha da uluslararası niteliklere kavuşturulması bakımından önemini altını çizmiştir. Federal hükümet bunu devam etmekte olan önlemler çerçevesinde hayata geçirmektedir.

«Bilim – dünyaya açık» çalışma grubu bu çıkış noktasından hareketle yoğun çabalar sonucu başarılı uluslararasılaştırma ve entegrasyon önlemlerini belirlemiştir. Bu önlemlere Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD) ve Alexander von Humboldt Vakfı (AvH) gibi büyük çaptaki aracı organizasyonların faaliyetleri ve Alman bilimsel araştırma organizasyonlarının faaliyetleri dahildir. Aynı şekilde, sunduğu ikamet imkanları yabancı kökenli öğrencilerin %35'i tarafından kullanılan Deutsches Studentenwerk (DSW)'in faaliyetleri ve çok sayıdaki vakfın (örneğin Alman Bilim Vakıfları Birliği, Otto Benecke Vakfı ve Vodafone Vakfı) faaliyetleri de zikredilmeye değerdir.

Şimdiye kadar elde edilen neticeler ve gittikçe büyüyen angajman dikkate alındığında birlikte yapılan çabaları artırmak ve güçlendirmek için daha bir çok sebep olduğu açıktır:

- Göçmen kökenli genç vatandaşların hala çok az bir kısmı üniversite eğitimine ve bilime katılabilmektedir.
- Başarılı bir üniversite eğitimi, kişilerin ekonomik faaliyet alanı olarak da Almanya'ya bağlı kalması şartını yerine getirir. Eskiden de olduğu gibi günümüzde Almanya'da üniversite eğitimini başarı ile bitiren yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı oldukça düşüktür. Bu yüzden üniversitelerin – siyaset ve ekonomi dünyasının da yardımı ile – özel programlar düzenleyerek daha iyi bir danışmanlık hizmeti sunması ve entegrasyonu temin etmesi gerekmektedir.
- Almanya'da üniversite eğitimlerini başarı ile bitiren genç yeteneklerden sadece çok az bir kısmı Almanya'da kalmaktadır. 2006 yılı Haziran sonu itibari ile Almanya'da üniversiteyi bitiren öğrencilerden sadece 1.225 kişi Almanya'da kalmak ve çalışmak üzere iş arayışına girişmiştir. Burada siyasetin – özellikle hukuki çerçevelerin oluşturulması babında – devreye girmesi gerekir.

Çalışma grubu aşağıdaki tavsiyeleri sunmaktadır:

Üniversiteler, talebe birlikleri, aracı organizasyonlar ve araştırma kurumlarının, Federal ve Eyalet Hükümetleri'nin de desteğiyle, entegrasyona ve Almanya'nın cazibesini artırmaya yönelik başarıyla uyguladıkları önlemlerin devamlılaştırılması ve kamusal destek ile daha da genişletilmeli, geliştirilmelidir. Bir çok vakıf tarafından gösterilen özel çabalar güçlendirilmelidir.

- Yabancı uyruklu üniversite öğrencileri ve onların aileleri ile daha erken ve daha yoğun bir şekilde ilgilenmek gerekir. Mevcut ve şimdiye kadar denenmiş olan yapılanmaların kamusal teşviklerle geliştirilmesi ve en iyi uygulama örneklerinin genelleştirilmelidir. Göçmen kökenli öğrencilerin ve bilim adamlarının destek programlarının hazırlanması ve uygulanmasına daha yoğun katılımı ve aktif bir rol üstlenmeleri sağlanmalıdır. Bu bağlamda Almanya'nın bilim insanları için cazip olmasının, bu kişilerin aileleri için sunulan perspektiflere de bağlı olduğu dikkate alınmalıdır.
- Yabancı uyruklu öğrenciler, Alman üniversitelerinden mezunlar yabancılar ve bilim adamlarına ilişkin hukuki düzenlemelerin uluslararası rekabet de dikkate alınarak, onların Almanya'da çalışma imkanlarının gözden geçirilmesi, ülke çapındaki hukuk uygulamalarının da Almanya'nın bilim merkezi olmasına hizmet edecek uygun bir seviyeye çıkarılarak, en iyi uygulama yararına değiştirilmesi gerekir.
- Sosyal sigorta taleplerinin ülke dışına çıkılması halinde transfer edilebilmesi imkanları daha da iyi-

leştirilmelidir. Düzenleme ihtiyacı özellikle emeklilik için geçirilmiş olan sürelerin transfer edilmesi konusunda ortaya çıkmaktadır. Şu anda araştırmacıların ve profesörlerin Almanya'ya çekilmesi ve bilimsel faaliyetlerini burada devam ettirmelerinin önünde bu bahsedilen bağlamda bir engel vardır ve bu, Almanya'ya rekabet açısından dezavantajlı bir durum oluşturmaktadır.

- Dilin önemli bir entegrasyon unsuru olması dolayısıyla, yabancı uyruklu öğrencilerin ve araştırmacıların Almanca öğrenmeleri ve eğitimlerini Almanya'da sürdürenlerin de Almanca uzmanlık dilini öğrenmelerini yönündeki çabalar yoğunlaştırılmalıdır.
- Kamuoyuna bilimsel değiş tokuşun ve yabancı uyruklu öğrencilerle araştırmacıların Almanya'da bulunmalarının anlam ve önemi anlatılmalıdır. Bunlar toplumumuzu zenginleştirmekte, elde ettikleri araştırma sonuçları da ülkede iş imkanlarının oluşumu üzerinde sürekli ve devamlı bir etkiye sahiptir. Bu kişiler Almanya'dan ayrıldıktan sonra da ülkemizin birer elçisi olabilirler. Mezunların oluşturdukları mezunlar dernekleri gibi yapılanmalar teşvik edilmelidir.

3. Almanya'nın üniversite eğitim ve bilim merkezi olma cazibesinin güçlendirilmesi

3.1. Yabancı uyruklu üniversite öğrencileri ve yeni bilim adamlarının yetişmesi

Çıkış noktası

Federal ve eyalet hükümetlerinin ve üniversitelerin ortak çabaları sayesinde Almanya son yıllarda uluslararası eğitim piyasasında iyi bir yer elde etmiştir. Üniversite öncesi eğitimlerini Almanya'da yapmış olmayıp Almanya'daki üniversitelerde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı 1996 ve 2006 yılları arasında yaklaşık % 80 artmıştır.

Fakat mevcut potansiyel henüz tam olarak kullanılmamaktadır. Örneğin Almanya'da doktora eğitimi yapıp bitirmiş olan kişilerden (2004/2005) %13,7'si yabancı uyruklu iken, bu sayının rekabette önde giden ülke olan İngiltere'de %39, Amerika'da %33 ve Fransa'da %36 olması, bu durumu açıkça göstermektedir.

Almanya'daki yaklaşık 2 milyon üniversite öğrencisinden 250.000'i (%12,6) yabancı uyruklu veya göçmen

- Almanya'nın uzun dönemde başarılı bir şekilde bilim toplumu olması için Almanya'da eğitim görmüş olanlar ile göçmenlerin eğitim potansiyellerinden daha güçlü bir şekilde faydalanılmalıdır. Almanya dışında üniversite eğitimlerini bitirmiş, iyi eğitilmiş göçmenlerin Almanya'ya entegre edilme imkanlarının genişletilmesi vazgeçilmezdir. Eğitimlerini Almanya'da yapmış ve üniversitede okumak, bilim ile uğraşmak isteyen kişilerin sayısı önemli ölçüde arttırılmalıdır. Bu kamusal ve özel teşviklerle mümkün olabilir.
- İyi eğitilmiş göçmenler için – mevcut sistemin de ötesinde – örneğin göçmenler ve Almanlar için ortak yeni önlemler geliştirilmesi yolu ile yeni teşvik ve telafi edici entegrasyon türleri geliştirilmelidir.
- Göç ve entegrasyona ilişkin araştırmaların daha az teori ve daha çok uygulamalar ile uğraşması, göç ve entegrasyonun sebep sonuç ilişkileri ile ilgilenmesi gerekir. Ayrıca başarılı olmuş entegrasyon faaliyetlerinin unsurları ve etkilerini de ortaya çıkarmaları gerekir. Yapılmış olan empirik çalışmaların bulunduğu bilgi bankalarının önemli derecede iyileştirilmesi gerekir.

kökenlidir. Bunların en büyük kısmını üniversite öncesi eğitimini Almanya'da yapmamış olan 186.000 üniversite öğrencisi oluşturuyor. Bunların yarısından fazlası (96.000) Avrupa'dan, üçte biri (60.000) Asya ülkelerinden gelmektedir. Yaklaşık 20.000 kişi ise Afrika ve 10.000 kişi ise Kuzey ve Güney Amerika'dan gelmektedir. Halihazırda en fazla üniversite öğrencisi ise Çin'den gelmektedir. 2000 yılından beri Almanya'daki Çin'li üniversite öğrencilerinin sayısı 5.000'den 25.000'in üstüne çıkmıştır. Fransa ise Almanya'da okuyan 5.000 öğrenci ile Almanya'da en çok üniversite öğrencisi bulunduran batı Avrupa ülkesi konumundadır.

2002/2003 yıllarında yapılmış olan bir ön araştırmaya göre Almanya'daki yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sadece yaklaşık %30 ila %40'ı eğitimlerini başarı ile tamamlamaktadır. (Bu oran Alman öğrencilerde %70 ila %80'dir).

Bu başarısızlığın sebepleri öncelikle üniversitelerce istenen (bilimsel) taleplerde, dilde ve çerçeve şartlarında yatmaktadır:

- Birçok yabancı uyruklu öğrencide üniversite eğitimlerinin başlangıcında önemli öğrenim şartları, Almanya'daki üniversite sistemi hakkındaki bilgi, üniversitelere özgü şeylere ve ilişki türlerine (hem öğrencilerin kendi aralarındaki, hem de öğretim

4.10.

görevleri ile olan ilişki türleri, kişiye göre değişen öğrenme metotları gibi) alışkın olma çok kısıt bir şekilde mevcuttur. Bu öğrencilerin eğitimleri sırasında bu açığı kapatmaları çoğu zaman mümkün olmamaktadır.

- Yabancı uyruklu öğrencilerin – eğitimlerinin her safhasında – karşılaştıkları en önemli problem, Almancayı iyi bilmemeleridir.
- Yabancı kökenli öğrencilerin Alman öğrencilerle olan ilişkileri, sosyal entegrasyonu teşvik edektir. Fakat yabancı kökenli öğrencilerin Alman öğrenciler ile ilişki kurması yeterli ölçüde gerçekleşmemektedir. Bu durum DSW'nin (Alman Talebe Birliği) öğrencilerin ekonomik ve sosyal durumlarının araştırılmasına ilişkin «Üniversite Eğitiminin Uluslararasılaştırılması» başlıklı 17. özel rapor ile de ortaya çıkmıştır. Bu rapor üniversite eğitiminin başarılı bir şekilde devamı ve bitirilmesinin birçok öğrencinin iyi olmayan mali durumları ve konut problemleri nedeniyle de tehlike altında olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerden öğrenim harcının alınmaya başlanması – bilhassa üniversite öncesi eğitimlerini Almanya dışında yapmış olan ve Avrupa Birliği vatandaşı olmayan kişilerin eğitim kredisinden faydalanamayacağı dikkate alındığında – bazı kişiler için zaten kötü olan bu durumun daha da kötüleşmesine neden olabilir.
- Almanya'da eğitim sebebiyle bulunmanın hukuki çerçevesi önemli ölçüde Göç Yasası tarafından belirlenmektedir. Bu yasa belirgin iyileştirmeler getirmiştir. Örneğin öğrencilerin İş ve İşçi Bulma Kurumlarından izin almaya gerek kalmaksızın 90 gün çalışma imkanına sahip olduğu, bu 90 günün aynı zamanda 180 yarım gün şeklinde de kullanılabilmesi kanunen düzenlenmiştir.

Federal hükümet takdire şayan bir şekilde göç ve oturma hakkına ilişkin kanunun reformuna yönelik bir kanun tasarısı hazırlamıştır. Buna göre yabancı uyruklu üniversite mezunları da iş aramaları süresince bu kanuna tabii olacaktır ki bu, iyi eğitilmiş üniversite mezunlarının daha uzun bir süre Almanya'da kalma şanslarını arttırmaktadır. İlk verilen oturma hakkının süresinin kısaltılması ve mali duruma ilişkin güvencelerin daha katı bir şekilde incelenmesine ilişkin yeni düzenlemeler ise Çalışma Grubu tarafından eleştirilmektedir.

Hedefler ve yürürlükte olan önlemler

Alman üniversiteleri, bilimsel organizasyonlar, öğrenci örgütleri ve öğrenci birlikleri, uluslararası öğrencilerin mümkün olduğunca hızlı ve sürekli bir şekilde entegrasyonlarını sağlamak için geçtiğimiz yıllarda büyük çaba sarf etmiştir.

Yeni yetişen yabancı uyruklu genç bilim adamlarının erken bir süreçte bilim merkezi Almanya'ya bağlanmasını sağlayan Bachelor eğitiminden uluslararası bir şekilde yapılandırılan lisansüstü eğitimine kadar yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite eğitimlerinin her safhasında kalite güvencesi, başarının kontrolü ve etkinliğin artırılması sorunları ön plana çıkmaktadır.

Yeni yetişen yabancı uyruklu genç bilim adamlarının entegrasyonu için en büyük engeller ön lisans eğitimi sırasında kendisini gösterir. Yabancı kökenli üniversite öğrencilerinin lisans ve doktora eğitimleri sırasında başarılı bir şekilde entegre edilmeleri onların sürekli bir şekilde Almanya'ya bağlanmalarının ön şartıdır. Bu kişilerin Almanya'da yaşamaları ve eğitim görmeleri için sosyal, ekonomik ve hukuki şartların iyi olması önemli bir faktördür. Çoğu zaman hafife alınan kültür ve spor alanlarındaki durum da aynı şekilde önemlidir. Bunlar yabancı uyruklu öğrencilerin kendilerinden ve kendi kültürlerinden bir şeyleri Almanlar'a ve diğer yabancı uyruklu öğrencilere vermeleri imkanını sağlar. Bu entegrasyon önlemlerinin teşvik edilmesi gerekir.

Aynı zamanda yabancı uyruklu mezunlardan uygun olanların Almanya'da kalmaya devam etmelerini sağlamak için daha başka önlemlerin de alınması gerekmektedir. İlk planda başka ülkelerden üniversite mezunlarını doğrudan işe alma yerine Almanya'daki hayatı zaten tanıyan, Almanya'da lisans veya doktora eğitimi yapmış olanlara fırsat verilmesi daha doğru olacaktır, yeni yetişen akademisyenlere olan ihtiyacın karşılanması ancak böyle mümkün olacaktır. Fakat bu kişilerin eğitimden Almanya'da iş hayatına transferini kolaylaştıracak özel önlemlere de ihtiyaç duyulmaktadır.

Federal Hükümet, yabancı uyruklu öğrenciler ve genç bilim adamları için misafirperver şartlar oluşturmak ve uluslararasılaşmayı devamlılaştırmak için Eğitim ve Araştırma Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı bütçelerinden ayrılan finansal kaynaklarla üniversitelerin uluslararasılaştırılması programlarını desteklemektedir.

- Giderleri Dışişleri Bakanlığı tarafından karşılanan STIBET Programı, üniversite öncesi eğitimlerini Almanya dışında yapmış olan öğrencilere refakat edilmesi ve burs verilmesi için gerekli olan kaynakları üniversitelerin kullanımına sunar. Bu programların bir kısmı uluslararası öğrencilerin Alman üniversiteleri'ndeki durumlarının yüksek öğrenim ve ülke hakkında bilgilendirme programları, yükseköğretim öğrenciliği ek seminerler ve sosyal danışmanlık ve refakat konularında alınan önlemlerin iyileştirilmesini hedeflemektedir. Ayrıca üniversiteler eğitimlerini bitirmek üzere olan öğrencileri, verecekleri burslar ile teşvik edebilir veya eğitimlerinin ileri safhalarında olan öğrencilerin alt

basamaklardaki arkadaşlarına yardım etmelerini sağlayabilir. Ayrıca bazı eyaletlerin tasarruflarında olan de oralandaki üniversitelerde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin teşviki için kullanılan özel fonlar mevcuttur.

- İhtiyaçları karşılamayı hedefleyen temel desteğe ek olarak üniversiteler, Eğitim ve Araştırma Bakanlığı tarafından teşvik edilen ve DAAD tarafından uygulanan «Alman Üniversitelerinde Uluslararasılaşmanın Teşviki Programı» (PROFIS) çerçevesinde çok sayıda model proje geliştirmişlerdir. Bu programlar çok dilli bilgi portalları, kişinin belli bir uzmanlık alanına uygun olup olmadığını kendisinin tespit etmesine yönelik testler ve Almanya’da üniversite eğitimi ile ilgilenen kişilerin daha kendi ülkelelerinde iken eğitime hazırlanmaları için E-Learning hizmetleri ile başlarlar.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite eğitimlerini başarı ile bitirmelerine, ilgili gruba özgü Almanca kursları ve isteğe göre hazırlanmış, uzmanlık alanına göre değişen ön eğitim programları katkıda bulunmaktadır. Uzmanlık alanı ile ilgili olan yardım hizmetleri ve sosyal yardım hizmetleri gittikçe daha etkili bir şekilde çeşitli uluslararası öğrenci gruplarının ihtiyaçlarına eğilmektedir. Doktora öğrencileri ve genç bilim adamlarına sabit yardımcı şahıslar ile ve Alman bilim diline ve Alman kültürüne yönelik seminerler ile destek olunmaktadır. Şahsi taahhütler ve kişiye özgü eğitimin akışını gösteren bilgi birikimi ile öğrencilerin aktif bir şekilde entegre olmaları talep edilmektedir. Son olarak da başarılı bir şekilde üniversite eğitimlerini bitirip ülkelerine dönen mezunlar, kendi ülkelerinden Almanya’ya okumaya gelmek isteyenlerin hazırlıklarında yardımcı olurlar.
- Tek tek üniversitelerde alınan önlemlerin yanında, TestDaF gibi dil testi sınavları veya «Çalışma ve Servis Bölümü uniassist» gibi ve üniversite eğitimine uygunluk testi TestAS gibi merkezi bir şekilde hazırlanan ve her üniversitenin hizmetine sunulan enstrümanlar geliştirilmiştir. Bu araçlar yabancı öğrencilerle ilgili olarak kalitenin korunması basında, öğrenci adaylarının kendilerine uygun eğitim dallarına geçmelerine yardımcı olan önemli unsurlardır. Böylece eğitimde başarılı bir entegrasyonun sağlanması için mükemmel bir temel oluştururlar.
- Üniversite dışı araştırmada özellikle Research School’lar uluslararası doktora öğrencilerinin kazanılmasında yardımcı olurlar. Örneğin Helmholtz-Gemeinschaft Research Schools’da dersler İngilizce verilir, doktora kadroları dünya çapında ilan edilir. Bu programlara ortalama % 40 yabancı uyruklu öğrenciler alınmaktadır. Uluslararası doktora öğrencileri günlük çalışmalarında uluslararası

araştırma ekiplerine dahil edilir ve araştırma merkezlerinde detaylı bir bilgilendirme, destek alırlar. Üniversite dışı araştırma merkezleri ile üniversiteler arasında oluşturulan ağ çerçevesinde, doktora öğrencileri arasında bilgi alışverişini öngören araştırma projeleri desteklenmektedir.

- Alman Yükseköğretim Öğrenci Birlikleri Federasyonu tarafından desteklenen tüm Almanya’daki 58 Yükseköğretim Öğrenci Birliği de yıllardan beri üniversite öncesi eğitimlerini Almanya dışında yapmış olan öğrenciler için daha misafirperver şartların oluşturulmasında ve danışmanlık ve yardım hususlarında kalitenin korunmasında destek olarak farklı ülkelere gelen öğrencilerin entegrasyonuna önemli katkılarda bulunmaktadır. 180.000 kişilik öğrenci yurtlarındaki kapasitenin % 35i üniversite öncesi eğitimlerini Almanya dışında yapmış olanlar tarafından kullanılmaktadır. Öğrenci örgütlerinin bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri, öğrenci yurtlarında danışmanların istihdam edilmesi, üniversitelerde «Servis merkezleri» ve «danışma noktaları» kurulması, Almanya’daki eğitim ve hayat şartlarına ilişkin çok dilli internet sitelerini kapsar. İletişim programları, himaye programları ve boş zamanların değerlendirilmesine yönelik zengin programlar, farklı ülkelere gelen öğrenciler ile Alman öğrencilerin bir araya gelmelerine imkan sağlamaktadır. Yükseköğretim öğrencilerinin içine düştükleri büyük ekonomik sıkıntı hallerinde kredi kurumlarının hizmetleri ve öğrenci örgütlerinin iş bulma ve aracılık hizmetleri yardımcı olmaktadır.
- Eğitim ve Araştırma Bakanlığı tarafından teşvik edilen Alman öğrenci örgütlerinin de kültürlerarası yetkinliğe yönelik servis departmanları, yaptıkları eğitim hizmetleri ile öğrenci örgütlerinde çalışan kişilerin ve danışmanların kültürlerarası yetkinliklerinin geliştirilmesini desteklemektedir. Almanya’daki üniversite öğrencilerinin sosyal ve ekonomik durumlarının iyileştirilmesi çerçevesinde düzenli bir şekilde yayınlanan «Üniversite Eğitiminin Uluslararasılaştırılması» adındaki rapor, üniversiteler ve öğrenci örgütlerine onların yapacağı planlamalar ve uluslararası öğrenciler için yapacakları hizmetler için güvenilir bilgiler sağlamaktadır.
- Öğrenci birlikleri de uluslararası öğrencilerin entegre edilmesine yönelik sayıları sürekli şekilde artan önlemler almaktadır. Bu önlemler yabancılara yönelik hukuk danışmanlığından, hiç suç olmadığı halde mali sıkıntıya giren uluslararası öğrencilere mali yardım yapılmasına kadar geniş bir kapsama sahiptir. Yabancı uyruklu ve Alman öğrencilerin temsilcisi olarak öğrenci birliklerinin, uluslararasılaştırma sürecine, özellikle de kurumsal işbirliği ve beraber çalışmalar bağlamında şimdiki kadarkinden daha çok katılımı sağlanmalıdır.

4.10.

İcraata yönelik öneriler

Federal Hükümet, yetkileri çerçevesinde üniversitelerin ve aracı organizasyonların «yüksek kapasiteli» kişilerin sürekli bir şekilde kazanılmasına yönelik etkinliklerinde destek olmaktadır.

- Alman üniversiteleri, üniversite öncesi eğitimlerini üstün başarı ile bitiren ve bütün dünya ülkeleri tarafından kazanılmak için büyük çaba sarf edilen ve ülkeleri dışına çıkma isteği olan öğrenci gruplarına, kısıtlı sayıda veya çok az cazibesi olan eğitim fırsatları sunmaktadır. Öğrenciler çoğunlukla yüksek lisans veya olgunlaştırma eğitim giderlerini kendileri karşılayacak durumdadırlar veya ödemeye hazırdırlar, fakat içerik, dil ve yapılanma açısından onların ihtiyaçlarına göre hazırlanmış eğitim hizmetleri beklentileri vardır. Bu eğitim hizmetleri giderek artan bir şekilde mahallinde, yani taleplerin ortaya çıktıkları yerlerde aranmaktadır.
- Yurt dışında gayet normal olduğu gibi uluslararası öğrenciler ve doktora öğrencileri daha güçlü bir şekilde burslardan yararlandırılmalıdır. Bunun için kamusal kaynaklar kullanılarak teşvikler oluşturulmalı ve ayrıca işletmeler de kendi yararlarına olacak olan bu sürece daha belirgin bir biçimde destek vermelidir. Son olarak eyaletlerdeki üniversitelerin birçoğu, kendi finans kaynaklarıyla başarı eksenli olarak öğrencileri burslarla ödüllendirme olanaklarına ya şu anda sahiptirler ya da yakın bir gelecekte bu konuma geleceklerdir.
- DAAD, Alman öğrencilerin uluslararası öğrencilerin entegrasyonu sürecine daha güçlü bir şekilde katılımını sağlamak amacı ile PROFIS programının daha da geliştirilmesini desteklemektedir. Hazırlanan tasarımlarda profesyonel ve gönüllü danışmanlık hizmetleri ile uluslararası öğrencilere danışmanlık hizmetleri üzerinde daha çok düşünülmelidir. Ayrıca Alman öğrencilerin entegrasyonu teşvik edici olan ve üniversitelerle bağlantılı olan yerlerde (kurumlar, organizasyonlar vs.) etkinliklerinin arttırılması gerekir.
- Alman doktora sistemi başvuruda bulunan uluslararası öğrencilere daha fazla açılmalıdır. Çünkü lisans eğitimini yapan uluslararası öğrencilerin sayısının artmasına rağmen, uluslararası doktora öğrencilerinin sayısı yerinde kalmaktadır.
- Alman üniversitelerinin uluslararası arenadaki tanınmışlığı güçlendirilmelidir. DAAD yabancı uyruklu bilim adamlarının Alman üniversitelerinde uzun süreli misafir öğretim görevli olarak bulunmalarını 1989 yılından beri desteklemektedir. Birçok Alman üniversitesi sunmuş oldukları eğitim hizmetlerini içerik, metot ve yabancı dil bakımından zenginleştirmek amacıyla DAAD'nin sunmuş

olduğu bu imkanı değerlendirmektedir. Yabancı misafir öğretim görevlileri aynı zamanda misafir olarak buldukları Alman üniversitelerin uluslararası ilişkilerinin genişletilmesi ve korunmasında ve yabancı öğrencilerin Almanya'da üniversite eğitimi yapmalarını teşvikte katalizatör etkisi yaparlar. Fakat öğretim görevlilerinin ancak % 8,24'ü ve profesörlerin daha da az bir kısmı yabancı uyrukludur. Bunun artırılması çok arzulanır bir durum olacaktır ve uluslararası öğrencilerin entegrasyonuna da büyük katkılarda bulunacaktır.

- Yurt içindeki eğitim imkanlarının yanı sıra yurt dışında sunulan eğitim imkanları da artırılmalıdır. Birçok uluslararası öğrenci lider konumundaki üniversitelerin eğitim kalitesinden ve oradan mezun olmanın verdiği prestijden faydalanmayı istemekle birlikte ilk etapta yurt dışına çıkmayı istememeler veya çıkacak durumda değiller. Birçok İngiliz, Avustralya veya Amerikan üniversitesi sunmakta oldukları üniversite öğrenim dallarını okumak isteyen öğrencilerin kendi ülkelerinde de sunmaktadır. Böylece bu üniversiteler ilave öğrenciler (ve gelirler) kazanmakta, kalitelerini dünyaya tanıtmakta ve daha çok öğrenci adayını daha sonraki eğitim dönemleri (Master vs.) için «ana üniversiteye» çekmektedirler.
- Uluslararası öğrenciler ve doktora öğrencileri, entegrasyon önlemlerinin seçilmesinde, tasarlanmasında ve şekillendirilmesinde daha aktif bir şekilde katılımında bulunmalı ve bu süreçleri biçimlendirmelidirler. Uluslararası öğrencilerin ve doktora öğrencilerinin üniversitelerdeki ve öğrenci birliklerindeki katılımları teşvik edilmeli ve buna uygun modeller desteklenmelidir.
- Amerika'da kamuya yararına çalışan bir vakfın inisiyatifli ile haksızlığa uğramış etnik gruplardan gelen öğrenciler için eğitim programının yanında bir de Tandem-Coaching programları sunulmaktadır. Bu programlar Almanya için de örnek olabilir.
- Ayrıca uluslararası öğrenciler ve çalışanlar tarafından hissedilen kültürel farklılıklarla başa çıkabilmek için öğrenci örgütlerinde bir yardımcı eleman programı hayata geçirilebilir. Böylece bu farklılıklardan etkilenen kişiler pasif bir konumdan bu sürecin aktörü haline gelirler. Örnek olarak Robert-Bosch Vakfı ve DSW'nin (Alman Yüksekokul Öğrencileri Birliği) artık sona ermiş olan danışmanlık programı alınabilir. Bu program çerçevesinde uluslararası öğrenciler, Alman ve yabancı öğrenciler için (genellikle) kültürel projeler geliştirmiş ve hayata geçirmişlerdir.
- Üniversitedeki eğitim dalları hakkında öğrencilere danışmanlık yapan birimler ve bunların yönetim kurullarının yaptıkları eylemler çerçevesinde uluslararası öğrencilerin entegrasyonunu dik-

kate almaları, güçlendirilmiş bir şekilde motive edilmelidir. Yabancı Öğrenciler Birliği, uluslararası öğrencilerin entegrasyonu için aktif şekilde çalışan öğrencilerin uygun bir şekilde (puanlarla) ödüllendirilmelerini önermektedir.

- Üniversiteler, öğrenci örgütleri, öğrenci dernekleri, yabancılar daireleri ve daha başka kurumlar uluslararası öğrenciler için daha iyi şartların oluşturulması için birçok yerde zaten beraberce çalışmaktadırlar. Bu tür işbirliği – diğer başka yerel yönetim birimlerinin ve yerel şirketlerin temsilcileri ile de – geliştirilmelidir. Böylece karşılıklı hassasiyetler konusunda anlayış artırılabilir, herkesin yararına yönelik ve uygulanabilir kararlar verilebilir ve yeni çalışmalar için ortak hareket stratejileri geliştirilebilir.
- Kişilerin Yabancılar Dairesine finansal durumla ilgili belgeleri ibraz etmesi hususunda ülke çapında farklı uygulamalar mevcuttur. Yabancılar daireleri tarafından talep edilen aylık gelir miktarları arasında 600 Euro'ya kadar farklılık vardır ki, bu yıllık 7.200 Euro'ya mukabildir. Bunların ispatı için tanınan süreler de farklılık göstermektedir. Avrupa Birliği'nin öğrencilerle ilgili direktiflerinin burada uygulanması, ilgili makamlara tek tip ve öğrencilere uygun uygulamalar yapma şeklinde uygulanmalıdır. Böylece üniversite öncesi eğitimlerini Almanya dışında yapmış olan öğrenciler daha güvenceli planlar yapabilirler.
- Üniversite öncesi eğitimlerini Almanya dışında yapmış olan öğrencilerin neredeyse yarısı öğrenci yurtlarında kalmaktadır ve bu tercih edilen ikamet şeklidir. Öğrenci örgütleri, ödenmesi mümkün maliyette ev imkanı sunan tek kuruluş olduğu için bazı yerlerde bu oran % 50'yi aşmaktadır. Başarılı bir entegrasyonun temel şartlarından birini yaratmak için öğrenci yurtlarının kapasitesinin artırılması acilen gereklidir. Öğrencilerin yurtlarda ikamet yerleri belirlenirken, entegrasyonu teşvik edici bir şekilde yabancı kökenli ve Alman öğrenciler bir araya getirilmelidir.

3.2. Yabancı kökenli bilim insanlarının entegrasyonu

Çıkış noktası

Alman Bilimsel Araştırma Kurumu ve diğer Alman araştırma kuruluşlarının bilimsel işbirliği hemen hemen dünyanın her tarafındaki ülkeleri kapsamakta, özellikle Amerika, Çin, Rusya, Hindistan buna dahildir. Bilim, yalnızca ortak bilim dili olarak İngilizce alındığında bile uluslararası bir fenomendir ve entegrasyonu böylece kendiliğinden destekler. HIS ve DAAD tarafından her yıl yayınlanan «bilim-dünyaya açık» raporuna göre 2004 yılında 21.000'den fazla yabancı

kökenli bilim adamı Alman bilim organizasyonları tarafından desteklenmiştir. Fakat Almanya'da fiilen çalışmakta olan yabancı bilim adamlarının sayısı daha da yüksektir.

Bilim, uluslararası partnerler arasındaki iletişim ve işbirliğinde hayat bulur. Üniversiteler ve araştırma kuruluşları en iyi bilim adamlarının kazanılması için dünya çapında rekabet içindedirler ve bilim adamlarının somut bir biçimde entegrasyonu uğraşmalarından kaynaklanan uzun yılları kapsayan tecrübelere sahiptirler.

Max-Planck Topluluğu (MPG) bilim adamlarına her türlü kariyer düzeyinde cazip ve rekabette başarılı olacak araştırma ve çalışma şartları sunmasıyla tanınır. Max-Planck-Enstitüleri, ilkel olarak uluslararası ekseni çalışmakta ve dünya çapında enstitülerle işbirliği içerisindedir. Başka enstitülerle olan bu işbirliği sayesinde bütün dünyadan iyi eğitilmiş araştırmacılar sürekli olarak Almanya'ya gelmektedir. Bunun yanında uluslararası konferanslar, isim yapmış araştırmacılarla herhangi bir Max-Planck-Enstitüsünde muhtemel bir görev almaları konusunda iletişim kurmayı sağlamaktadır. Max-Planck-Enstitüleri, araalarında özellikle araştırma alanında güçlü olan Batı Avrupa ülkeleri, İsrail, Amerika, Japonya ve Çin ile her yıl 1.300'ün üstünde büyük uluslararası işbirliği yapmaktadır. Max-Planck-Enstitülerinde günümüzde neredeyse 5.000 yabancı uyruklu misafir bilim adamı çalışmaktadır. Aynı şekilde Max-Planck-Enstitülerinin bilim adamları da dünyanın her yerindeki ülkelerin araştırma enstitülerinde misafir araştırmacı olarak bulunmaktadır. Bu çalışmalar Max-Planck-Enstitülerinin uluslararası rekabette önde gitmesini güvenceye alır. MPI yöneticilerindenörtte biri yabancı uyrukludur ve ilk önce MPG'de bilimsel çalışma elemanı olarak entegre edilmişlerdir. Bunlar birçok yerde yerel toplumun kültürel ve toplumsal hayatında aktif rol oynamaktadırlar. Genç bilim insanlarında sadece «geçici bir entegrasyondan» bahsedilmesi gerekse de – çünkü bu bilim adamlarının çoğunluğu aldıkları burs ile Almanya'ya gelmekte veya sadece sınırlı bir süre için iş sözleşmeleri bulunmaktadır-yabancı bilim adamlarının entegrasyonu hem şahsi düzeyde hem de yerel düzeyde önemli bir rol oynamaktadır. Yabancı uyruklu bilim adamlarına refakat (onlara danışmanlık yapılması) entegrasyonun önemli bir unsurudur. Neredeyse her enstitüde misafirlerin danışmanlığı ile görevlendirilmiş bir eleman vardır. Bu şahıslar araştırmanın başlamasından itibaren bu sebeple ikamet süresince, erkenden iletişime geçme ile, resmi makamlar önünde aktif bir şekilde yapılan yardım ile, banka işlemleri vs. ve devam eden yardım önlemleri, örneğin yardım programları çerçevesinde yabancı kökenli bilim adamlarının eş ve aileleri için kişisel ihtiyaçlara göre geliştirilmiş entegrasyon yardımları ile yabancı bilim adamlarına hizmet sunmaktadırlar.

4.10.

Helmholtz-Gemeinschaft Alman Araştırma Merkezleri (HGF) için uluslararası işbirliği, çalışmalarının «birincil» unsuru olarak stratejik bir öneme sahiptir. HGF, 25.700 çalışanı, 15 araştırma merkezi ve yaklaşık 2,3 milyar Euro yıllık bütçesi ile Almanya'nın en büyük bilimsel organizasyonudur.

Helmholtz merkezlerindeki uluslararası işbirliği eski bir geleneğe sahiptir ve yıllardan beri kendini çok yönlü olarak geliştirmiştir. Bu işbirliği tek tek bilim adamlarının kişisel işbirliğinden stratejik işbirliklerine kadar, misafir bilim adamları değiş-tokuşundan uluslararası işbölümü ile büyük cihazların kurulması, işletilmesine kadar uzanır. Yurtdışına çıkmış olan Alman bilim adamlarını tekrar Almanya'ya geri döndürmek ve Almanya'da kalmalarını sağlamak için verilen uğraşlara paralel olarak, HGF merkezleri yabancı kökenli isim yapmış bilim adamlarının Almanya'ya çağırılması bağlamında çoğu zaman geçerli olan çerçeve şartlar sebebiyle zorluklarla karşılaşmaktadırlar. 2004 yılında Helmholtz-Gemeinschaft'in merkezlerinde 3712 yabancı uyruklu bilim adamı çalışmıştır. Bunların en büyük kısmını misafir bilim adamları (1848) oluştururken, bilim adamları (753) ve yüksek lisans mezunu araştırmacılar da (700) bu kapsamda yer alıyordu. Bunun yanında doktorasını bitirmiş 362 yabancı kökenli kişi ve 49 kişi ise özel statü ile Helmholtz-Gemeinschaft'ta bulunmuştur. Max-Planck Enstitüleri'deki araştırma yapma süresi 3 aydan başlayarak 36 ayı aşmak üzere farklılıklar gösterir.

Wissenschaftsgemeinschaft Gottfried Wilhelm Leibniz (WGL) için uluslararası işbirlikleri ve uluslararası ağ bağlantıları özellikle önemlidir. Bunun bir kanıtı ise Leibniz enstitülerinde araştırma yapan yüksek sayıdaki yabancı uyruklu misafir bilim adamlarıdır. Leibniz-Gemeinschaft'ın Alman araştırma dünyası ve bunun uluslararası faaliyetleri kapsamında sahip olduğu özellikler arasında DAAD-Leibniz burs programları bulunur.

Bu bilimsel organizasyonun çalışmaları ve tecrübeleri göstermektedir ki, uluslararası boyutta hareketliliğe sahip araştırmacılar özellikle aşağıda anılan zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

- Başka bir ülkede araştırma yapmak için geçirilmiş olan süreler kariyerin gelişimi açısından her zaman uygun bir şekilde hesaba alınmamaktadır.
- Almanya'da geçerli olan iş hukuku ve toplu sözleşme hukukunun oluşturduğu şartlar, uluslararası rekabette bulunan bilim sisteminin gereklerine her zaman uygun düşmemektedir.
- Farklı ülkelerde yapılmış olan kariyerler sosyal sigorta ve emeklilik sigortası sistemlerinden talep edilecek kişisel hakların elde edilmesi bakımından zorluklara yol açmaktadır.

- Bilim adamlarının daha sonra gelecek olan ailesinin entegrasyonu için sunulan perspektiflerin – örneğin çocuklar için verilen yerel eğitim ve bakım hizmetleri ve aynı zamanda çalışma imkanlarının eş için de açılması – dikkate alınması gerekmektedir.

- Almanya'da «yabancı düşmanlığı» mevcut olduğu yönündeki önyargı, yabancı ülkelere gelecek araştırmacıların Almanya'ya gelen kişilerden hoşnut olunmadığı yönünde bir kanıya varmalarına yol açabilir. Alexaner von Humboldt Vakfı'nın bir araştırmasına göre burslu öğrencilerin çok az bir kısmı Almanya'dan döndükten sonra Almanya'da yabancı düşmanlığı ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Hedefler ve yürürlükte olan önlemler

Daha çok iyi eğitimli yabancı uyruklu bilim adamları ve öğretim görevlilerinin Almanya'ya getirilmesi temel bir hedefdir. Uluslararası bir karşılaştırma yapıldığında Alman üniversitelerinin bu bağlamda telafi etmeleri gereken bir geri kalmışlığı mevcuttur. Bu durum üniversite haricindeki bazı araştırma kurumları için de geçerlidir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Almanya'ya çekilmesi konusunda başlangıçta bahsedilen başarılı duruma nazaran Alman üniversitelerindeki yabancı uyruklu profesörlerin sayısı oldukça düşüktür – başka ülkeler bu konuda oldukça öndeler. Bu konuda Max-Planck-Enstitüleri örnek alınabilir. Max-Planck-Enstitülerinde sadece çalışanlar düzeyinde değil (doktora sonrası araştırma yapanların yaklaşık üçte ikisini yabancılar oluşturmaktadır), aynı zamanda yönetim düzeyinde de güçlü bir şekilde uluslararasılaşmaya rastlanmaktadır (Max-Planck-Enstitülerinin 262 yöneticisinin dörtte birinden fazlası yabancı ülke vatandaşıdır). Alman üniversitelerinin yabancı profesörler gözündeki cazibesini etkileyen temel bir unsur da sosyal sigorta hak taleplerinin bir ülkeden başka bir ülkeye transfer edilebilmesidir. Avrupa araştırmacılar anlaşması ve araştırmacıların istihdamına ilişkin yasa ile önemli bir tartışma başlatılmıştır. Bu tartışma orta dönemde sosyal sigorta hak taleplerinin sınırsız bir şekilde transferi için gerekli şartlarını yaratılmasına yol açmalıdır.

- Yabancı uyruklu araştırmacıların Almanya'da devamlı bir şekilde kalmalarını sağlamak için onların Almanya'da buldukları süre boyunca entegrasyon çabalarının gösterilmesine ihtiyaç vardır. Bu bağlamda Yabancılar Dairelerine büyük bir rol düşmektedir. Yabancılar Daireleri ile yoğun bir şekilde işbirliği kurulmalı ve beraberce bilim adamlarının kabul edilmesine yönelik tasarımlar hazırlanmalıdır.
- AvH (Alexander von Humboldt Vakfı) tarafından en nazik Yabancılar Dairesi için vaat edilen ve 3 defa verilen ödül kalıcı bir başarı sağlamıştır. Bu etkinlik

ülke çapında büyük dikkat çekmiş ve Yabancılar Dairelerinin daha hassas olmasına yardımcı olmuştur.

- Yakın zamanda Deutsche Telekom Vakfı, Alman Bilim Vakıfları Birliği ve Alexander von Humboldt Vakıflarının araştırmacılara en iyi şekilde yardımcı olunması için modeller oluşturulmasına yönelik beraberce hayata geçirdiği «Uluslararası Hareketli Araştırmacılar İçin Hoş Geldiniz Merkezi» adlı yarışma üniversitelerdeki şartların iyileştirilmesine katkıda bulunmuştur. Bu yarışma mükemmel bir üniversite olmanın sadece çok iyi araştırmalar yapmak demek olmadığını, aynı zamanda uluslararası araştırmacılara ev sahipliği yapacak, onlara yardım edecek yapılanmaların da olması gerektiğini ortaya koymuştur.
- Başarılı sonuçlar mobil araştırmacılara ilişkin bilgilendirme ve ilk danışmanlık programlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. «Mobil Merkezler Ağı» adındaki Avrupa Birliği çapındaki proje kapsamında Alexander von Humboldt Vakfı bünyesinde kurulmuş olan Deutsches Mobilitätszentrum (Alman Mobilite Merkezi) çok sayıda konu (burs imkanlarından vergilere, sosyal sigorta konularına kadar) hakkında bilgi vermektedir. Bununla bağlantı içinde olan bir «araştırmacı danışmanları» ağı üniversitelerdeki ve araştırma kurumlarında çalışmakta olan yabancı araştırmacıları desteklemektedir.
- Federal hükümet aracı organizasyonların dünya çapındaki araştırma pazarlamasını örneğin internet siteleri ve etkinliklerle desteklemekte ve bununla Almanya'da araştırma yapmaya ilgi duyan bilim adamlarına Almanya'da hayat ve çalışmaya ilişkin şartlar hakkında önceden bilgi edinmeleri imkanını sağlamak istemektedir. Bu bağlamda kurulan ilk iletişimlerin büyük bir kısmı Alman ve yabancı uyruklu araştırmacılar arasında şahsen olmaktadır. BMBF (Eğitim ve Araştırma Bakanlığı) 2001 yılından beri araştırmacının pazarlanması önlemlerini teşvik etmekte ve 2005 yılından beri de bu yöndeki tavrını güçlendirmektedir; bunun hayata geçirilmesi ile DAAD ve BMBF'in uluslararası ilişkiler bürosu araştırma ve teşvik organizasyonların ile yakın işbirliği içerisinde görevlendirilmiştir.
- Almanya'nın araştırma merkezi olarak cazibesinin artması konusunda önemli faktörlerden biri de uluslararası ağların kurulmasıdır. Yani Almanya'da sürekli bir şekilde kalmayan ama katalizatör rolü alabilecek, Almanya'nın elçileri olarak çalışacak kişilerin kazanılması. AvH ve DAAD lisans öğrencilerine, doktora öğrencilerine ve iyi eğitilmiş bilim adamlarına verdikleri burslar ve dünya çapında bir mezunlar ağı kurması ile Almanya'nın ülke olarak

ve araştırma merkezi olarak yurt dışında pozitif bir şekilde değerlendirilmesine katkıda bulunmuştur.

İcraata yönelik tavsiyeler

- Nitelikli bilim adamlarını Almanya'da kalmaya ikna etmek için yurt dışında yeni ve daha yoğun kazanma önlemlerine ihtiyaç vardır. Bu kazanma önlemleri ilk andan itibaren yoğun bir şekilde yardım unsurları ve entegrasyon perspektifleri içerecek şekilde düzenlenmelidir. Bu, bilim adamlarına onların Almanya'daki iş piyasasına girişlerini sadece kolaylaştırmak demek değil, hatta iş imkanlarının vaat edilebilmesi anlamına gelir (Tenure-Düzenlemesi).
- Burada entegrasyonun yabancı öğrencinin ve araştırmacıların eş ve ailelerini de kapsamaması gerekir.
- Araştırmanın pazarlanmasına yönelik faaliyetin sürekli hale getirilmesi, geniş bir tasarıma ve yapısal temele dayandırılması gerekir. «En iyi beyinlerin» kazanılmasına yönelik giderek artan rekabette, mali kaynakların elde edilmesi ve dünya çapında kullanılabilir bilgi için yapılan rekabette araştırma merkezi olarak Almanya'nın daha belirgin, daha derli toplu ve daha amaç eksensiz olarak kendini göstermelidir. Yeni yetişen işgücünün Almanya ile ilgilenmesini ve Alman kurumlarında çalışmalarını sağlamak, bölgesel stratejiler ile bağlantılı, içerisinde güçlü olunan uzmanlık alanlarının açık şekilde belirlenmesinin amacı olmalıdır.
- Avrupa araştırmacılar anlaşması ve araştırmacıların kazanılmasındaki yasanın hayata geçirilmesi ile mobil araştırmacıların çalışma sürelerinin kariyerin devamı bağlamında tanınması imkanının ve uygun bir emekliliğin elde edilmesi için bekleme sürelerinin tanınması imkanı en iyi hale getirilmelidir.
- Dünya çapında isim yapmış üstün kalitedeki bilim adamlarının Almanya'ya kazandırılması veya Almanya'da kalmaya devam etmelerini sağlamak için ücretler ve diğer edimler hakkında esnek bir şekilde pazarlık yapılabilir. Aynı şekilde süre ile ilgili olan çok kati düzenlemeler ve memurlar hukukuna ilişkin yasal sınırlamalardan kaçınılmalıdır.
- Eşlerin sonradan Almanya'ya getirilmesi konusunda, isim yapmış elemanların kazanılmasının çoğunlukla eşlerin yasal gelebilme şartlarına bağlı olduğu, dikkate alınmalıdır.
- Almancanın önemli bir entegrasyon faktörü olduğu tüm yabancı öğrenciler ve bilim adamları için geçerlidir. Almanca öğrenilmesi ve dil pratiğinin devamlılığı yabancı öğrencilerin, bilim adamlarının ve onların ailelerinin entegrasyonu

4.10.

için gerekli olan ön şartları yaratır. Bu yüzden dil kursları sunulmalı, yoğun bir şekilde bu imkan kullanılmalıdır.

- Yabancı düşmanlığı eksenli olaylar Almanya'nın yabancı düşmanı bir ülke olduğuna ilişkin önyar-

4. Entegrasyonu ilerletmek: Üniversite öncesi eğitimlerini Almanya'da yapmış olanların ve ülke dışına çıkmış olan üstün eğitilmiş kişilerin potansiyellerinden daha iyi yararlanılması ve bunların teşvik edilmesi

4.1. Üniversite öncesi eğitimi Almanya'da yapanlar ve üniversite eğitimi

Almanya daha az değil, daha çok sayıda birinci sınıf eğitim almış ve yüksek kalifikasyona sahip insanlara ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden Almanya'da üniversite eğitimine başlayan veya bilim alanında mesleki bir kariyer elde etmek isteyenler arasındaki göçmen kökenli genç insanların payının açık bir şekilde yükselmesi çok önemlidir.

Çıkış noktası

Eğitime ilişkin ilk ulusal rapor şimdiye kadar göçmen kökenli çocuklar ve gençlerin potansiyelinden yararlanılmadığını gösterdi. Eğer üniversite öncesi eğitimlerini Almanya'da yapmış olan kişiler, Almanların okulda ve üniversitede sahip oldukları şansların aynısını kullanabilmiş olsalardı, sadece 25-35 yaş gruplarına dahil kişilerden 120.000'den daha fazla ilave üniversite mezunu çıkabilecekti.

Göçmen kökenli vatandaşların eğitime fiili katılım oranları gelmiş oldukları ülkeye göre farklıdır:

- Göç Sorumlusu'nun 2005 yılına ilişkin raporundan, 2002/2003 eğitim yılında İspanya vatandaşı gençlerden % 40,6'sının üniversiteye kayıt hakkı kazandıran okullara gittiği (Gymnasium, Gesamtschule), bu oranın Türk kökenlilerde % 27,1 ve İtalyanlar'da % 22,6 olduğu ortaya çıkmaktadır.
- 2005 yılına ilişkin Ulusal Eğitim Raporu 25-35 yaşları arasındaki halk grubuna yönelik olarak mikro sayım araştırmasına dayanarak şu bilgileri vermektedir: Türklerin ancak yaklaşık % 14,4'ü üniversiteye girme hakkı verecek bir okul bitirmiş

gıyı daha da güçlendirir. Bu yüzden Almanya'da yabancılara karşı pozitif bir tavrın oluşmasını sağlayacak aydınlatıcı kampanyalar ve reklam kampanyaları – kamu yararına çalışan bir vakıf olan Hertie-Vakfı'nın yapmış olduğu START inisiyatifi örnek alınarak- yapılmalıdır.

iken, bu oran eski göç veren ülkelerden göçmen gruplarında % 27,3 ve Almanya'ya sonradan göç eden Almanlar için ise % 30,5'dir. Diğer göç bölgelerinden gelen grupların aynı yaş gurubuna ait olan kişiler için ise bu oran hatta göçmen kökenli olmayan Almanlar'ın oranından daha yüksek olup, % 39,3'dür.

- Cinsiyetlerin dağılımı açısından farklılıklar bulunmaktadır. Göçmenler Sorumlusu'nun 2005 yılı raporuna göre, yüksek okulda okuma hakkı kazanan göçmen kız öğrencilerin % 12,1'lik oranı erkek öğrencilerin % 8,5 oranına göre oldukça fazladır. Ayrıca rapor genç kızların daha fazla eğitim alma arzusunda olduklarını tespit etmektedir.
- Yüksek okulda okuma hakkı kazanan Almanya'da okumuş kişilerin % 75 geçiş oranı ile göçmen kökenli olmayan Almanların yüksek okulda okuma hakkı kazananların (% 70) oranına göre daha fazladır. Bu hem misafir işçilerin geldikleri ülkeler ve «diğer ülkelerden» gelenler için geçerlidir: Geçiş oranlarındaki farklılık ailelerin eğitim yapıp diploma almaya verdiği önemi göstermektedir. «Diğer ülkelerden» yüksek okullarda okuyan öğrencilerin ailelerinin yüksek okul diplomasına sahip olma oranı % 55'tir ve Almanlar'ın % 45 oranından daha fazladır; yabancı işçilerin geldikleri ülkelerden gelenlerde ise bu oran sadece % 9'dur.

Almanya'da okumuş ve yüksek okulda okuma hakkı kazanan kişilerin yüzde 31'i teknik yüksek okullara kayıt yaptırmaktadır. (Yabancı işçilerin geldikleri ülkelerden gelen gençlerde hatta % 35, Almanlar'da ise bu oran sadece % 26). Bu durum genç Almanlar'da % 12 orana karşılık, Almanya'da okumuş olanların % 21 daha fazla teknik yüksek okulda okuma hakkına sahip olduklarını göstermektedir. Teknik yüksek okulların Almanya'da okumuş olanların ülkedeki sosyal mobilitesine önemli katkıda bulduklarını göstermektedir.

Yüksek okulda okuyan tüm öğrenciler arasında kadınların oranının son yıllarda sürekli olarak hızlı artış göstermesine rağmen, yüksek okulda okuyan Alman kadınların oranından % 4 ila 5 daha azdır. Göçmenler Sorumlusu'nun 2005 yılı raporu – yabancı genç kadınların mesleki eğitimi de göz önünde bulundurulduğunda – şunu tespit etmiştir: «Daha iyi okul diplomalarına sahip olmalarına rağmen yabancı genç

kadınların mesleki kalifikasyonu bakımından dezavantajları yüksek okullarda hala devam etmektedir. Yüksek okulda okuma hakkı kazanan ikinci ve üçüncü kuşaktan kadın göçmenlerin oranı %27,3'tür. Bu kesimin ancak %9,1'i yüksek okul mezunudur. İkinci ve üçüncü nesilden göçmenlerin aynı guruplarda oranı %27,5, ve %11,4'tür.

Hedefler ve yürürlükte olan önlemler

Ortaya konulan verilerden aynı zamanda Almanya'da göçmen kökenli nüfus gurupları arasında (muhtemelen bir eğitim başarısına sahip gurupların yanı sıra) daha iyi yararlanılacak hale getirilebilecek, motive ve aktive edilebilecek değerlendirilmemiş büyük bir kabiliyetler potansiyelinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Her ne kadar sorumlulukların önemli bir kısmı ilkokul ve ortaokullara (5.-10. sınıf) düşüyor ve eyalet yönetimlerinin burada önemli desteği gerekiyorsa da, yüksek okullar da sorumluluklarının bilincindedir.

İcraata yönelik öneriler

- Tahsil hakkı kazanmış göçmen kökenlilerin büyük bir oranı mevcut bu tahsil olanaklarından yararlanmıyor. Bu sebeple federal hükümet yetkinliği çerçevesinde eğitim hak sahiplerinin hangi yeni tedbirlerle kalifiyeleşmelerini sürdürmeleri yönünde motive edilip nasıl daha fazla desteklenebileceklerini gözden geçirecektir. Bu Büyük Britanya'daki sosyal açıdan dezavantajlı bölgelerdeki insanların eğitime daha fazla katılmalarını hedefleyen «Widening Participation» (Katılımın genişletilmesi) ve «Aimhigher» (Hedef İleri) örnekleri doğrultusundaki programlara dayanmaktadır. Bu çabaların başarısında sadece Almanya'daki uzman elaman potansiyelinin güçlendirilmesi ile kalınmıyor, aksine aynı zamanda çocukların eğitim başarısı için merkezi bir anlam taşıyan eğitim motiveli ebeveyn evi için temel atılıyor.
- Oldukça yetenekli göçmen kökenli tahsil görenlerin yönlendirilmesinde özel inisiyatifler oldukça olumlu değerlendirilmelidir. Bunun için bir örnek, göçmen kökenli yetenekli gençlere tahsillerini özel yüksekokullarda (halihazırdaki partnerler Bucerius Law School, European Business School, WHU ve Bremen Jacobs Üniversitesi'dir) görmelerini mümkün kılan Vodafone Vakfının «şanslar» programıdır.
- Aileleri eski işçi veren ülkeler kökenli olan ve ilk nesil olarak bir yüksek okula girmeyi başarmış olan tahsil görenler için yüksek okullarda tahsil süresine eşlik eden ve tahsilde sorun durumunda erkenden yardım sunan danışmanlık ve refakat olanakları ve özel ders programları oluşturulmalıdır. Bunun yurtdışında da örnekleri bulunmaktadır: ABD'deki yüksek potansiyelli ve sosyal

faaliyetli etnik azınlığa yüksek okul ortamıyla baş etmelerinde tecrübeli bir yüksek okul öğrencilerinin onlara destek olmaları ve aynı sosyalleşme deneyimli kişilerden oluşan uzun vadeli öğrenme guruplarının oluşturulması suretiyle yardımcı olan Posse-Foundation (Vakıf Birliği).

- Federal Hükümet 22. BAföG yenileştirmesi (Federal Eğitim Teşviki Yasası) çerçevesinde teşvik hakkını genç yabancılara yaymayı hedefliyor. Bu arada teşvike özellikle sürekli oturum hakkına sahip olan ve uzun zamandan beri Almanya'da bulunan ya da her durumda sürekli kalma perspektifine sahip olan kişiler (eğitim hak sahipleri) dahil edilecektir. Sosyal Güvenlik Yasası SGB III'te yapılan paralel bir değişiklik bunu aynı zamanda mesleki eğitim için de garanti ediyor.
- BMBF, BAföG değişikliğine önceden el atarak 2007 Ocak ayından itibaren genç yabancılara kabiliyetlilerin teşviki işlerine başvuruda bulunma imkanının kapısını açtı.
- İçerik itibarıyla göçmen kökenli yükseköğrenim görenlerin tecrübelerine, dil bilgilerine ve lüzumu halinde başka özel kabiliyetlerine eğilen ve meslek faaliyetinde daha sonra kullanmaya, örneğin öğretmenlik, sosyal pedagoji alanlarında ve göçmenlere yönelik bilimsel araştırmada kullanmaya hazırlayan daha fazla öğrenim süreci veya ağırlık noktası sunulmalıdır.

4.2. Yüksek nitelikli göçmenlerin entegrasyonu

Son 16 yıldır genellikle Doğu Avrupa ülkelerinden Almanya'ya gelmiş olan ve yüksek, birçok açıdan bilimsel niteliklerine rağmen entegrasyonları büyük kısmıyla sorunsuz seyretmeyen kız ve erkek göçmen gurupları da çok geniş potansiyele sahipler.

Dolayısı ile «telafi edici bir entegrasyon politikasının» alacaklıları (Klaus J. Bade) ister istemez bir entegrasyon tedbirleri ilk olanağının hazır edilmesiyle daha iyi ulaşılabilir olacakları düşünülen uzun zamandır Almanya'da yaşayan göçmenlerdir. Bu arada özel fırsatlar özellikle daha yüksek ve yüksek nitelikli-lerde oluşacaktır. Telafi edici entegrasyon mevcut potansiyellerle bağ kurmakta ve bunları eğitime uygun çalışma faaliyeti üstlenme hedefli kusursuz kalifiyeleştirme ve danışmanlık tedbirleriyle yönlendirmektedir.

Bu gruba ağırlıklı çoğunlukla kız ve erkek Yahudi azınlıklar ve daha 90'lı yılların ortalarına kadar çeşitli Doğu Avrupa ülkelerinden (bilhassa Romanya, Polonya ve eski Sovyetler Birliği) ve 90'lı yılların sonundan beri neredeyse tamamen BDT ülkelerinden Almanya'ya gelmiş olan kız ve erkek son zaman göçmenleri dahildir. Burada çoğunlukla bir yüksek okul

4.10.

mezuniyetine sahip ve özel alan bilgilerini ve meslek tecrübelerini kabul eden toplumun hizmetine sunan ya da hizmetine sunması umulan yüksek nitelikli kişiler söz konusudur. Bu potansiyel özellikle birçok çalışma sahasında kendini göstermeye başlayan veya mevcut bulunan uzman eleman eksikliği (mühendisler, öğretmenler veya hekimler) itibarıyla anlamlıdır.

Akademik eğitim almış göçmenlerin arasında en yüksek oranı % 70 ile Yahudi asıllı göçmenler teşkil etmektedir. Bu göçmen grubu yaş yapısı itibarı ile artık kısmen işgücü piyasasına uygun değildir. Daha ender olarak ise Alman asıllı göçmenlerin geldikleri ülkeden elde ettikleri yüksek okul diplomaları bulunmaktadır (En çok % 10'u). Son 16 yılda elde edilen göç verilerine bakıldığında, ortalama 220.000 Alman asıllı göçmenin yüksek okul mezunu olduğunu varsayabiliriz.

Hedefler ve yürürlükte olan önlemler

Almanya, geriye dönük toparlayıcı entegrasyon ve ülkede uzun yıllardır yaşayan yüksek kalifiye potansiyellerin teşviki ile en iyi beyinler için küresel rekabette, bugüne kadar çoğu kullanılmamış kaynakları kazanabilme imkanına sahip olacaktır.

Otto Benecke Vakfının (OBS) Yüksek Okul Garanti Fonu ve Akademisyen Programı müspet tecrübeleri ile başlangıç için önemli ipuçları vermektedir.

Akademisyen Programı ve Yüksek Okul Garanti Fonu, BMBF ve BMFSJ'nin kaynakları ile ve verdiği görev müteakip, Otto Benecke Vakfı tarafından 20 yıldan daha fazla süredir akademik göçmenleri, Almanya'ya geldikten sonra, 2 ile 3 yıl arasında mesleki entegrasyonlarında destekliyor ya da yüksek öğrenime hazırlıyor. Akademisyen programında meslek ile alakalı uzun süreli kalifikasyon programlarından önce, ileri dil bilgisi teşviki, pratik çalışmalı yön tayin edici programlar ile kültürlerarası ve mesleki müracaat çalışmaları yapılan seminerler ön planda. Her meslek grubunun iş piyasasının beklentileri doğrultusunda ihtiyaç duydukları noksan giderici farklı yüksek öğrenim dalları, federal alanda özel seçilmiş yüksek okullar tarafından sağlanmaktadır. Burada amaçlanan kısa süre içinde (12 ile 15 ay arası) gereken eksik bilgilerin öğretilmesi ve birincil işgücü piyasasında iyi konumlandırılmalarıdır. Mezunların yaklaşık % 70'inin başarılı olması, mukayese edildiğinde az gayret ile bile başarılı mesleki entegrasyonun mümkün olduğunu gösteriyor. Akademisyen Programı bugüne kadar örnekleri kalifiye Alman akademisyenlere sunulmayan ek eğitim imkanı sağlamaktadır. Buradan yola çıkılarak Alman ve göçmen işsizleri müşterek ama farklı içerikli programlarla çalışma sistemine entegre etmek düşünülmüştür. Programda mesleki beceri ve bilgilerin yanı sıra göçmenlere Almancayı iyi öğrenme imkanı ve iki gruba da kültürlerarası kalifikasyon imkanı sağlanabilir. Ülkeye gelmiş

olan göçmenlerin entegrasyon çabaları, Almanların katılmadığı Akademisyen Programından daha önce başlatılmış olur. Ekim 2006'dan beri bu model «AQUA- (Göçmen) akademisyenler işgücü Piyasası İçin Kalifiye Oluyor» adı altında, dört mesleki alanda pratikte uygulanıyor. Pilot uygulama 13 aydır. Bunun üç ayı şirket içinde pratik olarak geçmektedir. Programın geçen yarı süresinden sonra nihai başarı tam belli olmasa bile, özellikle birincil işgücü piyasasına sunulabilmeleri açısından, şu ana kadar alınan iyi neticeler doğrultusunda Ekim 2007'den itibaren, programın gözle görülür boyutta genişletilmesi düşünülmektedir.

İcraata yönelik tavsiyeler

Özellikle aşağıda anılan konularda iyileştirme yapılması teklif edilmiştir:

Devlet teşviki, değişen çerçeve koşullarına uygun duruma getirilmelidir. Bu konu hem teşvik edilenlerin sayısı hem de gruplar için geçerlidir: BMBF'nin yönetmeliklerine göre bugüne kadar Akademisyen Programının yardımları sadece Alman asıllı göçmenler, Yahudi göçmenler ve mülteciler ile sınırlıydı. Prensipte Almanya'ya göç eden her yüksek okul mezunu göçmen kalifikasyon programlarına katılabilmelidir.

Birincil hedef, sonradan toparlayıcı entegrasyon programları dahilinde teşvikten istifade edebilecek kişiler gurubunun genişletilmesi ve kamusal ve bireysel yardımların Alman ve yabancı kökenli insanlara müşterek kalifikasyon programı olarak sunulması olmalıdır.

Programlar ve yönetmelikler Best Practice emsallerine dayanılarak, özellikle aşağıda anılan bağlamda iyileştirilmeli:

- Yüksek okul diplomalarının ve diğer kalifikasyon belgelerinin okunaklılığının sağlanması ve imtihan seviyelerinin standardize edilmeleri,
- Yabancı diplomaların ve mezuniyetlerin kabulü, yönetmeliğin söz konusu herkesin takip ve anlayabileceği şekilde standardize edilmesi,
- ESF-BAMF- dil programının bazında dil teşvikinin 2007 ile 2013 teşvik döneminde, daha yoğun ve fazla uygulanması (daha fazla ders saati, daha fazla iletişim dersleri, mesleki dil eğitimi)

Ekonomiye daha fazla görev yüklenmesi ve duyarlı kılınması:

- İş gücü piyasası açısından yüksek kalifiye göçmenler,
- İşletmelerde kültürlerarası yeterliliğin artırılması,

- Almanya'da yaşayan göçmenlerin mesleki entegrasyona daha fazla dahil edilmeleri bakımından.

Şimdiye kadar uygulanan ülkeye dışardan işgücü getirme yöntemi, bunların beraberinde getirdikleri kaifikasyonları kayda almamakta, böylece göç edenlerin beraberlerinde getirdikleri mesleki uzmanlıklarını devam ettirmelerini daha ziyade zorlaştırmaktadır. Teşvik imkanlarında yapılan değişikliklerden dolayı uzun yıllar burada kalmalarına göz yumulan yabancılar için de bu soru sistematik olarak göz önünde bulundurulmalıdır, ve kalifikasyonu analiz edici araçlar geliştirilmeli ve dışardan işçi getirme işlemlerinde ve diğer işlemlerde denenmelidir.

Birkaç yıl önce Almanya'ya gelip de, akademik mesleğine rağmen şimdiye kadar mesleğinde işe başlamayı

başaramamış kişilere mesleki entegrasyon alanında nasıl yardım edilebileceği de incelenmelidir. Bu, hedefli bir teşvik olanağı sağlar ve beraberinde getirdikleri yetkinlikleri bakımından iş gücü piyasasında, çeşitli meslek dallarında iş bulma olanağı sağlar. Bu sebepten dolayı gelecekte orta düzeyde meslek hayatına atılmayı mümkün kılan kalifikasyon tedbirleri sunulmalıdır, şayet beraberinde getirdikleri yüksek okul diploması düzeyinde bir meslek pozisyonuna artık gerçekte ulaşmak mümkün gözüküyorsa.

Buna göre hedef grup anlayışı genişletilmeli ve yaşam sürecinde mesleki açıdan önemli eğitim örneğine uyarlanmalıdır.

OBS (Otto Benecke Vakfı) ve BAMF (Federal Göç ve Mülteciler Dairesi) uygun deneyimlere sahiptir.

5. Göç ve entegrasyon araştırmalarının güçlendirilmesi: Başarıyla gerçekleştirilen entegrasyonun unsurlarının incelenmesi ve veri esaslarının iyileştirilmesi

Avrupa'nın dünyada önemli göçmen hedef bölgesine gelmesiyle birlikte Almanya'da da göç ve entegrasyon önemli araştırma konuları arasına girmiştir. Almanya'daki göç ve entegrasyon araştırmasında kat edilen gelişme, biraz da göç süreçlerinin gidişatını yansıtmaktadır. Uluslararası göç ve entegrasyonun modern bir toplumun yapısal fenomenlerinden olup geçici bir oluşum olmadığına yönelik yavaş yavaş kendini kabul ettiren görüş, göç ve entegrasyon araştırmasının çeşitli uzmanlık alanlarında kurumsallaşmasına yol açmıştır.

Çıkış noktası

- İlgili uzmanlık dalına özgü bir perspektiften bu alandaki çok farklı konuları inceleyen araştırmacıların yanı sıra, bu arada çok disiplinli veya disiplinler arası çalışmalara yönelik tertip edilmiş bir dizi araştırma enstitüleri mevcuttur. Örneğin «European Forum for Migration Studies» (efms, Bamberg), Göç araştırmaları ve Kültürlerarası Araştırma Enstitüsü (IMIS; Osnabrück Üniversitesi), Göç ve Kültürlerarası Pedagoji ve İki Dilli Eğitim Enstitüsü (IMAZ, Duisburg-Essen Üniversitesi), Eğitim ve Entegrasyon Süreçlerinde İletişime İlişkin Disiplinler Arası Araştırma Merkezi (IBKM, Oldenburg Üniversitesi), Kültürlerarası Çalışmalara İlişkin Disiplinler Arası Araştırma Merkezi (Fist, Köln Üniversitesi), ya da yeni kurulan Bölgesel Göç Araştırma Forum'u (Bre-

men Üniversitesi/Oldenburg Üniversitesi). Bunun da ötesinde Federal Göç ve Mülteciler Dairesinde (BAMF) bir araştırma grubu oluşturuldu.

- Çok sayıdaki bilimsel birliklerde (Örneğin: Alman Sosyoloji Topluluğu; Alman Eğitim Bilimleri Topluluğu, Alman Siyasal Bilgiler Birliği, Alman Demografik Araştırmalar Topluluğu) sürekli olarak göç ve entegrasyon ile meşgul olan çalışma grupları veya departmanlar mevcuttur. Aynı zamanda sürekli yeni yapılanmalar ve uluslararası işbirliği ağları oluşmaktadır-örneğin en son Göç ve Etnik Araştırmalar Enstitüsü (IMES)/Amsterdam tarafından Avrupa çapında bir ağ kurulmuştur: Network of Excellence «International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe» (IMISCOE).
- «Göç ve Entegrasyon Araştırması» konusu üzerine üniversiteler ve meslek yüksek okullarında farklı uzmanlık alanları tarafından dersler sunulmaktadır. Yalnız, bu imkanlar genellikle düzensiz ve sistemsiz ve hatta mesleki perspektif sunumundan yoksun bir şekilde gerçekleşmektedir. Çok sayıda üniversitede (Örneğin: Hamburg, Münster, Essen, Köln, FU Berlin, Landau) «Kültürlerarası Pedagoji» konusunu ağırlık noktası olarak alan diploma eğitimi düzeyinde eğitim paketlerinin bulunması istisnai bir durumdur. Bu bölümler çok yönlü değişiklikler çerçevesinde ya Bachelor – ve Master Programlı üniversite bölümlerine dönüştürülmüş ya da sosyal bilimler eksenli yeni bir master programı içine modül olarak dahil edilmiştir.
- Örneğin 2005/2006 Kış yarıyılından bu yana Osnabrück Üniversitesi'nde master programlı «Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İlişkiler» bölümü (IMIB) vardır. Bu bölüm Sosyoloji, Tarih Bilimleri, Dil Bilimleri, Eğitim Bilimleri, Coğrafya, Psikoloji,

4.10.

Hukuk ve Din Bilimleri'nin katılımı ile disiplinler arası bir yapıyla biçimlendirilmiştir. Oldenburg Üniversitesi örneğinde olduğu gibi bu tür üniversite bölümleri oluşum aşamasındadır.

- Göç ve entegrasyon araştırmaları alanında yeni nesil bilim adamlarının teşviki dokuz yıldan fazla – 1995'den 2005 kadar – Alman Araştırma Topluluğu tarafından teşvik edilen «Modern Avrupa'da Göç» adlı diploma programı Osnabrück Üniversitesi Göç ve Kültürlerarası Araştırma Enstitüsü'nde icra edilmiştir. Toplam olarak ya doğrudan ya da burslar üzerinden yapılan işbirliği yoluyla 44 öğrenci ve 3 de lisansüstü araştırmacı desteklenebilmiştir. Aynı şekilde 2003 ten bu yana VW Vakfı'nın «Göç ve Entegrasyon» konulu disiplinler arası ve uluslararası araştırma grupları çerçevesinde çok sayıda genç bilim adamı eğitilmektedir.
- Bilimsel araştırma göç ile ilgili olarak birden fazla tasarım (örneğin Akkültürasyon, Akkomodasyon, Assimilasyon, Dahilleştirme gibi) ve «entegrasyon» kavramının çok farklı tanımlarını kullanır. «Entegrasyon» kavramından ne anlaşılması gerektiğine dair geniş kapsamlı bir uzlaşma zor görünmektedir. Çünkü «entegrasyon» hem kanuni hem de analitik bir olgu olduğu ve bu bağlamda önemli olarak addedilen bakış açıları ve boyutlar zamanla değişmektedir. Genel kabul görmüş bir entegrasyon teorisini geliştirmek imkansız gibi görünmektedir. Geriye kalan görev ise iş kavramının kullanışlı bir tanımının geliştirilmesidir. Bu tanımın dar araştırma alanlarının dışında hem pratik önemi olan, yani politika, kamuoyu ve önleyici, refakat edici ve telafi edici entegrasyon faaliyetlerinin uygulayıcıları tarafından da kullanılabilirdir.

Hedefler ve bilimsel araştırmalara talepler

- Göçmenlerin sosyokültürel pozisyonları ve yaşam imkanları konusunda değişik göç alan ülkelerle yapılan karşılaştırmalar göstermiştir ki, bu göçmenlerin toplumun parçası olmaları konusunda farklı tecrübeler yaşanmıştır. Bu araştırmalar göçmenlerin entegre edilmesine dair farklı deneyimlerin olduğunu göstermiştir. Bununla beraber toplumsal faaliyet alanına ve katılım imkanlarına yapısal entegrasyon şansları, içiçe girmiş, giriftleşmiş şartlara bağlıdır. Bu çok yönlü sosyal, politik, ekonomik ve kültürel şartlar (hem göçmen halk tarafında hem de göçmen olmayan çoğunluk halk grubu tarafındaki) entegrasyona yönelik politik programlarda kural olarak çok yetersiz bir şekilde dikkate alınırlar. Bu soruları konu alan araştırmanın bu sebepten olabildiğince bu şartları detaylı bir şekilde analiz etmesi ve karşılıklı etkileşimleri açıklaması gerekir. Yapısal entegrasyona yönelik bir çok araştırma bulunmasına rağmen (iş piyasası, girişimcilik, vatandaşlık), yapısal entegrasyonu teşvik etmesi gereken ve bununla bağlantılı olarak (işleyişleri muhakkak neticeyi desteklemeyen) entegrasyon ve asimilasyon süreçlerinin kendi dinamiklerine ilişkin araştırmalar bulunmamaktadır.
- Entegrasyon sürecinde zaman faktörü çok önemli bir rol oynamaktadır. Amerika ve Avrupa araştırmalarının sonuçları göstermektedir ki, genç göçmen nesillerin entegrasyon süreçleri, sosyal, siyasal ve kültürel olarak farklı şartlarda olmalarına rağmen on yıllar, yüzyıllar önceki eski nesillerin entegrasyon sürecinden temelde hiç bir farklılık arz etmemektedir. Entegrasyon süreçlerini, yaşamın tamamını kapsayan uzun süreli bir gelişim, nesilden nesile aktarılan bir kültür ve sosyal süreç olarak anlaşılmalı ve buna uygun olarak gözlem yapılmalıdır.
- Entegrasyon araştırmaları hala yoğun bir şekilde problem analizlerine konsantre olmuş ve sürekli eksikleri gören bir bakış açısı ile biçimlenmiştir. Bu tür bakış açısı örneğin sosyal meydan okuyuş, ihtilaf, dışlama, parçalanma-bölünme, kriz, erozyon, paralel toplum vs. gibi uyarıcı kavramların kullanılması yansıtmaktadır. Sığ bir bakış açısı ile göçmenlerdeki kanunlara aykırı hareket, şiddet ve gelenekselcilik oluşumlarına yoğunlaşmak, politikaya tek taraflı bir kanaat vermekte ve politikayı giderek artan şekilde kısıtlayıcı/zorlayıcı tedbirlerin alınmasına yönlendirmektedir. Devam etmekte olan entegrasyon süreçlerindeki arızaların itinalı şekilde ve ampirik açıdan yüklenilebilir sonuçları hedef alan incelenmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra şu ana kadar alenen skandallaştırılan, ancak yeterli derecede incelenmeyen göçmen halkın belirli sosyal veya kültürel kesimlerinde mevcut olan örneğin «görücü usulü evlilikler» ile «zoraki evlilikler» arasındaki akıcı sınırları gibi fenomenlerin de incelenmesi gerekmektedir. İtinalı bilimsel incelemeler, istisna/düzenlilik vaziyetinin keşfi ve aleni histeriye karşı en iyi tedbirdir.
- Eksiklik perspektifine konsantre olmak, göç ve entegrasyon ilişkilerinin ampirik açıdan hakikatlerin tespitini engeller, ve bu türdeki taraflı vurgulamayı haklı çıkarmaz. Bu konuda örneğin bazı genç işçiler, bilhassa Avrupa'daki bazı ülkelerde kültürel çoğulculuğa ve bununla bağlantılı olan kolektif aidiyetin yerel, etnik veya ulusal formlarına ve de göçe endeksli çok dilliliğe karşı yüksek bir tolerans oluştuğuna işaret etmişlerdir. Gelecekteki siyasi şekillendirme perspektifleri dikkate alındığında, – genelde göze çarpmayan ve bu sebepten dolayı analitik açıdan tespit edilmeleri çok daha zor olan – entegrasyonun normal durumları ve de oluşmakta ve daima değişmekte olan göçmen toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel entegrasyon potansiyellerini araştırmanın daha odak noktası haline getirmek gerekli görülmektedir.

- Göçmenlerin entegrasyon süreçlerine konsantre olunmasının yanı sıra, göçmen toplumda göç ve entegrasyondan dolayı meydana gelen değişiklikler de incelenmelidir. Entegrasyon araştırmasına ilişkin aktüel analizlerden, göçün göçmen kabul eden toplumun sosyal yapısına yaptığı etkinin (dikey olarak etnik sınıf anlamında ve yatay olarak sosyal ayrımlaşma anlamında) neredeyse hiç araştırılmamış olduğu ortaya çıkmaktadır. Aynı şey hakiki veya öncelikle etnik, kültürel ve din içerikli ihtilaflar ve çözümlerin ışığında, göçün göçmen kabul eden toplumun toplumsal dayanışmasına (kohezyon) yaptığı etki için de geçerlidir.

İcraata yönelik tavsiyeler

Federal hükümet göç ve entegrasyon araştırmalarını imkanları çerçevesinde yapacağı yarışmalarla vereceği çalışma ve araştırma görevlendirmeleri ile hedefli bir şekilde teşvik edecektir.

Bu bağlamda disiplinler arası araştırmaların aşağıdaki alanlarda yapılması gereklidir:

- Kendi kendine dinamiği olan ve birbirine bağımlı olan, uzun süreli, nesilden nesile aktarılan kültürel ve sosyal ve asimilasyon ile aralarında akışkan bir sınırı olan bir süreç olarak entegrasyonun belirleyici faktörlerin, gelişim şartlarının ve gelişim hatlarının tanınması. Bunu araştırmak için nitelikli ve nicel karşılaştırmalı etütlere şimdiye kadar olduğundan daha fazla önem verilmelidir. Tam da onlar entegrasyon sürecinde kısa veya uzun süreli etkinliği olan fenomenlere ilişkin, bilimsel daya-

nağı olan ifadeler kullanacak durumdadırlar. Açık bir göç ve entegrasyon araştırması çerçevesinde gerçekleştirilmeyen sosyal bilimlere ilişkin araştırmalarda değişken olan «göçmen kökeninin» de sürekli bir şekilde dikkate alınmasına ihtiyaç vardır.

- Refakat edici, önleyici veya telafi edici entegrasyon politikalarına ait tedbirler ile entegrasyonun teşvikine ilişkin taslakların geliştirilmesi, denenmesi ve değerlendirilmesi.
- Birbirini tamamlayıcı unsurlardan oluşan yerel entegrasyon politikalarının başarı yeteneklerinin değerlendirilmesi. Yerel yönetimler entegrasyonun en önemli yönetici unsuru olmalarına rağmen, entegrasyon tedbirlerinin gerçekleştirilmesi ve neticelerine ilişkin bir bilgi eksikliği vardır. Bu sebepten uygun bilgi temellerinin teşhisi ve yürütmekte olan entegrasyon süreçlerinin gözetlenmesi için sürekli bilgi toplanması yönünde devam eden çabaların yoğunlaştırılması gerekir. Entegrasyona ilişkin bilgilerin rapor edilmesine yönelik mevcut metotların da yerel çapta, eyalet ve ülke çapında geliştirilmesinin yoğunlaştırılması gerekir.
- Yürümekte olan entegrasyon süreçlerinin değerlendirilmesi için uluslararası araştırma tartışmaları ile geliştirilen göstergelerin doğruluklarının test edilmesi.
- Sürecin gözetiminin bilimsel ve sürekli bir şekilde yapılması ve sıkı bilimsel kurallara göre oluşturulmuş, disiplinler arası bir kurulun ülke çapında müdahale danışmanlığı yapması.

Üyeler

İdare: Federal Almanya Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı	
Michael Thielen	Federal Almanya Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı Müsteşarı
Dr. Susanna Schmidt	Federal Almanya Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı Stratejik ve Temel Sorunlar Dairesi Başkanı
Prof. Dr. Klaus J. Bade	Göç Araştırmaları ve Kültürlerarası İncelemeler Enstitüsü (IMIS), Osnabrück Üniversitesi
Dr. Christian Bode	Alman Akademik Değişim Servisi Genel Sekreteri
Dr. Dorothea Rüländ	Alman Akademik Değişim Servisi Genel Sekreter Vekili
Dr. Christiane Gaethgens	Üniversite Rektörleri Kurulu Genel Sekreteri (HRK)
Dr. Michael Harms	Üniversite Rektörleri Kurulu
Johannes Glembek	Yabancı Üniversite Öğrencileri Federasyonu Yöneticisi
Achim Meyer auf der Heyde	Almanya Üniversite Öğrencileri Birliği Genel Sekreteri
Prof. Dr. Anthony Ho	Heidelberg Üniversitesi
Prof. Dr. Yasemin Karakaşoğlu	Bremen Üniversitesi
Dr. Axel Kreienbrink	Federal Göç ve Mülteci Dairesi Bilimsel Uzman Memur
Dr. Lothar Theodor Lemper	Otto Benecke Vakfı İdari Başkanı
Dr. Bernhard Lorentz	Almanya Vodafone Vakfı Yöneticisi
Dr. Heinrich Neugebauer	Rusya'dan Alman Kökenli Göçmenler İçin Entegrasyon Derneği
Prof. Dr. Faruk Şen	Türkiye Araştırmaları Merkezi
Dr. Andreas Goldberg	Türkiye Araştırmaları Merkezi
Dr. Andreas Schlüter	Almanya Bilim Vakıfları Federasyonu Genel Sekreteri
Dr. Volker Meyer-Guckel	Almanya Bilim Vakıfları Federasyonu Genel Sekreteri Vekili
Dr. Sebastian Schmidt	Helmholtz Birliği Yöneticisi (HGF)
Dr. Georg Schütte	Alexander von Humboldt Vakfı Genel Sekreteri
Dr. Ulrike Albrecht	Alexander von Humboldt Vakfı Stratejik Planlama ve Dış İlişkiler Bölümü Yöneticisi
Malgorzata Wiktoria Steiner	Alman Halkı Araştırma Vakfının Burslu Öğrencisi
Eyalet Eğitim Bakanları Kurulu adına:	
Dr. Wolfgang Eberbach	Thüringen Eyaleti Eğitim Bakanlığı, Daire Başkanı
Heiner Kleffner	Kuzey Ren – Vestfalya Eyaleti Yatırım, Bilim, Araştırma ve Teknoloji Bakanlığı, Daire Başkanı
Çalışma grubuna destek verenler:: Elke Albrecht (BMBF), Kathrin Ankele (Vodafone-Vakfı), Ralf Birl (BMBF), Berit Dannenberg (HGF), Dr. Dorothea Fohrbeck (Alman Hükümetine bağlı Göç, Sığınmacı ve Entegrasyon Sorumlularından oluşan çalışma kurulu), Dr. Birgit Galler (BMBF), Dr. Berthold Neizert (Max-Planck-Cemiyeti), Dr. Rolf Reinert (BMBF), Thomas Schmidt (Başbakanlık Dairesi), Ulrich Schüller (BMBF)	
Redaksiyon: Dr. Ulrich Jahnke, BMBF	

4.10.

Künye

Yayımlayan

Federal Alman Hükümeti Basın ve Bilgilendirme Dairesi
11044 Berlin

Federal Alman Hükümeti Göç,
Sığınmacılar ve Entegrasyon Sorumlusu
11012 Berlin

Son güncelleme: Haziran 2007

Detaylı ve güncel bilgiler için bkz.
www.Nationaler-Integrationsplan.de
www.integrationsbeauftragte.de
www.bundesregierung.de

Dizgi

MEDIA CONSULTA Deutschland GmbH

Baskı

Grafix Department, Berlin

Resim kaynakları

Sayfa 7, 9, 46, 130, 148: Federal Hükümet
Sayfa 36, 60, 84, 118, 174: Picture Alliance
Sayfa 102, 164: Getty Images

